

La revisió de textos escrits.
Memòria de pràctiques a *Núvol*.

Judith Fernández Olmos

Treball final de grau en Llengua i Literatura Catalanes
Universitat Oberta de Catalunya
Gener 2015

Director: Bernat Puig Tobella
Consultora: Isabel Graña Zapata

Índex de continguts

1. Introducció	3
2. Descripció de <i>Núvol</i>	4
2.1. Història i context de l'organització	4
2.2. Característiques i projecte	5
2.3. Personal	6
2.4. Lectors	7
3. Les pràctiques	8
3.1. Procedència i classificació dels materials publicats a <i>Núvol</i>	8
3.2. Descripció de les tasques desenvolupades	10
3.3. Procés d'edició d'un text	12
3.4. Exemples de textos treballats	14
3.5. Materials i bibliografia utilitzats en les pràctiques	17
4. Valoració de les pràctiques	18
4.1. Anàlisi de les actuacions i valoració personal de la feina desenvolupada	18
4.1.1. Valoració de les tasques	18
4.1.2. Anàlisi i valoració de les competències específiques assolides	22
4.2. Anàlisi de <i>Núvol</i> i propostes de millora	23
5. Conclusions	27
6. Bibliografia	29
7. Annexos	31
Annex 1: Articles revisats i publicats	31
Annex 2: Articles redactats i publicats	281
Annex 3: Articles revisats, no publicats	299
Annex 4: Dietari de pràctiques	308
Annex 5: Altres documents de treball	362
Annex 6: Taula de textos treballats	389

1. Introducció

Aquest TFG en Llengua i Literatura Catalanes és un treball de modalitat pràctica que consisteix a fer pràctiques professionalitzadores dirigides per un tutor en una institució, una empresa o una organització d'un entorn de treball real vinculat a la disciplina dels estudis i en l'elaboració posterior d'una memòria que deixi constància de l'experiència que van ser les pràctiques. En aquest document presento la memòria de les pràctiques fetes durant el segon semestre del curs 2013-14 en el digital de cultura *Núvol*.

El TFG de modalitat pràctica es divideix en dues parts: una primera part (TFG I) equivalent a un semestre amb una càrrega lectiva de 6 crèdits dels quals 4 corresponen a 100 hores de pràctiques i 2 corresponen a 50 hores dedicades a l'elaboració del dietari de pràctiques. El dietari de pràctiques recull qualsevol tipus d'informació que es consideri vàlida per a l'elaboració de la memòria i serveix d'ajuda en la reflexió de l'aprenentatge. La segona part (TFG II) té una càrrega lectiva de 6 crèdits que s'han de dedicar a l'elaboració de la memòria de pràctiques que és el resultat final del TFG.

Vaig fer les pràctiques a *Núvol* de forma semipresencial: 40 hores a la redacció de *Núvol* i 60 hores fora de la redacció de *Núvol*. Aquestes 60 hores són principalment de feina feta a casa, però s'hi ha d'incloure també el temps dedicat a l'assistència a rodes de premsa i presentacions de llibres. L'horari de les pràctiques era dimarts i dijous de 16 a 19 hores, tot i que d'acord amb el tutor vam establir un horari flexible que podia canviar en funció de les nostres necessitats o de les necessitats de *Núvol*, de manera que el lloc de treball i l'horari podien variar.

El punt de partida del TFG era treballar en una proposta de llibre d'estil adequada a les necessitats de *Núvol* feta a partir de l'anàlisi de les mancances, les necessitats i la descripció de l'ús lingüístic actual del digital. Com veurem al llarg d'aquesta memòria, la feina feta durant les pràctiques a *Núvol* no es va centrar en l'elaboració d'un llibre d'estil, sinó que vaig fer una feina molt més pràctica i directa sobre els textos. També vaig desenvolupar tasques de redacció i edició de textos. Així doncs, el resultat final de les pràctiques no s'ha concretat en la proposta d'un llibre d'estil.

Aquesta memòria de pràctiques està estructurada en diverses parts que contextualitzen, descriuen, analitzen i valoren les pràctiques. Després d'aquesta introducció, la segona part de la memòria és una descripció de *Núvol* en què faig una contextualització del digital, n'exposo les característiques, els lectors i el personal que escriu en el digital. En la tercera part, descriu les tasques desenvolupades durant el període de pràctiques i els aspectes funcionals del digital, per exemple el procés d'edició d'un text o la procedència dels textos publicats. La quarta part del treball l'he dedicat a la valoració de les tasques realitzades i a la valoració i anàlisi de *Núvol*. És una reflexió sobre el procés d'aprenentatge que he anat fent

tant en el desenvolupament de les pràctiques com en l'elaboració de la memòria. En la valoració del digital faig una anàlisi de les debilitats, amenaces, fortaliseses i oportunitats i apporto algunes propostes de millora. En la cinquena part de la memòria exposo les conclusions. El sisè apartat és la bibliografia que he utilitzat per a l'elaboració de la memòria, diferent de la bibliografia utilitzada en les pràctiques. Seguidament he inclòs els annexos. El primer annex el formen tots els articles que vaig revisar i que es van publicar. El segon annex el formen els articles que vaig redactar i que es van publicar. El tercer annex el formen els articles revisats però que no es van arribar a publicar. L'annex número quatre és el dietari de pràctiques que vaig entregar durant el segon semestre del curs 2013-2014 mentre feia les pràctiques. El cinquè annex el formen els documents amb què vaig treballar, per exemple originals de les traduccions, valoracions de textos, textos originals, etc. i l'últim annex és una taula amb tots els textos ordenats per data de revisió, amb la data de publicació, la comunitat, la secció i l'autor.

La principal motivació per triar aquest treball va ser el fet de ser un TFG pràctic que es desenvoluparia en un entorn professionalitzador. Em va agradar la idea d'haver de treballar en un llibre d'estil i creia que era una tasca amb la qual podia portar a la pràctica els coneixements adquirits durant el grau. A més, les pràctiques es feien en un entorn professionalitzador, un diari de veritat que jo llegia i, per tant, vaig pensar que aquestes pràctiques em podien servir per posar-me a prova a mi mateixa en un entorn professional absolutament diferent de l'entorn al qual jo estava acostumada.

2. Descripció de Núvol

2.1. Història i context de l'organització

Núvol es va crear a partir de la idea de Bernat Puigtobella d'editar un digital dedicat a la cultura que no fos només un mitjà de comunicació dels grans esdeveniments culturals. Puigtobella va fundar el digital amb la complicitat de Laura Basagaña i l'assessorament d'Àlex Gutiérrez, cap de la secció Mèdia del diari *Ara*.

La presentació del digital es va fer el 12 d'abril de 2012 i aquell mateix any va guanyar el Premi LletrA de Projectes Digitals de Literatura Catalana atorgat per la Fundació Prudenci Bertrana i el projecte LletrA de la Universitat Oberta de Catalunya. El premi reconeixia l'«esforç gràfic i intel·lectual per oferir un aparador dinàmic i participatiu de la cultura amb varietat i rigor i, de manera especial, pel seu projecte d'edició digital d'obres literàries inèdites en català, els anomenats e-singles».

Segons dades de l'OJD, agència que certifica les audiències de la majoria dels mitjans digitals catalans, l'any 2013 el digital es va situar al capdavant del rànquing de les revistes

culturals catalanes i va aconseguir 54.000 usuaris únics mensuals al mes de juny. Aquest nombre de visites va augmentar fins a 152.972 en el mes d'octubre de 2014.

L'any 2014 el premi Memorial Pere Rodeja, instituït pel Gremi de Llibreters, va ser per a Fe Fernández, llibretera de L'espolsada a les Franqueses del Vallès i per a Bernat Puigtobella, com a editor de *Núvol* «pel gran creixement del diari digital [...] en tan sols dos anys de vida que l'han convertit en referent del sector cultural; la seva tasca de crear debat i anar més enllà de la notícia; i l'aposta per un canal de comunicació com el digital». El mateix any 2014, va rebre el Premi Pompeu Fabra Generalitat de Catalunya de Comunicació i Noves Tecnologies impulsat pel Departament de Cultura a través de la Direcció General de Política Lingüística.

Mentre vaig fer les pràctiques, les oficines de *Núvol* eren al Passeig de Sant Joan, 26 de Barcelona, espai que compartia amb la revista *L'Avenç*. A partir de setembre de 2014, *Núvol* es va instal·lar al carrer Ferlandina, 43 també a Barcelona, on comparteix espai amb el digital *Vilaweb*.

El finançament de *Núvol* prové bàsicament dels ingressos obtinguts amb la publicitat i serveixen per garantir la sostenibilitat del projecte cobrint les despeses que es generen.

El projecte de *Núvol* cal situar-lo en el context actual d'informació en xarxa i el gran volum d'informació que s'hi genera. La xarxa és plena d'informació publicada en blogs, xarxes socials, revistes o diaris on de vegades passa desapercibuda o no se'n fa prou ressò. Al mateix temps, és un espai on molts autors intenten obrir-se camí en el món de la música, la literatura o el cinema, però que no tenen lloc en els mitjans de comunicació més llegits, més tradicionals o més mediàtics. D'aquesta manera, la xarxa esdevé una plataforma per fer-se conèixer.

2.2. Característiques i projecte

Núvol és una capçalera digital gratuïta dedicada a la cultura. El fet de ser i estar pensat com a producte digital és una de les característiques que dóna identitat a *Núvol*, com indica la capçalera del web: *Núvol, el digital de cultura*. Aquest concepte és diferent del de revista o diari que s'ha tingut tradicionalment i s'ha d'entendre *digital* en el sentit que els articles es poden publicar i ser llegits en qualsevol moment del dia i des de qualsevol lloc on tinguem un dispositiu electrònic. Per tant, els continguts es poden actualitzar de forma constant. A més, el fet de ser digital permet trencar amb la periodicitat habitual dels diaris i revistes, sobretot els de paper. Aquesta idea de mitjà digital fa que *Núvol* tingui una presència important en les xarxes socials com Facebook i Twitter i que a l'octubre de 2014 es creés una aplicació per a telèfons mòbils que permet llegir-ne els continguts en un format adequat als dispositius mòbils.

Els objectius del digital són aglutinar la informació cultural del territori lingüístic de la llengua catalana de forma crítica, ser el mitjà de referència de festivals, setmanes culturals, jornades i ser una plataforma de cultura. Per aconseguir-ho, el digital reuneix les aportacions ja existents a la xarxa, cobreix i dóna a conèixer els esdeveniments, actes culturals, novetats editorials, exposicions, concerts, estrenes teatrals, festivals, etc. que no tenen cabuda en els diaris convencionals perquè no tenen prou espai per publicar si són edicions en paper, no volen tractar temes que no formen part dels principals corrents culturals (l'anomenada cultura *mainstream*) o no donen pas a noves generacions d'autors i crítics culturals.

Tot i que *Núvol* es publica en llengua catalana i posa una atenció especial en la cultura del territori lingüístic, no es tanca a altres opcions i també es fa ressò d'esdeveniments que tenen lloc a l'estranger. Amb la voluntat d'unir esforços, no viu d'esquena a altres publicacions, sinó que hi col·labora i afavoreix l'intercanvi d'informacions. Així, a *Núvol* es publiquen articles que ja han aparegut en altres mitjans, compta amb col·laboradors d'altres mitjans i en la seva portada inclou un bon nombre d'enllaços a altres webs culturals, com *Catorze*, *L'Avenç* o *Llibres per llegir*, entre molts altres.

Un altre dels objectius de *Núvol* és la creació d'un catàleg editorial digital amb la publicació d'*e-singles*. Els *e-singles* són llibres electrònics breus creats des del concepte digital i, per tant, no estan pensats per ser publicats en paper. *El cotxe*, de Toni Sala; *En mi no hi ha res* de Sebastià Perelló o *Com si tinguessis temps* d'Esteve Miralles són alguns dels *e-singles* publicats fins ara.

El digital convoca anualment el Premi Núvol de Contes, que ja s'ha fet en tres edicions i on qualsevol persona pot presentar a concurs els seus contes.

El digital també és un espai de debat on es poden exposar diferents opinions i punts de vista, per exemple el debat anomenat *la polèmica Garolera* generada a partir de l'article «El català que ara es parla» de Narcís Garolera¹ o el debat sobre el desdoblament del gènere en la llengua catalana.²

2.3. Personal

Núvol és fruit del treball col·laboratiu de persones que volen aportar els seus coneixements, opinions, activitats, etc. al món de la cultura. Qualsevol persona pot participar a *Núvol* enviant escrits, il·lustracions, notes de premsa, butlletins d'informació o qualsevol informació que consideri interessant. La redacció de *Núvol* valora el material i, si ho creu convenient, es

¹ GAROLERA, Narcís (2014). «El català que ara es parla». *Els Marges* (núm. 103, p. 175-182).

² PUIGTOBELLA, Bernat (2014, 28 de novembre). «Catalans i/o catalanes? L'altra consulta». *Núvol* [en línia]. [Data de consulta: 1 de desembre de 2014]. <<http://www.nuvol.com/opinio/catalans-io-catalanes-laltra-consulta/>>

publica. A l'octubre de 2014, *Núvol* tenia més de 1.300 col·laboradors amb diferent grau de compromís amb el digital. Algunes persones només hi han publicat un text i n'hi ha que setmanalment escriuen cròniques, entrevistes, crítiques, etc. El fet que qualsevol persona pugui col·laborar en el digital fa que hi hagi molts perfils i tipus de col·laboradors. En són col·laboradors Màrius Serra, Jordi Llavina, F. Xavier Vila, Jaume Radigales o Salvador Alsius, però també ho són altres persones no conegudes en l'àmbit públic o acadèmic que volen compartir interessos culturals.

En el digital també col·laboren estudiants en pràctiques procedents de diferents estudis, com el Màster de Comunicació, el Màster de Gestió Cultural, el Grau de Multimèdia i el Postgrau de Correcció i Qualitat lingüística. Aquests estudiants realitzen diferents tasques relacionades amb els seus estudis.

Alguns col·laboradors tenen la funció de tuitaire resident. El tuitaire resident és una persona relacionada amb la cultura que durant un dia llegeix els articles del digital que més li interessin i els comenta a Twitter. Alguns d'aquests col·laboradors han estat l'escriptora Gemma Lienas, la cap del Servei de Biblioteques de la Generalitat Carme Fenoll, o el sociòleg Salvador Cardús.

El personal col·laborador no rep cap retribució econòmica i l'única cosa que es pot rebre a canvi és el material a partir del qual es treballa, com pot ser l'entrada a un espectacle o els llibres dels quals es farà una crítica. Amb tot, hi ha una retribució immaterial que s'espera en el futur, un reconeixement a mitjà termini de la feina feta en el digital.

2.4. Lectors

Els lectors de *Núvol* són persones inquietes culturalment. *Núvol* organitza la informació en comunitats d'interessos, més que no pas en temes. Aquest fet i el nom que tenen les comunitats fan que cadascuna tingui una identitat pròpia i que el lector pugui identificar-s'hi. Cada comunitat té un compte de Twitter i un col·laborador com a cap de secció. Les comunitats de *Núvol* són:

- L'apuntador: comunitat de lectors interessats en les activitats teatrals, tant professional com amateur, des de les grans produccions fins al teatre alternatiu.
- Calàndria: l'objectiu d'aquesta comunitat és establir lligams entre poetes i cantautors, la relació entre la poesia i la música.
- Punt de llibre: se segueix l'actualitat del món literari. És un espai per comentar les novetats editorials o per publicar primers capítols, per fer crítica literària i descobrir nous valors literaris.

- Homo Fabra: comunitat per estar al dia de l'actualitat lingüística i tenir una visió lúdica de la llengua.
- Cast@fiore: es fa un seguiment de l'actualitat operística, tant del Liceu i dels Amics de l'Òpera de Sabadell com de les novetats que sorgeixen en l'àmbit internacional.
- Galeries: es fa un seguiment de l'activitat de les galeries d'art, dels centres d'art contemporani i dels museus. S'intenta donar a conèixer figures emergents del món de l'art.
- Pantalles: és la comunitat interessada en les novetats cinematogràfiques i la crítica de sèries. Es posa l'atenció en els festivals de cinema alternatius i en les produccions catalanes.

3. Les pràctiques

3.1. Procedència i classificació dels materials publicats a *Núvol*

Per entendre el projecte de *Núvol* i les tasques desenvolupades durant el període de pràctiques és important conèixer la procedència dels textos que es publiquen en el digital. Atès l'esperit col·laboratiu i aglutinador de *Núvol*, l'origen i el tipus de textos és molt variat, i per tant, també ho és el tractament que reben els textos abans de ser publicats. Els textos publicats a *Núvol* procedeixen de:

- Blogs i pàgines web: publicació de textos que ja han estat publicats en altres webs i blogs, però pel seu interès també es publiquen a *Núvol*. «Joan M. Minguet: “No podem recular ni un mil·límetre més”» (vegeu l'annex 1, pàgina 76)³, text recollit del web de l'Associació Catalana de Crítics d'Art i que va ser pronunciat en la cerimònia de lliurament dels premis ACCA 2013.
- Altres publicacions: revistes, llibres, diaris, en format digital o en paper. «Alfons Durán-Pich: “El capitalisme està amortitzat; han canviat les regles”» (v. annex 1, p. 229), extret de la revista digital *Valors*; el conte «Crònica breu d'un ésser estàtic» (v. annex 1, p. 270), publicat a la revista *Mètode* o «Una gran estàtua» (v. annex 1, p. 136) publicat en paper en el recull de relats *Tot és possible*.
- Xarxes socials: «L'esbandida al PSC» (v. annex 1, p. 189) i «Torna el Canet Rock» (v. annex 1, p. 63) són els reculls que *Núvol* fa cada quinze dies dels Alsigrames que escriu el periodista Salvador Alsius a Twitter.
- Textos literaris que els autors fan arribar a *Núvol* perquè el digital els publiqui. Per exemple, els contes «Un minut» (v. annex 1, p. 301) o «Anna» (v. annex 1, p. 246).

---

³ Indico l'annex i la pàgina on es troba l'article només la primera vegada que apareix citat.

- Programes de ràdio transcrits amb el podcast adjuntat. «Què passa amb els adolescents?» (v. annex 1, p. 139).
- Textos publicats en col·laboració amb institucions: la publicació en capítols setmanals de la novel·la *Reis de sorra* escrita en el marc dels actes de commemoració del Tricentenari (1714-2014). Publicació a *Núvol* dels deu primers capítols de la novel·la.
- Entrevistes: «Gemma Casamajó: “*Terra campa* és una ficció amb unes picades d’ullet a la realitat”» (v. annex 1, p. 166). És una entrevista feta a l’escriptora pels alumnes d’un institut.
- Textos de producció pròpia, pensats i escrits per ser publicats a *Núvol*. Poden ser contes, entrevistes, crítiques, articles d’opinió, etc.

Els textos publicats es classifiquen en les categories següents:

- Entrevistes: «Xavi Sarrià: “Som joves nascuts amb consciència lingüística i tenim moltes coses a dir”» (v. annex 1, p. 73), «Quim Masferrer: “Jo sóc del món rural”» (v. annex 1, p. 93).
- Crítica: «“Els inconformistes” de Martin Parr a La Virreina» (v. annex 1, p. 139), «Walküre desigual al Liceu» (v. annex 1, p. 172).
- Notícies: per informar d’actes que es faran, «El primer hivern de Meraki Ensemble» (v. annex 1, p. 288) o bé cròniques d’actes que ja s’han fet: «La Biblioteca de Catalunya fa 100 anys» (v. annex 1, p. 188).
- Opinió: textos de caràcter més literari com són els contes, «Eterna gratitud» (v. annex 1, p. 177); discursos «Villarreal, un “homenaje”» (v. annex 1, p. 194) o impressions dels autors respecte a algun esdeveniment «Queremos tanto a Julio» (v. annex 1, p. 254), en aquest cas una exposició.
- Vinyetes d’humor gràfic a càrrec del col·lectiu El web negre.

Els articles publicats van acompanyats d’una imatge que fa de portada i opcionalment es pot afegir altres imatges segons l’extensió o el tipus d’article. Les imatges poden ser fotografies, dibuixos, imatges promocionals, entre altres. Com els textos, poden tenir orígens diversos:

- El gestor de continguts que utilitza *Núvol* per editar els articles (WordPress) disposa d’una mediateca per emmagatzemar i reutilitzar les imatges.
- Els autors dels textos poden adjuntar les seves fotografies.
- Recerca d’imatges a Internet segons les llicències i drets d’autor.

- Imatges proporcionades pels departaments de comunicació d'empreses o institucions, «BigBangData» Som dades» (v. annex 1, p. 285).

3.2. Descripció de les tasques desenvolupades

Les tasques que vaig desenvolupar a *Núvol*, es poden agrupar en dos blocs: d'una banda, les tasques relacionades amb l'assessorament lingüístic, com la revisió, la correcció i la traducció de textos. D'altra banda, les tasques relacionades amb l'edició i producció de textos. En total vaig revisar 139 textos i en vaig redactar 13. A continuació descriu les tasques que vaig desenvolupar, tot i que no vaig fer totes les tasques en tots els textos.

- Revisió i correcció de textos: Mir (2003:233) defineix la correcció de textos com «el conjunt d'intervencions sobre un text que tenen a veure amb els elements lingüístics (fonètica, ortografia, morfologia, sintaxi i semàntica) i amb els elements paralingüístics (convencions ortotipogràfiques, aspectes d'adequació, de coherència i de cohesió, i revisió d'estil)». Aquesta va ser la tasca principal que vaig fer durant les pràctiques. Primer, revisar el text i després, si calia, corregir-lo seguint les normes gramaticals i ortogràfiques, les convencions tipogràfiques, el registre i la varietat lingüística, en la mesura que no afectés el sentit del text ni l'estil de l'autor.
- Correcció de textos un cop publicats: encara que els textos hagin estat revisats, pot passar que es publiquin amb algun error. L'edició digital permet corregir l'article un cop s'ha publicat, com vam fer en el text «Modernet de Merda: "El secret de Twitter és rajar"» (v. annex 1, p. 70) o en l'article «Jo acuso» (v. annex 1, p. 181) en què l'autor va demanar de fer unes correccions.
- Traduccions: alguns col·laboradors de *Núvol* escriuen els textos en castellà i un altre col·laborador els tradueix al català. He revisat i corregit traduccions al català, «Woody Allen i els seus coguionistes» (v. annex 1, p. 157) i «Quan *Nosferatu* va plagiar *Dràcula*» (v. annex 1, p. 41) i he traduït del castellà al català els textos «Siete apellidos catalanes y un Fernández» (v. annex 5, p. 364) i «Discurs de Gazimestan, un document de barbàrie» (v. annex 1, p. 291).
- Producció de textos: redacció de la ressenya «Sabadell destil·lat» (v. annex 1, p. 283). Redacció de notícies a partir de notes de premsa o altres documents que arriben a la redacció de *Núvol*, «*Paper de vidre* es reestrena a La Calders» (v. annex 1, p. 291). També vaig redactar la crònica de la presentació de l'exposició al CCCB «BigBangData» i de l'estudi presentat per l'ESMUC «La disposició tradicional d'una orquestra pot provocar lesions auditives als músics», amb l'article «Ser músic, una activitat de risc» (v. annex 1, p. 289). Redacció d'entradetes per a la publicació dels

textos, per exemple «L'obra de Toni Sala reflecteix bona part dels pressupòsits filosòfics del pensament personalista i del misteri ontològic que és la persona» de l'article «Una lectura en clau personalista» (v. annex 1, p. 125).

- Lectura de documents: lectura de llibres per fer ressenyes *Sabadell destil·lat. Una visió generacional des del lliurepensament* de Jordi Serrano i *Leila Khaled, el meu poble viurà* de George Hajjar i Leila Khaled, tot i que d'aquest últim llibre no vaig arribar a fer la ressenya. Lectura de notes i dossiers de premsa per a la redacció de notícies i cròniques. Lectura de textos per valorar-los. En tots els casos la revisió d'un text, òbviament, n'implica la lectura.
- Difusió d'articles a les xarxes socials: compartir enllaços dels articles a Facebook i a Twitter; escriure tuits des del compte personal i escriure tuits a partir dels textos per ser publicats des del compte de *Núvol*. De l'entrevista a Jaume Barberà, «Jaume Barberà: “El procés català és una il·lusió col·lectiva de canvi”» (v. annex 1, p. 43), es van publicar els tuits «M'incomoda ser referent» i «Davant d'una situació d'emergència s'ha de prendre partit».
- Maquetació de textos: un cop revisat el text, s'ha de preparar en el gestor de continguts i deixar-lo a punt per ser publicat. Cal adjuntar vídeos o imatges i modificar-ne la mida si convé, arreglar els marges del text, el tipus de lletra, etc. Adequar, en la mesura que sigui possible, les convencions tipogràfiques a les possibilitats del gestor. El WordPress no accepta la lletra cursiva, versaletes ni subratllats en els títols i s'acostuma a canviar aquestes convencions per les cometes.
- Assistència a presentacions de llibres i rodes de premsa: vaig assistir a la presentació del llibre *Sabadell destil·lat. Una visió generacional des del lliurepensament* per fer la ressenya «Sabadell destil·lat» i vaig assistir a les rodes de premsa organitzades al CCCB i a l'ESMUC per a la redacció de les cròniques «“BigBangData” Som dades» i «Ser músic, una activitat de risc».
- Valoració de textos: opinar i argumentar la idoneïtat de publicar un text a *Núvol*. Van ser els textos: «Una alumna de batxillerat descobreix una influència oculta de Rodoreda» (v. annex 1, p. 178) i els contes «Anna», «Un minut» i «Aigua» (v. annex 3, p. 299). D'aquests quatre textos vaig valorar positivament els dos primers i es van publicar.
- Tractament de dades: incorporació de dades al gestor de continguts WordPress. Donar d'alta els autors nous o completar les dades que faltaven en la fitxa d'autors ja creats.

- Buscar imatges per il·lustrar els articles segons el procediment que ja he comentat en l'apartat 3.1.
- Contacte amb els autors: vaig haver de contactar amb els autors per obtenir fotografies, gestionar la fitxa de les dades de l'autor en el WordPress, aclarir dubtes dels textos i consensuar propostes de correcció.
- Proposta d'activitats: redacció d'una notícia o una crònica de l'estrena de la cantata infantil «El carnestoltes del cel» i del cicle de concerts i converses Cercles, que van tenir lloc a Manresa i a Sabadell, però finalment no es van poder redactar.

El temps dedicat a cadascuna d'aquestes tasques va ser molt variable. En el cas de la recerca de fotografies, si les imatges les envien des d'un departament de premsa, només s'han de demanar i esperar que les enviïn; buscar les imatges a la mediateca és un procés més ràpid perquè només cal fer una cerca en el WordPress. Si no tenim imatges i s'han de buscar, es triga més temps perquè han de ser imatges que s'adeqüin al text, que cridin l'atenció del lector i que es puguin utilitzar segons els drets d'autor. Es fa difícil de calcular el temps dedicat a cada tasca perquè no sempre les feia de forma seguida. Podia començar a revisar un text, però si sorgien dubtes i s'havien de preguntar a l'autor, calia esperar que contestés i després continuar. O potser mentre estava revisant un text, arribava a la redacció un text més urgent per revisar i se li havia de donar prioritat, per tant deixava de revisar un text per revisar-ne un de més urgent. De vegades es feia difícil complir amb l'horari de pràctiques, perquè si un text no s'ha acabat de revisar, no es pot deixar fins al pròxim dia de pràctiques per continuar-ne la revisió perquè es perd el fil del text o perquè és un text que s'ha de publicar de forma urgent. Per tant, és millor acabar-lo, encara que sigui fora de l'horari de pràctiques.

S'intenta que els textos publicats en el digital no superin els 3500 caràcters. Si els textos superen aquest nombre de caràcters, es pot demanar als autors que els redueixin. Tot i que de vegades segons el tipus de text o el tema, es permet que sigui un text més llarg, per exemple en l'entrevista «Alejo Cuervo: «*Joc de trons* serà un clàssic de referència com *El Senyor dels anells*»» (v. annex 1, p. 98) o en l'article «Una alumna de batxillerat descobreix una influència oculta de Rodoreda».

3.3. Procés d'edició d'un text

Les tasques que hem vist en l'apartat anterior corresponen a les fases del procés d'edició d'un text que normalment segueix aquest ordre:

1. El tutor de pràctiques m'envia per correu electrònic el text que s'ha de revisar, la llista de tasques relacionades amb el text, la documentació relacionada amb el text

(imatges, notes de premsa, etc.) i, si n'hi ha, les instruccions específiques de revisió del text, per exemple alguna indicació que hagi donat l'autor.

2. Revisió de l'article: es corregeixen sempre les errades ortogràfiques, gramaticals i, si ho permet el WordPress, les tipogràfiques. La revisió s'ha de fer tenint en compte les indicacions que pot haver fet l'autor i el tipus de text. Cal veure si és una entrevista, un text literari, una notícia, si ja s'ha publicat abans, etc.
3. Si hi ha dubtes, es consulten amb el tutor i ell assessora, suggereix correccions o bé pot decidir consultar els dubtes amb l'autor, com vam fer amb el text d'Eugeni S. Reig «Trage o tratge?» (v. annex 1, p. 67).
4. Un cop hem revisat i corregit l'article, es desa al gestor de continguts a punt per ser publicat amb les imatges, enllaços o vídeos que s'hagin d'adjuntar a l'article.
5. Publicació del text. (Aquesta tasca no la feia jo) El moment de publicar un text de vegades depèn del tipus de text. Si és la notícia o la crònica d'un esdeveniment han de publicar-se en dates pròximes a l'esdeveniment. Els capítols de *Reis de sorra* es publicaven un dia concret de la setmana. Altres textos es guarden per a dies significatius, com «*Viatges i flors*, de Rodoreda» (v. annex 1, p. 116) que vaig revisar el dia 1 d'abril, però no es va publicar fins al 13 d'abril per fer-lo coincidir amb l'aniversari de la mort de l'escriptora o «Discurs de Gazimestan, un document de barbàrie» que es va publicar el 25 de juny per commemorar-ne el 25è aniversari.
6. Difusió a les xarxes socials Facebook i Twitter.

En la tasca de producció de textos, el procediment és una mica diferent i segueix aquest ordre:

1. El tutor proposa la redacció d'un text, que pot ser una notícia, una ressenya, una crònica o una traducció.
2. La redacció del text es fa en funció del tipus de text que s'hagi de publicar i dels materials disponibles per redactar-lo.
3. Un cop s'ha redactat el text, s'envia al tutor.
4. Es fan les modificacions suggerides pel tutor si n'hi ha.
5. S'introdueix el text al WordPress i a partir d'aquí el procediment ja és el mateix que en els altres textos.

Un cop introduïts en el WordPress, els textos han de contenir la informació següent:

- títol de l'article: el proposa l'autor, però es pot canviar si convé.

- entradeta: paràgraf breu que sintetitza la informació del text.
- autor: cada autor té una fitxa on ha de constar el nom, una fotografia, adreça electrònica i comptes de Twitter i Facebook si en té. Es pot incloure una descripció breu de l'autor. Les notícies redactades a partir de notes de premsa i sense gaire intervenció del redactor tenen com a autor Núvol.
- lloc: des d'on escriu l'autor o des del lloc de l'esdeveniment.
- imatges que il·lustrin el text.
- secció: L'apuntador, Calàndria, El web negre, Punt de llibre, Homo Fabra, Cast@fiore, Pantalles o Galeries.
- categoria: notícies, entrevistes, opinió, crítica o vinyetes.
- etiquetes: mots clau que permeten identificar el text.
- *texte* banda: subtítol
- altres documents: vídeos, podcasts, etc.

3.4. Exemples de textos treballats

A continuació detallo les tasques desenvolupades amb uns textos d'exemple.

Exemple de text redactat

«BigBangData» Som dades» (v. annex 1, p. 285)

Assistència a la roda de premsa i a l'exposició al CCCB.

Lectura del dossier de premsa.

Redacció de la notícia a partir de la lectura del dossier de premsa i de les anotacions fetes durant la roda de premsa i la visita a l'exposició.

Selecció de les fotografies autoritzades que el departament de comunicació del CCCB em va enviar per correu electrònic.

Lliurament del text al tutor per revisar-lo.

Preparació del text en el gestor de continguts.

Difusió de l'article a les xarxes socials.

Exemple de correcció

«*Flight of the Conchords*: quan la música fa riure» (v. annex 1, p. 231)

El tutor de pràctiques em va enviar el text per correu electrònic.

Revisió del text. Alguns mots i expressions eren barbarismes o eren excessivament col·loquials.

Vaig fer-ne la correcció tipogràfica i ortogràfica. Pel que fa a l'estil, vaig fer una proposta de canvis a l'autor. Cal l'acceptació de l'autor abans de canviar i publicar el text amb la proposta de canvis.

L'autor va acceptar alguns canvis, però en altres ell mateix va proposar alternatives.

Vaig introduir el text, les imatges i els vídeos en el gestor de continguts.

Al cap de poc, vaig adonar-me que havia desat el text original i, per tant, l'article s'havia publicat sense els canvis. Per sort, ho vaig veure de seguida que s'havia publicat i vaig avisar el tutor. Vaig desar el text correcte.

Difusió de l'article a les xarxes socials.

Alguns dels canvis que vaig proposar en aquest text van ser:

[...] una de la HBO, ~~ej~~ alerta [...]

[...] són bolos a les biblioteques-~~jaja~~. ha ha [...]

[...] ~~neti's~~ noteu el sarcasme [...]

[...] al servei de la ~~xerrada~~ bajanada [...]

Probablement la «quarta millor comèdia de Nova Zelanda». ~~Etj~~ Poca broma.

Exemple de traducció

«Set cognoms catalans i un Fernández» (v. annex 1, p. 281)

Un col·laborador de *Núvol* escriu un text en castellà per al digital (v. annex 5, p. 364).

El tutor em va proposar fer-ne la traducció.

Com que era la primera traducció que havia de fer que no fos per a ús personal i no he fet cap assignatura específica de traducció no sabia quin mètode seguir.

Primer vaig traduir el text amb el traductor automàtic de Softcatalà. Després el vaig traduir jo. Si les dues traduccions coincidien, acceptava la solució. Si no coincidien, després de valorar les dues opcions, vaig triar l'opció que semblava més adient al text.

Text original: nació, me crié y estudié en Zaragoza

Proposta Softcatalà: vaig néixer, em vaig criï i vaig estudiar a Saragossa

Traducció publicada: vaig néixer, em vaig criar i vaig estudiar a Saragossa

Text original: llevaba varias horas en la incertidumbre

Proposta Softcatalà: portava diverses hores en la incertesa

Traducció publicada: feia hores que estava en la incertesa

Text original: todo va a ser mucho más sencillo

Proposta Softcatalà: tot va a ser molt més senzill

Traducció publicada: tot serà molt més senzill

El traductor automàtic va traduir totes les paraules que reconeixia, de manera que va traduir *Artur Mas* per *Artur més* o *Clara Lago* per *Clara llac*. És evident que sempre cal una revisió dels textos traduïts automàticament.

Vaig optar per no traduir ni canviar les paraules *pakis*, *chonis*, *fernandezes*, *maños*, perquè per les seves connotacions i pel tipus de text vaig creure que s'havien de mantenir com l'autor les havia pensat. Però a diferència de l'original, les vaig posar en cursiva.

Exemple de valoració i correcció

«Una alumna de batxillerat descobreix una influència oculta de Rodoreda» (v. annex 1, p. 178)

Una alumna de segon de batxillerat de l'Institut Llobregat de Sallent va publicar l'article «The great Rodoreda» a *Espies*, la revista publicació digital de l'institut (v. annex 5 p. 378). La seva professora va fer arribar el text a *Núvol*. El tutor de pràctiques em va enviar el text per valorar-lo. Després de llegir-lo, vaig enviar la meua valoració al tutor (v. annex 5, p. 387). L'inconvenient principal per publicar el text era l'extensió. El text tenia més de 20.000 caràcters i s'havia de reduir. Vaig posar-me en contacte amb la professora per comentar-li els canvis que s'hi haurien de fer perquè fos publicable a *Núvol* i vam proposar-li l'opció que fos l'autora qui modificés el text. Atès que s'acostaven les dates de selectivitat i l'autora no disposava de gaire temps per treballar en el text, vaig editar-lo jo. L'edició va consistir a reduir el text a 6.000 caràcters intentant que no es perdés la informació essencial ni l'argumentació de l'autora. Vaig eliminar les notes a peu de pàgina que no eren indispensables per a la comprensió del text i que ocupaven bona part del text; vaig eliminar vídeos i fotografies (en vaig deixar un parell); vaig eliminar gran part de les citacions, que en alguns casos eren força llargues i vaig corregir el text. Abans de publicar-lo el vaig enviar a la professora perquè el revisés i opinés sobre els canvis fets. Quan la professora va haver donat el consentiment al nou text, el vaig desar al gestor de continguts. Vaig activar la fitxa de l'autora amb les seves dades i vaig deixar el text a punt per ser publicat.

Exemple d'entrevista

«Gemma Casamajó: “*Terra campa* és una ficció amb unes picades d'ullet a la realitat”» (v. annex 1, p. 166)

El tutor de pràctiques em va enviar el text per correu electrònic.

El vaig revisar, corregir i desar al WordPress. Vaig afegir una fotografia de la mediateca i una que ens van fer arribar els autors de l'entrevista. Vaig activar la fitxa dels autors amb les seves dades i vaig deixar el text preparat per publicar-lo.

Alguns dels canvis que vaig fer en aquest text van ser:

[...] el meu primer ~~tanteig~~ tempteig amb la poesia. A ~~diferencia~~ diferència del periodisme [...]

En el llibre ~~està~~ hi ha la immortalitat?

[...] la poesia en particular i fins i tot l'art ~~son~~ són dues formes de coneixement.

Quan treballo, m'agrada partir de la connexió de dues paraules que no ho estan ~~met~~ gaire, que no ajuntaries mai.

Però ~~a l'hora~~ ahora Margarit diu que la poesia ha de connectar amb la gent. ~~Siné~~ Si no connecta amb el lector, aquella poesia, d'alguna manera, no serveix.

[...] l'arbre genealògic d'una família, la ~~Ferràs Montardís~~ Farràs Montardit [...]

Sara ~~Ferràs~~ Farràs Montardit

Llegint l'entrevista vaig veure que els autors escrivien el cognom Montardís i Montardit en el mateix text, per tant, vaig haver de buscar quina forma era la correcta i buscant aquesta informació vaig veure que en els documents de Pagès Editors, editorial de *Terra campà*, escrivien Farràs i no Ferràs com estava escrit en l'entrevista. Per tant, vaig corregir Ferràs per Farràs i Montardís per Montardit.

3.5. Materials i bibliografia utilitzats en les pràctiques

El material indispensable per fer les pràctiques és l'ordinador i disposar de connexió a Internet. El material de consulta que he fet servir està disponible a Internet, excepte el *Manual d'estil: la redacció i l'edició de textos* i *Ortotipografia: Manual de l'autor, l'autoeditor i el dissenyador gràfic* que s'han de consultar en paper.

És important conèixer i tenir disponibles les eines informàtiques que ens poden ajudar, com el corrector del processador de textos o el Language Tool, que detecten automàticament algunes errades ortogràfiques i gramaticals.

La bibliografia utilitzada durant el període de pràctiques ha estat:

CORPORACIÓ CATALANA DE MITJANS AUDIOVISUALS (2005). *És a dir* [en línia]. [Data de consulta: 2 de juny de 2014]. <<http://esadir.cat>>

DIRECCIÓ GENERAL DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA; INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS I CENTRE DE TERMINOLOGIA TERMCAT. *Optimot, consultes lingüístiques* [en línia]. [Data de consulta: 2 de juliol de 2014]. <<http://www14.gencat.cat/llic/AppJava/index.html>>

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS (2007). *Diccionari de la llengua catalana* (2a. ed.) [en línia]. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. [Data de consulta: 2 de juliol de 2014]. <<http://dlc.iec.cat/>>

HAJJAR, George; KHALED, Leila (2014). *Leila Khaled, el meu poble viurà*. Manresa: Tigre de paper.

MESTRES, Josep Maria [et al.] (2009). *Manual d'estil: la redacció i l'edició de textos* (4a. ed.). Barcelona: Eumo Editorial; Universitat de Barcelona; Associació de Mestres Rosa Sensat; Universitat Pompeu Fabra.

PUJOL, Josep M.; SOLÀ, Joan (2011). *Ortotipografia: manual de l'autor, l'autoeditor i el dissenyador gràfic* (3a. ed.). Barcelona: Educaula.

REAL ACADÉMIA ESPAÑOLA. *Diccionario de la lengua española* [en línia]. Madrid. [Data de consulta: 10 de juny de 2014]. <<http://www.rae.es>>

ROLLIN, Nicholas (dir.) (2004). *Concise Oxford Spanish Dictionary*. Oxford: Oxford University Press.

SERRANO, Jordi (2014). *Sabadell destil·lat. Una visió generacional des del lliurepensament*. Barcelona: Angle Editorial.

SOFTCATALÀ. [Data de consulta: 9 d'abril de 2014]. <<http://www.softcatala.org/traductor>>

SOFTCATALÀ. [Data de consulta: 2 de juliol de 2014]. <<https://www.languagetool.org/ca/>>

TERMCAT, CENTRE DE TERMINOLOGIA (2014). *Cercaterm*. [En línia]. Generalitat de Catalunya. [Data de consulta: 2 de juliol de 2014]. <<http://www.termcat.cat/>>

TERMCAT, CENTRE DE TERMINOLOGIA (2005). *Manlleus i calcs lingüístics en terminologia*. [article en línia]. Barcelona: TERMCAT, Centre de terminologia. [Data de consulta: 12 de maig de 2014]. <<http://www.termcat.cat/docs/docs/ManlleusCalcs.pdf>>

4. Valoració de les pràctiques

4.1. Anàlisi de les actuacions i valoració personal de la feina desenvolupada

4.1.1. Valoració de les tasques

A continuació faig la valoració de cadascuna de les tasques que he descrit en l'apartat 3.2.

- Revisió i correcció de textos.

Alguns autors com Mir (2003) o Nogué (2010) han tractat el tema de la diferència entre *revisar* i *corregir* i les connotacions negatives de les paraules *correcció* i *corrector*. Revisar un text no vol dir que necessàriament hi hagi d'haver correcció. *Núvol* és una publicació en què hi ha una gran varietat d'autors que tenen diferents nivells de competència escrita de la llengua catalana. Per tant, és imprescindible revisar els textos. En aquestes pràctiques vaig revisar textos de gran qualitat en què no va caldre fer correccions, però en molts vaig haver de fer algun tipus d'intervenció, des de la correcció d'accent fins a la redacció de paràgrafs sencers. En alguns casos, les errades eren greus. Arran de les intervencions que vaig fer en els textos, em vaig plantejar quin podria ser el motiu de les deficiències lingüístiques que transmetien els textos. Els motius són diversos. Alguns col·laboradors de *Núvol* són persones que no van poder estudiar en català a l'escola però que produeixen uns textos interessants per publicar-los. El nivell escrit de la llengua d'aquestes persones té algunes deficiències que s'han de corregir. Un altre motiu on cal buscar l'origen de les errades en els

textos és en la rapidesa amb què de vegades s'han de lliurar i publicar els textos. Aquesta rapidesa pot fer que no hi hagi temps de revisar els textos amb cura i es publiquin amb alguna errada. Per a Eusebi Coromina (2010:105) les tasques que desenvolupen els serveis d'assessorament lingüístic són conseqüència de «[...] la pobresa lingüística, la baixa qualitat lingüística de la comunicació oral i escrita a les universitats, als diversos nivells de l'administració, als mitjans de comunicació o a les escoles». Però a aquestes causes, s'hi ha d'afegir el desconeixement de les eines informàtiques que es poden utilitzar en la redacció de textos. Algunes errades s'haurien detectat simplement amb el corrector del processador de textos o altres eines informàtiques gratuïtes.

El tipus de text més difícil de corregir van ser les entrevistes perquè hi ha autors que escriuen com si el canal escrit tingués les mateixes característiques que el canal oral. Les entrevistes presenten més dubtes en la correcció, sobretot quan l'autor ha transcrit formes massa col·loquials o formes característiques de la comunicació oral. El principal dubte que se'm plantejava era si s'havia de corregir estrictament segons la normativa o podia permetre algunes excepcions que en una conversa oral serien acceptades. Per tant, tenint en compte que el text final era escrit, però el text original tenia característiques de l'oralitat, vaig corregir els castellanismes com *bueno*, *pues*, *tenir que*, anacoluts, mots crossa i la caiguda de la erra final dels verbs de la segona conjugació acabats en *-er* àton seguit de forma pronominal feble, per exemple *convence'l* per *convèncer-lo* o els imperatius de segona persona del singular que acaben en *-es* àton com *diga'm* per *digues-me*.

Per al projecte del llibre d'estil, a partir de la feina de revisió i correcció caldria fer un buidatge de les intervencions fetes i fer una anàlisi dels tipus d'errades. A partir d'aquestes dades, podríem veure quins serien els temes prioritaris que hauria de tractar el llibre d'estil i quines són les necessitats lingüístiques dels autors. En general i sense fer-ne un recompte exhaustiu, les errades més habituals van ser: ús inadequat del verb *recolzar*, gerundi de posterioritat, ús inadequat de la construcció *degut a*, error en fer la concordança de gènere entre nom i adjectiu (p.e. *cultura pobre*), preposicions que acompanyen pronoms relatius, accents, *doncs* amb valor causal, pleonasmes, preposició *a* precedint el complement directe, ús dels verbs com **enrecordar-se*, **encostipar-se*, ús inadequat de la construcció *a nivell de*, ordre del nom i de l'adjectiu, convencions tipogràfiques, ús abusiu de negreta, cursiva i cometes.

- Correcció de textos un cop publicats.

Un dels avantatges de l'edició digital és que permet fer correccions, afegir o treure dades encara que el text ja hagi estat publicat. Però aquesta possibilitat no ens ha de fer baixar la guàrdia en la revisió de textos i no hauria de ser una excusa per penjar el text amb errades. La rapidesa i la constant actualització que exigeixen els mitjans digitals, no ens hauria

d'eximir d'escriure correctament. Amb tot, és habitual que els diaris digitals publiquin notícies amb incorreccions lingüístiques i que les corregeixin *a posteriori*, quan algú del diari se n'adona o quan els usuaris es queixen a les xarxes socials o en els comentaris de la notícia.

- Traduccions.

En el grau no he fet cap assignatura específica de traducció i penso que m'hauria anat molt bé per saber com encarar una traducció. Per tant, no sabia com començar a fer-la: paraula a paraula, frase a frase o passar el text per un traductor automàtic i després revisar-la. Crec que traduir del castellà al català no és una feina evident perquè el contacte de llengües pot fer-nos caure en un parany i acceptar expressions en català com a bones que són calcs del castellà. Ja he explicat en l'apartat 3.4 el procediment que vaig seguir en la traducció castellà-català. La traducció del discurs de Gazimestan, en canvi, va ser molt més complicada. El text que ens va passar el col·laborador de *Núvol* era un text en castellà amb incorreccions que dificultaven la comprensió del text. Vaig buscar el text en anglès i hi havia expressions que no eren equivalents ni tenien el mateix significat en la traducció anglesa i en la traducció castellana. Per tant, cal anar amb molt de compte en les traduccions i correccions automàtiques i sempre s'han de revisar.

- Producció de textos.

En la producció de textos s'ha de diferenciar les entradetes i els títols dels articles dels textos més llargs com les notícies o les ressenyes. La redacció d'entradetes i de títols demanen capacitat de síntesi i un cert punt de creativitat per fer un text que cridi l'atenció del lector. Els textos de vegades arriben a la redacció sense títol, amb un títol massa llarg o amb un títol poc atractiu, de manera que s'ha de canviar el títol o posar-n'hi un. Pel que fa a la redacció de textos llargs com la ressenya, les notícies o les cròniques, la més complicada per a mi ha estat la ressenya, per la falta de costum de redactar aquest tipus de text.

- Lectura de documents.

Lògicament és una tasca indispensable per a la producció de textos, perquè necessites conèixer el tema de què escriuràs, informar-te i fer un text prou atractiu que interessi els lectors. Crec que una bona documentació prèvia a la redacció del text, el millora substancialment.

- Difusió d'articles a les xarxes socials.

Núvol té una gran activitat i presència a Facebook i a Twitter. Les xarxes socials són mitjans per fer conèixer els seus articles, fer-ne difusió i arribar a més lectors. Per tant, la feina de difusió és molt important per al digital. La presència activa a les xarxes socials forma part de l'essència i de l'èxit de *Núvol*.

- Maquetació de textos i recerca d'imatges.

L'elecció d'una bona imatge de portada per acompanyar el text és essencial perquè el lector es fixi en l'article i s'hi interessi. En els articles publicats a *Núvol* la imatge és molt important i té molt de protagonisme en els articles que són portada.

- Assistència a rodes de premsa i presentacions.

En el cas de la ressenya de *Sabadell destil·lat. Una visió generacional des del lliurepensament* ja havia fet la ressenya prèviament a l'assistència a la presentació, però la presentació em va servir per fer una ressenya més acurada i amb més coneixement del llibre i de l'autor. En el cas de les rodes de premsa, l'assistència va ser essencial per poder entendre millor la notícia i poder-ne fer una redacció més personal i més completa de la que hauria fet si només hagués llegit els dossiers de premsa. La documentació que van entregar en les rodes de premsa va ser un material molt valuós per poder complementar la informació dels articles.

- Valoració de textos.

Aprendre a valorar la idoneïtat dels textos per ser publicats és una tasca que no havia fet mai. Per avaluar el text «The great Rodoreda, la inspiració americana en la literatura rodorediana» publicat a *Núvol* amb el títol «Una alumna de batxillerat descobreix una influència oculta de Rodoreda» vaig prendre com referència les indicacions de correcció del TFG i de treballs que havíem hagut de valorar en altres assignatures del grau. Però per valorar els contes no sabia què havia de prendre com a referència. De manera que vaig optar per obviar les errades d'ortografia i gramaticals i vaig concentrar-me en l'estil, la coherència, la trama i la capacitat del text per mantenir la meua atenció. Per veure els textos de valoració (v. annex 5, p. 387).

- Contacte amb els autors.

A banda dels contactes per a la gestió de dades, la part més important d'aquesta tasca és el contacte que es manté amb l'autor en la tasca de revisió de textos. És molt important aclarir els dubtes que tingui el corrector i no fer intervencions que canviïn o treguin significat al text, no s'ha de canviar l'estil ni el dialecte de l'autor. Per tant, sempre hauríem de tenir el vistiplau de l'autor abans de publicar el text amb les intervencions del corrector. Alguns autors, lliuren el text advertint que el corrector no pot fer cap canvi, però també hi ha autors que agraeixen les correccions i les propostes.

- Proposta d'activitats.

Cal aprendre a gestionar el temps disponible i els recursos humans per saber fins on es pot arribar i decidir quines informacions es publicaran. Per exemple, no es va poder informar de la cantata infantil que havia proposat, perquè en aquells moments no es va trobar una

persona adequada i disponible per cobrir-la, o la ressenya de *Leila Khaled, el meu poble viurà* que no vaig arribar a fer.

4.1.2. Anàlisi i valoració de les competències específiques assolides

Les competències específiques que he treballat durant les pràctiques han estat:

- Aplicació del pensament crític als objectes d'estudi de la disciplina, i posada en qüestió de les idees i judicis, tant propis com aliens, sobre aquests objectes.

Els coneixements i les competències que he anat adquirint durant el grau m'han servit en les pràctiques per tenir una base de treball en un digital de cultura. Crec que aquests coneixements previs són importants per comprendre millor els textos i moure's amb comoditat en l'entorn de treball. Els coneixements literaris i lingüístics m'han servit a l'hora de valorar, revisar i produir textos.

En la revisió dels textos, el meu objectiu era obtenir un text normativament correcte i formalment coherent i cohesionat, però també adequat al gènere textual, a l'objectiu del text i respectuós amb l'estil de l'autor. Per tant, també hi ha hagut una tasca d'aprendre a qüestionar, valorar i resoldre dubtes que sorgien en relació amb l'estil del text, la normativa i l'ús real de la llengua. De vegades, s'ha de valorar si acceptem o no una forma o expressió no normativa i per prendre la decisió cal veure el tipus de text, si és un text literari, si és una crònica, una notícia, una entrevista que reproduïx un text oral, etc.; també cal valorar l'ús de barbarismes, manlleus i canvis de codi lingüístic, si són coherents i adequats a l'estil de l'autor i al tipus de text o bé es poden canviar per un altre mot català encara que no sigui normatiu però que tingui un ús generalitzat en la comunitat lingüística. Es tracta de revisar i corregir intentant trobar un equilibri entre la normativa i l'ús de la llengua, que no desprestigiï els textos i, de retruc, el digital.

- Expressió oral i escrita per la vida acadèmica i professional.

El TFG és el resultat del recorregut acadèmic fet durant les pràctiques, però també durant el grau. És un treball que ha de servir per exposar i compartir idees. Pel que fa a l'expressió en textos professionals, en els textos de producció pròpia he intentat fer escrits clars, cohesionats i ben estructurats, adaptant-los al tipus de text que calia (ressenya, notícia, crònica, valoració) amb una feina prèvia de comprensió de la lectura prèvia dels materials, l'organització, la classificació i la síntesi de la informació amb l'objectiu de redactar textos que fossin aptes per ser publicats.

- Gestió de les fonts documentals.

En les pràctiques, aquesta competència se centra a conèixer les fonts documentals i saber-les utilitzar de manera eficaç i eficient. Per fer les pràctiques de revisió de textos, cal una bibliografia i uns recursos que s'han de conèixer amb antelació, així com unes competències

bàsiques que s'han d'haver d'adquirir prèviament amb assignatures com Assessorament i serveis lingüístics, optativa en el grau però obligatòria per optar a fer aquest TFG. Cal conèixer les fonts de consulta adequades per a la revisió de textos, aprendre a consultar-les i a utilitzar la informació que contenen. Per exemple, saber quins diccionaris són normatius, descriptius, la fiabilitat, quina informació hi podem trobar, etc.

A banda de les competències específiques, també m'agradaria destacar algunes competències transversals que es treballen en el TFG i en el grau i que en aquestes pràctiques han estat una part destacable de l'aprenentatge:

- Treball individual i en equip.

La revisió de textos és una tasca que he fet de manera bastant autònoma, tot i que sempre he estat en contacte amb el tutor per planificar les tasques, per resoldre dubtes, per valorar la necessitat de contactar amb els autors, etc. M'hauria agradat treballar al costat d'un altre corrector per veure punts en comú, diferències o compartir procediments.

Treballar i aprendre de manera autònoma no ens ha de fer oblidar que formem part d'un equip. Per bé que la feina de revisió la fa el tècnic lingüístic, moltes vegades s'ha d'establir contacte amb l'autor, amb l'editor, amb el tutor de pràctiques, amb diverses persones que treballen per al producte final. S'ha de treballar pensant que no és una feina individual, sinó una feina que representa un col·lectiu o una entitat i en aquest sentit sí que és una feina d'equip. Jo m'he sentit (i em sento encara) part de *Núvol*. S'ha d'entendre que formes part d'una organització i que treballes per a un objectiu comú.

- Actualització permanent i adaptació a noves situacions.

Les pràctiques em van acostar a un sector professional molt diferent del qual jo estava habituada i em van confirmar que el grau em pot obrir camins a un canvi professional.

Crec que la voluntat d'aprendre va ser una de les claus perquè les pràctiques funcionessin bé i en tragués rendiment en benefici meu i de *Núvol*. En aquest sentit, l'aprenentatge a partir de la reflexió sobre el meu propi aprenentatge ha estat molt important. El dietari de pràctiques és una bona eina per a la reflexió.

- Competències digitals.

Les pràctiques em van ajudar a millorar les competències TIC. Vaig aprendre a gestionar el WordPress, enllaçar vídeos i vaig millorar les competències bàsiques en el tractament i la recerca d'imatges que acompanyen els textos.

4.2. Anàlisi de *Núvol* i propostes de millora

Coneixia *Núvol* com a lectora abans de fer-hi les pràctiques. Crec que és un bon producte cultural i, com ja hem vist en l'apartat 2, en poc temps s'ha posicionat a la xarxa i gaudeix de

prestigi entre els lectors. Ara bé, com qualsevol organització, entitat o empresa té uns condicionants interns i externs que veurem en l'anàlisi DAFO.

- **Debilidades**

Les principals debilitats que he trobat a *Núvol* són: el finançament, la centralització territorial d'autors i d'esdeveniments i el nivell de competència escrita dels autors. *Núvol* és un mitjà gratuït que obté ingressos per publicitat però que ha de cobrir les despeses bàsiques, per exemple de manteniment del web. De manera que en algun moment s'ha de plantejar la gratuïtat de continguts i la supervivència del mitjà. S'ha d'estudiar l'opció de fer continguts exclusius per a lectors subscriptors, fer pagar els *e-singles*, o alguna altra fórmula que en garanteixi la supervivència econòmica. Cal dir que aquesta debilitat no és exclusiva de *Núvol*, ja que altres mitjans de comunicació digitals escrits han optat per la subscripció amb pagament dels seus continguts.

Pel que fa a la centralització d'autors i esdeveniments, tot i que s'intenta diversificar geogràficament els esdeveniments culturals, hi ha una tendència a centrar-se en Catalunya i en Barcelona. S'ha de tenir en compte però, que no sempre és fàcil aquesta

descentralització i que és impossible arribar a tots els esdeveniments de tot el territori lingüístic. Aquesta debilitat ho serà segons els objectius que *Núvol* es plantegi en un futur i en funció del territori lingüístic que vulgui abastar.

Des del punt de vista de la correcció lingüística, una de les debilitats és que la gran varietat d'autors equival a una gran varietat de competències lingüístiques. Durant les pràctiques he revisat textos de gran qualitat lingüística en què no calia fer cap intervenció i altres que he hagut de refer paràgrafs sencers, a banda de les errades ortogràfiques, gramaticals i tipogràfiques. La diversitat d'autors que col·laboren *Núvol*, fa que hi hagi gent amb competències en llengua escrita molt diverses i aquest fet obliga a revisar sempre els textos. Per tant, alguna persona s'ha d'ocupar de revisar i corregir els textos.

Seria convenient elaborar un llibre d'estil i redactar, revisar i corregir seguint les recomanacions del llibre d'estil. Malgrat no disposar d'un llibre d'estil, durant les pràctiques vaig intentar ser coherent en les correccions. A part de les qüestions normatives, cal evitar l'ús del passat simple i prioritzar el passat perifràstic; les preguntes de les entrevistes s'escriuen en negreta; s'han de corregir les cometes i la cursiva dels manlleus generalitzats; s'han d'utilitzar cometes altes i apòstrof arrodonits. El llibre d'estil hauria de complir una doble funció: d'una banda ha de servir per resoldre els dubtes que tinguin els autors i els correctors en els aspectes relacionats amb l'ús normatiu o estàndard i de l'altra, ha de servir com a manual que permeti una pràctica uniforme en la redacció que afecti aspectes aliens a la normativa de la llengua (Solà 1995:211). Així doncs, el llibre d'estil hauria de poder resoldre qüestions com el tractament dels manlleus si tenim una paraula equivalent en català, el tractament dels castellanismes i els mots producte d'una tendència (*cool*, *rajar*, *oju*, etc.) o unificar criteris tipogràfics. Ara bé, les recomanacions i les normes d'un llibre d'estil a *Núvol* no es podrien aplicar en tots els textos, justament per la varietat en l'origen dels textos i en la tipologia textual que ja hem vist en l'apartat 3.1. Sí que es podria seguir un llibre d'estil en la redacció, revisió i correcció de notícies, cròniques, entrevistes, en els textos no literaris de producció pròpia.

- Amenaces

Núvol és un producte molt específic i no és evident trobar factors externs que puguin amenaçar el seu model. Però podrien ser-ho la creació de nous mitjans de comunicació cultural i el canvi en les polítiques de màrqueting. L'aparició de nous digitals i nous webs de cultura podrien fer trontollar l'embranchada i posicionament que ha agafat *Núvol*. Fins aquest moment el digital ha sabut convertir aquesta amenaça en una oportunitat per portar els nous mitjans i els seus professionals a participar en debats i a formar part de *Núvol*. Per exemple, la revista *Catorze* va néixer l'abril de 2014 i *Núvol* va incorporar l'enllaç de la revista en el

seu web i ha fet participar Eva Piquer, directora i editora, de *Catorze* en el debat sobre la supervivència del periodisme cultural juntament amb Sebastià Bennasar i Carles Domènech de la revista literària *Bearn* (v. annex 1, p. 240 i 241).

La disminució de la publicitat a Internet o nous models de publicitat que no comptin amb les publicacions digitals poden posar en perill el finançament, no només de *Núvol* sinó de totes les publicacions gratuïtes.

- Fortaleses

Un dels puntals de *Núvol* és la quantitat de col·laboradors que té. Qualsevol persona amb alguna cosa interessant a dir pot ser autor a *Núvol*. Això no vol dir que s'hagin d'acceptar tots els textos que hi arribin, sinó només aquells que siguin interessants, que estiguin argumentats, que fomentin l'opinió, o que siguin novetat. És un digital molt proper al lector perquè no només hi escriuen les personalitats culturals o acadèmiques, sinó que qualsevol lector interessat en la cultura pot convertir-se en autor i en aquest sentit el digital es pot considerar una fàbrica d'oportunitats. Aquesta fortalesa es pot convertir en una debilitat precisament pel caràcter voluntari dels col·laboradors de *Núvol*, ja que el digital es nodreix de la voluntat i del temps disponible que tinguin els autors per col·laborar sense retribució econòmica.

Un altre dels punts forts és la varietat i personalització de les comunitats que hem vist en l'apartat 2.4. La creació d'aquestes comunitats, amb nom i personalitat per a cada una, és un dels èxits del digital. Com a proposta de millora, valoraria la possibilitat de crear una «comunitat jove» dedicada als esdeveniments culturals per a infants i joves.

Una altra fortalesa és el tractament dels esdeveniments culturals menys coneguts pel gran públic. Un lector amb interès cultural, llegint els articles de *Núvol*, pot estar molt ben informat del panorama cultural actual, sobretot a Catalunya.

- Oportunitats

Núvol ha de combinar les fortaleses amb les oportunitats per treure el màxim rendiment dels recursos humans i de l'entorn que té al seu abast. Cal aprofitar la identitat digital de *Núvol* com una oportunitat per poder tenir més presència en els territoris lingüístics de la llengua catalana, tant pel que fa als autors, com pel que fa als esdeveniments. És cert que hi ha autors de diferents zones del territori lingüístic (Comunitat Valenciana, Mallorca, Rosselló, Andorra) i es tracten temes referents a l'àrea de la llengua catalana, però crec que *Núvol* hauria d'obrir-se més camí en territoris fora de Catalunya. És una oportunitat per guanyar lectors, descentralitzar la cultura i la llengua i afavorir l'acostament dels territoris lingüístics.

La creació de sinergies entre caps de secció pot ser una oportunitat interessant en benefici del funcionament intern del digital. En funció de la disponibilitat de temps i del grau de compromís i implicació amb *Núvol* es podrien organitzar reunions o trobades amb els caps de secció per posar en comú idees i mètodes de treball, compartir idees, coordinar feines i intercanviar col·laboradors.

El digital ha de seguir aprofitant l'oportunitat que ofereixen els convenis de pràctiques amb escoles i universitats. Els estudiants en pràctiques poden aportar coneixements dels seus estudis a la vegada que els posen en pràctica en un entorn real. Crec que és una retroalimentació molt bona i beneficiosa per a les dues parts.

Una altra oportunitat de *Núvol* vinculada a la identitat digital és l'aprofitament de les xarxes socials i les tecnologies com a recursos amb els quals cal seguir treballant per poder arribar a més lectors i arribar-hi més fàcilment.

5. Conclusions

En l'àmbit personal, les pràctiques han estat molt profitoses perquè he pogut aplicar els coneixements adquirits en el grau en un entorn real i al mateix temps adquirir-ne d'altres que han de servir per millorar la meua vida acadèmica i professional. He tingut la sort de fer les pràctiques en un mitjà de comunicació reconegut i que gaudeix de prestigi en el món cultural. Les pràctiques m'han permès veure que puc fer un canvi professional i, en aquest sentit, considero el TFG no com el final del camí del Grau en Llengua i Literatura Catalanes sinó com una cruïlla en el camí que m'ha de permetre prendre altres direccions i, que d'entrada, m'ha portat a fer un Postgrau de Correcció i Assessorament Lingüístic.

Les tasques desenvolupades durant les pràctiques han estat tasques amb una aplicació directa en els textos o bé de producció de textos. Com hem vist, no he assolit l'objectiu original del TFG I que era fer un llibre d'estil, però en canvi sí que he treballat en altres tasques que podrien servir com a treball previ per fer el llibre d'estil. La redacció d'una obra d'aquest tipus requereix una feina prèvia d'anàlisi de dades, coneixement del mitjà al qual va destinada l'obra, planificació del contingut i de l'estructura de l'obra i necessita que les qüestions controvertides de llengua es tractin de forma reflexiva. Per la complexitat i la durada d'aquest procés, no crec que un llibre d'estil pugui ser el resultat de les pràctiques d'un sol TFG I. En canvi, un TFG pràctic es podria plantejar com una part d'un llibre d'estil. Com hem pogut veure en els diferents apartats del treball, encara que tinguéssim el llibre d'estil, les característiques del digital serien una dificultat a l'hora de seguir les normes en tots els articles. Per contra, en alguns textos, seria altament recomanable poder seguir uns criteris de redacció i de revisió de textos.

Al llarg de la memòria he descrit l'entorn en què he fet les pràctiques, el projecte i les característiques que fan que *Núvol* sigui un producte singular i amb identitat pròpia. Hem vist qui són els autors i els lectors del digital i com *Núvol* dóna l'oportunitat als lectors d'esdevenir autors.

En l'apartat «Pràctiques» he analitzat la procedència i la classificació per categories dels textos que fa el digital i ho he exemplificat amb alguns textos treballats en les pràctiques. També he detallat les tasques que vaig desenvolupar i el seu lloc en el procés d'edició d'un text. Amb els exemples concrets de textos treballats hem vist algunes de les intervencions en la correcció, així com els criteris amb què s'han fet les intervencions i les dificultats que presenten alguns textos a l'hora de revisar-los.

En la valoració, he analitzat cadascuna de les tasques que vaig desenvolupar en el digital. Aquesta anàlisi m'ha permès reflexionar i prendre consciència del procés d'aprenentatge i del procés de revisió i correcció de textos i, al mateix temps, m'ha de servir per tenir capacitat crítica i per establir mètodes efectius de treball en el futur.

Per últim, he presentat una anàlisi DAFO en què hem vist les debilitats, amenaces, fortaleses i oportunitats que *Núvol* ha de saber combinar per mantenir-se com a plataforma cultural de prestigi i conservar els lectors i col·laboradors. Destacaria com a oportunitat, la possibilitat d'arribar a més lectors si creix territorialment en el domini lingüístic de la llengua catalana. Aquesta expansió territorial en el domini lingüístic, hauria d'anar lligada al model lingüístic del llibre d'estil. A parer meu, s'hauria de donar més presència a autors de tot el territori lingüístic i respectar-ne les formes dialectals.

Com a debilitat, destacaria els diferents nivells de competència de la llengua escrita que transmeten els textos. Ara bé, no crec que aquesta debilitat sigui exclusiva de *Núvol*, de ben segur que també és present en altres mitjans escrits i orals. Si volem que els textos publicats tinguin qualitat lingüística, s'han de revisar. Hem de tenir en compte que les intervencions que s'han de fer en els textos no sempre són degudes a la manca de competència lingüística de l'autor i que poden ser causades per la rapidesa en el lliurament o per la manca de revisió per part de l'autor. En cas que estiguem obligats a revisar en terminis breus, seria bo fer un protocol de prioritats per revisar i corregir i donar prioritat a les errades ortogràfiques. A més, moltes errades es podrien evitar si s'utilitzessin els correctors automàtics a l'hora d'editar el text. Però també és cert que aquests correctors i traductors automàtics no detecten tots els errors i és absolutament necessària una revisió posterior.

Revisar i corregir textos per a *Núvol* m'ha servit per ser més crítica, però també més comprensiva amb l'ús de la llengua. Els coneixements lingüístics que he adquirit durant les pràctiques i durant el grau, així com les tasques desenvolupades, m'han permès veure que

hi ha molta feina a fer en l'àmbit de l'assessorament lingüístic. Cal treballar en la revisió i la correcció, en la resolució de dubtes, en el tractament del multilingüisme i l'ensenyament, però també veig que hi ha sectors de població, àmbits professionals i institucions amb un gran desinterès per la llengua i, fins i tot, amb una certa aversió als correctors lingüístics. Quines són les causes d'aquesta desafecció i desinterès? Com podem arribar a un equilibri entre la rendibilitat d'un producte, els canvis que es produeixen en la llengua i el respecte per la llengua? Aquest treball no és el lloc per debatre aquestes qüestions, però crec que els textos evidencien les mancances de la nostra comunitat lingüística. En tant que la llengua és una eina de comunicació, si volem una comunicació de qualitat, hauríem de pensar que qualsevol text ha de ser revisat. Per tant, l'assessor lingüístic és necessari no només per corregir, sinó per vetllar per la qualitat dels textos, tant orals com escrits, adequar-los al registre, al gènere textual i al públic al qual van destinats.

He après a ser més comprensiva quan detecto errades en documents escrits, com llibres o premsa. Ara sé que de vegades es treballa amb poc temps, i sobretot, que a tots se'ns escapen errades. Per molt que revisis el text, sempre pot haver-hi una errada que no hagi vist; pot ser que et concentris tant en corregir un tipus d'errada que no en vegis una altra de més evident; o fins i tot, et quedes amb una sensació de *text no acabat*. Costa donar per bo un text perquè sempre creus que pots dir les coses d'una altra manera, que pots corregir-lo, que pots millorar-lo. Saber donar un text per bo, també ha format part de l'aprenentatge.

6. Bibliografia

CASTILLO, David (2012, 12 d'abril). «*Núvol* aposta per l'emancipació digital» [en línia]. *El Punt Avui*. [Data de consulta: 14 d'abril de 2014]. <<http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/527895-nuvol-aposta-per-lemancipacio-digital.html>>

COROMINA, Eusebi (2010). «Història i futur de les funcions i els criteris de l'assessorament lingüístic». A: BLADAS, Òscar; NOGUÉ, Neus; PAYRATÓ, Lluís (ed.) (2010). *L'assessorament lingüístic: funcions i criteris*. Barcelona: PPU.

Diari de Girona (2014, 26 de juny). «El tercer Memorial Pere Rodeja reconeix Fernández i Puigtobella» [en línia]. [Data de consulta: 4 de setembre de 2014]. <<http://www.diaridegirona.cat/cultura/2014/06/26/tercer-memorial-pere-rodeja-reconeix/675866.html>>

Información y control de publicaciones, S.A. [en línia]. Barcelona. [Data de consulta: 16 de novembre de 2014]. <http://www.ojdinteractiva.es/muestra_acta/mitjans-digital-s-en-catala/3084/10/2014/>

«L'editor, Bernat Puigtobella, parla del digital de cultura *Núvol*» [en línia]. *El Café de la República* (2014). Catalunya Ràdio. 20 de març de 2014. [Data de consulta: 26 de març de 2014]. <<http://www.catradio.cat/audio/799054/Leditor-Bernat-Puigtobella-parla-del-digital-de-cultura-Nuvol>>

MIR, Anna (2003). «Correctors, assessors, lingüistes: reflexió sobre el procés de revisió de textos escrits». A: *Llengua & Literatura* (núm. 14, p. 211-237).

NOGUÉ, Neus (2010). «L'assessorament lingüístic: panoràmica i estat de la qüestió». A: BLADAS, Òscar; NOGUÉ, Neus; PAYRATÓ, Lluís (ed.) (2010). *L'assessorament lingüístic: funcions i criteris*. Barcelona: PPU.

Núvol (2013, 10 de juliol). «*Núvol s'enlaira*» [en línia]. [Data de consulta: 4 de març de 2014]. <<http://www.nuvol.com/noticies/nuvol-senlaira/>>

«*Núvol*, electrònic i de cultura» [en línia]. *La Xarxa Tendències* (2012). La Xarxa. 6 de novembre de 2012. [Data de consulta: 4 setembre 2014]. <<http://blogstv.laxarxa.com/laxarxatendencies/2012/11/07/nuvol-electronic-i-de-cultura/>>

«Premi Lletra 2012» [en línia]. Projecte Lletra, la literatura catalana a Internet. [Data de consulta: 1 d'octubre de 2014]. <<http://lletra.uoc.edu/ca/premi/premi-lletra-2012>>

«Un núvol virtual de cultura i sense fronteres» [en línia]. *Matins en xarxa* (2014). La Xarxa. 16 d'abril de 2014. [Data de consulta: 18 d'abril de 2014]. <<http://www.laxarxa.com/matinsenxarxa/noticia/un-nuvol-virtual-de-cultura-i-sense-fronteres>>

SOLÀ, Joan; GUDIOL, Anna; FARGAS, Xavier (1995). «L'experiència de fer un llibre d'estil». A: *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes / XXX. Miscel·lània Germà Colón* (vol. III, p. 211-230). Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

7. Annexos

Annex 1: Articles revisats i publicats

Un teatre en perill d'extinció

Aída Pallarès. Barcelona. / 11.03.2014

Diuen que en època de crisi s'aguditza l'enginy i per tant apareixen les formes menys convencionals de fer teatre. A casa nostra han sorgit nous espais però en general els espectacles són poc transgressors, s'experimenta poc. De fet cal fer un petit viatge enrere, cap als Radicals del Teatre Lliure capitanejat per Àlex Rigola, per trobar una autèntica finestra oberta al llenguatge escènic contemporani.

Club Fernando Pessoa | © Jordi Bover

El cert és que tot i l'aposta d'Àtic 22, una sala que en el seu primer any de vida ja s'ha tornat del tot imprescindible, hi ha un tipus de teatre, el postdramàtic, que està desapareixent del panorama teatral. Espectacles que, com deia Jofre Font en un reportatge de l'Ànima, escapen de la típica estructura de plantejament nus i desenllaç. Per sort teatres com La Seca Espai Brossa s'han sumat a l'Àtic 22 per evitar l'extinció d'aquestes escenes.

La companyia **Sociedad Doctor Alonso** neix com un espai per a la creació, la formació i la reflexió al voltant del fet escènic. Eren un dels habituals dels Radicals del Lliure on van presentar espectacles com *Volum 2* i *Club Fernando Pessoa*, que es pot veure actualment a La Seca. L'obra presenta un grup de solitaris que busquen refugiar-se del món que els ha tocat viure i es troben en aquest petit, desolat i ridícul club de fans de l'escriptor portuguès.

Em trobo amb Sofía Asencio, fundadora de la companyia junt amb Tomàs Aragay, al bar del teatre, l'endemà de la reestrena. M'explica que el muntatge va sorgir després d'una classe d'Aragay a l'Institut del Teatre al voltant del *Llibre del Desassossec* de Pessoa. "Després, continua Asencio, ens va fer llegir-lo, va extreure'n alguns fragments i vam començar a improvisar amb els textos fins que vam optar per analitzar paraula per paraula, i ens vam adonar que funcionava". M'explica que en cap moment pretenien recrear el seu món, adaptar pas per pas l'obra, ja que per això és millor llegir-se el llibre. Van triar Fernando Pessoa perquè creuen que actualment necessitem més que mai la seva mirada lúcida i crítica amb la societat. També l'humor, que segons Asencio neix del distanciament amb el qual el portuguès observa la realitat.

El muntatge ens posa cara a cara amb el més ridícul i absurd de l'existència humana, com la tendència a sobreanalitzar-ho tot, a resumir les expressions artístiques amb múltiples i absurdes interpretacions. "Pessoa no és més que una excusa per parlar del llenguatge i l'acció, motors de Doctor Alonso" explica Sofía. L'espectacle busca portar el públic a la introspecció, se'l convida a analitzar la frase amb els protagonistes. De fet cada espectador trobarà a la seva butaca el text "Cuantas veces yo mismo que me río de semejantes

seduccions de la distracció, me encuentro suponiendo que sería bueno ser célebre, que sería agradable ser mimado, que sería brillante ser triunfal”.

Fernando Pessoa

Com altres peces de la companyia, Club Fernando Pessoa pretén situar-se entre la presentació i la representació. “Si només fos presentació,-diu Sofia Asencio-, el que sortiria és el joc i seria massa lleuger i si només és representació, el públic entra, seu i se’n va. Aquesta frontera tensa més a l’espectador i aporta un equilibri entre el fet poètic i l’acció immanent, que podria ser més performativa. És una altra manera de relacionar-se”. Alhora converteix els actors en no-personatges, són intèrprets d’una peça i habiten l’escenari en present juntament amb el públic.

“Doctor Alonso llença preguntes que permeten a l’espectador reflexionar sobre ell mateix, no li dóna respostes” explica Tomàs Aragay. També situen al centre allò perifèric, com amb *La naturalesa i el seu tremolor*, que van presentar aquest estiu al Festival Grec. Un recorregut filosòfic on els intèrprets són el públic i l’espai escènic els carrers més amagats de Barcelona. Aragay i Asencio tenen molt clar que l’espectador ha de deixar de ser un simple receptor de discursos i passar a formar part i fins i tot modificar la peça. Malauradament aquest tipus d’espectacles de creació contemporània són cada cop més residuals i difícils de veure. És cert que (en principi) no són per a tots els públic i cal omplir la nevera, però potser ja és hora que ens adonem que aquest camí ens pot portar a la mediocritat. És això el que volem?

No és un tongo ni un tango: l’avi de Gardel era català

Jordi Artigas. Barcelona. / 12.03.2014

Dimecres 19 de març s’estrena a la Filmoteca el documental *El padre de Gardel*, que és fruit del treball d’investigació que ha dut a terme el cineasta uruguaià Ricardo Casas sobre els orígens familiars de la figura mítica del tango, Carlos Gardel. El llargmetratge revela els orígens catalans del cantant. L’estrena comptarà amb la presència del director.

Família de Carlos Escayola i María Leila Oliva

Uns set anys són els que ha trigat Ricardo Casas a destriar el gra de la palla d'un dels assumptes més nebulosos de la història de l'espectacle del segle xx: qui van ser els veritables pares i quina va ser la nacionalitat de la figura mítica del tango, Carlos Gardel? Una pacient investigació, que n'inclou d'altres d'anteriors dutes a terme als arxius de l'Uruguai, Argentina i Catalunya, ha aclarit la confusió sobre diversos aspectes de Gardel, especialment sobre els seus orígens familiars. Tot aquest material ha quedat recollit al documental *El padre de Gardel*.

Tots sabem que la història és una de les qüestions més manipulades, tergiversades i falsejades per raons polítiques i interessos de diversa índole a tot el món i a tota mena de països. La destrucció de documents, falsificacions i pèrdues intencionades permeten substituir la veritat per una mentida. Com més antiga és la manipulació, més costa de restituir la veritat. Des de fa anys i panys, al nostre país es planteja la possible catalanitat de Cristòfor Colom, mentre que una de les mentides més recents és la que va pronunciar una membre del govern espanyol en afirmar —sense cap mena de rubor— que Catalunya no havia estat mai de la vida un estat independent.

Entre Catalunya i l'Uruguai

Amb paciència i amb la intenció de fer un documental sobre Gardel, el director uruguaià Ricardo Casas, que ara té la intenció de fer un documental sobre el seu avi immigrant gallec a l'Uruguai, va posar fil a l'agulla per enfrontar-se a la història «oficial». Una història que s'ha repetit mantes vegades i que més o menys tots sabem: Carlos Gardel era fill de mare soltera, una francesa de Tolosa de Llenguadoc anomenada Berthe Gardes que s'establí a l'Argentina amb el seu fill Charles, que hauria nascut en aquella ciutat francesa. Es deia que Charles després va passar a dir-se Carlos i que d'adult va adoptar la nacionalitat argentina. Sembla, però, que aquesta atribució va ser una suplantació de personalitat perquè Berthe es quedés l'herència de Gardel, que va morir el 1935 en un accident d'aviació a Medellín, Colòmbia.

Però la realitat sembla que va ser una altra. Carlos Gardel va ser fill il·legítim o natural de la unió entre Carlos Félix Escayola Medina, fill del sabadellenc Joan Escayola Carayemas, i de la jove uruguaiana María Lelia Oliva. Carlos va néixer entre 1883 i 1887 a la localitat de Tacuarembó, on Carlos Félix Escayola residia. Era una regió al nord de l'Uruguai anomenada «la Califòrnia del sud», relacionada en aquella època amb el descobriment d'or. L'emblemàtic familiar d'aquest uruguaià o català de segona generació és digne de generar un fulletó televisiu o pel·lícula al voltant d'aquest home que es va fer a si mateix i que va ser terratinent i militar amb graduació de coronel en una Amèrica on tot era possible i on tothom tenia la seva oportunitat. Fer les Amèriques, es deia, enmig d'una eufòria econòmica i d'una permissivitat social que van portar l'Uruguai a ser conegut com «la Suïssa d'Amèrica».

Vegem les dades aportades per Ricardo Casas en la promoció del seu film: «En aquell marc, Escayola es va casar successivament amb tres germanes de cognom Oliva: Clara, Blanca i María Lelia. Carlos Escayola va tenir 14 fills dins dels seus matrimonis, però es

calcula que va ser el pare natural d'uns altres 50 fills, nascuts de relacions extramatrimonials. Entre aquests fills il·legítims va haver-n'hi un que va heretar els seus dots musicals, que després fou conegut com a Carlos Gardel i que Carlos Escayola va engendrar amb María Lelia, quan ella tenia 13 anys i ell estava casat amb Blanca».

La «pista catalana» d'aquesta història comença el 1838 quan van arribar a l'Uruguai, a l'època dels grans velers, quatre homes joves catalans: dos germans naturals de Sabadell Joan i Pau Escayola; Jeroni Parellada, de Barcelona i Josep Crixell, de Salines. Amb el propòsit de guanyar-se la vida es van establir a la important vila de San Pedro del Durazno, segons s'explica en un text dedicat a aquesta època (1).

Carlos Gardel

Els joves, entre els quals hi havia un dels germans Escayola —avi patern del qui seria el famós Carlos Gardel— van arrelar i desenvolupar amb èxit els seus respectius negocis. És oportú recordar que l'aleshores República Oriental de Uruguai obtingué la seva independència el 1830 després de lluitar contra el govern unitari de Buenos Aires en les anomenades Provincias Unidas del Río de la Plata. L'actual Uruguai havia pertangut amb anterioritat a l'Imperi de Brasil gràcies al «pròcer» José Gervasio Artigas, d'ascendència aragonesa.

La relació històrica de Catalunya i els catalans amb l'Uruguai queda ben demostrada amb les següents dades històriques: poc després de la independència d'aquell país, va ser la goleta *Constancia*, amb matrícula de Barcelona i capitanejada per Joan Mirambell, que va inaugurar el tràfic comercial entre Espanya i la República Oriental de Uruguai. Aquest país va comptar amb quatre presidents d'arrels catalanes de la nissaga de Josep Batlle i Carreó. El 1881 es va inaugurar el primer Centre Català de Montevideo. El 1943 la capital va tenir el primer monument i plaça del mateix nom dedicats al president Lluís Companys. I una il·lustre actriu exiliada, Margarida Xirgu, va presidir els dos Jocs Florals de la Llengua Catalana celebrats a Montevideo (2).

L'autor d'El padre de Gardel

Ara el director Ricardo Casas amb la seva pel·lícula documental ens demostra les arrels catalanes de la figura mítica del tango i de la música del segle xx en general, que ha estat Carlos Gardel. Aquest fet explica potser l'especial predilecció que el cantant va sentir per Barcelona i Catalunya, on va obtenir grans èxits en recitals i també a la gran pantalla. El seu film pòstum *Tango Bar* es va estrenar a Barcelona el gener de 1936, després de la mort del cantant en un accident d'aviació.

Gràcies al seu art i al d'altres artistes, la Ciutat Comtal pot presumir amb orgull de ser coneguda arreu com «la tercera capital del tango».

El llargmetratge documental *El padre de Gardel* es va estrenar el 2013 al Festival de Gramado i ara arriba a Barcelona i està previst que després se'n faci la presentació a Madrid.

Ricardo Casas va treballar durant 29 anys a la Cinemateca Uruguaya, de la qual va ser director executiu entre 1980 i 1984. Va crear la Escuela de Cinematografía el 1991. Des de 1992 dirigeix *Divercine*, el Festival Internacional de Cine para Niños y Jóvenes de l'Uruguai,

únic festival d'aquesta especialitat que exporta materials a diversos països de l'Amèrica Llatina. Des del 2007 programa i realitza Atlantidoc, el Festival Internacional de Cine Documental de l'Uruguai. Ha publicat, entre d'altres, els llibres *Diez años de vídeo uruguayo, 1985-1995* i *20 Años de Divercine*.

El padre de Gardel s'estrenarà a la Filmoteca de Catalunya i en farà la presentació el seu autor el dimecres 19 de març a les 18.30 h, i es repetirà diumenge 23 a les 19.30 h. A la Casa Amèrica Catalunya, el dijous 20 de març a les 19.30 h tindrà lloc una xerrada-col·loqui amb el director Ricardo Casas i el documentalista català Ricard Iscar.

FILMOTECA DE CATALUNYA

Plaça Salvador Seguí, 1. Barcelona.

www.filmoteca.cat/web/programacio

CASA AMÈRICA CATALUNYA

Còrsega, 299, entresòl. Barcelona.

www.americat.cat/ca/informacio-practica

TANGO BAR (1935), pel·lícula de Carlos Gardel a YouTube
Entre d'altres canta les melodies, "Por una cabeza", "En la lejana tierra mia", "Arrabal amargo" i "Mi Buenos Aires querido".

NOTES

(1) **Quiroga, Víctor A.** (2000). "Juan Escayola, abuelo de Gardel, sus raíces en el Durazno". A: *Comunicación académica* (núm. 8). Uruguay: De la Academia del Tango.

(2) **Manent, Marià (dir.)** (1992). *Diccionari dels catalans a Amèrica: contribució a un inventari biogràfic, toponímic i temàtic* (vol. IV). Barcelona: Comissió Amèrica i Catalunya/Generalitat de Catalunya.

Luna Miguel és cool

Laura Calçada. Nova York. / 14.03.2014

"Si t'has de parar a pensar com ser cool, no ets cool". Així ho va deixar anar l'autèntic rocker Keith Richards. I té tota la raó. La poeta Luna Miguel (sagitari del 1990 nascuda a Almeria) és "cool" per mèrits propis i amb el soroll just i necessari. Un crit elegant i provocador, una veu dolça i una presència de nina espavilada.

Luna Miguel

Hi ha molt mediocre repartit per aquí, per allà, però no ella. Una noia moderna que explica el que viu amb coneixement de causa. Ja ens parli de follar, malalties o menjar, Miguel es documenta molt per escriure poesia. El que a uns els pot semblar una joveneta mona que està de moda i està enamorada de la seva vida i és hedonista i es mostra a tort i a dret per internet com la immensa majoria d'aquesta generació seva, és en realitat una dona que

medita sovint el que deixarà al paper o repicarà al teclat. L'alquímia justa de joventut i reflexió. Una noia rebel però molt ben educada, filla única, que a 17 anys havia de ser a casa a les 11 de la nit. És un interessant exemplar de seny i rauxa en cos de musa poètica. La Luna només alça una mica la veu quan recita, és quan s'expressa molt amb les mans i tot el seu cos dansa, si no, parla amb un fil harmoniós, riallera, segura i pausada. Està tranquil·la; potser s'ha mimetitzat amb els seus dos gats els quals podem conèixer de memòria gràcies al seu compte d'Instagram: lunamonelle.

Luna Miguel és "cool" perquè entre altres símbols que decoren la seva fina anatomia, porta tatuat sobre el pit "*There's a bluebird in my heart that wants to get out...*", el principi del poema més romàntic del maleït Bukowski (un dels autors que la marcà en la seva adolescència), és cool perquè és amiga dels joves poetes "que ho estan petant" arreu del món, perquè és convidada a festivals de poesia a països tant exòtics com Romania (Festival Internacional de Poesia, Poetry is Smart, 2013) on va descobrir un talent poètic jove admirable, és cool perquè té una feina –i en viu– de periodista a la revista Playground, i fins fa poc també escrivia articles per l'edició en paper de la revista SModa, d'altres publicacions que també han comptat amb les seves paraules són: Quimera, Jot Down, Vanidad, Go Mag, Público o VICE, entre d'altres.

La Luna agrada perquè amb 23 anys escriu antologies de joves poetes americans, és vegetariana, va al Sónar, viu al Raval, gaudeix bevent Estrella amb els seus amics i té parella estable des de fa cinc anys, **Antonio J. Rodríguez**, un jove intel·lectual –autor de la novel·la Fresy Cool– amb el que viu feliçment i al qual li és ben fidel, concepte interessant als 23 anys d'avui en dia; "de fet, jo ara mateix l'estic trobant molt a faltar", diu mentre parla de la vida amb el seu promès, "ara ell segurament és amb els seus amics, a Barcelona, i jo aquí... bé, potser ja dorm, no ho sé, no sé quina hora és allà". Les quatre de la matinada o alguna cosa així, "doncs estarà tornant a casa", somriu confiada. I ens imaginem el jove Antonio pels pintorescs carrers del Raval i Sant Antoni retornant al seu pis literari. "Ell no va voler venir a Nova York perquè tampoc li agraden tant els esdeveniments més socials. I a mi sí, llavors hem de trobar el terme mig. Tenim els nostres espais però ens agrada molt parlar d'allò que creem, ens agrada compartir lectures, hi ha coses que a mi m'agraden i a ell no i viceversa".

Divina joventut. I algú s'havia de cuidar dels seus fills felins.

Luna Miguel va visitar Nova York durant uns dies, també, per festejar amb els seus contemporanis de Brooklyn, escriptors i poetes "hipsters" com Jacob Steinberg, Tao Lin, Jordan DeBor, Gabby Bess, Conor Messinger, i un distret etcètera. Luna Miguel fou convidada per l'Institut Cervantes de Nova York per presentar l'antologia Vomit. El mal temps obligà a cancel·lar l'esdeveniment però va ser una meravellosa oportunitat per celebrar-lo en un indret on hi quedava molt bé: Mellow Pages, una petita llibreria de fusta, perduda al cor de Williamsburg, on tots els assistents eren moderns i saberuts joves de 24 anys, dels quals l'àvia n'hagués dit captaires pels jerseis, les barbes i els barrets de llana que llueïen, que bebién cervesa o vi i recitaven les seves sensibles i divertides creacions, parlaven de viatges en avió, cartes, mugrons, sexe, internet, wifi, quietud i/o ganes de rascar-se enmig del no res. Són sens dubte els joves romàntics 2.0. Miguel és una dona moderna perquè compra a Urban Outfitters i perquè el seu amic jueu la porta a descobrir la moda bàsica i útil d'Uniqlo. Resumidament, Luna Miguel és cool perquè no s'ho creu tant com això i obre els ulls curiosos davant els projectes d'altri.

Luna Miguel i Antonio J. Rodríguez

Miguel arribà a Barcelona fa tres anys provinent de Madrid el dia que va aconseguir unes pràctiques a l'editorial Random House, des de llavors ha decidit convertir la capital catalana en el seu centre d'operacions. Adora la ciutat. De fet, prefereix l'escena literària barcelonina que la madrilenya, la qual considera menys dinàmica. A Barcelona vénen autors de tots cantons, argentins, anglesos... etcètera. I entre birres, tapes i algun estupefaent, creen novel·les que encisen el jovent i diverteixen als més madurs que, a través de les seves pàgines, poden prendre un xic el pols de l'avui.

Han de jugar algun paper les drogues en la creació literària? Miguel creu que "són una cosa molt important en la joventut i en l'adolescència; quan ets estudiant i tens una vida d'estudiant, doncs juga... crec que és una cosa per a contemporitzar amb gent com tu, no? Som estudiants, tenim unes vides generalment avorrides, i per això als escriptors joves els agrada drogar-se, perquè així també accedeixen a altres tipus de mons"

És a dir, Luna, no es pot aconseguir escriure "guay" en aquests temps sense drogar-se? "No, no. Es pot completament. Però són experiències que vols viure, quan ets jove vols viure-ho tot a sac, vols viatjar, drogar-te, menjar, comprar-te discs, anar a concerts, tenir experiències fortes, molts escriptors joves volen viure experiències fortes i les drogues òbviament t'aporten unes experiències molt fortes. Per bé o per mal".

Però tenim bons escriptors que no es droguen, ella n'és un exemple actual. Si sortiu amb ella la veureu amb poca cosa més que alcohol entre les mans, i evidentment el seu somriure meditatiu, una expressió que ja està de tornada de diverses coses.

La jove Luna no parla català –tot i assegurar que l'entèn perfectament- i tampoc parla de política, el primer diu que no el necessita perquè "visc al Raval, ningú parla català al Raval" exclama rient, i el segon no surt a col·lació entre els seus amics i coneguts. "No estic massa ficada en el tema". Tot i així està completament d'acord al fet que es preguntin a la gent sobre el futur de la nació. Ella diu estar: "a veure què passa", i el que té clar és que vol continuar vivint a Barcelona i que "Espanya està molt mal muntada".

La poetessa es començà a interessar per la literatura de ben joveneta, a casa tenia una gran biblioteca, ja que el pare –tatuat, també- és professor de literatura d'un institut i la mare era propietària d'una revista literària, Salamandria, avui convertida en El Gaviero, una petita i prolífica editorial: no tenen distribuïdora, s'han d'encarregar els llibres per internet. Com molts dels seus coetanis d'arreu del món, començà un blog als 15 anys, hi penjava petits poemes, cites dels seus autors favorits, fotografies, escrits... i des d'aquí tot va anar venint rodat. La contactaren per escriure a diverses publicacions i després arribaren les antologies i la migració cap a Barcelona.

Luna Miguel

La seva producció compta, de moment, amb els llibres de poesia: “Estar enfermo” (2010), “Poetry is not Dead” (2010), “Pensamientos estériles” (2011), “La Tumba del Marinero” (2013), i el pròxim llibre “Los estómagos” que està preparant, s’espera pel pròxim any i parla de vegetarianisme respecte als animals; “queda una mica rar quan es diu perquè sembla que serà un pamflet, però no és així, és molt líric”, exclama entre bells sons riures. Actualment està llegint molts assaigs sobre el tema i diu “estic intentant aplicar la meua posició política respecte al menjar amb la literatura, intentant fer una barreja estranya”, per això creu que és molt important la documentació sigui del que sigui que es vulgui escriure, també sobre l’amor: “s’ha de llegir molt i veure moltes pel·lícules i veure moltes sèries i viure moltes experiències per poder escriure”, declara convençuda. Luna Miguel també ha publicat el conte “Exhumación”, escrit a quatre mans amb el seu promès, ha coordinat diverses antologies, alguns dels seus poemes han estat traduïts a l’anglès, italià, neerlandès, portuguès, rus, xinès o swahili i ha rebut diversos premis.

Com recorda tanta literatura? Com té tan bagatge amb tant poca edat? Assegura que com que és pocatraça amb els altres aspectes de la vida, amb la literatura no li passa. Curiós. És molt dolenta recordant títols de pel·lícules però no títols de llibres i sinopsis literàries.

I què els dius als teus detractors? “Sóc conscient que tinc molts “haters”, però jo vaig treballant al meu rotllo i m’és una mica igual.”

Els gats vells potser es miren amb recel aquesta nova gateta bonica i astuta que ha entrat a casa, però s’hauran d’anar llepant les ferides amb paciència perquè Miguel ha arribat per fer marrameu del fort.

Catalunya, terra d’elefants

Jaume Claret. Sant Llorenç des Cardassar. / 14.03.2014

Tenir fills –o filles com és el meu cas– suposa recuperar en part la pròpia infantesa. De sobte, jocs, contes i cançons que semblaven oblidats, retornen al teu cap i et sorprens taral·larejant, mentre corregeixes o fas una truita, “Mireu allà dalt sota els estels que hi ha. És un gros animal que en bicicleta va...”. El contingut és absurd, què hi fot un elefant en bicicleta pedalejant per l’espai? Potser és en *Dumbo* que fugiu de l’escarni? Potser és un elefant català i el ministre José Manuel García-Margallo l’ha engegat a l’estratosfera?

I, de sobte, t'adones que els paquiderms ens envolten. La seva figura sempre ens ha fascinat. Les seves siluetes ja són presents a les pintures rupestres (i alguns sobreviuen a la saga *Ice Age*), els romans en van dur per distreure al personal mentre rosegaven pa i el principal desafiament –abans de l'enfonsament de l'Imperi— va plantar-se a les portes de Roma a lloms d'elefants duts des de Cartago.

El record d'aquells animals va originar, amb el temps, algunes de les bèsties contrafetes que durant l'època medieval van esdevenir gàrgoles. Amb tot, aquella fauna pètria no es basava únicament en la memòria romana, perquè allò exòtic sempre ha estat símbol de poder i riquesa. Els comtes-reis catalans n'eren ben conscients, i encara avui es manté aquesta certesa (només cal recordar el registre fet a les propietats del gerent municipal d'Urbanisme de Marbella Juan Antonio Roca). Tornant al nostre passat, l'antic Palau Reial Menor o Palau de la Reyna incloïa entre les seves dependències, vora el verger, una sèrie d'animals salvatges (lleons, guepards, tigres, óssos, galls fers, micos, estruços, entre altres gràcies Carles Bonet!). Feres delicades que necessitaven d'atencions i que, fins la destrucció del Call jueu barceloní el 1391, anaven a compte dels súbdits jueus. Fets similars es produïen a la resta de corones. El Premi Nobel José Saramago novel·lava el viatge d'un elefant des de la Cort portuguesa fins la vienesa, com a obsequi entre monarques.

L'evolució de la història natural va traslladar aquesta atracció pels animals exòtics a un camp més científic i amb una voluntat més expositiva. D'aquí sorgeixen primer els gabinets de curiositats i, finalment, els zoològics. Previ a Floquet de Neu i a l'odissea de l'orca Ulisses, a Barcelona existia una fascinació pels paquiderms, tant els de veritat com els de mentida. Així, en acabar l'Exposició Universal de 1888, es van projectar una sèrie de models de fauna prehistòrica, però el pressupost només va permetre fer el mamut de pedra que encara pot trobar-se al Parc de la Ciutadella. També la vintena llarga d'elefants, inquilins de l'històric zoo barceloní, han tingut la seva glòria, especialment l'elefanta Susi.

Avui, la fascinació s'ha convertit en proximitat. Amb absoluta naturalitat, la canalla ha canviat en Patufet per les aventures de Babar, cíclicament ressorgeix la moda *kitsch* de les corbates amb proboscidis amb la trompa aixecada, o es fan jocs de paraules amb la seva anatomia per rebatejar l'etílica ruta de tapes pel barri antic de Logroño. Fins i tot, a la nostra història recent ha esdevingut paraula clau recurrent: des de l'esperat elefant blanc per part dels implicats en el cop d'Estat del 23 de febrer de 1981, fins l'elefant blau que va aixecar la bandera de revolta contra l'etern i llagimejant president Josep Lluís Núñez.

I sí, també hi ha un vincle entre elefants i monarquia. Però no d'ara, sinó d'antic, ja que la història molt sovint adopta formes circulars. Així, Julián Besteiro, poc abans del 14 d'abril de 1931, escrivia: «algunos exploradores africanos cuentan haber visto, en las selvas, elefantes que permanecen en pie después de muertos, sostenidos por el enorme peso de su mole: la monarquía española es uno de esos elefantes».

Memòria oculta

Isidre Grau. Biolits. / 16.03.2014

Quan els del partit li van proposar la regidoria d'Urbanisme, ella la va acceptar, tot i que hauria preferit la de Medi Ambient, més coherent per a una llicenciada en Biologia. Així donava la raó als companys que consideraven les regidories com unes escoles de gestió i decisió, amb l'èxit basat en un bon equip que et treballi els expedients, però s'oblidaren de recomanar-li un bon servei de prevenció de patinades.

El conflicte va sorgir al tercer any del mandat, quan més orgullosa estava de les seves capacitats. No podia sospitar que aquella proposta de dedicar una plaça a *Santiago Serrat i Serrano (1913-1989). Arquitecte municipal 1948-1976*, se li faria tan amarga. L'havia presentada una associació de promotors immobiliaris de plena solvència, argumentant que el personatge "va ser l'artífex de la primera ordenació i expansió del municipi, sota uns criteris racionals, universalistes i independents, creant l'embrió de l'actual ciutat capdavantera del progrés". La plaça escollida era al bell mig del nou polígon d'habitatges, d'inexcusable referència.

No era per negar-s'hi. Dins del partit, ningú no en sabia gran cosa; les consultes informals a l'oposició no anticipaven obstacles; hi havia consens a considerar el 3S –aviat el van rebatejar– com un professional eficient, més sensat que brillant, i poc significat com a defensor del Règim. En resum, algú que mereixia ser recordat.

El primer toc d'alerta li va venir de la seva mare, vídua i emancipada, un dia que la convidà a dinar. "Ai nena, diuen que penseu dedicar una plaça al *famós* Serrat i Serrano? Vigila, que no era aigua clara. El teu pare no en volia ni sentir parlar, ja saps la història..." La va deixar tocada, sense estar segura de quina història havia de saber. Sí que li havia arribat –ja de gran– que un seu avi alcalde havia estat detingut l'estiu del 39 per falses acusacions durant el mandat republicà i l'havien afusellat a Montjuïc. Quan va comentar un cas tan llunyà amb els assessors més directes, gairebé se li'n riuen. En aquella època el 3S no era ningú, un trist arquitecte que subsistia amb encàrrecs de favor. "Noia, no convoquis els fantasmes de la Inquisició!", i punt.

La proposta va entrar al cartipàs municipal i va ser aprovada, amb algunes objeccions de l'oposició que el consideraven "un obscur funcionari del franquisme". Va ser al cap de pocs dies que van aparèixer aquelles anònimes octavetes que llistaven les irregularitats i el nepotisme de l'antic arquitecte municipal. Tot era massa confús, fins que el dia de la inauguració de la plaça es va clarificar. Des de diversos terrats van ploure còpies d'una carta del juliol del 39 al Governador, signada per S. Serrat Serrano, amb greus injúries a l'alcalde republicà màrtir..

Van despatxar l'acte com van poder, amb el compromís de l'alcaldesa d'obrir una investigació a fons. El tràmit es va allargar més de dos anys per resoldre's amb el canvi de

nom de la plaça. Mentrestant hi havia hagut noves eleccions, i uns mesos abans el partit li havia fet saber que no comptava amb ella. Ordres de dalt, li van dir. Ara milita en una oenagé ecologista, confiant que no sigui una labor tan kafkiana.

Quan *Nosferatu* va plagiar *Dràcula*

Jesús Gil Vilda. Barcelona. / 16.03.2014

Albin Grau, el productor de la pel·lícula *Nosferatu* (1922) dirigida per Murnau, va decidir posar-li aquest títol per estalviar-se els drets de transformació de la novel·la *Dràcula* de Bram Stoker que s'havia publicat el 1897. No obstant això, quan la vídua de l'escriptor, Florence Balcombe, es va assabentar de l'existència de la pel·lícula, va demandar la productora per plagi.

Nosferatu (1922) | F.W. Murnau

Què creieu que va passar? ¿Que els advocats de la vídua de Stoker van aconseguir evidenciar les similituds entre la trama i el personatge de la novel·la i la pel·lícula? O bé que la productora va sortir-se amb la seva argumentant que els vampirs, igual que els licantrops, pertanyen a la cultura popular i per tant no tenen autor?

Abans d'escriure la novel·la, Bram Stoker havia invertit set anys a investigar la tradició popular dels no-morts provinent de Romania i Croàcia que data del segle XVII. Però *Dràcula* no era pas l'únic vampir de la literatura, tenia precursors, el més destacat dels quals era el de John Polidori, *The Vampyre* (1819), on el predador immortal ja s'hi presenta com un aristòcrata. Aquest llibre havia sorgit del famós pacte entre Mary Shelley, el seu marit Percy Bysshe Shelley, Lord Byron i l'esmentat autor.

Dràcula no havia tingut èxit comercial en el seu moment. De fet, Bram Stoker va morir en la misèria i la seva vídua n'havia hagut de malvendre les anotacions originals en una subhasta londinenca. Però la popularitat de la novel·la, que fins aleshores havia restat oblidada, va créixer sorprenentment durant la batalla judicial. Es va tornar a vendre. Més ben dit, es va començar a vendre, quasi trenta anys després. De seguida n'aparegué una adaptació teatral, aquesta vegada amb tots els papers en regla, que va arribar fins a terres estatunidenques. A Broadway va triomfar de manera remarcable. L'èxit va atraure l'atenció dels magnats de Hollywood. Així doncs, la primera versió cinematogràfica legal de *Dràcula* va ser la interpretada per Bela Lugosi el 1931. La resta ja és història.

Trobo que aquest relat és ben representatiu de la relació entre la literatura i el cinema. El cinema sempre té fam d'arguments i personatges, tal com el vampir en té de sang, i alhora, la literatura vol ser posseïda per la bèstia si és que amb això aconsegueix la immortalitat. Però el cinema-vampir només pot entrar a les estances de la literatura-víctima si hi és

convidat. I sembla que així ha estat i continuarà sent. Fa poc vaig parlar amb un editor que es lamentava de com l'havia tractat la productora que havia dut a la pantalla, amb gran èxit, una novel·la del seu catàleg. Sol passar que, en contra de les il·lusions d'autors i editors, en molts casos, la novel·la no arriba a tenir notorietat encara que la pel·lícula hagi estat tot un èxit. Algú ha sentit a parlar de Thierry Jonquet, autor de la novel·la *Tarántula* (Ediciones B) en què s'inspira *La piel que habito* d'Almodóvar? I de Francisco Pérez Gandul i la seva novel·la *Celda 211* (Lengua de trapo) en què es basa la lluada pel·lícula?

Però el cinema no sempre se surt amb la seva. Hi ha moltes adaptacions d'obres literàries que han fracassat sense disminuir gens ni mica la notorietat de les novel·les originals. Un bon exemple n'és Tolstoi i les seves dues obres més famoses: *Anna Karènina* i *Guerra i pau*. La primera s'ha dut al cinema fins a deu vegades amb protagonistes com Greta Garbo (1935), Vivien Leigh (1948) o Jacqueline Bisset (1985). I continuen provant-ho amb l'esperança que algun dia triomfi. L'última adaptació va aparèixer fa menys de dos anys amb Keira Knightley com a protagonista. Amb *Guerra i pau* la cosa no ha arribat a tant. El fracàs monumental de King Vidor el 1956 va servir d'escarment. I això que el càsting era genial: Audrey Hepburn fent de Nataixa Rostov, Henry Fonda com a comte Pierre Bezukhov i Mel Ferrer fent de príncep Andrei Bolkonski. Impecable: no hi ha impugnació possible.

La pel·lícula va ser una obsessió personal de Vidor, un projecte que va anar madurant durant tota la vida i que li va acabar arruïnant la carrera artística. Fins a nou guionistes, ell inclòs, van intervenir en l'adaptació. Va ser la pel·lícula més cara de la història fins aleshores. Hepburn es convertí en l'actriu millor pagada (s'ho mereixia tot, aquella noia!). Què va fallar? Sembla poc provable que fos culpa del material literari; o del càsting; de l'ambientació i la música encara menys. King Vidor era un director molt solvent, amb més de 70 pel·lícules, entre elles *El màgic d'Oz*. Què va fallar perquè la gent continuï preferint la novel·la que la pel·lícula?

El meu diagnòstic és el següent. El viatge interior i erràtic de Bezukhov, un clar antiheroi, és difícil de traduir a imatges. La mort patètica i estèril de Bolkonski, sense haver participat a la batalla, resulta més pròpia d'una pel·lícula antibel·licista dels anys 70 que d'un drama èpic, però té tot el sentit del món quan es llegeix el text. Que un galant implacable rapti la Nataixa, una adolescent, seria un melodrama fotut si no fos perquè Tolstoi ens endinsa en els pensaments de l'adolescent i en els de qui la rapta (inclús en els del conductor del trineu dels raptors) amb un realisme absolut i commovedor. I per últim: Nataixa i Bezukhov no han estat enamorats platònicament durant anys, però una sèrie infinita d'obstacles els ha impedit consumir el seu amor. Sempre s'han estimat com a germans i no és fins que acaba la guerra, enmig de la desolació, que es retroben i es miren amb uns ulls diferents. Nataixa descobreix l'amor adult, pràctic, i Bezukhov acaba el seu viatge interior en la família. Això és bonic, però no funciona en una pantalla, a no ser que la pel·lícula duri deu hores i tot siguin diàlegs a l'estil Bergman. L'epíleg de *Guerra i pau* és una joia encara més gran. Descobrim una Nataixa que, tot i ser la muller d'un dels homes més rics de Rússia, dóna el pit als seus fills. El seu germà, Nikolai, acaba sent un gran gestor de les finques de la muller, inicia reformes per als seus *mujiks* i dóna tota una lliçó de lideratge modern que ja podrien fer servir algunes escoles de negocis com a *business case study*. Al meu parer, la conclusió és ben senzilla: tot el què fa que *Guerra i pau* sigui una obra cabdal de la literatura del segle XIX (si no l'obra cabdal) impossibilita que se'n pugui fer una adaptació cinematogràfica.

Audrey Hepburn a War and Peace (1956) | King Vidor

En essència: aquelles novel·les en què ens interessa més la vida interior dels personatges que allò que succeeix a l'exterior no serveixen per al cinema. Apunteu-vos aquesta regla tan senzilla si voleu ser productors. Ah! I llegiu *Guerra i pau*. Si ho voleu fer en castellà, us recomano la traducció del rus de Lydia Kúper (El Aleph Editores -si encara els queda sang després de passar per Planeta-).

Gairebé me n'oblido: la vídua de Stoker va guanyar aquell judici tres anys més tard, quan la pel·lícula ja havia estat un èxit comercial. La sentència judicial obligava la productora a destruir el negatiu i totes les còpies de *Nosferatu*. A més, imposava una compensació econòmica per a la perjudicada. No obstant això, la productora es va declarar en fallida i així va evitar pagar-li la indemnització. L'altra part de la sentència tampoc es va complir amb gaire diligència i algunes còpies es van salvar de la crema.

Florence Balcombe sí que hauria hagut de percebre enormes sumes per les adaptacions al teatre i al cinema americà, però desgraciadament, va morir abans de fer-ho.

Traducció de Caterina Fernández Jerez

Jaume Barberà: «El procés català és il·lusió col·lectiva de canvi»

Núvol. Barcelona. / 19.03.2014

Després de l'èxit de *S'ha acabat el bròquil*, Jaume Barberà publica aquesta setmana el llibre *entrevista 9N 2014* (Ediciones B). "La independència per ella mateixa no ens garantirà res del que he dit. Res. Per això vull tornar a posar èmfasi en la necessitat d'entendre-la com una eina, com un instrument a construir.", diu el director del programa *Retrats*.

Jaume Barberà

Josep Maria Fonalleras: Jaume, en S'ha acabat el bròquil recordo que parlaves d'una «sortida de l'armari», en el sentit que, més enllà de les publicacions relacionades amb els teus programes de televisió, era la primera vegada que, per dir-ho així, t'exposaves com a referent per a moltes persones. Tu i els teus plantejaments. T'ha incomodat aquest «viatge»? De ser reconegut com a periodista a ser-ho també (i amb més intensitat) per tot allò que deies al llibre?

Jaume Barberà: Sí, m'incomoda, encara que això de «ser referent» és molt relatiu. Però bé, vius molt millor quan ets conegut per «sortir» que no pas per «dir». Però, com ja he explicat moltes vegades, davant d'una situació d'emergència s'ha de prendre partit, cadascú des del seu lloc. I fer-ho amb honestedat, passi el que passi. En el meu cas, no sóc equívoc. Dic on sóc i ho intento argumentar. No és una moda, un posat, una estètica líquida. Ara bé, el fet que jo pensi així o aixà no condiciona el meu treball com a periodista, és a dir, no em fa informar de manera esbiaixada.

F.: El periodisme intencional que deies....

J.B.: Sí, això. No faig taquigrafia. Tot el que faig té una «intenció». No ser equívoc té els seus riscos, sobretot si es viu en una societat on hi ha grans dosis de cinisme, de corrupció i oportuniste, de clientelisme, amiguisme i «arribisme». Mira, ara em ve al cap allò que va dir fa uns quants mesos José Sevilla, conseller de la presidència de Bankia: «*Bankia ha ayudado a mejorar la imagen de España.*» Davant de declaracions com aquesta —i de centenars d'exemples similars— és impossible mantenir-se al marge.

F.: Una de les teves activitats, els últims mesos, i de manera continuada, són les conferències en àmbits molt diferents. A les universitats, però també en centres cívics o convocat per entitats socials. Sempre amb molta gent, segons m'han dit, amb centenars de persones. Com ho afrontes?

J.B.: Et sóc ben sincer, Josep Maria. Malament. Em costa molt decidir-me quan se'm convida. Prou que ho saben els que han passat per aquest tràngol! Al final, si acabo dient que sí, és perquè, majoritàriament, és la societat civil que em fa la proposta, conciutadans que volen complementar el que ja pensen i saben amb altres punts de vista. Com que no sóc un *snake oil seller*, és a dir, un engalipador, m'impresiona arribar a un acte on, per exemple, hi ha més de 500 persones un divendres a les 8 del vespre per escoltar el que jo els pugui transmetre. Abans de començar et fas moltes preguntes i comences a suar. Mires els ulls de la gent i sempre et sembla que en veus que et miren malament. Comença la por escènica i en algunes ocasions voldries marxar. La mateixa sensació que a vegades tinc quan sento la sintonia d'entrada d'un programa a la tele. Notes com el teu cor batega més ràpid, i et preguntes: «Què faig aquí? No sóc polític, no milito en cap partit polític, no sóc un intel·lectual i tinc moltes contradiccions, pors i dubtes. Què faig aquí?». Però ja no puc fer-me enrere, ja sóc allà; així és que, sense papers ni guió i sense conèixer personalment cap de les persones que hi ha a la sala, els parlo com si parlés a un amic en confiança. Els explico amb molta sinceritat i, a vegades, amb vehemència, el que sento, i intento fer-los arribar l'anàlisi que faig del moment en què ens trobem. També els demano perdó per si m'equivoco.

F.: Sense guió, dius? I sense variar el contingut en funció de l'audiència...

J.B.: Per descomptat. Sense guió, perquè has d'estar atent a les expectatives que es puguin generar i actuar en consonància amb allò que perceps en aquell moment. I alhora sense embuts, de manera clara i sense subterfugis ni adostenaments. Participo d'allò que m'expressa la gent que assisteix als actes on vaig. El fet que també els parli de coses personals fa més creïble tot el que pugui afirmar després. No els enganyo. Al contrari. Explico que el 2016 seré acomiadat perquè hauré comès el delictes de complir seixanta-un anys; els explico que tinc un fill al Brasil, víctima de la «*movilidad exterior*»; els explico que he patit, com tants d'altres, una reducció de sou superior al 20%, etc. Aleshores es produeix una mena de simbiosi, perquè saben que no els parla una persona aliena, de la tele i de Barcelona, freda i distant, sinó algú com ells. Tot és més real, més de tots, ja que no és un

posat, sinó la interiorització i l'exposició d'un malestar i d'un ofec que necessita ser explicat per afegir-se a la necessitat, avui majoritària a Catalunya, de canvi. En alguns actes, la xerrada que hauria d'haver durat 90 minuts, amb preguntes incloses, acaba al cap de 240. I no exagero. Em sorprèn que la gent aguanti tant temps en una sala escoltant algú que no els explica pallassades i que, a més, tampoc no els vol, conscientment, entretenir. No són, doncs, xerrades en el sentit estricte que coneixem, és a dir, arribes, parles i te'n vas. Es converteixen en un intercanvi fluid, en la satisfacció d'una necessitat. Una mena de catarsi, si m'ho deixes dir així. Més enllà de qüestions d'ego, els qui viuen de la política sense vocació de servei, sense ser ni voler ser servidors públics, i la seva claca, ja sigui acadèmica, mediàtica i/o intel·lectual, haurien de reflexionar profundament sobre les causes que fan que milers de persones assisteixin a actes com els que t'he descrit. I que consti que hi ha altres persones conegudes que fan el mateix que jo i també omplen. És a dir, haurien de voler entendre per què la majoria hem dit prou, hem dit que s'ha acabat. Haurien de voler entendre que la majoria hem percebut que la seva genuflexió davant el poder financer, és a dir, davant dels amos del casino, que és a qui serveixen amb pulcritud i diligència, ha arribat a corrompre la democràcia, i el que encara és pitjor: ens condemna a viure sense drets ni dignitat.

F.: Ets absolutament contundent, Jaume, és cert, però em puc imaginar un auditori més o menys homogeni. És a dir, de gent que conforma un determinat dibuix, que participa d'una mateixa «lluïta», sí, en podríem dir «lluïta».

J.B.: Te'n faries creus. Des de fora, et pots pensar que el que acabo de dir només ho veuen i comparteixen els «perroflautes», els «iaioflautes», els antisistema, els seguidors de Forcades-Oliveres, d'Ada Colau, extremistes diversos, o diguem-ho més gros, amb més tòpics: frustrats, depressius, fracassats i un llarg etcètera. Doncs, no! No és així de cap manera. Majoritàriament, les persones que jo veig als actes són de classe mitjana. Gent d'ordre, per entendre'ns, i de més de quaranta anys, en general. Petits i mitjans empresaris, botiguers, professionals diversos, funcionaris, autònoms, assalariats, famílies senceres, jubilats... Cal recordar que el canvi sempre l'impulsen els qui no estan bé i aconsegueixen ser majoria, els empari o no els empari la llei.

F.: És a dir, perceps una espècie de marea que no respon a arquetips.

J.B.: I tant. Tingues-ho per descomptat. A més, el que em sembla molt clar és que, si en lloc d'insultar des de la més absoluta arrogància i prepotència, ja sigui el rei quan parla de quimera; el Rajoy, de deriva; el González, d'impossibles; o la Chacón, de ruptura; si tot aquest personal s'esforcés a voler saber, no dirien tantes estupideses. A voler saber, dic. Escolta-ho bé. No entenen o no volen entendre, cosa que encara són molt pitjor, que el malestar que hi ha en general —i a Catalunya, en particular— sorgeix de les classes populars. És a dir, sorgeix de baix cap a dalt. I, precisament per això, l'estelada avui ja no s'entén sense regeneració democràtica ni justícia social. Gràcies a Déu! Tan difícil és veure que el procés català és il·lusió col·lectiva de canvi?

Un futur tecnològic ben pornogràfic

Montse Barderi. Barcelona. / 20.03.2014

Senyores i senyors, conec amb certesa el futur i el sé per inducció sociològica, com més avall justificaré. No, no es tractarà d'estris intel·ligents com samarretes que connectaran amb els serveis d'urgències en cas d'atac cardíac ni de cotxes que es conduiran sols ni de xips al cervell per connectar-se a la xarxa ni de cases autogestionades. Tot això hi serà, però no revolucionarà les nostres vides.

Un fotograma de la pel·lícula 'Her'.

El que marcarà la gran diferència, el gran canvi, el que ho capgirarà tot serà la introducció dels andròides a les nostres vides.

Seràn essencials i serviran per a tot. Especialment per tenir sexe i una vellesa acompanyada i les grans companyies comercialitzaran aquests robots humans, que segurament valdran una ronyonada en funció de les necessitats que cobreixin.

Això serà així perquè:

1) Entre el 40 i el 60% del contingut d'Internet és pornogràfic. Al llarg del temps hi ha hagut moltes definicions líriques d'allò que fa que un ésser humà sigui persona com ara l'ús de la paraula. Però potser ens podem definir millor com un gran mico onanista. La pornografia ha envaït les nostres vides. Senyores, al gimnàs, dins el vestuari femení, mirin de reüll quants parrussos estan ben rapats! Es veu que això és així perquè s'ha imposat l'estètica porno! I res millor per viure el porno que un fals ésser humà, exuberant, que sempre en tingui ganes, que sempre quedi satisfet i sàpiga com fer totes les pràctiques. El sexe porno vol un ésser objecte, i cap subjecte més objecte que un robot. Desitjo de tot cor que això acabi amb la prostitució. El gran boom dels andròides arribarà quan siguin "beneficiables" i això ho assegura Hiroshi Ishiguro, cap de neurorobòtica de la Universitat d'Osaka. No es preocupin pel tacte humà, ja s'està investigant per crear pell artificial per a robots.

2) Cada vegada vivim i morim més sols. Una tendència en alça: habitatges amb un sol individu amb una xarxa social cada vegada més precària. És un drama social la quantitat de gent que mora sola als Estats Units. Els percentatges de llars unipersonals es dispara cens rere cens i un 25-30% de persones d'arreu del món viuen soles. Cada persona solitària és un comprador potencial.

3) El consumisme s'ha instaurat en les relacions personals. Les persones són substituïbles; els llaços, febles. L'agent contemporani orienta la seva vida en funció dels desitjos i no dels grans principis vitals (i això el fa encara més ideal per al consumisme). Amb l'andròide no caldrà discutir-hi, ni establir-hi pactes, ni treballar per a la relació.

4) El psicologisme actual també hi ajuda: un subjecte molt centrat en ell mateix, autoanalitzant-se contínuament, focalitzat en les seves necessitats i desitjos és especialment procliu a les relacions antikantianes. Kant diu "que l'altre no sigui mai un mitjà sinó una fi en si mateix". El robot torna a ser ideal per a aquest "jo d'avui en dia" que veu els altres com un mitjà (encara que sigui per a la seva felicitat o el seu infinit procés d'autorealització). Així el "jo del melic immens" tindrà algú que veritablement el comprendrà i compartirà aficions i interessos.

Vostès em diran que m'equivoco, perquè el subjecte modern no es pot sentir realitzat a través d'un objecte. Si encara tenen dubtes, mirin la pel·lícula *Her*, (2013) i veuran que encara és més fàcil estar amb un robot que amb un sistema operatiu.

Per a estimar de veritat un robot només cal que desenvolupem un programari molt sofisticat, com ara el que passa a *Blade Runner* (1982), que la noia no sap que és un robot.

Aquest és el nostre futur: el nostre afany per posseir, d'estar tan fascinants pel propi jo, de convertir als altres en mitjans, ens faran jugar ben sols amb una joguina ben sofisticada. Fixi's, ara mateix ja passa, vostè amb el seu ordinador, jo amb el meu, ben lluny l'un de l'altre. Ens serà fàcil passar-nos al robot, portem molts anys entrenant-nos.

Pensaments foscos, poesia clarivalent

Gabriel Ventura. Barcelona./ 21.03.2014

El Bar Horiginal de Barcelona (carrer Ferlandina, 29) va acollir dimecres un dels esdeveniments poètics de l'any: *La Festa de la Fosca*. Un recital que serveix per celebrar els 20 anys de l'editorial mallorquina Lleonard Muntaner Editor amb la participació d'una bona part dels poetes que integren *La Fosca*, la seva col·lecció de poesia. Avui, Dia Mundial de la Poesia, a Núvol volem homenatjar el fet poètic amb articles de Lluís Calvo, Laura Basagaña, Jaume C. Pons Alorda i Gabriel Ventura.

Blanca Llum Vidal | Foto Pep Herrero

1. Després d'un parell d'hores caminant arribo a la platja del Port de la Selva. Poc abans d'entrar al que hom en diria pròpiament la part bona de la platja hi ha un pàrquing de grava dura, una terra incòmoda de mirar, trista, però que lliga prou bé amb el blanc radiant de l'església i amb les parets cremoses i escrostonades de l'hostal del costat. És una pura qüestió d'ordre, de simetria, com quasi sempre: el to lúgubre del pàrquing trenca el miratge paradisiàc del poble i allunya qualsevol ridícula fe passatgera en el miracle.

2. Porto cinc llibres a la motxilla, tots de la col·lecció *La Fosca*, de l'editorial Lleonard Muntaner. *L'estació dels espiadimonis*, de Màrius Sampere; *L'ésser solar*, d'Anna Gual; *Glacial*, de Lluís Juncosa; *Sota el paraigua el crit*, d'Antònia Vicens i *Talls d'ombra*, de Sebastià Perelló. Alguns els he llegit amb més atenció, d'altres només els he fullejat. El poble es retalla en el cel meridià com un nen adormit. M'hi endinso, distret, amb una lleugera sensació de cansament (o és gana?), resseguint el litoral de la platja.

3. He obert el llibre de Sampere a l'atzar. El primer que lleigeixo és: "La paraula/ podria ser l'harmonia interrompuda".

4. D'aquí estant veig una taca fosca en un punt de la costa. A mesura que m'hi apropo va prenent cos, fins que començo a intuir-ne la presència, ara sí, definitivament tangible. És el cadàver d'un gat negre. De tant en tant les onades li arriben fins als flancs i li acaronen la carn tova i xopa d'entre les costelles. Si en aquest precís instant alcés els ulls i mirés fixament el campanar de l'església potser tindria la impressió que el gat és el vèrtex d'un triangle imaginarari el centre del qual són els cinc llibres que porto a la motxilla.

5. "No ho vols dir però t'escapa./ No pots fer res més. Una altra cosa./ Deixa'l partir. T'escoles/ amb tot quan fugi". La il·lusió de l'ordre i el sentit.

6. Un dring de campanes. "La campana és noble/ com els poders ocults". Crec que aniré a fer un mos al bar aquell amb el cartell immens de Coca-cola. Els bars de la Costa Brava moltes vegades tenen aquests cartells tan vistosos. A la terrassa sols hi ha una parella de

francesos jubilats bevent pastís. Trec el llibre de Lluís Juncosa i em poso a llegir una estona mentre espero que em portin una tapa de calamars a la romana.

7. Aquests mallorquins dels setanta escriuen com si portessin perpètuament una màscara antigàs. Escriuen, o bé des d'un búnquer, o bé des d'un abocador de residus nuclears.

8. "És bastant probable que tot el que pugui escriure es resumeixi en una pregunta: per què no he après encara a manejar una semiautomàtica? Una Tókarev TT-33, per exemple". Lluís Juncosa, parent de Burroughs. Estic deixant la coberta del llibre ben empastifada d'oli. Ara que m'hi fixo: és negra o més aviat d'un verd fosc, fosquíssim, tenebrós, aquesta coberta?

9. "Tant s'incrementa com més va cremant/ la força de buscar allò que s'oculta,/ tant més veurà clarors el pensament/ com més gosi mirar en l'obscuritat".

10. "Crani i pubis/ semblen habilitar-se/ quan hi ha/ lluna".

11. Continuo rumiant en la visió del gat mort. Què hi feia allà? Per què l'he hagut de veure precisament avui? Haig d'endevinar-hi algun sentit? Existeixen els missatges ocults? Existeixen els jeroglífcs, els passadissos, els laberints, les correspondències? Encara queda mitja cervesa. Aquest insuportable ritme lent de les coses. Val la pena, però, parar-se a mirar les implacables tonalitats liles de les roques del Cap de Creus, i deixar descansar els ulls de tant en tant.

12. El problema, de fet, és que no hi havia cap secret. L'afany d'explicar històries com vells al voltant d'una llar de foc en una nit fosca d'hivern.

13. "La generositat no té final/ quan neix a les costelles". A les costelles del gat mort. El gat negre mort, pudent, putrefacte. Era com un gran error buit enmig de la platja. Una pregunta, el desig i el fàstic de preguntar-nos.

14. Si cada llibre és l'afany d'explicar una història, és a dir, si cada llibre és un misteri irressolt, una col·lecció de llibres és una col·lecció de misteris.

15. L'infatigable bebedor de whisky escocès Raymond Chandler, creador del detectiu Marlowe, va començar escrivint poemes i va acabar escrivint novel·la negra. *És molt alta, l'escala de la poesia.*

16. Davant de cada poema Antònia Vicens hi posa una "d" minúscula. Per què? No ho sé però he passat molta estona observant paraules noves com "dDENUDAR" o "dSALUBRE" o "dEXPIACIÓ". La *d*, tot d'una, s'ha convertit en una lletra magnètica. Són agradables de veure i de llegir, aquests poemes de títol insòlit. Antònia Vicens no escriu amb màscara antigàs sinó una mica com Nabokov, amb el caçapapallones a les mans.

17. "Llavors/ algú sense voler trepitja un escarabat".

18. M'he aixecat un moment per anar al lavabo i quan tornava a la terrassa he sentit un cruixit exagerat i funest. Després he demanat el compte al cambrer, he pagat i he sortit a fer un últim volt per la platja abans de marxar del poble. "El que busco no té veu,/ no té reflex, no deixa empremtes".

La festa de La Fosca, la poesia en estat de celebració

Jaume C. Pons Alorda. Vilafranca. / 19.03.2014

El Bar Horiginal de Barcelona (carrer Ferlandina, 29) va acollir dimecres un dels esdeveniments poètics de l'any: *La Festa de la Fosca*. Un recital que serveix per

celebrar els 20 anys de l'editorial mallorquina Leonard Muntaner Editor amb la participació d'una bona part dels poetes que integren La Fosca, la seva col·lecció de poesia. Avui, Dia Mundial de la Poesia, a Núvol volem homenatjar el fet poètic amb articles de Lluís Calvo, Gabriel Ventura, Laura Basagaña i Jaume C. Pons Alorda.

Josefa Contijoch. © Pere Virgili

Fins a dia d'avui, s'hi han publicat 17 títols, on es troben autors consagrats com Francesc Vallverdú, Màrius Sampere, Josefa Contijoch, Carles Hac Mor o Antònia Vicens, però també veus més noves com les de Blancallum Vidal, Anna Gual o Pau Vadell. *La Festa de la Fosca* és l'excusa perfecta per escoltar aquests autors, així com per dur a terme un merescut homenatge a tres poetes de la col·lecció ja desapareguts: Bartomeu Fiol, Jaume Pomar i Joan Vergés.

La Fosca va néixer al 2009 amb la intenció d'oferir una panoràmica diferenciada de la gran vitalitat creativa que actualment caracteritza l'escenari literari català. Dins seu s'arreglen propostes d'obres poètiques completes, canòniques, però també peces independents que s'allunyen dels estàndards tipificats. Tals són els casos de les veus de Sebastià Perelló o Lluís Juncosa, autors lliures que, per propi dret, esdevenen un incentiu a l'hora d'obrir noves vies d'investigació literària. La Fosca tampoc no renuncia a publicar traduccions, com les de les obres dels italians Mario Luzi o Stefano Benni. Aquest caràcter, eclèctic i obert, esdevé una de les màximes virtuts de la col·lecció, constituint un dels catàlegs més coherents del mercat editorial dels Països Catalans.

Leonard Muntaner Editor s'ha caracteritzat, des dels seus inicis a principis dels noranta, per donar suport a tot tipus de propostes poètiques i narratives més enllà dels estàndards generalitzats. Al mateix temps, ha volgut conrear i diversificar gèneres literaris sovint menystinguts com són l'assaig i el teatre. En les seves diferents col·leccions -tant en català com en castellà- trobem obres imprescindibles, unint a la mateixa prestatgeria volums de Samuel Beckett, Hannah Arendt, Hilari de Cara, Anna Carreras, Àngel Carmona, Raymond Roussel, Joan Jordi Miralles, Miquel Àngel Joan Llonovoy o Xesca Ensenyat.

L'existència de La Fosca serveix, així doncs, per indagar dins la tenebra no com una reivindicació del *malditisme* sinó com una exaltació de tot allò que encara ha de sorgir des de l'inexplorat. És per aquest motiu que *La Festa de la Fosca* vol donar llum, i per tant visibilitat, a una editorial que aposta continuadament, des de les trinxeres de la Mallorca cultural, per la rotunditat de les seves conviccions i la força dels seus arguments. Avui dimecres 19 de març el Bar hOriginal acollirà la poesia en estat de celebració. I ho farà amb tast d'Ànima Negra, un dels vins més emblemàtics de l'illa. No t'ho perdís. T'hi esperem.

Guerrilla fosca, poesia hacker

Lluís Calvo. Barcelona. / 21.03.2014

El Bar Horiginal de Barcelona (carrer Ferlandina, 29) va acollir dimecres un dels esdeveniments poètics de l'any: *La Festa de la Fosca*. Un recital que serveix per celebrar els 20 anys de l'editorial mallorquina Lleonard Muntaner Editor amb la participació d'una bona part dels poetes que integren La Fosca, la seva col·lecció de poesia. Avui, Dia Mundial de la Poesia, a Núvol volem homenatjar el fet poètic amb articles de Gabriel Ventura, Laura Basagaña, Jaume C. Pons Alorda i Lluís Calvo.

La poeta Blanca Llum Vidal.

La poesia ha esdevingut la clandestina que transita per les cantonades de la nit i no demana perdó als malcreients. Un virus, una constel·lació negra que s'infiltra per les esquerdes dels cossos adormits i els corroeix amb una tossudesia infatigable. Perquè la poesia ha hagut de replegar-se en els marges d'una guerrilla fosca que brilla amb la resplendor dels tresors soterrats. I brilla perquè, tot i les dificultats, és ben viva i present. Ja no es tracta només dels recitals, de la poesia oral que prolifera en locals i places. El fenomen té a veure també amb un conjunt de fils i xarxes i nodes sense cap direcció, que s'uneixen entre ells i se separen. I que en alguns casos no tenen cap visible perquè no se sap ben bé d'on vénen. Paraules i forces que penetren en els programes dels sistemes literaris i els sotraguen, els rebenten o en canvien la configuració. Perquè la poesia serà hacker o no serà. Apatxe, incontrolable, delerosa. Invisible, otaku o punk, però també omnipresent, de manera paradoxal, en la seva invisibilitat. I potser impotent, sí, però sempre victoriosa. Car s'ha penetrat en el codi font del sistema per subvertir la màquina del llenguatge i trencar la sintaxi dels relats inamovibles. El balbuceig ha substituït la crònica. No hi ha centre, no hi ha nucli, no hi ha lloc. Importa el moviment, la força, la intensitat, no pas la unitat o el *sentit habitual*. Car el sentit no necessita ser demostrat, no és una ciència. I rebutja tothora la falsabilitat, perquè només creu en la seva veritat. La poesia, ara, no té estructura definida, és viscosa i tòxica, subatòmica i espectral, bruta i sabotejadora. La poesia arreplega les dimensions inobservables i addicionals d'unes cordes que vibren amb la música dels astres. I defuig copiar, al mateix temps, les formes paquidèrmiques de la cultura. No hem d'oblidar-ho això: la poesia que vol ser estètica sense ser política constitueix la màxima expressió d'allò polític. No hi ha res inofensiu, no hi ha res que atorgui salconduit. Ni escapatòria. No fugiu: us atraparem. Es tracta d'això, al capdavall. Podem plorar davant dels fets sociològics, podem inventar torres de marfil, però aquells que en aquest escenari sols veuen una manera de fer exclusivista, o bé una mostra d'immobilisme, no han entès absolutament res. Aquí hi ha, sens dubte, una revolta obscura. Qui hi ha darrera de tot plegat? Ningú. I molta gent alhora. Aquesta és la força i la foscior.

De manera reiterada s'ha dit que aquest univers és vast, multiforme i inabastable. Tanmateix, tot allò que aparentment forma part del caos poètic representa, en realitat, l'ordre que no pot retenir-se fàcilment perquè canvia a cada instant. Les taxonomies poden ser fal·laces, però les ordenacions són humanes. Aquest és el destret, la fita, la monjoia. En l'espai més enllà de l'espai físic, on alguns només manifesten la inseguretats de les visions arcaïques, d'altres hi hem bastit un motiu d'orgull, una divisa impresa al cor més multiforme. I el cert és que el prisma té moltes cares. Internet i les editorials mal anomenades petites són dues baules més d'aquest procés, definit per una proliferació de connexions tenaces. De vegades, fins i tot, els nusos, els enllaços i les trinxeres es fan transparents. Som en l'espai obert d'una pell colrada que exhibeix els tatuatges de la identificació. I en aquest àmbit paradoxalment diàfan tenim la sort de gaudir de la col·lecció La Fosca de l'editorial Leonard Muntaner. Un nom que esdevé el reflex d'una de les facetes d'aquesta revolta obscura, feta de connexions múltiples que sumen esforços i talents. Una col·lecció que dirigeix Maria Muntaner i que ha publicat autors com Màrius Sampere, Carles Hac Mor, Víctor Gayà, Josefa Contijoch, Pau Vadell, Blanca Llum Vidal, Francesc Vallverdú, Josep Vergés, Bartomeu Fiol, Sebastià Perelló o Lluís Juncosa. El nom, La Fosca, s'explica pel color negre de les cobertes, que és un tret distintiu i elegant. Un color que, tal com subratlla Michel Pastoureau a l'imprescindible *Noir. Histoire d'une couleur*, va perdre amb el temps la dimensió benèfica representada per la fecunditat i la divinitat, una visió que era ben present a Orient, Egipte i la Grècia arcaïca. A l'edat mitjana, en canvi, la negror era el diable. Del segle XIV al XVI el negre va experimentar una revifalla, fins que al XIX esdevingué el color dels romàntics, dels decadentistes i dels maleïts. De Blake a Baudelaire (*Volupté noire!*), passant per Lautréamont, Rimbaud i Nerval. Però La Fosca podria ser també Sa Fosca, el racó enfonsat i mineral del torrent del Gorg Blau, a la serra mallorquina de Tramuntana. Un indret on el sol no hi arriba i domina la tenebra, enmig de parets grises i aigües de color turquesa que semblen pertànyer a un altre planeta. Tot plegat abocant-se a Pareis, a Sa Calobra, a Joaquim Mir i a la gran intuïció. El Salt de s'Acollonament, la Plaça des Tremolor i el Pas des Duro són noms que s'escauen al vertigen de la creació. Quedem-nos, doncs, amb la poesia que arrenca, a estripades, coneixement i vida, visions i sentits. I alliberaments radicals i múltiples, des d'una illa que no és perifèria, ans centre de tot. Aquests podrien ser alguns dels trets distintius de la Fosca de Leonard Muntaner, just quan Orió alça el seu arc i dispara la sageta enmig de la tremolor nocturna i dialèctica. Carles Hac Mor a *Sí fa que sí*, un dels llibres destacats de La Fosca, ho rebla així: "Anar enderrocant i reconstruint per mà del desenvolupament que s'autonega tot afirmant-se". I res més. El virus, invisible, ho envaeix tot.

Albert García Espuche entre les ruïnes

Marc Grèbol. Barcelona. / 21.03.2014

El reconegut historiador Albert García Espuche va presentar el passat dimarts el seu nou llibre *Una societat assetjada: Barcelona 1713-1714* (Grup 62), que explica de forma detallada la vida quotidiana dels barcelonins durant les dues primeres dècades del segle XVIII. L'escenari escollit per presentar-lo va ser el Born Centre Cultural, espai ben conegut per l'autor, a les mateixes cases derruïdes que fa tres-cents anys van ser testimonis de les cròniques, notícies, actes notariais i documentació diversa que ara es reuneixen en aquest extens volum amb una feina de dotze anys a sobre, i amb informació fins ara inèdita.

Albert Garcia Espuche a El Born Centre Cultural

Tant els acadèmics catalans com un bon grapat d'autors estrangers s'han interessat durant dècades per la conjuntura històrica d'un moment crucial per l'imaginari col·lectiu com va ser el llarg setge i posterior caiguda de Barcelona el 1714, i en el context actual de Tricentenari l'interès s'ha traslladat a una bona quantitat de publicacions dedicades a entendre de forma precisa aquells fets. Dins el particular món de l'estudi del 1714, la figura de Francesc de Castellví, capità de la Coronela durant el setge, historiador i autor de *Narraciones históricas*, és potser la més important, per haver viscut els fets en primera persona i haver-ne fet una rigorosa exposició durant el seu exili. Així doncs, i gràcies també a altres autors, tenim una extensa explicació de la guerra i del dia a dia de la ciutat, però fins a aquest moment no teníem una anàlisi de la vida quotidiana de Barcelona, que és el que trobarem al llibre de García Espuche. És aquest llibre, doncs, i en paraules del mateix autor, el "Castellví dels anònims".

Uns anònims que, a pesar que durant 413 dies va patir la caiguda de bombes i atacs enemics, necessitaven anar al notari per arreglar els seus problemes jurídics, testaments i intercanvis comercials diversos. Tota aquesta documentació ha fet que García Espuche pugui donar una imatge de la societat abans, durant i després del setge. Els notaris de l'època eren gent molt propera al carrer, i de la mateixa manera la resta de la població, tenien un gran respecte per la *res publica*, pel funcionament de les institucions i per la justícia. Això, sumat a la voluntat catalana de "fer les coses ben fetes peti qui peti", que García Espuche vincula amb la nostra mentalitat actual, dóna una documentació extensa sobre el que passava a la ciutat i els problemes particulars dels anònims que van lluitar per mantenir, precisament, les mateixes institucions que tant els agradava cuidar.

El llibre ens parla d'una ciutat que va patir molts canvis en poc temps. L'arribada dels valencians poc després de la Batalla d'Almansa, l'any 1707, o la presència de l'Arxiduc Carles a la ciutat durant dos anys, que va convertir Barcelona en cort reial i destí de molts viatgers de l'època, van deixar nombrosa documentació al respecte i van transformar unes institucions acostumades, durant el segle anterior, a funcionar de forma eficient i llunyana del poder reial. Tot plegat va incidir directament en la població barcelonina. A *Una societat assetjada* trobem exemples curiosos de la vida quotidiana de Barcelona, com l'experiència de Martí Hereu, cirugià-barber que va ser escollit a sorts per formar part del govern de la ciutat i que no va corrompre's a pesar de les contínues insinuacions, o d'algunes actes notariais testimonials signades inexplicablement el mateix dia 11 de setembre.

És fàcil posicionar-se i implicar-se amb el bàndol barceloní en conèixer el seu dia a dia, malgrat la fredor i objectivitat de les actes notariales estudiades per García Espuche, i més en el moment d'excitació col·lectiva pel Tricentenari i el romanticisme que destil·la en la societat actual els fets de 1714. No obstant això, al llibre "la presentació dels fets és la que es, i la tria es fa des de baix: des dels anònims, i aquests no estan carregats de simbolismes".

Tot plegat ha sigut gràcies a la descoberta del Born i a l'arxiu notarial de Barcelona, únic en el món i un dels millors i més extensos d'Europa. García Espuche, que porta tota la vida

dedicant-se a l'estudi, publica un llibre imprescindible per comprendre la societat catalana de fa tres-cents anys.

Microcatalunya

Josep Maria Cortina. Barcelona. / 21.03.2014

Marc Serena (M.S), periodista, i Edu Bayer (E.B.), fotògraf, són molt joves però amb una intensa experiència en el món de la premsa i la comunicació en diversos mitjans i territoris. Tots dos han decidit unir esforços per tirar endavant un projecte fotoperiòdic molt engrescador.

Marc Serena i Edu Bayer | © Josep Maria Cortina

Els mateixos el defineixen així en la pàgina web de presentació: “Ens vam conèixer omplint pàgines de *El Pùblico*. El dia que va tancar vam decidir que no ens quedaríem amb els braços plegats. En un dinar conspiratiu va néixer l'estranya idea de recórrer Catalunya a través dels municipis de menys de 500 habitants. Era l'octubre del 2012 i vam decidir presentar el projecte a l'Associació de Micropobles de Catalunya. Curiosament, els va agradar. Vam animar-nos a tirar-ho endavant.”

Els hem anat a trobar perquè ens expliquin en profunditat les característiques i l'abast del seu projecte.

JMC: En què consisteix a grans trets el projecte que acabeu de començar?

(M.S i E.B.): Volem respondre a la pregunta de com es viu a Catalunya en els petits municipis de menys de 500 habitants. Hem de pensar que en cent anys la població rural de Catalunya ha passat de representar del 50 % de la població a l'1%. És un canvi colossal que volem documentar en una reflexió reposada, que sovint no té cabuda en els mitjans de comunicació.

JMC: Quines són les gran peces del projecte.

(M.S i E.B.) Hem de dir d'entrada que aquest és un projecte molt obert del que hem definit les grans línies però que pot anar canviant a mesura que avancem en funció de la respostes i suports que anem obtenint. En principi el projecte es recolza en dues grans potes. La nostra acció personal i la col·laboració de la gent a través de la xarxa, que avui s'ha convertit en un element imprescindible de coneixement.

JMC. I com funciona en la pràctica tot això?

(M.S i E.B.): D'una banda hi ha la feina de les nostres visites als pobles a bord de la nostra furgoneta. En principi ens plantejem que tinguin una durada d'uns sis mesos, encara que, en una primera fase, no els podem visitar tots perquè passem uns quatre dies a cadascun; volem establir contactes rics i profunds i per això necessitem temps i calma.

El segon element és la pàgina web que hem dissenyat, Microcatalunya.cat, que vol ser molt participativa i que té un doble contingut. D'una banda la Secció BLOG, on anirem incorporant dia a dia la nostra feina de camp. S'hi podran veure fotografies, entrevistes, reflexions, experiències, etc. Unes informacions que volem que siguin revisades, corregides i completades pels seguidors del projecte. Ens interessa molt el contrast a la nostra feina.

D'altra banda hem creat la Secció MICROPOBLES, on estan censats tots i cadascun dels municipis amb les dades oficials disponibles, links a les seves pròpies pàgines web, etc. És aquí on els seguidors del projecte, els veïns, la gent que coneix i estima aquests pobles pot aportar el seu coneixement. Pot penjar-hi fotos a través de l'aplicació Instagram, i afegir-hi en els apartats corresponents tota mena de comentaris, propostes i opinions. Pretenem que la gent que participi en el projecte s'informi i informi alhora.

JMC: No us fa por que tenint en compte el potencial de les xarxes es pugui acumular un volum d'informació difícil de tractar i sistematitzar?

(M.S i E.B.): Tant de bo fos així perquè això confirmaria l'interès del projecte i segur que trobaríem la forma de fer-ho. Un dels nostres objectius és crear una plataforma que complementi les dades que ja disposem i contribueixi a difondre la vida en aquests pobles i la seva gent.

JMC: Aquest mètode de treball em suggereix que esteu assajant una forma de superar la competència que s'estableix entre la professió periodística i els anomenats informants anònims, que amb les seves fotografies i els seus correus inunden la xarxa i els mitjans de comunicació, en una competència que a voltes s'ha titllat de deslleial.

(M.S i E.B.): Efectivament aquesta és la nostra intenció. Acabem de començar les nostres visites als pobles i ja estem rebent quantitat d'imatges i comentaris que enriqueixen la nostra tasca de documentació. Hem de pensar que la realitat sobre la qual operem és molt dispersa i difícil d'abastar. Els nostres mitjans són limitats i per això l'ajuda de tothom és molt necessària. Volem, necessitem, que aquest sigui un projecte col·laboratiu.

JMC: Quina durada us heu fixat per portar a terme el projecte?

(M.S i E.B.): No ho podem concretar. Aquest projecte és molt obert, tant en el seu contingut com en la seva durada. Pensem que pot créixer en funció de l'interès que desperti, s'hi poden afegir nous continguts i pot ser una base per documentar en successives etapes. Esperem anar-ho concretant.

JMC: Com heu abordat el finançament del projecte?

(M.S i E.B.): Aquest torna a ser una altre tema obert. De moment treballem més amb el cor que amb el cap, com correspon a un projecte que ens il·lusiona. D'entrada hem tingut el suport d'uns patrocinadors, que figuren a la web- La Fundació la Caixa, l'Associació de Micropobles de Catalunya, Estrella Damm, Xanascot i Furgo Net principalment. Aquest és

un canvi significatiu respecte d'altres projectes, són espònsors que han cregut en el projecte abans que aquest es posés en marxa; i que ho fan sense cap mena de condicionant. Gràcies a ells hem pogut començar a rodar però de moment encara estem en una fase deficitària perquè hem de cobrir moltes despeses de viatge i allotjament, a part del cost del muntatge de la plataforma informàtica a què ens hem referit; però esperem tirar endavant.

JMC: No heu considerat la possibilitat de fer un Crowdfunding, que sembla ser una fórmula utilitzada amb força èxit en projectes com el vostre?

(M.S i E.B.): Certament, ho tenim previst. Però hem volgut esperar a que el projecte hagués engegat i fos ja una mica més conegut per ampliar el marc del finançament. Hem pensat que havíem d'evitar adreçar-nos únicament a amics i coneguts que se sentissin obligats. Probablement engegarem aviat el mecenatge del qual esperem un suport que realment necessitem.

Però aquesta fórmula ens agrada especialment per tot allò que suposa d'implicació, de corresponsabilitat de molta gent en el projecte, persones que a més d'ajudar en el seu finançament se'l senten seu i això el converteix en un projecte col·lectiu.

JMC: Com abordeu en la pràctica el vostre treball quan arribeu a un dels pobles que visiteu.

(M.S i E.B.): Treballem amb l'ajuda de tots els contactes que disposem però sovint hem de recórrer al contacte directe sense cap preparació prèvia. Arribem, anem al bar o al botiga de queviures i ens presentem. I així comença la història... Per sort tots dos hem viatjat molt, sovint en països i situacions difícils, i aquestes experiències professionals prèvies ens ajuden molt. D'altra banda sempre trobem el suport d'alcaldes i veïns que manifesten la seva predisposició per ajudar-nos en la nostra tasca.

JMC: Un dels productes del projecte és l'edició d'un llibre que el sintetitzi. Com es planteja, com un llibre de fotografia amb comentaris o com un llibre de text i il·lustracions?

(M.S i E.B.): Fins ara cadascun de nosaltres dos hem treballat en les nostres respectives especialitats. La paraula i la imatge respectivament. Per aquest llibre aspirem aconseguir una combinació màgica en què es produeixi un veritable diàleg entre els dos llenguatges. Que cap d'ells s'imposi sobre l'altre; que es complementin i enriqueixin. No és fàcil però resulta un repte engrescador que ens fa molta il·lusió.

JMC: Per concloure, quina considereu que pot ser la contribució del vostre projecte pel coneixement del nostre país?

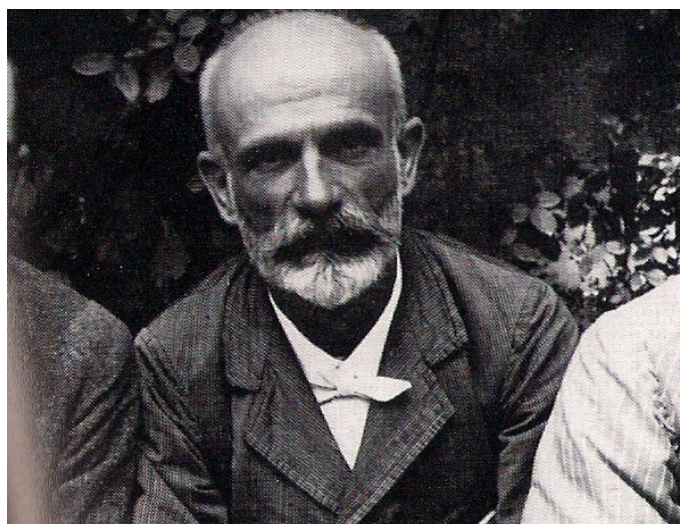
(M.S i E.B.): Nosaltres definiríem el nostre projecte com a totalment independent i amb voluntat de servei al territori. No som sociòlegs, economistes o urbanistes i només pensem que el material i la informació que puguem aportar i la que es generi a través de la xarxa que

hem engegat pugui documentar la realitat actual del nostre món rural i ser útil en el debat sobre el seu futur. També, com hem dit, es tracta d'un projecte molt obert i tenim la confiança que en el seu decurs puguem anar afegint adhesions, participants i recolzament d'institucions públiques i privades que el trobin interessant.

Francisco Giner de los Ríos: el dret i la raó educatives

Pruden Panadès. Granollers. / 20.03.2014

Davant del deliri normatiu de l'actual Ministerio espanyol de mala educació i pobra cultura, pot resultar útil i tonificant apropar-se a la figura i especialment a l'obra de Francisco Giner de los Ríos. La Institución Libre de Enseñanza, va ser gairebé un ministeri d'avantguarda educativa creat al marge de l'oficialitat, en què l'excel·lència de *maestros y catedráticos* era l'objectiu principal i el motor de canvi. La vigoria dels seus plantejaments conviden a l'acció més que no pas a la nostàlgia.

Francisco Giner de los Ríos i Manuel B. Cossío col·laborador seu, 1892
(Foto Fundación Francisco Giner de los Ríos)

La publicació dels tres volums de "La Institución Libre de Enseñanza y Francisco Giner de los Ríos: nuevas perspectivas"[1] és a més d'oportuna, una aportació actualitzada que aplega els estudis més recents sobre la coneguda com "edad de plata". L'acompanya una antologia de textos d'una seixantena d'autors i una àmplia documentació fotogràfica inèdita. Es tracta d'una visió de conjunt completíssima i una reflexió polifònica sobre un dels millors episodis de coincidència viscuts entre Madrid i Barcelona: el programa més ambiciós de regeneració i modernització educativa del tombant de segle XIX al XX que impulsà Francisco Giner de los Ríos (Ronda 1839 – Madrid 1915) des de la Institución Libre de Enseñanza, fundada el 1876.

Probablement l'opinió pública s'ha familiaritzat més amb les imatges de Dalí, Lorca i Buñuel durant l'època d'estudiants a la mítica Residencia de Estudiantes, fundada a Madrid el 1910, més que no pas amb la figura de Giner de los Ríos l'impulsor del projecte que la va fer possible.

Nascut vint anys abans que Francesc Ferrer i Guàrdia, que a Catalunya lideraria el moviment de l'Escola Moderna i el seu nom seria tràgicament més popular a causa de la seva execució el 1909, Giner estava convençut que "...el problema de la regeneración de España es pedagógico más que económico".

Aquell estudiant de Dret, que a Barcelona va ser alumne de Llorens i Barba, va fer tot el recorregut dels estudis oficials fins al doctorat i, el 1867 per oposició, guanyà la càtedra de Filosofia del Dret i de Dret Internacional a la Universitat de Madrid. Un any abans havia publicat *Estudios literarios*, i iniciava una obra com assagista que mai no va interrompre[2],

amb especial atenció a la filosofia, la història de l'art i en particular a la teoria i pràctica pedagògica. Per raons ideològiques i de discrepàncies acadèmiques va ser expedientat, apartat de la docència universitària i empresonat. Amb menor projecció pública que d'altres intel·lectuals coetanis com Benito Pérez Galdós o Emília Pardo Bazán, la seva sòlida formació li va permetre bastir un projecte educatiu laic, alternatiu i ambiciós que va ser possible gràcies a un *dream team* de col·laboradors en sintonia amb els sistemes educatius més innovadors d'Europa i els Estats Units.

El volum primer, *Reformismo liberal. La Institución Libre de Enseñanza y la política española*, il·lustra la trajectòria de la ILE, íntimament lligada als avatars polítics del seu temps, des dels precedents republicans i el krausisme fins a la seva condemna pel franquisme i la seva recuperació amb la democràcia. Especialment interessant és el capítol dedicat a Hermenegildo Giner de los Ríos (1847-1923), la seva empremta a l'Ajuntament de Barcelona: la creació de l'Escola del Bosc i l'impuls a les colònies escolars, com també les tensions i contradiccions de la seva vinculació amb el Partit Radical d'Alejandro Lerroux.

Francisco Giner de los Ríos

El projecte de renovació, però, abastava molts altres àmbits, tal i com es descriu en el segon volum i l'amplíssima antologia de textos recollida en el tercer. Cultura i educació eren indissociables i és en aquest marc que cal situar les bones relacions de la ILE amb Catalunya: Joaquim Xirau, Joan Maragall, Gaziell, Josep Pijoan, Pere Bosch Gimpera, Rafael Campalans, o Josep Estalella director de l'Institut-Escola del Parc de la Ciutadella són alguns dels amics catalans vinculats amb la institució junt als estudiants catalans "residents" a Madrid com ara la reusenca Josefina Oliva, doctoranda en Geografia o la lleidatana Helena Perenya, doctoranda en Dret [3].

Si deixem de banda l'aura de santetat laica que ocasionalment ha envoltat al personatge, Francisco Giner de los Ríos, d'aspecte fràgil i costums austers, va ser exigent i generós en els seus propòsits i amb una força persuasiva inqüestionable. Difícilment, llavors i ara, trobaríem altres intel·lectuals implicats en una iniciativa transformadora d'aquestes dimensions simultània a una obra personal com a pensador i home del seu temps recollida en vint volums i pendent de ser reeditada, com recorda Emilio Lledó en el seu article.

Hi ha, però, algunes aportacions que sobten encara avui: "Maestros y catedráticos" és el títol d'un text seu recollit en el tercer volum, en què raona la visió integrada del procés educatiu. Del parvulari fins als estudis de postgrau a l'estranger, sense jerarquies per raó d'edat, mereixen la mateixa atenció. Giner equipara parvulistes i docents universitaris en el mateix projecte d'excel·lència formativa.

La integració de currículums riquíssims des de les primeres etapes on no falten les humanitats ni l'educació artística i la rellevància educativa de tot l'entorn objectual i ambiental: arquitectura i mobiliari, sortides, visites, biblioteca escolar... La convivència interdisciplinària, la permanent connexió amb les experiències més innovadores, el qüestionament dels exàmens, dels llibres de text i de la memorització sense sentit.

Però és tal vegada en el seu famós discurs d'inauguració del curs 1880-81, on trobem la síntesi del seu pensament, en el qual destaca la idea que donarà pas a l'arquitectura de l'acció:

“Dadme el maestro y os abandono la organización, el local, los medios materiales; cuantos factores, en suma, contribuyen a auxiliar su función. Él se dará arte para suplir la insuficiencia o los vicios de cada uno de ellos.”

Probablement a Giner de los Ríos li hauria fascinat la videoconferència, i al mateix temps, hauria seguit deplorant els mestres de qualsevol etapa que miren el rellotge perquè la classe els pesa. O els polítics que voldrien fer-nos creure que la història de Catalunya comença amb el retorn de Tarradellas o tots els que simplifiquen la història ja sigui a Madrid o a Barcelona.

Lectura amena i apassionant en temps turbulents com els que van envoltar el projecte de la Institución Libre de Enseñanza.

[1] AAVV, *“La Institución Libre de Enseñanza y Francisco Giner de los Ríos: nuevas perspectivas”* 3 vol.

Madrid, 2012. Publicaciones de la Residencia de Estudiantes. Fundació Giner de los Ríos ILE i ACE.

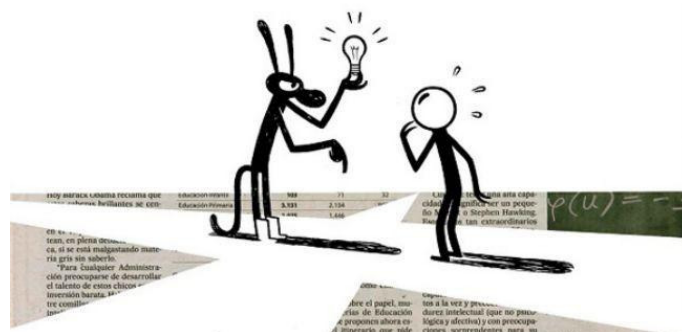
[2] GINER DE LOS RÍOS, Francisco. *Obras completas*. Madrid 1916-1936. Imprenta Clásica Española. 20 vol.

[3] De ZULUETA, Carmen/MORENO, Alícia. *Ni convento, ni college. La Residencia de Señoritas*. Madrid, 1993. Publicaciones de la Residencia de Estudiantes.

Max. Oh panòptica ficció!

Albert Forés. Barcelona. / 20.03.2014

Francesc Capdevila, altrament conegut com a Max, és un reconegut dibuixant de còmic i historicista barceloní i sineuer d'adopció. Fa anys que va deixar la gran urbs catalana per traslladar-se al Pla de Mallorca, establint allí el seu centre de creació, amb un pensament obert al món. Aquests dies podem trobar la seva obra i a ell mateix, de nou a Barcelona, concretament al centre Arts Santa Mònica, al final de la Rambla, fins al 13 d'abril.

Max. Dibuix de portada del còmic Paseo Astral, ed. La Cúpula

Allà hi ha una retrospectiva de la seva fructífera obra, exercida al llarg de més de 40 anys, exposició titulada **Oh panòptica ficció!** En l'exposició podem observar l'evolució del

dibuixant, des dels seus orígens a la dècada dels anys 70 fins a l'actualitat. La seva primera obra, la que li va donar nom dins del món del còmic, va ser el personatge de *Peter Punk*, sorgit al voltant del col·lectiu editor de la revista underground *el Víbora* i emmarcat dins d'una Barcelona llibertària i subversiva. A partir d'allà Max comença una evolució personal que va molt lligada a la societat i al pensament crític, tot i ser conscient del món en què viu i amb qui toca ballar per poder anar treballant i creant allò que més li agrada i poder expressar el seu pensament.

Així Max fa diversos treballs, crea historietes dins de publicacions més complexes com *el Víbora*, col·labora amb músics i genera portades de discs per a Radio Futura o Pascal Comelade, entre altres, també realitza la mascota del centenari del Barça o cartells per a les festes de la Mercè de Barcelona, introduint-se d'aquesta manera en el món del disseny. Realitza cartelleria per col·lectius llibertaris de Mallorca, com Estel Negre, o treballs col·lectius amb altres dibuixants com Pau Rodríguez i el Museu Arqueològic de Son Fornés, Montuïri, per acostar la prehistòria als més petits. Per tant podríem dir que Max aplica la màxima mallorquina, que diu: *La vida és un tango i qui no se n'assabenti és un pardalango*. L'il·lustrador és un supervivent dels nostres temps, i respon al perfil de creador gràfic que explora diversos formats expressius, tot i que és amb el còmic on se sent més còmode.

Però el seu gran pas evolutiu es dona a partir de la creació de *Vapor* i *¡Oh diabólica ficción!* Amb aquestes dues obres l'autor torna als orígens del còmic, a explicar històries senzilles en el traç, però complexes en el pensament que volen transmetre: la solitud de l'individu davant els dubtes i les pors generades per la postmodernitat i l'individualisme. L'autor realitza un viatge al seu interior per tal de transmetre un pensament crític amb la societat en què vivim, i per fer-ho juga amb la filosofia, la mitologia, el surrealisme, l'onirisme i una senzillesa expressiva que ens condueixen per mons fantàstics, però sense floritures, defugint de tota l'escenografia que envolta la creació ninotaire d'avui dia i tornant a la simplicitat de principis del segle XX, expressada per autors com Herbert Crowley.

El cartell de l'exposició.

Si voleu conèixer més aquest autor, ho teniu ben fàcil. Només us cal acostar-vos a l'Arts Santa Mònica i deixar-vos dur per l'exposició. Qui no conegui l'autor es veurà sorprès pel seu món creatiu. Això sí, aneu alerta amb no perdre les vostres ombres!!!

També podeu visitar el seu blog que us ajudarà a conèixer la seva obra i el seu món en constant evolució així com la seva reflexió personal i social: <http://max-elblog.blogspot.com>

Manifest

Àngels Bassas. Barcelona. / 24.03.2014

Deixeu-me tenir sentit de l'humor per començar:

Quan et proposen fer el Manifest del Dia Mundial del Teatre, tot fent una reflexió sobre l'estat de les Arts Escèniques.... el primer que penses és...: Buf, quin any més difícil que em toca!

Escoltant les opinions dels companys de professió, molts em van dir: "*demana feina per a tots!*"....

Però llavors el manifest tindria 20 pàgines...

La majoria, però, coincidim en una cosa: en destacar el valor del que som.

Quan el nostres fills ens pregunten perquè és tan difícil arribar a finals de mes, fins ara els que ens dediquem a aquest ofici podíem dir... "*és que tinc una feina molt rara, fill!*".

Però ara, ens hem d'inventar històries extraordinàries perquè volin i deixin de rebre la negativitat de la paraula "crisi".

Quan el meu fill em pregunta què sento dalt d'un escenari, li contesto que, quan veig els rostres emocionats del públic, em fa sentir molt bé fer-los... una mica més feliços.

Aquest és el gran valor del Teatre.

I tothom, senyors, té dret a ser...una mica més feliç.

Certament ens està tocant a tots viure una època molt precària. I hem de poder dir amb valentia, com qualsevol altre treballador, que dedicar-se a això, en aquests moments, és una autèntica proesa. I estar dalt d'un escenari s'ha convertit en un privilegi.

Tots estem patint. Sí.

Però no defallim. Ens toca ser responsables i aixecar els ànims del nostre públic i de la nostra societat. Perquè nosaltres ho podem fer.

Tenim una eina a les nostres mans molt potent: el TEATRE és un lloc únic, on encara tot és possible.

AI TEATRE:

hi trobem respostes a la vida.

podem permetre'ns viatjar a llocs fascinants amb la Imaginació

donem veu a d'altres éssers humans per retrobar la nostra pròpia...

és un lloc on compartim emocions

i on tornem a jugar, a pensar i a aprendre. Com els nens.

El teatre és un mirall de la nostra societat... Un lloc on la nostra veu és lliure.

I per damunt de tot... és un dels pocs llocs, on encara es poden **fabricar els somnis de la gent.**

Senyors del Govern: la gent té dret a fer reals i a gaudir d'aquests somnis.

-Per què no ens escolten i abaixen l'IVA cultural que està ofegant el nostre sector, i també el de tants altres oficis?

- Els ciutadans tenim dret a accedir dignament a tres coses essencials: a una bona Sanitat, a la màgia de la Cultura, i a donar una bona Educació als nostres fills .

Hem de poder dir clar i alt que, com a treballadors i com a artistes, necessitem treballar per a les nostres futures generacions.

Som els “Fabricants de Somnis” de tothom! I també, no ho oblidem, dels d'aquests nens que seran els nostres futurs pensadors, creadors i dirigents del nostre país.

Ciutadans i companys de professió:

ara més que mai, necessitem poder somriure i emocionar-nos.

Margarita Xirgu va dir una vegada que sense il·lusió, no hauria pogut treballar. I que no somiar, no esperar, no creure en alguna cosa, és com no existir.

Així doncs, malgrat tot, diem: tinguem fe,

i creiem en el teatre,

i en les persones.

Visca el Teatre.

Xosé Gago: «Kavafis va desfer-se d'un romanticisme carrincló i repetitiu»

Jordi Llavina. Vilafranca. / 25.03.2014

“Y vieyu yá pueas fundiar na islla”

L'asturiana no és pas una cultura petita pel que fa a tradició. Ho explica Xosé Gago, professor i traductor: “A l'entorn de l'any 1000, hi ha uns primers textos que ja es poden considerar asturians, i, durant l'edat mitjana, la llengua es fa servir en tots els camps de l'ús culte. Al segle XV, el castellà substitueix la llengua del país en aquests usos. Hi ha, però, literatura asturiana moderna des del segle XVII, encara que el retrocés en nombre de parlants es fa notable a partir de la guerra civil.” Cal tenir en compte que el territori natural d'aquest idioma, a banda l'antic Regne d'Astúries, abraçava el Regne de Lleó i el nord d'Extremadura.

Xosé Gago ha traduït la poesia de Kavafis a l'asturià

Fa poc s'ha presentat, a Uviéu (Oviedo), una d'aquelles obres que constitueix un orgull per a qualsevol cultura, un *succés d'estime*, que en diuen els francesos: **K. P. Kavafis**. *Los 154 poemas. Versión asturiana, entamu y notes de Xosé Gago*. Edición bilingüe (Saltadera). N'és editor Antón García, un poeta excel·lent i home que coneix bé el nostre país, perquè hi va viure una temporada durant els vuitanta i ha traduït alguns poetes catalans a l'asturià. **Xosé Gago**, però, coneix encara millor Catalunya, perquè, de fet, hi viu des de fa trenta anys. Aquí fa de professor de grec a la UOC. També ha traduït la primera part de *L'Odissea* homèrica i la poesia de Safo. I, abans que això, el 1989, ja havia publicat 25 poemes de Kavafis en llengua asturiana.

"Em sembla que incorporar a la cultura pròpia una obra tan important com aquesta pot ser útil". El Kavafis de Gago sona molt bé, sense gota d'afectació. "El que resulta més delicat és mantenir el seu to, el ritme. No confondre el totxo amb el ciment, per entendre'ns. Kavafis fa servir nivells diversos, i molts matisos. Em preocupava no traïr aquesta lliçó compositiva". El grec, juntament amb Pessoa i Eliot, és potser un dels poetes més influents de la modernitat. "Va desfer-se d'un romanticisme carrincló i repetitiu. No utilitza paraules poètiques *a priori*: en el seu vers, els mots pesen amb tota la seva càrrega semàntica i connotativa. A diferència d'Eliot, però, Kavafis *arriba* bé ja d'entrada. Aquest fet, de tota manera, pot resultar enganyós. L'entrada en la seva poesia és, segurament, més fàcil i agraïda. Però això no vol pas dir que la seva no sigui una lírica complexa i profunda, que ho és molt!"

Es tracta d'una esplèndida edició de més de quatre-centes pàgines, amb un paper de molta qualitat. A la coberta anterior, una foto del poeta vell ("Sabe qu'avieyó mucho: nótaló, velo"). A la posterior, la imatge d'un Kavafis jove i barbamec ("instantes que recordaba estrañamente un rapaz"). És un autèntic plaer retrobar uns poemes tan coneguts en una llengua estimada i pròxima com l'asturiana. "L'emoció conservada del plaer". I és, i molt, una fita cultural per a l'antic país del nord de la península.

Escepticisme científic i realitat social

Ignasi Farinyes. Barcelona. / 25.03.2014

He llegit un article antic de Roberto Augusto contra el nacionalisme ("Nacionalismo y escepticismo", *El escéptico*, 36, gener-juliol 2012, 58-59). Coincideixo en moltes de les idees que hi expressa, principalment en la fonamental: la nació és una construcció ideològica perillosa. De tota manera, l'escepticisme científic i el pensament crític amb què defensa les seves opinions no crec que es puguin exagerar fins als extrems que proposa l'autor sense convertir-se en una mena de "pensament pur", més enllà del bé i del mal de les creences humanes. Just en aquest punt, deixen de ser crítiques i científiques per convertir-se en una nova creença, tant o més superba que les superxeries que pretén desemmascarar. Seguint

el fil argumental de Roberto Augusto, altres construccions ideològiques, també perilloses si tenim en compte l'ús que se n'ha fet, com ara el concepte de *lluita de classes*, també hauríem de desterrar-les de la nostra concepció de la realitat en pro d'unes relacions més "humanes". Però aleshores obviaríem una certesa, no per injusta menys natural que la gravitació universal, per exemple: l'explotació de la majoria d'éssers humans per part d'una minoria. Vull dir, amb això, que no totes les construccions ideològiques responen a fantasies —la gana que passa una gran part de la humanitat és una prova inequívoca de l'explotació de l'home per l'home—, i les relacionades amb el nacionalisme també apunten, en part, a una certa realitat. Les llengües, que són bastant més que "un instrumento de comunicació", no tenen totes les mateixes possibilitats de supervivència; estudis seriosos de sociolingüística ho confirmen. No és difícil d'entendre, per tant, que quan els parlants d'una llengua en perill d'extinció no troben la comprensió ni el respecte a la seva peculiaritat lingüística, s'atrinxerin en les idees nacionalistes. I si a aquesta falta de comprensió s'hi afegeix l'espoliació del territori en què viuen la majoria d'aquests parlants, l'explosió de l'entelèquia nacional està més que assegurada.

L'escepticisme científic no ha de pretendre l'asèpsia ideològica. Les desigualtats entre els humans —econòmiques, lingüístiques, de gènere, etcètera— són fets objectius i necessitem eines conceptuals per referir-nos-hi, i l'esterilitat ideològica a què sembla que ens hauria de dur el pensament crític segons autors com Roberto Augusto, no només no seria útil per descriure amb coherència la realitat social, sinó que facilitaria la propagació de la ideologia dominant, molt allunyada de l'humanisme il·lustrat.

Torna el Canet Rock

Salvador Alsius. / 25.03.2014

Ara fa un any que cada dia sense falta el periodista i sociòleg Salvador Alsius publica a Twitter uns versos de la mida d'una quarteta, que es van aplegant amb l'etiqueta #alsigrames. Es tracta d'unes observacions quotidianes de l'actualitat, que anem recollint a Núvol. Apleguem aquí els alsigrames del primer tram del mes de març. Del mateix autor en podeu veure els articles Som una na(ta)ció i Notícia rima amb brutícia.

Canet Rock, 1978

1 de març

Un altre cop, gat per llebre.

Això passa de la mida!

Ara ens volen fotre l'Ebre.

I què més! #loriuesvida.

2 de març

Benvingut, Marc Marginedas!
Catalunya està contenta.
Després de tantes de fredes,
avui una de calenta!

3 de març

De cop apareix Crimea
i es manifesta per fi
la preocupació europea
sobre el dret a decidir.

4 de març

Què passa a Sebastopol?
Ves quina beneiteria,
si la notícia del dia
és que vol plegar en Puyol.

5 de març

Diu el govern extremeny
que Catalunya els constreny.
Doncs els demanem perdó
i toquem el pirandó.

6 de març

Per favor, feu una treva
al combat de TV3.
Com podria ser "la meva"
quan no en quedi res de res?

7 de març

A ningú no se li escapa
que avui Martínez Sistach
li ha pogut explicar al Papa
que aquí parlem en "polac".

8 de març

Diu que torna el Canet Rock.
Ho vàrem passar tan bé
aquell temps i en aquell lloc
els del "último cuplé"...

9 de març

Com que la Lliga perilla,
comença la cagalera:
ens cal una "bombonera"
si hem de menjar pa amb Nocilla?

10 de març

La botiga dels horrors
del ministre d'Exteriors
ara vendrà, que carai,
bitllets per viatjar a l'espai.

11 de març

Amb tot l'embolic de Rússia,
que quant més va menys l'entens,
hi ha qui juga amb molta astúcia
el joc dels bons i els dolents.

12 de març

Apa adéu, Rouco Varela,
personatge de sarsuela
que has perdut tota vigència
presidint la "Conferència".

13 de març

Com no sap on caure mort,
el Barroso va empenyant
per buscar-se un bon suport
per anar a raure a l'Otan.

14 de març

Albert Rivera, quo vadis,
administrant tanta estopa?
Vinga, home, no t'enfadis,
que et trobem fins a la sopa!

15 de març

Quan senten que es parla d'urnes
per novembre, el dia 9,
posen cares taciturnes.
Mare de Déu, com els cou!

El Canet Rock es presenta amb força

Marc Grèbol. Barcelona. / 25.03.2014

Avui s'ha presentat a la Fàbrica Estrella Damm el Canet Rock, festival de música de 12 hores de duració que tindrà lloc el proper dissabte 5 de juliol a Canet de Mar, al Maresme. A l'acte hi han participat alguns dels organitzadors de l'esdeveniment i el Josep Maria Mainat, que en les seves pròpies paraules, exerceix de "líder espiritual" de l'organització. El Canet Rock, amb reminiscències dels mítics concerts amb el mateix nom que es van viure a finals de la dècada dels 70, torna amb un cartell espectacular, que aconsegueix reunir els artistes més representatius de l'escena catalana.

El Grup Manel participarà al Canet Rock

Manel, Els Amics de les Arts, Mishima, els Pets, Blaumut, Love of Lesbian, Delafé y las Flores Azules, Gerard Quintana, Gossos, Joan Dausà, Caïm Riba, Sisa, The Pinkertones i Txarango seran els grups que actuaran al festival, on també hi haurà actuacions extramusicals i la presència d'un últim grup encara per decidir, i que serà escollit a través de les xarxes socials. Per tant, els assistents veuran com es pon el sol i com torna a sortir mentre escolten el més representatiu de la música catalana en actiu, que ara mateix viu un moment dolç de xifres i èxit.

El festival serà de grans dimensions, i s'espera una allau de públic important. Els organitzadors, amb Mainat al capdavant i el patrocini d'Estrella Damm, són responsables de muntar esdeveniments culturals i gires musicals i culturals arreu del territori i del món. És necessària una professionalització d'un esdeveniment d'aquestes característiques per la dificultat de construir un espai sencer on tinguin cabuda les desenes de milers de persones que s'espera acollir. A 30 minuts de Barcelona, i amb la platja com a un dels reclams principals a ple estiu, Canet posarà el poble a la disposició d'un festival que es preveu únic.

A pesar del succulent cartell, la música no és l'únic que atrau dels crèdits del festival. Tot d'actuacions i esdeveniments culturals, com petits concerts, exposicions i conferències, s'esdevindran en els propers 3 mesos, i en el mateix dia del concert es podrà gaudir d'actuacions de tot tipus. Amb la festa, el romanticisme nostàlgic i la llibertat com a reclams, l'acte preveu també la presència d'un sector adult, que va ser en el Canet Rock de fa 30 anys, i que disposarà d'un espai "més tranquil" per gaudir de la música.

Avui mateix s'ha obert la pàgina web amb tota la informació del festival i els formularis de proposta de grups. Les entrades estaran disponibles el proper dijous 27, a partir de les 12 del migdia, a un preu inicial de 28 euros.

El Rilke francès

Mar Fontana Peitiví. Barcelona. / 25.03.2014

Mar Fontana ha traduït íntegrament els poemes francesos de Rilke, en una versió rimada, que encara és inèdita. Rilke va publicar quatre reculls de poesia en francès: *Quartets de Valais*, *Finestres*, *Les roses* i *Vergers*. Recollim aquí una mostra de poemes procedents de *Quartets de Valais* i *Vergers*.

Rainer Maria Rilke

De *Quartets del Valais*:

II
País, aturat a mig camí
entre la terra i els cels,
de veus d'aram i líquid cristal·lí,
jove i vell, rude i excels,
com un present enardit

vers acollidores mans:
bell país enllestit,
apetitós com els pans.

III

Rosa de llum, un mur que al fons s'avia-,
mes sobre el pendent del cim
resta la flor que, alta, desconfia
endinsada en Prosèrpina i el seu mim.
Un grapat d'ombres entren, decidides,
dins la saba d'aquesta vinya:
la claror que a sobre seu fa pinya
il·lumina les rutes amb enganys acolorides.

XXIV

Vet aquí, encara, de l'hora que s'argenta,
mesclat amb el dolç vespre, el metall original
que afegeix a la bellesa lenta
els lents retorns d'una calma musical.
L'antiga terra es refà i canvia:
un astre pur sobreviu als nostres treballs.
Els sorolls dispersos s'endrecen, a la fi del dia,
i tornen al regne dels coralls.

De *Vergers*:

LIV

He vist en l'ull animal
la vida tranquil·la que perdura,
la calma neutral
de la impertorbable natura.
La bèstia coneix la basarda,
mes avança amb immediatesa
i en son terreny d'opulència
pastura una presència
d'aquesta i no pas d'altra contrada.

LV

Cal de veres tant cor torbat
per als nostres objectes obscurs?
El món seria destorbat
si fos una mica més segur?
Petit flascó capgirat,
qui t'ha donat aquesta minsa base?
Per la teva dissort surant bressolat,
l'aire és en alta fase.

Trage o tratge?

Eugeni S. Reig. València. / 26.03.2014

L'Acadèmia Valenciana de la Llengua ha decidit acceptar com a normativa l'adaptació que els valencians hem fet de la paraula castellana *traje* i ha inclòs, encertadament, eixa paraula valenciana de procedència castellana en el *Diccionari normatiu valencià*. En bona lògica, la grafia que correspon a aquest mot és *tratge*, però els redactors del *DNV* han decidit,

incomprensiblement, normativitzar el vocable en qüestió amb la grafia *trage* que ens informen que es pronuncia [tráɟe]. Considere que eixa grafia és totalment inadequada perquè, en la nostra llengua, totes les paraules que acaben en *a* tònica + prepalatal africada sonora + *e* àtona, s'escriuen amb *tg*. Totes, absolutament totes sense cap excepció. En cap cas –i tenim tres-centes huitanta paraules que acaben d'eixa manera– la prepalatal africada sonora es representa per una *g*. Fer una única excepció amb la paraula *tratge* ho considere una complicació innecessària i no li trobe cap justificació. Un bon grapat de les paraules acabades en *-atge* són manlleus d'altres llengües, especialment del francès, i han estat adaptades a la nostra llengua, a voltes d'una manera forçada, com en el cas de *garatge*, adaptació de la paraula francesa *garage*, que malgrat que tots els valencians la pronunciem 'garaig' o 'garaix', l'escrivim *garatge*. També algunes són adaptacions de paraules d'origen castellà, com ara *taquillatge*. ¿Què té de diferent *tratge* per a fer-ne l'única excepció? ¿Té cap sentit escriure *ultratge* i, en canvi, *trage*?

La grafia *tratge* la va usar Francesc Ferrer Pastor en el seu *Diccionari general* a on podem llegir: «*tratge*. m. Vestit complet d'una persona, especialment d'home, tern [*traje*]». Eixa mateixa grafia ha estat emprada per diversos escriptors valencians. Més avall reproduïsc alguns exemples literaris d'Enric Soler i Godes, Jordi Valor i Serra, Josep Lozano i Ferran Torrent. Els dos únics mots que trobem en els diccionaris de la nostra llengua acabats en *-age* són *enàl·lage* i *hipàl·lage*, però ha de quedar molt clar que en eixos dos mots la *a* de la terminació *-age* és àtona, no tònica, i no tenen absolutament res a veure amb el conjunt de vocables acabats en *-atge* que estudiem. Si els redactors del *Diccionari normatiu valencià* consideren que la grafia normativa ha de ser *trage* en lloc de *tratge* és imprescindible que ens expliquen quines són les raons filològiques que ens obliguen a acceptar aquesta complicació ortogràfica. Han d'haver-hi raons filològiques de molt de pes per a decidir fer aquesta única excepció a la regla general i els usuaris de la llengua tenim dret de saber per quins motius hem de patir eixa complicació. L'Acadèmia Valenciana de la Llengua ha publicat el 5 de febrer del 2014 una versió informatitzada del *Diccionari normatiu valencià* que es pot consultar en aquest [enllaç](#) i a on es pot veure que la grafia triada per al mot que estudiem és *trage*. L'AVL ha posat a disposició dels usuaris de la llengua aquest [enllaç](#) en el qual es poden fer les propostes lingüístiques que es consideren oportunes. Us convida, amics lectors, a fer ús d'aquest enllaç per a expressar el vostre acord o desacord amb la grafia que empra el *Diccionari normatiu valencià* per a aquest vocable i per a fer els comentaris que considereu adients.

Exemples literaris: En *Els valencians pintats per ells mateix* d'Enric Soler i Godes podem llegir: “*Tratge* de burell, calces blanques i sabates de frare”. En la novel·la *Lina Morell, un cas apassionant* de Jordi Valor i Serra trobem: “El xicot arribà el carro a la carena de l'andana i en veure entre les poques persones que baixaren a una jove senyorívola amb *tratge* sastre negre i un petit maletí a la mà, se dirigí devers ella amb decisió:–Senyoreta Paulina?” I en la mateixa novel·la, un poc més avant: “En efecte, oberta que fou l'antiquíssima caixa, d'allí anaren eixint vestits antics: vestidets d'ella de son temps de col·legiala, *tratges* de caçador del seu pare i, per fi, tot impregnat del ferum del patxolí, un magnífic vestit de vellut negre amb adreços i voreres de fil d'or de la seua àvia materna, que ambdues jóvens recordaven molt bé quan se'l posava encara na Beatriu, la mamà, que estava formosíssima quan apareixia els dies de festa abillada amb tal vestimenta”. En la novel·la *Ribera* de Josep Lozano podem llegir: “Però Miquel se'n va anar a l'altre món sense corbata, sense *tratge*, vestit de romà: enrotllat en un llençol de fil del dot d'Irene. Jo quasi ho vaig preferir aixina, que no duguera *tratge*. Una, per la corbata, rogenca, horrible, que no sé d'on la degué haver tret; i una altra, perquè ell era d'esquerres o el que collons siga, o ho havia sigut, i crec que haguera volgut que el soterraren amb el coll de la camisa despasset... com van els treballadors”. En la novel·la *Gràcies per la propina* de Ferran Torrent trobem: “Vestia el *tratge* de sempre, l'únic que tenia i que es posava en comptadíssimes ocasions”.

Bibliografia

FERRER PASTOR, Francesc. *Diccionari general*. (València, 1985)
LOZANO LERMA, Josep. *Ribera*. (Edicions Bromera, Alzira, 1998)
SOLER I GODES, Enric. *Els valencians pintats per ells mateix*. (Noguera, València, 1962)
TORRENT LLORCA, Ferran. *Gràcies per la propina*. (Edicions Bromera, Alzira, 2010)
VALOR I SERRA, Jordi. *Lina Morell, un cas apassionant*. (Sicània, València, 1964)

Una nit de Bojos al Teatre Principal de Barcelona

Aída Pallarès. Barcelona. / 27.03.2014

L'ONG Pallapupas presenta, avui 27 de març, la gala solidària Una nit de Bojos al Teatre Principal de Barcelona. L'esdeveniment, que coincidirà amb el Dia Internacional del Teatre, pretén destacar la funció social de les arts escèniques i recaptar diners per dur el programa de teatre social Pallapupas a la unitat de psiquiatria infantil i juvenil d'un hospital de Barcelona.

Pallapupas

“Volem que el dolor es converteixi en comprensió, la tristesa en alegria i la ràbia en oportunitat” explica Angie Rosales, directora de l'associació.

L'actriu Agnès Busquets i el presentador Roger de Gràcia seran els encarregats de presentar l'acte que comptarà amb les actuacions de Reugenio, Planeta Impro i l'humor en moviment de Xevi Xavi Xou. A més, els assistents podran gaudir de l'actuació de la comèdia *Lo tuyo y lo mío* i una mostra de dansa a càrrec de la companyia Mar Gómez. Com a colofó final *Nit de bojos* comptarà amb l'especial col·laboració del musical *T'estimo, ets perfecte, ja et canviaré* que actualment està triomfant al Teatre Goya.

Pallapupas és una associació de caràcter assistencial i sense ànim de lucre formada per actors i actrius professionals. Des de fa més de deu anys treballen per millorar l'estat físic i emocional d'infants i gent gran ingressats als hospitals de Catalunya a través del teatre i l'humor. “El riure ajuda a canalitzar la tensió, la por i l'ansietat que moltes persones pateixen davant d'una malaltia” expliquen.

Les entrades per gaudir d'*Una nit de bojos* es venen de manera anticipada al següent [enllaç](#) i també el mateix dia a l'entrada del teatre.

Binixiflat presenta Oiaraki al Born CC

Núvol. Barcelona. / 27.03.2014

Biel Porcel, el reconegut titellaire mallorquí d'Arenys de Munt, ens explica la història d'un castell, d'una princesa i dels seus pares, el rei i la reina. Intervenien també un cavall vell, molts ocells, un mag maldestre i un criat espavilat. Què passa quan un rei està cansat de ser rei, i la princesa de ser princesa?

Binixiflat presenta "Oiaraki" al Born CC | Foto Jesus Atienza.

Oiaraki és un conjunt d'històries creuades entre els diferents habitants del castell. El rei Oriol I, que busca el seu cavall malalt... El criat Bernat, que coneix la paraula màgica, *Oiaraki*, la princesa Maragda, que no es resigna a ser preciosa, la reina Berenguera que no vol que el seu Castell s'ompli d'ocells de cap de les maneres, i li fa passar la prova del pèsol a la princesa Maragda. Un mag Maldestre que és l'únic que no sap la paraula màgica però que s'encarrega de tots els encanteris. El cavall del rei, que està malalt però no es pot morir...

Oiaraki és un divertiment, una alenada d'optimisme i de fantasia, amb un pèl de poesia, alguna cançó i molta alegria. Tot amanit amb un munt d'efectes de so i de música original. Binixiflat és una companyia professional de teatre de titelles creada a Mallorca per Biel Porcel i refundada a Arenys de Munt l'any 1985. Amb vocació d'investigar en el camp del teatre visual, d'objectes i de figures, els seus muntatges busquen sempre combinar la diversió amb la reflexió.

Modernet de Merda: «El secret a Twitter és rajar»

Marc Grèbol. / 25.03.2014

He quedat amb el Modernet de Merda per dinar una hamburguesa de disseny a la Casa Danone, i no és conya. Ell mateix ha escollit el lloc, i xerra animadament sobre el llibre que acaba de treure, *Modernet de merda: El manual* (Fanbooks, Edicions 62), que bàsicament és una ampliació de la sàtira del moviment hipster que cada dia fa a Twitter, i que s'ha convertit en un dels fenòmens de la societat catalana en línia.

Farem una cosa. Jo et faig una entrevista típica, sense mencionar la Bibiana, i tu després no em linxes a Twitter.

D'acord, farem aquest pacte.

Explica'm per què Catalunya necessita aquest llibre.

Catalunya necessita aquest llibre perquè li té moltes ganes als modernets. Això es nota al carrer, quan vas pel carrer ho notes als comentaris de la gent. Se li té moltes ganes a aquesta mena de tribu urbana. Com que al llibre se'ls hi fot bastanta canya de manera carinyosa, la gent s'ho passarà molt bé. I, a més, la gent veurà coses amb les quals s'hi sentirà molt reflectida.

Treure un llibre no és una mica mainstream?

Treure un llibre és molt mainstream, és el "s'ha acabat" d'un modernet. Però també s'ha de veure que treure un llibre és vintage. Per aquí té justificació.

A qui t'has de fer en aquest país per treure un llibre?

De fet, a mi se'm van fer. Em van venir a buscar els de Fanbooks, els d'Edicions 62, que per cert em van venir a buscar per "DM" (*Missatge directe*) per Twitter. Això fa molta gràcia, és molt modernet. I a partir d'aquí se'm van fer ells, va ser una proposta molt xula, i tot va anar molt bé.

Hi ha qui veurà en el llibre una profunda i genial sàtira de la societat catalana postmoderna i un reflex de la joventut de principis de segle XXI. Alguns altres ho llegiran per fer uns riures i ja està.

El bon usuari és el que vol fer una crítica més o menys interessant dels modernets mentre fa uns riures. És la barreja. No t'ho has de prendre molt seriosament, però has de veure a cada pàgina una crítica que sobretot, se centra en la hipocresia. La hipocresia és la crítica bàsica del llibre.

Per què el modernet és hipòcrita?

Home, el modernet en si és molt hipòcrita. Té una part molt solidària, però una altra que li és igual tot. Té una part anticapitalista i una part superconnectada amb tot. Té com dues cares en gairebé tots els àmbits.

Això va camí de ser el llibre "Buenafuente" de l'any. Moltes vendes i autors de novel·la que es queden lluny dels rànquings, rendits davant d'un fenomen mediàtic.

Realment quan va sortir la idea del llibre la resposta a la xarxa va ser espectacular, i un cop ha sortit, des de la primera setmana estem a tots els "tops". En algunes llibreries s'ha esgotat, i estem esperat a veure si per Sant Jordi acaba d'explotar.

Els dibuixos són tan adorables com el paper reciclat que has utilitzat. És tot tan eclèctic, tan gracienc, tan cool...

El llibre havia de ser sí o sí de paper reciclat. Les il·lustracions del Pau Santanach, que ha fet una obra esplèndida, són del millor que hi pots trobar.

En el llibre hi ha moltes seccions. Curtes, però moltes. Sembla que tenies moltes coses a explicar.

Sí, el repte era passar d'un tuit de 140 caràcters a fer un llibre de 200 pàgines. Així que m'havia d'inventar capítols i seccions. Des de la primera, que és la més bàsica, la de "Com són els modernets". Després la cosa va començar a degenerar, i hi ha seccions de "Coses que pots afegir a un gintònic" o "Maneres de matar pacíficament un modernet". Hi ha tot de seccions així, que potser no són necessàries però han quedat prou bé al llibre.

M'he fixat que n'hi ha de dos tipus. Si no t'importa, les classificaré en "Teca" i "Cosetes que fan gràcia". En el primer trobem seccions d'interessants anàlisis de

personatges coneguts i de l'actualitat política, i en el segon trobem cosetes per adornar, com una secció per fer bons gintònics o una secció de tallers modernets. Comparteixes la meva anàlisi?

Sí, hi ha seccions més crítiques, amb més text, que intenten descriure el fenomen, i després hi ha seccions que intenten fer riure ràpidament, que són gairebé com un tuit. La gràcia del llibre són les seccions amb crítiques més ben fetes.

A algú que no t'ha llegit mai a Twitter li regalen el teu llibre per Sant Jordi. Quina reacció pot tenir després d'unes quantes pàgines?

Jo crec que sabrà de què li estàs parlant. Si veu la imatge de portada i llegeix les primeres pàgines, aquesta persona sabrà de qui parles i de qui te n'estàs enfotent. Encara que no coneguis el personatge, no desentona. (*passa un gos dàlmata pel nostre costat i comença a fer-li més cas a ell que a mi*). És com si fessis un llibre sobre un pijo de merda, tothom ho coneix.

A Núvol estem gelosos perquè tens més seguidors a Twitter que nosaltres. Què hem de fer per superar-te? Quin és el secret?

El secret a Twitter és *rajar*.

És trist, no?

És trist, però com més crítica facis, més pugues. Si em preguntes què heu de fer, heu de rajar.

El futur és que els twitstars treguin llibres?

Em sembla que és el primer cas, no n'estic segur, però no crec que sigui el que passarà els pròxims anys, com si fos una supertendència. N'hi ha alguns que la gent ja veu que n'ha de sortir alguna cosa més que un personatge d'Internet. Hi ha alguns *fakes* en castellà molt xulos que haurien de derivar a alguna cosa més, però no crec que sigui tendència.

Confessa qui et paga per fer tot això.

És iniciativa pròpia, completament.

Com demostres que el Modernet no és un equip de redactors?

Puc demostrar-ho si véns mentre estic fent el tuit.

En pots fer un, ara?

Sí. (*ho fa*)

Creus que t'han sortit imitadors?

A Twitter tots fem servir més o menys un tipus de llenguatge molt típic i concret. Si mires els fakes, sobretot en l'àmbit espanyol, tots tenen unes característiques molt similars; no crec que ningú m'imiti a mi, sinó a l'estil de fer paròdies a Twitter. I que durí!

Tant en els tuits com en el llibre sols analitzar l'actualitat política, social i cultural, normalment en clau catalana. Intentes posar la teva visió política en boca del personatge, o tu i ell sou completament diferents?

Som molt diferents. Al llibre es parla de política o de problemes socials, però són la seva política i els seus problemes socials. Els que l'afecten a ell, els que l'interessin. Per això es parla de Palestina, d'Obama, etc. A mi no m'interessa cap d'aquests temes. De fet, els que m'agraden matarien d'avorriment al Modernet.

Creus que al final del camí el president Mas sobreviurà al procés?

Precisament aquest és un dels temes que al Modernet no l'apassionen. Tot el que pugui passar per aquí no és rellevant.

Qui votaria el Modernet, si pogués votar, i per què?

Hi ha moltes teories, és un món complicat. Hi ha qui el vincula a les CUP, però crec que és un error. Ell és molt més apolític, i si li interessa alguna cosa, com et deia, és en l'àmbit internacional. El Modernet et podria ensenyar xapes i samarretes d'Obama, o d'algun líder tibetà. Perquè són gent que ell mai no podrà votar. És aquella hipocresia tan bonica, de fer veure que vas a mort per un projecte polític quan, realment, ja et va bé no poder-hi ni participar activament.

En ser una màscara, el Modernet és refractari a mostrar els seus sentiments, però en canvi t'hem vist tou en alguns moments. On està el límit d'això, de la teva desconexió amb els sentiments col·lectius? Què ha de passar a la realitat perquè tu puguis connectar amb el sentiment col·lectiu i deixar d'estar al marge com normalment fas, que t'ho mires com de lluny?

Vinculo molt els tuits a l'actualitat, i normalment els faig tenint en compte l'opinió que en tindria un modernet. Hi ha altres casos excepcionals com els que comentes en què, per alguna desgràcia que hagi pogut passar o algun fet tràgic o sentimental, Twitter és un clam a favor d'alguna causa concreta. Llavors crec que és bo, fins i tot sa, deixar una mica de banda el personatge i tuitejar des de la persona, donant suport al que faci falta. La gent també ho veu així, crec, perquè la resposta sempre sempre és espectacular.

Xavi Sarrià: «Som joves nascuts amb consciència lingüística i tenim moltes coses a dir»

Marc Grèbol. Barcelona. / 28.03.2014

***Totes les cançons parlen de tu* (Sembra Llibres) és la primera novel·la de Xavi Sarrià, després del recull de relats del 2008 *Històries del paradís*. L'obra ens explica la història de l'Ivan, un jove valencià que és testimoni de la particular societat del carrer que es vivia a la València dels anys 90.**

L'autor sobrevola aquella ciutat amb els ulls d'un adolescent, però amb el seu llenguatge sincer i directe. Aprofita el retrat de les vides de diversos joves per contextualitzar el moment històric i la situació política, les tribus urbanes i la cultura popular d'uns carrers i uns barris que van veure créixer una generació criada entre vespinos trucades i concerts *punk*; entre l'auge del neonazisme i els reductes valencianistes. I ho fa amb la música sempre present, a vegades com a element narratiu, i a vegades com a mostra d'una cultura pròpia, construïda a partir d'errors i encerts, de la brutalitat del carrer i la intel·ligència popular.

L'autor Xavi Sarrià. Foto: Ariana Nalda

Després de l'anterior publicació en escriptura el 2008, amb l'aturada d'Obrint Pas deus haver tingut temps per desconnectar i escriure aquesta novel·la.

Des de Temps del Paradís han passat 6 anys, i he estat molt temps fent-lo, en ser una novel·la. Vaig escriure un altre llibre al principi, que em va ajudar per aprendre i agafar un poc de pràctica en la novel·la, que és un altre món. I després he tingut molt de temps de repòs, de descansar, de deixar que la història cresquera i finalment, d'escriure. M'agrada fer les coses sense pressa, quan tens ganes, temps i il·lusió. Jo tenia la il·lusió de la novel·la i estic content per haver tingut temps per escriure-la a poc a poc.

La novel·la té lloc a la València dels anys 90, i el protagonista és un jove interessat per la música més aviat combativa, que crea un grup... Què hi ha d'autobiogràfic i què no de tot això?

La novel·la és una ficció dels anys 90, anys que nosaltres vam viure d'adolescents també i per tant, té un punt vivencial autobiogràfic no només meu, sinó de tota una generació que van viure i compartir eixes històries i eixa època. I més concretament, eixa gent que va viure a la ciutat de València eixe context. Érem la primera generació que podíem tenir accés a la llengua a través de la història, la primera que no naixia amb el franquisme. Ens enfrontàvem a un món nou i una nova forma de viure les coses, i crec que és molt interessant de retratar per què són l'inici d'unes batalles i d'una època que avui en dia estem pagant les conseqüències: l'inici de les polítiques neoliberals, la bombolla econòmica... També va ser l'inici d'unes batalles d'una generació que avui en dia i per sort, ha crescut amb eixa experiència i té armes per enfrontar el futur.

Sembla que has intentat per un costat reflectir les vivències i pensaments adolescents, i per l'altra donar a conèixer una realitat, una societat concreta.

Sí, el context és un embolcall. Un punt de partida que situa els protagonistes i m'ajuda a descriure'ls i traçar la seua manera de veure el món. Però realment m'interessava més la part introspectiva, la part dels conflictes interns i eixes ferides que s'obren quan som adolescents i que arrosseguem durant tota la nostra vida. El protagonista té ara 35 o 40 anys, torna a València i encara vol tancar eixes ferides de quan era adolescent. És un poc també la història de les mares i els pares que van apareixer en el llibre, eixa xarxa de vides que tenen eixes ferides provocades per haver triat unes decisions o unes altres quan eren joves. Al final parla d'eixa joventut i eixa adolescència com una guerra, com un conflicte en el qual viurem una part crucial de la nostra vida.

A banda de la història del noi, també hi ha un seguit d'històries secundàries, com la de la mare o la gent del bar, i sembla que volies retratar tot aquest context.

Evidentment, no és una història només del protagonista, de l'Ivan. No és una història d'adolescents, sinó de totes eixes vides que habiten eixe barri on la quotidianitat i les

batalles invisibles es porten parets cap endins. Eixes històries que els adolescents viuen, com els seus problemes familiars, que van teixint el fil argumental de la història. Molta gent m'ho ha comentat: "Em pensava que parlava d'adolescents i realment parla de gent d'altres generacions, de mi, la nostra vida, de la Transició...". El llibre no parla només d'adolescents, sinó de tot el món que els envolta.

Hi ha una mica una contradicció entre els somnis i les esperances dels nois i la vida decadent i gris dels adults.

És eixa batalla entre l'amor i l'odi que viuen els propis protagonistes. Ells representen l'adolescència, les ganes de canviar-ho tot, les ganes de trencar amb allò que no els agrada. Però al mateix temps aprenen a tornar a estimar les seves famílies, amb qui volien trencar. Les mares i els pares també tenen eixe combat entre amor i odi, entre els problemes i drames que arrossequen i les ganes de superar-ho. Tots tenen eixe doble costat. I al final, eixe combat es batalla en un mateix ring, i quan sembla que guanya un, l'altre contraataca. És una baralla interna que tots portem dins.

La música juga un paper fonamental en el llibre, no només com a fil narrador sinó com a reflex dels pensaments i somnis dels personatges. A més, enumeres molta música, grups, cançons... que suposo que també et van marcar a tu.

Les cançons construeixen la novel·la perquè la novel·la parla d'endinsar-se a la ferida, de les emocions i els sentiments. Les cançons són una eina que expliquen i ajuden a reflectir tots aquests sentiments. És una bona manera d'explicar tot eixe món i conflictes. A través de les cançons, els protagonistes no només es refugien i s'evadeixen dels seus mons, sinó que modelen la seva visió del món, aprenen uns valors, construeixen la seva identitat... I no només els adolescents, sinó també els adults.

Jo que potser sóc d'una generació posterior, i d'un mateix país però de ciutats força llunyanes, he trobat molts paral·lelismes entre la història i algunes vivències personals de l'adolescència, tant de pensaments interiors com de relacions amb la societat.

Sí, el barri on passa la història podria ser un barri de Barcelona, són molt semblants. A banda que compartim moltes altres coses, el barri en sí és un barri exterior, on conviu la gent de tota la vida amb la gent nouvinguda amb unes estructures en comú i forma de conviure i aprendre els uns amb els altres. I després, hi ha tot aquest món referencial dels anys 90 i tot el món contracultural que com a joves dels Països Catalans compartim i tenim referents en comú.

L'autor Xavi Sarrià. Foto: Ariana Nalda

Potser és aquest el tret diferencial del llibre. Explora el que no molta gent ha fet, intentar reflectir la generació dels 90 en clau catalana.

Jo creia que calien escriure històries sobre els anys 90. Són una cruïlla històrica important, amb la globalització i el pas de l'era industrial a la global o digital. Als Països Catalans és important perquè tots aquells joves que van néixer fora del franquisme i sota el model col·lectiu resultant, van començar a participar de la vida pública. Som joves nascuts amb consciència lingüística, educats en català i que tenim moltes coses a dir. Compartíem amb la resta de joves que no pensaven com nosaltres eixes ganes de trencar, eixa ràbia contra l'estat de les coses que va resultar de la Transició.

Et vull preguntar també sobre l'editorial Sembra, que edita el llibre i que és un projecte nou en el qual t'hi has implicat força.

Sí, m'hi he implicat. L'editor és el Joan Carles Girbés. És una editorial xicoteta, amb pocs llibres, però amb vocació d'arribar a tot el públic dels Països Catalans. Naix amb eixa voluntat de cooperar, de sumar nous lectors i unir-se a la batalla que porten tantes editorials i escriptors des de fa tants anys. Sobretot al País Valencià, però també a la resta del territori. Al final tenim una cultura minoritzada i per molt que sembla que hi ha parts del territori en millor estat, al final el món de la literatura i la cultura en català requereix com més esforços millor. Tenim l'experiència de lluitar sense mitjans i recursos, sense ajudes públiques... Potser estem un poc més adaptats al context actual.

Veurem més publicacions teves a Sembra?

Sí, supose que més endavant. De moment vull descansar de novel·les i cançons, i d'aquí a un temps ja ho veurem.

No puc marxar sense preguntar-te per Obrint Pas, que tot i que fa mesos que va anunciar la seva aturada, encara segueix fent concerts. Quan acaba Obrint Pas?

Va acabar per cap d'any, però volíem gravar l'acústic en directe i el Teatre Principal de València només ens donava data el maig del 2014. Preferíem fer-ho així per una qüestió simbòlica, per què mai ens l'havien cedit per poder tocar allà.

Es fa difícil tornar als escenaris un cop has anunciat l'aturada de la banda?

Sí, és difícil però ens hi hem d'anar acostumant. Són cicles que van passant i què sap què farem en un futur. Tot comença i acaba. Sempre farem el que ens motivi a fer i ara anem a descansar i viure altres experiències que són igual o més importants.

Joan M. Minguet: «No podem recular ni un mil·límetre més»

Joan M. Minguet . Barcelona. / 28.03.2014

Dimecres l'Associació Catalana de Crítics d'Art (ACCA) van celebrar la trentena edició dels seus premis. Joan M. Minguet va celebrar la feina feta sense gaire autocomplaença i va adreçar un discurs als assistents que avui recollim a Núvol. Minguet, que dimecres publicava l'article Reconeixement i resistència a Vilaweb, demana al sector cultural de no cedir ni un mil·límetre més.

Joan M. Minguet durant el seu discurs dimecres a la festa de l'ACCA

Benvinguts tots a la cerimònia de lliurament dels Premis ACCA 2013.

Un avís previ: com sabeu estem en la 30ena edició dels premis que atorga l'Associació Catalana de Crítics d'Art. Deixeu-me uns moments d'autocomplaença: quan es té el privilegi de presidir una associació de tan llarg recorregut, que ha estat capaç de concedir uns premis i preservar-ne la seva vigència durant trenta anys, un no pot més que sentir damunt seu el repte d'haver de continuar la feina tan ben feta per part de tots els meus antecessors....

Ja està, els moments de complaença han acabat, no fos cas que això semblés el discurs d'un polític absurdament triomfalista.

Un cop més, doncs, ens trobem en una mena de festa, la que cada any convoca la nostra modesta associació per a premiar exposicions, artistes, galeries d'art, museus, llibres, revistes, iniciatives patrimonials, enguany també projectes audiovisuals... Vagi la meva felicitació a tots els premiats. I a tots aquells que no han rebut cap premi, però van ser presents en totes les votacions. Més que mai, portar a terme projectes culturals en uns temps com els nostres és tot una heroïcitat que cal aplaudir.

He dit que ens trobem en una mena de festa perquè, en els darrers anys, aquest acte l'hem plantejat, com no pot ser de cap altra manera, com un reconeixement a la feina dels nostres col·legues artistes, galeristes, gent de museus, gestors i, per què no?, a la pròpia feina de la crítica entesa com a generadora de pensament, com a generadora de debats sobre l'art i la cultura dels nostres dies. En aquestes últimes convocatòries, però, aquest acte també s'ha convertit en un crit d'alerta, en una reivindicació de l'art i de la cultura en aquest període de precarietat, de màxima injustícia social, de desbocat apogeu del diner facinerós.

No podem fer una altra cosa! L'art ha tingut molts papers en l'auca de la història, però en la societat on vivim, tan injusta, tan desigual, no podem admetre que l'art i la cultura quedi tantes vegades reclosa en el decorativisme, en el pur esteticisme. No vull dir que tinguem tota la raó, òbviament, però pensem que és bo si no imprescindible que donem la nostra opinió, que honorem una part de l'enunciat que ens invoca: la crítica. I més quan massa cops ens sentim desatesos pels nostres governants.

En aquesta línia, en el darrer any, la nostra associació ha tingut una certa rellevància pública en generar alguns debats o en denunciar algunes pràctiques institucionals que, amb tota la modèstia, ens semblen improcedents. Jo crec que podem resumir el moll de l'os d'aquestes denúncies en un fet incontrovertible: en els darrers anys, hem fet molts passos enrere, hem reulat de manera alarmant. I no sempre aquesta reculada pot ni s'ha de justificar per la situació econòmica. Les retallades en matèria de cultura són un fet ideològic, ras i curt. Com ho són les decisions que prenen les administracions públiques tan poc favorables a l'art contemporani, amb honroses excepcions.

És inadmissible que any rere any la Conselleria de Cultura accepti rebaixar la seva assignació pressupostària per part del govern fins a límits històrics; que desmantelli els òrgans que, com el CoNCA, havien nascut amb la idea de contrarestar la maquinària burocràtica i els aviciaments polítics; que la Conselleria i les altres administracions abandonin el Codi de Bones Pràctiques i retornin —reculin— a les pràctiques del dit i de

l'”orden y mando” sense comptar per res amb el sector cultural; que es clausuri la direcció d'un centre com el de l'Arts Santa Mònica prometent nous projectes (amb personatges televisius com a referents) i que vuit mesos després encara no hagin arribat; que es contribueixi a la banalització de la cultura negligint el pensament crític i apostant pel presumpte glamur de la faramalla televisiva; que s'anunciïn nous mètodes de finançament de la cultura, el cànon de les telefòniques, però que només se'n puguin beneficiar els companys de la indústria audiovisual; que es permeti que la Xarxa de Centres d'Art Contemporani pateixi violacions constants de l'esperit amb què va néixer...

Vull posar un exemple d'això últim. Avui un dels premis ACCA va destinat a l'activitat desplegada per un seguit de professionals en un centre d'art, el CA de Tarragona. I, una vegada més, com ja va passar en anys anteriors amb l'Espai Zero1 d'Olot o Can Xalant de Mataró, el premi arriba just quan les autoritats municipals tanquen el centre o fan servir subterfugis per a canviar-ne les essències. En comunicar el premi a l'Ajuntament de Tarragona, convidar-los a estar presents a l'acte i fer saber la nostra disconformitat amb el fet que un tècnic municipal es faci càrrec a partir d'ara del Centre d'Art de la ciutat, contravenint l'esperit inicial d'aquella xarxa de centres d'art, vaig rebre un missatge de la Tinent d'Alcalde, Regidora de Cultura de l'Ajuntament de Tarragona on em deia el següent:

“La voluntat sempre hi ha estat però, malauradament i com suposo ja sap, el nostre soci per afrontar la part econòmica d'aquest projecte, la Generalitat, va canviar la forma de donar-lo, passant d'una implicació directa a través d'una gestió compartida a una subvenció, en la quantitat que cada any s'aprova en el pressupost, la qual cosa feia absolutament inviable el model seguit fins a aquell moment.

Això no vol ser una crítica a l'acció del nostre govern autonòmic. Ans al contrari. En aquests moments de crisi econòmica, que no és ni de lluny l'escenari que esperàvem en els anys que es va apostar per implementar el nostre Centre d'Art, és comprensible que necessitats més peremptòries canviïn les prioritats de les inversions.”

Què podem dir davant d'aquests arguments, o aquestes excuses? Que és evident que el Centre d'Art no és una prioritat per a ells. Ella mateixa ho diu. Que “l'un per l'altre”, una administració per l'altra, i nosaltres ens quedem amb un pam de nas. Que, com diu Foix en un dels seus versos, “ells amb ells es coronen”...

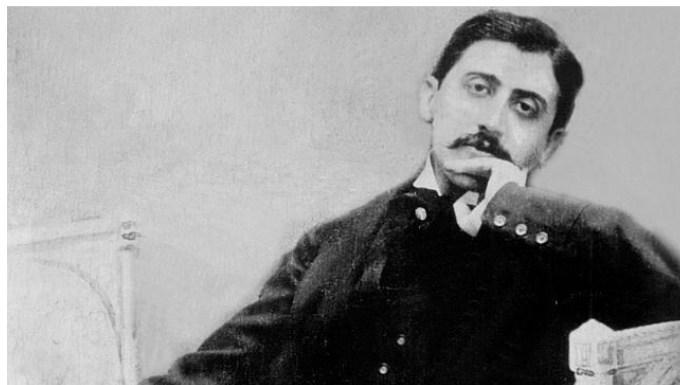
Acabo. La nostra missió és estudiar l'art, analitzar-lo, situar-lo en l'esfera cultural i en l'esfera social. Però no podem esperar que els artistes morin, siguin reconeguts i prestigiats i, aleshores, ocupin un lloc preferent en els museus visitats majoritàriament per turistes. No pot repetir-se el cas de Joan Miró, autoexiliat davant de la incomprensió dels cenacles culturals catalans a començaments del segle XX. Ara és fàcil apuntar-se al carro de Miró; el mèrit és dels pocs que van apostar per aquell artista quan ningú creia en ell. Apliquem-nos la lliçó. És imprescindible que tots, els protagonistes del sector, el públic, els mitjans educatius i les administracions treballem incansablement per a fer valdre la idea que l'art d'avui ens és necessari.

Els premis que avui atorguem volen contribuir reflexivament a no permetre que el nostre país reculi ni un mil·límetre més. L'art i la cultura catalanes no s'ho mereixen.

Marcel Proust pot canviar la teva vida

Xavier Serrahima. Barcelona. / 29.03.2014

Que la literatura és el grau suprem, excels de l'escriptura ho posen de manifest els grans mestres des de fa més de dos mil anys: des que **Homer** —o aquell o aquells inconnegut/s que nosaltres anomenem així— va poetitzar el rapte d'Helena fins els nostres dies. Sobretot quan alguns autors, excepcionals, superen l'escriptura, la necessitat que sent l'ésser humà de deixar rastre de la seva existència, la duen molt més enllà, la converteixen en una creació artística on la paraula esdevé música, pintura i escultura alhora; on l'harmonia, la pinzellada i el volum assoleixen entitat i vida pròpia.

Marcel Proust, a París, l'any 1919

Sens dubte, és fàcil —i lògic— que hom pugui pensar que aquesta afirmació no és més que una exageració de caire elitista, una hipèrbole exquisida sense fonament, que no pretén més que establir diferències i, per tant, nivells, entre un tipus o un altre de literatura; establir una literatura elevada —aristocràtica, si es vol— accessible tan sols per a la *minoría*, i una d'altra de més arran de terra —plebea—, destinada a la *majoría*.

Des del meu modest punt de vista —al cap i a la fi, “*un crític [no] és [més que] un poeta que ja no fa versos*”—, la situació és exactament la contrària: els grans autors —els grans *de veritat*, no pas els nefands partidaris del *trobar clus*, que confonen dificultat amb pregonesa— no tan sols són accessibles —i, el que és molt més important, *comprensibles*— per la major part dels lectors, sinó que els encisen amb la pulsio captivadora de les seves paraules.

Ho palesa altra vegada la publicació d'*El cantó de Guermantes I* (*Le Côté de Guermantes*), Viena Edicions, març del 2014, de **Marcel Proust**, en l'esplèndida, acurada i llegidora traducció de **Josep Maria Pinto**. Un nou lliurament de la mítica *À la recherche du temps perdu*, que temeran com un text indesxifrabable tots aquells indecisos que no s'hagin decidit a llegir els magnífics volums que precedeixen aquest —en la versió que analitzo o en la de **Valèria Gaillard**, que edita La Butxaca—, però que duïen temps esperant amb deler tots aquells que van tenir la bona pensada i el coratge (recompensats a bastament) de submergir-s'hi.

Els —com ho faran ben aviat els que s'hi aboquin per primera vegada— van descobrir que el que és essencial en aquesta magna i inoblidable obra, allò que atrau i fascina no és tant l'argument (que algunes edicions pretenen resumir o, encara pitjor, *explicar* en els seus sovint tediosos i contraproductius pròlegs o epílegs), sinó la *manera* de narrar i l'experiència vital que se'n desprèn.

Marcel Proust a Illiers cap al 1900

Com (gairebé) tota la gran literatura, la de l'autor de *Contre Sainte-Beuve* traspua vida, realitat i veritat. Veritat literària —no ho oblidem, l'art és, per damunt de tot, creació i recreació; ficció, en definitiva— però veritat, al capdavall. Una *veritat* que ens transporta i

ens absteiu de tot el que ens envolta. Que ens fa veure i, encara més, *sentir* com el narrador.

La seva obra és una melodia o simfonia bastida en paraules, que hem d'assaborir i no pas assajar d'*entendre* o d'*interpretar*. Ens hem de deixar seduir, permetent que siguin el cor — les emocions i els sentiments— el que ens guïï, i no pas la ment —el pensament, la racionalitat. Si el que ens proposem és *comprendre*, pel camí en perdrem el tast i el goig. I, no en tinguem cap dubte, ens n'acabarem penedint.

En llegir-lo, hom s'enamora del llenguatge, de la prosa, de l'escriptura —i de la literatura—, de l'art de la narració; contempla, corprès i embadalit com el llenguatge esdevé màgic, creador, omnipotent, totpoderós, demiúrgic, la gènesi de tot el que és —i pot ésser.

Amb un estil, un to i un ritme que s'enfila i s'enfila en espiral, que gira i gira, per tornar eternament a ell mateix —“*aquell encant escampat al vol sobre un vers, aquells gestos inestables perpètuament transformats, aquells quadres successius, eren el resultat fugitiu, l'objectiu momentani, l'obra mestra mòbil que l'art teatral es proposava i que l'atenció d'un auditori massa emocionat, si la volgués fixar, destruiria*”—, per anar creant la imatge a força de pinzellades successives, impressionistes, que alenteixen el temps, quasi l'immobilitzen: “*quan, en l'ensonyament, pensem, intentem, per tal de retornar el passat, alentir, suspendre el moviment perpetu que ens arrossega*”.

Una recerca del temps perdut que, tot bussejant en el generós i infinit oceà dels records — “*certes impressions fugitives i fortuïtes transporten encara millor cap al passat, amb una precisió més fina, amb un vol més lleuger, més immaterial, més vertiginós, més infal·lible, més immortal*”—, els eternitza, els converteix en torsimany, raó i fonament del que som, del que anem essent a mesura que el solc dels anys ens va afaiçonant: *El nom del príncep [...] contenia [...] el d'una petita vila balneària on, de ben petit, havia estat amb la meua àvia, als peus d'una muntanya beneïda per les passejades de Goethe [...]; s'impregnava d'humanitat, trobava prou gran per a ell un lloc petit a la meua memòria al qual es va adherir, familiar, terra a terra, pintoresc, saborós, lleuger, amb alguna cosa d'autoritat, de prescrit*”.

Marcel Proust

Perquè només a través de la introspecció, del diàleg interior amb nosaltres mateixos, amb aquest *jo* individual i intransferible que som, però sobretot amb aquella incessant successió de *jos* que hem anat essent, que ens han anat formant i *conformant* —“*La senyora de Guermantes duia un canotier florit amb blauets; i el que m'evocaven [...] era la pols i l'olor del crepuscle*”—, podem tenir, potser, la possibilitat de conèixer-nos; de saber, encara que sigui d'un manera tot just aproximada, orientativa, insegura, sempre fluctuant, inaprehensible, qui som.

En el benentès que si per a nosaltres arribar a conèixer-nos és quasi una quimera, per als altres és, simplement, impossible: “*Cadascuna de les nostres accions, de les nostres paraules, de les nostres actituds és separada del «món», de la gent que no l'ha percebuda directament, per un medi la permeabilitat del qual varia infinitament i ens és desconeguda*”.

Amb *El cantó de Guermantes I*, el magne escriptor francès demostra de nou que és un dels autors que —juntament amb **Dostoievski** i ben pocs més— millor, i més profundament, ha

estat capaç d'entendre i de plasmar la psicologia humana, les motivacions dels nostres actes, que trasllada amb una precisió tan exacta com inusual als seus personatges: “*La denigració furiosa sovint era, en el cas d'en Bloch, l'efecte d'una viva simpatia que pensava que no era corresposta*”; “*amb aquella estranya indiferència que tenim pels nostres parents mentre viuen, que fan que els fem passar darrere de tothom*”.

En definitiva —i per no fer-ho més llarg del compte: de tan inabastablement complexa i enriquidora com és, si no m'hi forçés, no la deixaria mai—, benvolguts lectors i lectores, si voleu sentir el goig de llegir per llegir, per la fruïció incomparable que comporta, no ho dubteu ni un segon i feu-vos tan aviat com pugueu amb un exemplar de la darrera i fantàstica obra traduïda de Proust.

Segon èxit

Isidre Grau. Biolits. / 30.03.2014

Just fa un any que va arribar a l'illa i li sembla una eternitat. Li costa de veure's més enrere, quan va començar l'aventura d'escriure. Ella era una simple lectora, voraç, però sense intencions de fabular, fins que aquella història viscuda tan de prop va germinar dintre seu. S'inspirava en la parella de gringos que havia tingut per veïns, quan era adolescent; tant ell com ella, encantadors, sociables, amb inesgotables mons que la feien somiar, i un dia apareixen cosits a trets a la casa del costat. Els mitjans havien parlat d'un ajust de comptes entre màfies de la droga, però ella volia indagar quantes cares es poden amagar rere les aparences més amables.

L'atreïa el tema, però no se sentia a punt d'abordar-lo des de la inexperiència narrativa. Seria millor entrenar-se amb un argument més planer, com ara les peripècies d'una anònima secretària de la City londinenca, que capgirava els destins de l'empresa amb els seus secrets poders de bruixeria. Una trama divertida, frenètica, amb fortes dosis d'erotisme, que els comercials encara li van fer augmentar. Perquè, com en un somni, de seguida va trobar un editor enamorat de l'original i decidit a convertir-lo en el gran boom de la temporada. Encara se sent dins la bombolla, mentre li escollien un títol amb més grapa, unes frases promocionals que no se li haurien acudit mai, i li mostraven el *book* de la nova autora Laura G. Tell, per allò del misteri a l'americana que crea una inicial al mig.

L'èxit va superar totes les previsions, segons els de màrqueting, perquè ella suggeria aquell toc entre màgic i ingenu que addicionava els lectors al nou estil de bruixeria. Despertava tants entusiasmes que, en plena campanya de promoció, ja li van ploure les pressions perquè preparés una seqüela d'aquella *sweet witch*. Ni li havia passat pel cap, però un matí la van convocar a un *brainstorming* amb presumptes fans de la seva obra i en va sortir amb tantes idees que no s'hi podia negar.

Se'n va sortir fàcilment i al cap d'un any tot estava previst per repetir l'èxit. Tanmateix, els de màrqueting no les tenien totes: l'endemà la competència feia el llançament d'una nova saga de vampirs unisex invisibles. No van caler gaires setmanes per confirmar que els vampirs desbancaven rotundament les bruixes *light*. No era que ella hi confiés gaire, però aquell buit

inèdit –i tantes esqueses girades- la va deprimir. Va ser quan va comentar a l'editor l'antic projecte dels veïns mafiosos, i la resposta va ser una mirada de profunda incredulitat. Era ben lliure d'escriure el que volgués, però ell no s'hi comprometria fins a valorar-ne els resultats.

Va ser una nit de fa tretze mesos que va prendre la decisió més dura de la seva vida: desaparèixer de tot i de tothom. Es podia permetre la reclusió en aquesta illa i dedicar-se a la seva història. En aquest temps no ha parat de treballar, amb tanta absorció que no pot ser objectiva, però n'està fent l'última revisió. D'aquí una setmana té bitllet per al continent i llavors ja decidirà com ven *Els enigmàtics Villas Davidson*, la primera novel·la de Laura Gatell.

En fem 400

Josep M. Muñoz. Barcelona. / 2.04.2014

Amb aquest número extraordinari, *L'Avenç* arriba, 37 anys després de la seva aparició, als 400 números. Aquesta és una fita inqüestionable per a una revista cultural en llengua catalana. Haver-la assolit és un mèrit àmpliament compartit: sense l'impuls dels seus fundadors, sense l'entusiasta rebuda que va suscitar la seva sortida al carrer en plena transició a la democràcia i a l'autonomia, sense la feina constant i sovint abnegada dels diversos responsables que la revista ha tingut al llarg del temps, sense el suport sempre insuficient però imprescindible de les institucions públiques i, és clar, més important que res, sense el suport continuat dels seus lectors i subscriptors, arribar als 400 números hauria estat impensable. La cronologia que publiquem al final d'aquest mateix número dona algunes claus i ressalta alguns episodis de la trajectòria de la revista i ens estalvia haver de donar aquí els noms de tanta gent als quals devem, i expressem, la nostra gratitud.

Núria Iceta i Josep M. Muñoz a la redacció de *L'Avenç* amb Natàlia Báscones

Amb aquest número també, *L'Avenç* culmina una gradual i decidida evolució cap a una revista de cultura. Ja fa molt de temps que *L'Avenç*, nascut en una conjuntura molt determinada, s'ha preguntat per la funció que podia complir en un context com l'actual, que ja té molt poc a veure amb el de 1976-77, tot i que paradoxalment la situació del 2014 presenti també característiques pròpies dels moments de canvi i transició. La conversió de *L'Avenç* en una revista de cultura –una trajectòria en la qual ens hem sentit àmpliament acompanyats pels lectors, vells i nous– respon a una mancança que observàvem en el panorama editorial català: la necessitat de disposar d'una revista de cultura pensada per al lector exigent, feta amb ambició i amb rigor, i que servís de lloc de trobada i de plataforma d'irradiació de la creació literària i, en general, de la vitalitat cultural del país. No és cap atzar que aquesta conversió hagi avançat en paral·lel a l'afirmació i a la consolidació de *L'Avenç* com una editorial de llibres d'assaig i de literatura, amb una cinquantena de llibres publicats en els sis darrers anys.

Més enllà dels adjectius d'històric o de cultural, però, *L'Avenç* ha posat l'accent en els darrers temps en el substantiu: en aquella reflexió també constatàvem la necessitat que la

revista incorporés, en la mesura del possible, els gèneres periodístics clàssics, com són l'entrevista, el reportatge i el perfil, a més de les ressenyes i les cròniques culturals. A tots ells dediquem no només un espai sense gairebé parangó, per la seva amplitud, amb cap altra publicació, sinó que també hem mirat d'encomanar-los als col·laboradors més sòlids i adients. Ells són els que, en un context general d'adversitat i retraïment, han contribuït a fer créixer la revista.

Però si una característica es manté inalterable en aquests 400 números, i en els que vindran, és la seva mirada històrica sobre el present, que respon a l'exigència de "pensar històricament" la realitat, tal com propugnava el mestre de tants historiadors catalans, Pierre Vilar. És justament el que tractem de fer en aquest número 400 que teniu a les mans i en el qual hem mirat de donar relleu a una sèrie de temàtiques que, com a ciutadans, ens preocupen i ens amoïnen en la conjuntura actual: la insuficiència de la construcció europea, que ha dificultat la resposta de la Unió Europea a la lacerant i interminable crisi econòmica que vivim, el futur del treball i l'augment de les desigualtats.

La redacció de L'Avenç. d'esquerra a dreta: Natàlia Báscones, Cristina Molina i Núria Iceta

Ja fa temps que vam sumar-nos, des d'aquestes mateixes pàgines, al parer tan fonamentat com insuficientment escoltat dels historiadors econòmics més solvents que adverteixen que, d'una recessió econòmica, no se n'ha sortit mai, històricament, amb l'aplicació d'una política d'austeritat com la que, des del nord d'Europa, s'ha aplicat unilateralment als països del sud. Tot i que els nostres polítics europeus tenen moltes ganes de dir-nos que, ara sí, que n'estem començant a sortir, cal tenir en compte el diagnòstic d'economistes independents com els que elaboren l'informe iAGS, que afirmen que el creixement actual de la zona euro és "insuficient per compensar el cost real de la crisi financera del 2007 i no demostra que l'austeritat comenci a donar fruits. Al contrari, la persistència d'un atur massiu porta a nous desequilibris i a nous riscos".

En efecte, com ha escrit Joseph Stiglitz, premi Nobel d'Economia, "les polítiques d'austeritat han fet que la desacceleració sigui molt més profunda i més llarga del necessari, i han causat a més conseqüències de llarga durada". Unes conseqüències, l'augment de l'atur i de la desigualtat social, que són visibles en ciutats com Barcelona, on s'havia fet una notable feina d'anivellament, amb importants intervencions urbanístiques, i en les quals caldria evitar donar massa passes enrere. Cal no oblidar que l'atur de llarga durada i l'augment de les desigualtats ataquen directament la tan preuada com difícil d'assolir cohesió social, que una societat com la catalana no es pot permetre de perdre, si és que vol mantenir el seu model i la seva capacitat ja secular d'integració de la població nouvinguda. És particularment oportú recordar-ho quan commemorem el cinquantè aniversari de la publicació d'un dels llibres més importants de l'últim segle, *Els altres catalans* de Francesc Candel (1964).

Més enllà de les preocupacions més immediates i apressants, ens ha semblat també oportú publicar la reflexió feta per un atípic historiador econòmic, Robert Skidelsky, el gran biògraf de Keynes, sobre el futur del treball. Skidelsky en les seves intervencions recents no només ha estat crític amb l'aplicació indiscriminada de les polítiques d'austeritat, o amb el fet mateix que els països creditors obliguen els deutors a pagar íntegrament el deute (sense assumir la

seva part de risc), sinó que torna a la reflexió de Keynes si realment ens cal treballar tant per viure bé.

Si hi ha una voluntat en *L'Avenç* actual és la que formulava l'enyorat Jordi Castellanos, en el sentit de no establir fronteres disciplinàries impermeables entre la història i la literatura. La literatura com una font de coneixement, però també el fet de preguntar-nos quina és la literatura que cal als nostres temps, és el que ens ha portat a convidar l'escriptor britànic Gabriel Josipovici, autor de *Moo Pak*, a fer-nos la seva autoritzada i brillant reflexió amb què obrim aquest número. I que hem acompanyat d'una reflexió, tan breu com suggerent, de l'historiador francès Pierre Nora sobre el paper de la història en una societat amarada de passat.

Josep M. Muñoz, director de L'Avenç

Quan va aparèixer per primer cop, *L'Avenç* va adoptar el subtítol d'"Història dels Països Catalans". Més enllà de la fortuna d'aquest terme, cal reafirmar, amb un dels altres intel·lectuals la influència indirecta del qual ha estat també present en la revista, Joan Fuster, que l'àmbit de la nostra cultura seguim entenent-lo com l'àmbit de la nostra llengua. És per això que hem convidat tres escriptors, cap d'ells per cert nascuts a les capitals de què parlen, a escriure els articles amb què obrim aquest número, i que dediquem respectivament a Barcelona, Palma i València.

Com ha escrit el degà dels nostres historiadors, Josep Fontana, "*L'Avenç* ens ha proporcionat fins ara, i cal que segueixi fent-ho per molt temps, una mirada informada al passat i un testimoni de la vitalitat actual de la cultura catalana". Que això sigui possible, dependrà finalment de la voluntat dels lectors, que són al capdavant els que donen sentit a una publicació. En aquest sentit, *L'Avenç* esdevé una autèntica pedra de toc de la mesura de l'ambició de la societat catalana en matèria cultural: una societat que ha demostrat històricament i està demostrant, amb renovada empenya, la seva voluntat de governar-se a ella mateixa, però que ha de demostrar també, i en paral·lel, que vol construir-se com a país, i que assumeix que la cultura és una eina imprescindible per a aquesta construcció nacional. Nosaltres hi serem, però cal que ens hi acompanyeu amb el vostre compromís actiu per fer més visible, i també viable, aquest projecte que és col·lectiu. Ara és, doncs, el vostre torn.

Etgar Keret agafa un taxi a Tel Aviv

Edgar Keret. / 2.04.2014

Avui se celebra al Born CC la festa de L'Avenç, que comptarà amb la participació de dues figures internacionals: el president del parlament europeu Martin Schulz, amb un parlament enregistrat, i l'escriptor Gabriel Josipovici, que parlarà de l'art de la ficció. L'escriptor israelià, Etgar Keret, autor del llibre 'De sobte truquen a la porta' (Proa) s'afegeix a la celebració felicitant L'Avenç des de Tel Aviv amb aquest relat estremidor.

Etgar Keret | Foto de Yechiel Yanai

Tan bon punt vam pujar al taxi ja em va fer mala espina. I no perquè el taxista em demanés impacientment que posés el cinturó de seguretat del seient de darrera al meu fill quan ja l'hi havia posat, ni perquè remugués alguna cosa que va sonar a reneq quan li vaig dir que volíem anar a Ramat Gan. Agafo taxis sovint, així que estic acostumat al mal humor, la impaciència, les marques de suor a les aixelles. Però hi havia alguna cosa en la manera de parlar d'aquell home, alguna cosa mig violenta i mig planyívola que em posava els pèls de punta. En aquell temps en Lev tenia quasi quatre anys i anàvem a ca l'àvia. Ben al contrari que a mi, no li podria haver importat menys el conductor i es mirava els edificis, alts i lletjos, que li somreien a mida que els anàvem passant. Cantava "Yellow submarine" en veu baixa amb paraules inventades que sonaven una mica a anglès i feia anar les cametes amunt i avall al ritme de la cançoneta. En un moment donat va picar el cendrer de plàstic amb la sandàlia dreta i el va fer caure. Tret d'un paper de xiclet, era buit, així que no va vessar gens de brossa. Ja m'havia ajupit a recollir-ho quan, de cop i volta, el conductor va frenar, es va girar i, a un pam de la cara del meu fill de tres anys, es va posar a bramar "Marrec dels ous. M'has trencat el cotxe, mira que ets inútil!".

"Ei! Però que t'has begut l'enteniment?" li vaig espetegar, "Què fas cridant a un nen per un tros de plàstic? Au, gira't i condueix o et juro que la setmana vinent estaràs afaitant cadàvers al dipòsit d'Abu Kabir, perquè no tornaràs a conduir taxis en ta vida, m'entens?". En veure que anava a dir alguna cosa, vaig afegir "Calla i fes via".

El taxista em va matar amb la mirada. La possibilitat de fer-me una cara nova i perdre la feina encara l'atreia. S'ho va pensar un moment, va respirar, es va girar, va posar primera i va arrencar.

A la ràdio Bobby McFerrin cantava "Don't worry, be happy", però jo de *happy* no en tenia res. Em vaig mirar en Lev. No plorava i, tot i que avançàvem molt a poc a poc pel trànsit, no quedava gaire per arribar a casa de mons pares. Vaig intentar prendre'm amb calma el què quedava de la carrera, però no podia. Vaig somriure a en Lev i li vaig esbullar els cabells. Em va mirar fixament, però no em va tornar el somriure. "Papa, què ha dit aquest senyor?", em va preguntar.

"El senyor ha dit que quan vas en cotxe has de vigilar on poses els peus per no trencar res", li vaig contestar ràpidament traient-li ferro al tema.

En Lev va assentir, va mirar per la finestra i tot seguit em va preguntar "I tu què li has dit?"

"Jo?" vaig fer mentre pensava què contestar, "Li he dit que tenia tota la raó del món, però que t'ho hauria hagut de dir educadament en comptes de cridant".

"Però tu li has cridat", em va dir confós.

"Ja ho sé, i no ha estat bé", li vaig dir. "Saps què?, ara li demano perdó".

Em vaig inclinar tant endavant que la boca quasi li tocava la gran nuca peluda i vaig dir en veu alta, com proclamant, "Senyor conductor, em sap greu haver-te escridassat, no ha estat bé." En acabat vaig mirar en Lev i li vaig somriure, o si més no, ho vaig intentar. Vaig mirar per la finestra – just sortíem de l'embús al carrer Jabotinsky, ja havíem passat la pitjor part.

“Però papa, ara el senyor m’ha de demanar perdó a mi”, em va dir posant-me la maneta al genoll. Em vaig mirar el taxista. Estava segur que aquell home suós havia escoltat tota la conversa. I encara més segur que demanar-li que es disculpés amb un nen de tres anys no era una gran idea. La tensió era evident. “Reiet, ets un homenet molt eixerit i ja saps moltes coses, però no tot, encara. I una de les coses que encara no has après és que demanar perdó pot ser una de les coses més difícils de fer del món. I fer una cosa tan difícil mentre condueixes pot ser molt però que molt perillós, perquè mentre proves de fer-ho pots tenir un accident. Però saps què? No crec que li haguem de demanar que es disculpi perquè per la cara que fa et puc dir que li sap greu.”

Ja havíem arribat al carrer Bialik – ara només quedava girar a la dreta a Nordau i després a l’esquerra a l’avinguda Be’er. Hi seríem en un tres i no res. “Papa, jo no veig que li sàpiga greu” em va dir mentre el fitava. En aquell instant, en mig de la pendent de Nordau, el conductor va clavar els frens una altra vegada i va pujar el fre de mà. Es va girar completament i va posar la cara davant de la del meu fill. No deia res, i després de mirar-se’l fixament durant un moment que em va semblar etern, va xiuxiuejar “Creu-me, nano, em sap greu”.

Traducció de Caterina Fernández Jerez

Una tarda a l’òpera amb Ambrogio Maestri i Roser Capdevila

Xisca Ramon. / 2.04.2014

Jaume Radigales dirigeix el programa ‘Una tarda a l’òpera’ a Catalunya Ràdio. Diumenge 30 de març hi va entrevistar Ambrogio Maestri i Roser Capdevila. Xisca Ramon ha escoltat el podcast i en fa una breu presentació aquí.

Ambrogio Maestri

Per començar, Jaume Radigales parla amb el baríton italià Ambrogio Maestri, especialment reconegut per la seva interpretació al Falstaff de Verdi, un compositor especialment admirat per Maestri, possiblement perquè va escriure moltes òperes pensades per a ser cantades per barítons. L’interpret confessa que li agrada l’arquetipus de personatge malèfic i hedonista, no solament l’esmentat de l’última òpera de Verdi, sinó també Scarpia, l’antagonista de la *Tosca* de Puccini, amb el qual s’identifica perquè, com a ell mateix, li agrada viure bé. Per a Maestri, Scarpia no és solament un vilà, sinó també un *belcantista*, un personatge camaleònic especialment dotat per a “sentir l’amor”. Per al baríton italià, el repertori dramàtic requereix una gran capacitat d’adaptació al personatge i a la situació. Cap paper està exempt de dificultats, però alguns passatges de Scarpia resulten especialment complexos tècnicament a l’hora de cantar-los. L’enorme esforç que han de fer els cantants per superar aquestes dificultats, i el que ja han fet per educar la seva veu són per a Maestri problemes per a les joves generacions que, en general, no coneixen el valor del sacrifici. A més, un altre problema actual de la lírica és el seu tarannà elitista, possiblement a causa de

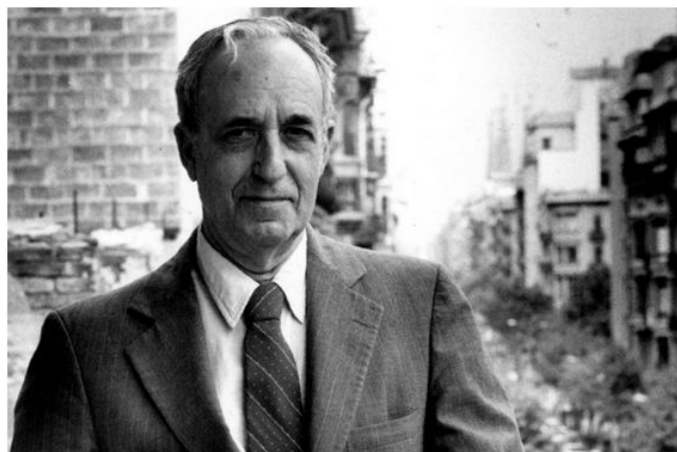
la poca presència de l'òpera en la televisió i a l'elevat preu de l'assistència a un teatre per gaudir d'una obra d'aquestes característiques. Per acabar, Maestri s'acomiada promentent que algun dia interpretarà a Barcelona el seu personatge favorit, però que encara mai ha cantat, el que va ser el primer èxit del seu venerat mestre Verdi: Nabucco.

Seguidament, Radigales entrevista a Roser Capdevila, "mare" de les Tres bessones, els llibres de la qual han estat traduïts a 35 llengües i les seves històries portades a la televisió. El punt de trobada de l'obra capdevilana amb l'òpera està representat per la il·lustració de *La flauta màgica* de Mozart en versió "bessones". La seva (re)interpretació pretén ser un intent de presentar als infants un jove Mozart que ja des de nen feia música. D'entrada, sorprèn que Capdevila digui que l'òpera no li interessa massa, ja que, al llarg de l'entrevista, no es pot passar per alt l'admiració que la il·lustradora catalana reconeix sentir per músics com Händel, Donizetti, Bach i, sobretot, Mozart. A més, indubtablement, la música és al rerefons i la raó de ser de moltes de les seves obres. Ella mateixa reconeix que comparteix amb el personatge de la girafa Palmira el seu gust per la música i la frustració de no saber tocar cap instrument. L'òpera emociona Roser Capdevila perquè reuneix cors, solistes, orquestra, teatre, coreografia. Això no obstant, la considera una disciplina difícil d'assimilar com es mereix per part d'una persona profana en la matèria. La seva idea per aproximar l'òpera a les escoles passa per les àmplies possibilitats de les noves tecnologies, sense oblidar la importància de portar els infants al teatre perquè s'enganxin, ja de petits, a la música. Recordem, però, que Capdevila no és coneguda solament per haver creat les Tres bessones i la Bruixa Avorrida, sinó també per una extensa obra formada per més de 3.000 dibuixos, litografies, gravats i contes. Fins el 27 d'abril, resta oberta l'exposició "Llapis i... Acció! Roser Capdevila dibuixa", al Palau Robert de Barcelona, on es pot veure, per exemple, la Montserrat Caballé dibuixada com a Reina de la nit, personatge que la cantant mai ha interpretat en realitat, però amb evidents semblances amb la Bruixa Avorrida. Podeu escoltar les entrevistes completes en el següent [enllaç](#).

Josep Ferrater Mora: «Catalans: molt seny i poc sentit comú!»

Guillem Carreras. Barcelona. / 2.04.2014

Fa 70 anys que es va publicar *Les formes de la vida catalana*, i les reflexions de Josep Ferrater Mora són més vigents que mai. La seva lectura és molt recomanable per no caure en els paranys semàntics de molts polítics que voldrien confondre el seny amb la covardia.

Josep Ferrater Mora

Josep Pous i Pagès escriu un article a la *Revista de Catalunya*, el febrer de 1938, que es titula "Per què ens batem els catalans". Entre reflexions sobre la turbulenta situació política

que viu el país, Pous i Pagès no escatima contundents sentències sobre el caràcter dels catalans. Una de les més categòriques és la següent:

“[...] I això és també ésser català: aquest seny i aquesta mesura, i el desig de fer obra durable, i la repugnància pel desgavell i la previsió de tots els perills que comporta, i aquest sentit de la realitat que no fa paga de noms ni d'aparences, sinó de les obres reals i positives”.

Sis anys més tard, residint a Xile, Josep Ferrater Mora publica *Les formes de la vida catalana* (1944). Ferrater Mora considera que la filosofia té un caràcter universal, i que cap filòsof pot apreciar-se a si mateix si exposa els seus plantejaments esbiaixat per la seva perspectiva nacional. Coherent amb aquesta idea, rebutja la necessitat de catalogar en què es caracteritza la “filosofia catalana”—una expressió intenta al·ludir.

Això no és cap obstacle, tanmateix, perquè s'aventuri a escriure *Les formes de la vida catalana*; mig filosòfica, mig antropològica, aquesta obra té un valor incalculable per entendre el nostre present. Els quatre trets característics que ens defineixen als catalans, segons Ferrater Mora, són la continuïtat, el seny, la mesura i la ironia. Aquest article no és l'espai més indicat per desglossar què entenia l'autor quan es referia a aquests quatre conceptes. Només volem fer notar la semblança amb les reflexions de Pous i Pagès, qui també parla—segurament de forma menys premeditada—del “seny i la mesura catalanes”, i demostrar la gran vigència dels seus pensaments.

Tirant baix, ja fa un parell d'anys que els catalans hem començat un procés d'autodeterminació. Quantes vegades hem sentit, que els catalans havíem de recobrar el seny i abandonar utòpiques quimeres? Quantes vegades el govern Rajoy s'ha apropiat del “sentit comú” per defensar les seves opcions ideològiques? Ferrater Mora escriu:

“Podria dir-se fins i tot que el seny i el sentit comú són actituds totalment contràries i que, per bé que no s'exclouen, de cap de les maneres no es complementen. El sentit comú al·ludeix a la possessió d'una tendència irreprimible al rebaixament i a la vulgarització, a l'eliminació de l'ideal, a la supressió de l'esperit. L'home amb sentit comú és aleshores l'home incapaç d'enlairar-se per damunt del que és habitual i rutinari (...) Mentre el judici formulat pel seny està ple d'experiències no sembla ésser sinó l'embolcall verbal d'aquestes experiències, el judici formulat pel sentit comú porta en el seu si les deixalles mortes d'una experiència que ni individualment ni col·lectivament no ha estat reviscuda. El sentit comú no és tan sols el sentit de tots, perquè no és els sentit de ningú, perquè ningú no l'ha pogut reviure ni renovar”.

Josep Ferrater Mora

Des d'aquesta perspectiva, el seny no està gens renyit amb l'idealisme o la voluntat de transformar una injustícia social, com suggereixen els editorials de *La Vanguardia*. El famós seny català és resultat de les deduccions de l'experiència quotidiana. Si la llengua catalana està amenaçada a les escoles, per exemple, és necessari un Estat que la protegeixi. El sentit comú, contràriament, s'aixeca sobre premisses desconnectades de la realitat. Afirmar que els països petits no tenen cap importància en la política internacional, per exemple, pot ser cert o fals (segons el cas), però en qualsevol cas és epistemològicament absurd.

Ferrater Mora considera que els catalans som assenyat—entès com hem exposat ara— queda perfectament demostrat per el nostre sentit de la mesura. Els clàssics ja pensaven que la virtut és el punt entremig dels dos excessos. A diferència dels hispànics, “que renuncien a tot el que es pot renunciar per tal de salvar l'única cosa que estima digna d'ésser salvada: l'ànima”, el català “viu en la història i des la història”. Ens allunyem de l'immobilisme i els grans idealismes vacus amb la mateixa violència.

“L'home fàustic o l'home romàntic són aquells als quals poc importen la salvació o la moral; l'home purità és aquell a qui sols la salvació i la moral el preocupen. L'home assenyat és aquell que no renuncia ni a la salvació ni a l'experiència i que pretén sempre establir entre ambdues tendències oposades i enemigues una fecunda integració”.

Benvinguda, deessa Janus, a Catalunya!

El Teatre Municipal Le Guignol de Lyon al Born CC

Núvol. Barcelona. / 2.04.2014

En Bornet ens presenta al seu amic Guignol, de Lió, França. Un personatge molt eixerit, que al segle XIX va substituir al vell Polichinelle, motiu pel qual se'l troba a moltes zones de França, especialment a París.

Gnafron, amic del Bornet

En Guignol té autor reconegut: Laurent Mourguet (1769-1844). Nascut el 1808, en plena convulsió napoleònica, Guignol de seguida connecta amb les necessitats d'un públic que vol passar pàgina a l'Ancien Régime. Si al principi compleix funcions de comentador de l'actualitat, cap a finals del XIX es creix en la paròdia, un gènere molt de l'època. Malgrat que s'ha utilitzat el seu nom per a mil situacions diferents —com el Grand Guignol, un teatre

d'actors centrat en la criminologia, el sadisme i la truculència obert a París a la zona de Pigalle fins l'any 1963–, Guignol com a personatge segueix gaudint a Lió y a París d'una salut molt bona.

Del Teatre Municipal Le Guignol de Lyon prové la companyia Les Zonzons, dirigida per Filip Auchère i Stéphanie Lefort, que des de fa anys manté el personatge viu, junt amb altres companyies de la ciutat. Les seves històries tenen dos protagonistes: Guignol i Gnafron, l'*alter ego* que encarna els costats foscos de l'heroi: bon bevedor, no calla les veritats i ve a ocupar el paper que abans tenia el vell Polichinelle. El títol de l'espectacle que presentaran al Born és: "L'Armari".

Deixem morir de gana els nostres artistes

Montse Barderi. Sabadell. / 3.04.2014

És un secret a crits: els nostres artistes les passen magres. No em refereixo a les quatre grans companyies que fan gires sense parar i que reben grans subvencions i tenen el caixet que volen. Em refereixo al gruix dels nostres artistes, a la immensa majoria dels que fa ben poc temps podien viure del seu art. I no d'un art qualsevol, sinó de contrastada solvència i d'indubtable talent i prestigi. Persones amb una sòlida trajectòria en dansa, teatre, música, dramaturgia, escriptura..., coneguts, respectats, premiats... En un món aristocràtic diríem que no eren reis però pertanyien a la noblesa.

Doncs aquests les passen més putes que Caïm. I no ho poden dir perquè tenen un nom i una cara coneguda, perquè ningú vol fer pena ni despertar compassió, perquè no volen demanar ajuts com aquell qui demana almoïna, perquè són persones dignes que no volen passar la vergonya de dir que ja no poden resistir més.

Perquè la pobresa, avui, s'amaga perquè significa poc triomf social, fracàs i vergonya. Així que el nostre país, el país del tricentenari, té un munt d'artistes deambulants, preguntant-se pel futur, decidint canviar de feina, amb una desesperació silenciosa.

Així, ara i avui, deixem morir la riquesa cultural del nostre país, del petit, petitíssim país, que diria Lluís Llach, sense soroll, sense denúncia, sense cap crit de socors. Simplement ells s'amaguen i nosaltres fem veure que no els veiem.

Però és que sense ells s'acaba la cultura. I sense cultura s'acaba la possibilitat del creixement individual, del pensament crític, crucials i amb una incidència directa en aspectes tan importants per a la democràcia com la participació i la vinculació social.

És perquè som fills de la cultura i som coneixedors de la seva importància que ara cal mobilitzar-nos. Posem-nos a pensar: què podem fer? Cooperatives? Apadrinaments? Si els deixem morir, el millor de nosaltres morirà amb ells.

#espaislecturaBCN

Núvol. Barcelona. / 3.04.2014

Les Biblioteques de Barcelona convoquen el concurs #espaislecturaBCN a Instragram. Amb aquest concurs volen donar difusió del nou perfil que les Biblioteques de Barcelona han obert a Instragram, escollint el tema dels espais de lectura públics preferits pels barcelonins. I amb l'objectiu de fer un "mapa de la lectura" a Barcelona amb totes les imatges dels concursants. En aquest mapa s'hi ubicaran totes les BibliotequesBCN i s'hi afegiran els llocs que els barcelonins ens vagin descobrint a través de les seves imatges.

Biblioteca de Camp de l'Arpa | Foto Biblioteques de Barcelona

Al compte d'Instagram de Biblioteques s'hi han anat penjant imatges de les BibliotequesBCN amb el hashtag #espaislecturaBCN i també d'alguns espais exteriors a prop de cadascuna de les Biblioteques. Les fotografies les han fet els mateixos treballadors de les biblioteques i la veritat és que n'han resultat unes imatges molt originals i divertides.

Quan acabi el concurs, des del perfil d'Instagram es donarà a conèixer imatges inèdites i poc habituals de les biblioteques de la ciutat. L'objectiu no serà tant anar penjant imatges exteriors i interiors de cadascuna de les biblioteques, sinó oferir imatges del back-office, instantànies del dia a dia que no poden veure els usuaris .

D'imatges dels espais de biblioteques en trobem un munt de disponibles a la xarxa i als webs. Tant de fetes per la pròpia institució com fetes pels mitjans de comunicació o pels propis usuaris. Per això Biblioteques de Barcelona ha pensat que la seva aportació a Instagram havia de ser una mica diferent i aportar nous continguts que cap altre usuari pugui fotografiar.

Aquestes imatges donen valor a tot el que no "veuen" els usuaris i poden ajudar a donar visibilitat a tota la feina que fan els professionals de les biblioteques i que és tan necessària per al bon funcionament de les activitats i dels serveis.

Ara ja podeu veure les fotos penjades al perfil de BibliotequesBCN d'Instagram amb el hashtag #espaislecturaBCN.

A partir de Sant Jordi, les fotos que mai havíeu vist fins ara de les BibliotequesBCN. Us mostrarem la nostra cara menys coneguda.

Una tertúlia entre Dalí, Huxley i Brando / Dalí s'apunta a fer de tertulià

Aída Pallarès. Barcelona. / 4.04.2014

En lloc dels tertulians de sempre no seria interessant posar a conversar Churchill amb Gandhi? O Marilyn Monroe amb Sara Montiel? És una idea antiga – de fet ja se li va acudir a Lluçia de Samòsata al segle II- que el dramaturg portuguès Helder Costa va agafar i convertir en un èxit: els *Encontros Imaginaris*.

Encontros Imaginaris amb Hitler i Maria Antonieta

Des del 6 d'abril i fins al 25 de maig podrem veure al Born Centre Cultural la segona edició d'aquestes tertúlies tan peculiars. L'*encontre* inaugural, comptarà amb tres interlocutors de luxe: Salvador Dalí, Aldous Huxley i Marlon Brando, interpretats respectivament per Pere Eugeni Font, Dani Arrébola i Ivan Benet. Tindrà lloc aquest diumenge a les set de la tarda.

Encontros imaginaris és un cicle de lectures dramatitzades on diversos personatges històrics universals conversen com si fossin en una tertúlia. Una iniciativa del crític teatral Joaquim Armengol i el professor de l'Institut del Teatre Joan Casas, que ja vam poder veure la temporada passada al Círcol Maldà. "Avui que la història sembla expulsada de la nostra imaginació, convertida només en matèria de novel·la i de reconstrucció cinematogràfica, és saludable confrontar-nos amb els fantasmes d'altres temps i altres contextos per pensar millor, potser, com són els nostres" apunta Casas.

Alguns dels protagonistes d'aquesta segona edició són Fernando Pessoa, Louise Brooks i Pablo Picasso, Francisco Franco, Rosa Parks i el General Giap, o Gandhi, Maria Antonieta i Adolf Hitler. Tancarà el cicle un *encontre* molt especial, escrit en aquest cas per Josep Maria Benet i Jornet, i que combinarà tres icones del tres català: Àngel Guimerà, Margarida Xirgu i Frederic Soler 'Pitarra'. Els actors d'aquesta darrera tertúlia encara no estan confirmats, però podem avançar que Xavier Albertí en serà un d'ells. Però quin? Comencen les apostes.

Podeu seguir la programació de cada *encontre* al [web](#) del Born CC:

Criticar per criticar

Ramon Ramon. València. / 4.04.2014

Dubte que El castell de la puresa siga un dels millors llibres de Pere Gimferrer, com ha dit un crític insigne. Avui dia ningú no s'atreveix a criticar, en públic, les joies de la nostra literatura quan aquestes quincallegen. En el cas de Gimferrer, tal gosadia seria l'harakiri fulminant del crític. Per què?

Pere Gimferrer

Per què no som capaços d'endolcir l'atmosfera i, des de l'alè càlid, descriure'ns el cansament del rostre: els maquillatges, les arrugues, els tics? Un exemple recent de silenci poregós és la rebuda desviada —de qui mira cap a una altra banda— d'*El temps trobat* de Josep Piera. ¿Podré dir com a pierista —seguidor i amador de la poesia de Piera— que el seu darrer llibre de poemes és fluix, o destrempat, o poc treballat, indigne d'ell mateix? Ho podré dir sense la calamarsada de desdeny que ja em cau a sobre? Quant a Gimferrer, per què no es va dir que *La llum* i *El vendaval* eren llibres que coixejaven respecte a la seua obra anterior i, revessant l'anorac, es van elogiar com la culminació d'un geni? Potser em perd la passió gimferreriana de la meua joventut: em vaig extasiar tant amb *Els miralls*, *Hora foscant*, *Foc cec*, *L'espai desert* i *Aparicions*, com també amb la seua poesia en castellà, que m'ensegue a l'hora de "fer justícia" amb la seua obra posterior. O sí que en sóc capaç? Perquè, si no, no m'hauria tornat a engrescar, llépol, amb *L'agent provocador*, *Mascarada* i —menys— *El diamant dins l'aigua*. A *El castell de la pureza*, de només deu poemes, n'hi ha tres o quatre de rodons —diria que els darrers—, però per tot el llibre suren, com algues esparses en una mar netíssima, els regolfs de la desgana. Sembla que de vegades Gimferrer escriu d'esma, sense ganes de cuinar o cuinant a la *fast food*, o bé servint-se del rebost. És clar que el rebost de Gimferrer és exquisit, de sibarita, i no posseïx cap enllaunat metafòric que caduque —a mi m'agraden tant els seus fiambres que els preferesc a una dieta més equilibrada. Ara bé, per a l'exigència d'una crítica literària noble, la qüestió és que Pere Gimferrer ha estat i és capaç d'oferir el peix i la carn més frescos de la nostra literatura, i a *El castell de la pureza* no en trobem els talls més saborosos. Al pròleg del llibre, Josep Pedrals —en un dels seus peculiars i superbs poemes de príncep de trobadors— defineix molt bé la poesia de Gimferrer: "rei dels pirotècnics", tot poema gimferreria és una bengala que esclata i "De l'inconcret espai, en la celística, / n'indica a peu de terra una extensió, / situa el tirador dintre d'uns límits / vagues; no ens diu camí, diu direcció..." Al meu parer, és gràcies a aquesta magrana de llum que rebenta la nit que Gimferrer il·lumina el principi dels camins més fruitosos de la història de la cultura, de l'art, de les idees. Gimferrer és un dels nostres millors guies dins la selva del llenguatge. Per això, quan en el poema "Ensenhamen" d'*El castell de la pureza* diu: "i d'això n'haurem dit fer versos: una vetlla / a la torre de guaita dels senders esborrats / on les paraules troben, redreçant-se, la guerra / del sentit i del so, en la llum ancestral", no puc perdonar-li el dret guanyat que té a adormir-se amb la llança a la mà, a fer la becadeta del vigilant nocturn.

Quim Masferrer: «Jo sóc del món rural»

Andreu Pujol. Breda. / 4.04.2014

Jo, a en Quim Masferrer, no el conec però el tinc vist. Ell és de Sant Feliu de Buixalleu i volta sempre per Arbúcies, i jo sóc de Breda i, és clar, en aquest espai de dotze quilòmetres tard o d'hora t'acabes trobant. En el meu cas va ser més aviat d'hora que tard. Tinc un record vague d'una actuació seva —juntament amb el meu oncle i altres companys seus de l'institut d'Arbúcies— a la festa major del meu poble. Com tots, també l'he anat veient a la televisió i he anat a veure alguna obra seva. Vaig veure *Fum* al Cercle Bredenc i *El Xarlatan* al Teatre Capitol de Barcelona. També tinc gravat un senglar estofat del restaurant de la seva família que em va costar de pair. Ara fa poc el vaig enganxar entrant al bar de Can Torres d'Arbúcies, el vaig engalipar i d'aquí aquesta entrevista.

Quim Masferrer | Foto: Andreu Pujol

Andreu Pujol: Com comences a interessar-te per la feina d'actor?

Quim Masferrer: No ho sé. A mi de ben petit ja m'agradava el teatre i quan amb l'escola em duïen a veure espectacles infantils ja m'agradava molt. Jo no vinc d'una nissaga d'actors. La meua mare porta un restaurant i el meu pare és pagès i no hi ha cap avantpassat relacionat amb el món de la faràndula. Quan era petit m'agradava molt veure que venien aquests a explicar-te alguna cosa i després plegaven els trastos i tornaven a marxar. Aleshores em vaig apuntar a teatre a sisè de bàsica i a partir d'allà cada vegada em vaig anar apassionant més. El que no sabia jo és que t'hi podies dedicar. De fet, vaig estudiar la carrera de turisme sabent que existia la carrera de l'Institut del Teatre. La meua formació és més autodidacta i d'interès i vocació que no pas acadèmica. Va venir tot molt rodat. Vaig fer turisme, vaig treballar a la cadena hotelera Melià dos anys i em vaig adonar que no anava bé i que m'havia de decantar cap a un altre costat.

A.P.:Tinc un record borrós de quan jo era molt petit sobre un pregó de la festa major de Breda a càrrec de 'Gags a sac'. Hi tenies alguna cosa a veure, oi?

Q.M.:Gags a sac el vam fundar quan fèiem BUP amb en Jordi Miquel, en Cesc Mas i jo, i més endavant s'hi va afegir en Xavier Morón, i era una companyia de teatre d'animació. No teníem ni divuit anys i recordo anar de *bolos* en moto. Era una època en què la festa major de Breda estava en alça totalment i era quan es feia tot allò de la 'Festa al Carrer'. Després ha tingut molts alts i baixos, èpoques d'esplendor i de crisi. Vam enganxar una època molt bona en la qual cada barri feia les seves activitats i nosaltres allà teníem una font d'exhibició. Jo, de pregons de la festa de Breda, com a mínim, en recordo tres. N'hi va haver un que va ser el de l'any 92, dins del Cercle Bredenc, que va ser una paròdia de les olimpíades amb en Rebollo amb l'arc i la fletxa... Vam fer un peveter amb benzina i la gent se'ns ofegava i tothom va quedar mig intoxicat. Breda va ser dels meus primers escenaris.

A.P.:Teatre de Guerrilla com, quan i per què neix?

Q.M.: Després de Gags a sac tenia molt clar que volia dedicar-me professionalment al teatre. Em va fixar una companyia que es deia La Genial Teatre de Torroella de Montgrí, que va ser la meua primera companyia professional, tot i que amb Gags a sac vam fer alguna obra que va tenir més de 200 funcions. A La Genial Teatre vaig conèixer en Carles Xuriguera i hi va haver afinitat artística i teníem una mateixa manera de veure el teatre. Al mateix temps, aquí a Arbúcies, al Centre, sempre anava a fer la posada en escena final dels espectacles i allà hi vaig conèixer en Fel Faixedas i vam dir "muntem alguna cosa, fem una companyia professional i intentem dedicar-nos a això". Estem parlant de l'any 98. Cap dels tres havíem passat per l'Institut del Teatre i això també vol dir que no teníem un ensenyament gaire acadèmic i teníem una manera de fer molt visceral, molt genuïna i

peculiar. De vegades en aquests adjectius s'hi troba la singularitat, que és el que va passar amb Teatre de Guerrilla.

A. P.: En moltes de les obres de teatre que has actuat també n'has estat l'autor i el director. Et costa treballar per un altre?

Q. M.: La meua primera obra de teatre la vaig escriure amb dotze anys. Però, per exemple, l'espectacle *Temps* l'ha dirigit en Ramon Fontserè i *La Genial Teatre* estava dirigida per en Pep Vila. Però tant Gags a sac com Teatre de Guerrilla han tingut un component molt de banda, és a dir, de grup de gent que té una manera de fer molt pròpia i personal i això et fa bastant hermètic perquè vols fer l'espectacle a la teua manera. Això feia que ens autodirigíssim nosaltres mateixos, però això s'ha fet sempre en el teatre català. El Tricicle, La Fura dels Baus, La Cubana... tots es dirigeixen ells mateixos. És una cosa que potser s'ha anat perdent una mica. Dins del grup qui té més empenya per dirigir una obra és qui ho fa. A Comediants és en Font, doncs Teatre de Guerrilla era jo. Tot i així, tot es consensuava amb el grup i cadascú hi aportava la seva part. Dins d'aquestes bandes cadascú agafa un rol. Hi ha qui sap portar millor la part més empresarial, altres que s'encarreguen de la comunicació, i jo, no sé per què, era el que em dedicava més a la qüestió de la direcció. Però m'encanta que em dirigeixin.

A.P.: 'Teatre de Guerrilla' es defineix com una companyia que "té una factura pròpia basada en el món rural". Jo que sóc d'aquí, del Montseny em sento molt identificat amb el llenguatge de la companyia, però no pot arribar a ser una limitació això?

Q. M.: Jo sóc del món rural. He estudiat una carrera essent del món rural, jugo a futbol essent del món rural i m'apassiona el cinema i sóc del món rural. El que seria molt complicat és que jo intentés fer coses des del punt de vista d'un barri de l'Hospitalet de Llobregat. Jo no és que parli només de coses rurals. A l'obra *Temps* hi parlo de la mort i tinc entès que es moren els del món rural i els del món urbà. Josep Pla era de Palafrugell i, si el llegeixes, sempre el trobes impregnat de món rural i, no obstant això, parlava de tot: de l'amistat, de l'odi... de temes universals. De vegades m'han dit, "és que tens un parlar molt popular, molt gironí". És clar, és que no em facis parlar lleidatà perquè sóc de Girona, és així de senzill. Aquesta naturalitat i les coses del carrer que jo he sentit dir sempre als meus pares les poso en un escenari i, per tant, jo crec que no és una limitació sinó una manera natural de dir les coses. També hi ha una certa reivindicació al darrere: es pot fer teatre professional des de Sant Feliu de Buixalleu o qualsevol altre lloc.

A. P.: Has participat, i participes, de diversos mitjans de comunicació. Com et sents més còmode, amb el teatre o la televisió i la ràdio?

Q. M.: Jo sóc home de teatre. Això no vol dir que aquesta manera de fer que tu tinguis no la puguis desenvolupar en altres mitjans com la televisió, amb 'El Foraster' ara, o a la ràdio, tal com estic treballant a Ràdio 4 a les tardes. El teu punt de vista pot tenir diferents plataformes per expressar-se. El que sí és cert és que la mare de totes elles, per mi, és el teatre. De fet, la companyia es diu Teatre de Guerrilla. En el teatre hi ha una màgia, ja que autor i públic respirem el mateix aire. Dues funcions en un mateix lloc seran completament diferents perquè el públic és diferent. El teatre té aquest component que fins i tot el fa capaç de sobreposar-se a les noves tecnologies i crec que perdurarà perquè les representacions en directe tenen alguna cosa que altres plataformes mai tindran. Avui dia, els concerts de música funcionen perquè allò que veus en directe no ho tens en cap vídeo del Youtube ni en cap DVD.

A. P. : Podem dir que ara mateix estàs de moda amb *El Foraster*. Fins i tot vas presentar les darreres campanades de cap d'any. Com ho vius?

Q. M.: Fa molts anys que em dedico a això i aquesta feina té moltes pujades i baixades. En determinats moments fas un programa a televisió, en *prime time*, que funciona molt bé i té molta audiència i això repercuteix en la popularitat. Però tot puja i baixa i és una cosa molt efímera. A l'època en què fèiem *Caçadors de bolets*, quan teníem quotes de pantalla del

30% -una cosa impensable avui dia-, la popularitat era molt alta, per exemple. Això forma part de la feina que tens i, personalment, no em dedico a aquesta feina perquè la gent em conegui. Al contrari, de vegades penses: “ara m’agradaria que no em conegués ningú”. Si el programa *El Foraster* ha estat líder d’audiència durant tota aquesta tardor i les campanades van ser les més vistes de TV3, doncs la teva popularitat puja, però tornarà a baixar.

A. P. : Recordo que durant l’emissió del primer capítol de *El Foraster* corrien per Twitter algunes crítiques que deien que fèieu befa de la gent de poble. Una mica com el que es va dir amb *Lo Cartanyà*.

Q. M..La nostra feina és pública i, avui dia, amb les xarxes socials, tothom pot opinar i això està molt bé. També s’ha de dir que sempre els detractors són molt més actius que no pas els que van a favor perquè “mola més”. Normalment aquests comentaris solen venir de gent que té un cert proteccionisme cap a la gent de poble, “pobrets no vagis a riure’t d’ells”. Jo sóc d’un poble petit, de 700 habitants, i sempre dic el mateix: “que ningú ens protegeixi, que no ens vinguin a tocar els collons perquè ens sabem protegir prou”. Sant Feliu de Buixalleu existeix des del 1200, em sembla. Vull dir que portem uns quants segles tirant endavant i fent la nostra. *El Foraster* té un savi objectiu que és el de fer bandera de riure’t de tu mateix. La gent anònima t’explica coses de la seva vida que, en tant que hi ha una càmera davant, agafen una rellevància acollonant. Aquestes coses que t’expliquen et poden fer riure, emocionar o sorprendre, i aquest és l’objectiu. Avui dia la gent està mirant la televisió amb el mòbil a la mà i piulant al Twitter. Hi ha vegades que té més èxit un *hashtag* que el mateix programa, i de la crítica se n’ha de fer cas però fins a un cert punt. Hi ha gent que gaudeix criticant i s’ha de tirar endavant i fer cas de la pròpia intuïció. A més, en termes generals hem tingut unes crítiques molt bones.

Quim Masferrer | Foto: Andreu Pujol

A. P. : No hi ha un punt important de tafaneria en ‘El Foraster’? No és com una mena de ‘Gran Hermano’ light ? Recordo que al programa de Santa Maria d’Oló un noi li va demanar matrimoni a una noia.

Q. M. : *El Foraster* no busca res, sinó que troba. El noi que va demanar matrimoni ens el vam trobar i el que em va cridar l’atenció d’ell va ser el color del seu cotxe, que era taronja com el que jo porto al programa. I a partir d’allà, xerrant, vam anar a petar al tema del matrimoni. Però *El Foraster* és tremendament tafaner perquè és curiós, arriba en un poble i vol donar-hi la seva visió. Jo ja havia fet de foraster tota la meva vida perquè és una cosa que m’apassiona: agafar el cotxe, anar a un poble i adonar-te que t’interessa molt més el senyor que hi ha rere un museu que no pas el museu, o que t’interessa molt més el mossèn d’una església que no pas la mateixa església romànica. Aquells que tenen ganes i predisposició d’explicar coses et regalen moments d’autenticitat. Si *El Foraster* no fos tafaner, s’asseuria en un banc i no passaria res. La tafaneria és la base que permet a l’espectador poder gaudir del que passa allà.

A. P. : Arran del programa ha sortit un llibre de cara a Sant Jordi. De què va? L'has escrit tu o és fet conjuntament amb l'equip del programa?

Q. M. :El llibre ha estat escrit en equip. Has vist que tinc la *pick-up* taronja aquí aparcada. Ara agafaré el cotxe i me n'aniré a gravar. Dins d'aquest cotxe, quan vas a gravar, no saps què et trobaràs. Estaré tres dies en un poble i no sé què passarà, i això et crea un estat dins d'aquest cotxe. Un cop hagi acabat de gravar, agafaré de nou el cotxe i tornaré a Arbúcies havent viscut moltes coses allà que et generen molts pensaments i reflexions. Aquest garbuix d'emocions, aquest caos, que tens al cap és el que volia explicar amb aquest llibre. Se'm va ocórrer que podíem fer parlar la *pick-up* i el director del programa, en Xavier Morral, em va dir, "doncs fem-la parlar". I parlant amb els guionistes, amb en Ramon Pardina –que és qui m'ajuda a escriure els monòlegs-, vam dir "intentem recollir això que ens passa pel cap". L'espectador no ha vist tot això que es diu al llibre que són coses que fins aleshores teníem desendreçades. *El dietari del Foraster* és fruit d'aquesta voluntat d'endregar totes aquestes coses.

A. P. : Esteu començant a rodar la segona temporada del programa. Com es presenta?

Q. M. :Seran onze o dotze capítols. Intentem no dir els pobles que encara no hem fet perquè sinó el dia que vas a fer el monòleg tot s'omple de gent dels pobles del costat. Però sí que puc avançar que sortirà Godall, Molló i Arsèguel -que és un poble de 40 habitants al qual vam anar la setmana passada. També Osor, que és un poble que em va fer molta il·lusió perquè el tenim aquí al costat. La segona temporada l'encarem amb les mateixes ganes que la primera. Ara ja en portem cinc de rodats i ara anirem a fer el sisè. Hi ha una continuïtat amb la primera temporada. La mateixa incertesa en arribar i la familiaritat al tercer dia, que sembla que ja els coneguis a tots. Gaudint, treballant molt, però molt contents i esperant que l'audiència i la crítica ens responguin tal com ha passat aquesta primera temporada.

«I et and»

Mercè Vila Rigat. Barcelona. / 5.04.2014

En un entresòl del carrer Consell de Cent, sis taques negres i opaques emergeixen d'un fons clar que, en aquesta ocasió, es vol convertir en verd, en gris o en nacre. Estem parlant de la nova exposició de l'artista Diego Pujal (Buenos Aires, 1971), titulada "I et and" i que es pot visitar a la galeria Balaguer fins al 24 d'abril.

Una exposició que porta per títol tres paraules en tres idiomes diferents ens remet a una obra preocupada pel llenguatge i la comunicació. Tres vocals i tres consonants prefiguren un equilibri entre figura i fons, espai i temps, comunicador i receptor.

Figura i fons esdevenen els únics protagonistes. Colors plans, formes precises i pulcritud compositiva. La forma fosca i solemne movent-se, en lluita o en dansa, dins d'un fons pla. Podríem imaginar un cos amorf i impermeable dins d'una superfície líquida que embolcalla i acompanya el negre inquiet, infatigable, obstinadament revelador.

L'espectador, hereu del soroll i del trànsit, i potser moll per la pluja de fora, es veurà obligat a regalar una part del seu temps a Diego Pujal. Necessitarà una mirada lenta i curosa; necessitarà silenci, perspectiva i espolsar-se la pluja per a deixar-se mullar pel negre il·luminador.

Així, la forma intentarà establir una comunicació que algunes vegades serà fluïda; d'altres, dificultosa. En aquestes fraccions de temps més o menys generoses, les formes de Pujal prendran vida i acompanyaran l'espectador cap a uns pensaments que aquest últim recuperarà del seu intel·lecte, del seu subconscient, i que l'ajudaran a interpretar allò que veu o, simplement, a veure-hi millor. Les pintures mai dictaran missatges o imposaran conclusions. Únicament acompanyaran, suggeriran i provocaran uns pensaments divergents entre interlocutors. Cada conversa serà única, inalterable i secreta.

No es pot pretendre ajudar a comprendre aquestes obres amb paraules. El llenguatge de Pujal no és ni l'escrit ni l'oral, i potser tampoc el pictòric. Es tracta d'un llenguatge complet, profund, hereu i alhora creador de tots els altres. Seria absurd servir-se de paraules per explicar allò que explora un altre mitjà, tan absurd com creure que sortirem de "I et and" sense haver rebut un nou estímul que retindrem, involuntàriament, a la nostra memòria.

Alejo Cuervo: «Joc de trons serà un clàssic de referència com *El Senyor dels anells*»

Adrià Guxens. Barcelona. / 5.04.2014

Amb la nova temporada de *Joc de trons* a punt de començar, Alejo Cuervo està de sort. No només és l'editor de Ediciones Gigamesh, segell que s'ha encarregat de portar la saga *Cançó de gel i de foc*, de George R.R. Martin, al castellà, sinó que ara pot presumir d'haver estrenat la llibreria especialitzada en literatura de gènere (fantasia, terror i ciència-ficció) més gran d'Europa. I és aquí, a Barcelona, al carrer Bailèn número 8.

Alejo Cuervo | Foto Adrià Guxens

Tota una personalitat en el món de la ciència-ficció, Cuervo explica que era l'únic friqui de la classe. Ara és molt més que això: és el 'precursor', com s'autodenomina ell mateix; fins i tot apareix a la saga de còmics *Fanhunter*, de Cels Piñol, on encarna a l'antagonista, el Papa Alejo. *Núvol* va parlar amb aquesta eminència de la literatura fantàstica sobre *Joc de trons*, la Llibreria Gigamesh i l'editorial amb el mateix nom, en el marc del Festival Celsius 232 d'Avilés i va descobrir que, a part de tenir a Isaac Asimov en un altar, no li agradaria gens governar els Set Regnes de Ponent.

Adrià Guxens: El tracto d'Alejo, de senyor Cuervo, de Papa Alejo o d'Alejo I?

Alejo Cuervo: Jo només admeto dos tractaments: el tuteig o el de santetat.

A. G.: Em quedo amb el tutejament, doncs.

A. C.: Perfecte [riu].

A. G.: El teu cognom és Cuervo. T'agradarà, llavors, la Guàrdia de la Nit.

A. C.: Bé [riu], té la seva gràcia i dóna per fer acudits, per descomptat.

A. G.: Com va arribar *Joc de trons* a Gigamesh?

A. C.: A veure, abans de començar a editar pel meu compte vaig treballar d'assessor a Martínez Roca més de deu anys, portant les seccions de fantasia i ciència-ficció. Cristina Macía –la traductora de la saga– treballava de traductora habitual a Martínez Roca i en aquella època, abans que escrivís *Joc de trons*, l'única cosa que quedava inèdita a Espanya de Martin eren *Windheaven* i la novel·la de terror *The Armaggedon Rag*.

A. G.: Llavors ja coneixies a Martin amb anterioritat?

A. C.: Sí. Jo sóc lector de Martin de sempre. El primer que vaig llegir d'ell va ser *Dying of the light* i era molt jove; des de llavors vaig fer-me'n fan incondicional. A veure, tots els que ho havíem llegit érem fans seus, ja que és una de les grans figures de la seva generació. Portava deu anys sense publicar perquè va estar de guionista a Hollywood i després d'aquesta etapa va tornar a l'escriptura publicant *Joc de trons*.

A. G.: En aquella època, com estava el mercat del gènere fantàstic a Espanya?

A. C.: Bé... *Joc de trons* surt al mercat en un moment que aquí a Espanya era de cul-de-sac editorial. Llavors jo vaig sortir de Martínez Roca i vaig estar dos anys abans de començar a publicar. En aquell moment no hi havia editorials comprant ni demanda de drets i quan vaig decidir engegar la col·lecció va ser quan tothom estava reduint i vaig poder triar el que vaig voler, pràcticament. Quan va sortir *Joc de trons* me'l vaig llegir com a seguidor d'ell i com a fan.

A. G.: Quina va ser la teva reacció?

A. C.: Vaig gaudir molt la novel·la, vaig veure que era molt bona, tot i que no la vaig considerar revolucionària en el seu moment. Sí que la vaig veure molt comercial i que es podia gaudir molt, però no pensava pas que canviaria el món. Era una totxana de llibre i per a mi editar allò era posar-me en una aventura d'una envergadura tremenda, perquè era el principi i tots els llibres d'aquesta grandària els treuen fraccionats, aquí.

A. G.: Llavors vas comprar els drets...

A. C.: Sí, perquè en aquella època que no hi havia ningú més interessat en aquest tipus de coses... Era una sèrie nova de fantasia amb un primer volum totxo i aquí no hi havia gaire costum de publicar sèries inacabades, però el potencial que tenia *Joc de trons* estava clar i calia estar molt pendent. Quan va sortir la segona novel·la vaig veure que ja va entrar a la llista dels més llegits del *New York Times* i en aquell moment vaig decidir recuperar l'obra de Martin. Per això vaig comprar *Dying of the light*, perquè la comunitat friqui més articulada venia de la ciència-ficció.

George R.R. Martin "Independèntment del final que doni a la seva obra, Martin ja és història, ja és un referent"

A. G.: La fantasia s'ha afegit a posteriori...

A. C.: Sí, i en aquell moment i aquella època els lectors coneixien a Martin com a escriptor de ciència-ficció i tocava refrescar aquest coneixement. Era com dir: "Recordeu *Dying of the light!*". Però hi havia riscos perquè jo em vaig obstinar a treure-la en un volum per llegir-lo en una sola unitat. Però per fer això i al mateix temps treure-ho a un preu assequible per al

mercat, em vaig haver de mullar una mica en el tiratge de la primera edició i confiar en les vendes. Treballava en aquella època amb 2.000 exemplars per a reedicions i coses d'expectativa baixa i 3.000 quan les expectatives eren optimistes. Per a *Joc de trons* vaig haver de fer-ne 4.000. I va sortir en un sol volum quan la gent fraccionava novel·les igual de gruixudes. Em van dir que estava boig en aquell moment!

A. G.: I la resposta del públic va ser molt bona, suposo...

A. C.: Va ser espectacular i les vendes van ser esplèndides des del primer moment. La gent que va estar involucrada en la producció del llibre tal com van acabar amb el primer van agafar el segon volum en anglès i en molts casos era el primer llibre en anglès que es llegien en la seva vida [riu]. I a la llibreria, quan es va posar a la venda va coincidir en una Hispacon a Barcelona i el vam presentar aquí. A la llibreria va fer els rècords dels més venuts i des de llavors no ha sortit de la llista dels 10 més venuts de la llibreria.

A. G.: Quan *Xoc de reis* va arribar al rànquing del *New York Times* i es va veure que el primer volum funcionava, vau tenir problemes amb les altres editorials amb el tema dels drets?

A. C.: No, a veure, una sèrie, un cop s'està publicant amb un editor, s'ha de completar per als seus lectors. Encara així, les vendes i la distribució que tenia a Llatinoamèrica eren gairebé inexistents i vaig haver de revertir els drets.

A. G.: Corominas –l'il·lustrador de les portades– m'ha comentat que li vas fer un resum de *Joc de trons* per a la primera portada. Com es pot resumir una obra tan complexa?

A. C.: Dient que era un fulletó i explicant-li quatre elements per a la il·lustració, concretament, la idea era parlar-li dels *huargs*. Llavors ell va triar posar-hi també l'espasa i en Jon, i aquesta és la portada del primer volum.

Llibres “Quan vaig treure *Joc de trons* en un sol volum em van dir que estava boig”

A. G.: Què diferencia en Martin dels altres autors de fantasia?

A. C.: A veure, és molt bo, però sobretot els mèrits que té i el que a mi em fa gràcia d'ell. I és un mestre jugant amb la subversió de les expectatives. I ja no només parlo de girs de trama, sinó de la pròpia expectativa. La literatura de consum generalment busca satisfer una sèrie de mecanismes de gratificació del lector: que el lector estigui amb el protagonista i guanyi o s'enfronti a molts perills i al final els superi tots havent de pagar més o menys el preu pel camí o no. Però existeixen una sèrie de mecanismes de gratificació que ja estan tipificats i Martin els coneix tots i sap manejar-los perfectament. Llavors el que fa és posar tot aquest engranatge en marxa i posar-te en un tòpic per castigar-te després donant-li la volta. Diu: “Una cosa és la ficció, però al món real les coses no van així”.

A. G.: Quina relació tens amb George?

A. C.: Bé, l'he tractat una mica en convencions de fora a les quals he anat però les vegades que l'he tractat més ha estat a les seves gires espanyoles. Em toca fer d'amfitrió. Quan se'l convidava a la Setmana Negra en col·laboració amb Gigamesh i jo em preocupava d'estar al davant de tot perquè en surti content. La Parris –la dona de Martin– està molt encantada; bé, ara és una altra història perquè ja estan disparats i hi ha molta gent darrere d'ells, però abans estava encantat amb el tracte amb els fans. Bé, és que jo en sóc fan també, perquè no em ve un client, sinó que em ve George Martin i me n'encarrego jo! És un plaer.

A. G.: No avança res de la trama?

A. C.: No [riu]. Estaria boig si se li escapés alguna cosa.

A. G.: Què en penses de la sèrie de televisió?

A. C.: Bé, m'agrada molt. Toca les claus visuals adequades perquè fa èmfasi en les mateixes coses que les novel·les. A més, la sèrie és més realista que la major part de la cinematografia històrica i apropa al públic el realisme brut de *Joc de trons*. I després, a part de que com a adaptació estigui impecablement ben feta, hi ha una altra cosa que passa més inadvertida però que a mi em sembla revolucionària des del punt de vista de la història de la cinematografia dels gèneres, que és que crec que és la primera vegada en tota la història del cinema que es fa fantasia adulta en sèrie sense concessions. De novel·les sí que n'hi ha hagut de literatura fantàstica adulta escrita amb molta serietat, però aquesta intenció de la sèrie de ser fidel al llibre és magnífica. A *El Senyor dels anells* hi ha moltes concessions de pressupost, de comercialitat...

A. G.: Per exemple?

A. C.: Es veuen les concessions en les escenes llargues inacabables per fer després el videojoc que no estan justificades des del punt de vista artístic. D'altra banda, en Gimli passa de ser un personatge tràgic a un personatge secundari còmic que fa pallassades per satisfer, també, al públic infantil. Aleshores la pel·lícula es converteix de sobte en un producte de disseny i no en un "explicaré aquesta història de fantasia correctament". Això significa que no confies en la potència dramàtica de Gimli i, en el seu lloc, hi poses un tipus còmic que saps que et funciona per a un rang d'audiència. No estàs fent fantasia, estàs fent un paquet per vendre-ho a un públic. A *Joc de trons*, els productors no s'avergonyeixen de fer fantasia, i això no s'havia fet mai abans.

Realisme " *Joc de trons* busca donar una lliçó de realisme al lector de gènere "

A. G.: Deixarà *Joc de trons* petit a la saga de Harry Potter o a *El Senyor dels anells*? Serà un clàssic?

A. C.: Jo crec que deixarà enrere a Harry Potter ràpidament i que serà un clàssic de referència al mateix nivell de *El Senyor dels anells* independentment que la cagui al final, en el pitjor dels casos, cosa que jo no crec que passi, perquè en Martin tota la vida ha estat un especialista en els finals; és un dels millors constructors de finals que conec i els finals de *Fevre's dream* i de *Dying of the light*... Si haig de donar exemples de finals perfectes de referència en la literatura de gènere, per a mi aquestes dues serien les novel·les adequades. I posar en dubte la capacitat d'aquest senyor per solucionar un final brillant a mi em sembla de pena. Independentment del que faci, en Martin ja és història, ja és un referent. Ja ha fet història. En els viatges no importa cap a on arribes sinó el propi camí i en aquest sentit *Lost* era una sèrie collonuda fins que va arribar el final, i una vegada que et donen el final-estafa no et fan venir ganes de tornar a veure la sèrie. No és aplicable en el cas d'en Martin.

A. G.: Va dir que el final de la saga seria una mica amarg...

A. C.: Sempre ha fet finals romàntics en el millor sentit del terme, però en certa manera bonics...

A. G.: Com regnaries tu en els Set Regnes?

A. C.: Amb molta cura [riu].

A. G.: Suposo que no voldries ser el rei...

A. C.: [Buff]. Ningú voldria viure allà. És un bon món per visitar en la ficció però et deixa molt clar que allà els únics que tenen drets són els nobles i tota la resta és carn de canó. Com a ficció s'agraeix aquest contrast moral que no tenen gaires novel·les històriques. En moltes d'aquestes novel·les els personatges reaccionen com la veïna del cinquè; com si tinguessin la mateixa moral d'ara, i la vida humana era molt barata en aquella època... Això es transmet en *Joc de trons*. Ningú amb seny se li acudiria anar-hi, ni que fóra noble.

A. G.: Parlem de la llibreria Gigamesh. Amb aquest nom suposo que es vol homenatjar a l'heroi sumeri Gilgamesh...

A. C.: Doncs no [riu].

A. G.: A no? I a què es deu tanta coincidència?

A. C.: Durant molt de temps no ho explicàvem obertament, però ara ja no passa res. Li vam posar aquest nom per veure qui distingia la referència i qui no, i va ser per Stanislaw Lem, un escriptor polonès. Et diria que és un dels mestres de la ciència-ficció a Europa i probablement el més influent de totes les literatures de l'est, amb grans obres com *Solaris*. Bé, sense digressions, la qüestió és que aquest senyor un bon dia es va plantar i va dir que la crítica literària com a gènere tenia un problema des del punt de vista artístic. Com que sempre anava supeditada a l'obra general, la crítica en si no podia aspirar a la categoria d'art.

A. G.: Bona reflexió...

A. C.: Sí, i Lem va dir que la forma més òbvia d'eliminar aquest tipus de problema era prescindir de l'obra original. Per això va elaborar un llibre de crítiques de llibres imaginaris amb la pretensió de portar la crítica a la categoria d'art. El llibre es diu *Perfect vacuum* i és un dels seus llibres més importants, juntament amb *Imaginary magnitude*, on va fer pròlegs de llibres imaginaris i va elevar el pròleg a la categoria d'art. Bé, doncs el Gigamesh és un suposat llibre d'un escriptor irlandès que es diu Patrick Hannahan i és un dels llibres que critica a l'obra *Perfect vacuum*.

A. G.: Una mica rebuscat, oi?

A. C.: Doncs encara és més rebuscat que el Gigamesh conté codificats tots els coneixements de la humanitat. Per exemple, aplicant la matriu que s'obté amb les primeres lletres del paràgraf del capítol quatre i aplicant la matriu resultant al capítol cinc pots obtenir el plànol de la catedral. En realitat el que fa és fer una crítica soterrada a la forma de la literatura, al camí de l'acumulació de referències de James Joyce. Realment és un llibre mític. És com tenir la Biblioteca de Babel.

Sèrie "És la primera vegada en tota la història del cine que es fa fantasia adulta en sèrie sense concessions"

A. G.: Tornem a la llibreria que, per cert, va néixer abans que l'editorial amb el mateix nom...

A. C.: Bé, és la continuació del treball que jo portava fent a Martínez Roca, però en lloc de treballar per a tercers ho feia per a mi mateix. Sí que havia de fer més coses, com la producció de llibres i l'engegada del projecte editorial pel meu compte, però sóc fan de la fantasia i de la ciència-ficció i m'agrada publicar els textos que més gaudeixo. El que passa és que havia de fer una cosa amb tirades molt ajustades perquè no pretenia arribar a totes les parts, sinó cobrir la part més essencial del mercat i l'objectiu era cobrir les despeses o tenir unes pèrdues menors, perquè treure els llibres com a llibreria produeix un efecte publicitari molt fort.

A. G.: I afortunadament va funcionar!

A. C.: Sí, de fet en una època en què la llibreria ja havia aconseguit el seu sostre, els pics de creixement els tenia quan apareixia algun llibre de la nostra col·lecció. Amb aquesta coartada em limitava a cobrir despeses i treia un rèdit publicitari. A mi m'agrada divulgar autors i publicar el que a mi m'agrada sense haver de convèncer ningú.

A. G.: Gairebé tots els llibres que publica Gigamesh són d'autors estrangers...

A. C.: Sí, fem sobretot traduccions. De textos espanyols només en tenim dos.

A. G.: No hi ha bona matèria aquí, doncs?

A. C.: Comparativament, la ciència-ficció espanyola és molt pitjor que la de fora. Jo mai discrimino; a mi el llibre m'ha d'agradar, m'és igual que sigui anglès, xinès, rus, alemany o espanyol, però la freqüència en què m'agraden llibres espanyols d'aquest gènere és molt menor que la del mercat dels Estats Units. Són mercats més grans, la gent que té més

oportunitats de professionalització i desenvolupa grans carreres i jo com a editor vull els millors llibres.

A. G.: Entenc que no sol arribar ningú *freelance* a Espanya amb una prosa similar a la nord-americana pel que fa al gènere fantàstic...

A. C.: No. L'únic cas espontani conegut d'un autor amb la mateixa qualitat que els autors anglosaxons en les últimes dècades va ser precisament Stanislaw Lem, sent polonès. Té una preparació acadèmica i un bagatge cultural impressionants i per alguna raó, a ell li feia gràcia la ciència-ficció i portava conreant el gènere durant molts anys.

A. G.: Heu pensat obrir-vos al mercat en català o obrir més botigues amb els beneficis que heu tret amb la vostra saga estrella, *Cançó de gel i foc*, de George R.R. Martin?

A. C.: No, no tinc cap necessitat de complicar-me la vida. Jo edito molt poc i la gent es queixa que publiquem molt poc. Per què cal entrar ara en un altre idioma? Per diversificar-me encara més i fer encara menys en tots dos àmbits? No. I amb les botigues el mateix. Les botigues funcionen bé i són un referent dins del sector a Espanya. Per què complicar-me la vida obrint sucursals o muntant una franquícia? No era el meu objectiu.

A. G.: Per què va decidir acabar amb la *Revista Gigamesh* i amb els Premis Gigamesh?

A. C.: Bé, els premis existien des de l'etapa en què vaig decidir editar el *fanzine*, abans que es convertís en revista, i van arribar fins a l'any 1988-1989, quan comencem a publicar, i *Quarantine*, que va ser el primer títol que vam treure, va guanyar el premi aquell any a la millor novel·la de ciència-ficció. Llavors vaig dir: no podem estar donant un premi i competint per ell al mateix temps. No era just.

Editorial "M'agrada divulgar autors i publicar el que a mi m'agrada, sense haver de convèncer a ningú"

A. G.: I la revista?

A. C.: La revista la vam estar fent molts anys amb la mateixa coartada publicitària dels llibres. El fet que la llibreria edités la *Revista Gigamesh* representava una publicitat molt important a la llibreria i el cost que tenia comparat al de gastar diners en premsa, anuncis o el que fos, era molt més constructiu. Era una forma més eficaç per estar en contacte amb el *fandom*. Una revista compleix molt més la funció proselitista. Diguem que tot això sorgeix de vici personal de voler compartir-ho i viure d'això al mateix temps.

A. G.: No sembla haver-hi cap desavantatge, llavors, per clausurar-la...

A. C.: N'hi havia un, que era que al final havíem de decidir entre publicar una novel·la o publicar un número de la revista amb un nombre de pàgines similars i l'impacte que tenia sobre el mercat era comparativament menor perquè sí que et fa molt popular, però les novel·les arriben a moltíssima més gent. Durant una època sí que van coexistir les dues coses. Gaudíem molt fent-la, però també era la temporada en què van començar a desaparèixer revistes com a conseqüència d'Internet. Al final, en última instància, érem cada vegada més perfeccionistes i la confecció de la revista consumia més treball fins que va arribar el moment de triar, perquè la revista ens estava frenant. De fet, no ho vaig decidir directament, però cada vegada em feia més mandra lluitar per a l'edició de cada número i revisar coses. A més, era en el moment en què en Martin va començar a vendre.

A. G.: Tornarà la revista en un futur?

A. C.: No. És en una nevera i crec que la hi deixarem.

A. G.: El segell Gigamesh publica terror, ciència-ficció i fantasia, però no m'imagino la teva editorial traient un llibre com Harry Potter, per exemple...

A. C.: A veure, dir Harry Potter és una mica trampós. Si em dius no m'imagino que publiqui juvenil? En general la col·lecció està orientada a adults, però la meva única exigència és que a mi m'enganxi. Si em cau a les mans un juvenil com *Tales of Earthsea* de Le Guin jo em caso amb ell. De juvenil, a Martínez Roca vaig treure un altre clàssic del juvenil que va ser la saga de Prydain, de Lloyd Alexander, que és una sèrie fantàstica de cinc llibres semblant a *El Senyor dels anells* pel que fa a estructura i dotada amb una finesa i un sentit de l'humor molt gran. Però quan una obra juvenil és realment bona interessarà tant als joves com als adults. Per exemple, *Toy story* és una pel·lícula infantil, però a mi em sembla una de les obres mestres del cinema recent.

A. G.: Però et quedes amb la fantasia, la ciència-ficció o el terror?

A. C.: Em quedo amb tot, però a la pràctica llegeixo menys terror que qualsevol altre gènere. Les meves primeres lectures i el meu primer amor va ser la ciència-ficció perquè no existia la fantasia en la seva fórmula comercial. Però quan vaig descobrir Conan em va molar molt. I hi ha molts creuaments entre aquests gèneres. Però la metàfora sempre ha de ser racional. No es pot fer un "tot val" i vas fent. No. Hi ha novel·les en què s'observa un element de ciència-ficció en el tractament de la màgia; un exemple és *Earthsea*. Però ja et dic, no m'agrada quedar-me només amb un gènere. Jo llegeixo per temporades i el que em ve de gust. En qüestions de mercat, doncs sí, la fantasia va guanyant terreny, però això respon que tinguem una visió optimista o pessimista de la societat. Si el futur és optimista, el futur és un bon lloc on evadir-se, en el qual una ficció pot funcionar com a novel·la d'evasió. Mira la ciència-ficció clàssica: ens prometia un futur millor, però ara ja no; ens mostra un món podrit. I aquest no és un lloc tan agradable per desconnectar dels teus problemes quotidians o de la crisi.

Premi Gigamesh "No podíem estar donant un premi i estar competint per ell al mateix temps"

A. G.: Tu també has estat lector de còmics. Què aporta un còmic que no té una novel·la?

A. C.: Et diré una ximpleria: la facilitat de la lectura. Un còmic et proporciona una lectura molt més directa i que requereix molta menys atenció que la lectura d'una novel·la, i com diu la frase de sempre: "Més val una imatge que mil paraules". Si hi ha un bon guió i la imatge reforça aquest text, tens un bon producte i et proporciona una experiència molt semblant a la que et permet accedir la narrativa d'una manera molt més ràpida i accessible.

A. G.: Llavors prefereixes un bon text que una bona imatge...

A. C.: Sí, com a lector, en el còmic sempre m'ha semblat molt més important el guió que el dibuix. El que busco és l'experiència d'arrossegat-me en una experiència de ficció. I hi ha grans còmics amb un nivell de grafisme molt bàsic. A vegades les coses senzilles i simples són més difícils i funcionen meravellosament millor. Per mi, una de les influències més bèsties al món del còmic és Harold Foster. Si s'adaptés *Joc de trons* amb aquest nivell de grafisme ens quedaríem tots amb calçotets.

A. G.: I què opines del manga?

A. C.: Està bé, però el manga que més m'agrada és el que menys arriba aquí. Per exemple, tinc predilecció per *Sanctuary* i d'anime m'agrada molt *Hikaru no Go*, que és una de les típiques sèries didàctiques d'esports, però m'agrada perquè t'explica molt bé la tradició del joc de Go, que sempre m'ha entusiasmat. De dibuixos m'agrada molt el Shin Chan. Veus? Un altre exemple d'alguna cosa infantil-juvenil que em sembla gloriós.

A. G.: Et consideres friqui?

A. C.: Totalment. Sempre ho he estat, però el que passa és que a l'escola l'únic friqui de la classe era jo, encara que llavors no se'ns anomenava friquis; jo era la bestiola rara que llegia novel·les de marcians. I ara m'he convertit en alguna cosa molt més respectable que això. Ara sóc el precursor.

A. G.: I què deien els teus companys d'escola?

A. C.: Tinc una anècdota simpàtica de l'escola, de petitó, a primària. Recordo estar al pati del col·legi un dia que havia aconseguit un exemplar d'una novel·la molt difícil d'aconseguir, de la qual no hi havia cap edició als mercats, que era *The foundation series* d'Isaac Asimov. I m'estava llegint aquesta obra en un raconet, tot tranquil, quan de sobte va aparèixer el brètol de la classe amb dos dels seus satèl·lits a cercar brega. Doncs mentre intentava intimidar-me li vaig deixar anar la frase: "La violència és l'últim recurs de l'incompetent". I se'n va anar. Des de llavors tinc a Isaac Asimov en un altar [riu].

Ciència-ficció "Comparativament, la ciència-ficció espanyola és molt pitjor que la de fora"

David Aiob: «El factor humà és la clau del meu treball»

Josep Maria Cortina. Barcelona. / 6.04.2014

David Aiob és un dels fotògrafs de premsa més reconeguts a casa nostra. Un treball seu, CALCIO STORICO, realitzat juntament amb David Ramos i José Bautista, acaba d'obtenir el tercer premi del World Press Photo Multimedia, un dels més prestigiosos certàmens del fotoperiodisme. Aquest és un bon motiu per mantenir una conversa amb ell però l'hem aprofitada per parlar més àmpliament de la seva trajectòria professional i sobretot perquè ens transmeti, amb la seva modèstia i entusiasme alhora, el seu important bagatge i coneixements fotogràfics.

David Aiob a la redacció de La Vanguardia | Foto: Josep Maria Cortina Palou

Josep Maria Cortina: David, som a la seu de La Vanguardia. Tu has estat redactor en cap del diari uns anys i ho vas deixar per tornar a "fer el carrer", com diria en Joan Colom. Com va ser això?

David Aiob: Efectivament, l'any 2007 el diari em proposa ser redactor en cap, la qual cosa suposava deixar el carrer però m'oferia l'oportunitat de viure la professió des d'un altre punt de vista, la selecció i edició d'imatges, l'organització d'un equip, etc. Ho vaig acceptar, però com un encàrrec amb data de caducitat perquè jo sé que el carrer és el meu hàbitat fotogràfic natural al qual havia de tornar algun dia. I així va ser, i n'estic molt content.

JMC: Tu ets un fotògraf "tot terreny", que has cultivat gairebé tots els gèneres i darrerament també el vídeo. En quins et sens més còmode?

DA: Jo em sento un periodista i diria que allò que de veritat m'interessa, allò que em resulta veritablement enriquidor de la fotografia és el contacte personal amb la gent. El factor humà és la clau del meu treball. El fet de prémer el disparador és només el moment final d'un procés d'aproximació, contacte i coneixement amb les persones i la realitat fotografiades. Un

procés en el qual ha de jugar el sistema de valors del fotògraf i el màxim respecte pels fotografiats.

JMC: Una pregunta tòpica però obligada. Digueu-me alguns dels teus fotògrafs de referència.

DA: Naturalment són molts però un dels primers és sens dubte Alex Webb, que sempre em sorprèn amb les seves fotografies. Per descomptat en l'època de la meua formació em van influir els fotògrafs francesos clàssics Kerstev, Lartigue i Cartier Bresson. També em va impressionar extraordinàriament el primer llibre de fotos de guerra de *Don McCullin*, encara que després jo mai hagi treballat en aquest gènere. I tinc una profunda admiració per Juan Manuel Navia. Trobo que té un extraordinari discurs fotogràfic; és un mestre del color i un gran pedagog. Precisament fa pocs dies va dictar una classe magistral a Barcelona en el context del projecte OBJECTIU BCN, de la qual *Núvol* es va fer ressò i que, per fortuna, tots els aficionats a la fotografia, poden veure en el [vídeo](#) que està penjat al web.

JMC: Són coneguts els teus treballs sobre rodatges de pel·lícules d'en Fernando Trueba, com *El embrujo de Shangai*. Sembla que està desapareixent la figura que s'anomenava Foto fixa, una funció que avui acostuma a fer qualsevol tècnic del rodatge en detriment del fotògraf professional?

DA: Jo no vaig participar en aquests rodatges formant part de l'equip de la pel·lícula, sinó perquè estava fent un reportatge sobre Barcelona com a plató cinematogràfic i més tard per la meua relació personal amb els germans Trueba. Però és cert que és una llàstima que avui no es contracti a grans fotògrafs per fer el seguiment dels rodatges amb profunditat. Recordo en aquest sentit els encàrrecs que va fer l'agència Magnum i que van donar lloc a grans treballs que encara avui podem consultar a la seva [pàgina web](#).

JMC: La Colita deia l'altre dia en una conferència parlant de la seva trajectòria: "Jo vaig ser la fotògrafa de...". Això avui en dia ja no ho pot dir gairebé ningú, oi? Sembla que també s'ha perdut la fidelitat a allò que podríem dir "el fotògraf de capçalera".

DA: És veritat això que diu la Colita. I les seves paraules em fan pensar que a casa nostra els fotògrafs no estem ben organitzats i això repercuteix en la nostra feina. Una figura que ens manca especialment és la de l'agent, que ens ajudi a gestionar la nostra feina, a representar-nos davant d'institucions, espònsors i clients, que ens alliberi de les tasques de gestió. A Estats Units o França, per exemple, aquesta és una figura clau que defensa la posició del fotògraf i potencia el seu treball. És una assignatura pendent.

JMC: Tu estàs molt en línia amb les noves tecnologies. Parla'ns de la teua pàgina web *theWside*, que és una referència per a molts fotògrafs que esperen els seus continguts i segueixen les teves opinions sobre càmeres i equips fotogràfics. Com el gestionas?, quin nombre de lectors el segueixen?

DA: *Wside* va néixer quan era redactor en cap del diari amb la intenció d'aprofitar la informació que disposàvem i volia ser una finestra per explicar a la gent els nostres criteris d'edició. Ara la gestiono tot sol però segueixo intentant expressar-hi les meves opinions personals, valorar els treballs dels fotògrafs que m'interessen o participar en debats d'actualitat, com ha estat darrerament el del retoc fotogràfic en el fotoperiodisme. Pel que fa al nombre de visitants no tinc dades estadístiques però sé que té una bona acollida, especialment entre aficionats avançats, estudiants de fotografia i sobretot professionals, que són el meus destinataris principals. Pel que fa a les valoracions de caràcter tècnic que facilito vull remarcar que es tracta d'opinions personals molt senzilles, perquè no puc ni vull competir amb les anàlisis que fan els portals especialitzats.

Mobile congressman 2013 | Foto: David Aiob

JMC: Com veus la futura evolució de les càmeres? Hem arribat ja a uns nivells estables en la cursa tecnològica?

DA: Realment la cursa dels fabricants pels megapíxels no té cap sentit. És més important la dimensió del píxel que el seu nombre. I pel que fa a la sensibilitat els sensors actuals han arribat a nivells més que suficients, inimaginables fa uns anys. Poder disparar a 12.000 ASA amb menys soroll que amb pel·lícula de 400 és sorprenent. Però sembla que el mercat es mou per la llei del “Cuanto más mejor”, quan de fet no caldria.

JMC: Creus que les tradicionals càmeres reflex professionals, amb mirall, grosses i pesants seran substituïdes per noves modalitats com les actuals micro 4/3, sense mirall i amb visor electrònic.

DA: Penso que sí, la qualitat dels visors electrònics actuals els iguala als òptics i per mi la sensació en treballar-hi pràcticament és la mateixa. Les diferències de pes i cost poden acabar imposant-se.

JMC: Malgrat això molts professionals com tu segueixen enyorant la fotografia analògica. Per què?

DA: L'activitat professional exigeix indiscutiblement la tecnologia digital. Però a mi m'agradaria tornar a treballar amb rodets, especialment en formats mitjans (6x6), per a projectes més personals. Es dispara menys i es pensa més i les fotografies acaben tenint més volum, més força. Si se'm permet el símil, és com tocar una peça amb un piano electrònic dotat de totes les aplicacions de software de darrera generació o fer-ho amb un Steenway. Per a mi sens dubte aquest darrer sona millor!

JMC. Potser tinguis raó però em fa l'efecte que amb les noves generacions la fotografia analògica serà una fórmula absolutament residual. Però ja ho veurem, el temps ho dirà.

DA: Sí, és veritat que avui molts fotoperiodistes joves pràcticament no han vist, i menys revelat, mai un rodets. I quan disparo amb una càmera 6x6 la meua filla busca la pantalla per veure com ha sortit la foto...

JMC: Els canvis de tecnologia i la crisi estan afectant molt el món dels fotògrafs. Com pot afrontar el professional la competència dels amateurs avançats que faciliten “gratis et amore” material als mitjans i altres clients? Que hi hagi competència és bo, però no ho és que aquesta sigui deslleial.

DA: Aquest és certament un problema de difícil solució sobre el que voldria fer dues consideracions. La primera és que l'anomenat periodisme ciutadà, que és un nou factor informatiu molt interessant que s'ha d'aprofitar, exigeix més que mai la figura de l'editor gràfic que contrasti l'origen, la fiabilitat i la qualitat de les imatges. En aquest sentit, en

general, els mitjans de fora estan molt més professionalitzats. I d'altra banda és imprescindible que els diaris i les agències paguin aquelles fotos de particulars de les quals el mitjà en fa un ús realment professional.

JMC: Darrerament al món del fotoperiodisme es parla molt de reportatge multimèdia. Ens pots explicar aquest concepte?

DA: El multimèdia no és pas un concepte tan nou. De fet podem dir que és un documental en el qual s'incorpora el vídeo, la fotografia i el so. És un producte audiovisual complex que exigeix un treball en equip que desborda les capacitats i coneixements del fotògraf individual. Requereix més temps, equip, personal i sobretot feina d'edició. I per això resulta molt més costós. El secret de la fórmula és la complementarietat i potenciació dels tres llenguatges.

JMC: Parlem doncs del CALCIO STORICO, el reportatge multimèdia amb què, com hem dit, acabeu de guanyar un premi molt important.

DA: En David Ramos, fotògraf i gran amic, em proposa fer un reportatge sobre aquest particular esdeveniment de Florència. És la nostra primera experiència i decidim fer-lo plegats en format multimèdia. Encara que tots dos som fotògrafs cada un s'encarregarà d'un dels dos mitjans, jo del vídeo i ell de la foto. Crec que va ser un encert perquè cada llenguatge té uns requeriments i demana una retina diferent. És molt difícil fer-los compatibles simultàniament. Un cop acabat el treball de camp vam veure que la tasca d'edició ens desbordava i vam recórrer a José Bautista, un dels millors especialistes en aquest camp. I així entre els tres hem creat aquest equip i aquesta experiència apassionant en la qual hem treballat al llarg de sis mesos!

Airob i Ramos a Florència

JMC: I qui paga la festa? Com es cobreixen els elevats costos de producció d'un multimèdia?

DA: Aquest és el meu gran dubte sobre el seu futur. El multimèdia és un producte molt costós i els mitjans espanyols no crec que, en la situació econòmica actual, pensin finançar-lo. En canvi, alguns mitjans americans estan començant a crear equips multimèdia, encara que sovint més per raons de prestigi que de rendibilitat econòmica. Potser algunes cadenes de televisió es podrien interessar també per aquest format. Internet és, sens dubte, el principal motor d'aquest format però malauradament fins ara només consumeix gratuïtament i no paga.

JMC: I en paral·lel amb el CALCIO sabem que des de fa dos anys estàs treballant en un documental de gairebé una hora de durada, "La caja de cerillas", sobre la figura del gran fotògraf de Santa Coloma, en Joan Guerrero. Fes-nos una pinzellada d'aquest projecte.

DA: Doncs jo sóc col·lega i un gran amic d'en Joan i vaig pensar que calia deixar un testimoni de la seva manera de veure l'ofici, la fotografia i la vida. Inicialment vaig pensar a fer un llibre de converses amb ell. Després vaig veure la possibilitat de fer una entrevista filmada. I a partir d'aquí va sortir un documental amb alguns rodatges exteriors a Santa Coloma i altres paisatges de la seva vida. La cosa es va anar complicant perquè la vam abordar en solitari sense altres mitjans. A mesura que el projecte ha anat avançant, veig que desperta més interès i començo a rebre alguns suports molt estimables. El rodatge ha tingut moments molt emocionants tot escoltant la veu d'en Joan parlar de la seva visió de la vida i de les seves experiències amb el cine, la poesia, l'amistat, la música, l'amor o Santa Coloma. Està ple de defectes perquè és una primera experiència i s'ha fet sense gaires mitjans amb moltes improvisacions. Però està fet amb el cor i segur que la màgia d'en Joan Guerrero arribarà als espectadors. Es presentarà el mes de juny en el context de Certamen OBJECTIU BCN i després es projectarà també a la Fílmoteca i espero que en altres mitjans.

JMC: Doncs esperem amb moltes ganes la presentació d'aquest teu darrer treball. Moltes gràcies.

Homenatge a Paco Elvira

Josep M. Cortina. Barcelona. / 9.04.2014

Ara fa un any va morir accidentalment, mentre treballava a les costes del Garraf, el reconegut fotògraf Paco Elvira. Amb aquest motiu s'ha celebrat un emotiu acte d'homenatge a l'Aula Magna de la Facultat de Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Paco Elvira. Fotografia Laura Guerrero

A l'acte, presidit pel degà, Josep Mª Català, hi ha participat una extraordinària representació dels fotògrafs catalans que han parlat amb emoció de l'obra i la personalitat de Paco Elvira, de qui tots s'han manifestat deutors i admiradors. Eduard Bertran, Director de l'IEFC, Pepe Baeza, editor fotogràfic de *La Vanguardia*, Pepe Encinas, responsable de fotografia d'*El Periódico*, Sandra Balcells fotoperiodista i professora de la Universitat Ramon Llull, Laura Terré, historiadora i comissària fotogràfica, i els grans fotògrafs Tino Soriano, David Aiob i Quim Manresa han intervingut en un interessant col·loqui que ens ha permès endinsar-nos en l'obra d'Elvira i conèixer de primera mà les experiències que havien compartit.

És difícil resumir en poques paraules tot allò que s'ha dit, però tots han coincidit en alguns trets que defineixen la personalitat de l'homenatjat. Elvira era una persona extremadament discreta en els seus comportaments, tant personal com fotogràfic. Era també un home sempre disposat a donar un bon consell, a ajudar els seus col·legues en qualsevol necessitat tècnica que tinguessin. Va ser un extraordinari professor, reconegut per companys de claustre i alumnes; en aquest sentit va actuar sempre com a promotor de joves fotògrafs a qui sabia donar un bon consell o un eficaç cop de mà. Així ho reconeixia el mateix Tino Soriano quan explicava com el va ajudar a incorporar-se a *National Geographic*.

S'ha destacat molt els seus treballs sobre Irlanda, una sèrie que es va perllongar del 1981 al 1987, o el treball sobre la Revolució dels Clavells a Portugal; però s'ha volgut emfatitzar el seu importantíssim paper com a cronista gràfic de la transició amb unes fotografies que s'apartaven de la crònica oficial- que Laura Terré ha qualificat de "fotografia de abrazo y medalla"- per endinsar-se en les realitats profundes dels moviments socials. L'atur, la pagesia, els barris, les lluites ciutadanes van passar pel seu objectiu. Elvira, han dit, era fotògraf, directe, ràpid i eficaç i les seves imatges transmeten serenitat i qualitat humana. Una altra faceta era la seva facilitat, malgrat la seva veterania, per adaptar-se a les noves tecnologies. Va ser el creador, el 2009, d'un dels primers blogs de fotografia que tenia moltíssims seguidors i on publicava pràcticament un post diari. Els qui tenim un blog personal sabem què vol dir aquest ritme de publicació! D'aquí va néixer també el seu projecte "Fotos desde mi ventana", una sèrie de fotografies diàries disparades al carrer des de la finestra de casa seva i que va tenir un gran reconeixement.

El Plató de la Facultat. Fotografia: J.M.Cortina

L'acte ha acabat amb l'anunci per part de la facultat i altres entitats del món de la imatge de la decisió de sol·licitar per l'any vinent la concessió a Paco Elvira, a títol pòstum, de la Creu de Sant Jordi. Igualment es preveu organitzar una exposició de la seva obra a la sala d'exposicions de la UAB.

Finalment, la filla del fotògraf, Andrea Elvira, ha descobert una placa al plató de fotografia de la facultat que a partir d'ara passarà a anomenar-se "Plató de Fotografia Paco Elvira". En conjunt, un acte de justícia per homenatjar un gran fotògraf i una persona molt estimada pels seus amics i companys de professió.

Festival In-Somni Girona

Gerard Olivé. Girona. / 11.04.2014

A partir del 30 d'abril i fins el 3 de maig se celebra a Girona l'onzena edició del "festival itinerant de música independent de Catalunya" per excel·lència: In-Somni; un festival que, any rere any, s'ha anat consolidant fins a convertir-se en una cita ineludible dins el panorama musical.

Adrià Puntí | ©Víctor Parreño

Tot i que des de l'organització sempre s'ha reiterat que la voluntat del festival és descobrir nous talents musicals, In-Somni 2014 comptarà amb figures consolidades dins el panorama independent, no només d'abast català sinó també internacional. Artistes de la talla de Micah P. Hinson, The Fuzztones, Adrià Puntí o Mazoni són els caps visibles d'un festival que aposta com mai per la sonoritat rockera com a tret més característic de l'edició d'enguany.

Amb un pressupost que compta amb 84.500€, seguint la línia d'edicions anteriors, In-Somni ha vist com la seva proposta s'ha anat consolidant de forma paral·lela al creixement cultural que ha experimentat la ciutat de Girona, convertida en una "ciutat de festivals". En aquest sentit el seu alcalde, Carles Puigdemont, afirmava en la roda de premsa de presentació de l'esdeveniment que "L'In-Somni Festival Girona és un ingredient atractiu i necessari en aquesta recepta de Ciutat de Festivals que hem creat". Puigdemont, en la mateixa línia, considera que "La fórmula d'enguany de l'In-Somni Festival Girona aconsegueix un producte de qualitat que des d'aquí agraïm".

Aquest producte de qualitat al qual fa esment Puigdemont, passa per un seguit de propostes musicals que, fugint de la comercialitat, s'instal·len en un àmbit d'experimentació musical contínua en què la recerca de noves sonoritats provoca que cada grup participant d'In-Somni tingui un segell propi.

Aquesta característica intrínseca del festival va més enllà dels grups consagrats que hi actuaran. Des d'In-Somni s'ha impulsat el concurs de grups emergents del festival, amb la clara voluntat de fer més extensible la idiosincràsia del festival, alhora que facilita la irrupció de bandes que combreguen amb l'ideari que promou In-Somni. Així doncs, grups emergents com són Balancí, Modern Poppers o El impassible Jack Kirby també tindran l'oportunitat de fer-se sentir.

Els grups

Però, més enllà de les bandes emergents, l'edició d'aquest any es caracteritza per comptar amb noms realment destacats. El primer de tots ells, Adrià Puntí. L'encarregat de donar el tret de sortida al festival, presentarà en exclusiva el seu nou espectacle que porta per títol "Incompletament a Mitjanit". Puntí, a més, estarà acompanyat per la seva banda The Fellections on the Rocks Band Bang Bang, de manera que el so més elèctric i rocker del músic de Salt està garantit.

Però si hi ha un nom que sobresurt per damunt de tots, aquest és el de Micah P. Hinson. El cantautor nord americà presentarà el seu setè disc, "Micah P. Hinson and the Nothing", un disc que ha tornat a sacsejar l'escena indie per les seves lletres escrites des de l'angoixa poètica. Hinson, comparat sovint amb Leonard Cohen, s'ha convertit en un personatge de culte que aixeca admiració treball rere treball. Arriba a Girona sent una de les figures internacionals més consolidades i respectades de l'escena musical independent.

Més enllà de Hinson, el panorama internacional de l'In-Somni d'aquest any també compta amb la presència dels històrics The Fuzztones que, amb 30 anys sobre els escenaris, posaran a prova el públic gironí a través del seu garage rock inconfusible.

La presència d'artistes consagrats en l'escena musical catalana, també és un tret característic de l'In-Somni d'aquest any. En aquesta línia hi trobem artistes com Mazoni, que presentarà el seu nou *Sacrifiqueu la princesa* que ha sorprès a crítica i públic amb el seu toc electrònic.

Els cada vegada més imprescindibles Bremen també faran acte de presència a Girona. Amb influències de Band of Horses o Wilco, Bremen està acaparant un munt de premis gràcies a la seva proposta rock, folk i country que ha servit per compondre peces tan delicades com "Fugir endavant".

In-Somni també comptarà amb l'energia de Buhos i Los Tiki Phantoms, els gironins Carmen 113 o els guanyadors del concurs per a nous talents emergents del festival.

Cuina amb Joan Roca

Zuriñe Martín. Barcelona. / 10.04.2014

Són les 9:30 i Joan Roca camina pel passadís en penombra de la sisena planta de l'Hotel OMM. El xef d'El Celler de Can Roca (considerat el millor restaurant del món segons la revista *Restaurant*) entra a la Sala Passeig de Gràcia, on una vintena de periodistes l'esperen per conèixer els detalls del seu nou llibre, *Cuina amb Joan Roca. Tècniques bàsiques per cuinar a casa* (Planeta), que entre d'altres, inclou receptes que cuina al seu restaurant.

Joan Roca del Celler de Can Roca

Amb les ulleres arrodonides de metall penjades al coll d'una camisa blanca, un jersei de color violeta i uns pantalons bàsics negres, Roca saluda amb tranquil·litat els assistents i seu al bell mig d'una immensa taula. Els periodistes que es troben a la banda dreta, on hi ha el *buffet*, apuren el seu cafè i l'acompanyen. Els altres es disposen a prendre apunts a les llibretes que l'hotel els ha regalat. Al mateix temps que cau la pressió sobre el botó vermell del REC de les gravadores de les ràdios, es dona per començat l'esmorzar de premsa.

Mentre es fa la introducció de rigor per part de l'editorial, el xef agafa l'aigua del seu lloc i comença a vessar-la al got. De *Cuina amb Joan Roca* destaquen tres punts: d'una banda, la revolució conceptual que presenta un llibre de cuina que fuig del receptari tradicional (tot i que inclou 80 receptes per practicar la teoria) i que s'apropa al concepte de curs de cuina. D'altra banda, el fet que l'escriptor compti amb la màxima consideració com a xef en l'actualitat. I, per últim, que l'obra és resultat de la integració de l'experiència de 25 anys davant els fogons i a les aules.

Després de veure's part de l'aigua, Joan Roca pren la paraula. Les idees, expressades amb la seva veu greu i la cadència pausada i propera, són reforçades pels gestos. Roca gesticula amb les mans, lentament, marcant les tòniques dels mots, tot i que sovint les deixa en repòs, ja sigui sobre la taula o sobre la falda. Segons explica el xef, la informació del llibre és necessària perquè aporta el coneixement bàsic que, més endavant, ens permetrà interpretar

les receptes des de casa. A més de l'aprenentatge sobre els pilars de les coccions, l'obra parla d'organització de l'espai, de promoure l'alimentació sana i de conèixer les temporades dels productes, tot aplicant "un cert sentit comú en l'alimentació".

S'obre el torn de paraula i des d'un dels extrems de la taula es pregunta quin seria l'estri bàsic per cuinar. Joan Roca ho té clar: "Temps i ganes. Per mi cuinar a casa és una mostra d'afecte".

Durant les preguntes, el xef d'El Celler de Can Roca fa una crida a la implicació dels cuiners vers la cura del medi ambient, garantint la sostenibilitat i posant en valor els aliments de proximitat. En aquest sentit, recorda que "s'ha de menjar bé, bo i sa, tot i que no implica menjar sempre productes *gourmet*. Hi ha aliments accessibles que són grans opcions". Un exemple, les mongetes.

Des de l'altra punta de la taula, una periodista li pregunta sobre la portada, on es veu el cuiner aguantant un ganivet com si d'una pilota de bàsquet es tractés. Joan Roca riu mentre explica que en Pitu, apel·latiu amb què anomenen Josep, el germà sommelier, va alertar de si la gent intentaria imitar-ho: "És un muntatge, que quedi clar! S'aguantava amb un fill!", explica. "El que volem transmetre és que es pot jugar amb la cuina".

A banda de l'aspecte gràfic, el llibre ha estat editat en català i es vendrà per uns vint euros. Pel que fa a la llengua, l'autor ha confessat que per garantir la màxima claredat "vam buscar paraules al Termcat". Respecte el preu, que fos assequible era condició *sine qua non* per editar-lo.

Abans de finalitzar les preguntes, es recorda que, en breu, farà un any que van ser qualificats com el millor restaurant del món, un rànquing, que, tanmateix, es reedita cada any. "Aquest any ha estat fantàstic. Guanyar un premi com aquest ens ha permès fer coses que probablement no haguéssim fet per la pressió que teníem a sobre", explica el xef d'El Celler de Can Roca. "Som número 1. Com amb els Oscar, un cop guanyat ja s'ha reconegut i després toca gaudir i seguir treballant. Si aquest any guanyem, perfecte; però si no repetim al podi, l'Oscar ja el tenim".

Després del col·loqui, només falta que els periodistes que al principi prenen un cafè, l'acompanyin amb el menjar. Des d'una taula auxiliar esperen els croissants, mini ensaïmades, pa de pessic i begudes diverses.

Que molts dels assistents es dirigissin a aquest *buffet* no va impossibilitar que els periodistes formessin una petita cua a l'altra banda de la sala per demanar, entre la vergonya i la il·lusió, la signatura de Joan Roca als llibres. Com si d'infants a punt de conèixer Mickey Mouse es tractés.

La Sala Passeig de Gràcia de l'Hotel OMM es convertia, a les 12h, en un petit Disneyland culinari on Joan Roca repartia l'esperança de millorar a la cuina. De fer, com ell diu, "d'una cosa senzilla, una d'excel·lent".

Jorge Arturo Vargas: «Amarillo és una baixada als inferns»

Aída Pallarès. Barcelona. / 10.04.2014

Fins aquest diumenge es pot veure a la Sala Petita del Teatre Nacional, l'espectacle *Amarillo* de la companyia mexicana Teatro Línea de Sombra. Un muntatge profundament compromès que, segons Xavier Albertí, no deixarà ningú indiferent. Hem parlat amb Jorge Arturo Vargas, director de la companyia i del muntatge.

Amarillo, aquests dies al TNC | Foto Roberto Blenda

Aída Pallarès: Des de fa uns anys els espectacles de Teatro Línea de Sombra s'elaboren a partir d'un fet real. Per què busqueu la realitat a l'escena en comptes d'arribar-hi a través de la ficció?

Jorge Arturo Vargas: Durant els primers anys de la companyia sí que optàvem per arribar a la realitat a través de la ficció. Vam adaptar, per exemple, textos de Lars Noren, ja que ens permetia trobar a l'interior de l'estructura espais on el text deixava veure una altra cosa, més enllà de la ficció. Més endavant, però, ens vam adonar que la ficció tanca l'experiència escènica i això implica una verticalitat de relacions. I, per tant, ens va començar a interessar més de quina manera la realitat pot irrompre a l'escena i travessar les construccions fictícies. A més, creiem que l'alt nivell de violència als carrers de Mèxic fa irrellevant qualsevol intent d'arribar-hi des de la ficció. Per això fa aproximadament uns cinc anys vam decidir que havíem de buscar el material dels nostres espectacles en la mateixa realitat. I, sobretot, tractar d'eliminar les convencions més fictícies per deixar els materials de la realitat el més intactes possible però sense renunciar a les elaboracions poètiques.

A.P: I arribeu a aquesta realitat a partir del teatre però també des de la *performance* i les arts plàstiques.

J.A.V: Sí. A nosaltres no ens interessa el vehicle a través del qual aquesta realitat arribarà a l'escena. De fet sol ser l'últim que decidim. *Amarillo*, per exemple, va sorgir a partir d'aquest mur hipervigilat, una mena de panòptic fronterer, i vam decidir utilitzar càmeres de circuit tancat a l'escena per construir aquesta sensació que res pot escapar de la mirada de qui observa. El vídeo, per tant, no és una solució formal sinó un element necessari per a l'obra.

A.P: Aquest vincle amb el context social de Mèxic és una manera de denunciar la realitat del país?

J.A.V: Doncs sí. Tot i que també entenem la política com un element més de la necessitat de completar-se i que et permet exigir el que és just. Per tant aquesta idea del fet polític ens permet treballar el fet social sense renunciar a la mirada subjectiva. Crec que el que fem a Teatro Línea de Sombra és fer visible allò que intenten fer invisible. I això que volem fer visible està en el context social en què vivim i hem d'anar a la realitat per poder-ho denunciar.

A.P: Com funciona el procés creatiu d'un espectacle de Teatro Línea de Sombra?

J.A.V: A *Baños Roma*, per exemple, vam partir d'una notícia del diari on vam descobrir que un boxejador que creïem mort, - José "Mantequilla" Nápoles-, vivia a Ciudad Juárez. I aquell any 2009, precisament, Ciudad Juárez estava considerada com la ciutat més perillosa del món. Ens va semblar que teníem la possibilitat de narrar la història d'aquell home i alhora la de la ciutat. Així que tota la companyia vam anar cap allà per descobrir de què estava fet l'espectacle. És una creació totalment col·lectiva.

A.P: I en aquesta creació quin paper té el text?

J.A.V: L'escriptura és part d'una construcció que circula. Per a nosaltres el text no és més que moviment, el treball de construcció d'un actor. I per tant el que arriba al primer dia d'assajos no és el mateix del final. De la mateixa manera, tampoc hi ha una autoria clara, ja que l'anem creant entre tots, és un híbrid d'idees.

A.P: Una idea que en certa manera beu del que deia Vsévolod Meyerhold, que les relacions a escena haurien de ser horitzontals?

J.A.V: Exacte. Quan un dramaturg escriu un text es crea una mena de jerarquia entre el cap de l'autor i el cos de l'actor, un pensa i l'altre executa.

A.P: I opteu, per tant, per un teatre del cos.

J.A.V: Nosaltres partim de la creença que el cos és l'instrument material de l'actor i, per tant, el fonament de la creació escènica. Ens interessen molt els processos tècnics i tradicions que col·loquen el cos en el centre del llenguatge de l'escena, com en el teatre d'Eugenio Barba i el de Grotowski. És a dir, ens interessa més un actor constructor que un actor intèrpret.

Amarillo | Foto Roberto Blenda

A.P: Aquest actor constructor suposo que ha d'estar en un estat constant d'alerta perifèrica?

J.A.V: Sí, exacte. Per a nosaltres és fonamental que l'actor més que interpretar comparegui. És a dir, que estigui tot ell i la seva presència en escena. L'actor ha de tenir ulls al clatell, a les mans i als peus i d'aquesta manera pot percebre més coses i establir una relació amb l'espectador. Durant molts anys hem treballat amb la idea del no-acting, d'estar a escena i partir del que hom és i no d'una possible representació ficcional. Per tant no representem personatges ficticis.

A.P: Parlem d'*Amarillo*. D'on sorgeix?

J.A.V: Amarillo és una ciutat del nord de Texas, als Estats Units, que als anys seixanta va ser un focus d'atracció pels emigrants. Cinquanta anys després la frontera de Mèxic amb els Estats Units ha esdevingut un dels camins més perillosos del món on, diuen, han desaparegut prop de 70.000 emigrants en els darrers deu anys. Crec que és una xifra escandalosament brutal. L'espectacle *Amarillo* es col·loca en aquesta realitat i parla de l'encreuament que els emigrants fan pel desert, un territori que esdevé una mena de trànsit entre la terra natal i el somni americà amb el qual intenten resoldre la seva vida. L'any 2009, quan vam crear *Amarillo*, hi havia 5.000 emigrants que havien desaparegut en aquell desert en un període d'uns sis anys. I nosaltres ens vam preguntar per què decideixen abandonar el seu país i creuar per les parts més hostils de la frontera. I la resposta és que mentre que augmentaven les mesures de seguretat i es va construir un mur, els emigrants van començar a buscar altres maneres de creuar, cada cop més perilloses.

A.P: Des de quin punt de vista abordeu la figura de l'immigrant?

J.A.V: Nosaltres creiem que no és un il·legal i sempre intentem que aquesta paraula s'elimini del vocabulari perquè criminalitza l'immigrant i el torna vulnerable. De fet, nosaltres hem pogut constatar que en general els fenòmens migratoris beneficien les economies, ja que els immigrants s'encarreguen del "treball escombraria". Cada any creuen 400.000 immigrants centre-americans cap als Estats Units i una altra quantitat similar de mexicans intenten creuar la frontera. De fet, gairebé el 15% de la població mexicana viu als Estats Units. Aquest flux migratori, però, contrasta amb les deportacions que, l'any passat, rondaven els dos milions. És un flux i reflux d'emigrants que mai acaba i creiem que mai acabarà fins que no canviïn les circumstàncies político-econòmiques del país.

A.P: És una obra més aviat coral com *Baños Roma*?

J.A.V: Sí, és una mena de mosaic. Treballem de forma fragmentària i a través d'aquests quadres creem una possible imatge d'una possible història. En un principi *Amarillo* parteix de la idea d'un cos que se n'ha anat de la seva terra natal i encara no ha arribat al seu destí. D'aquesta manera es planteja una mena de fantasmagoria a través de la qual les persones que l'han vist marxar intenten reconstruir el camí i la memòria d'aquest home. És un immigrant que no té nom i els té tots alhora, ja que podria ser qualsevol de nosaltres. Podríem dir que *Amarillo* és una baixada als inferns.

A.P: I formalment?

J.A.V: Com que parla de la frontera, el muntatge intenta desplaçar-se de les formes convencionals de l'escena i construir un paisatge en contínua transformació, una instal·lació habitada a través de la qual se succeeixen una sèrie de paisatges, objectes i narratives que es van formulant una pregunta que té a veure amb el cos absent d'un immigrant.

A.P: La violència és una constant en les vostres obres.

J.A.V: Doncs sí. És evident que ho és perquè som mexicans, però a Teatro Línea de Sombra també volem revelar aquella violència que no veiem. Arcadi Oliveres, a qui admiro molt, sempre explica que els grans capitals expliquen molts dels mals del Tercer Món. Sempre hi haurà una corresponsabilitat entre la violència del meu territori i el nord que l'ha anat provocant. *Amarillo*, per exemple, també és una mirada sobre aquesta violència, de la qual no se'n parla, la violència que provoca que una persona decideixi abandonar el seu país. Vivim en un món de violència però la que importa no és l'explícita sinó la que ningú vol veure ni tocar perquè no interessa. És la violència del vestit i la corbata. Tots vivim envoltats de violència, la diferència és que a Mèxic és explícita i aquí no.

A.P: Per acabar, em podries donar una pista dels nous projectes de la companyia?

J.A.V: Estem preparant un espectacle a partir de la història d'un grup de dones d'una comunitat de Colòmbia, que s'anomena "la lliga de dones desplaçades". Són una cinquantena de dones que no tenien casa i fa uns quinze anys van començar a construir la seva pròpia ciutat. Actualment elles es pregunten què serà del seu futur i, sobretot, el dels seus fills. Nosaltres ens volem fer eco d'aquesta pregunta. Què passa amb els fills quan tenen el mateix horitzó del qual les seves mares van haver de fugir?

Viatges i flors de Mercè Rodoreda

Mercè Prunera. / 13.04.2014

Mercè Rodoreda va morir un dia com avui, un 13 d'abril, en plena primavera. Ens deixava un llegat literari de referència internacional i un jardí esclatat de flors a la casa de Romanyà. La casa on l'escriptora va culminar *Mirall trencat*, on va concebre *Viatges i flors*, premi Serra d'Or de 1980, i on va decidir passar els darrers anys de vida entregada a les seves flors.

Mercè Rodoreda | Foto Arxiu Vilallonga

Viatges i flors és literatura de primer ordre, com tot el que va escriure Mercè, però haver de competir amb obres majúscules com ***La Plaça del Diamant*** ha relegat la peça a un lloc discret i immerescut. En aquesta obra de maduresa Rodoreda es permet recrear la seva passió per les flors i aprofita per allunyar-se de la narrativa realista que l'havia definit sempre, fent un recorregut per uns pobles enigmàtics a l'estil de les ciutats d'Italo Calvino. El resultat és un recull de peces breus sota els subtítols "**Flors de debò**" i "**Viatges a uns quants pobles**" que demostren la resiliència de les flors i les emocions enterrades que habiten sota qualsevol cosa.

A "**Flors de debò**" hi descobrirem un gènere rar, uns textos molt breus que a mig camí entre el poema narratiu i el conte expliquen les característiques i la vida singular de les flors, més intensa del que es podria esperar d'uns éssers immòbils que viuen clavats a terra.

"Flor Vermella"

Està clavada a la branca: sense coll. Encesa d'un vermell dolorós, quan l'aire s'atura i la bufa, la vora dels pètals tremola. I a la nit, quan l'herba és freda i les serps beuen llet, a cada pètal tibant li surt una gota de sang negra: plana i dura com les llavors de la síndria. Humida. És la malura. Val més no tocar-la. La malura crema la flor i a la malura la podreix un xàfec. Les llurnes, que són sàvies, encenen el fanalet. I miren.

Flor vermella

Són flors inventades, d'una naturalesa tan impensable com exuberant. Hi trobarem flors que es passen el dia rient, d'altres que fan olor de sang o les que s'obren en passar perquè les miris. Des de flors boges que s'abracen a les cames dels homes fins al Flor Cavaller, masculina, un flor que fa guàrdia i toca la trompeta del seu pistil per avisar les altres flors que el vent arriba.

I coneixerem la Flor Negra per a qui “set pous i set nits de les mes llargues” es van haver d’ajuntar i a qui “mil formigues van donar la vida perquè tingués el seu color i la seva mena de vernissat”.

És la Rodoreda lírica.

El narrador de “**Viatges a uns quants pobles**” ens portarà per uns llocs idíl·lics, empeltats d’una fantasia trista i preciosa alhora. També són imaginats però són pobles com els d’abans, dels de cases baixes, carrerons, places i taverna, amb porxat i hostal. Amb un riu seguit de xops i la natura a tocar. Allí on viuen homes i dones que accepten el destí sense esperança però amb una noblesa d’ànima que els fa transcendir.

Són, altre cop, peces molt breus on des d’un imaginari irreal i sota l’atmosfera del conte clàssic s’expliquen les penúries que va portar la guerra: viudes, fam, pena i mort.

“El poble dels formatges explicat per la dona encapollada” (fragment)

Les vaques fan llet una vegada al mes. Fan. Vull dir, fan. No les muny ningú... Quan els sembla que la llet ja es prou espessa de tant en tant deixen caure un raig de cada teta, un raig espès que va fent una coca al terra... Quan la coca ja està feta s’omple de cucs; mes blancs que el ventre de les vaques... Són cucs formatgers. Només deixen la closca: rossa i bruna. La gent del poble, és clar, es mor de gana, i si vol menjar ha de menjar herba a punta de dia.

Semblen contes de fades sense fades, com històries per a nens que només podran llegir de grans perquè el llenguatge en Rodoreda és sempre senzill però la seva ficció és descarnada.

Cucs de seda

Al poble dels morts, els morts es passegen durant els solsticis, al de les rates ben criades els rosegadors es mengen les cases de tant desesperades de gana com estan i al de les dones abandonades les dones es comporten com cucs de seda, s’alimenten de fulles i viuen dins un capoll.

I malgrat aquest horror el contes encara guarden un punt de candidesa volent rescatar la innocència que les penúries de la guerra havien robat al món. Això sí, sense princeses ni finals feliços.

“Viatge al poble dels guerrers” (fragment)

Em vaig haver d’arraconar de pressa perquè venien contra mi potser un miler de cavalls amb soldats al damunt armats amb llances...

Sempre fan el mateix. Van i vénen dues vegades al dia: matí i tarda. Viuen en tendes de campanya una mica lluny d’aquí, en un plantat d’oliveres. No fan cap mal: fan de soldat per inspirar respecte i tothom els tem això que ells només galopen i trompetegen. Les seves dones els esperen més enllà de les oliveres, totes joves...

Als viatges també hi surten flors, amagades per entre les històries. Ara margarides nanes, ara mimoses, acàcies, fonoll i roses grogues, blaves o negres.

Mercè Rodoreda sempre s'envoltava de flors, les plantava al jardí, les regava, les podava, les cuidava i les posava a la ficció. No podia ser altra cosa venint d'una dona que als 72 anys reconeixia, encara amb rubor, haver robat de xiqueta un crisantem a la veïna perquè no podia estar-se de tenir la flor més bonica que havia vist mai.

La mort es va endur la Mercè a mitjan abril, deia. O potser va ser ella qui va voler deixar el món quan encara estava en flor.

El Patufet i el nen del dic

Joan Carreras. Barcelona. / 15.04.2014

Joan Carreras acaba de guanyar el premi Ciutat de Barcelona 2014 amb Cafè Barcelona, una novel·la ambientada a Amsterdam. Carreras posa en boca del protagonista, un català expatriat, una curiosa teoria sobre el Patufet, comparant-lo amb una figura equivalent del folklore holandès.

Pel que em diu la Mercè, tinc la impressió que als catalans els agrada creure que s'assemblen als holandesos, a la imatge que tenen dels holandesos. Pobles comerciants i mariners, pagesos murrís i cultes urbans, bons negociants però amb alguna conquesta precedent i resistents als espanyols. Diria que els holandesos no ho veurien de la mateixa manera però no en puc estar segur. En realitat, hi havia catalans que també participaven de l'ocupació espanyola als Països Baixos, els murrís només són desconfiats, els comerciants només són venedors, les conquestes són vergonyants. Tant és, els miralls murmuren que hi ha més similituds, que són dos pobles envejats i menyspreats, desgraciats i fenicis, mercaders d'esclaus i diamants, usurers i avars. Els més jueus d'Europa i, en contrast incompreensible amb la seva juevitat intensa, els que exposen amb més desvergonyiment, sense embuts, un antisemitisme franc i tolerat que de vegades costa molt d'entomar. Com vol la Mercè que l'entengui? No puc. Totes les seves frases es poden resumir en una idea fugaç, reiterativa com un ritual: l'any que ve a Jerusalem.

Li volia contestar amb un punt d'ironia. Però em va semblar que no li agradaria. Per això vaig preferir parlar-li de quan érem dues criatures i el pare ens explicava contes d'arreu del món. El del conillet Tabalet parlava d'un cadell que no feia cas de la mare fins que una serp l'espantava i comprenia que tenia raó quan li parlava de la maldat que hi ha al món. El del cocodril i el xacal demostrava que l'astúcia té sentit. I un conte japonès parlava d'una onada gegantina que s'acostava. Un home que endevinava la forma amenaçadora del tsunami calava foc als arrossars dalt d'un turó. La gent del poble, indignada, s'enfilava muntanya amunt amb ganes de clavar-li una bona pallissa però quan eren a dalt veien com l'onada s'empassava el poblet i entenien que el vell els havia salvat. També hi havia un conte holandès. El conte del nen del dic. Això és el que explico a la Mercè.

Peter i el seu germà gran s'adonen que en un dic hi ha un forat, minúscul però amenaçador. És tan diminut que només hi cap el dit del germà petit. I això és el que fa. Peter fica el dit a

l'obertura i espera que el seu germà corri a buscar ajuda. Des del seu costat del dic, sent el mar que li parla i l'avisava que és un nano massa esquifit. Li aconsella que se'n vagi corrents abans que sigui massa tard, i les pors de la criatura augmenten quan es fa fosc. Però el nen resisteix, supera la temptació d'anar-se'n i manté el dit al forat. Sap que si deixa passar una mica d'aigua, per poca que sigui, la pressió engrandirà l'escletxa i com més gran es faci, més aigua hi entrarà i més de pressa s'obrirà una porta que permetrà al mar esbotzar el mur i inundar el país. Per això el nen resisteix. Pels altres. Per Holanda.

L'àvia, en canvi, preferia els contes tradicionals. Li agradava estrafer la veu quan ens explicava el del Patufet. El Patufet és molt petit. Per això quan va pel carrer canta amb veu ben forta: «Homes i dones del cap dret, no trepitgeu en Patufet». La seva mare l'envia a comprar. La botiga sempre té un paper fonamental, potser perquè al país no hi ha dics. Quan torna a casa, la pluja el sorprèn. Com que és tan menut, s'aixopluga sota una col. Aquest és un detall surrealista que explica bastant bé com som els catalans. Vet aquí que passa un bou per allà i s'empassa la col. El tòpic del nen perdut canvia el bosc tenebrós per la panxa d'un bou. Els pares el criden: «Patufet, on ets?». Ell respon: «A la panxa del bou, on no hi neva ni hi plou». Tot això devia fer petar de riure les criatures de fa molts anys però ara només persisteix com una mostra estrambòtica de la manera de pensar dels catalans. Els pares, murrís, troben un remei que consisteix a fer que el bou mengi molt, fins que queda ben tip i amb un pet expulsa el nen.

Vet aquí què intentava dir a la Mercè. Que el Peter del dic és un valent que no tem l'embat d'un enemic tan immens com el mar, amb un sol dit, mentre que el Patufet és un nen petit que s'amaga sota una col. Els holandesos fiquen un dit al dic per salvar el seu país i els catalans viuen a la panxa del bou. Potser és un contrast injust, perquè en un cas hi ha una història heroica i en l'altre només un acudit escatològic, però el que volia que veiés la meva germana és que el nen holandès reneix quan salva el seu poble mentre que el català torna a néixer quan surt d'un bou pel forat del cul.

La fotografia i la Creu de Sant Jordi

Josep Maria Cortina. Barcelona. / 23.04.2014

Que un fotògraf rebí la Creu de Sant Jordi és una bona notícia pel món de la imatge. Però que, com enguany, siguin dos i que a més un d'ells sigui una dona ja és una notícia extraordinària. Així és, Joana Biarnés i Ignasi Marroyo, dos fotògrafs no massa coneguts pel gran públic, han estat guardonats amb la Creu de Sant Jordi en reconeixement a les seves respectives carreres professionals.

Joana Biarnés en acció a Madrid

Joana Biarnés, nascuda a Terrassa, va ser la primera dona a exercir, no sense dificultats, una carrera com a fotògrafa professional en el món tan masculista de l'esport. Potser els seus treballs més coneguts són el reportatge de les inundacions a Terrassa i el que va fer sobre l'estada dels Beatles a Barcelona. Va residir uns anys a Madrid on va treballar per al diari *Pueblo* i diverses agències de premsa. La seva trajectòria professional es va acabar el 1985 quan, desenganyada pels requeriments comercials de les agències per a les quals treballava, decideix canviar de professió i muntar un restaurant a Eivissa.

Foto Ignasi Marroyo

Ignasi Marroyo, nascut a Madrid, ha viscut tota la seva vida a Barcelona i Rubí. Dedicat professionalment al camp de la fotografia industrial, ha tingut també una rellevant participació en la fotografia documental. Important animador fotogràfic, va ser un dels fundadors en el si de l'Agrupació fotogràfica de Catalunya del grup El Mussol del qual també van formar part fotògrafs com Josep Bros, Antoni Boada i Joan Colom que s'integraven en l'anomenat corrent del realisme fotogràfic. Són especialment coneguts els seus treballs sobre la Setmana Santa, el Somorrostro i les curses de braus. Recentment ha fet donació del seu fons de més de 70.000 fotografies a l'Arxiu Nacional de Catalunya.

En resum, una bona notícia per al món de la fotografia que els darrers mesos sembla viure uns moments de considerable activitat a casa nostra, amb exposicions importants, cursos interessants i ara premis que reconforten.

Taverners a les tavernes

Albert Forés. Mallorca. / 24.04.2014

El grup mallorquí Taverners va actuar el 18 d'abril al Bar Sastre de Pina al centre de Mallorca. Les tavernes eren espais de trobada on es venia vi i diferents beures al detall, també es feien dinars per a vilatans i forans. Més tard van passar a anomenar-se bars, espais socials.

Moment del concert dels finalistes premis Enderrock 2014

Va ser un petit concert on els finalistes als premis Enderrock 2014, caracteritzats per la seva música d'arrel amb repertori propi, però també versionant, entre d'altres, a Guillem d'Efak, Ovidi Montllor o Al-Mayurqa, oferiren una barreja de tradició i modernitat. El baix, la guitarra elèctrica, el flabiol i el tamborí van prendre el protagonisme a la nit de Divendres Sant.

Mentre els més vells del llogaret jugaven al truc, els més joves del poble i del Pla gaudien de la música del grup que va fer un repàs a l'actualitat més rabiosa i punyent de l'illa, recuperant cançons tradicionals "d'un país tan llunyà com el Pirineu" i cantant en una llengua tan estranya com la que allí es parla. Una llengua que els actuals governants s'entesten a fer creure que és molt diferent de la "nostra" per utilitzar articles literaris, en comptes de salats, que tampoc s'utilitzen a l'illa.

Tot plegat va recordar a joves i grans als antics cantautors, com el Mateix Tomeu Penya, que anys enrere i guitarra en mà, esmolaven les seves lletres pels diferents bars de la comarca, animant les nits fosques de jocs de taula, mentre es fumava tabac de pota i es bevia rom Amazones.

Lectors de Vinyoli, al tren!

Bernat Puigtobella. Barcelona. / 24.04.2014

El dia de Sant Jordi es va celebrar, al vestíbul de Ferrocarrils de la Generalitat a la plaça de Catalunya, un homenatge a Joan Vinyoli que, en comptes de "Passatgers, al tren!", es podria haver titulat perfectament "Lectors de Vinyoli, al tren!"

Vinyolians al Tren

Sota el títol “Vinyolians”, i en el marc dels actes del centenari del naixement del poeta, ahir dimecres, dia de Sant Jordi, a les sis de la tarda, es va fer la primera *lectura subterrània* de poemes de Joan Vinyoli. El conseller de Cultura, Ferran Mascarell, la directora de la ILC, Laura Borràs, el president de Ferrocarrils de la Generalitat, Enric Tió, i el comissari de l’Any Vinyoli, Jordi Llavina, van ser alguns dels participants en una iniciativa innovadora que va col·locar el poeta barceloní en un espai urbà, que no li era, en absolut, aliè.

El conseller Mascarell va llegir el poema “La paraula”. Laura Borràs va triar el poema número 5 de *Llibre d’amic*. Enric Ticó va prosseguir la lectura amb “Elegia de Vallvidrera” (el seu *poble*, va confessar), que va haver d’interrompre per les explicacions sobre enllaços de trens i horaris diversos que donava una veu a través de la microfonia. El comissari de l’Any Vinyoli, Jordi Llavina, va dir el poema “Joc”, de *Domini màgic*, el seu poema fundacional de Vinyoli. I, tot seguit, l’escriptor Eduard Márquez va llegir “El silenci dels morts”, del llibre *Vent d’aram* —un poema que apareix com a autèntic *leit-motiv* en la seva novel·la *Cinc nits de febrer*.

A partir d’aquí, diversos espontanis van donar veu a l’extraordinària poesia de l’autor català de qui aquest 2014 celebrem el centenari. El conseller de Cultura Ferran Mascarell va llegir el poema “La Paraula”, de l’obra *A hores petites*, 1981.

La paraula

Aturada ja la vida,
quiescent, vell i nafrat,
he sentit una gran crida
que a benaurança convida
per un camí no fressat.

Com és que m’he desvetllat
en una serra tan alta?
Tot el que miro m’exalta
i parlo com un orat.
Eixemplant la immensitat,
una àguila em sobrevola.
No tinc por de la rossola
ni de la nit feredat.
Qui és que aquí m’ha portat?

Adormit davant la taula
de la meva soledat,
m’hi ha portat la paraula.

Moro com a país: monòleg brillant, terrible

Esteve Miralles. Barcelona. / 24.04.2014

Cal estar atents: són, tan sols, quatre funcions al TNC. És l’oportunitat de descobrir, en un paper desbordant, el talent actoral de Màrcia Cisteró dirigida amb finesa i convicció per Albert Arribas, i de gaudir de la bellesa precisa d’una traducció magistral (sí, magistral!) de Joan Casas. *Moro com a país* és un text trasbalsador de l’escriptor grec Dimitris Dimitriadis (1944) que, tot i no haver estat concebut per a l’escena, s’ha representat als principals teatres d’Europa.

Marcia Cisteró | May:Zirkus TNC

Difícil de resumir, i impossible de sintetitzar, penso. Potser es pot dir que parla d'això: de com és la vida –la mort– en primera persona (del singular i del plural), quan un país s'autodestruïx abandonat a la mesquinesa dels seus dirigents, quan cap dels futurs previsibles és fèrtil, quan la devastació no genera compassió, ni reacció, ni reflexió. És un text de 1979, pensat des de Grècia. I encara ressona. (Inquietant espai sonor i escenogràfic.) La lliçó, potser: cal pensar i cal parlar, fins i tot, o sobretot, quan tot fa difícil pensar i dir.

Costa dir-ne gaire res més. Albert Arribas descriu l'obra com “una febrada”. Potser, jo apostaria, com una erupció volcànica: roca densa i ardent, flux imparabile, externalització d'un infern incontenible, magma de paraules inapel·lables, d'idees d'una lucidesa tèrbola de tan evident.

Màrcia Cisteró ja havia demostrat ser una secundària inqüestionable en multitud de muntatges recents, i els espectadors la recordaran sobretot per les seves participacions en direccions d'Oriol Broggi. Amb *Moro com a país*, Cisteró ha d'abordar un monòleg despietat, sense cap de les facilitats ni literàries ni interpretatives amb què els monòlegs se solen socórrer: ni una narració en primer terme del discurs, ni una posada en escena refugiada. Els controls corporal i lingüístic que exhibeix la situen a un nivell d'excel·lència màxima; sens dubte, un model de referència per als actors que vulguin estar a l'altura d'un teatre nacional.

Pel que fa a la traducció de Joan Casas, l'he qualificada de magistral, i ho reitero, i la reivindico com a guia i com a lliçó necessària en aquests moments en què assistim, de manera habitual, i en una regressió incomprendible, a traduccions deficientes (els “afganesos” esdevenen “afgans”, i els periodistes demanen “cafè sol”, els que ploren “es sequen les llàgrimes”) i raquítics d'estil. Perquè la qualitat és l'estil: naturalitat expressiva i rigor conceptual, equilibrats amb sentit de l'oralitat, fins i tot (com és aquest cas) quan el text original és d'una complexitat altíssima.

Hi insisteixo: una hora i quinze minuts de teatre sense concessions –sense deixar de fruit d'un desbordament desafiant ni un sol instant– us esperen a la Sala Tallers del TNC del 24 al 27 d'abril.

Una lectura en clau personalista

Damià Bardera Poch. / 26.04.2014

A finals de 2012, Toni Sala va publicar dos llibres a l'editorial Empúries, un de narrativa i l'altre d'assaig: *Provisionalitat* i *Notes sobre literatura*, el primer dels quals contenia el relat «El cotxe», publicat prèviament a Núvol en format digital.

Toni Sala

Toni Sala es va donar a conèixer l'any 1997, amb *Entomologia* (premi Documenta 1996), i fins ara ha publicat més de dotze llibres: relats breus, novel·les, cròniques, biografies, assajos, etc. La seva obra, doncs, si bé encara pot créixer —i esperem que ho faci—, ja és prou sòlida per aventurar-ne una lectura global.

L'obra de Toni Sala, a parer nostre, reflecteix el tarannà i bona part dels pressupòsits filosòfics del pensament personalista: centralitat de la reflexió moral, consciència indefugible del jo, compassió vers el pròxim, acceptació de la humanitat de manera plena, importància dels cossos i de la carn i porta oberta a la transcendència i a la fe, entre d'altres.

Totes aquestes característiques es podrien resumir, per dir-ho a la manera de **Gabriel Marcel**, en el misteri ontològic que és la persona. L'obra de Toni Sala s'articula a partir de l'assumpció que l'ésser humà és un misteri, i s'ha de tractar com a tal. Això vol dir, per exemple, no tractar-lo com un problema que demana ésser resolt, sinó tractar-lo com el que és: un misteri que mereix ésser viscut, amb totes les llums i totes les ombres que això comporta.

Per això serà tan important la reflexió moral, això és, serà important la fenomenologia de tal reflexió, perquè ens farà transitar (en) el misteri. Ara bé, tal reflexió no s'ha d'entendre a la manera cartesiana, és a dir, la del subjecte solipsista que reflexiona en el buit de manera recursiva, desvinculat dels altres i del seu propi cos.

No, la reflexió moral d'adscripció personalista no estarà mai desvinculada de la corporeïtat del propi cos ni de la consciència dels altres, atès que la pròpia corporeïtat i la consciència dels altres seran imprescindibles a l'hora de confeir el jo, la identitat pròpia, feta sempre d'accions en el món real i de relacions interpersonals de tota mena: familiars, d'amistat, amoroses.

En l'obra de Toni Sala, sempre es parteix de la consciència d'una persona —no pas del món extern—, i a partir d'aquí es desplega la resta. Un desplegament que no és mai lineal —tampoc no és laberíntic—, sinó que conté plecs, arrugues, zones fosques, i en què els altres —les altres consciències, els altres cossos— hi juguen un paper cabdal, perquè la consciència no és només reflexió intel·lectual, sinó també afectiva, i volitiva.

I no hem de confondre la centralitat ontològicolliterària de la persona amb la preeminència de l'individu, atès que tal preeminència condueix a l'egoisme, a l'aïllament. Tampoc no l'hem de confondre amb les centralitats derivades d'un principi hipostasiat, com ara una substància eterna. Per contra, es concep la persona com un ésser vertaderament existent i autònom, mundà, conscient i lliure.

Aquest fet, sumat al fet que de vegades la mort és un element molt rellevant en la literatura de Toni Sala, no ens ha de fer caure en l'error de pensar que és literatura de tall existencialista. La mort hi és, certament, i hi té importància, però no és una literatura tanatocèntrica, atès que el centre l'ocupa la persona —cos i consciència, matèria i esperit—, i la mort és part consubstancial del misteri que viu (i en què viu) la persona.

En moltes ocasions els personatges de Toni Sala es troben sols en les seves reflexions, sí. I de vegades, fins i tot radicalment sols. Però no estan aïllats ontològicament, tot el contrari, estan relligats amb els altres, i sempre resta oberta la porta cap a la transcendència, perquè la reflexió moral és entesa com un sortir-de-si-mateix vers els altres, vers la comunitat de sentit. I en aquest sortir-de-si-mateix, es troba l'autèntica comprensió, l'assumpció de les misèries pròpies i les dels altres. Aquest és el misteri.

Francesc Cerro: «Potser hem anat pervertint una mica el sentit del teatre»

Aída Pallarès. Barcelona. / 26.04.2014

Parlar amb Francesc Cerro és un exercici de memòria que t'obliga a tocar de peus a terra. Un cop d'aire fresc enmig de l'individualisme aclaparador i la creixent pèrdua de valors que defineixen part de la nostra societat.

Francesc Cerro

Aída Pallarès: Ara que molts teatres aposten per comèdies i normalment d'autors locals contemporanis, el Teatre Fortuny de Reus opta per un cicle de lectures dramatitzades dels clàssics. D'on sorgeix la idea?

Francesc Cerro: És una idea personal perquè penso que si les persones que ens dediquem al món del teatre hem arribat on hem arribat, és gràcies al fet que aquests senyors van existir. Gràcies a ells podem fer evolucionar la professió, és una manera de reivindicar no la tradició, sinó el bon ofici, la bona professió i el mestratge.

I per què necessitem rellegir els clàssics?

Perquè en ells hi ha la nostra essència. En una societat com la nostra, que ha perdut l'aspecte de la idea de col·lectivitat i en què cada vegada més hem anat buscant objectes que ens apropen a la individualitat, els clàssics ens ensenyen que si hem arribat on hem arribat és perquè la societat ha actuat com un tot. I que fins que no tornem a recuperar aquesta essència de col·lectiu no ens recuperarem a nosaltres mateixos. I és això el que ens ha fet avançar.

També pot ajudar a recordar que el teatre no és només espectacle i entreteniment, sinó també una eina educativa.

Sí, de fet crec que l'ús que sempre ha tingut el teatre és com d'eina pedagògica, d'eina social, que a poc a poc ha anat derivant cap a un aspecte d'entreteniment. Potser perquè a algú li ha convingut, també. Perquè quan una cosa no convé que sigui gaire crítica, es porta cap a altres camins. Potser hem anat pervertint una mica el sentit del teatre, n'hem fet una eina més tova, més ensucrada, més estètica. I potser cal tornar als orígens, cap a aquest món ètic del teatre, de crítica i de parlar de nosaltres. En definitiva, parlar d'allò que ens dóna sentit, ens cohesiona, ens fa sentir i avançar. D'allò que hem sigut, som i serem.

Hi ha la idea cada cop més generalitzada que els clàssics no parlen de les nostres preocupacions ni inquietuds actuals i precisament si ens han arribat, és per algun motiu.

Jo ho comparo amb un arbre: hi ha els arbres de fulla perenne i els de fulla caduca. Els de fulla caduca necessiten morir cada any per treure fulles noves, i aquella dramàturgia que toca temes molt circumstancials i temporals farà que aquests tinguin una pervivència determinada i d'aquí a uns anys seran arqueologia teatral. En canvi, els de fulla perenne tracten aquells temes que vertebraven la societat, que ens mouen a tots. No voldria pensar que ignorar els clàssics pot ser una carència, sinó que hi ha una necessitat més urgent d'haver de parlar de quelcom actual. I a mi això em fa molta por perquè és associar l'home a l'objecte. L'home, en aquest moment, necessita estar associat a un objecte determinat i per tant parlem d'això. Però és que aquest objecte d'aquí a cent anys, tal com evoluciona la societat, serà una peça arqueològica, no tindrà interès. I, a més, a partir d'aquest objecte no podrem descriptar els comportaments de la societat! En canvi, el que sí que ens permetrà veure qui som i com evolucionem, són els sentiments i les emocions que sempre, per sort o per desgràcia, hem tingut: l'amor, l'odi, la mort... I això sí que ens pot permetre millorar. Crec que un dramaturg ha d'escriure més pensant en una hemeroteca atemporal. No hem de perdre de vista que tenim una responsabilitat amb la societat, no només amb una estètica, i l'hem de saber exercir. També hem de voler canviar alguna cosa, crec.

Com s'ha de llegir un clàssic per portar-lo a escena?

Crec que tots estem preparats per llegir un clàssic. A partir d'aquí, ja entra la responsabilitat de l'equip artístic: posar en solfa què representava aquell text quan va ser escrit i què volia denunciar o implementar. Buscar, també, els punts de connexió amb la realitat actual i llavors ens adonarem que encara són vigents, que són els mateixos problemes. Potser és més un tema de donar-li una certa forma perquè el fons ja està fet i el text és molt bo.

Per tant, creus que no cal deconstruir ni contemporaneitzar un clàssic?

Exacte. L'amor, la mort, l'odi o la venjança a mi en costa dibuixar-los segons una època determinada perquè són coses que responen a la persona que ho diu i al motiu pel qual ho diu. Sempre hi seran, són perennes. Centrar-se més en l'aspecte estètic de l'emoció a mi em fa por, perquè Shakespeare es pot dir en texans o amb *leotardos*, de qualsevol manera, perquè el que diu és quelcom que li passa a una persona de carn i óssos com nosaltres. Aquesta és la grandesa dels grans dramaturgs, que són capaços de fer que se sentin reis les persones de l'escala social més baixa perquè tots sentim el mateix. I mentre l'home sigui home, això no caducarà.

Passem al cicle “Grans Mestres a Escena”. Has triat Sòfocles, Lorca, Shakespeare, Pirandello i Büchner. Per què?

La idea era fer un itinerari històric pels grans textos, per les nostres arrels. *Èdip Rei* o *Antígona*, per exemple, parlen de temes que ens estan passant avui en dia. Èdip és una persona coherent amb si mateixa que, per la decisió que pren, és capaç d'arribar fins a les últimes conseqüències. Avui en dia és impossible trobar una persona, ja no dic d'un polític, coherent fins aquests extrems. El món ens ha derivat cap a una perversió del nostre sistema, hem perdut el concepte de l'honor, tots els valors han quedat en entredit. I aquests senyors ens ensenyen que no, que la societat només ha avançat quan hi ha hagut persones amb els valors per davant de tot. Per això he triat aquests textos. Pirandello, per exemple, parla de la mort, de la malaltia, des d'un punt de vista poètic. Estem massa acostumats a veure la mort com un fet lúgubre que ens desassossega, i Pirandello ens la mostra com a un punt de partida a partir del qual potser algun dia tornarem a néixer. És anar a buscar aquelles paraules que ens poden ensenyar i sobretot és compartir. Que quan sortim del teatre puguem passar dues o tres hores parlant d'això. Com els meus avis, que a l'estiu posaven la cadira al carrer i parlaven! És tornar a allò que ens ha fet qui som.

Cal decreïxer per tornar a créixer.

Totalment! És que, què ens està passant? Si fa 2.400 anys o 600 anys uns senyors, com Sòfocles o Shakespeare, ens van superar. Nosaltres tenim molt més accés a la cultura i a la informació i, en canvi, no els hem pogut superar! Això vol dir que alguna cosa hem perdut pel camí o que no estem fent bé.

Els anglesos, per exemple, han crescut sota l'empremta de Shakespeare, sabent que el millor dramaturg en la seva llengua ja ha existit.

Sí, però potser és bo pensar que encara ha d'arribar el “Messies” de la dramaturgia. Això sí, tenim uns pares als quals no hem de renunciar ni negar mai. La persona que nega la seva tradició està condemnada a caure en l'oblit i en la vergonya, a vegades. Ens hem d'enorgullir de les persones que ens han fet com som, i els hi hem d'agrair perquè gràcies a ells nosaltres hem pogut escollir aquesta professió. Per a mi el teatre és un tema de ser generós, si tu guanyes, jo guanyo i si a tu et va bé, a mi em va bé. I a partir d'aquí, si tots remem cap a un mateix costat, podem créixer.

Francesc Cerro | Foto: Pau Frigola

Suposo que per un tema de pressupost, has optat per fer lectures dramatitzades. Una lectura obliga a treballar d'una altra manera, ja que tot recau en la veu i en la paraula.

Sí, però nosaltres en aquest cas també hem afegit una part cinematogràfica que fa l'lvó Vinuesa. I si tu, com a espectador, veus una lectura escenificada que comença amb un format més de cinema, pantalla inclosa, en el moment que els actors comencen a llegir ja no els veus llegir. És crear aquella màgia del *Cinema Paradiso*. El teatre és pedagogia i també ha de ser il·lusió. I jo només puc transmetre la il·lusió que m'ha provocat aquell text si el transmeto a un altre. La passió és màgia! Nosaltres aquí només hi estem de passada i les obres quedaran per sempre i això és molt important recordar-ho. L'important és anar a l'essència del text, als aspectes nuclears, i bastir-los d'una manera que eduquin l'espectador i que aquest arribi un punt que suspengui, de manera inconscient, el fet de saber que està davant d'una lectura.

Com a director gairebé tot el que has dirigit són textos clàssics. No t'atrau cap text contemporani?

Sí, i tant! Intento no mirar la temporalitat del text, sinó el que em diu. Hi ha dramaturgs actuals que em criden molt l'atenció com Sarah Kane o Tony Kushner. També hi ha molts autors anglosaxons o alemanys, que aquí no ens han arribat i és una llàstima. Sóc un gran fan dels autors russos contemporanis, com Nina Sadur o Alexei Txipenko (que Àlex Rigola, per sort, va adaptar), i m'agradaria dur-los a escena.

Què tens en compte a l'hora de decidir-te a adaptar un text?

Que el públic és heterogeni i que per tant hem de parlar d'uns temes que tots compartim, siguem adolescents o vells. Està molt bé parlar del Whatsapp i temes així però són un producte per a una franja d'edat determinada.

El més important és ser honest amb el que fas?

Sí, i com més honestos siguem, més bé ens anirà, ser honest no implica ser pitjor. A vegades cal saber fer un pas enrere per donar-ne deu endavant i no hem de tenir problemes en fer passos enrere. És un tema d'equilibris, a poc a poc i bona lletra.

A més de director, ets dramaturg i traductor. Què t'aporta cada vessant?

El mateix: aprendre. A més de director, dramaturg i traductor, sempre dic que intento ser persona i aprenc tant essent marit, com germà o amic. Perquè el que nosaltres fem és parlar de persones, d'emocions i de situacions. La nostra feina és reproduir la realitat. És el que et deia abans: no perdre qui som i d'on venim, que és la fragilitat el que ens fa tan especials i irrepetibles.

També ets director artístic del MussArt.

I això ho he d'agrair a l'Ajuntament de Vilaplana per haver cregut que aquell producte que els pot projectar al món és la cultura. A la Mussara ja no hi viu ningú i saps que totes les persones que vénen no hi passen per casualitat. I que set-centes persones vinguin un dissabte per sentir la paraula encarnada en la veu, la poesia, és impagable. Davant d'això només puc dir gràcies, gràcies i gràcies.

Podeu obtenir més informació del cicle "Grans mestres a escena" clicant al [web del Teatre Fortuny de Reus](#). La propera lectura, *L'home de la flor a la boca/Danton-Robespierre*, veus d'una revolució, tindrà lloc el dia 6 de maig al Teatre Fortuny de Reus. Dues peces, escrites per Pirandello i Büchner respectivament, que reflexionen sobre un dels temes més punyents de les nostres vides: la por a la mort. Per a més informació visiteu [el web](#).

Nou número de *Tentacles*

Enric H. March. Barcelona. / 26.04.2014

El passat dijous 10 d'abril es va presentar a la llibreria La Gralla de Granollers el número 2 de la revista de cultura pop i de masses *Tentacles*, un projecte creat i dirigit per Jordi Riera, especialista en còmic i autor d'*El còmic en català*, i per Jaume Capdevila, *Kap*, dibuixant i il·lustrador, i autor i comissari del llibre i l'exposició *Cu-cut! Sàtira política en temps trasbalsats (1902-1912)* i autor de *L'Esquella de la Torratxa 1879-1939*, amb Roger Castillejo com a director d'art i Enric H. March com a editor d'estil.

Nou número de la Revista Tentacles

Després del primer número de *Tentacles*, dedicat als mons utòpics, el segon és un monogràfic sobre els alter ego, les identitats secretes, heterònims i pseudònims, el desdoblament de la personalitat, les vides inventades, des de tots els vessants culturals: il·lustració, literatura, còmic, música, ciència, història, antropologia o cinema.

Tentacles neix amb la voluntat d'ocupar un espai orfe en l'edició en català. Vol acostar-se a la cultura popular i a la cultura de masses que durant el darrer segle ha trastocat la cultura oficial i acadèmica. Però *Tentacles* no és només una revista i una eina de reflexió cultural, sinó que és un objecte d'art en ella mateixa, alimentada, a més dels esmentats, per autors i artistes com Daniel Absent, Albert Arrayás, Manuel Barrero, Joan Batlles i Pi, Juan Bautista Durán, Eduard Baile, Pere Bescós, Quim Bou, Joan Casaramona, Guillem Cifré, Elchicotriste, Raúl Deamo, Ignasi Franch, Pepe Gálvez, Antoni Guiral, Meritxell Gil, Alfons López, Maria Mercè Martina, Alfons Moliné, Miqui Puig, Donat Putx, Toni Quero, Sebastià Roig, Karles Torra, Vicenç Tuset, Pere Vidal, Clàudia Vives-fierro.

El món és estrany. I quan grates descobreixes que l'estranyesa i la manera com l'encarem és el que conforma la cultura popular de masses. Només hi havia dues solucions: sucumbir en un món sense déus o construir els nostres propis mites, els nostres propis déus, herois i superherois. Aquest és l'Olimp de la cultura popular, un paradís artificial on Marilyn i Frankenstein omplen tant de color com de blanc i negre aquest món decadent que s'expressa a través de l'art i la paraula.

A través d'articles i il·lustracions originals *Tentacles* emergeix palpant els diversos vessants de la cultura i s'acosta a ella. Allarga les extremitats lliscant damunt de capelletes i modes; tentacles capaços d'arribar fins al racó més profund on s'amaga allò que no sempre és visible a primer cop d'ull.

Tentacles queda igual de bé a la sala, a la tauleta de nit com al lavabo, tot i que no compleix (encara) funcions onanístiques.

«25% Catalonia at Venice»: Un projecte coral

Josep Maria Cortina. Barcelona. / 30.04.2014

Des de l'11 d'abril es presenta a La Virreina Centre de la Imatge l'exposició "25% Catalonia at Venice", que el 2013 va representar l'art català en la 55a edició de la Biennial de Venècia. Aquest projecte multidisciplinar va ser organitzat per l'Institut Ramon Llull però com veurem és el brillant resultat de la participació de moltes persones i entitats.

Foto de J.M.Cortina

L'exposició, comissionada per **Jordi Balló** – professor de la Universitat Pompeu Fabra i exdirector d'exposicions del CCCB del 1998 al 2011 - parteix d'una idea de l'artista **Francesc Torres**. Ens proposa una reflexió sobre el món de l'art i la situació de profunda crisi que, en el moment de la seva concepció, havia portat la taxa d'atur de l'economia fins al 25%. Per això es van seleccionar, en col·laboració amb col·lectius de diversos àmbits, vuit persones en situació d'atur que cobriessin un ventall social molt ampli i **Francesc Torres** va documentar fotogràficament la seva vida quotidiana. També es va demanar a cadascun dels seleccionats que triés un objecte personal amb un fort valor sentimental que seria presentat a l'exposició. Per últim, se'ls va demanar que visitessin individualment el MACBA i escollissin una obra d'art de la col·lecció permanent del museu i expliquessin les raons de la seva tria, en un procés que va ser enregistrat en vídeo per la cineasta **Mercedes Álvarez**. Finalment, els resultats de les fotografies, els vídeos, els objectes personals i les peces del museu triades, juntament amb una biografia dels vuit protagonistes, constitueix el cos de les instal·lacions que es presenten.

L'exposició a Venècia va tenir molt bona acollida i l'Institut Ramon Llull i l'Ajuntament de Barcelona, juntament amb el MACBA i el Centre d'Art Tecla Sala de l'Hospitalet de Llobregat, van considerar que també s'havia de presentar a Catalunya i treure el màxim profit de la feina feta i difondre-la entre el públic català. Trobareu en el web de [La Virreina Centre de la Imatge](#) tota la informació pràctica sobre la mostra i el seguit d'activitats paral·leles que s'han organitzat, tant al Palau de la Virreina com als altres museus implicats.

Cyntia Terrade. Fotografia: J.M. Cortina

De la visita a l'exposició se'n poden extreure algunes impressions. La primera és que aquesta exposició és un exemple de com l'art i els artistes actuals s'han interessat per un tema de tanta actualitat i de tant sentit per a la ciutadania. Segons Àlex Susanna, director de l'Institut Ramon Llull, "aquesta pot ser una resposta a la crítica tan habitual que es fa a l'autisme que afecta el món de l'art actual".

I un altre punt rellevant. Aquest plantejament es produeix d'una forma clarament multidisciplinària, on cada un dels actors fa una aportació significativa i molt valuosa que potencia les dels altres en un exemple clar de sinergia. Els aturats esdevenen protagonistes perquè donen testimoni de la seva història personal, ofereixen al públic un objecte personal i trien una obra d'art. El prestigiós artista visual Francesc Torres amb les seves imatges ens retrata, i molt bé, els personatges i el seus entorns. La cineasta Mercedes Álvarez, de qui ja coneixíem el seu excel·lent treball a *El cielo gira* (2004), és capaç de transmetre'ns dins del museu l'experiència artística i vital d'unes persones que fins aquell moment no havien tingut pràcticament cap relació amb el món de l'art convencional.

En aquest sentit podem parlar d'un veritable treball en equip, de la gran interactivitat del projecte. Tothom interactua amb tothom en una proposta plena de vitalitat. La visió de l'artista es veu permanentment contrastada a temps real amb les intervencions de la resta d'actors que tenen una participació ben activa.

En un terreny ja més prosaic resulta molt interessant, per no ser massa habitual, destacar la molt fructífera col·laboració que s'ha produït entre institucions molt diverses, com ja hem esmentat en parlar dels promotors d'aquesta exposició a Barcelona. Això ha fet possible que ara puguem gaudir d'una exposició concebuda per a representar Catalunya a l'exterior i d'altra banda segur que li donarà una major visibilitat i permetrà aprofitar-ne tot el seu potencial. N'és una prova el seguit d'activitats, visites guiades en què tornaran a participar els protagonistes, conferències i projeccions que es faran a La Virreina, la Tecla Sala i el MACBA.

Mamadou Kheraba . Fotografia: J.M. Cortina

Pel que fa al muntatge de l'exposició, la distribució de l'edifici de La Virreina ha requerit una adaptació de l'original que es va realitzar en un espai diàfan. Jo no vaig veure la mostra veneciana però penso que la disposició de les diferents sales de La Virreina, una per a cada un dels protagonistes, dóna intimitat i concentració al recorregut. Tant la disposició de les fotografies com la dels objectes i les peces del MACBA són molt encertades i una excel·lent il·luminació els posa en valor. Els textos amb una nota biogràfica de cada participant resulten precisos i entenedors.

En resum, una exposició molt ben plantejada sobre un projecte carregat d'intenció i d'interès. No us la perdeu.

Què ens passa als valencians!?

Joan-Carles Martí i Casanova. Elx. / 1.05.2014

David Valls és un lingüista barceloní compromès. Ens va oferir un reportatge fílmic memorable amb *Són bojos aquests catalans?* Ara ens presenta un segon reportatge d'una qualitat tècnica admirable. L'objectiu és retratar la relació que els valencians mantenim amb la llengua. Alina Moser –la jove alemanya– davalla en bicicleta, la tenda i la motxilla al muscle. Empra una modalitat catalana híbrida, d'alta fluïdesa, entre oriental i occidental, amb lleus reminiscències teutòniques. La veu en off reflexiona alhora que ens preguntem: *Què ens passa valencians!?* L'estrena va ser a Acció Cultural del País Valencià, al Centre Octubre de València, el darrer 25 d'abril –Diada Nacional del País Valencià– 307 anys després la Batalla d'Almansa. La cooficialitat asimètrica del valencià –vigent des de l'1 de juliol de 1982– espanta pel tracte discriminatori envers la llengua 'pròpia' del país.

Alina Moser en bicicleta

El metratge enamora per la bellesa paisatgística i urbanística de la terra valenciana. Així, la tria dels onze municipis és equilibrada atesos els seixanta minuts de filmació i els 377 km. de recorregut. De tramuntana a migjorn són: Sant Rafel del Riu, Vinaròs, València, Burjassot, Catarroja (l'Albufera), Sueca, Castelló de la Ribera, Alcoi, Gandia, Elx i Guardamar. Hi ha, doncs, València, el cap i casal, Elx, la gran ciutat catalanoparlant més meridional, cinc caps comarcans centrals, un altre al nord, una vila mitjana a la frontera sud i dues viles petites al nord i al centre. En una d'elles, esbrinarem si s'ha de dir Castelló de la Ribera o *Villanueva de Castellón* allà on tothom empra un breu Castelló. Vet aquí un episodi allixonador de com el centralisme interessat divideix el veïnat de tota la vida.

De Catalunya estant l'estranyesa enganxa de bell antuvi. En creuar el pont sobre el riu Sénia, *San Rafael del Río* està retolat en castellà el 2014. Hi sentireu, a més a més, una santrafaelencsa passar-se'n, ofesa, del valencià al castellà en assabentar-se que l'alemanya no sap castellà i tan sols català: "a mi no me da la gana hablar en valenciano". Tothom hi parla, és clar, el mateix català que a la Sénia.

Un encert del guió és l'especialització dels municipis amb qüestions que es podrien haver desenvolupat a qualsevol dels onze. Així, a Sant Rafael del Riu, us diran que a Castelló de la Plana els diuen 'catalans' i a Barcelona 'valencians'. Us diré que això mateix em va passar la primera vegada que vaig anar d'adolescent a València amb la parla elxana intacta l'any 1976. A Vinaròs topem amb la castellanització de l'església i del bisbat de Tortosa en terra valenciana. València ocupa una bona estona: la 'valencianofòbia' del poder autonòmic de dretes, la substitució lingüística compensatòria del matrimoni d'origen valencià que afirma, sense cap vergonya, amb parlar híbrid: "somos de iniciativa castellana pero de sentir valencià" (sic). S'hi observa la castellanització ambiental de la gran urbs. El valencià, però, hi sura amb nivells de competència diversos. També hi apareix l'únic cas confés d'anticatalanisme en boca d'una dona del servei municipal de neteja: "ahora se habla menos valenciano porque está muy catalanizado. Eso es lo que me pasa a mí"; amb la ciència que dóna la granera en mà i el plegador al costat. El parlar 'acatalanat' no l'esmentarà ningú més a tota la resta del país. El membre de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, Antoni Ferrando, parla d'una mateixa llengua amb dos noms. A Burjassot –on s'alça el bellíssim cadàver barroc de la Televisió Valenciana– i a Catarroja, els professionals de la informació i la quiosquera suecana ens informen dels mitjans de comunicació desapareguts i/o inexistents, en valencià, malgrat l'excepció positiva de *La Veu del País Valencià*, a Internet, les emissores locals o les revistes comarcanes en català.

Alina Moser amb el mapa del País Valencià

Als no avesats us estranyarà l'hegemonia del valencià a la xarxa atapeïda de ciutats mitjanes i als pobles. Hi ha, però, les grans bosses de parlants de grans ciutats, de totes les generacions, fins a Elx. Es trenca algun altre tòpic. Alcoi se'ns presenta lleial i fidel: tan sotmesa, però, com la resta al prestigi del castellà en la retolació dels comerços i la diglòssia dels botiguers. Gandia ens introdueix la joventut valencianoparlant de les ciutats mitjanes i la relació amb les festes. Els portantveus d'Escola Valenciana i del 'voluntarisme lingüístic' ens recorden que tan sols un terç dels xiquets valencians estan escolaritzats 'en valencià' malgrat una demanda majoritària per manca d'oferta d'una Generalitat Valenciana contrària. Al meu Elx es revisa la substitució lingüística dels anys 1940-1970, la immigració massiva i la represa familiar de la llengua gràcies a associacions com El Tempir i altres. La bellesa de la fonètica del català occidental arriba encara a l'Extrem Sud i els lingüistes i fonetistes tindran matèria d'estudi filològic sobre la variació interna, l'evolució i la convergència de totes les parles catalanes de Salses a Guardamar. Preneu-ne nota.

Tot això de la mà d'una quinzena de personalitats de les associacions, l'educació, els mitjans de comunicació, la cançó, la psicologia, el periodisme, la literatura i l'academicisme al voltant de la política lingüística. L'autor d'aquest article intervé des d'Elx i Guardamar. S'expliquen les entrevistes amb la Generalitat Valenciana o la trucada al secessionisme lingüístic de València i la seua rodalia. No hi van voler participar perquè la unitat lingüística és massa evident amb un diccionari Fabra al despatx autonòmic. Algunes dotzenes de locutors anònims –de tot el territori– aconseguen dibuixar un fresc sociolingüístic dels valencians del darrer mig segle. Conversen amb l'Alina amb la naturalitat absoluta dels qui compartim un mateix codi que sobta per la seua gran unitat i fermesa.

Aquest documental hauria de passar-se no tan sols per la TV3 catalana, la IB3 Balear o la futura Televisió Valenciana que renaixerà com a au fènix de les cendres. Es comercialitzarà, però, a la tardor i circularà tan sols en DVD, el podeu demanar a queenspassa@gmail.com. Hauria d'escampar-se per les televisions culturals de tot Europa en versions subtitulades. El País Valencià ha de fer arribar la seua llengua catalana i valenciana alhora en perfecta sinonímia. Hi ha molts valencians que empren les dues solucions. A tot arreu s'ha de conèixer la legitimitat dels esforços que la societat civil valenciana més sana du a terme per l'oficialitat plena del valencià. El problema més gran dels valencians és la nostra invisibilitat que comença sovint als territoris germans per la llengua i la història. Aquesta manca de

visió, però, afecta també les relacions internes entre valencians. Alguna intervenció humorística ens remou als dels extrems. Ni tots els valencians diem 'ací' ni tots els valencians bevem 'cassalla' o plantem 'falles'. Això, però, són unes altres calces que haurem de resoldre entre 'Nosaltres, els valencians'. Alina se'ns acomiada des dels tossals d'arena i les quatre columnes amb els escuts dels límits de la llengua catalana a Guardamar: Salses, Fraga, Guardamar... s'atura davant l'escut de Maó. Esperarem amb candeletes la tercera part dedicada a les Balears.

Una gran estàtua

Josep Tomàs Cabot. Manresa. / 4.05.2014

Edicions L'Albí acaba de publicar *Tot és possible*, una antologia que recull 43 autors i autores de la Catalunya Central (Bages, Berguedà, Solsonès i Anoia, convocats per l'editor a fer un exercici d'estil (o de ficció) sobre la llibertat. Avui us oferim una mostra d'aquesta antologia, amb contes de Jordi Cussà, Josep Tomàs Cabot i Laia Fàbregas.

A les últimes dècades del segle XIX, França i els Estats Units eren, de fet, les úniques nacions importants del món que tenien un govern republicà. Les relacions entre els dos països eren immillorables. Tant els uns com els altres encara recordaven la guerra d'Independència nord-americana, en la qual els francesos van ajudar decisivament els colons que s'havien revoltat contra Anglaterra.

Fou justament als inicis de la dècada de 1870, poc abans de complir-se un segle d'aquella guerra, quan una important institució parisenca, l'anomenada Union franco-americaine, va decidir fer un regal públic als Estats Units en nom de tota la societat francesa i en prova d'amistat eterna. Seria una gran estàtua dissenyada i esculpida a França, però col·locada finalment a la ciutat de Nova York per testimoniar la fraternitat dels dos països a través d'un símbol admirat i estimat per tots ells: la Llibertat.

Semblava que això seria fàcil. Però molt aviat els responsables del projecte es van adonar que no tenien el poder ni la llibertat que feien falta. Va costar molts esforços i molt de temps —fins i tot lustres— arribar a la realització final. Com que, en definitiva, era un tracte entre nacions i un assumpte pagat amb diners públics, fou necessari comptar amb el permís del Parlament francès i amb l'aquiescència del Congrés nord-americà. Hi hagué consultes i discussions a les dues assemblees abans d'arribar al corresponent acord polític.

El problema econòmic encara va resultar més complicat. Qui pagaria totes les despeses ocasionades per la construcció del monument? Si els francesos feien l'obsequi, era natural que ells assumissin l'import. Però un sector important de la societat gal·la va dir que ells només donarien els diners si els beneficiaris, és a dir, els novaiorquesos, construïen i pagaven el pedestal de l'estàtua.

Finalment es posaren d'acord en aquest punt, però encara sorgiren uns altres dubtes. Tractant-se d'una obra d'art destinada al públic (un monument que seria vist per gent vinguda de tot el món), era necessari fer un control arquitectònic i estètic rigorós. Personatges famosos i associacions culturals hi van ficar cullerada. L'Académie des Beaux-Arts, l'École Polytechnique i uns altres centres de similar categoria es van atrevir a criticar els responsables tècnics i artístics de l'obra: l'enginyer Gustave Eiffel, encarregat de l'estructura interna de ferro, i l'arquitecte i escultor Frédéric Auguste Bartholdi, responsable de la part visible de l'estàtua, feta amb plaques externes de coure... I tant l'un com l'altre, després d'ensenyar dibuixos, plànols i maquetes, es veieren obligats a fer les modificacions que exigien els qui, suposadament, hi entenien més.

Entre aquests, hi havia qui deia que qualsevol excés de mida, estructura, disseny, forma o color podia perjudicar una obra artística i que en aquell cas no era gens recomanable la gran altura prevista per a l'estàtua (que, juntament amb el pedestal, assoliria quasi els cent metres d'alçada i sobrepassaria els primers gratacels que llavors es construïen). Però, enfront dels que volien corregir aquest suposat defecte, la majoria dels patriotes francesos i americans, en ser consultats, van respondre:

—Res d'escurçar-lo. El monument ha de ser gran, molt gran, grandíssim, com la gran idea que representa....

L'estàtua es va construir, naturalment, a França. Però un cop enllestida, havia de ser traslladada al seu destí, i per fer-ho es necessitava un mitjà de transport poderós. En aquella època, ja hi havia alguns vaixells de vapor, però no grans transatlàntics amb capacitat per carregar i traslladar una obra de tan considerables dimensions. L'estàtua fou fragmentada en més de tres-centes seccions per encabir-la al major dels velers disponibles en aquell moment, que era l'anomenat *Isère*. I així fou traslladada lentament, pas a pas, entre les ones, fins al port de Nova York, sense que ningú no respirés tranquil durant tot el viatge a causa del perill d'enfonsament per un pes excessiu.

Quan tot el material de l'escultura esbocinada ja havia arribat al seu destí, fou creada una comissió americana per rematar gloriosament l'assumpte. Però no va ser fàcil posar-se d'acord sobre l'emplaçament de l'estàtua, que, segons alguns tècnics del país, atesa la seva grandària i el seu pes, podia esberlar la fràgil base de sustentació prevista a l'illot de Bedloe, a la desembocadura del riu Hudson. Tampoc no tothom coincidia respecte al nom i al simbolisme d'aquella matrona que alguns ja anomenaven, abans de veure-la, «la dona més gran i bella del món» sense saber el que en realitat representava... Cert que el monument anava destinat des del principi a honorar el concepte de la llibertat, però molts membres de la comissió al·legaven que precisament els obstacles, les dificultats i la manca d'aquesta mateixa llibertat mentre el projecte estava en marxa podrien ser interpretats com una paradoxa o un contrasentit. Alguns van proposar noms i simbolismes diferents: Monument a la Pau, la Cultura, la Fraternitat, el Progrés, la República, etc. Però llavors es va alçar el president de la comissió i va dir amb un to de veu que no admetia rèplica:

—Ja està decidit. Col·locarem el monument a l'illa de Bedloe, a la sortida del port de Nova York. I el seu nom serà des d'ara i per sempre més: «Estàtua de la Llibertat»... Resolució irrevocable. Així ho ha disposat l'alcalde de la ciutat, abonat en aquest cas per la màxima autoritat de la nació, el president Cleveland, personatge que per la seva vida privada i la seva trajectòria política coneix molt bé i estima més que ningú la nostra ciutat de Nova York.

Aquest president dels Estats Units, el demòcrata Stephen Grover Cleveland, elegit l'any anterior, fou precisament qui, el 28 d'octubre de l'any 1886, des de l'illot de Bedloe i davant mateix de l'oceà Atlàntic (l'entrada més solemne al Nou Món des del món civilitzat), va presidir cerimoniosament la presentació al públic de «Miss Liberty». Hi havia al seu costat una nombrosa delegació francesa, presidida per una celebritat mundial, Ferdinand de Lesseps, i també hi era present l'autor de l'escultura, Frédéric Auguste Bartholdi.

L'estàtua es va fer famosa de seguida. Era la primera cosa que veien els nombrosos emigrants que anaven a buscar feina i felicitat als Estats Units quan s'acostaven per mar a Nova York. Molts d'ells pensaven que la dama era com una marassa benefactora que els enviava un bes de benvinguda.

Poc abans de complir-se el centenari de la seva inauguració, l'estàtua fou restaurada. Coberta durant bastants mesos amb empostissades i teles gruixudes que la feien invisible, el ferro del seu bastiment i el coure brillant de la superfície foren netejats i substituïts en gran part. Els químics corregiren els fenòmens d'electròlisi que l'inevitable contacte entre els dos metalls havia produït durant tot el segle. I mentre la dama era netejada de dalt a baix i empolainada amb tots els miraments, fou construïda i col·locada una nova torxa lluminosa en aquella superba mà dreta que quasi arribava fins al cel. La segona presentació al públic i l'homenatge pels cent anys que llavors compliria Miss Liberty tingueren lloc el dia 4 de juliol de l'any 1986. L'acte fou dirigit pel president Ronald Reagan dels Estats Units i pel de la República Francesa, François Mitterrand. Els dos mandataris, que no pensaven igual ni es tenien gaire afecte, van haver de donar-se solemnement les mans quan fou descoberta l'estàtua. Llavors, l'ultraconservador Reagan va fer un discurs que ressaltava les accions del seu govern a favor de la llibertat (la llibertat privada, naturalment, dins el complex món de l'economia mundial dominada pels grans trusts i hòldings del seu país), mentre que el socialista Mitterrand, en un breu parlament posterior, no va deixar d'assenyalar la voluntat del seu govern de respectar i protegir sempre la llibertat (la llibertat ideològica i abstracta, és clar, la del pensament cultural i humanístic...).

Cap dels dos presidents no va poder dir el que realment pensava. El francès, si hagués tingut llibertat, hauria dit probablement: «Nosaltres, a França, no critiquem ni perseguim els comunistes de tot el món, com feu vosaltres als Estats Units amb la vostra poderosa CIA, que ofega en tantíssims llocs la llibertat de pensar i d'actuar...»

Ara bé, si el president francès hagués dit això, segur que l'americà Reagan li hauria contestat amb energia: «Però nos-altres, aquí, als Estats Units, procurem i aconseguim sempre que la iniciativa privada i el mercat lliure funcionin com Déu mana. No fem com vosaltres, els socialistes d'Europa, que amb controls injustificats i absurdes decisions d'Estat poseu sempre obstacles al capital privat i a la llibertat individual, i amb això impediú la riquesa i la felicitat al món...»

Els reporters gràfics de quasi tota la premsa mundial havien de fer fotografies. La condició era, naturalment, que el monument es veiés sencer, però que també hi sortissin tots els il·lustres personatges presents a l'acte. Llavors, al peu del gran pedestal hi havia, a més dels dos presidents nacionals, el secretari d'Estat del país amfitrió, l'ambaixador de França, el governador de l'estat de Nova York, l'alcalde de la ciutat, els màxims exponents del Senat i de la Cambra de Representants, els directius de l'encara vigent Union franco-américaine i els descendents de l'escultor Bartholdi.

Arnold Warren, reporter gràfic del *New York Times*, un dels millors fotògrafs del país, anava a bord d'una llanxa que havia sortit deu minuts abans del port de Nova York i que, després de passar pel costat mateix de l'illa de Bedloe, se n'apartava ràpidament per tal de proporcionar la perspectiva necessària. «Més enllà, més enllà...», demanava el fotògraf al timoner, perquè l'objectiu de la seva màquina no podia copsar sencera la gran estàtua. Només quan va ser a suficient distància de l'illa, va poder disparar l'aparell. Llavors va pensar que havia fet unes fotografies magnífiques, espectaculars... Segur que la imatge de la Llibertat apareixeria tota sencera, amb el seu impressionant aspecte de dama excelsa, sublim, quasi divina... Però la gent que l'envoltava, les autoritats que pronunciaven discursos al peu del pedestal, serien visibles...? Haurien estat ben captats des de la càmera i serien mínimament reconeixibles per culpa de l'enorme distància a què s'havien fet les fotografies...? Warren va explicar més tard que, abans de portar el seu reportatge al diari, l'havia mostrat a casa seva i que un dels seus fills, Gary, de deu anys, sense pensar que estava formulant un judici d'abast molt més ampli, li havia dit: «Això no lliga, pare. O l'estàtua és massa gran, o els homes són massa petits...»

Què passa amb els adolescents?

Xavier Carmaniu Mainadé. Barcelona. / 5.05.2014

Si els alquimistes que buscaven la pedra filosofal durant l'edat mitjana existissin ara tindrien una feina encara més difícil: trobar lectors adolescents. Ara no hi ha alquimistes, però hi ha el professorat i el personal de les biblioteques que malda per fer aquesta troballa. Aquí teniu un nou podcast de Biblioteves.

La professora Maria Nunes en sap alguna cosa. Ha dedicat 30 anys de la seva vida a la docència i li hem demanat que compartís amb nosaltres quins recursos es poden fer servir perquè els alumnes gaudeixin amb una assignatura que a vegades els fa mandra.

“Que ells mateixos creïn rutes literàries buidant el text, o els videolits, que els agrada molt: buscar unes imatges, posar-hi un text, una música... aquests vídeos els pengen al Youtube i això els dóna unes satisfaccions enormes, els fa interessar per la literatura. Fer lectures escenificades, muntar exposicions d'autors... A l'institut havíem arribat a muntar la merceria de *L'Auca del senyor Esteve* al vestíbul”.

Tot això està molt bé, però de veritat que no hi ha cap secret que hagi descobert després de passar-te mitja vida entre adolescents? “Secret només n'hi ha un: que és la passió. Han de veure que estimes allò que expliques, allò que llegeixes, que allò que llegeixes per a tu és molt important... Llegir en veu alta, per exemple, o anotar citacions a la pissarra i veure que treuen l'agenda i s'ho anoten: «I això qui ho diu? Doncs això ho diu Tal en Tal tal! Llegiu-lo!» Perquè ells han de veure que quan els hdius que la literatura és i serà una cosa molt important en les seves vides s'ho han de creure. Jo sempre els deia: «La literatura cura», així amb rodolí, i es feien un tip de riure. Per què cura? Doncs perquè ajuda, la literatura ajuda a entendre't a tu mateix, ajuda a entendre el món i això si no llegeixes és tota una part molt important de la vida que et perds”.

A l'institut s'hi va per què és obligatori. Però i les biblioteques? Com s'ho fan? Ens pot servir d'exemple la Biblioteca Salvador Allende de Girona. La Montserrat Valentí és la responsable de la secció juvenil. Allà una de les activitats que té més èxit és el club de lectura per a joves, potser perquè no és del tot convencional:

“Fem un punt de trobada amb joves que es recomanen llibres entre ells. Jo he proposat un tema, un gènere o un autor i ells es llegeixen els llibres i fan aquest intercanvi. El que és bastant característic del club és que les sessions no les fem sempre a la biblioteca sinó que d'alguna manera podem dir que sortim d'excursió amb el grup de nois i noies, i se'ns pot trobar des de la terrassa d'un bar per exemple fins a un museu. El que els agrada molt, sobretot d'aquestes sortides que fem, és quan anem a la llibreria. Ells compren els llibres per a la biblioteca i per tant és una manera de fer-los participar directament en la formació del fons que tenim per a joves”.

Estic segur que tots aquells que ara no podeu viure sense llibres en algun moment de la vostra vida us heu topat amb una professora com la Maria Nunes o una bibliotecària com la Montserrat Valentí. Els haurem d'estar eternament agraïts.

«Els inconformistes» de Martin Parr a La Virreina

Josep Maria Cortina. Barcelona. / 5.05.2014

Aquest any els aficionats a la fotografia estem de sort. Després d' “A cop d'ull” i “25% Catalonia at Venice”, dues excel·lents exposicions, ara La Virreina Centre de la Imatge

ens fa un altre regal i presenta “Els inconformistes”, un ampli treball que el fotògraf Martin Parr va realitzar als pobles del West Yorkshire a mitjan anys setanta.

Martin Parr. Festa al carrer amb motiu del Jubileu de Plata de la reina Elisabet II, Eiland, 1975-1980 © Martin Parr / Magnum Photos

Parr és un gran fotògraf anglès, soci de [Magnum](#), l'agència fotogràfica més prestigiosa de món, fundada el 1947 per Robert Cappa, Cartier Bresson i David Seymour.

El 2012 ja vam poder veure al CCCB una extraordinària exposició de les seves fotografies sobre el món del turisme de masses, un dels temes al qual ha dedicat una especial atenció, així com a la societat de consum i l'oci. L'estètica de les fotografies actuals de Parr és molt particular. Forta intensitat de colors, estètica kitsch, escenaris, temes i objectes carregats de vulgaritat d'on extreuen la seva força. I tot plantejat amb un àcid sentit de l'humor i una considerable dosi de crítica social.

Doncs bé, cal advertir que allò que veiem en aquesta exposició a La Virreina és un treball realitzat a mitjan anys setanta que s'allunya molt d'aquest perfil que acabem de dibuixar. Es tracta d'una sèrie que Parr va realitzar al començament de la seva carrera, entre els anys 1975 i 1980, a petites poblacions del comtat de Yorkshire on s'havia traslladat a viure des de Manchester amb l'escriptora Susie Mitchell, que després esdevindria la seva dona. Parr retrata amb afecte i minuciositat la vida i els costums d'unes comunitats religioses, metodistes i baptistes, anomenades “Inconformistes” perquè a mitjan segle XVIII es van separar de l'església ortodoxa anglesa. Hi cerca velles tradicions i costums, ja en vies de desaparició en aquells anys. Cerimònies religioses, celebracions populars, espectacles, centres socials, petits tallers tèxtils, comerços, el món de la caça, vestuaris de l'època, etc. etc. Tot un món que l'autor documenta amb un rigor gairebé antropològic. De fet, si no fos pels referents religiosos esmentats, més aviat ens caldria parlar d'una exposició sobre els conformistes, unes gents que representaven les formes de vida més tradicionals d'aquella societat i d'aquell temps.

Martin Parr. Te de l'Aniversari, capella metodista de Boulderclough, 1975-1980 © Martin Parr / Magnum Photos

L'exposició presenta un conjunt de 75 fotografies, exclusivament en blanc i negre, un altre tret diferencial respecte de la seva obra posterior, on el color té una importància fonamental. I encara més diferències, la composició de les imatges és extraordinàriament equilibrada, clàssica, lluny de les saturacions, distorsions i desequilibris de les seves etapes posteriors. És doncs un treball més tradicional, més acadèmic, però carregat d'interès fotogràfic i documental que agradarà especialment als amants de la fotografia i dels reportatges de factura més clàssica.

En resum, una exposició molt ben presentada a la qual només voldríem fer una observació. Com en d'altres ocasions, la preciosa sala del Palau que es destina a espai de descans i de mostra dels catàlegs té una llum totalment insuficient que fa molt incòmoda la seva lectura, una mancança que es podria corregir sense dificultat. Finalment, els qui visitin l'exposició han de saber que tenen l'oportunitat de veure també la mostra molt interessant "25% Catalonia at Venice", de la qual ja vam parlar a *Núvol*, que s'exhibeix en les sales annexes.

Els feréstecs: deliciosa botifarra amb gnocci

Jordi Vilaró. Barcelona. / 6.05.2014

Aquest dimecres 7 de maig torna *Els feréstecs* al Teatre Lliure. Després de l'èxit superlatiu de la temporada passada, el director Lluís Pasqual no ha tingut més remei que reprogramar un espectacle que abans de reprendre funcions ja està pràcticament exhaurit. Recuperem la crítica que Jordi Vilaró va fer al blog [La davallada d'Orfeu](#).

Els feréstecs de Goldoni al Teatre Lliure | Foto Ros Ribas

Carlo Goldoni és un autor francament interessant. Creador d'uns caràcters sovint deutors de la força física i visual dels personatges-arquetipus de la *Commedia dell'arte*, l'autor venecià superarà tanmateix els esquemes prototípics dels *Arlecchino*, *Colombina*, *Pulcinella*, *Pantalone*, etcètera, per atansar-se cap a un protorealisme que, passat pel sedàs costumista, permetrà retratar, a través d'un espill deformat (herència *molièresca*), uns tipus socials determinats. Goldoni supera els *canovacci* (canemàs) i elaborarà progressivament arguments complexos amb què retratar segments socials per mitjà de formes populars i properes a un públic que, no ho oblidem, estava avesat als *lazzi* de la *Commedia*. A *I rusteghi* (*Els feréstecs*), obra creada en el període de maduresa de l'autor, el resultat projectarà un fresc de la burgesia veneciana de l'època, com dic, passada per la deformació d'actituds i caràcters. A més, per atorgar més relleu a aquests retrat-tipus, Goldoni introdueix un aspecte nou: el dialectalisme com a element que retrata encara més les arrels d'aquest estament social i que des d'un punt de vista dramàtic potenciarà l'element farsesc. El resultat és una comèdia en què es posa en evidència el conservadorisme, la intolerància i l'absurditat de fons i forma d'una decadent burgesia veneciana, decadència que Goldoni remataria posteriorment a *La commedia della villegiatura* (*la trilogia de l'estiu*).

Per dur a escena una obra amb uns trets tan peculiars –personatges arquetípics, barreja dialectal, argument elaborat (si més no en comparació amb els *canovacci* de la *Commedia*)–, calen profunds coneixements teatrals i molta imaginació escènica. D'aquests dos elements, però, Lluís Pasqual va més que servir: l'esperit decadent que es projecta a través de les mostres de costumisme, l'aferrament a les tradicions i l'egoisme d'un col·lectiu que crea un microcosmos social molt localitzat, el director molt hàbilment sap traslladar-ho a unes coordenades espai-temps ben properes a nosaltres com són la Primera República i el carlisme. El carlisme, de fet és un moviment polític que, atès el seu caràcter rural en una Catalunya ja industrial (en especial durant la segona i la tercera carlinades), proporciona a Pasqual la situació adequada per establir aquest paral·lelisme venecianocatalà. La mescla dialectal italiana té el seu magnífic correlat català a través de les variants dialectals occidental-valenciana, central (de terres gironines) i baleàrica, que el director posa en boca dels diversos personatges de l'obra. Des d'un punt de vista social, històric i dialectal, la tria és esplèndida: el carlisme català va tenir els focus al Maestrat primer (Ramon Cabrera) i a la Catalunya interior (Berguedà, Osona i la Garrotxa) després (Francesc Savalls); d'altra banda, si cal retratar trets decadents aristocràtics, bo serà sempre el mallorquí.

Els feréstecs. Foto: Ros Ribas/ Teatre Lliure.

Aquest treball lingüístic, el treball físic –cos i màscara de *Commedia*–, el textual, juntament amb la carnavalesca posada en escena, fan que el resultat de tot plegat sigui una espectacle rodó que, al meu entendre, situa aquesta versió de Lluís Pasqual en els estàndards de qualitat dels *goldonis* del mateix *Piccolo Teatro* de Milà. Jordi Bosch, Laura

Conejero, Rosa Renom, Boris Ruiz, Laura Aubert, Xicu Masó —entre d'altres—, ens regalen magistralment una significativa mostra del bo i millor de la tradició teatral italiana per mitjà de personatges i situacions del tot *nostrats*. El resultat, doncs, un producte excel·lent i atractiu per a tota mena de públic.

Jad Hatem: «A vegades, un sol vers m'inspira un assaig»

Guillem Carreras. Barcelona. / 8.05.2014

***El temps en la poesia catalana contemporània* (Obrador Edendum, 2013), del filòsof libanès Jad Hatem, ha estat premiat amb el premi Crítica Serra d'Or d'enguany en la secció Catalanística. Guillem Carreras ha conversat amb ell sobre Vinyoli, Màrius Torres i altres poetes catalans contemporanis.**

Jad Hatem al lliurament dels premis Serra d'Or | © Isidre Peñarroya

Els crítics literaris que llegeixin aquesta obra segurament quedaran desconcertats. Es trobaran un autor que renuncia a catalogar els poemes en moviments i analitzar-los conseqüentment. Simplement agafa les obres aïlladament, i relaciona el missatge que hi endevina amb el conjunt del pensament occidental. Hatem aprofundeix en la poesia de Carles Riba, Màrius Torres, Joan Vinyoli, Joan Margarit i Pere Gimferrer.

A què es deu el seu interès per la poesia catalana contemporània?

Vaig conèixer la poesia catalana gràcies al meu interès per la poesia general. He estudiat i publicat sobre la poesia eslovena, russa, francesa, anglesa, l'espanyola... M'interessa molt la poesia. Penso que és el gènere més adequat per endinsar-se en l'interior de les persones. La poesia és l'expressió de l'ésser.

D'una manera més precisa, vaig conèixer la poesia catalana a través de dos fets. El primer és que vaig tenir la sort de descobrir un poeta excel·lent: Joan Vinyoli. Des del primer moment que el vaig conèixer, vaig pensar que estava davant un gran poeta.

Per altra banda, en una visita a la Universitat Pompeu Fabra vaig conèixer una dona jove que em va oferir una edició bilingüe (català—francès) de poesia catalana. Vaig començar a llegir-lo a totes hores i a intentar descobrir el significat dels poemes. M'interessava reflexionar sobre el significat de les imatges presents en aquests poemes. Al meu entendre, només pots començar a fer aquesta tasca d'anàlisi si l'obra ha impactat al centre de la teva ànima. De la voluntat de voler preservar el missatge original, surt la necessitat de pensar què volia transmetre el poeta.

Un dels tòpics medievals més usats i coneguts és el *carpe diem*. La consciència que la vida no dura per sempre, i en conseqüència, cal aprofitar els dies viscuts. Una

creença que es vivia com una fatalitat incontestable. Els poemes que vostè ha escollit en aquest recull, en canvi, sí que manifesten una preocupació per retratar l'eternitat de la vida i la pervivència del record. Vinyoli ho busca en la poesia, Margarit en la joventut i l'amor i Màrius Torres en la consciència de la pròpia individualitat.

El tòpic del *carpe diem* ens invita a un dilema moral. Té un caràcter ontològic: és una manera que té l'home d'enfrontar-se a si mateix. I aquesta actitud es manifesta en la reflexió sobre l'instant. L'instant és el nexa entre l'home i l'ésser. “Què n'hem de fer amb l'instant?” Puc deixar-me endur pels esdeveniments—com suggereix la imatge del riu a “El gall”, de Joan Vinyoli, que deixa que tot vagi succeint fins que l'aigua s'estanca i esdevé un riu mort—o bé m'apodero de l'instant i intento complir els meus desitjos. El crit del gall manifesta la possessió de l'instant. En aquesta imatge, Vinyoli adopta clarament la idea de *carpe diem*. Tots els poetes del món s'han inspirat en aquesta divisa epicúria que ens anima a posseir l'instant. La poesia francesa ha cultivat una gran tradició, en aquest sentit.

Tanmateix, jo crec que hi ha una altra manera de viure l'instant, que no consisteix a copsar-lo, sinó a deixar-se prendre per ell. Això passa quan un moment transcendental canvia la percepció que l'individu té del món. Llavors, l'instant es converteix en un esdeveniment, i s'inicia una nova etapa vital.

Vostè interpreta “El Gall” com el nexa entre el món immanent de la nit i la foscor i l'obertura i la multiplicació que suposa el dia i la claror. Aparentment, Vinyoli ens presenta el combat entre dues forces oposades: l'estabilitat i el caos.

Crec que Vinyoli, en lloc d'oposar estabilitat i caos, contraposa la interioritat i l'exterioritat de l'individu. Aquesta distinció la vaig veure clara a partir de la lectura del Mestre Eckhart. El crit del gall representa el pas de la nit a l'albada. O sigui, la transició del món interior al món exterior: la presa de consciència. Tot canvi comporta una dificultat, que no hem de considerar un caos, sinó la multiplicació de les coses possibles. “El Gall” manifesta la complementaritat entre allò que jo sóc en el fons de mi mateix i la manera com em puc projectar en el món. Això ho podem aplicar a la poesia. El poeta es debat sempre entre allò que sent i allò que veu. Per intimista que sigui una poesia, sempre s'expressa en imatges que sorgeixen del món exterior.

Joan Margarit, en el poema “Amor i Temps” utilitza l'expressió *l'illa del tresor*. Per al poeta, aquesta imatge significa la capacitat que té l'amor de fer front a la vida monòtona que suposa el pas del temps. Vostè ha estudiat Ausiàs March en el llibre *Sobreamor*. És molt agosarat comparar aquesta imatge de Margarit amb la concepció que Ausiàs March té de l'amor?

Si m'ho permetes, abans de respondre, faré una petita digressió. Voldria precisar que, jo m'interesso per la literatura (especialment la poesia), la teologia i les ciències religioses. A vegades, com en el cas de *Sobreamor*, recorro a totes aquestes disciplines en les meves anàlisis. En d'altres, com *El temps en la poesia catalana contemporània*, només faig ús de la filosofia. Per tant, se'm fa molt difícil comparar Ausiàs March amb Joan Margarit. Hi he arribat a través de camins molt diferents.

En el llibre *Sobreamor* buscava definir què és l'amor pur. Em va interessar molt la concepció d'Ausiàs March. Per ell, l'amor pur és l'amor a una persona estimada difunta. En aquest amor, l'amant mostra la mateixa intensitat envers l'estimada que quan estava viva i podia gaudir de l'amor carnal.

Segurament, Màrius Torres és l'autor actualment menys conegut dels cinc estudiats en aquest llibre. Torres conegué massa prematurament (als 32 anys) l'angoixa davant la mort que descriu al poema “L'esfinx interior”.

El fet important en Màrius Torres no és que morís jove, sinó que tenia la consciència que havia de morir aviat. En Màrius Torres, “L'esfinx interior” és la consciència de la mort. L'esfinx ens interroga, i ens demana per què vivim, què volem, què ens interessa, etc. Això em recorda les quatre grans preguntes que, segons Kant, ha de respondre la filosofia: què puc conèixer, com m'he de comportar, què puc esperar i, al cap i a la fi, què és l'home.

Aquesta consciència fa que ens adonem que la vida no és un flux monòton i uniforme, sinó que els grans instants divideixen el pas del temps en èpoques. Això lliga amb la concepció del *carpe diem* que et comentava abans. En aquest sentit, el poema de Màrius Torres és clarament modern: el poeta veu subjectivament la realitat. A diferència de la poesia antiga i medieval, la dels moderns gira entorn de l'experiència individual.

Joan Cerdà, Amador Vega, Jad Hatem i Elena de la Cruz en un col·loqui sobre El temps en la poesia catalana contemporània a la Llibreria Calders.

La seva anàlisi dels poemes catalans és molt diferent a tot el que s'havia escrit anteriorment. Es va basar en cap estudi crític escrit a Catalunya?

Jo no sóc un estudiós de la literatura, i per ser sincer, tampoc he estudiat la literatura catalana. Tampoc ho he fet amb la literatura francesa perquè me'n sento incapaç. Intento llegir tants llibres com puc, però no els cito pas tots. El meu mètode treball és el següent: m'encaro a una obra i intento estudiar-la aprofundir-hi, aïlladament, fins a trobar-hi el sentit. Per tant, no tinc en compte si una obra és important en la història de la literatura. Em centro en aquelles obres que m'interessen. En general, m'atreuen més els poemes que expressen una experiència personal profunda. A vegades, com en el cas de Pere Gimferrer, un sol vers m'inspira un assaig.

Malauradament, la política internacional arriba a Catalunya molt condicionada pels interessos dels mitjans de comunicació majoritaris. Per això volia preguntar-li quina perspectiva de futur augura vostè per al Líban.

La situació del Líban depèn de la situació del Pròxim Orient. Una característica del Líban és la gran varietat de religions i confessions que hi conviuen. Aquesta varietat, a vegades, també és una font de feblesa. Molt sovint, les pressions exteriors augmenten les possibilitats de divisió interna. Afortunadament, el diàleg, la comprensió i el respecte entre els diferents grups encara és possible. Actualment, aquesta divisió no es tradueix en una guerra civil, sinó en greus enfrontaments polítics.

Si vol afegir qualsevol cosa, vostè mateix.

Només una cosa. Si els lectors del vostre diari busquen el meu nom a la Wikipèdia, veuran que he escrit llibres de literatura, filosofia i teologia sobre molts temes diferents. Són disciplines que sempre he intentat que convergissin. Els meus interessos, que jo resumiria en quatre grans blocs: la qüestió de Déu, la del sentit i l'existència del mal, la creació artística, i monografies sobre filòsofs que m'han atret especialment. Aquests quatre temes són, al meu entendre, les qüestions últimes que ha de respondre un veritable filòsof, el que no és simplement analític.

L'art no és la filosofia, ni la filosofia és la religió. Però totes tres representen maneres diferents d'encarar un mateix problema: el sentit de la vida. Ben mirat, això és el que fa Dostoievski en *Els Germans Karamázov*.

Perdre un dot per guanyar un amor

Andreu Sotorra. Barcelona. / 8.05.2014

Marivaux és, sobretot, en el seu origen, llengua. Per això en aquesta versió catalana del clàssic francès, la llengua —de la qual ha tingut una cura especial el traductor Salvador Oliva— també juga un paper important i, com en un autèntic joc d'amor a la llengua sense reptar el risc de l'atzar, no hi ha cap paraula, cap expressió, cap diàleg que es perdi en la immensitat de la Sala Gran del Teatre Nacional de Catalunya.

© David Ruano TNC

S'endevina, doncs, que Josep Maria Flotats, com a director, no ha oblidat una de les seves obsessions de la seva primera etapa a Catalunya: el poliment del fraseig, la musicalitat de la fonètica, la recuperació de la dicció. El resultat és que els intèrprets d'aquest Marivaux —tots encara de la generació anomenada “jove”, amb un respecte per la maduresa d'Àlex Casanovas— mostrin el treball de llengua de taula previ, que és tan important com la manera d'expressar-se, la manera de moure's, la manera de gesticular i la manera de reaccionar des de dins de cadascun dels seus personatges davant la juguesca romàntica que proposa l'autor.

El joc de l'amor i l'atzar (Le jeu de l'amour et du hasard) és una de les obres representatives del segle XVIII, del Segle de les Llums. Recorda el mateix Josep Maria Flotats que Pierre de Marivaux (Pierre Carlet de Chamblain de Marivaux, París, 1688-1763) es va inventar l'expressió francesa “tomber amoureux”. Se la va inventar i la va impregnar en alguns dels seus personatges com aquests quatre jovencells de l'obra: Sílvia, la filla del gentilhome Orgon; Dorante, el pretendent de Sílvia; Lisette, la criada de Sílvia; i Arlequí, el criat de Dorante. Al seu costat, hi ha els dos “homes” de la casa: el gentilhome Orgon i el seu fill Mario, pare i germà de Sílvia. Ells dos es fan còmplices d'ampliar la juguesca familiar de descobrir si es pot arribar a un casament concertat (el de Sílvia i Dorante) amb el punxó de l'enamorament de debò.

La ingenuïtat és la clau dels personatges principals de Marivaux. Una ingenuïtat que, tres segles després, amarats de realisme social com estem, de conflictes contemporanis i d'estripades personals, només pot ser rebuda pels espectadors amb un somriure nostàlgic. Però també són claus el registre de comèdia i la manera com l'embolic és conegut al complet pels espectadors, i només per una part dels protagonistes, fins que aquests

descobreixen quin ha estat en realitat l'abast de la trampa que ells mateixos, Sílvia i Dorante, havien planejat per separat, per enganyar-se mútuament i saber si en realitat s'agradaven quan es coneguessin per primera vegada.

© David Ruano TNC

Un joc amorós ple de perills que involucra Lisette i Arlequí, criada i criat respectivament, que, en els seus falsos papers d'Armand i Sílvia, acaben, com diu i vol Marivaux, "caient d'amor" de debò, de quatre grapes, mentre Armand i Sílvia lluiten contra el que està establert i es debaten entre complaure el que els dicta el cor, ni que sigui renunciant als privilegis i el codi escrit de la seva condició.

La posada en escena de Josep Maria Flotats és lluminosa, neta i a la vegada respectuosa amb la tradició francesa. Un congelat final de tota la companyia fins i tot regala, per uns instants, un quadre d'època, al qual ha contribuït la plasticitat de l'escenografia d'Ezio Frigerio i el vestuari de Franca Squaricipino que, malgrat les exigències de la Sala Gran, aquesta vegada no han batut precisament el rècord de l'opulència sinó que s'han limitat a posar un espai simbòlic, una terrassa d'època mirant a un jardí versallesc, això sí, tot molt clàssic, al servei dels personatges de Marivaux.

L'obra és una oportunitat per a les dues actrius de l'obra. Vicky Luengo, en el paper de la pretendent Sílvia, comparteix protagonisme amb Mar Ulldemolins, en el paper de la criada Lisette. El seu intercanvi de papers els permet un joc teatral de canvi de registre que Vicky Luengo defensa anant del dubte de l'enamorament a la seva primera experiència i conseqüència de "tomber amoureux", sempre amb una energia innata que ja desbordava a l'obra *Una història catalana*, de Jordi Casanovas, o a l'obra *Iaia!*, amb Montserrat Carulla. Per la seva banda, Mar Ulldemolins reforça el seu personatge amb una comicitat mesurada, però també refinada, espontània i creïble, molt en la línia personal que l'actriu ha explorat en la seva trajectòria. Molt ella, per als coneguts, però també una Lisette que segurament complauria els espectadors francesos més fans de Marivaux.

© David Ruano TNC

Menció a banda per als dos protagonistes masculins, el pretendent Dorante, que usa el nom fals de Burgunyó, i el seu criat, Arlequí. Bernat Quintana (Dorante) manté un pols entre el seu pla enganyós i l'enamorament amb Sílvia, la falsa criada. Al seu costat, Rubén de Eguía, el criat Arlequí, protagonitza algunes de les escenes més arlequinades, valgui la redundància, fent de la comèdia tot un art. Ell i Lisette (la falsa Sílvia), quan s'adonen de la trampa en la qual han caigut, mantenen la saviesa de les classes humils per no renunciar a l'amor tot i que veuen com s'esvaeix la fortuna somiada si en realitat fossin els senyors que aparentaven que eren. Aquesta és una de les moralitats finals de Marivaux: es pot perdre un dot per guanyar un amor.

El gentilhome Orgon (Àlex Casanovas) fa de pare liberal, trapella i conciliador, sense prescindir, però, del dret a manegar el matrimoni concertat de la seva filla Sílvia amb Dorante. Hi ha, doncs, casament de conveniència, sí, però finalment per voluntat pròpia dels interessats. I el seu fill Mario (Enric Cambray) juga el paper d'alcalavota entre pare i filla, pretendent i germana, participant del joc de l'amor que ha envaït la finca dels Orgon i contribuint a fer que l'atzar de la ruleta s'aturi a la casella que s'ha d'aturar.

***El joc de l'amor i l'atzar*, de Pierre de Marivaux. Traducció de Salvador Oliva. Intèrprets: Enric Cambray, Àlex Casanovas, Rubèn de Eguía, Guillem Gefaell, Vicky Luengo, Bernat Quintana i Mar Ulldemolins. Escenografia: Ezio Frigerio. Ajudants escenografia: Leila Fteita i Marco Menegaldo. Realització escenografia: Espazio Scenico. Vestuari: Franca Squarripino. Realització vestuari: Danielle Boutard i Cornejo. Il·luminació: Albert Faura. Caracterització: Toni Santos. Muntatge musical: José Antonio Gutiérrez. Enregistrament musical clavicèmbal: Dani Espasa. Ajudants de direcció: José Antonio Gutiérrez i Pep Planas. Direcció: Josep Maria Flotats. Sala Gran. Teatre Nacional de Catalunya. Barcelona, 7 maig 2014.**

Totes les pedres de Bàssem an-Nabris

David Figueres. Barcelona. / 10.05.2014

En tot exili imposat, les paraules des del qual s'intenta explicar, sentir, foragitar, adquireixen aquella textura imprecisa i relliscosa en què, volent acontentar tots tres verbs, no en fa felíç cap. Les paraules no es volen casar amb un senzill relat dels fets, ni dels sentiments; tampoc amb una nau per fugir de tota la malura que ser fora del que ets, comporta.

Bàssem an-Nabrís a la presentació de *Totes les pedres*

Si aquestes paraules, a més, participen de l'aventura del vers, el sentit de cada mot queda tocat pel virtuosisme del poeta, que no podent escapar a la seva realitat, nova o no, no vol renunciar a bastir el poema com si res del que li succeeix fos real. Escriure des de l'ara. Des de l'apreciació d'un moment, però, que sempre s'escapa perquè no és complet. Perquè hi falten els teus. Perquè hi falta la casa. Perquè hi falta la nit dels petons, l'estimada. Perquè hi falten els amics. Hi falten.

Bàssem an-Nabrís (Franja de Gaza, 1960) va arribar a Barcelona el 2012 gràcies al PEN Català i al seu programa Escriptor Acol·lit que pretén acollir, durant un període màxim de dos anys, un escriptor amenaçat, perseguit o amb risc de ser empresonat com a conseqüència del que ha escrit.

Membre de la generació literària posterior a la guerra del 1967, an-Nabrís, va passar quatre anys i mig en presons israelianes com a conseqüència dels seus articles. El 2007, després que Hamàs arribés al poder, va patir un atemptat per part d'una milícia d'aquest partit.

Autor de set llibres de poemes i de dos dietaris de guerra, on relata l'ocupació per part d'Israel, del seu país, Palestina, el passat mes d'abril va publicar-se de la mà de l'editorial mallorquina Adia Edicions amb la col·laboració del mateix PEN Català, *Totes les pedres*, el primer poemari del poeta aparegut fora de Palestina. El llibre ha estat publicat de manera bilingüe, en català i en àrab. D'aquesta manera es vol acostar el recull a totes dues comunitats de lectors. La traducció al català l'ha feta la Valèria Macías. La traducció a l'àrab és cosa del Kamiran Ham Mahmud.

Totes les pedres està format per 25 poemes dividits en 4 seccions: "Sofrença" (9 poemes), "Belleza" (5 poemes), "Amor" (8 poemes) i "Camí" (3 poemes). Possiblement aquesta darrera secció sigui la més colpidora. Tres poemes narratius que condensen la impossibilitat de deslliurar-se de la situació del seu país. Tres poemes crus, no pas perquè siguin explícits, sinó perquè l'alquímia poètica precisament la defuig i narra què queda rere la cortina. De fet, tota la poesia d'an-Nabrís serà una lluita constant: del lirisme més exquisit, utilitzat gairebé com un escut, a la impossibilitat de no deixar constància poètica de la situació que pateix el seu país.

A la primera secció, "Sofrença" ja hi trobem tot un joc de paraules com *riu*, *casa* o *nit*, que combinades, designaran sempre un flux, una impossibilitat d'arrelament o ancoratge. El poeta sembla estar sempre en trànsit. Serà una constant al llarg del llibre.

Així al poema “Alegria”, trobem:

Alguna nit dormo prop de la flor de l'esbarzer

i alguna altra al costat del riu.

O llegim a “Casa”:

Al camí tinc una casa on passen els viatgers cada dia.

O a “Prevençió”:

(...) opto per veure't, pàtria meva, veure't de nit.

I és que per a an-Nabrís, com també ho era pel poeta Joan Vinyoli, la nit és aquell “domini màgic” on passen totes les coses. Obre, així, un bell poema narratiu amb:

Els que escriuen després de les dues cada nit...

Sintetitza tot això que dèiem, el poema precisament titulat “Nit”, que comença amb aquests quatre versos:

Plàcida és la nit de Gaza

L'obscuritat cau com l'aigua damunt les cases.

L'obscuritat que és feta de lluita

i de silenci.

Tot i que el llibre inclou sis poemes escrits durant la seva estada a Barcelona, paradoxalment, aquesta secció, malgrat titular-se “Sofrença”, no n'inclou cap. Cal dir que d'aquests sis poemes, només un està escrit en vers.

A la segona secció, “Bellesa”, trobarem poemes molt minimalistes, on la natura i la contemplació hi tenen un paper important. En aquesta secció sí que ja hi trobarem dos poemes dels escrits a Barcelona. Tots dos narratius i sense títol. Els que comencen: “Al voltant de l'arbre” i “Un senyor amb barret”.

Presentació de l'obra *Totes les pedres* de Bàssem an-Nabrís

Tots dos poemes podrien servir per explicar què significa la bellesa per an-Nabrís. Si el primer és un poema contemplatiu, el segon, on apareix escrita la paraula “Barcelona” per primera vegada, ens dóna una visió de com se sent el poeta en aquesta nova tessitura. Són reveladors els darrers versos del poema:

*i l'anima torna al seu estat:
polsegosa,
al prestatge de l'armari.*

Si abans parlàvem de diversos mots que ens donaven una connotació de pas, de moviment, ara la immobilitat és absoluta. Vida aturada, plena de pols i desada a l'armari.

És curiós que la següent secció “Amor” sigui on apareixen la majoria dels poemes escrits a la capital catalana. Tornem a copsar aquesta voluntat de trànsit al poema “Amor” i que acaba amb un vers que dóna títol al llibre:

perquè pugui estimar totes les pedres i totes les persones del meu camí.

Dos d'aquests poemes parlen de manera bellíssima del que suposa per l'autor la poesia, com “Murmuris” o el que comença “Noia...” adreçada a una xiqueta que observa i que diu que moderi el seu encant perquè:

A l'altra banda hi ha un degustador de bellesa.

Però la beutat també amaga els fatals orígens de tot plegat. Així novament un poema escrit a la Ciutat Comtal i on novament apareix el nom de la ciutat, torna a fer-nos baixar als inferns. Una preciosa confrontació entre Eros i Tànatos. El copio sencer.

*Suor als pits,
el cos descobert menys la poncella.
Ai Barcelona, a la vora del mar,
no vagis lleugera,
que jo he vingut a tu d'unes exèquies.*

El mot “Barcelona”, doncs, acompanyarà sempre al poeta quan ha de descriure de manera més crua, la seva situació d'exiliat.

Ho dèiem al principi, la secció més colpidora és “Camí”. El formen tres poemes en prosa que probablement són un salt qualitatiu en la poesia d'an-Nabrís. De fet, dins de la poesia contemporània àrab, ell ha estat un dels introductors més destacats dels poemes escrits en prosa. Cap dels tres porta títol.

Al primer, quasi amb tints surrealistes, el poeta s'interroga per un quadre que algú ha pintat mentre dormia i que ell descobreix en pic es desperta. És fàcil endevinar-hi un desconcert per la realitat actual que viu el poeta:

Qui l'ha guixat al lavabo, al racó de la dreta? I qui, amb vermell arseni, al mirall, l'ha signat?

El segon és una bellíssima declaració d'intencions que comença així:

Sóc el Bàsseem an-Nabrís. Caço l'ombra quan cau la nit. Caço la ranera de cada so.

El tercer poema que podria ser una continuació lògica de l'anterior, ens parla de la memòria.

Oh pare... se'n van anar els núvols i jo em vaig quedar per a recordar-los.

Totes les pedres és un llibre molt bell. Bell per la precisió poètica d'an-Nabrís i que la Valèria Macías ha sabut traduir de manera magnífica imprimint a cada vers el ritme que li esqueia. Bell perquè Pau Vadell, l'editor, té cura dels seus llibres amb una exquisidesa absoluta. Tal com podem llegir a la darrera pàgina, sota la xapeta, emblema de l'editorial, aquest llibre és un intent per propagar la poesia, la llibertat i la llum. I amb *Totes les pedres*, s'aconsegueixen, a bastament, totes tres coses.

La mà del foc

Jordi Llavina. / 11.05.2014

Una historia ben certa. El dia 1 de maig me'n vaig anar amb una bona amiga al Museu de la Vida Rural, a l'Espluga de Francolí. Ja feia dies que havíem quedat que l'hi ensenyaria. I allà, sense saber-ho, m'hi esperava una història fabulosa, que és la que us vull explicar avui.

La reproducció d'una cuina de pagès, al Museu de la Vida Rural

Un cop al museu, i iniciades les meves primeres explicacions sobre la història de la institució, vaig advertir que una parella d'una certa edat tot just començaven la visita, de manera que els vaig convidar a afegir-se al nostre grup de dos.

Hi ha poques coses que m'agradin tant com *explicar* el Museu de la Vida Rural, que estimo molt —un museu que és un viu testimoni de l'ambició cultural i de l'amor pel país del seu fundador, el senyor Lluís Carulla Canals (1904-1990), valors transmesos als seus fills, que són fidels continuadors de l'obra del pare—. La parella *convidada* eren de Terrassa, i tenien una mica més de setanta anys (ell, setanta-cinc; ella no ho va dir, però semblava set o nou anys més jove).

Si n'he arribat a fer, de visites guiades, al MVR! Però la de dijous passat va ser una de les més boniques que recordo. Potser per l'aspecte íntim que tenia. Potser perquè els dos vallesans units en matrimoni eren molt agradables, s'interessaven per tot de coses, ficaven cullerada a gairebé tot —en especial l'home, que se'l veia força entusiasmat—. Aficionats als diorames i als pessebres, ja us podeu imaginar com van arribar a xalar amb la sala Traité i amb el corredor ple de naixements, abans de la sala de l'agricultura!

Però el millor havia d'arribar més endavant, passats els carros, superats els audiovisuals sobre el blat, la vinya i les oliveres.

A la quarta planta de l'edifici històric, la titulada "Els destins de la collita", es passa revista de tot el que se solia fer als masos per sobreviure: matança del porc i elaboració d'embotits, conserves i confitures, salmorres, cura de l'hort, manteniment d'un corral, rebost proveït...

En arribar a la vitrina on mostrem una cuina de pagès —una cuina, val a dir-ho, de mida natural; amb la seva pastera, el rebost, la taula amb els calaixos fondos per al pa, el foc i l'escó perquè hi segués el més vell de la família, els clemàstecs i l'aram, la pica de pedra...—, l'home de Terrassa va assenyalar la llar, molt gran (solia ser, de fet, l'única font de calor de les cases antigues). I va ser llavors que ens va explicar la fabulosa història de la seva mà esquerra.

L'home —a qui, ruc de mi, no se'm va acudir de preguntar el nom; nascut l'any 1939, tot i que no ho semblava, perquè era un argent viu— va relatar que, a divuit mesos, i en una cuina molt semblant a aquella, ell anava transitant per allà *embotit* dins uns caminadors de vímet (això és, l'estri en què *s'empresonava* la mainada petita per tenir-los tothora controlats i, alhora, lliures de corda; *les carrutxes*, que en diem al museu). Ens va ennovar que de sempre s'havia sentit atret pel foc. Aquell dia de l'any 1940 s'hi va sentir fatalment, perquè, inadvertit dels grans, va apropar-se una mica massa a la llar amb la seva *presó mòbil* i, a tocar del foc, va ensopegar i va caure damunt el llit de les brases. El nen de divuit mesos va parar el cop amb la mà esquerra, que va agafar, com per instint, un grapat de brases.

Aquest fet ha condicionat la vida d'aquell senyor. Però no pas exactament d'una forma dramàtica, ni, encara menys, tràgica. La manera com en parla dóna compte d'una experiència singular, única, però no pas traumàtica (cosa que, al meu entendre, l'honora). Deu operacions, ha hagut de patir. Deu! Ens va mostrar la seva mà esquerra: era una mica més petita que l'altra, i tenia una ombra de la cremada, una ombra d'un color més rosat. Ens va explicar que durant molt de temps va tenir la mà perfectament tancada, i que se la rentava ficant-se una mena de palles entre les juntures dels dits. El relat feia molta impressió, però ell ho anava descrivint tot com qui explica què ha comprat al matí a la botiga de queviures de sota casa. És més, ens ho participava amb una certa alegria, com si allò fos una facècia digna de ser compartida.

La mà dreta, que a partir d'aquell dia infaust s'havia hagut d'espavilar de cop i molt més, era més grossa, i els dits semblaven més llargs. Però l'altra s'havia *posat les piles*, i, si el mateix afectat no ens hagués cridat l'atenció sobre la diferència entre totes dues, nosaltres probablement no hauríem notat res.

Em va semblar una història interessant, pròpia d'un d'aquells contes inquietants de Guy de Maupassant. Quantes d'històries no hi ha escampades pel món, oi!

I, com que a mi m'agrada relacionar sempre la vida amb la poesia, i com que, a més, enguany visc una immersió plena en el meu poeta català predilecte, Joan Vinyoli, de seguida, en conèixer la vida d'aquella mà que es va apartar resolutament de la *normalitat* a l'edat de divuit mesos (l'edat, en efecte, del posseïdor de la mà), em va venir al cap el meu poema fundacional del barceloní, "Joc", el de la bola de billar que està tipa de rodar i que reclama al jugador que la deixi morir fosa dins una mà de foc. De cop, l'expressió *la mà del foc* va adquirir una nova vigència, amb unes possibilitats, per descomptat, que no eren pas les que devia imaginar l'autor d'*El Callat*, en concebre-la. Vet aquí el misteri i la bellesa de la poesia.

Vinyoli va publicar *Domini màgic*, el llibre que acull "Joc", el 1984, l'any de la seva mort. L'expressió *la mà del foc*, però —que aprofito per dir que, traduïda al castellà, titularà l'antologia de l'autor preparada pel poeta Carlos Vitale, que traurà ben aviat Ediciones Candaya—, una expressió que associem *necessàriament* a aquest gran poeta, ha tingut

vida més enllà del recer d'aquell poema: Vinyoli la féu servir per titular una de les parts de la seva poesia completa.

L'amiga i jo ens vam acomiadar de la parella terrassenca, i ara, unes quantes setmanes més tard, no sé com agrair-los la bella estona que ens van fer passar.

Dos dies després de la visita al museu, encara no em treia del cap la mà cremada del senyor egarenc. I vaig començar a *especular* sobre aquesta extremitat que, durant tant de temps, havia romàs closa, com defensant-se del món per l'agressió que havia rebut d'aquest. L'any 1940 Espanya sortia d'una guerra infame, i, en una llar tirant a humil de Terrassa —una ciutat que no tenia gaire a veure amb la que coneixem ara—, un nen de dos anys havia de viure una llarga temporada amb el puny esquerre obstinadament tancat. Se'm va acudir que, abans que Vinyoli encunyés aquesta expressió tan bonica i, a la vegada, tan estremidora, de *la mà del foc*, potser el visitant del museu ja l'havia fet servir per distingir-la de l'altra, de la mà *bona*. No sé si ens va dir a quina edat es va descloure, la seva mà esquerra. Però és possible que, a una pregunta de la seva mare o de la seva dona, o a una pregunta de la seva consciència mateix, hagués respost alguna vegada: “a la mà del foc”. És una manera més poètica i menys resignada que no pas contestar “a la mà malalta” o “a la mà impedida” (o, fins i tot, “a la mà tancada”). No em sembla rebuscada, aquesta hipòtesi.

De vegades, justament, la poesia ens produeix un calfred perquè connecta amb un aspecte molt íntim i molt sentit de la realitat. Encara que, com és el cas, sigui la realitat personal i intransferible d'un ciutadà de Terrassa de 75 anys que, essent un nen de divuit mesos, va viure una situació totalment excepcional. Una situació que, lluny de marcar-lo negativament de per vida, segurament l'ha obligat a espavilar-se encara més.

Ireland loves Pedrolo

Pedro Fernández. / 11.05.2014

No és el primer cop que l'obra de Manuel de Pedrolo travessa les fronteres catalanes: **Martin Esslin** va elogiar el seu teatre en l'influent *The Theatre of the Absurd* (1961), **Wesley Barnes** el va incloure dins l'estudi *The Philosophy and Literature of Existentialism* (1968) i **George E. Wellwarth** va esmentar-lo en l'article *Spanish Underground Drama* (1972). Altres exemples de la internacionalització de les obres d'aquest autor català en són la crítica que l'acadèmic americà **Peter Cocozzella** va fer del *Mecanoscrit del segon origen* (1975) o l'estudi de **Louise Johnson** en l'assaig *Some thoughts on Pedrolo: Estrangement, mothers and others* (1999), a més de la traducció a diverses llengües europees de les seves obres de més èxit.

D'esquerra a dreta: Ronan Madden, Pedro Fernández, Helena Buffery i Núria Massot

En aquesta ocasió, però, la presència internacional de les obres pedrolianes adquireix un caire més físic, ja que seixanta-vuit de les seves obres han viatjat a la University College Cork, Irlanda, per ser dipositades a la secció d'arts i humanitats de la seva biblioteca. **Adelais de Pedrolo**, filla de l'autor i presidenta de la **Fundació Manuel de Pedrolo**, ha fet aquesta donació a la institució irlandesa en saber que s'estava realitzant recerca sobre l'autor al *Department of Spanish, Portuguese and Latin American Studies* de la UCC. El projecte, que consisteix en una aproximació digital a l'estudi del llegat pedrolà i la seva relació amb l'espai literari català durant la segona meitat del segle vint, l'estem duent a terme sota la supervisió d'**Helena Buffery**, actual presidenta de l'Anglo-Catalan Society i acadèmica d'estudis catalans.

Aquests 68 llibres estan disponibles per a la seva consulta i representen el que és probablement la col·lecció més gran d'obres de Pedrolo fora de Catalunya. El lideratge de **Ronan Madden** a la biblioteca de la UCC ha sigut vital en la tasca de catalogar aquestes obres, posant molta cura a indicar la data de composició de cada obra en les entrades. En aquest cas particular, aquest detall és tan important com la data de publicació, ja que la carrera literària de Pedrolo va quedar tan distorsionada per la censura que a vegades el temps transcorregut des de la composició i la data de publicació d'una obra arriba als vint anys.

La University College Cork és un reconegut punt de referència a Irlanda pels estudis hispànics. El *Department of Spanish, Portuguese and Latin American Studies* (SPLAS) és conegut pel seu angle polifacètic en tractar els estudis hispànics i ibèrics i ha sigut la seu de conferències internacionals que atreuen acadèmics i investigadors especialitzats en l'estudi de llengua literatura i hispàniques, amb especialització a la mexicana, argentina, gallega, basca i catalana. Pel que fa a la literatura i cultura catalanes, el departament es mostra també molt actiu, oferint cultura i llengua catalanes com a assignatures de segon i quart any de carrera en el seu currículum, gràcies al finançament de l'Institut Ramon Llull i la gran feina desenvolupada per la lectora de català **Núria Massot**, que és també una figura clau en la promoció de la cultura catalana entre els ciutadans de Cork. A través de la contínua col·laboració amb l'Institut Ramon Llull i Cork City Libraries, el departament ha organitzat esdeveniments anuals com a part del Cork World Book Fest, celebrat per coincidir amb la diada de Sant Jordi. Algunes de les activitats d'edicions anteriors inclouen la visita de personalitats catalanes com el poeta Jaume Subirana el 2012, la cinematògrafa **Isona Passola** el 2013, i les visites recents del músic **Pau Alabajos** i l'escriptor **Marc Pastor** durant l'edició d'enguany. Juntament amb aquestes activitats, aquest any se celebrarà un altre esdeveniment important per als estudis catalans a Irlanda, ja que la conferència en commemoració del 60è aniversari de l'Anglo-Catalan Society tindrà lloc a la University College Cork del 5 al 7 de setembre de 2014.

Els llibres de Manuel de Pedrolo s'han col·locat a la secció d'arts i humanitats de la biblioteca a la University College Cork.

Si aquest ha sigut un any dinàmic per a la cultura catalana a Irlanda, aquests llibres també han arribat a l'illa en un moment clau pels estudis pedrolians en general. Aquest maig se celebra una conferència sobre estudis pedrolians, *Manuel de Pedrolo, contra l'oblit*, a la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona. Aquesta iniciativa de l'escriptor català **Sebastià Benassar** és la primera reunió d'aquestes característiques des que el 1990 es va celebrar el col·loqui *Rellegir Pedrolo*.

Tot indica que aquest podria ser un bon any per als estudis pedrolians. L'oportunitat de trencar amb un període de vint-i-cinc anys d'oblit acadèmic sembla finalment a l'abast. La relació de Pedrolo amb el món acadèmic ha estat força problemàtica, ja que la seva condició d'escriptor de best-sellers durant els anys 70 i 80 (particularment enaltida per l'èxit del *Mecanoscrit del segon origen*) va fer que els crítics es mostressin reticents d'incloure qualsevol de les seves obres en el cànon. Avui dia, l'amplitud i la naturalesa heterogènia de la seva producció constitueixen un desafiament per a qualsevol acadèmic interessat en l'anàlisi del seu projecte en vida.

La conservació i el reconeixement de la vida i obres d'aquest prolífic escriptor requeriran llavors el compromís d'acadèmics catalans per tal de generar interès al voltant de la figura d'aquest escriptor "sense límits", que va ésser tan central en la història de la literatura contemporània catalana. Només a quatre anys del centenari del naixement de l'autor, encara queda molta feina a fer per tal de fer-li justícia. Si s'han despertat les nostres expectatives en conèixer que el director **Carles Porta** treballa contra rellotge per completar el projecte pòstum de Bigas Luna, una adaptació al cinema del *Mecanoscrit del segon origen*, el meu únic desig és que el seu èxit comercial pugui servir per crear consciència sobre aquest autor oblidat injustament i que projectes similars a la Jornada Universitària organitzada per Benassar continuïn apareixent en el futur.

InfoMigjorn 1000

David Pagès . Barcelona. / 12.05.2014

Com ens alegra l'aparició del número 1000 d'InfoMigjorn! I, per això mateix, ens abelleix explicar la nostra relació amb aquesta revista digital sobre llengua catalana. Un bon dia de l'any 2009 la començarem a rebre. A la persona que suggerí el nostre nom, que no sabem qui és, sempre li ho agraiem perquè des del primer moment la revista fou del nostre interès.

Eugeni S. Reig

Amb motiu de l'aparició del número 100, enviarem un correu electrònic a Eugeni S. Reig per agrair-li la bona feina que ell i el seu equip duien a terme. Ens respongué amb paraules cordials i ens convidà a fer-hi col·laboracions, cosa que hem fet, de manera més o menys regular, des de llavors ençà.

Quan aparegué el número 500, el 26 de maig del 2011, escriguérem un article al *Diari de Girona* sobre aquesta revista, tot destacant-ne la seva bona tasca, tan important i necessària.

La publicació del nostre llibre *500 raons per parlar català*, aquell mateix any 2011, féu que la nostra relació amb *InfoMigjorn* encara s'intensifiqués més, tant perquè es féu ressò de les diferents presentacions fetes arreu dels Països Catalans com perquè la de València, a l'Octubre Centre Cultural, ens permeté conèixer, personalment, Eugeni S. Reig, que ens presentà el llibre, conjuntament amb Santi Vallés, assagista i filòleg.

També perquè sempre agraiem a Joan Tudela i al mateix Eugeni que tinguessin la idea de reproduir-hi cada dia una citació de les 500. Si l'objectiu del llibre era —i és— que les citacions circulessin i correguessin a fi de fomentar l'ús i el prestigi de la nostra llengua, el ressò que els ha donat la revista ha estat —i és— molt important. Ara mateix només en queden una quarantena de les cinc-centes.

InfoMigjorn, per a totes les persones que sentim interès i estima per la llengua, és una revista ben esperada, tant per tota la informació que hi surt, com perquè ajuda a tenir una perspectiva global -i no pas parcel·lada- de la llengua i dels nostres Països, cosa que convé molt. També, no cal dir-ho, perquè és d'aquells mitjans que ajuden a crear ponts, a teixir complicitats, a fer xarxa... Així mateix perquè ens ajuda a tenir plena consciència que tenim una llengua potent, plena, vàlida... de la qual en podem estar ben orgullosos, i a adonar-nos que som molts —molts i molts— els qui cada dia, d'una manera o altra, la conreem perquè visqui amb normalitat i plenitud.

El fet que *InfoMigjorn* hagi arribat al seu número 1000 vol dir que el projecte està consolidat, que navega amb bon vent i que compta amb l'aval i el suport de moltíssimes persones, les quals, la primera cosa que llegim al dia són les notícies que hi apareixen. És un exercici que hem interioritzat en la nostra quotidianitat.

Moltes gràcies a l'Eugeni i a totes les persones que heu fet i feu possible que cada dia rebem *InfoMigjorn*! Moltes gràcies per la vostra bona feina! Bon futur per aquesta revista digital i, és clar, bon futur per a la nostra llengua i per als nostres Països!

Woody Allen i els seus coguionistes

Jesús Gil Vilda. Barcelona. / 14.05.2014

A l'Eulàlia

Allan Stewart Königsberg, més conegut com a Woody Allen, ha creat i dirigit pel·lícules que es convertiran en un document d'estudi per a la civilització alienígena que envaeixi les ruïnes de la Terra d'aquí a milers d'anys. Quan les observin, tant les pel·lícules com les ruïnes, es preguntaran si el retrat detallat de les neurosis dels habitants de les grans ciutats de l'era del petroli, amb Nova York com a màxim exponent, és una crònica realista. Actualment, quan llegim Dostoievski, alienígenes del present, és impossible no creure que els pobladors de les grans ciutats russes del s. XIX eren igual que en les seves novel·les. L'obra de Woody Allen constitueix, al meu parer, a més d'una immensa obra d'art, tot un

document antropològic de bona part de les neurosis del nostre món occidental urbà, opulent i obès, encara que l'autor sigui un escanyolit.

Woody Allen

Si contemplem el personatge en perspectiva, convé tenir en compte que, a 16 anys, Woody Allen ja cobrava més que el seu pare, gravador de joies i cambrer, i que la seva mare, comptable en una botiga de la família. I ho feia escrivint acudits per una revista a la sortida de l'institut. Definit per la seva mare com una persona hiperactiva, abans de dirigir el seu primer llargmetratge en solitari, *Coge el dinero y corre* (1969) a 34 anys, ja era una estrella total als EUA. Havia començat com a guionista de monòlegs, va seguir com a monologuista en clubs novaïorquesos i va acabar convertit en una estrella mediàtica desitjada per totes les televisions. Les seves primeres pel·lícules com a director pretenen ser sàtires sobre diversos temes: la delinqüència marginal, la ciència ficció, les dictadures sud-americanes, el sexe o la literatura russa del XIX.

Segons la meua opinió, són una mostra de la seva creativitat desbordant, però sense cap objectiu: dispara cap a totes direccions per veure si una o altra arriba al públic. En totes elles, llevat de *La última noche de Boris Grushenko*, l'acompanyen un guionista o bé un autor literari; Mickey Rose, David Reuben o Marshall Brickman. Semblaria que els productors o bé, ell mateix, no acaben de confiar en la seva metralladora de gags per a concebre una obra dramàtica extensa.

Va caldre esperar fins al 1977 per assistir a la metamorfosi que va fer un gir a la seva carrera: *Annie Hall*. Aquesta pel·lícula crea un pont formidable entre els gags de tot el que havia fet anteriorment i la temàtica i estètica del que faria després. La grandesa d'aquesta pel·lícula es deu a molts factors però, principalment, se'n poden destacar dos: la fotografia i el guió. Gordon Willis, conegut com a "El príncipe de las tinieblas" des de la seva aparició a *El padrino* és l'encarregat de fotografiar una comèdia com si fos un drama. Willis continuaria treballant amb Allen durant una dècada, quasi en exclusiva, fins a *La rosa púrpura de El Cairo*.

Com a coguionista, hi trobem Marshall Brickman, que també havia coescrit el guió de *El dormilón*. Aquesta és la primera pel·lícula autoconscient de Woody Allen, la primera en què posa tota la seva atenció en les relacions sentimentals de la classe mitjana-alta novaïorquesa, a la qual ell pertany. Amb això aconsegueix un èxit clamorós. I què fa tot seguit? *Interiores*, un drama escrit en solitari en el qual emula (per dir-ho suaument) l'estil d'Ingmar Bergman.

Després del fracàs, torna a posar-se en contacte amb Marshall Brickman, per escriure conjuntament la pel·lícula que serà, per a mi, la millor: *Manhattan*, en la qual tots dos tornen a posar l'atenció en aquells artistes que deambulen per l'Upper East Side carregats d'inseguretats i obsessions. No cal recordar que la fotografia de Willis conforma una icona

de la cultura del segle XX. Novament, èxit de públic i crítica. I ara què ve? *Stardust Memories*. Escrita una altra vegada en solitari, és un homenatge, imitació o sàtira del seu admirat Federico Fellini. De nou, topa amb un altre fracàs rotund. Però no truca a Marshall Brickman un altre cop sinó que es tanca per escriure els seus propis guions per a pel·lícules d'època. Sorprenentment (una vegada més) escriu i roda: La comèdia sexual de *Una noche de verano*, *Zellig* o *La rosa púrpura de El Cairo*. Però l'èxit rutilant no tornarà fins a *Hannah y sus hermanos*, amb la qual continua la temàtica iniciada amb Brickman a *Annie Hall* y *Manhattan*, però aquesta vegada en solitari.

Woody Allen ha dirigit unes 50 pel·lícules de diferents gèneres, tons i èpoques, però són, sense cap dubte, les que retraten les neurosis dels artistes de les ciutats occidentals, que ell mateix coneix tan bé, les que constitueixen una contribució significativa a la història del cine. A part de les ja citades, *Maridos y mujeres*, *Delitos y faltas*, *Desmontando a Harry*, o *Conocerás al hombre de tu sueños*, aborden amb gran encert aquest gènere que, posteriorment, ha estat tan mediocrement imitat, menys en el cas de la pel·lícula *Cuando Harry encontró a Sally...*, escrita per Nora Ephron.

Marshall Brickman, guionista de *Los teleñecos*

Arribats a aquest punt, cal preguntar-se qui és Marshall Brickman. Allen i Brickman es van conèixer fent televisió. Aquest últim va escriure amb Mickey Rose (que va ser alhora coguionista de *Toma el dinero y corre* i *Bananas*) i Allen un especial de The Kraft Music Hall que interpretaria Woody Allen quan ja era una estrella. Marshall Brickman va produir i escriure diferents programes de comèdia per a la televisió. Com a curiositat, va ser guionista de *Los teleñecos*. Ha dirigit diverses pel·lícules sense èxit, entre les quals, *Simon*, una comèdia de ciència ficció a l'estil de *El dormilón*. És, a més a més, coautor del llibret de l'exitós musical de Broadway, *Jersey Boys*.

Una quarta pel·lícula de Woody Allen té la firma de Brickman al guió: *Misterioso asesinato en Manhattan*, que tot i que es va estrenar als anys noranta, va ser coescrita durant la seva col·laboració, als anys setanta, descartada aleshores i desenterrada després per Allen durant la crisi personal que va viure amb Mia Farrow. Tots dos són vius. Allen i Brickman. Algú els hauria d'interrogar per separat (junts no crec que ho vulguin) sobre els processos creatius que van engendrar els guions d'aquelles dues meravelloses pel·lícules: *Annie Hall* i *Manhattan*. Algú hauria d'investigar de qui va ser la idea de retratar els seus amics novaiorquesos, i si van ser conscients que estaven creant un gènere mentre el feien.

Ramon Fontserè: «En Boadella hauria de tenir un monument»

Aída Pallarès. Barcelona. / 15.05.2014

Set anys després que Albert Boadella assegurés que no tornarien a actuar a Catalunya, Els Joglars han tornat a casa. La companyia, que ja té més de cinquanta anys d'història, està representant *El coloquio de los perros* al Teatre Poliorama on s'estarà fins al proper 18 de maig. Un espectacle, assegura Alba C.Coll, sens dubte molt adient als nostres dies. Hem parlat amb Ramon Fontserè, que després de més de trenta anys sent el primer actor d'Els Joglars, ara n'és el director.

El coloquio de los perros | © David Ruano

Aída Pallarès: Un dels elements que defineix, en certa manera, Els Joglars és la provocació. És un element intrínsec de la creació?

Ramon Fontserè: Jo crec que la història de l'art és la història de la provocació. Quan Velázquez, per exemple, pintava *La Venus del mirall* hi havia la inquisició. Si no hi hagués aquest element de provocació, crec que l'art no existiria. Els Joglars van començar així, posant damunt de l'escenari coses que formaven part de la societat però no es deien en veu alta. Amb l'objectiu, és clar, de corregir-ho.

El teatre, doncs, ha de servir per denunciar?

El teatre ha de servir per entretenir, per criticar, per fer visible una realitat que, per mandra o per algun complex, no es diu. A *El retaule de les meravelles*, per exemple, ens van fotre amb l'art modern, un tros de ferro recargolat. I la gent reia perquè és catàrtic. El nostre ofici, crec, ha de ser catàrtic.

Seguiu assajant a la cúpula geodèsica de Pruit. Què us aporta?

D'entrada ens aporta concentració, aprofitem molt més el temps perquè no tens la distracció de Barcelona. També ens permet la destil·lació, poder comprovar coses de totes les maneres possibles i, per tant, arribar a una profunditat en les escenes que fa que l'espectacle tingui cos. Si realment vols fer un treball amb una certa concentració i equilibri és molt important aïllar-te una mica.

Com funciona el mètode de creació d'un espectacle d'Els Joglars? Seguiu treballant amb el mètode d'Albert Boadella?

Sí. Treballem a partir d'una idea, partim de zero, i de mica en mica es va construint l'espectacle. Actualment, com que els temps són difícils i tenim poc temps per assajar, partim d'un guió més o menys escrit. Això sí, seguim treballant tant amb el cos com amb la veu, sense donar més importància a un element que a un altre. Per a nosaltres el teatre és un joc.

Els continguts de les obres d'Els Joglars sovint s'han caracteritzat per la denúncia social i política a través de la sàtira i la farsa.

Sí, però la veritat és que hem fet poca sàtira política i se'ns coneix per això perquè som els únics que ho hem practicat, perquè molestàvem els poderosos. És curiós, perquè totes aquestes sèries de televisió de sàtira política que es fan ara, nosaltres ja les fèiem als anys 80 i 90! Però sí, ens agrada la ironia i la sàtira perquè creiem que sense l'humor, que aporta un distanciament higiènic, les coses són molt més tràgiques i feixugues. Els comedians estem per això, per dessacralitzar les coses que la societat ens diu que són sagrades.

Canviaran molt les coses, ara que estàs al capdavant de la companyia, o seguiran igual?

Seguirem igual, amb l'estètica i ètica que sempre ha caracteritzat Els Joglars.

Però de moment ja heu restablert el pont trencat amb Catalunya.

Sí, però si vam marxar de Catalunya va ser perquè no teníem clients, no va ser per gust. Aquí sempre hem tingut pocs teatres per actuar, pocs contractes, perquè sempre hem estat una companyia de gira. L'Albert Boadella, i això s'ha explicat poc, va fer el canvi amb mi perquè ja estava cansat després d'una feïnada colossal. Va fundar la companyia privada més antiga d'Europa, va crear 46 obres originals... Si Catalunya fos un país com ha de ser, en Boadella hauria de tenir un monument.

Ramón Fontserè i Els Joglars | © David Ruano

I els Joglars haurien d'haver actuat al Teatre Nacional.

Exactament. Però vull deixar-ho clar, la idea de tornar a Catalunya va ser principalment de l'Albert. Va ser el primer a animar-me que si ens posàvem d'acord amb un teatre o un ajuntament, no hi havia cap problema.

L'ombra de l'Albert Boadella és allargada?

L'ombra de l'Albert és immensa. És el fundador de la companyia i jo el considero un geni, com en Josep Pla o Salvador Dalí. És un home al qual aquest país se li ha fet petit perquè va més enllà. A més, és l'amic i el col·lega, i així sempre serà un col·laborador d'Els Joglars.

Creus que aquí ens costa diferenciar la trajectòria artística de l'Albert Boadella amb la seva actitud política?

Jo crec que sí. A un artista se l'ha de jutjar per la seva obra no per la seva opinió política o religiosa, que a més, pertany al terreny privat. Jo no deixaré d'anar a veure les pel·lícules de Polanski perquè als anys setanta va violar una nena de tretze anys. O no deixaré d'admirar qualsevol quadre de Dalí perquè deia que "Franco era el polític més intel·ligent de Europa". Tothom pot opinar i crec que això que se li fa a l'Albert és injust. A més, hem de recordar que és una de les figures més importants del teatre català. Per a un actor de teatre, i t'ho dic sincerament, poder treballar amb l'Albert Boadella és un regal. Sap dirigir-te, modelar-te i ho fa amb molta amabilitat. És el millor que li pot passar a un actor.

Què n'has après?

És un gran pedagog i sap transmetre molt bé l'esperit de l'obra, la idea. I ho fa d'una manera molt pacient perquè té la paciència del pescador. A més, té molta sensibilitat a l'hora de dirigir i té l'habilitat de treure el millor de tu. L'Albert et dona seguretat amb tu mateix. Tot el que he après d'en Boadella ara ho he d'intentar posar a la pràctica amb Els Joglars!

No és la primera vegada que adapteu Cervantes. Què us va atraure d'*El coloquio de los perros*?

D'entrada que en el camp actoral és un repte. Com fas de gos? Si fóssim ballarins potser hi podríem arribar a través del moviment après, de la dansa. I com que no és el cas, vam optar per fer uns gossos humans i arribar-hi, per tant, a través de la suggestió. També ens va atraure que, ja al segle XVII, *El coloquio de los perros* era una novel·la molt moderna. Que uns gossos facin veure als humans, -que ens creiem els reis de la creació-, els seus errors i les seves misèries ens va encantar. En fer l'adaptació ens vam adonar que moltes situacions actuals ja quedaven reflectides perquè la condició humana és la mateixa.

És un clàssic.

Exacte. Els clàssics són aquesta tropa de gent capaç de vèncer la dictadura del temps. Són artistes que han sabut observar tan bé la societat que els envolta que el que van crear perdura a través dels segles.

El proper espectacle que fareu serà sobre les criatures?

Sí. Ens volem preguntar si amb tanta sobreprotecció, abundància i atenció no estem creant petits monstres. La meva generació era hòstia va, hòstia ve i la dels meus pares igual. Ara quan entra canalla a casa sembla que arribi un huracà. I és clar, tampoc pots dir gaire res perquè els pares s'enfaden i t'acusen de retrògrad perquè segons ells, als nens se'ls ha de deixar fer. Tu tens un jardí fantàstic, amb unes floretes que has cuidat, i no pots dir res perquè la pobra criatura no tingui un disgust.

En Xicu Masó deia en una entrevista que el públic actual és menys receptiu a propostes més arriscades que el de fa vint anys. Què en penses?

Potser sí, no li falta raó a en Xicu. Jo trobo que hi ha un gran dèficit, ningú ha fet una reforma cultural per a les properes generacions i així estem. Ara el teatre és pur entreteniment, no tenim una tradició teatral com a França, Anglaterra o Alemanya. Que Barcelona, per exemple, no tingui encara un públic per veure un clàssic diu molt d'aquest país. I potser sí que té raó en Xicu Masó. La meva generació, que sortia del franquisme, tenia una necessitat de conèixer i veure i ara en canvi, pràcticament això no passa. Però a més, és que la política teatral tampoc ajuda. Es dediquen a fer grans teatres en comptes d'intentar cobrir les necessitats reals i formar la ciutadania. Crec que s'ha de fer una gran reforma i apostar per l'educació teatral des de ben petits, crear un hàbit. Ara a més, tot està més fotut, és més difícil omplir una sala. El teatre sobreviurà a la crisi, però costarà.

DOCfield 14: Un festival de fotografia documental

Josep Maria Cortina. Barcelona. / 16.05.2014

Els aficionats a la fotografia tenim feina aquesta primavera. Del 19 de maig al 31 de juliol se celebrarà a Barcelona la segona edició d'un festival fotogràfic, "DOCfield 14", dedicat a la fotografia documental, en el qual es podran veure 50 exposicions presentades en més de 42 espais de la ciutat.

Young Patriots, C.C.Golferichs| Oriol Segon

El festival de fotografia documental **DOCfield 14** és la segona edició d'una iniciativa de la Fundació FOTOGRAFIC SOCIAL VISION, que l'any passat es va presentar per primera vegada sota el nom de "Circuit 2013".

Malgrat la insistent terminologia anglosaxona dels seus títols es tracta d'una iniciativa que té les seves arrels a Barcelona i que precisament pretén coordinar i potenciar les activitats dels diferents actors fotogràfics de la ciutat amb l'objectiu, això sí, de fer de Barcelona un referent en el món de la fotografia documental a escala internacional. Sota el patrocini de la Fundació Banc Sabadell, però amb el suport d'empreses i laboratoris vinculades al món de la fotografia ens oferirà en els dos mesos vinents un total de 50 exposicions, totalment gratuïtes, que es presentaran a més de quaranta galeries, sales d'exposicions, centres cívics, escoles de fotografia, etc. Hi haurà també projeccions d'audiovisuals, conferències, visites guiades, actes al carrer, etc.

Per gestionar un conjunt tan ampli d'exposicions i activitats sense perdre's pel camí calien uns bons instruments de navegació i l'organització ha editat un plànol molt útil de la ciutat, que es trobarà en totes les sales, on es precisen les dates i els llocs de les diferents exposicions. També és especialment útil la pàgina web del Festival al següent [enllaç](#). Aquí trobareu un calendari molt pràctic per consultar, amb tota mena de detalls, les dates de les inauguracions de les exposicions, el calendari de les activitats complementàries, la sinopsi de la temàtica i la biografia de l'autor de cada exposició, etc.

Són molts els fotògrafs que presenten els seus treballs, alguns consagrats com Colita, Martin Parr o Zed Nelson i d'altres amb creixent projecció com Sara Lewkowicz, Rafael Fabrés o Arnau Bach. Pel que fa al contingut, i com es pot imaginar pel nombre d'exposicions, la temàtica és molt àmplia i ha sigut seleccionada i programada amb la col·laboració d'Arianna Rinaldo, una prestigiosa comissària fotogràfica italiana resident a Barcelona. Sota el lema "Behind the doors", tornem a trobar un altre terme anglosaxó, es manifesta la voluntat de fer del festival una finestra oberta al món. Així, alhora que es veuran els treballs de fotògrafs, consagrats i novells, de casa també es presentaran exposicions que ja han participat en reconeguts certàmens internacionals, com ara el VISA POUR L'IMAGE de França o el de CORTONA ON THE MOVE a Itàlia.

Pingüins emperadors -Metro Diagonal | Paul Nicklen

Finalment és interessant esmentar que aquest festival ha aconseguit, en molt poc temps, despertar la complicitat de moltes iniciatives, tan sovint disperses, del món de la imatge: empreses privades, galeries d'art, centres cívics, organitzacions municipals, institucions acadèmiques, etc, que s'han volgut afegir al projecte. Em ve al cap el record de la Primavera Fotogràfica, que durant anys va omplir Barcelona d'imatges i que malauradament va desaparèixer. Anirem fent un seguiment i una valoració de les principals exposicions però desitgem que DOCfield14 tingui una bona acollida i contribueixi a difondre la fotografia documental, una especialitat que sempre ha sigut molt potent a casa nostra. La iniciativa s'ho mereix.

Gitano!!! (Deu comentaris flamencs sobre un espectacle de Joaquín Cortés)

Ivan Alcázar Serrat. Barcelona. / 16.05.2014

Sex-symbol global, ballaor superdotat, heterodox i mediàtic, artista seguit pels fans, perseguit pels paparazzis i criticat pels flamencs més rigorosos i puristes. El cordovès Joaquín Cortés va estrenar el seu espectacle *Gitano* al Teatre Tívoli de Barcelona, pocs dies abans del festival Ciutat Flamenco i pocs mesos després de la fi de la celebració de l'Any Carmen Amaya. Busquem virtuts i defectes de l'espectacle.

Joaquin Cortés | Foto www.joaquincortes.org

1. Podem veure Joaquín Cortés i pensar en un 007 amb llicència per ballar: l'heroi que s'introdueix en el secret (del flamenc), en desvetlla dues o tres facetes posant en perill la seva integritat (gitana), les fa comprensibles per a tothom (paios, *guiris*), fa que tot sembli

fàcil i fins i tot frívol (via la premsa rosa) i, abans de passar a una altra missió especial, es pren alguna cosa i es fica al llit amb la dona més *estupenda* del planeta (Naomi Campbell).

2. Cortés pot ser un dels màxims exponents del fet gitano, si fem cas del que escrivia Vázquez Montalbán el 1969 a la revista *Triunfo*: “De todas las profesiones, el gitano escogería el comercio y el arte”. ¿I no és Cortés un model del tot reeixit d’art comercial?

3. Hi ha gent que ataca i menysprea Cortés, i és cert que des de posicionaments puristes o ortodoxos TOT és susceptible de ser atacat: li han dit “venut”, l’han acusat d’ocupar el lloc d’“artistes de debò”... Però, deixant de banda el blanc o negre i posats a criticar amb matisos, aquests defensors del purisme i de l’art flamenc SERIÓS, enemics de la lleugeresa i la popularitat, ¿perquè no critiquen també altres DESVIACIONS, com ara els *quejíos* sònics de Morente i Lagartija Nick?, ¿o els atreviments heterodoxos i experimentals de les lletres flamenques que Leonard Cohen es va empescar?, ¿o les distorsions espirituals i evangèliques de Los Planetas? Ai! L’art sacre, l’art intocable!

4. ¿I no se li reconeix, a Cortés, el valor d’omplir els teatres d’arreu amb espectadors neòfits, que normalment no hi van, als teatres? ¿No es pot considerar Cortés l’artista que segueix, a la seva manera, escampant el llegat del Gades de *Bodas de sangre*, homenatjant i popularitzant l’art d’Amaya, arrossegant els espectadors *mainstream* a uns circuits de dansa i de flamenc on conviu també el ball d’Antonio Canales i Rafael Amargo, el de Farruquito, el de Sara Baras i d’Israel Galván, i tots els minerals brillants, misteriosos, trobats i desenterrats pels artistes que treballen i suen i s’esforcen picant pedra a les profunditats de les mines de l’art: el cant d’El Niño de Elche, el ball d’Eva Yerbabuena, o d’altres artistes que com ella participaran en el proper festival *Ciutat Flamenco* de Barcelona (del 22 al 25 de maig): Maruja Garrido, Incepción Danza, Marco Vargas i Chloé Brûlé, Sol Picó amb Candela Peña i La Shica...

5. El palau del flamenc és infinit, en ell hi habiten tota mena d’artistes, cadascun amb un bagatge propi, amb tradicions i intencions i fulls de ruta diversos i no per això contradictoris. D’aquest palau no és possible conèixer-ne totes les cambres, ni sembla pràctic anar ratllant-ne els hostes que no ens fan el pes. Tal com mostrava *Bajari* (2012), la pel·lícula d’Eva Vila dedicada a Carmen Amaya, les herències i els *cantes de ida y vuelta* i els fragments del calidoscopi de la memòria són una font inesgotable, i una vegada i una altra es poden reinventar i reinterpretar, posant-los en valor a partir de les noves sensibilitats de cada moment.

6. Respectem tots els elements i ingredients de l’espectacle *Gitano*, que s’estrenava a escala mundial al Teatre Tívoli de Barcelona (del 30 de maig a l’1 de juny), perquè alguns els entenem com a concessions fins i tot necessàries a la galeria, a la platea, com estratègies de liquar un art per oferir-lo a un sector (ampli) del públic. Per a pescar-ho tot, cal usar diferents esquers. I donar ara gat per llebre, per donar després llebre per gat: el virtuosisme i la tècnica d’algú que a 14 anys ja era al Ballet Nacional de España, el carisma i l’orgull de qui té molt clar que ha revolucionat el ball flamenc, i coneix a la vegada la tradició dels *ochenta palos*... la síntesi agosarada d’erotisme i tòpics que sorgeix d’una cerca intermitent del *glamour* i del castís, el viatge de les coves de Granada a Las Vegas, el control dels *tempos*, els fitxatges en l’equip artístic, l’assemblatge de músiques i balls i moviments corals i peces audiovisuals, l’ambició que cal per posar tot això en marxa... Però després de fer aquesta defensa general, merescuda, de la proposta, passem a alguns aspectes menys complaents...

7. Amb les primeres constatacions a peu de carrer: molt bòtox i molt accent-de-per-sobre-la-Diagonal a les cues de les taquilles del Tívoli, i ben pocs representants del poble *caló* entre el públic. Ja a dintre del teatre, la sensació d’haver-me equivocat, venint vestit de Pull and

Bear, en aquest ambient que demanaria uns acomodadors nonagenaris, amb teranyines a la gorra i l'uniforme ple de polsim. És ben cert que certes coses vistes d'aquest *Gitano* feien una mica de vergonyeta. Com quan les ballarines, amb camises de dormir de seda, es palpen i es refreguen tot el cos en ple somni eròtic, fins que l'heroi Cortés apareix al bell mig de la rotllana, com el gall d'un galliner oníric. O aquells passos de grup amb les vuit ballarines, entre el ballet clàssic i la sevillana! O la recerca un xic desesperada de l'apoteosi en cada escena del *bailaor* (i les admiradores dempeus i aplaudint i cridant "Guapo!!!, Guapo!!!"). O aquell atreviment d'un Cortés vestit d'Armani, amb corbata i botes daurades com les dels futbolistes, que mentre executa el *zapateao* en lloc de posar cara de patiment gairebé agònic, com pertocaria (la dignitat i el dolor indestriables del flamenc i dels gitanos), somriu i es fa el cabell enrere constantment, se sap un seductor, mira de forma *sexy* el públic, i gairebé hi flirteja i li fa l'ullet... Carai, hi ha moments en què no sabem si som amb Los Tarantos o bé amb Los Vivancos.

8. ¿I els vídeos projectats a la pantalla gran que emmarca tot el *jaleo*? Aquí tenim un dilema, ja que valorem el risc, i malgrat el *loop* de les flames molt semblants a les de l'anunci del Burger King, ens han agradat altres moments, com les infografies amb vols rasants sobre els paisatges de muntanyes blanques escapçades, que haurien fet vibrar el Rafael Alberti més plàstic, i hem gaudit amb les explosions de pètals de rosa (una imatge una mica de segona mà, però encara amb regust de metàfora lorquiana). Fins i tot sembla adequat aquell colom blanc que se'ns acosta a càmera lenta, en una escena molt cienciològica, i del tot al seu lloc en un espectacle que es va movent entre el sublim i el *kitsch*.

9. A favor de l'espectacle, cal afegir unes *bailaoras* brillants (elles sí que ens mostren visceralment l'orgull i l'angoixa), i una banda excelsa de músics (guitarres i bateria, dos *cajones*, secció de vents superba, violí i violoncel, cinc *cantaors*...) que saben teixir i trenar llargues cançons fetes de flamenc, africana, àrab, gospel... estils, pals, ritmes, geografies identificables en un mosaic complex i perfecte. Les arrels que surten a la superfície per entrelligar-se immediatament, en una fusió ben entesa i ben transmesa.

10. Per sobre de tot això, i encara que sigui una obvietat, cal tornar a dir que Cortés en sap molt, de ballar i coreografiar, és un artista escènic amb *aura* i *duende*, capaç d'omplir l'escenari i moure l'aire que té al voltant del seu cos. I el *zapateao*? Doncs comença com si disparés un canó, amb cops inicials que retronen per tota la platea amb un volum altíssim, ensordidor, i després segueix com una metrallera... I aleshores tenim un moment de lucidesa, i ens adonem de l'estrany, del surrealista que és el fet mateix d'estar tots plegats hipnotitzats (el Tívoli sencer: més de mil cinc-cents espectadores) amb la vista fixada en uns talons que se sacsegen amunt i avall. ¿Que potser és el nomadisme propi dels gitanos, un poble vivíssim, profund i lleuger, vingut segles enrere des del Punjab, i als qui els reis catòlics anomenaven "los egipcianos", allò que motiva aquest ball del "comes ajudeu-me", del frenesí de peus i talons, dels braços que semblen obrir-se camí i avançar amb esforç per l'espai que envolta els cossos?, ¿Són les gires mundials i interminables de Cortés un remei contra el sedentarisme i la quietud que deixarien perillosament exposat el taló d'Aquil·les de l'artista?

Gemma Casamajó: «Terra campà és una ficció amb unes picades d'ullet a la realitat»

Albert Guasch i Maria Dabén. Barcelona. / 17.05.2014

Gemma Casamajó acaba de publicar *Terra campà*, el seu segon poemari, que ha estat premiat amb el V Premi Jordi Pàmias de poesia. El poeta Francesc Parcerisas i el periodista Toni Cruanyes presenten *Terra campà* avui a les 12h a la Llibreria Calders (Passatge Calders, 9, Barcelona).

Gemma Casamajó

Poeta, periodista o professora? Es fa difícil endevinar quin àmbit defineix millor la Gemma Casamajó. Exerceix la crítica literària i fa classes de periodisme cultural a la Universitat Autònoma de Barcelona i d'escriptura a l'Ateneu Barcelonès. Tot i que la definició de poetessa pren rellevància després d'haver guanyat el V Premi Jordi Pàmias de poesia per *Terra campa, vida i mort de la família Farràs Montardit* (Pagès editors, 2014), l'escriptora no pot defugir un pòsit de naturalesa referencial, irremeiablement connectat a la realitat. Encapsulat en el discurs de Gemma Casamajó trobem aquella vella tensió entre realitat i imaginació, dos pols que es cargolen i es distancien davant el nostre desconcert.

***Terra campa* és l'arbre genealògic d'una família, la Farràs Montardit, en poesia. Com neixen aquests personatges que vivien a Casa Calores?**

El llibre recull uns poemes que he estat escrivint durant cinc anys. No tenia aquesta forma originalment, sinó que neix una mica de l'impuls d'escriure sobre la mort i de la mort anar a la vida, fent el cicle invers. Llavors, com que tenia ganes d'experimentar amb la narrativa, se'm va acudir que una gran possibilitat era fer-ho a través de la poesia, que és el gènere en què jo estic més còmoda i fa més temps que escric. Per això vaig pensar: per què no objectivar el poemari en una família inventada? Aquests són els Farràs Montardit, una família de camp a la qual la mort arriba d'una manera molt fulminant. El llibre són els avis, els pares i els fills. La petita, la Sara, és la protagonista i encarna el jo poètic. Se li mor tota la família i escriu un poema de dol per cadascun dels difunts. I de cadascun d'aquests poemes de mort es va arribant als poemes de la vida dels personatges.

Moltes vegades se sol confondre el jo poètic amb el jo de l'autor. Creus que hi ha paral·lelismes entre tu i la Sara?

Proust deia que els llibres els dicten les emocions, però els escriuen la raó i la serenitat. Què té la Sara de mi? Diria que té molt i res. D'una banda, l'impuls d'escriure sobre la mort ve d'unes experiències personals, però després aquesta experiència es veu transformada en el procés de creació. I en aquest cas és la Sara però podria ser el Joan. La Sara té de mi que surt de mi, però no és la meua vida, és un personatge. El llibre és una ficció que té unes picades d'ullet a la realitat. De fet, quan el llibre va guanyar el premi Jordi Pàmias s'hi havien presentat cinquanta originals, amb pseudònim. El que jo havia fet servir era Sara Farràs Montardit i els membres del jurat es pensaven que l'havia escrit un home del Pallars.

Potser s'ho creien per la crueta amb què l'has escrit i perquè a les dones normalment se'ls posa el tòpic que només poden parlar d'amor i que no poden tractar temes com la mort o l'absència.

Aquesta podria ser una possibilitat. Ho vaig preguntar al jurat, però no m'ho van saber dir.

Terra camp no és el primer llibre amb el qual guanyes un premi. El 1999 vas aconseguir el premi Les Talúries amb *Bloc de notes*. Què li diries a la Gemma d'aquell primer poemari?

Li diria... Li diria que.. No ho sé, em costa contestar aquesta pregunta...

Hi ha molts anys entremig.

Sí, i penso que *Bloc de notes* està escrit molt més des de la intuïció. *Terra camp* és una part d'intuïció, però una altra, coneixement de la tècnica, dels recursos, de les possibilitats. La Gemma de *Terra camp* sap més de poesia que la Gemma de *Bloc de notes*.

Sí, perquè a *Terra camp* jugues més amb la rima, amb la mètrica. Et veus amb cor de provar amb la tècnica ara?

Sí, perquè conec més la mètrica, la tradició i a vegades tinc ganes d'experimentar una mica més. Tampoc he reflexionat molt en l'acte d'escriure en mi mateixa. Això que a vegades explico a la universitat sobre altres autors, no ho he fet amb mi, no penso en mi com a escriptora. Escric poesia perquè m'agrada, perquè és un moment en què m'ho passo bé. Ara que em fas pensar en perspectiva em costa una mica. Hi ha un poema a *Bloc de notes* que és un poema que ara m'ha vingut al cap, un poema del lector, i a veure si el trobo:

"Aquest present en què tu llegeixes això és per mi un futur que no existeix"

Aquí hi ha la idea del moment en què el lector llegeix, que és un moment molt diferent del de l'escriptura. Quan tu, lector, llegiràs això, per a mi que ara ho estic escrivint és un futur en què no sé què faré, no sé on seré. Per això considero molt important l'acte de lectura, de quan algú llegeix els llibres i els dona sentit. Potser per això jo tampoc he reflexionat sobre els propis llibres, perquè qui parla és el llibre.

En el llibre hi ha la immortalitat?

Exacte. I l'autor o l'autora no és allà per explicar al lector quin és el sentit del text.

Gemma Casamajó

***Bloc de notes* és un passeig per l'amor, el desamor i el temps, per la música de la poesia en el sentit no tan formal, sinó més temàtic; de fet el volies titular «Pentagrama». Però el títol té algun vincle amb el món del periodisme —al qual també pertanyes—, o el fet que Kapuscinski tingui un recull de poemes amb el mateix títol és una simple coincidència?**

Ah, no, en aquest cas no la té.

Però té un llibre que es diu *Bloc de notes*, també.

Sí, però en aquest sentit no té res a veure. El que a mi m'agrada molt en la prosa literària i periodística és treballar amb el ritme del text, i el ritme, en la poesia és clau. La poesia, a part de mètrica, té ritme. Per a mi això era molt important i per això vaig agafar la idea de música com a marc. I com que en el fons cada poema era una nota musical i tot plegat formava un bloc, la idea d'un bloc de notes, que també té un sentit de prendre nota,

d'escriure en raconets (que jo ho faig molt això, de tenir llibretes per apuntar coses), tenia molt sentit en el llibre. Donar-li forma de bloc de notes i també mitjançant notes musicals.

Es pot llegir de dues maneres.

Per a mi també és molt important que el lector tingui un fil d'Ariadna que pugui anar seguint. Igualment, en aquest poemari, si el lector l'agafa i tria un poema a l'atzar, aquest té sentit per si sol. Però si tu comences el llibre i llegeixes des del principi fins al final, també hi trobaràs un sentit. Això, a vegades, als llibres de poesia no passa i per a mi era important. Crec que potser aquí hi ha també la meua part periodística: que les coses estiguin ben contextualitzades, ben emmarcades.

Dius fil d'Ariadna i això ens pot recordar Salvador Espriu, però també tenim com a referents Kapuscinski i el periodisme. Quan escrius poesia mantens la connexió amb la realitat, el periodisme, o en vols fugir?

Per a mi el tema del periodisme, com la literatura, la poesia en particular i fins i tot l'art són dues formes de coneixement. El periodisme, d'una naturalesa més referencial i la literatura, més estètica. Penso que per a mi estan molt connectades i alhora crec que aquesta poesia explora l'experiència en relació amb l'amor, la mort, el desamor, els propis fantasmes... El periodisme això també ho pot explicar (d'una altra manera i amb altres recursos) però el periodisme ha d'estar atent al món i als altres. A mi m'agrada mantenir aquesta tensió cap al món, els altres i la curiositat. Penso que això també és la base de la meua poesia. La poesia no és només una exploració cap a un mateix, sinó cap a l'entorn.

L'observació és la base del periodisme. Falten periodistes més sensibles a l'experiència poètica?

No sé si en falten, però en tot cas em semblen dues coses en què sembla que hagi d'haver-hi un mur molt alt. Però per a mi, no. Hi ha un pont, un aprenentatge. D'alguna manera, l'un em permet enriquir l'altre. Si no fos periodista no sé si hagués fet aquests llibres. Se'm fa molt difícil dir-ho.

Ets periodista cultural, és a dir, de crítica literària. Ha estat un avantatge o un inconvenient? Per escriure, per introduir-te al món editorial...

Per introduir-me al món editorial jo sóc una mica una paracaigudista. Els dos llibres que he publicat els he presentat a un premi, els he guanyat i no coneixia ningú d'aquell premi. Eren *supernets*. La poesia és un gènere minoritari i jo no sóc una poeta consagrada ni molt important. En aquest sentit, no hi ha hagut interferències que podrien ser negatives. El fet de ser crítica literària m'aporta una cosa molt bona, i és que sóc lectora, i això per a mi és molt valuós. La lectura enriqueix molt la meua poesia. Si no llegís tant, no escriuria tant.

Diuen que Josep Pla es cargolava un cigarret cada cop que volia trobar un adjectiu. Com és la teua cerca de la paraula perfecta?

A través dels diccionaris. En sóc molt fan. De la rima, de sinònims... El *Diccionari de sinònims* de l'Albert Jané, m'agrada molt. Quan treballo, m'agrada partir de la connexió de dues paraules que no ho estan gaire, de connectades, que no ajuntaries mai. A partir d'aquí, una potser la trobo al diccionari i l'altra apareix al meu cap. Llavors estiro el fil. Així comença el meu primer tempteig amb la poesia. A diferència del periodisme, que el planifico molt abans d'escriure, quan escric poesia no ho faig. Quan neix un poema, ve de la intuïció.

Som en una societat d'immediatesa: Twitter, Facebook...Tot això està trastocant el periodisme. De quina manera creus que la poesia pot introduir-s'hi?

Penso que hi ha pocs lectors en general i encara menys de poesia. De totes maneres sempre he pensat que Twitter té una cosa bona i és que pots fer-hi petits haikus. Pot ser una plataforma on difondre uns primers versos atractius. Les xarxes socials ens ajuden en moltes coses i ens desorienten en moltes d'altres. És una gran inversió de temps, estar-hi. Potser per això la gent llegeix menys literatura. Té més estímuls i un d'ells és aquest. Tenen

limitacions i tinc la sensació que ens desconcentren molt. Sempre que estem fent qualsevol cosa, tens la seva presència al costat. Estàs treballant i tens el Twitter, i llegint, i escoltant música, i els amics.. i les xarxes ara també estan molt presents a la teva vida. Fan que tinguem menys capacitat de concentració. Hi ha moltes coses per pensar però jo no he arribat a cap conclusió.

Se suposa que som de les societats més ben informades i que tenim més quotes de gent lectora. Però en la poesia, en canvi, hi ha menys lectors.

Però alhora la xarxa permet llançar un poema i molta gent que mai llegiria un llibre de poesia s'enganxa aquell poema. És un bon canal per arribar a una certa gent.

Qui ha de ser que s'ha d'apropar a la poesia, la societat?... O són els mateixos poetes, els qui han de trobar noves formes?

Joan Margarit té una frase de reflexió que m'agrada molt. Que a vegades la poesia és poc clara. És un gènere més simbòlic, té més dificultat que la narrativa o que el teatre. Però alhora Margarit diu que la poesia ha de connectar amb la gent. Si no connecta amb el lector, aquella poesia, d'alguna manera, no serveix. Diu Margarit "la bona poesia és un paisatge al qual tu hi arribes de nit". Quan arribes a un paisatge de nit tot és fosc. Però alhora quan tu hi portes una mica de temps, es fa de dia i es fa la llum. Així doncs, diu que la poesia és aquest paisatge on arribes de nit i, a continuació, remata "però després es fa clar". Hi ha d'haver entesa amb la poesia, comprensió. Tot i ser més simbòlica i polisèmica el lector no es pot quedar gelat.

Algú no ho entén o no comunica. Aleshores quin bon llibre recomanaries a algú que es vol iniciar en la poesia?

Un poeta que m'agrada molt, que és fosc i clar alhora, és el Francesc Garriga. Ara deu tenir uns vuitanta anys. Ell llegeix allà a l'Horignal, allà a la Plaça dels Àngels, i és molt estimat per les joves generacions per això mateix. També Joan Margarit m'agrada molt. I Maria Mercè Marçal també em sembla una gran poeta. La seva poesia és com un mirall, suggerent i transparent alhora. Seria un bon començament.

Josep Traité a la Sala Oberta del Museu de la Garrotxa

Domènec Moli. Olot. / 18.05.2014

El Museu de la Garrotxa a Olot presenta fins el 29 de juny una mostra de l'obra de Josep Traité, un dels artistes més reconeguts per les seves figures de pessebre lligades a la tradició olotina. La mostra fa un repàs als més de cinquanta anys de trajectòria artística, en especial les facetes de dibuixant i aquarel·lista, i recull peces seleccionades pel mateix Traité.

Josep Traité amb una de les seves obres

Encara que en Josep Traité (Olot, 1935) ha treballat durant la seva vida altres materials – com el guix o la pedra artificial – l'argila és la que ha conformat el gruix de la seva obra i li ha permès mantenir un clar nexa d'unió amb l'antiga tradició escultòrica catalana, que a Olot s'ha utilitzat a bastament en els tallers de sants. Estem davant una obra eminentment lligada a les nostres tradicions. Ell no ha renegat mai dels seus coneixements adquirits durant tota una vida de treball al taller que van fundar Vayreda i Berga.

En l'època actual, Traité és la baula clau per entendre la renovació que s'ha produït en el pessebrisme olotí. Els seus diorames han estat valorats i admirats per públics de totes les edats i cultures. És indiscutible que es tracta del mestre i el punt de referència d'una tradició posada al dia, que cada final d'any té una mostra notable en la nostra ciutat. Del seu mestratge han sorgit molts constructors d'aquestes recreacions nadalencques que s'han anat inspirant en tots els paisatges imaginables, renovant i conservant, un costum molt arrelat a la nostra comarca. Les seves escultures, de terracota policromada, les podem trobar esparses en moltes col·leccions particulars i també en diferents museus. Al d'Esplugues de Francolí hi ha 100 diorames que reproduïxen escenes rurals. A la Pobla de Mafumet, al Museu d'Història de Girona, al de Sant Andreu de Llavaneres... i actualment té tota l'obra que esculpeix adquirida per la Fundació Diaz Caballero, de la comunitat andalusa, que està creant un nou museu en una vila d'aquella autonomia.

Les seves reproduccions d'escenes camperoles, notables i innovadores, reflecteixen episodis de la vida a les masies i als pobles. A aquesta temàtica corresponen algunes de les obres que s'exposen en aquesta sala. Es tracta d'una informació plàstica que servirà també perquè les futures generacions puguin llegir-hi algunes pàgines importants sobre les tradicions agrícoles del segle XX.

Josep Traité, es mereix a bastament el reconeixement per la seva obra, que avui, amb aquesta exposició antològica, se li vol rendir, però és que a part d'aquesta faceta, estem davant un garrotxí de pro que resumeix en la seva persona les qualitats bàsiques de la gent d'aquesta terra: treball, rigor, humilitat i humanisme.

Una de les obres de Josep Traité

Dues notes de vocabulari

La terracota és una tècnica escultòrica que s'utilitza des de fa milers d'anys, al llarg de tota la història de la humanitat. Del segle III a.C., són les famoses terracotes de Tanagra (Grècia), a la regió anomenada Beòcia, que tenia la capital a Tebes que va ser devastada per Xerxes durant la segona guerra Mèdica. (Aquestes peces úniques han estat a bastament copiades i falsificades). Bàsicament es tracta d'esculpir amb terra argila que, una vegada cuita a molts graus, assoleix molta duresa.

Policromia significa pintar amb molts colors. Va ser una tècnica molt utilitzada fins al Renaixement i té una forta tradició entre els escultors catalans, especialment en l'edat mitjana.

Walküre desigual al Liceu

Jaume Radigales. Barcelona. / 20.05.2014

Després del pròleg de la temporada passada, un *Rheingold* en què donàvem molts vots de confiança al director escènic Robert Carsen i al musical Josep Pons, en *Die Walküre* presentada aquests dies hi ha coses que comencen a estar ja prou clares. La primera jornada de *L'anell del Nibelung* resulta, en mans de Carsen, molt més evident en l'encert de la direcció d'actors, si bé la dramaturgia es ressenteix de bones idees combinades amb errors fora de mida. I és que reduir a prosa la poesia mitomàgica de Wagner comporta córrer riscos innecessaris. I això s'accentua en aquesta òpera, la més complexa, argumentalment parlant –i això vol dir dramàticament- del cicle.

La Walküre s'ha representat al Liceu

L'espectacle eixampla i explicita molt bé la relació desigual entre home i natura, així com l'asèpsia d'uns déus tancats en un Walhalla que pot evocar el sumptuós palau del final de *La caduta degli dei* de Visconti. També la gegantina ombra de Wotan projectant-se en un immens mur al final del segon acte i abans de la mort de Hunding és una excel·lent idea que reforça un muntatge que, tanmateix, no sempre és coherent. Tot i que la funció de l'estrena va patir una errada fruit de l'entusiasme de Sieglinde aixecant la manta que cobreix Nothung, i que va caure per terra -i per tant no es va desclavar- el freixe on presumiblement hi ha incrustada l'espasa es redueix a un tronc que sembla molt apropiat per fer cagar el tió més que no pas per extreure la màgica Nothung; per no parlar de l'encenedor que Wotan busca entre els cadàvers dels herois caiguts en batalla per encendre el foc que ha d'encerclar Brünnhilde al final de l'òpera. Perquè, aleshores, si ja tenim foc, per què invocar Loge? No dic que aquest sigui un mal muntatge, però sí que deixa moltes escenes mal resoltes. És clar que, tractant-se d'una *Walküre*, és a dir davant de la primera jornada de la Tetralogia, cal veure com Carsen resol la segona i tercera jornades per entendre la clau del seu concepte dramàtic. El director canadenc té espectacles brillants, incontestables; d'altres directament equivocats. I també en fa de la tercera via, és a dir amb errors i amb encerts, i aquest cicle de l'*Anell* crec que és un d'ells. Veurem, en tot cas, què ens deparen *Siegfried* i *Götterdämmerung*.

Orquestra vorejant el naufragi

Una *Walküre* poc convincent escènicament pot mantenir el seu nivell de flotació, sempre i quan les coses rutllin a la sala de màquines que és l'orquestra. I cal dir que en aquesta ocasió vam estar a punt del naufragi, especialment al primer acte, ja des d'una tempesta que

va ser una caixa de trons, i no precisament meteorològics. Tot i l'excel·lent treball de l'orquestra titular del Liceu amb Josep Pons al servei de *Kitège*, es constata que el mestre de Puig-reig segueix tenint problemes amb Wagner. I això que els principals temes de *Die Walküre* estan ben treballats, però els acabats i el cosit i l'enfilall del conjunt no funcionen. Hi ha *tempi* excessivament lents i a més diverses seccions van fallar, algunes –com els metalls– amb insistència al llarg dels tres actes. I amb errors gravíssims, alguns fruit d'una mala concertació. Almenys, Pons és un bon acompanyant de veus, cosa que s'hauria de tenir en compte abans de llençar-li unes xiulades del tot innecessàries i fins i tot injustes per part d'un sector de públic. És més, penso que el silenci absolut, la indiferència, la negació de l'aplaudiment poden ser molt més feridors que no pas els “buuuhh”, impropis -penso- d'un teatre on per damunt de tot ha de primar el respecte per la feina feta, encara que aquesta no agradi.

Entenc que els membres de l'orquestra, després de dies d'incertesa entorn d'aquest espectacle, amenaçat per una vaga dels treballadors del Liceu, visquessin amb tensió l'esdevenir d'una feina massa condicionada per fets aliens a la cosa artística. Però això no és excusa per persistir en unes pífies massa evidents. No s'hi val. En tot cas, i escoltada la primera funció, em plantejo fins a quin punt és necessari un treball amb l'orquestra a base de concerts com els oferts en mesos anteriors, i amb resultats igualment incerts. L'engranatge no ha funcionat, perquè els resultats en aquesta primera jornada de la Tetralogia han estat mediocres.

Vocalitat unitària

La sort d'aquesta *Walküre* recau en les veus, la majoria excel·lents, començant pel Wotan d'Albert Dohmen que, malgrat la veterania i que els aguts pateixin, segueix sent un déu autoritari, de veu ben projectada i compacta. El cansament era força evident al final del tercer acte, tot i que la lentitud del *tempo* marcat per Pons contribuïa en gran manera a l'ofec. La Brünnhilde d'Irène Theorin és la millor que li hem sentit de les diverses vegades que hem pogut escoltar la soprano en la pell de la valquíria. Extraordinària la Sieglinde d'Anja Kampe pel lirisme concedit al personatge i per l'entrega total al llarg dels tres actes, especialment al tercer, culminat brillantment amb l'expansiu “O hehrstes Wunder!”. El bon ofici de Klaus Florian Vogt és de domini públic, perquè la tècnica i l'estil són indiscutibles, tot i que els sons emblanquinats del tenor alemany semblen contradir-se amb el caràcter heroic de Siegmund, especialment en l'escena amb Brünnhilde del segon acte. Va aguantar bé els “Wälse!” del primer i el cant de la primavera va sonar amb el preciosisme que li escau, però Vogt és molt més apropiat per a un Lohengrin o per a un Tannhäuser més que no pas per a un Siegmund.

Autoritat i rotunditat per al Hunding d'Eric Halfvarson i vocalitat ferma i carnosament la de Mijoko Fujimura al servei de Fricka.

Van funcionar bé les vuit valquíries germanes de Brünnhilde, tot i que em pregunto si cal que quatre d'elles siguin de fora, quan en aquest país podríem trobar ben fàcilment una Gerhilde, una Schwertleite, una Helmwige i una Siegrune.

Llach poeta, un espectacle poètic a través de les lletres de Lluís Llach

Montse Barderi. Sabadell. / 20.05.2014

De la qualitat literària de Lluís Llach fa molt temps que ningú en dubta, les lletres de les seves cançons amb paràgrafs com “Anem bastint un gest rutinari però arriba de sobte el desig...” ens recorden constantment que té una magnífica relació amb les paraules i el llibre *Memòria d'uns ulls pintats* ens va confirmar el seu talent literari en una obra més llarga i complexa que la lletra d'una cançó.

Albert Flores i Joan Berlanga

La gràcia de l'espectacle *Llach Poeta* és precisament aquesta: oferir-nos un recital de les lletres de les seves cançons com si es tractés del seu estimat Martí i Pol, tot i que el piano ens recorda una melodia d'una lletra que li pertany, encara que aquí se'ns presenta desvinculada.

El resultat és molt notable, el text funciona perfectament sense ser cantat i tens la sensació de recital poètic, agradablement musicat. I això és important: normalment l'acompanyament musical d'un poema distreu, apaga la veu o et desvincula de la intensitat de les paraules. En aquest espectacle, en canvi, no passa això perquè una i l'altra, bo i separades mantenen ressons d'unió i no esbiaixa l'atenció.

Una altra constatació: les lletres de Llach no envelleixen, segueixen parlant del que ens molesta o ens importa, el que ens indigna i el que ens commou. Però, potser hi ha alguna cosa més... ja és un poeta popular en el sentit que molts de nosaltres en dir-nos "si vens amb mi, no demanis un camí"? sabríem contestar "planer". La seva poesia i cançons ja estan lligades a la memòria d'un poble i a grans esdeveniments com el concert del Camp Nou.

L'espectacle, de petit format i intimista, funciona perquè té una matèria primera d'indubtable qualitat, provin a fer això, per exemple amb en Loquillo, fins i tot la seva millor cançó, la del Cadillac diu "me has dejado, olvidado, Tibidabo". Pocs superarien la prova de les lletres, a pèl.

Amb la veu tan radiofònica i expressiva de Joan Berlanga i la música al piano d'Albert Flores, ens retrobem amb Llach, igual que ho va fer Ulises pel camí d'Ítaca, quan en un sopar li van cantar belles cançons de la seva pàtria i va enyorar intensament casa seva. Sisplau, que torni a cantar, i si no pot ser, que amb espectacles íntims i nobles com aquest el puguem enyorar una mica menys.

Més informació de Llach Poeta a:

Web: <http://llachpoeta.wix.com/llachpoeta>

Vimeo: <http://vimeo.com/llachpoeta>

Twitter: <https://twitter.com/llachpoeta>

Facebook: <https://www.facebook.com/LlachPoeta>

Tintín a Catalunya

Joan Manuel Soldevilla. / 22.05.2014

El dissabte 24 de maig un seguit d'actes commemoraren a Sabadell els cinquanta anys de la primera traducció catalana de Tintín. Aquesta iniciativa, entre moltes altres que

s'han dut a terme, vol recordar que fa 50 anys el personatge d'Hergé va poder exclamar: "Hem caminat damunt la.... terra catalana".

Tintín a Sabadell

Les aventures de Tintín van néixer a Bèlgica ja fa prop de noranta anys, i ho van fer de la mà d'un dels grans belgues del segle XX, Georges Remi, universalment conegut com a Hergé. Des d'aquell llunyà 1929 va començar una doble aventura: per una banda la que protagonitzaven Tintín i Milú –i més endavant els Dupond i Dupont, la Castafiore, el gran Capità Haddock i Tornassol- que els duria per tot el món i fins i tot més enllà de la Terra, i d'altra banda s'encetava la peripècia d'uns llibres que publicats primer a Bèlgica, França i, una mica després Suïssa, començaven a ser traduïts al flamenc, al portuguès, a l'anglès o al castellà. L'any 1964 va sortir publicada la primera traducció catalana de Tintín, obra de Joaquim Ventalló, i en poc més de set anys es va traduir tota la col·lecció. En l'actualitat, els àlbums de Tintín han estat traduïts a més d'un centenar de llengües i varietats dialectals.

A Catalunya, Tintín va arribar una mica tard, però amb una força abassegadora. Les raons van ser diverses. El seu dibuix recordava l'estil d'alguns dels grans dibuixants d'abans de la guerra perquè era una obra de l'àmbit francòfon que ens apropava a Europa, perquè era un instrument extraordinari per ajudar a preservar la nostra llengua en temps difícils i apropava el català a uns nens i nenes que no el podien llegir ni estudiar enlloc... Per unes raons o per les altres, o per la suma de totes elles, el cert és que l'obra d'Hergé va arrelar amb fermesa a casa nostra. Molts, els que tenim ja una certa edat, vam llegir per primera vegada en català a través de les vinyetes que havia dibuixat Hergé i havia traduït en Joaquim Ventalló. Aquesta va ser la nostra escola catalana, i no només lingüística, sinó també aquella que ens traspassava un seguit de valors com la solidaritat, la lluita per la justícia i la veritat i el compromís amb la dignitat de la condició humana.

Tintín va arribar de fora, però ens el vam fer nostre, i la seva influència en la societat catalana no es pot menystenir. No només no es poden explicar els darrers cinquanta anys de la història de la il·lustració, del còmic i de la narrativa juvenil a casa nostra sense valorar el fenomen Tintín, sinó que molts dels mèrits de la nostra societat de ben segur que tenen la seva arrel en una lectura que ha esdevingut transgeneracional i que van llegir uns nens i unes nenes que van esdevenir pares i mares i que van ser capaços de traspassar-la als seus fills. O nets, que ja hi ha avis que apopen els *tintins* als fills dels seus fills.

Serem agosarats. No direm només que Tintín forma part de la cultura catalana, sinó que ens atrevirem a proclamar que la cultura catalana és tintinaire, que la nostra forma de pensar, sentir, veure i expressar el món està empeltada de la lectura de les vinyetes d'Hergé. Tintín va arribar al país de forma inexorable i ferma, i va començar a escampar-se amb la força d'un tsunami cultural que deu ser únic en la història del país. Tintín va arribar a un dels llocs de més difícil accés als anys seixanta i setanta, les biblioteques, que eren llocs elitistes i exclusius en aquells temps, i després a totes les llibreries i llars del país. Es calcula que s'han venut prop de vuit milions de *tintins* en català la qual cosa vol dir quelcom inequívoc:

cada català té un *tintín*. Ja sé que les estadístiques són això, xifres, i que alguns de nosaltres potser tenim tota la col·lecció, amb la qual cosa el repartiment un català-un *tintín* queda descompensat. No hi fa res. Potser no tothom té un *tintín*, però tothom, a l'escola, a l'institut, a les biblioteques públiques, a casa d'un amic o d'un parent, ha llegit un *tintín*. I no l'ha deixat indiferent.

Tintín és un nouvingut que va arribar fa cinquanta anys i que ens vam fer nostre de seguida, tan nostre que avui celebrem el seu meravellós desembarcament ara fa mig segle; ell va saber combinar a la perfecció amb la nostra identitat i, discretament, es va saber fer imprescindible als nostres cors. És per això que ens atrevim a proclamar amb orgull que la cultura catalana és la cultura més tintinaire de totes les que es fan i desfan.

Una primavera per a Xesco Boix

Oriol Toro. Barcelona. / 22.05.2014

Els Cinc Dits d'Una Mà tornen als escenaris després de més de 30 anys. L'inici oficial d'aquesta nova etapa serà en una actuació al Centre Artesà Tradicionari de Barcelona el dia 31 de maig (19h), en què homenatjaran l'impulsor del grup, Xesco Boix, i també el seu principal inspirador Pete Seeger. Ens hem trobat amb en Noè Rivas, membre del grup, per tal que ens expliqui alguns dels secrets d'aquest concert.

Cinc dits d'una mà

Ara fa 30 anys de la mort d'en Xesco Boix i va morir fa no res en Pete Seeger, però perquè us heu tornat a ajuntar just ara?

S'han fet una sèrie d'homenatges. El més maco, per a mi, és el que es va fer al Parc de la Ciutadella el desembre de 1984 on ningú volia constar, però tothom volia col·laborar. Després es va fer el vol d'oreneta, el dels 25 anys. I jo penso que els "5 dits" que havíem estat amb ell teníem un deute d'alguna manera. Ell va ser el nostre mestre, el nostre amic, va ser el que va creure en nosaltres i calia públicament reunir-nos i dir-li: gràcies! A més a més ell ens va presentar [Pete Seeger](#).

Com va anar això?

Quan va venir a Barcelona a fer l'últim concert a la Festa del Treball del PSUC l'any 1980, vam anar al seu hotel. Anàvem carregats amb els instruments i no ens van deixar entrar les guitarres. De sobte va arribar en Pete Seeger, en Xesco ens el va presentar i de sobte, per trencar el gel, va començar a cantar el YUPIYAYA! I nosaltres amb ell. El nostre ídol, del qual teníem tots els discos, i era qui va fer que en Xesco comencés la seva tasca de músic-animador cantava amb nosaltres!

I com era?

Era un home tipus Xesco. Un home que creia en la gent i escoltava. No hi ha gaire gent que cregui tant en la humanitat com en Pete Seeger. Als anys 30 cantava a les manifestacions i amb en [Woody Guthrie](#) corrien a amagar els instruments perquè, com deien ells, eren les seves armes de matar feixistes! Són gent que ens han marcat i ens calia dir gràcies de la manera que ho farien ells.

Quina seria aquesta manera?

Els no voldrien un homenatge, ells el que volien era que les seves cançons volessin. Com que en Xesco havia versionat molt en Seeger, perquè els dos ens ho posen molt fàcil. El que volem amb l'homenatge és dir gràcies per haver compartit vida i per haver-nos ensenyat tant.

I en Xesco com era?

Era un home que ho compartia tot. Un treballador incansable. Quan agafava un llibre comentava als marges i encerclava paraules, escrivia sinònims. Era un investigador de la llengua total. La cançó de l'[Estima Estima](#), té algunes frases fetes de diferents països que ell va traduir. Ho feia per entendre la filosofia que hi havia rere aquelles paraules. En Xesco era un home que de cop i volta et venia a veure un dia i et deia: "et vaig a fer el regal més gran del món" i et regalava una llibreta en blanc i et deia "omple-la!" era molt especial i ens ho va donar tot! En Xesco tenia també una màgia comunicativa i una capacitat de seducció del públic úniques.

Cinc dits d'una mà el 1981

Eterna gratitud

Isidre Grau. Biolits. / 22.05.2014

Mai no havia deixat la Mira tot un dia sola, però el fill em va trucar anit, més que ofegat, i no m'hi podia negar. Tenia la Telma de viatge, l'Alan amb una crisi asmàtica, l'Elmer a trenta-vuit de febre, i ell que no podia fallar al simposi de l'empresa. Jo estava amb la nevera sota mínims i avui, per agafar l'autobús de les vuit, només he pogut deixar-li aquelles boletes que, si a mi em fan pena, crec que a la Mira li fan fàstic. Però no podia fer anar malament el noi i, tot i que a les nou era al pis, ell ha sortit tan disparat que ni m'ha fet un petó. Anava a llegir el diari, però l'Alan, enganxat als dibuixos de la tele, em deu haver vist i ha dit que volia cereals de colors. No el devia cuitar gaire la gana, perquè ha esperat que li posés el bol a peu de pantalla. Després he anat pel petit, creient-me que el trobaria covant el constipat, i sí que estava adormit, però al parquet, que s'havia fet pipí al llit i el devia trobar massa fred. L'he dut directament a la banyera, amb una marranada de concurs, fins que s'ha extenuat i he pogut posar els llençols a la rentadora i airejar el matalàs. Un cop vestit, no me n'he sortit

amb els jocs didàctics i l'he clavat a la pel·lícula. Mentrestant, rumiant què els feia per dinar –que no fos l'odiosa sopa de sobre i una pizza envasada-, se m'ha acudit que unes verdures de quatre colors els farien gràcia, més unes mandonguilles amb la carn picada del congelador. Les estava enfarinant quan he sentit un crit aterridor: l'Alan acabava de partir la cella de l'Elmer amb el martell de colar boles per un forat. La sang era molt escandalosa, però han bastat dos punts d'esparadrap perquè la criatura es calmes i s'endormisqués al sofà. El gran s'entretenia guixant amb retoladors un superconte –i de passada el parquet- i he parat la taula de la cuina que feia goig –amb les verduretes com pals de bandera i les mandonguilles per coronar-los- i creia haver-ho encertat. Però quan l'Alan ha fet el primer ecs!, l'Elmer ho ha trobat tan divertit que ha llençat el seu plat a terra. Els he castigat sense dinar i no vegis l'escàndol, que si no m'aparto em deixen les cames morades. Ara que la rebequeria els ha anat bé, s'han quedat estesos al menjador i en dur-los al llit ni s'han despertat. Confesso que no podia més i m'he posat a plorar, però no sóc de rabejar-m'hi i he passat un cop de planxa a la roba acumulada fora dels armaris. Una tarda distreta, fins que l'Alan s'ha llevat amb tan mal geni que no em volia el suc de fruita ni el bimbo amb nocilla, i encara li he hagut de sentir aquell “tu no ens estimes, oi iaia?”, com si li sortís de l'ànima, i per no desesperar-me, he engegat el Disney Channel. Ja m'estranyava que el petit no piulés, però era que li tornaven a bullir les galtes i no sabia la dosi d'epiretal. A sobre de la mala consciència, quan ha arribat el meu fill, me les he carregades. “Però mare, que no veus com tens la criatura?”. La veritat és que he sortit corrents i sort que he trobat el mercat obert. He comprat unes sardinetes i uns llucets, i volant cap a casa. No les tenia totes, però la Mira no m'ha fallat. Amb el refrec de la cua i aquells miols d'alegria, m'he emocionat. Pobreta, ni tastar el pinso. M'he afanyat a fregir el peix i la veia tan delitosa que ens ho hem repartit tot, a més del salmó fumat de postres. Ha quedat tan satisfeta que s'hauria adormit a la taula, però li he fet un racó al llit. Mira que n'és d'agraïda. Pensant-ho millor, si em torna a trucar el noi, li pagaré una cangur.

Una alumna de batxillerat descobreix una influència oculta de Rodoreda

Valèria Comellas. Sallent. / 24.05.2014

Valèria Comellas s'endinsa en l'última adaptació fílmica dirigida per Baz Luhrmann de la novel·la *El gran Gatsby* (1925) escrita pel nord-americà Scott Fitzgerald. Paral·lelament llegeix la novel·la *Jardí vora el mar* de Mercè Rodoreda, escrita a Ginebra el 1959. Comellas descobreix que ambdós arguments coincideixen en molts aspectes i aventura una hipòtesi: *Jardí vora el mar* podia estar inspirada en *El gran Gatsby*.

Mercè Rodoreda (1908-1983)

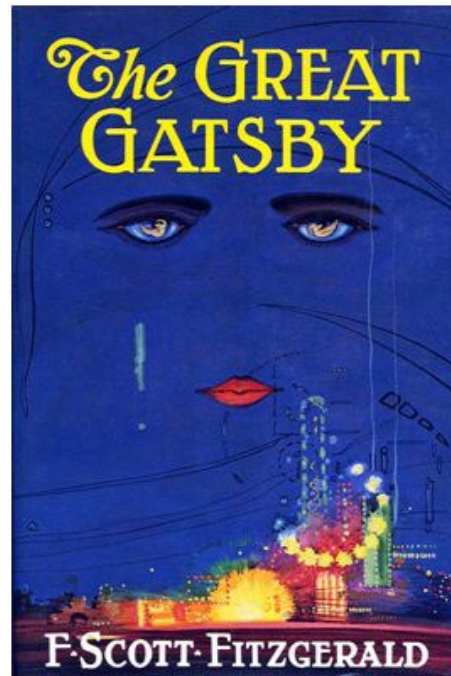
En una mà sostinc la novel·la de Fitzgerald i en l'altra la de Rodoreda i començo a comparar-les. Les dues comencen amb la presentació del narrador en primera persona, en el cas de la novel·la catalana, el jardiner; i en el cas de l'americana, en Nick. Aquests personatges reservats i atents no són protagonistes però són els narradors que ens descriuen tot allò que veuen, escolten o els han contat.

A *The great Gatsby*, Nick ens explica com va conèixer el personatge que dona nom a la novel·la i com avança la seva amistat. Els narradors són, sobretot, observadors. Així, mirades, gestos, sospirs o qualsevol tipus de reaccions físiques dels personatges són de gran importància en les dues novel·les.

Vaig arribar a la conclusió que potser Rodoreda no només s'hi va inspirar sinó que en va extreure algunes idees. Les dues obres tenen més coses en comú del que m'esperava i he analitzat personatge a personatge. La Quima, la cuinera, és un personatge calcat al de la Jordan, l'amiga de la Daisy. La Quima s'assabenta de tot el que passa, ja que treballa amb els *senyorets*. És tafanera, li agrada escoltar per explicar i troba que el jardiner sol parar l'orella sovint. La Jordan sap el que s'esdevé perquè Daisy li ho explica. És observadora i coneix els sentiments i el passat dels personatges. Gràcies a elles els narradors obtenen informació essencial per conèixer els fets que succeeixen.

Rosamaria té nom de flor i Daisy també. Daisy plora molt en situacions complicades, somriu i gaudeix quan té l'afer amb en Gatsby però no parla d'allò que sent. El mateix passa a la novel·la rodolediana quan Rosamaria no parla clarament dels seus sentiments. Aquests dos personatges femenins són complexos però no mostren per elles mateixes els seus sentiments, sinó que són altres personatges els qui els expliquen. Rosamaria i Daisy són superficials perquè es casen amb un home adinerat per tal de tenir una posició social alta. Les dues figures femenines estan casades per interès, Daisy per la insistència de la seva mare i Rosamaria perquè havia tingut una infantesa pobra. Segurament Rodoreda adapta la seva experiència en aquesta novel·la —va estar casada amb l'oncle que havia fet fortuna a Amèrica— però ens hauríem de plantejar també que la idea l'ha pogut extreure de Fitzgerald, que també escriu sobre el matrimoni com a fracàs. Per a Rodoreda l'amor entre home i dona és impossible, desgraciat i sense la possibilitat d'una vida feliç, segurament a causa de la seva experiència personal. Cal afegir que en Francesc i en Tom, marits de Rosamaria i Daisy, cometen adulteri amb una dona atractiva: la Miranda i la Myrte respectivament. Els noms de les dones són molt semblants en les dues novel·les i per tant, mantinc la idea que Rodoreda es va inspirar en la novel·la americana per escriure la seva, afegint-hi també experiències personals.

En les novel·les es dona a entendre que aquests matrimonis de conveniència no porten la felicitat, en part perquè les dues dones han esperat l'amor de joventut, trencat per la distància i el temps, i això ens transporta a Gatsby i Eugeni. La relació, plena de mentides, finalitza amb la mort d'Eugeni a causa d'un "accident" –o suïcidi- i de Gatsby assassinat pel marit de la Myrtle.

Coberta de la primera edició (1925)

Gatsby, un jove soldat americà, coneix Daisy en una festa i se n'enamora. Eugeni, de família pobra, creix al costat de la seva veïna, la Rosamaria. Més endavant retrobaran aquest amor perdut, però en Gatsby i l'Eugeni han d'ascendir de classe social per tenir l'oportunitat de casar-se amb elles. Quan aquests ja han augmentat el seu poder adquisitiu i han ascendit socialment per ser dignes del seu amor d'infantesa es traslladen a viure a prop d'elles. En Nick i el jardiner creen una relació d'amistat amb en Gatsby i l'Eugeni, respectivament. De vegades, els narradors desaproven excessos i violacions dels costums i l'ètica de l'Eugeni i de Gatsby, però alhora admiren els *senyorets* i descriuen els esdeveniments de la novel·la en un to nostàlgic i elegíac. Tot i aquesta complexitat, tant en Nick com el jardiner ofereixen casa seva com a lloc de retrobament dels enamorats. Trobem altres punts de connexió entre les dues novel·les: les festes extravagants, el temps (segle vint), la ubicació a prop de l'aigua, els valors socials o la recerca de riquesa.

L'obra finalitza amb un element molt especial. Els dos difunts havien escrit un llibre que dona l'última idea de com eren, tot i tenir diners com la resta de *senyorets*, el seu caràcter era molt diferent i tenien encara l'anhel d'esdevenir millors persones.

Els dos autors ofereixen una lliçó moral perquè els diners no compren la felicitat i tant Rosamaria com Daisy viuran una vida trista al costat dels seus marits i mai sabran si podrien haver estat felices amb els seus amors d'infantesa.

Gràcies a *Jardí vora el mar* Rodoreda veu una llum, un bri d'esperança que l'empeny a continuar amb la seva tasca de més èxit, la d'escriure novel·la. Després vindrien *La plaça del Diamant* (1962), *El carrer de les Camèlies* (1966), *Mirall trencat* (1974)... I Rodoreda entraria per la porta gran, la més gran, en el jardí de les lletres catalanes i universals.

Jo acuso!

Salvador Oliva. Banyoles. / 27.05.2014

La setmana passada Núvol va ser l'escenari d'un intens debat sobre l'estat del català als mitjans de comunicació, que hem convingut a anomenar el cas Garolera. En un article publicat a Els Marges, Narcís Garolera lamentava la degradació de la llengua a la premsa, la ràdio i la televisió. Ara Salvador Oliva s'afegeix al debat amb aquest article demolidor.

Salvador Oliva

Ara que ja han passat dies de la polèmica originada per l'article de l'amic Narcís Garolera, m'atreveixo a dir-hi la meva, però no pas per allargar-la més, sinó per parlar d'aspectes que no s'hi han tractat. Aquest tipus de polèmica mostra la fràgil situació de la llengua, siguin quins siguin els punts de vista adduïts pels polemistes, i demana implícitament quin podria ser-ne el suport que n'impedís el deteriorament.

El primer que hauríem de fer, tant si parlem del català com de qualsevol llengua és tenir en compte les variacions. En català, tenim variacions segons (a) la regió, (b) el grup social, (c) el camp del discurs, (d) el medi i (e) l'actitud del parlant. No m'estendré sobre aquest ample ventall, tot i que seria pertinent per col·locar les opinions en el lloc que els pertoca.

Les variacions individuals en diferents contextos, incloent-hi alguns barbarismes, no tenen, al meu modest entendre, cap importància. Pel que fa als barbarismes, n'hi ha de molts tipus. Dir *pues* és més insensat que dir *sarro*. ¿Qui es pot imaginar una sèrie televisiva on un escombriaire digués que té *tosca*? Doncs toquem de peus a terra i no tinguem complexos si diem *sarro*, que, d'altra banda ja és al *DCBV*. Encara em preocupen menys les observacions dels desplaçaments que ens indica Garolera. Que *generar* hagi desplaçat altres verbs que en són sinònims, no és gens rellevant. Totes les llengües tenen modes i totes les modes són passatgeres. Quan jo era molt jove, un disc bastant insuls, però molt popular, de Ray Conniff duia el títol de "Fabulous", i això va ser prou per posar de moda la paraula *fabulós*; ningú podia anar pel món sense dir *fabulós* almenys deu vegades cada dia. I ara només ho deu dir alguna noieta cursi, i encara només de tant en tant. Si hi ha més d'una forma per descriure el que sigui, que cadascú faci servir la que li vingui al cap més espontàniament, sobretot a l'hora de parlar. Per què? Doncs perquè marejar els catalans, com ha fet la normativa des de la creació de l'Institut, no fa sinó trencar l'espontaneïtat de la parla i sembrar dubtes en l'ànim dels parlants. La meva modesta convicció és que això, a una llengua, li és més letal que els barbarismes.

El que sí que té importància i ens ha de preocupar molt més és la manca d'un estàndard sòlid, un estàndard que sigui un punt de referència per a tothom, cosa que encara no tenim,

com demostraré més avall, i que no hauria estat gaire difícil de crear un cop instaurada la democràcia. ¿Qui pot aconseguir solidificar un estàndard viu i flexible com a punt de referència capaç d'impedir el deteriorament d'una llengua en una situació com la nostra? L'estàndard a tot arreu es crea sobretot als mitjans de comunicació audiovisuals i, després, a la premsa seriosa, als discursos públics, al teatre, i naturalment a les bones creacions literàries. Els filòlegs no podem realitzar una feina tan immensa; però els polítics, sí que podrien fer-ho. Els polítics, que, almenys aquí a Catalunya, són els amos de la Corporació catalana dels mitjans audiovisuals i que, a més a més, tenen poder i diners per influir en els mitjans privats (premsa i emissores) han fet molt poca cosa per construir aquest estàndard. El català de TV-3 i de Catalunya Ràdio ha funcionat bastant bé, si tenim en compte la situació anterior de la llengua, abans de la seva existència; però els dos mitjans destil·len uns verins interns (les ultracorreccions) molt més perillosos que els externs (els barbarismes). És als verins interns als quals ens hauríem de referir nou vegades sobre deus i no al revés.

A mi, per exemple m'agradaria saber qui és el culpable de les manies que obliguen a fer dir disbarats als locutors i presentadors. Només dos exemples dels molts que es podrien adduir: *ser a punt* i *fer un cop d'ull*. La forma viva i correcta és *estar a punt*. Ningú ha dit mai frases com aquesta: *Quan tu vas arribar, jo encara no era a punt*. Pel que fa a *fer un cop d'ull* és una altra beneiteria que té l'origen en una falsa regla de mestretites (sisplau, llegiu la frase fent una entonació cursi): *Els castellans donen, però els catalans "fem"; ells "dan un beso", però nosaltres "fem un petó"*. Aquesta regla, que no té res de gramatical, que és típica dels cervells mandrosos i que, a més a més, és falsa, ha tingut més èxit popular que tota l'obra de Fabra. Qui no n'estigui convençut, que consulti el *DCVB* i el *DLC* (de l'Institut) i veurà que hi ha dotzenes d'exemples amb *donar*, sobretot quan és un verb de suport (*donar consells, donar un cop, donar un cop de mà, donar una lliçó, donar potestat, donar poder, donar auxili, donar audiència, donar ocasió, donar corda, donar brida, donar hora, donar pas, donar sortida, donar la raó, donar la culpa, donar importància, donar la comunió, donar gràcies, donar exemple, etc* i també en les formes pronominals: *donar-se a la beguda, a la mala vida, etc*).

Narcís Garolera

Els nostres polítics nacionalistes, que sempre tenen a la boca el nom de Catalunya i que són els que han governat més temps, s'han preocupat tan poc com els altres de la construcció d'un estàndard sòlid als mitjans. Ells són els que col·loquen i paguen els lingüistes, també són els que tenen el poder de canviar-los si no ho fan bé. No ho han fet, i, si no ho han fet (siguem sincers i lúcids) és perquè la llengua els importa un rave. Allò que els importa sí que ho han fet; per exemple: posar-se sous altíssims i dietes innecessàries, procurar-se unes jubilacions generoses i finançar el partit il·legalment a base, per exemple, de cobrar percentatges per obres assignades a dit o a càrrec dels diners que corresponien al Palau de

la Música. I per aquesta barrabassada, encara no hi ha ningú a la presó, ni tan sols el Millet. Per això també em veig obligat a dir: “Jo acuso!”

Acuso, doncs els polítics i, de passada, responsables de TV-3 i de Catalunya Ràdio d'imposar manies que fan trontollar els bons coneixements que tenen els catalans nadius de la seva pròpia llengua. Qui és el responsable més alt de les ultracorreccions de TV-3? Quins polítics l'han col·locat en aquest càrrec? El va obtenir per oposició o per amiguisme? Sí, jo acuso!

No puc parlar de la pobre prosòdia, perquè necessitaria enregistrar un cd que en fos el testimoni. Però sí que puc parlar de fonètica: ¿a qui se li ha ficat al cap de fer dir als locutors moltes vegades cada dia: *Notícies les vint-i-quatre hores*, en lloc de *les vint-i-quatr'hores*? Hi ha locutors que parlen sense fer mai ni una elisió ni una sinalefa. (Josep Cuní n'és un; algú li devia dir que s'han de pronunciar totes les lletres!). Tot són dialefes inexistentes a la parla viva. I això, a part de fer malbé la llengua des de dins, fa un cert fàstic, francament. Un altre exemple: la generalització inadequada, al Principat, naturalment, de l'enllaç de la “t”. Els parlants el fan a *Sant Antoni* (cada vegada menys), però no a *Sant August*, ni a *Alt Empordà* ni a *Alt Urgell*. Per què, doncs obliguen a dir el que no diu ningú? Per què no estudien el fenomen dels enllaços, els quals tenen lleis prosòdiques particulars i no generals? Tinc molts més exemples, però no em vull fer pesat. Permeteu-me, tanmateix, que ho torni a dir: jo acuso!

I algú podria també preguntar què fan els membres de la secció filològica de l'Institut d'Estudis Catalans. Doncs han fet barbaritats més grans que les dels mitjans. Exemples: en un dels butlletins que envien als docents, hi havia una llista “normativa” de com es pronunciava la “ix” intervocàlica. La llista era un garbuix absolutament arbitrari. Deia que havíem de pronunciar *égzit* (èxit), *sintághi* (sintaxi), *léghic* (lèxic), etc. Si els responsables haguessin llegit, com a mínim, els neogramàtics alemanys del segle XIX (Meyer-Lübke o Friedrich Diez, per exemple) sabrien que a totes les llengües indoeuropees que fan distinció entre sons sords i sonors, la “ix” intervocàlica és sorda quan és post-tònica (*èxit*, *sintaxi*, *lèxic*, *òxid*, *taxi*, *sexe*, etc), i sonora quan és pre-tònica (*examen*, *exòtic*, *existir*, *exonerar*, *oxígen*, etc). Una sola excepció: els derivats conserven el so primitiu; així, doncs, *taxímetre* [ks], *sexologia* [ks], *lexical* [ks], etc, encara que tinguin la “ix” pre-tònica. Per tant, que ningú s'estranyi si algun dia sent algú de la secció filològica dient que vol agafar un *tághi*, o que li agrada molt el *séghic*, o que el mercuri és *tóghic*. Jo acuso!

Passem a la sintaxi. La doble negació: els mestre-tites s'entesten a fer-nos dir *ningú no ha vingut*, *res no és així*, etc. D'aquesta manera, un mestre de bona fe que acompanyi d'excursió als seus alumnes i hagin de travessar un riu per unes passeres de pedra, els dirà: *No vull que ningú caigui al riu*. I farà be de dir-ho així; però si vol obeir les normes de l'Institut, els haurà de dir: *No vull que ningú no caigui al riu*, amb la qual cosa els alumnes entendran que el mestre en vol veure algun de moll. Jo acuso! Ho repetiré: acuso els polítics perquè han demostrat estimar poc la llengua i tenir poc talent per protegir-la amb eficiència. Acuso també la secció filològica de l'Institut per eludir les seves responsabilitats més importants.

Ara que he acabat d'escriure l'article, francament: no sé per què l'he escrit. Tot seguirà igual. TV-3 continuarà dient *fem un cop d'ull al trànsit*. La majoria dels locutors no faran elisions ni sinalefes. Abans de començar la funció, sentirem, a tots els teatres, una veu que diu: *L'espectacle és a punt de començar*. Totes les companyies teatrals seguiran sense tenir un expert en dicció (al Regne Unit, no n'hi ha cap que no tingui un expert en veu i un altre en dicció). L'Institut d'Estudis Catalans continuarà fent-nos dir *égzit* i *léghic*. Un dia ens van fer escriure primer *autoescola*, després *autoscola* i després, quan totes les autoescoles van haver canviat dues vegades els rètols, van imposar *autoescola* (i aneu a saber si demà ens

faran escriure *auto-escola*). Ahir ens deien que s'havia de dir *guixeta* i avui *taquilla*. Això sí: no ens deixaran dir mai *barco*. (Quin pecat!) Toleren, potser a desgrat, *barca* i *barqueta*; però no accepten *barquet*. Iestic segur que, abans de deixar-nos dir *barco*, ens diran que el femení de *vaixell* és una *vaixella*). La llista seria immensa. Jo acuso!

A prop teu

Daniel Gil. Tortosa. / 27.05.2014

Assistim a un fet històric. Després de 29 anys d'existència del Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya (COBDC), aquest any és el primer cop que se celebren unes eleccions, ja que es presenten dues candidatures a votar el 4 de juny vinent. Creiem que és un fet molt positiu, exemplifica un alt grau d'implicació en la gestió del màxim òrgan de representació de la professió a Catalunya. I, també, que finalment els col·legiats podem exercir el dret de vot i triar els nostres representants d'una forma més democràtica.

Un selfie dels membres de la candidatura 'A prop teu'

Responsabilitat, il·lusió, cohesió i territori

La candidatura que encapçalo compta amb un equip format per **Gisela Ruiz, Maika Garcia, Eli Ramírez, Marc Ferrayuoli, Miryam Gallego, Jordi Bosch, Aina Giones, Josep Miquel Varea i Aldara Cervera**.

Som un grup de deu professionals, jove, potent, amb molta il·lusió. Hem escollit el lema "A prop teu" perquè ens uneix i identifica. Ens sentim propers als col·legiats en l'àmbit professional. Representem diferents perfils professionals i coneixem les necessitats i preocupacions del dia a dia. També estem a prop dels col·legiats físicament, provenim de les quatre demarcacions catalanes: venim de Tortosa, Reus, Mollerussa, Sabadell, Santa Cristina d'Aro, Parets del Vallès i Barcelona. Sabem de primera mà la problemàtica dels col·legiats de fora de Barcelona. Volem aplicar solucions, aportar idees, iniciativa i empenta!!! No espanta la responsabilitat; és més, volem assumir-la sense complexos, de cara. Ens sentim capaços d'afrontar el repte.

El nostre programa s'articula en sis grans eixos pensats per dirigir el Col·legi a la recuperació i posicionar-lo amb fermesa en un nou context social, cultural i econòmic, tant a escala catalana com a escala internacional. És un camí que va de menys a més, amb vocació de futur. Necessitem, en primer lloc, créixer en nombre de col·legiats. Volem ser un Col·legi fort i amb significació social, participatiu, dinàmic i actiu, i que esdevingui central en la vida cultural del país. Sols no aconseguirem res; hem de créixer, però també volem col·laborar estretament amb altres associacions del nostre àmbit. El segon repte que ens

marquem és fer augmentar els ingressos. En un context econòmic complicat, buscarem en la innovació una font d'ingressos. I ens centrarem en el Campus Virtual com a centre de formació continuada de referència. Creiem en el coneixement i la formació com a motors econòmics i de progrés. En paral·lel, crearem un ampli catàleg de serveis de prestigi, d'impacte i d'alt reconeixement professional en el col·lectiu; els serveis oferts com a element de diferenciació. Som, d'altra banda, un col·legi d'àmbit català, i incentivarem la presència efectiva a tot el territori. Volem sentir els col·legiats de fora de Barcelona que formen part efectiva del Col·legi. Un cop arribats aquí, el Col·legi estaria en disposició d'esdevenir un think tank cultural i de país, amb visibilitat i presència, influent i capaç d'impulsar canvis i millores efectives. Pretenem arribar a primera línia, tenir un paper principal i que se'ns tingui en compte. Finalment, volem sortir al món, iniciar un procés d'internacionalització. Creiem en la col·laboració amb associacions d'àmbit estatal i internacional per així agilitzar la mobilitat dels professionals del nostre sector.

És un programa amb accions concretes, amb fites mesurables. Des de la nostra candidatura disposem del capital humà necessari, amb uns professionals solvents, joves i amb experiència capaços d'assumir la responsabilitat i d'assolir tot el que plantegem.

Fem COBDC! X TU

Montserrat Garcia Alsina. / 27.05.2014

La candidatura **Fem COBDC! X TU** complirà la missió i la visió del Col·legi treballant per als col·legiats, però també amb ells per a unir esforços i multiplicar recursos. Ens fonamentem en tres idees claus i tres línies de treball prioritàries.

Membres de la candidatura Fem COBDC! X TU

La vocació de servei a la professió i a la societat, tot i ser la raó de ser del Col·legi, la tenim com una idea clau del nostre programa per assegurar-nos respostes a les necessitats detectades mitjançant la comunicació bidireccional i l'observació. Mentre la bidireccionalitat de la comunicació comparteix idees i coneixement, base de la innovació i el creixement, l'observació proactiva i sistemàtica de l'entorn facilita ser l'antena de la professió, i capturar informació. Per tant, a més de comunicar les accions de la Junta, escoltarem els col·legiats, coneixerem la seva feina, les seves inquietuds i necessitats professionals, per a amplificar la seva veu i dissenyar serveis i accions adaptades a la realitat i a l'entorn. A més, conèixer l'entorn facilitarà estar atents a tot el que ens envolta, per a detectar les oportunitats i les amenaces i actuar de manera preventiva i amb antelació. Coneixerem canvis en la legislació, necessitats professionals o socials de l'àmbit d'actuació de la professió, canvis en

polítiques del mercat laboral, política cultural o canvis en tecnologia relacionada amb la nostra professió. Només amb informació podem prendre decisions i dissenyar accions efectives.

Tenint en compte aquesta base, com a Junta de Govern treballarem en tres direccions prioritàries, que en paral·lel ens facilitaran augmentar el nostre capital social. En primer lloc, multiplicarem la projecció i la visibilitat del nostre col·lectiu professional mitjançant les relacions amb administracions públiques, representants de les empreses i d'altres institucions, departaments de recursos humans i mitjans de comunicació. L'anàlisi i projecció que farem de la nostra professió, parteix de les necessitats i demandes reals tant de la nostra societat (usuaris de biblioteques, lectors i lectors potencials, investigadors...), com de les empreses (nous rols en gestió de la informació, perfils amb certes competències en TIC...). Un objectiu que volem assolir és convertir la borsa de treball del Col·legi en un referent on les empreses publiquin directament i en exclusiva les ofertes que requereixin professionals amb les nostres titulacions. En segon lloc, multiplicarem les relacions professionals entre els col·legiats de tot Catalunya i potenciarem les xarxes de comunicació i coneixement, per a la qual cosa crearem canals i eines que actuïn com a altaveu del col·legiat; potenciarem i interrelacionarem els grups de treball del COBDC. Per últim, i perquè un dels nostres valors és el servei, multiplicarem l'oferta de serveis adaptats a les necessitats socials i ciutadanes detectades entre els col·legiats: assessorament personalitzat, formació virtual, activitats – com taules rodones, tertúlies o debats – i creació de recursos com publicacions, difusió selectiva d'informació, dossiers legislatius, actualitats bibliogràfiques, etc.

Però totes aquestes idees i principis programàtics només seran possibles amb un estudi de la viabilitat i sostenibilitat del nostre projecte. Per tant, treballarem amb actors socials d'arreu del territori – multiplicarem el nostre capital social – per a implicar-los en el projecte del COBDC, i en el paper que els bibliotecaris i documentalistes juguen en la societat de la informació i del coneixement.

Candidatura «Fem COBDC X TU» (Montserrat Garcia Alsina)

No deixarem de ser nens

Antoni Dalmases. Sabadell. / 28.05.2014

Al voltant d'un centenar de persones ens vam trobar el dissabte 24 a la Llar del Llibre de Sabadell. Durant la setmana, des de la botiga de Norma Còmics, s'havia animat els comerços de la zona perquè decoressin els aparadors amb vinyetes i motius tintinaires. Tot plegat era per celebrar el cinquantenari de la publicació del primer àlbum de Tintín en català –*Les joies de la Castafiore*– i aquell era l'acte central, organitzat per una colla de tintinaires sabadellencs, agrupats sota el nom de MoulinSab. La majoria dels assistents estàvem convençuts que no cal deixar de ser nens...

Tintín a Sabadell

El tema, o l'excusa de la trobada, duia un títol suggerent: *Hem caminat damunt la terra (catalana)*. L'havia proposat Joan Manuel Soldevilla, professor, escriptor i especialista en còmics, que va demostrar ser un expert tintinaire i un excel·lent comunicador, a la vegada que constatava que la cultura catalana és profundament tintinaire, malgrat que Tintín, un viatger incansable, no va posar mai els peus al país, ni tan sols el va esmentar. Tot i així, però, la passió tintinaire a Catalunya és evident. Des de la influència que l'obra d'Hergé va tenir i encara té en diversos artistes i dibuixants, fins a l'enorme quantitat de gent que es reuneix cada vegada que s'organitza un esdeveniment entorn d'aquest personatge del còmic. I això, podria molt ben ser degut al fet que el tipus de dibuix, l'estètica i els plantejaments de l'aventura que Tintín proposava, entroncaven amb la literatura i els dibuixants d'abans de la guerra com Junceda, Lola Anglada i molts de la revista *En Patufet*.

La història confirmava que calia no deixar de ser nens.

Arribats aquí, la pregunta que em va semblar que sobrevolava la sala en la ment de cada un dels assistents era: "En quin moment de la vida i com, vaig conèixer Tintín?". Cadascú podrà donar-hi la seva resposta, però és molt probable que el primer àlbum que ens en va arribar a les mans estigui lligat a algun instant especial de la nostra vida que recordem, que podem localitzar en la memòria.

I estem de sort, perquè això vol dir que no hem deixat de ser nens.

L'interessant de l'acte, però, va ser que es va completar amb la inestimable presència de la Sra. Concepció Zendrera, que va portar Tintín al país, i de la Sra. Eulàlia Ventalló, filla de Joaquim Ventalló, l'autor de les esplèndides i magnífiques versions en català, la primera de les quals celebràvem.

Concepció Zendrera

Entre els detalls interessants que ambdues van anar relatant i compartint amb el professor Soldevilla, en una conversa afable i divertida que conduïa el periodista Manel Camps, hi va haver l'explicació que va fer la Sra. Zendrera de com va conèixer ella Tintín. Va dir que, casualment, a la fira de Bolonya, en un autobús va asseure's al costat del representant de Casterman que li va preguntar si coneixia Tintín. Ella li va dir que no i quan l'hi va mostrar es va proposar de convèncer els editors de Joventut que editessin la col·lecció, que ella

mateixa va traduir al castellà, començant per *El cetno de Ottokar*, que va ser el primer, el 1958.

La senyora Ventalló, no tan sols va explicar detalls de la feina del seu pare, destacat periodista i intel·lectual que es va haver d'exiliar, les esclertes per on van aconseguir publicar en català uns àlbums insòlits aleshores i les relacions amb els editors, sinó que a més va mostrar uns valuosos esborranys i correccions de les traduccions, que deixaven ben clara l'exigència, la cura i l'humor amb què va ser feta la feina.

És la convicció obstinada de qui no renuncia mai a ser infant.

Es va comentar, també, la magnífica aportació que els àlbums de Tintín van fer en la formació dels nens i els joves del país. "Molts de nosaltres vam aprendre a llegir en català amb Tintín", va afirmar amb encert Soldevilla, tot recordant que el 1964, any de l'aparició de *Les joies de la Castafiore*, al qual havien d'anar seguint tots els altres, només es publicaven en català *Cavall Fort* i *L'infantil-Tretzevents*, i el mercat literari en el nostre idioma era pràcticament inexistent.

La història de Tintín, la nostra història, les formulacions estètiques i la defensa d'uns valors ètics que els lectors de l'obra d'Hergé encara llegim i rellegim amb plaer i goig, van anar desfilant al llarg de l'agradable conversa en què alguns assistents també van intervenir, i que es va cloure amb una sorpresa que volia ser un homenatge senzill però entranyable i divertit a l'aniversari que ens reunia: la soprano Rosa Nonell, va interpretar l'"Ària de les joies", de l'òpera *Faust* de Charles Gounod que Bianca Castafiore canta amb insistència sempre que pot.

Una tarda tintinaire, entre amics, rememorant les roses blanques especialment cultivades pel professor Tornassol en honor a la Castafiore i, sobretot, mantenint viu l'infant que tots portem dins, l'infant que som i que no volem deixar de ser mai. Perquè la pregunta més horrible que es pot haver de contestar és, justament: "En quin moment de la vida i com, vam deixar de ser nens?". No, m'hi nego...

La Biblioteca de Catalunya fa 100 anys

Josep Maria Cortina. Barcelona. / 29.05.2014

Ahir al vespre es va celebrar un acte amb què es commemorava el centenari de l'obertura al públic de la Biblioteca de Catalunya, una realització més de la immensa obra protagonitzada per la Mancomunitat de Catalunya a començaments de segle passat.

Celebració del centenari de la Biblioteca de Catalunya

Com va assenyalar en el seu parlament **Eugènia Serra**, la directora actual de la Biblioteca de Catalunya, l'esmentada obertura s'havia produït exactament el mateix dia i a la mateixa hora de feia ahir cent anys. Llavors va ser en una dependència del Palau de la Generalitat i en aquesta ocasió, per celebrar-ho, ens reuníem a l'espai de teatre de la Biblioteca, sota les voltes gòtiques en què habitualment la companyia de teatre La Perla 29 presenta els seus magnífics espectacles.

L'acte, presidit pel conseller de Cultura Ferran Mascarell, va estar carregat d'emoció i alhora ens va fer gaudir a tots d'un espectacle d'alt nivell. En la primera part, un seguit d'intèrprets comandats per Oriol Broggi van fer un recital de poesia. Hi vam poder escoltar les veus de **Clara Segura**, **Rosa Gàmiz** i **Màrcia Cisteró** i el mateix Broggi recitant Salvador Espriu, Miquel Martí i Pol, Maria Mercè Marçal, Joan Maragall, Joan Salvat Papasseit i Josep Maria de Sagarra. Deliciós.

La segona part, de caràcter musical, la van protagonitzar l'Orquestra Divertimento, dirigida pel mestre **Joan Casas**, i els cantants **Cristina Obregon**, soprano, i **Toni Marsol**, baríton. Van interpretar un seguit de peces de música operística de compositors catalans, Tarradellas, Baguer i Pedrell. Cal dir que la selecció va ser molt encertada perquè era una mostra molt completa de diferents estils musicals, des del barroc fins a la cançó noucentista, passant pel classicisme i el romanticisme.

La interpretació de l'orquestra de cambra va sonar molt bé i les veus dels dos solistes van resultar esplèndides. Em va sorprendre la bona sonoritat de les voltes de l'espai gòtic per a una audició de música clàssica. Crec que sóc realment objectiu, encara que la natura de l'acte em predisposés positivament.

L'esbandida al PSC

Salvador Alsius. Barcelona. / 29.05.2014

Cada dia sense falta el periodista i sociòleg Salvador Alsius publica a Twitter uns versos de la mida d'una quarteta, que es van aplegant amb l'etiqueta #alsigrames. Es tracta d'unes observacions quotidianes de l'actualitat, que anem recollint a Núvol. Apleguem aquí els #alsigrames de la segona quinzena d'abril. Del mateix autor en podeu veure els articles [Som una na \(ta\) ció](#) i [Notícia rima amb brutícia](#).

Salvador Alsius

16 d'abril

Ha anat de poc que el Borbó,
per culpa d'una quincalla,
es perd una ovació
a l'estadi de Mestalla.

17 d'abril

S'ha acabat una edat màgica
per a l'afició culer
amb una Setmana Tràgica.
Hi ha mala peça al teler...

18 d'abril

Sis hores de processó
al darrere de la creu!
Junqueras és el millor
quan cal fer de Cirineu!

19 d'abril

Recordeu el La-La-La
que triomfà a Eurovisió?
L'any que ve hi han de tornar
entonant el Lo-Lo-Lo !

20 d'abril

Sé de gent que desaprova
la directiva del Barça,
però no sap com queixar-se:
no té mocador de roba!

21 d'abril

Una noia de Gelida
el butaner fa pujar
i li diu embadalida
"eh, també #jovullbutà".

22 d'abril

L'esbandida al PSC
va agafant més embalum.
Què, Navarro, què hem de fer?
Que l'últim apagui el llum?

23 d'abril

Ara has de venir, Soraya,
a parlar-nos de cultura?

Però quina cara dura!
Ves i que et moqui la iaia.

24 d'abril

Sense demanar permís,
ha deixat clar en Guardiola
que la gent del seu país
ja no se sent espanyola.

25 d'abril

Se'ns remouen les entranyes
amb la dimissió estel·lar
d'aquest ciutadà exemplar
anomenat Jordi Cañas.

26 d'abril

Molta atenció als moviments
dels de "Societat Civil".
Dijous eren mil dos-cents
i ara ja passen de mil.

27 d'abril

En Duran, tossut, no afluixa
i avui torna a sortir al diari
disfressat de ferroviari
parlant del tren de la bruixa.

28 d'abril

No cal esperar res més
que quan agafi un catarro
ens digui en Pere Navarro
que la culpa és del procés.

29 d'abril

El clima de violència
ja el va percebent tothom,
i jo he vist amb impotència
com se'm cagava un colom.

30 d'abril

Els productors de Canàries
ja fa uns dies que constaten
les virtuts extraordinàries
atribuïdes al plàtan.

Roda el món i torna al Born

Ruta 1714. Barcelona. / 29.05.2014

Núvol té l'honor de presentar-vos aquí el cinquè capítol de Reis de sorra, una novel·la que us podeu descarregar i llegir per episodis cada dijous des de l'app Ruta 1714. Seguiu amb atenció els personatges d'aquest relat, que es mouen entre la Barcelona del set-cents i la d'avui. La seva protagonista, Bruna Arderiu, té comptes a Twitter i Instragram, on publica a temps real els esdeveniments de la novel·la.

“M’agrada”, “M’agrada”, “M’agrada”. En realitat, aquelles fotos ni li agradaven ni li deixaven d’agradar. Certament, la distreien durant l’espera i això ja les feia mereixedores d’un “m’agrada”. Era una qüestió de pura cibercortesia. Tan elemental, pensava la Bruna, com saludar un veí en sortir de l’ascensor o donar-li les gràcies si t’aguanta la porta quan veu que vas carregada amb el cotxet de la teva filla i les bosses del súper. Ella mateixa acabava de penjar unes magnífiques vistes del Born Centre Cultural a Instagram i se sentiria profundament decebuda si en la mitja hora següent ningú li reconeixia la seva sensibilitat artística amb un gest tan simple com un doble clic.

El tal Stefan Zajević l’havia citat en un bar de la plaça Comercial. La Bruna va arribar a entendre que era la Malena qui havia facilitat al periodista el seu número de telèfon, després que ell li hagués ensenyat les credencials professionals i li hagués assegurat que era un bon amic que la buscava per a un tema urgent. Ai, aquella Malena tenia tant de bondat com d’innocència! I si la seva companya era ingènua, ella era una absoluta inconscient. ¿Què dimonis hi feia a la terrassa del Cafè del Born Nou, a quarts de dues del migdia d’un divendres laborable, prenent-se una canya i esperant un desconegut? S’havia agafat dos dies de permís a l’hospital per aclarir-se les idees d’ençà de l’incident amb en König. A casa, l’Aina, la cangur, cuidava de la Dora; el Pol era a l’escola i el Víctor, a l’agència. S’hauria dit, doncs, que el món continuava rodant sense ella. “Roda el món i torna al Born”, acabava de llegir minuts abans en algun plafó del Centre Cultural.

—Bruna? Bruna Arderiu? —La Bruna es va girar i va veure un noi esprimatxat, d’uns trenta anys i vestit amb una deixadesa del tot intencionada. Tenia els ulls clars, cabell castany esbullat i una d’aquelles barbes espesses que tant es portaven. — Sóc l’Stefan.

El jove duia un casc jet de color verd al braç i la Bruna, un mocador de coll fúcsia, la seva armilla texana i el cabell recollit en un monyo alt. Així era com havien quedat per poder-se reconèixer. Es van saludar amb dos petons i van decidir traslladar-se a una taula de l’interior perquè el dia s’estava tornant rúfol.

—De què coneixes en König i com és que t'ha dit que et posessis en contacte amb mi? —va arrencar la Bruna, sense gaires preàmbuls.

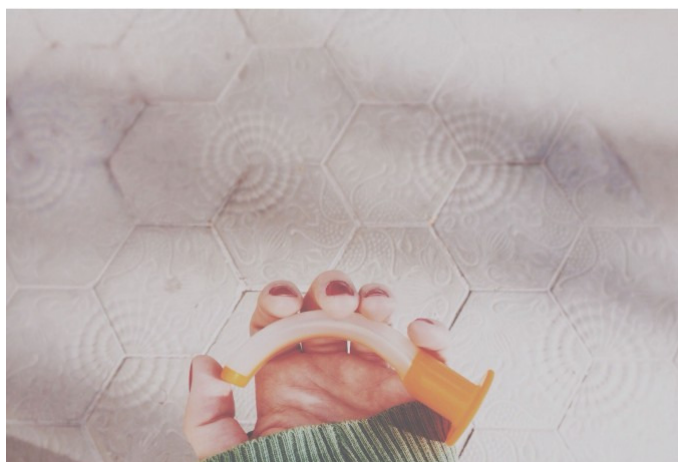
—Vaig darrere pista dels descendents dels catalans que, entre 1735 i 1738, van viure a Nova Barcelona, una colònia que l'emperador Carles VI (el vostre Carles III) va fer construir per als exiliats austriacistes, a la ribera del Begej, a la vora del Danubi. Es troba a la Zrenjanin, actual Sèrbia.

—Molt bé, molt bé... —el va interrompre la Bruna, frisoosa per arribar al pinyol de la qüestió i estalviar-se tots aquells detalls tècnics que fàcilment podria buscar a Google quan arribés a casa— I, què hi pinta en König en tot això?

—Molts dels documents que estic trobant mencionen d'un patrimoni artístic extraviat en valor incalculable, que s'hauria salvat de la guerra, el foc i la pesta que va haver a Nova Barcelona a partir del 1737. König té una col·lecció d'art i objectes el segle XVIII increïble. Coneix el mercat del col·leccionisme més que ningú i tot em fa pensar que ens pot ajudar a seguir la rastre de les obres perdudes.

—”Ens” pot ajudar”?! —va exclamar la Bruna espantada. Volia creure que l'ús del plural es devia a un dels deixos eslaus del noi, però a hores d'ara era absurd autoenganyar-se. L'Stefan estava declinant el pronom amb ple coneixement de causa— ¿Com que “ens pot ajudar”? Mira, ja entenc la relació d'en König amb el teu... ¿article?, em vas dir que era un article ¿oi? Doncs, bé, fins aquí la cosa té lògica. Però ¿I jo? Què hi tinc a veure? Amb prou feines conec en König, ¿saps? Sóc una de les seves infermeres, no la seva filla. No sé res de l'art del XVIII i ni un borrall de la vida de Carles III o VI, o de qui sigui.

—Bruna, en König assegura que ets una persona en qui es pot confiar. Em va explicar l'assalt de l'altra nit... —la noia va empassar-se saliva i es va remoure incòmoda a la cadira. El fet que algú més estigués al cas d'aquell episodi, la desbaratava— Aquesta gent és molt perillosa, de veritat. No tenen escrúpols. —va continuar l'Stefan— Tinc amics a la policia que ens poden donar mà, però per ara és molt important que siguem tota discreció. Jo demà vaig a Zrenjanin. Mira't això, per favor, i parlem quan jo torno, dilluns.

De camí cap a casa, asseguda en un dels vagons de l'L4 i repassant mentalment els detalls de la seva trobada amb l'Stefan, la Bruna va obrir la carpeta de gomes vermella que el periodista li havia entregat. Hi havia munts de fotocòpies i retalls de diari marcats amb marcador fluorescent, pòstits i milers de notes. També hi va trobar un sobre amb la paraula BRUNA escrita en retolador. La Bruna el va obrir. Se li va tornar a disparar el cor (ja era la tercera vegada en les últimes 48 hores) quan va descobrir una sèrie de fotos pixelades,

preses amb teleobjectiu des de l'exterior de la 307, en què se'ls veia, a ella i en König, en diversos moments de la matinada del 23 d'abril del 2014.

En el seu iPhone hi sonava, a tot volum, la versió de [Strummer](#) del *Redemption Song*. I la Bruna, va sentir que s'anava a desmaiar d'un moment a l'altre.

Villarroel, un «homenaxe»

Toni Soler. Tricentenari BCN. / 29.05.2014

Aquest dissabte va tenir lloc al Saló de Cent el Dia das Letras Galegas, una cita especialment estimada per la nombrosa comunitat d'origen gallec que resideix a Catalunya. En l'edició d'enguany, i amb motiu del Tricentenari, les entitats culturals gallegues de Barcelona van convidar l'historiador Toni Soler, comissari de Tricentenari a Barcelona a parlar de la figura del general Antonio de Villarroel, comandant de la defensa de Barcelona el 1714, i també d'origen gallec. Podeu llegir el seu discurs més avall.

El setge de Barcelona de 1714. Gravat idealitzat de Joaquim Furnó i Abad

Moltes gràcies a tothom.

És un plaer molt especial dirigir-me avui a tots vostès. Avui que parlem de Galícia i de les lletres gallegues, és també un dels dies en què Barcelona és més Barcelona que mai, en què la capital de Catalunya es mostra com el que volem que sigui, és a dir, un mosaic i també un espai obert per a les cultures diverses dels seus ciutadans.

Se m'ha ofert la possibilitat de parlar-los breument d'una figura que, com tants de vostès, repartia el seu afecte entre la seva terra d'origen i la seva terra d'adopció. Es tracta d'un personatge clau per entendre els fets de 1714, que enguany recordem amb el nostre Tricentenari. Es tracta del general Antonio de Villarroel i Peláez, comandant en cap de les tropes que van defensar la ciutat de Barcelona durant el llarguíssim setge de 1713 i 1714. No es pot dir que sigui un personatge oblidat, perquè dona nom a un important carrer de Barcelona, i la seva actitud coratjosa és destacada en tota la bibliografia referida a aquell episodi.

A més, la novel·la *Victus*, d'Albert Sánchez Piñol —que ja és un best-seller a tot Espanya, i comença a ser-ho també a fora, gràcies a les múltiples traduccions—, ha reivindicat la figura de Villarroel molt per damunt de l'heroi tradicional del 1714, el conseller en cap Rafael Casanova.

Crec que seria una mica absurd establir una competició entre els mèrits de Villarroel i els de Casanova. Fet i fet, l'un era militar, i l'altre un polític. I tots dos estaven a favor de la rendició de la ciutat quan l'únic que es podia esperar era un absurd vessament de sang. Però és evident que Casanova, amb el seu monument, que cada 11 de setembre s'omple de flors, va adquirir durant el segle XIX una autèntica condició de símbol. El cas, però, és que després de ser ferit el mateix dia 11, en el curs d'un valent contraatac amb la bandera de Santa Eulàlia al braç, Casanova es va poder refugiar a Sant Boi, i al cap de poc temps tornava a passejar per Barcelona fent d'advocat, ben a prop d'aquí, al carrer dels Banys Nous.

Villarroel no va tenir aquesta sort. Com a militar, no es va poder beneficiar de l'amnistia general, concedida pels ocupants a condició que cessés la resistència, i va ser empresonat pràcticament fins a la seva mort. Per tant, es pot dir que Villarroel va donar la seva vida per Barcelona i per la causa de les llibertats de Catalunya. No va ser el primer foraster, ni l'últim, que va fer història en aquesta ciutat que tan sovint ha estat terra d'acollida.

Antonio de Villarroel va néixer a Barcelona, però era fill d'un militar originari de Vilanova dos Infantes, a la província d'Ourense. La seva mare era asturiana. De fet, la carrera militar de Villarroel el va dur d'una punta a l'altra d'Espanya. I si bé en un principi va acceptar l'accés dels Borbons al tron espanyol, combatent a la guerra en el bàndol contrari als catalans, després va decidir posar-se a les ordres del candidat austriacista, i així és com va acabar el 1713 dirigint la defensa de la seva ciutat natal, últim baluard austriacista a la Península.

Barcelona tenia aleshores 38.000 habitants i es resumia en els límits de l'actual districte de Ciutat Vella, és a dir el mar, el Paral·lel, les rondes de Sant Pau, Sant Antoni i Sant Pere, l'Arc de Triomf i l'actual parc de la Ciutadella. Per defensar-la, Villarroel comptava amb uns 5.000 homes, entre soldats professionals i la milícia urbana de la Coronela, formada pels gremis de la ciutat. Davant seu aviat es van concentrar 40.000 soldats castellans i francesos, que tenien l'objectiu de rendir Barcelona a l'obediència de Felip V. Les autoritats catalanes, abandonades a la seva sort pels austríacs i els anglesos, exigien poder conservar les seves constitucions, que els garantien un nivell de sobirania que Felip V rebutjava perquè —cito paraules textuales— «los deja más repúblicos que a los ingleses».

El somni dels catalans que el 1700 pretenien fer del seu país «l'Holanda del sud», una terra de prosperitat i llibertats que encapçalés la regeneració de la monarquia hispànica, es va enfonsar en aquells mesos. I amb ell, cinc segles de tradició jurídica i política, de govern pactista, de garanties individuals que limitaven el poder del rei en uns termes només comparables als d'Anglaterra.

El setge va durar 15 mesos i va posar a prova l'enteresa dels barcelonins. Les bombes van destruir una de cada 3 cases. Les contínues escaramusses van causar una gran mortaldat entre els dos bàndols. Quan les dones i els nens van sortir a fora buscant refugi, les tropes borbòniques les van obligar a fer marxa enrere. El mes d'agost de 1714, després d'una duríssima batalla al baluard de Santa Clara, el general Villarroel va intentar convèncer les autoritats que continuar la lluita era un suïcidi. Alguns polítics el van secundar; entre ells, Rafael Casanova. Però la majoria va decidir resistir fins al final, sota la pressió d'una població enfervorida. En aquestes circumstàncies, Villarroel va presentar la dimissió, afirmant que la decisió de la lluita a ultrança contravenia tota lògica militar, i glossant «*el renombre inmortal de la Nación a la que yo, como hijo de esta ciudad, con razón me glorio de nativo*».

El Consell de Cent, honorablement, li va agrair els serveis prestats i va posar a la disposició del general un vaixell per traslladar-se a Mallorca amb la seva família. L'endemà, les autoritats van decidir nomenar generala de la defensa de la ciutat la Mare de Déu de la Mercè, la qual cosa indica que els defensors ja només confiaven en la providència.

A l'alba del dia 11, Villarroel era a casa amb l'equipatge fet. Però en sentir que començava l'assalt final, el general no es va veure amb cor de deixar sols els seus homes, i va optar per romandre a la ciutat. Després de deu hores de lluita, quan els borbònics havien aconseguit una modesta penetració al costat oriental de la muralla, Villarroel va reagrupar els seus escassos efectius per conduir una càrrega de cavalleria a la zona del Bornet, just on ara s'alça el Born Centre Cultural. Allà va esperonar els seus homes apel·lant al seu orgull de catalans, i a la defensa de la llibertat de Catalunya i de tot Espanya. Perquè Villarroel creia que l'ascens al tron dels Borbons francesos era una desgràcia per a tota la monarquia hispànica.

El contraatac va fracassar davant la desigualtat de forces, i a més Villarroel va ser ferit en una cama. Poc després, ell mateix va indicar als consellers de la ciutat que s'havia de capitular. Cal dir que la resistència de la ciutat no va ser inútil, perquè sense aquesta lluita continuada és molt difícil que els assaltants haguessin acceptat negociar. Almenys, es va aconseguir que les vides i les propietats dels barcelonins fossin respectades. Però els caps militars van conèixer la presó, l'exili o la mort. Villarroel va ser confinat al castell de San Antón, una fortificació situada en un penyal de la badia d'A Coruña. Segons sembla, amb la marea alta l'aigua li entrava a la cel·la fins als genolls, per la qual cosa Villarroel va acabar paralític i va morir després de 12 anys de confinament.

Creo que neste Tricentenario, e especialmente hoxe, que nos atopamos para celebrar unha das xoias de Galicia, que é a súa lingua, é fermoso que poidamos lembrar a figura dun galego-catalán que, como tantos outros, fixo súa esta cidade e pagou o prezo máis alto por defendela. Por sorte, hoxe en día nin Cataluña nin ningunha outra causa nos reclama sacrificios tan extremos. A democracia dános as ferramentas para que todos os cidadáns, calquera que sexa a súa orixe, expresen as súas ideas e as súas aspiracións. O que a història nos reclama, iso si, é que recordemos exemplos coma o de Villarroel, tanto pola súa xenerosidade, como pola súa condición de catalán de adopción; e por este motivo honrámoslo celebrando que esta cidade, 300 anos despois, continua exercendo coma capital de Cataluña e coma punto de encontro de persoas e de culturas.

Moitas grazas.

Gènesi

Salvador Macip. Revista Mètode. / 1.06.2014

La revista Mètode ha publicat l'antologia 'Científics lletraferits', que aplega narracions escrites per autors catalans que treballen en l'àmbit de la ciència i la investigació. Us oferim avui el relat, signat per Salvador Macip, metge, investigador, escriptor i coordinador de la monografia.

Gen 2:7-10

Obre els ulls.

No coneix aquest lloc. Està sol? Intenta girar el cap però el dolor l'atura. Té el coll entumit. També els braços, les cames. Com si les articulacions encara no se li haguessin despertat. Com si fossin noves de trinca i encara no sabessin fer la seva feina. Fins i tot les parpelles li pesen. Mantenir els ulls oberts li costa un esforç extraordinari.

Com ha arribat fins aquí? Com pot sortir-ne? Els batecs que sent al pit li responen accelerant-se i retrunyint-li a les orelles.

Respira fondo.

Crida amb totes les seves forces. Aprofita l'empenta de l'aire que li surt de dins per llançar-se endavant sense parar-se a pensar en les conseqüències. Qualsevol cosa serà millor que aquesta presó invisible.

Després d'un moment d'incertesa en el buit, el cos enravenat topa contra un terra llis i suau. Sona com un espetec. Rellisca, rodola un parell de cops i s'atura de bocaterrosa. Li costa respirar en aquesta postura, amb el nas xafat i el pes del cap cloent-li la boca. Això l'obliga a intentar-ho de nou. Aconsegueix moure una mà. Li serveix per fer palanca i girar-se.

Panteixa. Tarda una mica, però aconsegueix incorporar-se. Està assegut, les cames rígides esteses davant seu, una mà recolzada a terra per fixar la posició i l'altra fregant-li els ulls. El dolor ara se li concentra al costat, el lloc de l'impacte de la caiguda, i dins el cap.

Els pensaments accelerats es trepitgen, lluiten per sortir. Preguntes que no pot respondre. Preguntes que ningú no li podrà respondre. Perquè està sol: només una paret que l'encercla, a ell i a una mena de beina transparent que ocupa el centre de la circumferència. És prou llarga. Deu haver sortit d'allà dins. Sí: està clar. S'adona que encara hi ha un regueró gelatinós que l'uneix a aquell receptacle. Es toca. És la mateixa substància que li recobreix el cos nu i probablement la mateixa que forma un basal al peu de la beina. Es llepa un dit i el sorprèn trobar-hi un gust dolç. Per algun motiu s'esperava una cosa més desagradable, més dissonant.

Posar-se de genolls ja no li costa tant. El cos comença a respondre-li. Això l'ànima. Poc després està dempeus. Ha d'estendre els braços com si fossin ales per estabilitzar aquest vol erràtic. No vol arriscar-se a una altra caiguda. El terra rellisca sota els seus peus molls i les cames encara li tremolen.

Se sent empès a buscar una forma de sortir d'allà. No l'interessa la beina. Potser si l'examinés amb calma podria saber més coses del seu passat. Però ara el preocupa més el seu futur. I sap que el seu futur no és allà dins. Com més aviat vagi a buscar-lo, millor.

Posa una mà a la paret. Emet una lleugera vibració i és freda. L'enretira immediatament, com si s'hagués enrampat. Després es convenç que no té cap altra opció. Torna a tocar-la. Espera fins que li passa la sensació de pertànyer a realitats diferents, d'estar fets de dues matèries que han de seguir camins oposats. Es posa a caminar sense deixar de mantenir el contacte.

La paret és tan llisa com el terra, uniforme. Cap escletxa. Cap irregularitat. Camina al voltant de la circumferència cada cop més ràpid, impacient, controlat de cop i volta per una pressa estranya: les vibracions estan augmentant de freqüència. No sap què vol dir, però no li agrada.

La recerca acaba donant fruit. És un bony sense color, sense ombres. Indistingible fins que no hi ha estat davant. Entén que l'ha de prémer, però dubta. Quina reacció posarà en marxa?

Llavors les vibracions s'intensifiquen. Està a punt de perdre l'equilibri. El terra ha deixat de ser una superfície estable. Tot tremola. L'harmonia silenciosa que l'envoltava s'ha trencat i sembla que la situació empitjorarà. No es pot permetre esperar més.

Prem el bony tan fort com pot.

El tros de paret que té davant desapareix. No pot evitar caure pel forat i rodolar pel terra que hi ha a l'altra banda.

Aquest cop és molt diferent. És irregular, fosc. Se li clava a la pell, el punxa, l'esgarrapa, el marca. És ple de pedres i sorra. És brut. És feréstec. És com ell: imperfecte, viu.

Ha de tancar els ulls. La llum d'aquest costat és molt més brillant.

Venç el dolor i, encegat, s'arrossega fins que té prou forces per aixecar-se. No vol quedar-se quiet ni un instant. Camina sense rumb, tentineja, arrossega les cames. Continua fins que la vista torna a respondre-li.

Ha d'aturar-se. L'alè de la vida li ha entrat pels narius i els sentits se li estan saturant. S'ajup, fica el cap entre les cames per intentar desaparèixer, per intentar esmorteir el doll que li cau a sobre, per intentar controlar l'excitació que s'ha apoderat del seu cos. Es queda així fins que aconsegueix vèncer el temor a la realitat. Fins que entén que la veritable beina protectora era aquest gran cilindre d'on ha sortit, càlid, neutre, ordenat, proporcionat, perfecte. L'aïllava de l'esclat de colors, formes i sons que l'esperaven fora, de les línies angulades que apunten desordenadament en totes direccions, d'aquest atzar d'olors que es trepitgen les unes a les altres, dels marrons i els verds i dalt de tot el blau tacat de blanc, d'arestes i valls, i grisos trencats, i el vent que l'empeny cap a totes bandes, de tot el que és plaent per a la vista, de l'aliment per a l'esperança i per a tots els futurs impossibles d'imaginar.

Fins que entén que això és el principi.

Fins que entén que algú ha plantat aquest jardí per a ell i que l'ha posat al bell mig perquè en sigui amo i senyor. Que aquest és el seu nou regne. Tant li fa d'on ve, on existia abans d'aquest naixement. Només ha de mirar endavant.

I llavors, no sap per què, es posa a riure com si fos la primera vegada. Palpa tot el que té al voltant, trepitja el terra amb força, fins a fer-se mal a les plantes nues. Només vol inspirar un cop i un altre aquell aire lliure, atresorar la munió de sabors que li ofereix cada alenada. Vol classificar cadascun dels tons de la llum que descendeix sobre ell. Vol comptar cada nova forma que descobreix, guardar-la dins seu per no oblidar-la.

S'ajup, agafa un grapat de terra i el llança enlaire. Tanca els ulls mentre sent com li plou a sobre. Acaricia les fulles, palpa els troncs. S'agenolla davant el riu que corre al seu costat. L'aigua, tan clara. No s'atreveix a tocar-la per no destorbar la puresa del corrent que s'allunya cap a més enllà d'on li arriba la vista. S'acosta a un arbre més gran que tots els altres, d'escorça arrugada i tronc prou majestuós per reflectir el coneixement emmagatzemat amb el pas del temps. L'abraça com si volgués absorbir-ne tota la saviesa. Aquella immobilitat, aquell silenci el fa sentir segur.

Tanca els ulls i alça els braços. Tot allò és seu. Ell en tindrà cura. I la Natura tindrà cura d'ell.

Somriu. Està content, exultant.

L'eufòria s'esvaeix de sobte quan recorda i es gira. Encara és allà. Una taca que rebutja la magnífica entropia natural del seu jardí. El blanc immaculat, impossiblement perfecte i regular de l'immens cilindre d'on ell acaba de sortir. Escup els colors per formar aquesta discontinuïtat fora de lloc. L'estranger. El record que tot somni té un inici, un malson que li fa de patró, sense el qual no es podria copsar la diferència entre el desig i la por. El buit. L'horror.

Com si respongués a la seva mirada, l'estructura emet ara un soroll punxant, diferent, que es menja tots els altres. Pur. Oposat al desordre que comanda la Natura. Oposat al nou món. És l'anunci d'un mal primigeni, anterior a la realitat.

És llavors quan s'adona que ha de fugir.

Corre amb totes les seves forces sense pensar cap a on.

Gen 2:22-25

Obre els ulls.

L'explosió li ha anul·lat els altres sentits. Ha passat fa una bona estona, però encara sent aquell xiulet agut. L'olor de cremat ha fet desaparèixer tots els estímuls que hi havia abans.

Encara està espantada.

La por que aquell esclat de destrucció l'englobés l'ha paralizada. Fins al punt d'obligar-la a aïllar-se instintivament de la llum que li cremava els ulls i a arraulir-se, a confondre's amb el fang i l'herba. A protegir-se. Ha après en un instant el valor de la seva existència. Ha après que, per damunt de tot, ha de sobreviure.

Ara, una mica més tranquil·la, comprèn que se n'ha escapat, que no ha de patir més. Contempla el forat recremat que, unes passes davant seu, trenca la continuïtat del verd. El contempla amb recel, amb respecte i amb ignorància. No sap per què aquella estructura blanca que acabava de descobrir, tan aliena a tota la resta, ha desaparegut de cop i volta enmig d'un brot de flames vermelles.

Es gira.

El seu cilindre segueix allà on l'ha abandonat fa una estona. És igual que el que acaba de desaparèixer en l'explosió. Vol dir això que l'espera el mateix destí? Enfonsa de nou la cara a terra i es posa les mans damunt el cap.

Es queda així, immòbil, en silenci, fins que s'adona que tot continua igual. Les seves conclusions eren prematures. S'incorpora a poc a poc. Està excitada, inquieta, amb ganes d'arrencar a córrer, de cridar.

Mira ràpidament cap a totes bandes. Què ha de fer? El que més desitja és tornar on tot ha començat. Recuperar la protecció de la paret blanca, oblidar que existeix aquest món de plantes, d'arbres, de rius, de núvols, d'interrogants, de perills amagats. Canviar aquest cel blau pel sostre sense color que ha vist quan s'ha despertat.

Sap que no pot. Sap que ha de seguir endavant, sense mirar enrere. Però cap a on ha d'anar? Per què és tot tan difícil? Per què no pot refugiar-se en la certesa de no tenir opcions?

Plora, i les llàgrimes tenen gust salat quan li arriben a la boca. Les ignora i comença a caminar. Sense rumb. Sense pressa. Mirant on posa els peus per evitar trepitjar més pedres cantelludes o ensopegar amb les arrels nuoses dels arbres. S'acosta sense planificar-ho al forat erm que ha deixat l'explosió. No entén per què l'atrau.

S'abraça per no tremolar, malgrat que el vent és més aviat càlid. Encara porta aquesta aroma calenta de destrucció que voldria no haver conegut. Nota els mugrons tibats contra la pell dels braços. El fred és dins seu.

Encara hi ha petits focs escampats que consumeixen herbes o algun tronc. A part d'això, el terra és negre. Cap rastre del cilindre. Cap rastre de les seves formes úniques, forasteres. Com si no hagués existit mai.

S'ajup i palpa la taca fosca. Necessita convèncer-se que és real. Ha d'enretirar la mà perquè encara crema. No en traurà cap més informació. És com si l'explosió hagués estat pensada per evitar que quedés cap record d'aquell cos estrany. No val la pena perdre més temps allà.

S'incorpora i es posa la mà fent visera sobre els ulls per tapar la llum mentre examina el que hi ha al seu voltant. Veu les plantes, les flors de colors impossibles, els arbres que li ofereixen els seus fruits. Veu el riu que desapareix a l'horitzó. Veu l'arbre més gros que els altres.

Veu l'home.

Està una mica més enllà, sense moure's. Sembla tan sorprès com ella. Sembla tan fora de lloc com ella; la seva pell rosada i fràgil, l'estigma que delata el seu origen. També ve d'un món sense colors.

Així doncs, no està sola. Això és bo o dolent? En el fons, no vol saber-ne la resposta. Vol congelar aquell instant per sempre més i no haver de creuar un altre llindar que no admet fer-se'n enrere.

És l'home qui fa el primer gest. El seu instint és fugir quan ell avança. Però alguna cosa la reté. Ha de saber com acabarà aquella trobada: és el seu destí. Decideix que ha d'escurçar el temps d'espera. Es dirigeix cap a ell. Poc després es troben cara a cara, separats per una distància prudent però mínima.

Tot el que els envolta deixa d'existir. Un univers sencer reduït a només dues persones.

Es miren. S'examinen sense amagar-ho.

L'home és diferent. El seu pit és pla i llis, els seus braços tenen la robustesa de les branques. I entre les cames no és com ella, hi té alguna cosa que no reconeix. És alt. És fort. Al seu costat ella és fràgil. L'home ho sap. És perillós, perquè no podria enfrontar-s'hi, encara que ho volgués. I, malgrat tot, només mirant-lo als ulls sap que no li farà cap mal. No sent vergonya davant d'ell. No se sent nua ni desprotegida. Això la sorprèn. I li agrada.

Aquell cos és tan estrany com qualsevol arbre, com qualsevol bri d'herba i, malgrat tot, sap que són iguals. Sap que provenen del mateix lloc. Que tenen el mateix passat i, per tant, el mateix futur. Un sol futur. Una sola carn.

L'home alça una mà, a poc a poc. Ella no es mou. Intenta controlar la seva respiració. L'home atura el gest abans de completar-lo. Pot llegir en la seva mirada que està dubtant. Està tan espantat com ella. No sap com continuar, ni tan sols si ho ha de fer.

La ignorància i la incertesa els haurien mantinguts així potser per sempre, haurien perpetuat el gest a mig fer per no haver de buscar-li un final, però el seu cilindre comença a emetre un soroll punxant. Un soroll que se sobreposa a tots els altres, violent, agressiu.

Es gira sense saber per què, empena per un reflex superflu, per una necessitat absurda de confirmar una tragèdia imminent. És el preludi, com abans. L'avís. Està a punt de tornar a passar.

Quan es gira, veu que l'home se li està llançant al damunt. Fa un pas enrere, espantada, sense tenir temps a pensar que així s'acosta al perill veritable.

L'impacte de l'esquena sobre el terra la sacseja de cap a peus. I aquell cos que li cau al damunt, que l'ofega, que l'atrapa.

Que la protegeix.

L'explosió és encara més intensa que la primera. Sembla que el seu món està a punt de desintegrar-se, que serà la fi del somni. Però dura només uns instants. La tremolor s'acaba. Les pedres deixen de volar. Els arbres ja no es vinclen, les branques que han sobreviscut tornen al seu lloc. La tempesta ha acabat i estan coberts de cendres.

S'abracen tan fort com poden. No entenen què està passant. No saben on són, d'on vénen, qui són o què han de fer. I en canvi, saben que tot anirà bé. Es tenen l'un a l'altre. Qui sigui que els hagi posats en aquest paradís en sap el perquè. Té una idea. Un pla. Ja l'aniran entenent, ara no cal que es preocupin. Ara només han de viure.

Separen un moment els caps i es miren als ulls.

I allà, estirats l'un sobre l'altre enmig del fang, un foc els neix al ventre.

Gen 1:27-31

Tanca els ulls.

Fa un sospir i es frega la cara. Mira el rellotge. Com si la fi seguís un horari. Com si fos un tren que estàs esperant. El directe de les 12.05. Directe a l'infern amb tots els seus passatgers, els generals, els científics, els polítics i tota la gent que només compten a l'hora de fer estadístiques. Un tren carregat fins al capdamunt.

Està massa cansat. Ha estat, quant?, sis dies sense dormir? Sis dies sobrevivint només amb cafès i pastilles, treballant amb pressa. Només sis dies per completar el disseny de tota una eternitat, per planificar el destí de milions de vides. Per preservar un llegat.

Necessita dormir una mica. Ara podrà tornar a fer-ho. Però quin sentit té quan no saps si el planeta encara existirà quan tornis a obrir els ulls?

No li importa. Ja no li importa.

Fa cinc anys s'hauria rebel·lat amb totes les seves forces. Hauria plorat, maleït, hauria negat, lluitat. Fins i tot hauria provat de resar. Fa cinc anys és precisament el que va fer quan va descobrir la veritat.

Quan la ràbia va deixar pas a la desesperació, va poder començar a pensar. La partida s'estava acabant, però no deia enlloc que no en podia començar una altra. O moltes altres.

Va explicar la seva idea als qui tenien poder per convertir-la en realitat. Estaven tan abatuts com ell. No se'ls havia acudit encara una solució com aquesta. Potser perquè no creien que

fos possible. Però ell sabia que era factible. Sabia com fer-ho. Era un científic prou conegut perquè les seves paraules tinguessin l'autoritat necessària. Només li calia una mica de temps i molts, molts diners. Li van dir que de finançament no li'n faltaria. Per desgràcia, de temps no li'n podien donar més del que tenien.

Semblava que n'hi havia hagut prou. Suficient. Acabava de prémer el botó. Sense cerimònies, sense propaganda, ni càmeres, ni periodistes. El pas més gran que havia de fer la humanitat i ningú fora d'aquella sala no ho sabia mai.

A quaranta mil quilòmetres d'altura, set parells de càpsules iniciaven el seu viatge sense retorn. Des de l'estació espacial a l'Edèn.

Les còpies de seguretat. Aquesta havia estat la seva gran idea. L'única manera de preservar l'espècie humana o, si més no, l'única que se'ls havia acudit. Funcionaria? No ho sabrien mai.

Mira un cop més les xifres que apareixen a la pantalla. Tot sembla correcte. Ja pot deixar de preocupar-se. Però no sap com. És tot el que ha fet aquests darrers anys, dia i nit.

Els coneixements i la tecnologia existien, però mai abans ningú no havia pensat a usar-los amb aquesta finalitat. Havia hagut de reclutar els millors experts. Havien aconseguit dissenyar les naus cilíndriques que travessarien mitja galàxia. Les havien fetes prou resistents, prou autònomes, prou tossudes per no canviar el rumb sota cap circumstància, prou segures per protegir la preciosa càrrega que durien al seu cor. No necessitaven motors, timons, ni pilots. Un viatge en línia recta a velocitat constant. Només havien de resistir l'impacte de l'arribada.

La majoria dels científics no sabia quin era l'objectiu final de la seva feina. Els havien dit que estaven contribuint a trobar la manera d'evitar que desaparegués la vida de la Terra, però no que estaven trasplantant-la a altres mons. Des que la missió Kepler havia descobert els primers exoplanetes potencialment habitables que orbitaven estrelles semblants al nostre sol, molts s'havien plantejat aquesta possibilitat. Però sis-cents anys llum eren una distància insalvable.

Excepte si estàs desesperat. Excepte si els passatgers fan el viatge abans de néixer. Set parells d'embrions, genèticament manipulats per complir tots els requeriments, ultracongelats fins uns anys abans del final del trajecte. Unes incubadores al cor de cada nau que els nodriran i en monitoraran el desenvolupament silenciosos fins a arribar a adults.

Llavors es despertaran, convertits ja en homes i dones. Obriran els ulls i es trobaran en un planeta estrany. Un paradís, si tots els càlculs i previsions són correctes. Amb una mica de sort, un dels set destins serà perfecte. Amb una mica de sort, res no fallarà i els humans tindran una segona oportunitat. No hi havia hagut temps per construir més naus incubadora. Se les havien de jugar amb aquestes cartes.

S'aixeca i se'n va de la sala sense dir res. Ningú no té ganes de parlar. És un moment solemne, gairebé funerari. Acaben de segellar el seu destí, de proclamar que abandonen tota esperança. Potser han salvat la humanitat, però la Terra està acabada. Ells estan acabats. No hi ha alegria en aquesta victòria.

Se sent, de fet, derrotat. Incòmode. No li agrada el seu paper.

Es tanca al bany i omple la pica d'aigua glaçada. S'ajup i es mulla la cara una vegada i una altra, amb fúria, com si volgués esborrar alguna cosa.

Tota la vida lluitant contra la ignorància. Tota la vida lluitant contra els actes de fe i els que prefereixen el folklore i la superstició a la realitat mesurable. Tota la vida segur que no hi havia res més enllà, que Déu no era res més que la forma que tenen els humans de fer l'existència més tolerable.

Acaba de respondre a la pregunta més antiga de totes i la resposta no li agrada. Acaba de donar llum verda a unes civilitzacions que creixeran convençudes que hi ha un ésser superior capaç de crear vida del no-res, d'escollir una espècie i enaltir-la per sobre de totes les altres, de dissenyar un paradís a la seva mida, lliure de tot pecat.

I tindran raó: Déu existeix.

Aixeca el cap i es mira al mirall.

Salvador Macip (Blanes, 1970) és metge, investigador i escriptor. Va estudiar Medicina a la Universitat de Barcelona, on també es va doctorar en Genètica Molecular. Després es va traslladar a Nova York per fer recerca sobre el càncer, l'oxidació i l'envelliment cel·lular a l'hospital Mount Sinai. Actualment continua les seves investigacions en el grup que dirigeix a la Universitat de Leicester, Regne Unit, on també és professor del Departament de Bioquímica. Els seus articles científics han aparegut en diverses revistes especialitzades i ha presentat els seus treballs en congressos internacionals.

En el camp literari ha publicat cinc novel·les (*Mugrons de titani* i *Ullals*, ambdues coescrites amb Sebastià Roig; i *El rei del món*; *El joc de Déu* i *Hipnofòbia*), un recull de contes (*Quina gran persona!*) i dos llibres infantils (*L'Oriol* i *en Tururut* i *Cinc dies en un altre planeta*). Ha guanyat el XII Premi de la Vall d'Albaida, el VII Premi Vila d'Almassora, el XXXVII Premi Joaquim Ruyra i el III Premi Ictineu. A més, es dedica a la divulgació científica, terreny en el qual ha publicat tres llibres (*Immortals, sans i perfectes*, *Les grans plagues modernes* i *Què és el càncer*) i nombrosos articles per a la premsa. Ha participat en diverses antologies i és coautor (amb Carles Roca-Font) de la versió impresa del mètode *miLLoringlix* per aprendre anglès.

És membre de la Societat Catalana de Ciència-ficció i Fantasia (SCCFF) i l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (AELC).

Quim Morales i el paradís impossible dels catalans

Gemma Ventura. Barcelona. / 2.06.2014

Avui Núvol reprèn el programa tuitaire resident amb Quim Morales. Durant un dia, @Quimkong comentarà des de Twitter les notícies de Núvol que més li interessin, i alhora el seu timeline es podrà seguir des de la portada de Núvol. Quim Morales acaba de publicar *Com ser un bon català?* Gemma Ventura li ha fet una entrevista en profunditat.

Quim Morales | Foto Gemma Ventura

Els catalans compartim un tarannà que delata les nostres arrels. Potser és per això que, a mesura que anem descobrint *Com ser un bon català?* (Columna Edicions) ens adonem que al nostre costat ens acompanya la complicitat. Quina és la segona tornada de l'himne del Barça? Penses: «Ja m'ha delatat, jo tampoc me la sé!» Reneguem en castellà per no malbaratar la nostra llengua? De mica en mica vas comptant amb els dits en quants punts coincideixes i per un moment, t'alegres de veure que no ets l'únic que acumulaves desenes de bosses en un calaix.

El Quim Morales parla i escriu amb proximitat. De tu a tu. Llegeixes aquest llibre i sembla que l'estiguis escoltant a la ràdio o que tinguis davant teu un article dels que publica al diari *Ara*. Amb un estil àgil, un to que lliga l'enginy i la naturalitat. Què trobarem en el seu primer llibre? Més enllà de la diversió i la reflexió, la coherència amb la seva manera de fer.

Des de l'humor aconsegueix una cosa més important que ser un català modèlic: treure ferro i no generalitzar. En un context on contínuament es publiquen volums rellevants sobre la independència o sobre el Tricentenari, ha arribat una guia, més aviat prima i modesta, que amb la distància d'un observador i amb la proximitat d'un escriptor, ens dóna la clau per a relativitzar.

La ironia defineix aquest llibre des del títol fins a l'últim punt. No existeix el bon català i ja d'entrada, la portada, amb il·lustracions de la Júlia Bausili, evidencia el doble joc. El que aparentment seria la reafirmació de l'essència catalana, resulta ser un manual que ens dóna les instruccions per a treure'ns importància, riure'ns de nosaltres mateixos i adonar-nos que som tan iguals com diferents.

Anar al gra. Proposar i suggerir. Mentrestant, des de l'anonimat del lector, se'ns van escapant somriures. El Quim ha fet punteria per encertar amb precisió quines són les arrels de casa nostra. Ensenyant-nos que no gaire lluny de la Moreneta, el pa amb tomàquet i la sardana existeix la diversitat de cada català.

Et fan l'encàrrec del que serà el teu primer llibre i el fas en dos mesos. Has estat observant amb lupa la conducta catalana?

Estaria molt bé això, però com que només tenia dos mesos per a escriure'l no vaig tenir temps ni d'agafar les ulleres, pràcticament. De fet va ser un encàrrec de l'editorial, volien preparar un llibre d'aquest tipus. Un llibre lleuger, simpàtic, divertit. Per tant, no es tractava tant de fer un exercici de sociologia sinó més aviat un llibre que fos per a passar una bona estona i reflexionar una miqueta sobre alguns punts que suposadament són claus del fet de ser català. El que vaig fer primer va ser preparar-me un llistat dels cinquanta punts, també per comentar-los amb l'editorial per veure si els agradaven o no i els van agradar bastant, em sembla que només van canviar dos o tres punts. Llavors vaig anar treballant capítol per

capítol. Procurant fer un índex en què més o menys hi hagués una mica de tot, que no es repetissin temes, que n'hi hagués algun de divertit, algun altre de sorprenent, algun d'inesperat, algun que fes dir a la gent: «Ostres, és veritat, això és molt català i ningú ho havia dit mai abans!». Tot això va comportar una mica de feina però van ser potser dos o tres dies d'estar pensant i estar concentrat en quins punts volia tractar en aquest llibre.

Quim Morales | Foto Gemma Ventura

I fixar-te fins i tot en incloure-hi totes les generacions, des dels més petits que actuen als Pastorets fins a la típica àvia que guarda totes les bosses en un racó.

També, sí senyor, des de les bosses o l'elaboració de la ratafia fins al Club Super 3, per dir-ho d'alguna manera. O anar a veure ovnis a Montserrat, que ja és un costum d'una altra generació. Abans la gent anava a Montserrat a veure la Moreneta, ara n'hi ha que hi van a veure ovnis el dia 11 de cada mes.

M'anava fixant en la manera que està escrit i potser és el reflex del teu estil. La llargada podria ser d'un article del diari Ara i el ritme, més lleuger, podria ser el de la ràdio.

M'agrada molt que m'ho comentis això, perquè realment era la meva intenció. De cada punt fer com un article, alguns són una miqueta més llargs i alguns donaven menys de si. El que tampoc m'agrada és estirar xiclets, a mi. Si un capítol donava per a 800 caràcters, doncs allà es quedaven. Però sí que sempre intento escriure com parlo. M'agradaria parlar tan bé com escric, perquè tens més vocabulari i pots pensar més els adjectius, però la idea era que aquest to informal també es notés en el text.

I també és força semblant a la ràdio pel fet que planteges un tema, suggereixes una estratègia i després fas la petita reflexió al final, per acabar-ho de brodar.

Suposo que ja és deformació professional. Escric molt per a la ràdio i escric molt per a mi. Per tant, al final el que surt en aquest text, més o menys polit, és la meva manera de parlar o de pensar, segurament. De pensar que si pogués ho faria així, però de moment escric d'aquesta manera.

Una manera que s'agraeix, perquè normalment quan agafes un llibre veus com els escriptors s'hi recreen, en un estil molt rebuscat on, al final, només s'hi entenen ells mateixos.

No m'agraden aquests autors que exigeixen al lector un sobre esforç per entrar en el seu món. Si de cas ets tu que et poses a la seva disposició, i tampoc és qüestió de fer subjecte, verb i predicat i infinitius tota l'estona, però, home, posa'ls-ho fàcil i que la lectura sigui agradable i lleugera. Penso, eh?

A més, ara t'has estrenat per Sant Jordi com a escriptor. Com ha estat aquesta primera experiència?

Ha estat fantàstic! És una d'aquelles experiències que intentaré retenir a la memòria durant molt de temps perquè no ho havia viscut mai com a autor, no sabia com era. Sí que sabia que anaven molt cansats, que era un no parar, però és un cansat maco. És gairebé com

aquell cansament del dia de Reis, que vas de casa dels avis a casa dels tiets i al vespre als altres avis, i vas d'un lloc a un altre però amb aquella alegria i aquella mena de borrarera de la il·lusió. A més, vaig tenir la sort de signar molts llibres. No és que em tregui mèrits o que em menystingui, però no m'esperava signar tants llibres i que m'expliquessin tantes coses! Que arribessis a una parada i ja t'estiguessin esperant, que et fessin bromes relacionades amb la teva feina de la ràdio. Veus que es tracta de gent que t'ha llegit i que t'escolta a la ràdio. Va ser un dia molt especial, a més a més de tot el que s'organitza per als autors, que si un esmorzar a primera hora del matí, un dinar... hi ha diverses festes a les quals no vaig poder assistir però vaja, un autor que tingui temps s'ho pot passar molt bé el dia de Sant Jordi. Pot ser com una gran festa vital i literària!

Quim Morales | Foto Gemma Ventura

Deus haver viscut el contrast entre estar sol a casa fent aquest llibre i després sorprendre't de veure tanta gent que et llegeix!

Tal qual! És això. És veritat que hi ha uns mesos com de reclusió per a fer el llibre i després, quan el poses a disposició de tothom, és quan t'ho passes millor. El llibre ja està escrit, la feina ja està feta, l'edició és molt delicada i bonica, tot està molt ben acabat i llavors tu ja només t'ho passes bé! Vas aquí a promocionar-lo, t'entrevisten allà i vas parlant del teu treball, però ja l'has fet i ja és qüestió de gaudir-lo.

Ara que ens prenem tan seriosament el tema de la independència, creus que seria un bon moment per a dir: si vosaltres teniu la Constitució, nosaltres tenim aquest llibre.

Home, seria fantàstic això! La veritat és que aquest era un dels propòsits dels encàrrecs de la Berta Bruna, de l'editorial Columna, quan em va proposar aquest llibre. Deia, ara sortiran un munt de llibres del 1714, de la història dels catalans, de tota aquesta cosa tan densa i molt important i tot el que tu vulguis, però estaria bé fer un llibre que també miri els catalans d'una manera més irònica, més divertida, trobar-nos les pegues, trobar-nos les coses divertides. Veure una mica com som les persones. No tots som antropòlegs ni historiadors a qui ens interessa moltíssim quanta gent va morir a la batalla de no sé on. Dius, no home! Ara mateix ens interessa com som els catalans i com ens veiem des del punt de vista d'una persona tirant a normal i corrent com seria jo.

I potser no cal mirar tan enllà dels polítics, perquè cada vegada és més típic estar en un sopar i que arribi el moment en què cadascú comenci a proclamar sentències sobre la independència. Cal prendre's les coses amb més humor?

És clar, és que si no es parlen aquestes coses, sembla que no estiguis prou conscienciat, ni estimis prou el teu país. Jo me l'estimo igualment sense estar encaparrat amb la independència i amb tot aquest procés, sinó d'una manera amable, divertida i intentant passar una bona estona mirant-nos a nosaltres mateixos.

Suposo que el tema de la ràdio t'haurà ajudat molt a treure transcendència de les coses, fins i tot en d'altres aspectes.

Sempre. He fet programes d'humor o de magazín d'entreteniment, i tot pot ser important però ho intentem tractar d'una forma amable, divertida. Buscant el costat més enginyós o més ocurrent de les coses, perquè si no de vegades tot el dia es tracta el mateix tema, que es repeteix i es repeteix, i que arribin programes, o textos o articles que es mirin el món des d'una altra perspectiva s'agraeix.

És un exercici per treure ferro a les coses.

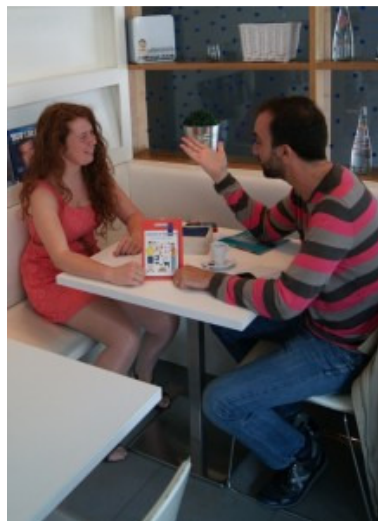
Sí, jo sóc de treure ferro a les coses. Intento no afectar-me massa pel que m'envolta, però ja en la meua vida quotidiana, eh? Així doncs, la meua manera de fer ràdio és la meua manera de viure. No és que sigui un inconscient ni un frívol, però intento pensar «No és tan greu, demà serà un altre dia». Si un dia fas un mal programa de ràdio i veus a la gent ensopida dius: «Ja l'hem fet aquest, demà en fem un altre i pot sortir molt millor!», per exemple, per dir-te alguna cosa, eh? Igualment, amb el tema de Catalunya i quan la cosa es crispa i es posa una mica tensa dius: «Tranquils, tenim tota la vida per endavant!». Potser nosaltres no veurem la independència, però com a mínim que estiguem contents i que ens sentim orgullosos dels passos que hem anat fent.

Igualment, aquesta actitud no és gens frívola, just al contrari, és més madura ja que en el fons és la capacitat de relativitzar.

Pot ser, també és aquell punt a què arriba la gent gran, els veterans que diuen: «Això ja ho he viscut! Jo ja sé com va això!». Doncs potser em trobo en aquest punt, dius: «Bé, ja ens en sortirem!». És clar que hi ha gent que viu circumstàncies molt tràgiques i espantoses, i llavors aquí sí que t'has de posar una mica seriós, però la resta no és tan important.

Més enllà de què és important o relatiu, tu creus que hem de tenir el dret a decidir?

Evidentment. Jo penso que sí. És una petició d'un poble de milions de persones, així doncs per què no se'ls pot concedir aquesta cosa tan senzilla com és anar a votar un dia i després veurem si és vinculant o no? Aleshores s'entendrà si hi ha una necessitat real i majoritària que en aquest país hi passi alguna cosa diferent del que hi ha passat fins ara. I no ens podem estancar en què la Constitució espanyola no contempla referèndums o no contempla consultes, tot això és molt arcaic, està molt passat de moda. O sigui, la Constitució espanyola pels anys que té deu ser el llibre que ha envellit pitjor de la història. Tu et llegeixes un llibre de fa tres segles i potser t'enganxa per exemple alguna cosa de Shakespeare, veus la Constitució espanyola i dius: mare de Déu! Però quina cosa més casposa, de dalt a baix! Una actualització o una renovació de continguts no estaria gens malament! I per això paguem els nostres polítics també, perquè escoltin la gent que els hem votat.

Gemma Ventura conversa amb Quim Morales

Llegia aquest llibre i pensava, potser ara pot venir una persona de fora i dir, per exemple: jo menjo calçots, tinc l'adhesiu del burro al cotxe i he anat a l'esplai, llavors jo també sóc un bon català.

Segurament, perquè el que s'ha de llegir entre línies en aquest llibre, si és que no es llegeix a les línies que crec que ho explico en algun punt, és que no existeix el bon català, ni crec que existeixi mai! Que el propòsit de ser un bon català forma part del fet de ser català. «Hosti, jo vull ser un bon català, però no ho sóc perquè jo mateix sóc del Real Madrid, perquè resulta que no m'agraden els calçots o no m'he posat mai una barretina, i jo vull ser un bon català!». Això és una part divertida i intrínseca del fet de ser català. Voler ser el bon català que jo crec que no existeix, que és, ni ningú ho ha estat ni ho serà mai. I el dia que hi hagi qui el sigui, malament rai, perquè ens haurem de buscar una altra excusa, o un altre projecte de vida per aspirar a alguna cosa. És com una mena de paradís... el paradís del bon català! Doncs qualsevol pot ser un bon català i alhora ningú ho és.

Hi ha algú que ha caigut en el parany d'entendre aquest llibre com si fos un “Manual para fomentar el separatismo”?

Dins de les coses sorprenents que han passat en aquest llibre, com tantes altres, he tingut experiències noves fins i tot pel fet que de sobte, ha començat a sortir gent a les xarxes socials dient que aquest llibre es dona a les escoles perquè els nens aprenguin a ser bons catalans. O sigui, es tracta de gent que ni tan sols ha llegit dues pàgines d'aquest llibre, tot i que crec que la portada ja t'hi ajuda, la contraportada una mica més i si l'obres, a les tres primeres línies ja veus que és un llibre d'humor! Però sí que van haver-hi uns dies que aquests comentaris van circular i alguns entorns d'aquests més radicals, que devien ser de l'Estat espanyol, criticaven i manipulaven aquesta informació dient que aquest llibre era obligatori a les escoles. Que jo pensava, ostres, estaria bé no? Em faria ric! Però no ho és ni ho ha de ser, un llibre així. Si de cas, qui el vulgui llegir que se'l compri.

Aleshores, has experimentat aquest punt de quan escrius un llibre, que cadascú l'interpreta a la seva manera!

Això és veritat! I tan tant et pots trobar algú a qui agrada molt com algú altre que pot dir-te que no li ha agradat i que t'hi falta alguna cosa. Dic: «No, no! Ja ho sé que n'hi falta alguna, hi falten molts punts!»

Gairebé se'n podria fer una enciclopèdia d'aquests costums!

Clar! Ostres tu! Jo n'he trobat 50, però no són “els” 50. Que potser amb un ja pots tirar durant molt de temps en el projecte de ser un bon català i a vegades encara que en compleixis 50 potser no n'ets, no ho sé.

Te n'han suggerit cap que t'hagi cridat l'atenció?

M'han fet matisos de coses tècniques. «Oh, bé la ratafia, sí, sí, això que dius està bé, però la ratafia nosaltres la fem així!». De punts, no. Fins i tot els ha sorprès el punt de guardar bosses a casa. Potser a Madrid també ho fan, eh? Però jo aquí sempre ho he vist! Ho he vist a casa dels meus avis, a casa dels meus pares, a casa dels meus sogres, a casa dels meus tiets... tothom té un calaix o fins i tot una mena de dispositiu que es compra a l'Ikea, que es penja a la paret per anar-hi posant bosses. Ara, el dia que en vols treure una és horrorós, eh? Perquè estan totes comprimides de tal manera!

És molt típic això! De guardar les bosses en un calaix, i dir quan vagi al súper m'estalviaré aquells dos cèntims!

I te'n vas de casa a comprar i no te n'has recordat! I arribes amb una altra bossa i la tornes a guardar en aquell lloc. Punts d'aquests que els han fet gràcia, o el de sortir a TV3. Això és dels últims anys, les últimes dècades. Ostres tu! Quan surts a TV3 et sents com orgullós. «Jo vaig anar de públic al *Persones humanes*, vaig sortir de fons al *Telenotícies* o vaig estar de públic al programa del Buenafuente». Això és una cosa que és com: «He anat a TV3 eh? O a la Marató!». S'hi ha d'haver anat un cop a la vida a la Marató!

D'altres observacions que fas: m'ha fet molta gràcia el tema de parlar en castellà a un estranger, perquè quan he estat a Irlanda m'ha trucat una tieta i m'ha començat a parlar en castellà!

Veus! Com que estàs tan lluny! I com que a Catalunya tenim aquesta llengua tan especial! Un anglès entén igual el català que el castellà, però sempre els parlem en castellà. Igual que renegar en castellà. Quan renegues en castellà et quedes més a gust que quan renegues en català. És massa bonic renegar en català. Quan estàs molt enfadat dius: «Coño!!!», fas una castellanada. La llengua també és un dels temes que va sortint o va filtrant-se per alguns capítols del llibre.

Quim Morales | foto Gemma Ventura

N'hi ha algun amb què et sentis més identificat? O que quan l'hagis escrit hagis pensat: aquest és el meu!

A mi m'agrada molt el de les segones estrofes dels himnes. Perquè és veritat que tu et saps la primera, te'l saps molt bé, el: «Tot el camp, és un clam», però quan arriba la segona part, què diu? «Jugadors...?», i així en molts himnes. Vaig estar repassant i dic, el del Barça no ens el sabem, «Els Segadors» tampoc, el «Virolai» tampoc. Perquè aleshores hi ha la *Serra d'Or*, els angelets amunt avall, què feien? Fins i tot a la cançó de *Bola de drac*, també hi ha molta gent que no sap com continua després del primer tros que se sap tothom.

Aquí hi ha el contrast, perquè no ens la sabem però l'emoció hi és!

Home i tant! Llavors has de dissimular i fer veure que te la saps i anar repetint les paraules que més o menys et sonen. Però sí, en aquest m'hi vaig sentir molt identificat i vaig creure que això formava part del bon català, que s'aboca en una cosa amb tanta passió que després diu ostres tu, i ara què venia? Com era la segona estrofa? Però ell ja ha cantat la primera.

Només començar el llibre, deixes clar que és impossible que aquest llibre pugui fer servei. Al cap i a la fi, els catalans som com un trencaclosques que està fet entre tots però on cadascú és diferent.

Clar, i qui complirà un punt no en complirà un altre. Fins i tot hi poden haver punts que potser són contradictoris uns amb altres. Jo només feia un repàs que proposava que ens mirem nosaltres una mica i sobretot riguem i ens ho passem bé, perquè, escolta'm, al final tots ens morirem, eh? O sigui que val més que en el moment històric en què estiguem cada

cosa que aconseguim, per petita que sigui, encara que sigui que ens surti bé una ratafia o comprar uns ametllats bons, doncs aquestes coses les hem de gaudir perquè és el que ens quedarà. Els grans projectes com “Catalunya triomfant” ja arribaran, ja tornarà a ser rica i plena, però de moment tal com estem podem trobar coses positives en el nostre dia a dia.

És maca aquesta reflexió perquè també es pot traspasar a altres temes.

Jo crec que sí. Sense oblidar els grans objectius però no deixar de banda les petites coses i els petits tresors que tenim pel fet de ser catalans, i que això no ens ho prendrà ningú. Els carquinyolis del teu poble del Vendrell no te'ls prendrà ningú. Bé, no ho sé, perquè ara estava pensant en TV3, que potser ens quedem sense canals! No sé si hi haurà un moment que també la llei prohibirà vendre carquinyolis. Però espero que no, saps? I totes aquestes coses les tenim i ja seran per sempre. O sigui que, m'estàs fent posar seriós en un llibre que és per a passar l'estona, però sí, és veritat. Fer un pa amb tomàquet amb els amics, un porró de vi intentant no tacar-te, tot això és molt català i això és una cosa que serà per sempre i que no perdrem. Això ja ho hem guanyat.

Neus Ballús: «Les dones sempre busquem idees al pati del darrere»

Lara López. Barcelona. / 3.06.2014

Aquest dimecres, l'Acadèmia del Cinema Català, el Departament de Cultura i PROA (Productors Audiovisuals Federats) presentaran a la Filmoteca l'impost connectivitat sobre les operadores de telecomunicacions, que cerca una nova via de finançament per al cinema català. Neus Ballús serà l'encarregada de llegir el manifest, en representació dels cineastes del país que lluiten per revifar la indústria.

Neus Ballús ha debutat amb *La Plaga*

Amb el seu aspecte juvenil i enèrgic, cabells vermells ondulats fins a les espatlles, emmarcats per un serrell pentinat a la dreta, pírcing al nas i una vestimenta informal, Neus Ballús mira de reüll el seu mòbil mentre prenem un cafè en un cèntric bar de la Diagonal. La nostra conversa està cronometrada al mil·límetre: 25 minuts de diàleg sobre la seva trajectòria com a directora de curts i un llargmetratge, els seus inicis i projectes futurs. Després ha de marxar a una conferència organitzada per l'Institut Ramon Llull, un dels nombrosos actes que omplen la seva complicada agenda: entrevistes, xerrades i la preparació del guió per al seu segon film.

El 2013 ha estat un any intens per a ella: la seva òpera prima, *La Plaga*, ha estat guardonada nacionalment i internacionalment. Estrenada a la 63a edició del Festival Internacional de Cinema de Berlín, el film ha donat la campanada en emportar-se quatre premis Gaudí (millor pel·lícula, direcció, guió i muntatge) i la nominació a la millor direcció novella dels Premis Goya d'aquest 2014. Als seus 33 anys, Neus Ballús té el caràcter inquiet

i curiós, propi de qui afronta la vida personal i professional amb optimisme, a l'aguait de futurs reptes.

LARA LÓPEZ: Els teus inicis en el món audiovisual han estat com a presentadora d'informatius. Quina influència ha tingut aquesta experiència en el teu estil com a realitzadora?

NEUS BALLÚS: En començar la carrera de Comunicació Audiovisual vaig fer pràctiques en una televisió local, a Sant Fost de Campsentelles (Canal Cent TV, entitat pública desapareguda l'any 2000), que era on vivia aleshores, i bàsicament hi feia de tot: presentava, redactava, muntava notícies, posava les veus... Després vaig fer de periodista a City TV (actual 8tv) i presentar era una de les funcions. Jo penso que hi ha influït d'alguna forma el fet que tingui interès per temes que afecten molta gent, amb un component de compromís amb les coses que estan passant, en lloc de buscar històries fictícies. Aquest compromís ja el tenia, però treballant com a periodista el desenvolupes una mica més. I, d'altra banda, aprendre a parlar amb la gent, quedar amb algú i preguntar, treure informació i saber com t'has de comportar en aquestes situacions, que és la base del periodisme, és molt important quan fas documentals, perquè aquesta relació és la base de tota la pel·lícula.

L.L: Com una de les teves directores predilectes, Lucrecia Martel, has descrit a tall de western el paisatge de la teva infància: en el seu cas, Salta (l'Argentina) i en el teu cas, Gallecs, un poble on es creuen la vida rural i la industrial. Per què has decidit mostrar aquesta realitat a la teva primera pel·lícula?

N.B. Perquè és interessant i pràctic alhora. Pràctic perquè és un lloc on m'havia mogut molt i coneixia bé. Jo, que sóc de Mollet, havia anat tota la vida a Gallecs a fer voltes en bicicleta i és el lloc on ens portaven d'excursió quan érem petits. Per tant, em resultava fàcil parlar amb els veïns, recórrer els espais i conèixer-los tots de dalt a baix. Ja em va passar amb els curtmètrages, que vaig tractar idees que m'eren molt properes. Al final et fixes en les històries que veus cada dia o sovint. El meu primer curtmètrage era sobre el meu avi i el segon sobre la piscina on anava a nedar.

Neus Ballús

Gallecs havia estat antigament un poble, de fet, era un poble mil·lenari. Però durant un moment de la història se'l van repartir entre les poblacions del voltant, i ara és un grup de masies disperses, amb una ermita al mig i camps, no hi ha res més. Ha acabat sent el lloc de trobada per als habitants dels pobles del voltant. El que em semblava interessant d'aquest lloc era que creuaves un pont sota l'autopista i de sobte hi entraves i veies el contrast amb una zona campestre total.

L.L: Fa una dècada vas estudiar el Màster en Documental de Creació a la UPF, i aquest equip també ha assumit part de la producció de la pel·lícula. Com veus aquests tipus

d'aliances entre el món universitari i el cinema? Poden ser una via rellevant per impulsar projectes innovadors com *La Plaga*?

N.B. Aquest és un sistema que té el màster, que genera xarxes de professionals entre els diversos projectes pràctics dels alumnes per facilitar la col·laboració entre ells. En acabar el màster vam crear la productora El Kinògraf, i tota la gent amb qui hem treballat està al voltant d'aquest projecte. L'equip de *La Plaga* ha dut a terme petites col·laboracions amb la universitat: per exemple, ens van prestar una sala d'edició on vam estar muntant durant uns mesos. També ens van ajudar amb els contactes. Com que el postgrau té enllaços amb el món professional, intenten ajudar en projectes d'alumnes en qui confien.

L.L: L'exemple més paradigmàtic del talent audiovisual que ha crescut a la universitat és l'ESCAC. Com veus de rellevant la renovació de la imatge del cinema espanyol per part d'aquesta factoria de noves generacions de professionals tan creatius?

N.B. Jo penso que està molt bé que hi hagi una escola que està formant una nova generació de cineastes, però això també té problemes. L'ESCAC és un lloc molt car on no tothom que vol fer cinema hi pot estudiar. Jo en aquest centre privat no hi hauria pogut estudiar mai, per exemple, i vaig haver d'anar a l'escola pública.

D'altra banda, aquest sistema en el qual la mateixa escola produeix alguns curtmetratges i pel·lícules (productora *Escándalo Films*), a vegades reproduïx un sistema de treball gratuït. Utilitzen els estudiants, que paguen bastants diners per matricular-se, per fer de tècnics mentre aprenen i així no han de pagar un equip professional. És un sistema que els funciona, però no és perfecte perquè no dóna feina a la resta de la gent que es vol dedicar al cinema.

L.L: La directora Claire Denis, un dels teus referents, va dir que "El film mai és realitat, però és bo crear imatges versemblants per fer una pel·lícula a partir de moments reals". Per a tu la millor manera de fer cinema és a través de l'observació de la realitat?

N.B. Estic d'acord amb ella en el sentit que tu quan veus una pel·lícula pot resultar irreal o poc creïble, perquè el cinema té un tipus de realitat diferent de la del dia a dia. Llavors has de generar situacions a partir de la realitat, que és el que a mi m'interessa, amb actors no professionals o situacions molt improvisades que en el cinema tinguin un caire de versemblança. Però no és immediat: moltes vegades filmes coses que són reals i que vistes en una pel·lícula no resulten creïbles ni tenen interès cinematogràfic. Aquí és fonamental la creació, passar d'un llenguatge a un altre.

L.L: Creus que amb el teu paper de directora invisible, que deixa transcórrer el curs de l'acció, no es percep tant la teva empremta personal com en la ficció pura?

Neus Ballús a la gala dels Gaudí

N.B. No, no, al contrari, jo hi intervenc molt. El que passa és que no es percep. És aquest el joc: fer una pel·lícula en què sembli que tu no estàs allà. Però per aconseguir aquest efecte has d'intervenir moltíssim! Per exemple, les preses que veus a *La Plaga* estan repetides infinitat de vegades. No n'hi ha cap que sorgís de forma totalment espontània. Ho has de

repetir tot moltes vegades perquè la gent tingui la impressió que no has intervingut. El que intento és que l'espectador es cregui el que veu, que quan a un personatge li estigui passant alguna cosa, ho senti com ell. Quan treballes amb persones que no són actors és més difícil, perquè no estan acostumats a parlar davant d'una càmera. Per tant, has de treballar molt més en la història que si fossin actors.

L.L: Després de *La Plaga*, penses continuar amb la narrativa de documental ficcionat en els teus pròxims projectes?

N.B. No, de fet, estic preparant una ficció. El que passa és que encara que marquis una narració de personatges i accions que avancin i arribin a una resolució final, dins de la ficció pots utilitzar molts elements de la realitat: personatges reals amb qui treballes, donant-los unes directrius perquè la història vagi avançant. Vull dir que es pot treballar dintre de la ficció incorporant molts elements del documental, i a mi, és això el que m'interessa.

Una hora després de la nostra trobada, Neus Ballús explica en una conferència dels Diàlegs al Lull, a l'edifici modernista Palau Baró de Quadras, que La Plaga va ser un projecte del Talent Campus de la Berlinale, on va trobar un camí que no s'havia plantejat, ja que abans havia estat descartada a festivals de documentals com el de Rotterdam. 4000 espectadors van veure la pel·lícula a la capital alemanya en tres dies, tota una repercussió inesperada. Posteriorment va continuar el recorregut internacional als festivals de Londres, Seattle, Sant Sebastià i Bombai.

L.L: Isabel Coixet i tu éreu les dues úniques espanyoles que presentàveu pel·lícula a la Berlinale del 2013. Les elits cinematogràfiques com poden ser les dels festivals internacionals aprecien igual el treball de direcció d'una dona que el d'un home?

N.B. Quan presentes una pel·lícula a un festival es té en compte la teva proposta igual que la dels altres, no et sentis menys que ningú pel fet de ser una dona. Però el que és curiós és que estem molt poc representades. Quan vaig començar a fer els primers curts, en general érem més dones que homes a prendre la iniciativa. I ara que he passat a circuits de llargmetratges amb pel·lícules amb una mica més de pressupost, realment hi ha un sostre de vidre on només un 7 % de les pel·lícules estan realitzades per dones.

Aleshores et comences a plantejar què està passant. No és que no hi hagi estudiants i dones que no vulguin fer cinema sinó que hi ha un problema d'accés als diners. O bé generem confiança per fer pel·lícules amb pressupostos molt alts... I això fa que quan vagis a circuits internacionals et trobis pràcticament sola. Per exemple, jo he anat a diversos festivals a competició de primera pel·lícula i d'entre 10 directors seleccionats he sigut l'única dona.

L.L: Has descobert una desigualtat de sexes en el món del cinema de la qual no eres conscient?

N.B. És sorprenent, perquè jo havia crescut en un context en què ens havíem educat amb igualtat d'oportunitats i, per primer cop a la vida, estic veient al meu voltant que això no veritat... És preocupant, realment. Hi ha països que fan polítiques actives per evitar aquestes desigualtats, perquè al final resulta un problema per a tothom. Si totes les pel·lícules estan explicades des del punt de vista d'un home ens perdem el punt de vista i la sensibilitat de la meitat de la població. A Suècia, per exemple, són molt curosos amb això: des de la formació estan intentant que les dones accedeixin a llocs de treball amb una certa responsabilitat. Però a la resta del món no és així.

L.L: Potser és perquè les directores femenines s'interessen més per temes quotidians i intimistes i els homes per projectes de més alt pressupost perquè tenen aquesta major facilitat de finançament.

N.B. Potser sí. I també passa una cosa curiosa: de directores que jo conec, malgrat fer pel·lícules grans, són molt poques les que vulguin fer una història de gènere clàssic, comercial, exactament com tothom imagina i espera. Les dones sempre busquem idees al pati del darrere, més intimistes, i realment són projectes que normalment no necessiten tants diners. I és curiós que les dones no tinguin un interès tan gran en fer pel·lícules de gènere, thrillers, històries de terror... Aquestes en general són les que necessiten més pressupost.

La Plaga ha viscut un procés d'exhibició reduït a petits cinemes, ignorada a les grans sales tot i ser la primera obra en llengua catalana de la història nominada als European Film Awards, un fet que també va passar desapercebut als mitjans de comunicació nacionals.

Maribel, un personatge de La plaga, de Neus Ballús

L.L: Com viu un projecte de 300.000 euros i sense actors professionals el procés de distribució i exhibició als cinemes?

N.B. Sobretot el més difícil és l'estrena en cinemes. Quan arriben pel·lícules com *La Plaga* que no tenen gaire pressupost en publicitat, els dirigents de les sales d'exhibició són reticents a programar-les.

Les produccions petites com aquesta no poden competir amb *Batman* o *Spiderman*, perquè aquestes produccions inverteixen més diners en publicitat que en fer la pel·lícula. I quan arriba una pel·lícula que només destina el pressupost a la realització i es queda sense diners per a la promoció, els cinemes no s'interessen per ella.

Però també existeixen circuits petits d'autor, de cinema en versió original, que segueixen funcionant a petita escala. Si l'IVA fos més baix, si es fes un control més elevat de la pirateria i funcionessin molt bé les plataformes de videoclub en línia com Filmin, segurament la cosa aniria millor per a aquestes *pel·lis*.

L.L: Has parlat sobre el teu nou projecte, una pel·lícula sobre una família catalana de vacances al Senegal. Quan emprendre aquest viatge i quin enfocament vols donar a aquest tema?

N.B. El calendari no el sé perquè jo vaig pas a pas. Intento no pensar en tot el procés perquè et tornes boig, és tan llarg i tan difícil que realment no saps si el podràs acabar. T'has de concentrar en la part que et toca en cada moment.

Ara l'objectiu és estar treballant en el guió d'aquest projecte, que és la història d'una família catalana que va de vacances al Senegal, i arriben a un d'aquests complexos hotelers terribles on és molt difícil sortir i no tens cap possibilitat de conèixer la realitat del país. Veiem com els membres de la família intenten gestionar aquesta dificultat com poden, i això evidentment genera diferències entre ells.

Tot això neix d'un interès en les formes com viatgem i sobretot com s'estableix aquesta relació entre els països del nord i del sud a través del turisme, una relació de poder que sempre m'ha inquietat molt. Ara tot just comencem a escriure el guió i ja veurem, ens ho prenem amb calma.

Fronteres per pensar la realitat

Aída Pallarès. Barcelona. / 4.06.2014

Les fronteres ens defineixen, marquen el límit i ens ajuden, -o això volem creure-, a ordenar el món. Són, parafrasejant John Berger, murs que ens envolten. Tots vivim encerclats per línies imaginàries, per això el Teatre Nacional ha fet d'aquest concepte l'eix temàtic de la temporada 2013-2014. El passat mes d'abril vam poder veure Amarillo, una autèntica baixada als inferns. Poc després, Màrcia Cisteró deixava tothom garratibat en posar-se en la pell de la protagonista de *Moro com a país*. Ara toca al torn de *Fronteres*, un tríptic escrit per Rafael Spregelburg, Falk Richter i Lluïsa Cunillé.

Fronteres al Teatre Nacional

Un encàrrec del mateix director del Teatre Nacional, Xavier Albertí, a tres autors de diferents nacionalitats (catalana, alemanya, argentina) per esbrinar com veien i entenien el concepte de frontera. Els tres textos, doncs, giren al voltant d'aquesta idea i segons Oriol Puig Taulé "es converteixen en reflexió i al mateix temps interpel·lació directa al públic, entenent el teatre com un lloc on la comunicació va en ambdues direccions, de l'escenari a la platea i viceversa, i concebut el fet escènic com un dels darrers rituals de tipus estètic i, sobretot, polític que ens queden en l'actualitat".

La primera peça, *Santa Cecília de Borja a Saragossa* d'Spregelburg, és una reflexió sobre l'art contemporani i planteja on és la frontera entre el que és art i el que no ho és. "La meua obra està molt enfadada amb les avantguardes" assenyala el dramaturg argentí. "Cecília Giménez no volia destruir res. Ella va pintar damunt de l'original per perpetuar la memòria i això és un acte d'amor. A més, abans el quadre no tenia cap interès i ara hi ha cues per veure'!" assegura Spregelburg. La història se situa en una petita ciutat entre la frontera que separa França de Bèlgica, -on hi ha conflictes lingüístics-, i els protagonistes són dos professors universitaris que discuteixen sobre si cal estudiar el nou *Ecce Homo* segons els canons de l'art contemporani. "Sembla un diàleg de sords, tothom queda aïllat en el seu propi llenguatge, que separa més que comunica" explica Antoni Puigverd al col·loqui #postfunció que podeu veure al vídeo de més avall. A més, el text qüestiona els fonaments de la universitat entesa com a fàbrica de coneixement.

Frontex, de Falk Richter, fa referència a l'agència europea que controla les fronteres i ens parla dels perills de l'esclavatge laboral. L'obra retrata un matrimoni que viu en una *gated community* a canvi de la promesa de felicitat i seguretat. El referent real és *Celebration*, una

ciutat de luxe de l'estat de Florida, creada per The Walt Disney Company fa gairebé vint anys. Una distòpia apocalíptica on Richter mostra la fal·làcia de la Unió Europea i posa en evidència que “hi ha una força fosca i invisible que manté el ciutadà aclaparat i arriba a afectar la seva intimitat” explica Alícia Gorina, directora de la proposta. “El text és una gran al·legoria” assegura l'escriptor Antoni Puigvert, que el dia del col·loqui #postfunció va admetre que dels tres aquest era el seu preferit.

A més, Gorina ha optat per capgirar els nostres esquemes i situar els negres dins aquest món de confort i els blancs intentant saltar el mur, jugant-se la vida per entrar a la ciutat tancada. Segons la directora, un dels punts més interessants de *Frontex* és que, a diferència de les altres obres de Richter on normalment analitza com les forces de poder impacten en les persones i les relacions interpersonals, aquí només veiem ciutadans. El text, doncs, posa la mirada en les persones i no en les forces econòmiques. Penetra en la intimitat del matrimoni i exposa com les forces econòmiques i la vigilància constant afecten la relació. “La intimitat d'aquest matrimoni vindria a ser la intimitat del sistema” creu Alícia Gorina.

Geografia, el text de Lluïsa Cunillé dirigit per Xavier Martínez, dibuixa un mapa moral sobre el fenomen de la corrupció i l'analitza en l'àmbit sociopolític, individual i cultural” diu Xavier Albertí. El mateix títol t'obliga a traçar unes línies que generen els matisos identitaris. El concepte de frontera és el que defineix la identitat” assegura el seu director, Xavier Martínez. *Geografia*, doncs, és una mena de *road movie* d'una parella que es dedica a evadir impostos, i s'endú una maleta plena de bitllets de 500 euros cap a Andorra. “La protagonista és una professora que es veu immersa en un entramat del qual no és responsable tot i que se'n sent culpable, i sent que ha creuat una frontera interior”, diu Martínez. A més, cada personatge representa un tipus de corrupció.

En definitiva, *Fronteres* és un espectacle que demostra que el teatre pot ser, -i ha de ser!-, un espai per denunciar i generar debat. Com diu Oriol Puig Taulé “és un muntatge que fa pensar, que obre interrogants, que ens confronta amb la nostra realitat i la nostra pròpia imatge”. I això, ara que sembla que estem començant a despertar, és més necessari que mai.

El Mozart de Bezuidenhout

Jordi Cornudella. Barcelona. / 4.06.2014

Dimarts i dimecres, 27 i 28 de maig del 2014 l'estrella emergent del pianofortisme mozartià, el sud-africà Kristian Bezuidenhout, va inaugurar una presentació molt llaminera de les divuit sonates de Mozart al Petit Palau. Jordi Cornudella hi va ser i ens ho explica.

El sud-africà Kristian Bezuidenhout, | © A Bofill

Mozart i el pianoforte

L'estiu del 1777, a vint-i-un anys, Wolfgang Amadé Mozart va partir peres amb el príncep-arquebisbe de Salzburg, Hieronymus Colloredo, i d'acord amb la família va decidir anar-se'n de viatge, a la recerca d'encàrrecs de composició i, sobretot, d'un lloc de feina estable en alguna ciutat important d'Europa. La seva mare, Maria Anna, l'acompanyaria; el pare, Leopold, i la germana, Nannerl, es quedarien a Salzburg per conservar la feina i sufragar les despeses del viatge, fins que comencés a produir algun rèdit. Wolfgang Amadé i Maria Anna se'n van anar el 23 de setembre i van passar, primer, quinze dies a Munic i, després, quinze dies a Augsburg. A Augsburg, de fet, qui devia tenir més interès que el jove músic hi triomfés era Leopold, que havia nascut en aquella ciutat lliure i segurament es moria de ganes que els seus antics conciudadans es rendissin al triomf del cognom familiar. Però res de res: d'Augsburg, com abans de Munic, Wolfgang Amadé no en va treure ni cinc.

Això sí: va tenir la sort de conèixer-hi Johannes Andreas Stein, el famós constructor de clavicèmbals, orgues i pianofortes, i de veure de prop com treballava. Ho va explicar amb molt luxe de detalls al seu pare en la segona de les dues cartes datades el 17 d'octubre que li va enviar. A la primera (set pàgines manuscrites) ja li anunciava que li escriuria sobre els orgues i els pianofortes de Stein; la segona (set pàgines més, escrites el mateix dia) va directament al gra: «Mon très cher Père! Ara vaig de dret al pianoforte de Stein. Abans d'haver vist res de la feina de Stein, els pianos de Spätt eren els meus predilectes; però ara haig de donar la preferència als de Stein, perquè esmorteixen millor fins i tot que els de Regensburg. Si pitjo amb força, puc mantenir el dit o aixecar-lo, que la nota s'atura tan aviat com l'he feta sonar. Puc atacar les tecles com vulgui, que la nota sempre sonarà igual. No tremolarà, no es farà més forta ni més fluixa, ni tampoc s'esfumirà; en una paraula, sempre és igual. És veritat que ell no ven un pianoforte d'aquests per menys de 300 florins, però l'esforç i la feina que hi posa no tenen preu».

Segons el report detallat que en fa Mozart al seu pare, el gran avantatge dels pianofortes de Stein és el mecanisme d'escapament, que permet que els martells retrocedeixin a la seva posició inicial així que han percutit les cordes, tant si el pianista enretira el dit com si segueix polsant la tecla. La cura amb què Stein construeix la caixa de ressonància de cada instrument que fabrica també mereix tots els elogis de Mozart. I a més, diu, «el mecanisme que s'acciona amb el genoll també està més ben fet en el seu cas que en el dels altres. Només cal que el toqui i ja funciona; i de seguida que apartes una mica el genoll, no se sent ni la menor ressonància». (En els pianofortes d'aquell temps, els mecanismes que produeixen els efectes de ressonància i de sordina, equivalents als pedals d'un piano de paret modern, s'activaven amb un dispositiu situat a la part frontal del moble, sota el teclat, i l'interpret els feia anar amb el genoll.)

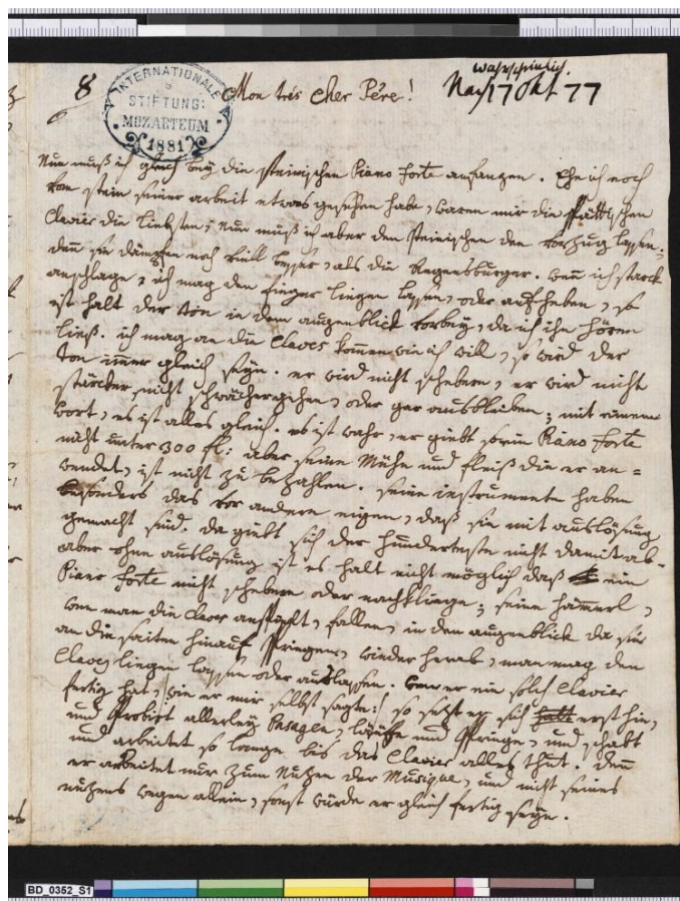
Kristian Bezuidenhout ha actuat al Palau de la Música | © A Bofill

Naturalment, Mozart va compondre tota la seva obra pianística tenint presents les característiques del pianoforte, que es diferencia dels pianos moderns, entre altres coses, per un so més lleuger, menys sostingut i molt menys uniforme en el contrast entre greus i aguts, i, esclar, també per la manera de tocar-lo, molt més delicadament tàctil, molt menys gimnàstica. En l'obra mozartiana per a pianoforte sol, que és molt rica, tenen un relleu especial les divuit sonates que se'n conserven, i que *grosso modo* es pot dir que va escriure en tres tongades. Quan se'n va anar de viatge el setembre del 1777 en tenia sis de compostes (en la mateixa carta escrita a Augsburg el 17 d'octubre diu al seu pare: «aquí i a Munic he tocat sovint, de memòria, totes les meves sis sonates; la cinquena en sol l'he tocada a la distingida cofurna d'una acadèmia; l'última, en re, en el piano de Stein queda incomparablement bé»); d'aquestes sis sonates de la primera tongada, Mozart n'havia compost cinc a Salzburg a les acaballes del 1774 i l'altra a Munic la primavera del 1775. La segona tongada són les set que va escriure precisament durant el viatge de 1777-1778. I les cinc de l'última tongada les va compondre a Viena, quan ja s'hi havia instal·lat com a músic independent i hi començava a tastar l'èxit: una l'octubre del 1784 i les altres quatre entre el gener del 1788 i el juliol del 1789.

Bezuidenhout i Mozart

El pianofortista sud-africà Kristian Bezuidenhout és l'estrella emergent entre l'última fornada de músics que s'acosten a l'obra per a piano de Mozart des d'una òptica diguem-ne historicista, interpretant-la amb criteris i instruments d'època. Encara és molt jove (va néixer el 1979) però ja ha tocat a tot arreu, en solitari, en formacions de cambra o amb orquestres de renom (a Barcelona va debutar el 20 de maig del 2007, a L'Auditori, interpretant l'últim concert de Mozart amb la Freiburger Barockorchester, en substitució d'Andreas Staier, indisposat aquell dia); i des del 2010 té en marxa l'enregistrament de la integral de l'obra per a teclat de Mozart, de la qual Harmonia Mundi ha publicat, de moment, quatre volums. Ara ha encetat, dins del cicle Constel·lació Palau 100, un «projecte de llarg recorregut» que ens permetrà, en dos anys i quatre concerts, sentir-li la integral de les sonates de Mozart: totes divuit.

En les dues primeres sessions (dimarts 27 de maig i dimecres 28 de maig d'aquest 2014, al Petit Palau) Bezuidenhout ens va oferir deu sonates; en queden vuit, doncs, per als dos concerts de l'any vinent. Per sort, el cicle no s'organitza amb cap criteri cronològic: el programa del primer dia comprenia una sonata de la primera tongada (K 281, en si bemoll major), dues de la segona (K 283, en sol major, i l'escriuidora K 310, en la menor) i dues de la tercera (K 545, en do major, i K 570, en si bemoll major); i el programa del segon dia, dues de la primera tongada (K 282, en mi bemoll major, i K 280, en fa major) i dues de la segona (K 309, en do major, K 311, en re major, i la fastuosa K 331, en la major, la del celebèrrim allegretto «alla turca»). Em fa tot l'efecte que renunciant a l'ordre cronològic cadascuna de les sonates defensa millor la seva personalitat, i nosaltres hi guanyem molt. Perquè corre la brama que aquestes obres (per comparació, no cal dir, amb els concerts per a piano i orquestra del mateix Mozart, però també, valga'm déu, amb les sonates per a piano de Beethoven) són relativament menors, però la veritat és que escoltant-les una per una vénen ganes de cridar «i un be negre!». Són música de la millor.

Inci de la carta de Mozart al seu pare sobre els pianofortes de Stein (Augsburg, 17 d'octubre de 1777)

Pel que li hem pogut sentir en aquests dos concerts, Kristian Bezuidenhout sembla tenir gairebé totes les qualitats que calen per servir esplèndidament aquesta música tan bona: una considerable competència tècnica (sense ser extraordinària: l'hem vist patir massa —i ens ha fet patir— en algun passatge), una bona assumpció de l'estil mozartià (tot i que de vegades, en l'ornamentació de certes repeticions, podríem discutir si el seu gust és prou genuí) i una comprensió sensible i fonda de les obres. Tot això, sense les reserves, és molt d'agrair: no tenim gaires ocasions d'assistir a concerts de Mozart tocat al pianoforte i com déu mana. Però també diria que Bezuidenhout té una altra qualitat que resulta una mica sobrera. Especialment el primer dia (el segon concert va ser més rodó) em va fer la sensació que de tant en tant deixa entreveure un excés de passió per les obres mateixes i, encara més, per l'instrument amb què les interpreta. Provo d'explicar-me.

Per dir-ho amb una frase que Jorge Luis Borges aplicava a un altre cas, la música de Mozart no la caracteritza «la sencillez, que no es nada, sino la modesta y secreta complejidad». La complexitat amagada d'aquesta música està feta en molt bona mesura d'un joc constant de contrastos de caràcter, un joc dissimulat sota una senzillesa o una facilitat només aparents; tota l'estona hi passen coses i hi passen molt de pressa, en una acció sostinguda que és quinta essencialment dramàtica, com si la imaginació de Mozart fos un escenari on no paren d'aparèixer, desaparèixer i reaparèixer personatges, un darrere l'altre, cadascun amb trets d'esperit molt ben definits. Moltes vegades la música sembla subratllar l'aparició d'un nou personatge, o les accions en què els personatges s'entrelliguen, amb efectes com d'acompanyament de pantomima; altres vegades, els canvis de to i d'actitud s'expressen molt més subtilment. Sigui com sigui, una bona interpretació ha d'estar atenta a aquests canvis i fer-nos-els perceptibles. I Bezuindenhout tendeix a fer-ho, molt més que la majoria d'intèrprets que habitualment ens és donat d'escoltar.

Ara: al mateix temps que fa això, també sembla que Bezuidenhout provi d'exhibir les possibilitats del seu instrument, com si volgués defensar les excel·lències del pianoforte davant d'un públic reticent, avesat a escoltar les obres de Mozart tocades en un piano modern i amb els recursos propis d'un piano modern. Com si digués: «No us penseu que això és un piano primitiu; és tot un pianoforte, i té unes possibilitats sonores riquíssimes. Mireu!». Potser m'equivoco en el judici, però només per aquest cantó em sé explicar l'ús (honestament, diria l'abús) que de vegades fa de la sordina per contrastar més del compte, d'una manera que trobo arbitrària, certs fragments de passatges. I em sembla que, si aconseguix lluir les virtuts de l'instrument que toca, al capdavant Bezuidenhout també provoca que hi surti perdent una mica la música, que ens hauria d'arribar ben neta, ben despullada de res que no sigui ella mateixa, que sap vestir-se (i, quan li cal, transvestir-se) molt bé pel seu compte, perquè Mozart la va agençar de la manera més apta. La complexitat s'ha de notar, però ha de seguir sent secreta: no ha de trencar mai del tot l'aparença externa de simplicitat, de naturalitat.

Kristian Bezuidenhout | © A Bofill

Al costat d'això, en algun cas em va semblar que l'excés era de passió per la música mateixa. Els dies que era a Augsburg i freqüentava el taller del senyor Stein, Mozart va haver de veure actuar (ho diu amb aquests mateixos verbs: no simplement *escoltar*, sinó també *veure actuar*) la filla de Stein, Nanette, de set anys i mig (que de gran es casaria amb un altre cèlebre fabricant de pianos: Andreas Streicher). Mozart ho explica a son pare, en una carta del 24 d'octubre del 1777, i critica l'amanerament dels gestos i els posats de la nena, i la seva tirada a alentir innecessàriament el tempo en les repeticions. No és, naturalment, el cas de Bezuidenhout (tot i que de vegades algun gest efectista, sobretot al final de les peces, tendeix a atraure més l'atenció sobre ell mateix que no pas sobre la música); però en aquests dos concerts també ha incorregut alguna vegada en l'alentiment innecessari, un *rubato* que, provant de realçar l'emoció de la música, el que aconseguix és abaltir-la. La tovor de la grandiloqüència sentimental està molt lluny de Mozart; penso, sobretot, en el primer moviment de la sonata K 310, en la menor, que és tota ella una obra impressionantment adolorida però estranya a qualsevol excés retòric que vulgui forçar-la a ser més expressiva del que ja és per si sola.

En canvi, la sonata K 331, en la major —que és contemporània de la K310 (Mozart les va compondre totes dues a París, a primers d'estiu del 1778) però té un caràcter completament diferent—, Bezuidenhout ens la va servir, per tancar el segon recital, d'una manera excel·lent, atent al relleu expressiu de cada passatge i al joc de contrastos que travessa la sonata de cap a cap. El tema amb variacions del primer moviment, espaterrant, i el minuet líric del segon, i el rondó brillantíssim (i a estones exhilarant) del tercer, tot va sonar mozartianament exacte, autèntic i memorable. El bon gust de boca amb què sortíem del Petit Palau era una invitació, d'aquelles que no es poden refusar, a tornar-hi l'any que ve i sentir els dos últims concerts de la sèrie.

Cristina Spanó: «Sempre que dibuixo necessito tenir un objectiu final!»

Oriol Toro. Sa Il·lustríssima. / 4.06.2014

Cristina Spanó és una il·lustradora italiana que va arribar a Barcelona cercant el 'somni català'. Mentre valora si la ciutat comtal és o no és la terra promesa, ha aprofitat per publicar la seva primera novel·la gràfica *Habitaciones íntimas* que ha estat impresa i s'ha distribuït a Espanya i França de la mà de Bang Ediciones. Conversem amb Spanó per tal de descobrir com va néixer la seva passió pel dibuix i com ha nascut la seva òpera prima.

Cristina Spanó

El dibuix va trobar la Cristina o la Cristina va descobrir el dibuix?

A l'escola, com tots els nens petits, dibuixava i des de llavors, que jo sàpiga, mai no he deixat de fer-ho! Ara bé, des que vaig començar a estudiar disseny dibuixo sempre amb un objectiu final. Em costa dibuixar sense un objectiu.

Llavors... no dibuixes mai per plaer?

No és que em costi dibuixar per plaer. El llibre que acabo de publicar va començar per pur plaer, després s'ha convertit en una agonia [riu]... Necessito una excusa per dibuixar!

Per tant, tu no ets de les que van al parc i s'asseuen a dibuixar?

No! Em fa molta mandra. I alhora em fa vergonya! M'agrada més pensar un projecte, encara que sigui un fanzín. Dibuixar per dibuixar no m'agrada.

Si no t'agrada dibuixar...

M'agrada dibuixar! Ja de ben jove tenia al cap que volia ser dibuixant de còmics. Llavors comences a buscar gent que faci el mateix que tu, per tal que t'aconsellin i compartir inquietuds. Un dia em van presentar un guionista que necessitava una dibuixant i allà vaig començar a entrar al *mundillo* dels festivals de còmic, però de manera molt amateur.

Tot anava sobre rodes, llavors, per què decideixes abandonar la teva Roma natal?

A vint-i-tres anys vaig començar a treballar en un estudi de disseny, allà vaig entendre que el que jo volia fer no era dissenyar, sinó dibuixar! I després d'un any d'agonia vaig deixar l'estudi de Roma i vaig venir cap aquí.

Per què Barcelona?

Sempre m'havien parlat molt bé de la ciutat i del *mundillo* dels il·lustradors que hi havia.

Il·lustració de Cristina Spanó

Va ser fàcil?

Has provat mai d'arribar a una ciutat nova sense feina i treballar com a il·lustradora? No sabia per on començar! Encara que hagués tingut la formació tècnica, mai no s'està preparat per enfrontar-se al món laboral. Com a dissenyadora vaig tenir l'oportunitat d'anar a un estudi i créixer professionalment, però amb la il·lustració aquesta possibilitat no existeix! Ja tenia el meu llibre al cap, però encara no era capaç d'articular-lo. Tot plegat m'angoixava.

I què vas fer?

Fanzins! Era una excusa genial per dibuixar amb una finalitat concreta. Els distribuïem en llibreries, festivals... i anava molt bé per introduir-nos en el món de la il·lustració de la ciutat sense haver d'estar rere un editor...

I decideixes quedar-te per les possibilitats que t'oferia la ciutat?!

Quan vaig arribar creia això, i de fet encara ho segueixo pensant. Aquí hi ha molta competència d'il·lustradors, cosa que a Roma no passa! Tot i que Barcelona és una ciutat cara, Roma encara ho és més! La gent cobra els mateixos sous que aquí, però els lloguers costen el doble! Estàs obligat, per tant, a viure a la perifèria, perquè el centre és prohibitiu i com que la gent està tan disgregada no poden sorgir gaires estudis compartits, perquè prou feina tens a pagar el lloguer. L'única manera de generar aquests espais és si vius a casa els pares o si ets ric. En canvi a Barcelona, encara que sembli una ximpleria, hi ha moltes possibilitats de *coworking*. Treballar amb algú altre que fa la mateixa feina que tu, t'enriqueix un munt!

I ara, després d'uns anys, has aconseguit definir un estil i una línia de treball?

El que sé és quin no és el meu estil. El llenguatge que utilitzo en el còmic és molt diferent que el llenguatge que utilitzo quan faig il·lustració. Jo tinc un estil de narrar molt lent. És com si tot passés a temps real. Quan vaig fer el meu primer còmic, era un thriller. Per mi les coses allà no fluïen, tot era massa ràpid. No ho sentia, i quan una cosa no la sents, no pots fer-la de gust.

Acabes de publicar la teva primera novel·la gràfica. És un treball molt personal. Què hi ha de tu en aquest llibre?

Tot i res! És a dir, és normal que en tot llibre hi hagi una part de tu. Del qui l'escriu. I no només de mi mateixa, sinó també d'altra gent. Són com anècdotes que he viscut i les reproduïxo. Però en el llibre sí que hi ha certes situacions que he viscut jo.

El llibre descriu les etapes d'una noia des de la infantesa fins a la maduresa...

Sí, però el meu primer petó no va ser com el del llibre! El llibre és 'jo', però no sóc jo de manera absoluta. Quan vaig començar a escriure'l volia crear una història molt normal, que hagués pogut passar-li a qualsevol. Les coses passen, són importants, però són normals i

corrents... Al llibre, la mare de la protagonista és algeriana, la meua mare és tunisiana. La mare mai no va ensenyar el francès a la filla. A mi, la meua mare tampoc no me'l va ensenyar. Hi ha detalls que es corresponen amb mi, però si ho vaig posar, no va ser tant perquè formava part de mi sinó perquè volia introduir alguns elements quotidians per tal que fluïssin amb total normalitat, sense ser extraordinaris.

Anem a les il·lustracions. Per què hi ha tan poc color?

M'agradava que el color només hi fos en alguns casos. En records... els records normalment passen, però n'hi ha alguns de concrets que són més forts. I això ho destaco.

Llegint el llibre m'imagino un curtmetratge

Jo m'imagino el llibre per seqüències, per mi cada capítol neix del particular i va cap a l'universal. De fet hi ha un dibuixant francès que vaig descobrir quan tenia vint anys i que m'agrada molt que es diu [Chaboué](#). M'encantaven els seus inicis d'història. Si t'havia d'explicar un tribunal, ell feia: primer una mosca que es movia una mica, després la mosca volava, la vèiem volar, després vèiem que la mosca estava en un tribunal... i així et va introduint! Això m'encanta! I això és el que m'agrada del còmic perquè, no ens enganyem, dibuixar un llibre sencer és un rotllo! [riu]. Si em vaig enamorar del còmic va ser perquè m'agrada aquesta tensió dels particulars, dels elements petits... El còmic en el fons és cinema! Però aquí no necessites els pressupostos que mou el cinema! Ni tant de temps.

Quin procés creatiu has seguit?

L'ordre el tenia clar. Cada espai té el seu significat, per exemple, quan la protagonista és petita i es presenta la família, situo l'escena al menjador, l'espai de socialització. El balcó és la descoberta del món, la curiositat...

Creus, un cop fet realitat el projecte, que Barcelona era la terra d'oportunitats que havies vingut a buscar?

Del còmic crec que no. Del llibre il·lustrat potser sí, però del còmic no! Ara, de fet, estic treballant en un llibre il·lustrat i en una col·lecció de tres llibres més. El còmic de moment el deixem descansar, perquè és molt esgotador, hi dediques massa hores i econòmicament és molt poc rendible.

Mallorca, «hipermobilitzada» per la llengua

Agustí Mas. Estira la llengua. / 5.06.2014

Després de tres anys, les circumstàncies polítiques han fet que l'Obra Cultural Balear hagi recuperat la Diada per la llengua. La plaça Major de Palma s'ha convertit en un mar de llaços amb la senyera per protestar contra les polítiques del govern balear, que la majoria coincideix que van en sentit contrari a la normalització lingüística. El president de l'entitat, **Jaume Mateu**, ha dit a l'*Estira la llengua!*, de Ràdio Nacional d'Andorra, que al marge que el govern ignori aquestes mobilitzacions, el que cal és demostrar que la societat està compromesa amb el català.

Diada per la llengua a Mallorca

4.000 persones “i unes quantes més” són les que s’han concentrat aquest dissabte a la plaça Major de Palma (Mallorca) per protestar contra les darreres polítiques del govern de **José Ramón Bauzá** que segons diversos sectors majoritaris de la societat civil, sota el paraigua de l’Obra Cultural Balear (OCB), dinamiten els intents de normalització de la llengua. És Jaume Mateu, president de l’OCB, qui hi afegeix aquest “i unes quantes més”, en declaracions al programa *Estira la llengua!*, de Ràdio Nacional d’Andorra. “Vàrem fer 4.000 llaços i no varen bastar per tota la gent que hi havia a la plaça”, explica. Es refereix als llaços amb la senyera que es van posar a disposició dels manifestants, símbol de la defensa de l’escola en català i que justament el govern balear va prohibir mitjançant la polèmica Llei de símbols.

El fet és que la plaça es va convertir en una veritable mar de llaços. Mateu considera que tot va sortir “molt reeixit” i que **“la societat civil de les Illes Balears, per tot això que està succeint d’ençà que Bauzá és al govern, està hipermobilitzada”**. En aquest sentit, lloa la feina de l’Assemblea de Docents per defensar l’“escola pública, de qualitat, inclusiva i en català”. Tot, amb un component festiu, inclusiu i transgeneracional.

I el govern ho ingora

Però malgrat aquesta hipermobilització, el Govern de les Illes Balears fa cas omís d’aquestes manifestacions, les ignora i en treu ferro. Davant d’això, Mateu té una resposta contundent: **“És igual que el president Bauzá ens ignori o no ens ignori. Allò que cal és dir que hi som i visualitzar que hi som”**. I recorda com el president “va ignorar” la marea verda del 29 de setembre, en què 100.000 persones, el 10% de la població de l’arxipèlag, va omplir els carrers de Ciutat contra el Tractament Integrat de Llengües. En tot cas hi afegeix: **“No podrà ignorar 800 anys de llengua catalana a les Illes Balears, no podrà ignorar el 70% de les famílies, que han escollit el català com a llengua del primer ensenyament dels fills”**.

Des de l’Obra Cultural Balear es té clar que l’única possibilitat per posar fi a aquesta ofensiva governamental illenca contra la llengua catalana és que José Ramón Bauzá no governi. El president de l’entitat manifesta que és Bauzá mateix “qui s’ha desmarcat del consens, qui ha defugit el diàleg, qui ha tirat pel dret sense escoltar cap sector social”. I tot això, Jaume Mateu ho diu amb certa recança, ja que l’OCB sempre havia volgut ser una entitat políticament imparcial, però ara no pot evitar no ser-ho.

Mateu té sobre la taula els resultats de les darreres eleccions europees, en què el Partit Popular, a les Illes, va perdre 31.000 vots. També assegura que cap partit està disposat a pactar amb Bauzá per fer-lo president en cas que no tregui majoria absoluta, com es veu a

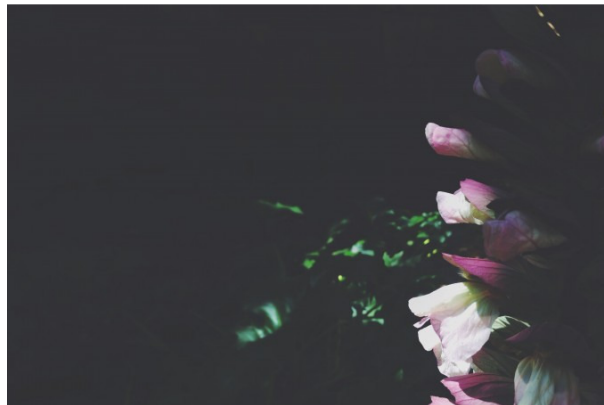
venir que passarà. Però, i si segueix guanyant? “Allò que no farà l’OCB en aquest cas és dimitir de la seva responsabilitat i dimitir del seu objectiu”, sentència Mateu. I insisteix que “la majoria social no està amb el senyor Bauzá”. I per si no hi hagués prou fronts oberts amb el decret de trilingüisme, la Llei de la funció pública que desoficialitza el català o la Llei de símbols que prohibeix la senyera, ara sembla que el Govern de les Illes està disposat a [tallar el senyal](#) dels tres canals de Televisió de Catalunya que arriben a l’arxipèlag. El president de l’Obra ho té claríssim: “**Si TV3 es deixa de rebre a les Illes Balears no serà per una qüestió tècnica com vol fer creure el senyor Bauzá sinó que serà per una decisió ideològica**”. L’entitat ja treballa en un informe tècnic que ho demostra.

Escolta l’entrevista a través d’aquest [enllaç](#).

Una noia a la finestra

Ruta 1714. Barcelona. / 6.06.2014

Núvol té l’honor de publicar aquí el sisè capítol de [Reis de sorra](#), una novel·la que us podeu descarregar i llegir per episodis cada dijous des de l’[app Ruta 1714](#). Seguiu amb atenció els personatges d’aquest relat, que es mouen entre la Barcelona del set-cents i la d’avui. La seva protagonista, Bruna Arderiu, té comptes a [Twitter](#) i [Instagram](#), on publica a temps real els esdeveniments de la novel·la.

Font: Instagram de @josoclbruna

Elisabet Cristina va tancar els ulls i va respirar profundament, com si volgués absorbir tot l’aire que entrava a l’habitació. Estava asseguda a l’ampit de la finestra amb la bata sense cordar i la cabellera despentinada. Qualsevol altra nit aquell abandó hauria estat insòlit en ella. No era propi d’una dama de la seva condició exposar-se així. I molt menys en temps de guerra. Però aquella matinada la reina tenia por. I la por, ja se sap, no admet raons.

Darrere seu, el rei reposava nu al llit que acabaven de compartir. S’havia rendit al son plàcid que assalta molts mortals després de l’acte sexual. I va ser el corrent fred de finals de setembre el que el va treure de l’ensopiment.

—Liesel! Què hi fas aquí? Et podria veure qualsevol. Dona, vine al llit. I tanca la finestra, que fa fred. Liesel! Que no em sents?

No, de fet, Elisabet no l’estava escoltant. Les angoixes se li aglomeraven al cap i l’impedien actuar.

—Elisabet, per favor! —va insistir en Carles, mentre s’incorporava i avançava amoïnada cap a la seva esposa.

Quan va notar les mans fredes d'ell en contacte amb les seves espatlles, Elisabet Cristina va esclatar en un plor desconsolat.

Era la primera vegada, en els tres anys que estaven casats, que el rei veia plorar la reina. Elisabet Cristina sempre projectava una imatge de dona forta i decidida, encara que també era prudent i reflexiva. El monarca li havia delegat no només les qüestions de diplomàcia social i cultural, i la intendència general de Palau, sinó també la cartera d'afers italians. Tenia una enorme capacitat de treball i un talent innat per posar-se a la pell dels altres. El poble l'estimava i ella també semblava estimar el poble.

–No te'n vagis, Carles. No te'n vagis, t'ho demano per favor –sanglotava afligida Elisabet amb el rostre amarat de llàgrimes. –Que governi la teva germana. Quin mal hi hauria?

–Estimada, ja n'hem parlat prou.

–No se suposa que jo regnaré aquí? Per què no pot fer el mateix Maria Elisabet en el Sacre Imperi? Sempre m'has dit que és una dona molt competent.

–Liesel, la meva blanca Liesel –Carles s'hi va asseure a la vora i la va estrènyer amb força entre els seus braços –. No caiguem en el desànim just ara. Saps que no hi ha res que desitgi més en aquest món que quedar-me aquí al teu costat, a casa nostra, en aquesta terra que ens va unir i per la qual tant hem lluitat.

–Doncs, queda't! Ja no hi són ni el teu pare ni el teu germà per dir-te què has de fer. I els catalans ens necessiten, valga'm Déu! –tot i que estava alterada, Elisabet es va adonar que s'havia excedit. El cadàver de Josep, el germà gran d'en Carles, estava encara massa calent per mencionar-lo amb aquella lleugeresa. I el fet d'acusar el monarca d'abandonar els catalans era un cop baix allà on més mal feia: en el seu amor propi. Va notar que Carles s'apartava i desfeia l'abraçada que tant l'estava ajudant a asserenar-se. Per això, es va afanyar a reprendre el to d'afflicció inicial que li havia de permetre recuperar la compassió del seu marit.

–No seré capaç de fer-ho tot sola, Carles! Això s'està enfonsant. El Borbó ens la té jurada; ens està acorralant per totes bandes, ens quedem sense provisions, la gent està exhausta, i saps tan bé com jo que els anglesos tenen nous objectius.

Retrat d'Elisabet Cristina, 1708

–Estimada, no et quedes sola –la va tranquil·litzar Carles emparant-la una altra vegada mentre li eixugava les llàgrimes amb els seus dits aspres–. Et deixo amb un equip d'elit. Starhemberg, el Vilana i els altres et faran sempre costat. I jo tornaré molt abans que no et penses –. Que hagués anomenat el Vilana li va donar certa pau. No sabia ben bé per què, però la presència d'aquell home sempre la reconfortava. A més, havia notat com li clavava la mirada.

–I no ho oblidis mai, vida meva –va continuar Carles–: el poble et vol a tu. Podràs tenir molts assessors, però a qui la gent necessita per mantenir l'esperança i perseverar en la lluita dia rere dia, és a la seva reina.

Quedaven poques hores perquè el sobirà saltés cap a Frankfurt en la naviliera britànica *Blenheim*. Havia de succeir el seu germà Josep I al front del Sacre Imperi Romanogermànic, i així es convertiria en Carles VI. A Barcelona s'hi quedava Elisabet Cristina com a governadora i lloctinent general de Catalunya.

Elisabet i Carles van mantenir-se abraçats en silenci, a l'ampit de la finestra, mig nus, mirant el mar, fins que van distingir el primer esclat del nou dia i van entendre que no tenien més remei que posar-se en marxa.

Llegir en veu alta o la gran final

Irene Muñoz. Barcelona. / 6.06.2014

El passat 4 de juny, el Teatre Nacional de Catalunya va acollir la desena edició del Certamen Nacional Infantil i Juvenil de Lectura en Veu Alta. Van arribar fins a aquesta final 40 lectors de tot Catalunya. S'hi van inscriure 604 centres (l'any passat n'hi havia 350 d'inscrits); van participar en alguna fase del Certamen més de 68.000 lectors; s'hi van implicar 1.300 professors i 1.700 famílies.

Certamen de Lectura en Veu Alta al TNC

Les xifres ens mostren la importància que té el Certamen a l'Educació Primària i a l'Educació Secundària. Cada any són més els centres que s'impliquen en aquest projecte. Fundació Enciclopèdia Catalana l'organitza des del 2004 i compta amb la col·laboració de l'Obra Social La Caixa. Des de la IXa edició, també hi col·labora el Departament d'Ensenyament dins el marc del Pla Nacional de Lectura.

El Certamen té diferents categories distribuïdes entre Primària i Secundària. A l'escola, els alumnes de cicle mitjà poden participar en la categoria "Grumets vermells" i els de cicle superior a la categoria "Grumets verds". Els alumnes de l'aula d'acollida de les escoles, gràcies al Certamen, tenen l'oportunitat d'inscriure's a la categoria "Timoners" i rebre un formador a la seva escola per preparar les lectures del Certamen durant el curs. Ho

patrocina l'Obra Social de la Caixa. D'altra banda, a Secundària, hi trobem dues categories: "Corsaris" (alumnes de 1r i 2n d'ESO) i "Tropa de Corsaris" (lectura en grup de tres, d'alumnes de 3r o 4t d'ESO).

Durant el curs, els alumnes inscrits tenen temps per anar preparant les lectures que proposa el Certamen. Cada any, se'n proposen de diferents, dues per cada categoria. El millor és que l'alumnat tingui aquestes obres com a lectura del curs i les pugui anar treballant amb el professor. Durant el tercer trimestre, els alumnes seleccionats pels professors del seu centre, en primer lloc, participen als quarts de final i si són premiats han de llegir a la semifinal i en darrer lloc, si han guanyat la semifinal, llegeixen a la final de tot Catalunya al Teatre Nacional de Catalunya, sempre ple a vessar d'alumnes i professors. El més important és participar i potenciar la lectura tant a Primària com a Secundària. És el gran objectiu del Certamen. Jordi Porta, President d'Enciclopèdia Catalana, a la desena edició del Certamen, deia que el més important és "llegir el que els altres han escrit, saber comunicar als altres el que llegim. Entendre i comunicar". I remarcava que aquest projecte vol ajudar a millorar la competència lectora. Alba Esport, Directora General d'Educació Infantil i Primària, afirmava que "la lectura és prodigiosa, ja que ens ajuda a viatjar al passat o al futur i ens impulsa a escriure".

L'actor i cantant Joan Dausà és qui any darrere any presenta, de manera excel·lent, les semifinals i la final del Certamen de Lectura en Veu Alta. Aquest any la final ha estat especial perquè el Certamen ha celebrat deu anys. La primera sorpresa ha estat que entre el jurat hi havia una guanyadora del I Certamen, Pat Sillah. Els altres membres del jurat eren: Josep M. Ferrer (patró de la Fundació Enciclopèdia Catalana), Txell Sota (actriu, dobladora), Adolf Baqués (actor i director de teatre), Aina Clotet (actriu) i Joan Gumbert (Subdirector d'ESO i Batxillerat del Dept. d'Ensenyament). Una altra sorpresa ha estat que les tres escoles que han participat al Certamen any darrere any des del seu inici han rebut un lot de llibres. També hi ha hagut l'actuació del grup de gospel Messengers, que ha cantat al programa Happy Day de TV3. Aquesta gran festa de la cultura s'ha tancat amb un pastís d'aniversari, on es podia llegir: "Lectura, cultura, llibres i llegim".

Cada any la final de Catalunya del Certamen és una autèntica festa de la cultura. Els grans protagonistes són els lectors, els mestres i professors i els escriptors! Enguany, els grumets vermells han llegit fragments de *Zoomwatts*, d'Anna Fité; els grumets verds, *La història que en Roc Pons no coneixia*, de Jaume Cabré; els timoners, *El Cor damunt la sorra*, de Jordi Llompart. A la categoria "Corsaris", de Secundària, han llegit *El cas del quadre desaparegut*, de Jordi Sierra i Fabra i a "Tropa de Corsaris", *Noel et busca*, d'Àngel Burgas!, premi PROTAGONISTA JOVE 2014!

Els guanyadors han estat: l'Emma Rodríguez, de l'Escola Vedruna de Ripoll (Grumets Vermells), Sara Valls, de l'escola Marinada de Vilanova de Bellpuig (Grumets verds), Camèlia Nicola, de l'Escola Ferrer i Guàrdia de Granollers (Timoners), Jordi Puigdefàbrega, de l'escola Petit Estel-La Nova de Terrassa (Corsaris) i Oriol Velasco, Laura Brand (la primera alumna invident que ha participat al Certamen) i Marc Clascà de l'Institut la Roca de la Roca del Vallès.

La cançó "Deixa't sentir", cançó oficial del Certamen, ha tancat aquesta edició. Resumeix perfectament la ideologia i objectius del projecte del Certamen: "Para bé l'orella, gaudeix de la lectura. Sentir, descobrir, riure i somiar, llegir és viure. Llegir et fa ser lliure. Si t'agrada compartir, llegeix en veu alta, deixa't sentir, escolta els altres".

L'ambient que es crea al Teatre Nacional de Catalunya cada any és aquest: primer, alegria, riure i emoció i, després, silenci i respecte, quan els participants comencen a llegir. El nivell que tenen és altíssim. Escoltar-los és fantàstic! Arriben al Teatre Nacional els millors lectors

de Catalunya acompanyats de la seva classe. Enciclopèdia Catalana posa a disposició de cada centre finalista un autocar per poder arribar fins a la final, sense que hi hagi cap càrrec econòmic pel centre. Amb la classe i el finalista o finalistes hi arriben també els professors acompanyants i els familiars. I dins el Teatre, cada any, abans de començar la lectura, la bogeria esclata amb crits de suport cap als finalistes i amb pancartes que van d'un costat a l'altre. I els lectors tenen el privilegi de llegir davant d'un Teatre Nacional totalment ple!

Xè Certamen Nacional Infantil i Juvenil de Lectura en Veu Alta

Cada any, i ja en fa cinc, he apuntat els meus alumnes al Certamen de Lectura i tres d'aquests cinc anys he pogut viure la final amb un finalista o finalistes del meu institut, l'Institut Narcís Monturiol de Figueres. L'any passat, a la IX edició, a la categoria "Tropa de Corsaris", els finalistes del meu centre van guanyar la final. Aquesta, per a mi, ha estat una de les millors experiències docents que he viscut amb els meus alumnes. Recomano que cada centre inscriuï els seus alumnes al Certamen (<http://www.lecturaenveualta.cat/>): és una molt bona manera de potenciar la lectura i ajudar per tant a millorar la competència lectora i en conseqüència la comprensió lectora. Però no només això. Els alumnes aprenen molt més: representen el seu centre i assumeixen aquesta responsabilitat i aquesta activitat comporta que el grup es cohesioni i doni suport als finalistes. Al llarg del curs, potencien al màxim la lectura, la lectura dramàtica, amb el ritme i l'entonació. Aprenen a projectar la veu i a donar vida al text, a transmetre emocions a través de la lectura. I aprenen també que el més important de tot no és guanyar, sinó participar i llegir el millor possible! Com diu Joan Dausà, tots formem part d'una gran escola.

Llarga vida al Certamen de Lectura en Veu Alta ! Visca el Certamen i Visca la lectura en Veu Alta!!! Fins l'any que ve!

Alfons Durán-Pich: «El capitalisme està amortitzat; han canviat les regles»

Queralt Flotats i Joan Salicrú. Mataró. / 9.06.2014

Joan Salicrú i Queralt Flotats entrevisten el sociòleg i analista econòmic Alfons Durán-Pich en el número de maig de la revista "Valors" dedicat a la sostenibilitat. L'autor de *Se'n va la recessió, la crisi es queda* (Angle Editorial) afirma en aquesta entrevista emesa a *Valors a l'Alça* que la recessió es pot estar acabant, efectivament, però que la crisi, en canvi, és de tipus sistèmic i que, per tant, estem en un canvi de paradigma: res no tornarà a ser com abans de la crisi.

Alfons Durán-Pich. Foto de Sergio Ruiz/Valors

El seu llibre anuncia que se'n va la recessió però que la crisi es queda. Quin tipus de crisi és la que es queda?

Aquí hi ha una mica d'estafa, perquè la recessió és un terme de naturalesa tècnica, que a més és molt qüestionable des de l'àmbit de la teoria econòmica. Es diu que hi ha recessió quan, durant dos trimestres consecutius, el creixement del Producte Interior Brut (PIB) cau respecte al mateix període de l'any anterior. Això no té res a veure amb la crisi. La recessió és quantitativa i la crisi és qualitativa. I la crisi no és estrictament ni financera ni econòmica; la crisi té un catalitzador que va ser financer, en el seu moment, a finals de 2007, a Estats Units, i després a Europa el 2008, però de fet darrere d'aquesta crisi financera i econòmica hi ha una crisi de naturalesa política, de model d'estat, del medi ambient, dels valors... Una crisi sistèmica, en definitiva, una crisi del model de societat que hem tingut fins ara. Aquesta és la realitat. I si això es vol resoldre des d'una òptica purament econòmica, ens equivoquem; han canviat les regles de joc.

Per tant, segons vostè, per què s'ha negat aquesta dimensió més global de la crisi?

Perquè al llarg de la història, aquests canvis de paradigma es produeixen no cada deu o quinze anys sinó de tant en tant, i el poder polític intenta encobrir l'impacte que pot suposar. La societat actual només treballa sobre el model capitalista, l'únic que tenim, perquè l'alternativa que teníem, el comunisme, que va caure el 1989, es va ensorrar. Aleshores, el capitalisme va quedar sol; i sense competències surten tots els defectes. Ha quedat com un monopoli i un sistema de finals del segle XIX, principis del XX, el model de Manchester, que és d'explotació. La crisi es quedarà. Hem de canviar el xip, perquè la societat ha canviat substancialment. El capitalisme està amortitzat, si seguim usant-lo és perquè ara com ara no tenim alternativa.

Si torna la bonança econòmica, podem tornar a córrer en els errors en què hem caigut fins ara?

Primer hauríem d'intentar aclarir-nos sobre què volem dir quan parlem de bonança; si amb bonança volem dir el model de societat dels anys 90 i inicis dels 2000, ens estem equivocant. Allò era una mena de ficció. Era una mena de realisme meravellós que no corresponia a la realitat. La societat en el seu conjunt creia que havia enriquit, però ho havia fet a través de deute. Havia anat més enllà del que podia en la seva capacitat de consum. No tornarem a allò. I no és dolent que no hi tornem sinó a la realitat del dia a dia, que és un altre model de societat que hem de construir. Jo no crec que la crisi hagi estat negativa en tots els aspectes; s'ha acabat la ficció i ara comença la realitat.

Sabem cap a on hem d'anar? Tenim un model clar de futur o avui la incertesa és el perill?

Jo faig un diagnòstic de situació perquè crec que el que s'està fent actualment és erroni. El que no faig és una terapèutica concreta perquè no la tinc. Del que estic convençut és que anem a un altre horitzó, on la gent s'ha d'acostumar a viure d'una altra manera, molt més senzilla, gaudint d'allò que té, que és el temps; l'hiperconsum no porta enlloc. Hem d'anar construint un nou tipus de societat. El que teníem no era un model ideal.

Per tant, estem desorientats.

Sí, això és la gestió de l'ambigüitat, cal anar provant i equivocant-nos i veure cap a on anem. També hem de reconèixer que el sistema establert al món el que vol és vendre'ns la moto que hem de recuperar allò, però això és una trampa, una trampa perversa. La gent ha de reaccionar i ha d'intentar comprendre que aquella societat que teníem no és una societat ideal. Ara, quin camí? No ho sabem? Tenim l'oportunitat i el risc d'endinsar-nos per un espai que no coneixem. Tots els missatges que anem millor o pitjor són a curt termini i posen de manifest que el sistema polític i econòmic no sap on va.

Davant aquest canvi de paradigma qui ha de reaccionar?

De moment qui reacciona és la societat, però no ho fa de forma estructurada. Venim d'una societat en què els partits i els poders econòmics ho tenen tot molt ben governat i ara és la societat civil la que s'està expressant i buscant noves vies, buscant un nou model. Pensem que el capitalisme també ha variat: fins al 1973 la crisi del petroli va dominar al món capitalista la producció de béns, però després d'aquí la cosa va anar derivant i es va "financeritzar"; avui en dia el capitalisme funciona comprant i venent papers, no produint coses, i això és molt negatiu. I una minoria de la població és qui en treu els beneficis, les "classes extractives".

En el llibre vostè diu que per molt que canviï el sistema seguirà existint l'economia submergida. Tenim una responsabilitat que no reconeixem, els ciutadans, respecte fenòmens com aquest?

Jo crec que amb això s'ha de ser prudent. L'economia submergida –quan respon a la impossibilitat de fer-ho d'una altra manera, no parlo d'accions criminals- és la resposta del petit empresari, el petit artesà, autònom... que veu grans dificultats de tirar endavant les seves iniciatives econòmiques perquè l'administració pública no ho afavoreix gens, per molt que es parli constantment d'escoles d'emprenedors... és pura retòrica. És molt complicat tirar endavant a casa nostra iniciatives econòmiques. Que hi hagi una petita economia submergida –que no és legal però sí legítima– a mi em sembla bé, perquè sinó no podríem sortir al carrer; hi hauria gent que es moriria de gana. Gràcies a això, molta gent se'n surt. Per tant, posem les coses al seu lloc.

Vostè també apunta en el llibre que sobren funcionaris, una cosa que alguns polítics diuen amb la boca petita però que ningú s'atreveix a regular. Caldria més valentia?

Aquest és un tema que va lligat a les votacions en unes eleccions; la massa de funcionaris és molt elevada i per tant tenen un efecte gran sobre les propostes polítiques d'alguns partits. Que segurament hi ha funcionaris eficients? I tant! Els mestres i els metges. Ara, sobren funcionaris, i tant que sí. El problema no és si n'hi ha molts o pocs de funcionaris sinó la seva eficiència.

Flight of the Conchords: quan la música fa riure

Arnau Margenet. Barcelona. / 9.06.2014

Quan, allà per l'any 1998, Bret McKenzie i Jemaine Clement decidiren muntar un grup còmico-musical que gronxava entre l'absurd i la genialitat, no imaginaven que aquells dos estaquirotos que havien creat acabarien convertint-se en els protagonistes d'una sèrie de televisió; i una de la HBO, alerta.

Flight of the Conchords

Companys de residència a la *uni*, aquells dos joves oriünds de la desconeguda Nova Zelanda van decidir treure suc als estudis de teatre i cinema formant un grup que ells mateixos qualificaven d’**“el quart grup més conegut de Nova Zelanda amb base de guitarra, digui-bongo, acapella-rap-funk-humorístic”**. Poca broma.

La seva proposta de *show* estrebava en un format trencador (humor recargolat més música elaborada) que els va catapultar dels tuguris i platós més tifa de les teles locals del seu país a les tarimes dels grans teatres, recollint premis i travant discursos. Un suflé que obtenia el seu punt òptim el 2007, quan la HBO els va fitxar per vessar tot aquell talent en una sèrie de títol homònim: ***Flight of the Conchords***. I a partir d’aquí, el deliri.

Sí, *Flight of the Conchords* (HBO; 2007-09), les desventures de dos músics fracassats i amics estranys que emigren de **Nova Zelanda** cap a **Nova York** perseguint un somni: triomfar. Però l’ésser fracassat és *per se* un espècimen pertinaç, orgullós i compromès amb la seva naturalesa d’etern perdedor (per al gaudi de la galeria, val a dir). Per això els dos babaus infantiloides i una mica curts de gambals malviuen en un depriment pis al barri de **Brooklyn**, renten la roba a la tintoreria 24h i fan bolos en bars ronyosos buscant prosperar (sense èxit, és clar) sota la pèssima gestió d’en Murray (**Rhys Darby**), un manager amb despatx establert al consolat neozelandès que presumeix d’un èxit i d’una influència imperceptible (a la memòria, un altre personatge interpretat pel gran **Ricky Gervais** i que ha significat una fita de la comèdia moderna com és **David Brent**, de **The Office**) i que el millor que pot oferir als seus orxatats clients són bolos a les biblioteques (haha!). Però no han de patir (noteu el sarcasme), perquè en el pedregós camí cap a l’Olimp *rockstar*, en Bret i en Jemaine compten amb el suport malaltís de la Mel (**Kristen Schaal**), assetjadora pública i fan n. 1 d’un club de fans que només compta amb un membre, i en Dave (**Arj Barker**), propietari d’una tenda de segona mà i la cosa més propera a un col·lega que tenen en aquest nou viatge. Antiherois aparteu-vos, que venen els autèntics *pringats*!

La sèrie es mou clarament en el terreny de l’autoparòdia, servint-se de la seva experiència com a músics a la vida real per dibuixar en la dimensió ficcional uns personatges en revers, abonats al fracàs com a única forma de vida i que traspuen un patetisme i una ineptitud emocional (d’altra banda molt assumida, sense resignació ni drames, la qual cosa ens parla encara més de l’estranya naturalesa d’aquests dos personatges) que acabaran per entendre l’espectador. En permanent trànsit cap a la maduresa, en Bret i en Jemaine són la inadaptació encarnada: incapaços d’afrontar la vida d’una manera adulta i conseqüent, aliens als codis de comportament que regeixen tota relació entre persones normals i amb tendència a la reacció inerrable de qui està una mica tocat del bolet. Tot plegat resulta en un humor molt personal que potser no agradi a tothom, però que farà les delícies de l’espectador més avesat a digerir comèdia absurda: heu vist mai un casc de bici amb cabell?

Flight of the Conchords

Però *Flight of the Conchords* compta amb una peculiaritat que salta a la vista des del minut u: l'element musical. Sí, aquesta és una comèdia musical. Però oblideu-vos de res que hàgiu vist anteriorment. Oblideu-vos, però ja, de **Glee** (FOX, 2009-) o **Smash** (NBC, 2012-13) i dels somriures grans i la gent guapa i les coreografies de tiralínies i el bon rotllo d'una presumpció favorable a l'expulsió violenta i espasmòdica del contingut de l'estómac. Ja us avisem que *Flight of the Conchords* és una altra cosa. [La capçalera n'és un bon tast](#) i serveix per fer-nos una idea de quin és l'imaginari (tan narratiu com formal) que trobarem a continuació. Pocs minuts després d'iniciar-se el capítol pilot, en el punt en què en Jemaine veu 'la noia més guapa de l'habitació', la llum s'atenua i sona un arpegi de guitarra; i aleshores, al·lucinem. Es fa la música. Es fa la comèdia. Perquè aquest és el gran tresor que alberga aquesta *Flight of the Conchords*: els conflictes (interns o externs) que pateixen en Bret i en Jemaine esdevenen, a vegades i de manera inesperada, divertidíssims talls musicals destinats a fer (o no) avançar la trama. Breus videoclips que sovint juguen a parodiar els diferents gèneres musicals servint-se de les estètiques canòniques i més desfasades de l'imaginari vídeomusical (oh, beneïts 80!). Píndoles comprimides que hibriden la narració pròpia de la trama amb elaborades i lliures composicions musicals i unes lletres construïdes al servei de la bajanada recurrent, la sobre explicació i l'entropia, de la que provoca fal·lera. La lluita per conquerir la noia desitjada, la recerca d'una feina real amb la qual seguir trampejant o la por de ser esbatussat per uns *quinquis* esdevenen, sense avís previ, petites peces d'orfebreria còmico-musical-absurd, dignes d'un museu estrany i poc freqüentat, però molt *guai*.

Aquesta és una sèrie de metxa curta (dues temporades), probablement la vida lògica d'una sèrie de baix pressupost i una premissa narrativa poc sucosa. A més, us avisem que no serà la sèrie de la vostra vida. Però si el que voleu és exercitar els músculs facials tot expressant una viva i sobtada alegria, *Flight of the Conchords* us ajudarà. Perquè és una gran comèdia. Probablement la "quarta millor comèdia de Nova Zelanda". Poca broma.

Cor mentider

Maria Bohigas. Barcelona. / 10.06.2014

Avui es presenta a la Llibreria Calders (Passatge Calders, 6 de Barcelona) la segona novel·la de Marc Cerdó, amb Emili Manzano i Laia Marull. *Cor mentider* és una novel·la ballable, en paraules de l'editora Maria Bohigas, que ha fet aquest retrat de l'autor al [blog de Club Editor](#).

Marc Cerdó | Foto de Manu Manzano

Vaig conèixer en Marc fa cinc anys, gràcies a l'amic Arnau Pons.

El primer mail que tinc d'ell és del 2 de juny de 2009, jo acabava de trucar-li després de llegir les primeres cinquanta pàgines de *Males companyies* i ell m'escrivia: "M' enxampares comprant filet de bou a la carnisseria." Vingueren aviat les vacances d'estiu, en Marc m'escrivia: "M'he alimentat bé. He menjat un peix que es diu gall, salsitxes al vi, mató i codony. He begut vi de marca, i he plorat una miqueta. Estic content amb la meva novel·la. Tu també hi estaràs quan la llegeixis."

A l'octubre començàvem la feina d'edició.

En Marc em va enviar dues fotos amb quatre ratlles:

"Estimada Maria,

Jo de petit i jo de gran. El pas del temps m'ha convertit en un monstre, tan bufó com era. A la foto de gran lleigeixo les *Companyies*. Me les he fet jo mateix amb la càmera del meu PC."

Pel novembre arribaren les primeres propostes de coberta, de la inventiva dissenyadora Mariona Garcia. Entre desembre i gener, podes i esqueixos; en Marc no parava, els títols dels seus mails:

ja canta el gall de la veïna
xecalines
arracades
reposo del guerrero
control del passat perifràstic
samba

La primera setmana de febrer naixien les *Males companyies*.

Quatre anys més tard ha nascut el *Cor mentider*.

La mare d'en Marc Cerdó es deia Xesca Ensenyat. Era escriptora. És l'autora d'una obra que en mi ha deixat una petja profunda: *Una altra vida*. L'editor d'aquesta novel·la publicada pòstumament és el seu fill gran. En l'eclosió de l'escriptura dins la vida d'en Marc Cerdó, la mare hi té una importància capital:

“Moltes vegades mumare m’enviava a jeure i m’enxampava llegint a altes hores de la matinada... M’he arribat a plantejar si això no seria un impediment de cara a escriure. Hi ha escriptors que han llegit molt poc i han estat molt grans, ara penso en Mohammed Choukry. A vegades la lectura precoç inhiu la creativitat de les persones, i és el que me va passar a mi: jo llegia grans autors i trobava que el que produïa era femta. Això em va menar a ajornar molt la meua sortida de l’armari. Vaig sortir d’una manera clandestina perquè mumare era escriptora i no volia de cap de les maneres que jo em dediqués a aquest ofici; em deia, Passaràs més fam que un soldat de Tarragona. Jo sempre he tingut aquesta mena de rebel·lia indomable —això sí, sempre amb bones paraules...” (de la [conversa](#) amb Emili Manzano, minut 9’30).

L’obra de Marc Cerdó ¿té a veure amb el que avui s’anomena autoficció? Res de res.

La fantasia n’és la plena mestressa: “Necessito viure en aquest món alternatiu que m’he fabricat”, deia en una llarga [entrevista](#) publicada pel *Diario de Mallorca*. Ara el cito en castellà perquè així el van publicar: “Yo no hablaría de misiones, pero uno de los cometidos de un autor es sacar el entrelazado de situaciones, vivencias, historias que no se pueden explicar a través de la filosofía, la antropología o la sociología. La literatura sirve para descubrir nuevos ámbitos, para explorar y especular sobre la realidad. (...) creo que un autor, cuando crea una ficción, está creando identidades. Por ejemplo, en el libro de narraciones *Hombres salmonela en el planeta porno*, de Yasutaka Tsutsui, donde en una de ellas trata sobre el último fumador del mundo, un individuo perseguido que acababa subiéndose a un árbol, aislado y asediado por las fuerzas de ocupación.”

Situacions, vivències, històries: *Males companyies* i *Cor mentider* en són plenes, és la seva polpa i el lector que hi clava queixalada ho troba deliciós —”delícia” és la primera paraula que em ve als llavis quan hi penso, la primera impressió de lectura és això: sensorial.

Però hi ha el pinyol. Amb tots els trets d’un pinyol: duresa, amargor, toxicitat, fertilitat.

Marc Cerdó és un escriptor molt considerat amb el seu lector. L’abraça, el té contra el seu cor, li diu el que hi ha de més tendre i vivaç al cor d’aquest pinyol; i en lleva l’amargor. Potser per això hi ha tants moments que a les seves novel·les s’hi balla. Samba, tango: balls de parella entre personatges que també podrien matar-se.

Cor mentider és una novel·la ballable, ho diu la contracoberta i és cert.

L’Epicentre Pitarra posa en guàrdia els serveis jurídics del Teatre Nacional

Aída Pallarès. Barcelona. / 10.06.2014

Dins del cicle Epicentre Pitarra, de l’11 al 22 de juny es podrà veure a la Sala Tallers del TNC *Safari Pitarra*, una paròdia de la societat actual que acosta l’obra de Serafí Pitarra als nostres dies i manté alguns dels seus trets més característics, en tant que autor políticament incorrecte. L’obra té com a protagonista el mateix Serafí Pitarra que fa un viatge a l’actualitat.

Safari Pitarra | Foto May Zirkus/TNC

A principi de temporada, quan Xavier Albertí va anunciar l'Epicentre Pitarra, el cicle que el Teatre Nacional ha dedicat a Frederic Soler, força gent, -més de la que volem admetre-, es preguntava per què. Per què calia recuperar Pitarra i per què, si és el pare del teatre català, l'havíem oblidat? Curiosament, però, després de veure *El cantador*, *L'esquella de la torratxa* i *Liceistes y cruzados* el públic coincidia en una cosa: aquestes petites grans joies teatrals mereixien més vida que els tres dies a la Sala Tallers. Tot i així, però, encara hi ha qui considera les gatades de Pitarra un art menor. I precisament per aquest motiu, Jordi Oriol i Josep Pedrals van acceptar l'encàrrec de Xavier Albertí d'imaginar com seria un dels seus singlots poètics al segle XXI. "Volíem reivindicar aquest art menor des de l'anomenat art major" diu Oriol que assegura que gràcies a Serafí Pitarra ha entès d'on venia: "He vist que l'humor que tenia el meu avi, i que jo he heretat, era el seu".

El que més va interessar a Pedrals i Oriol de l'obra de Frederic Soler van ser les gatades, que tot i ser les més presents en la memòria col·lectiva, són gairebé impossibles de trobar editades. "L'únic element sòlid de Pitarra és l'escultura de les Rambles i passem per davant ignorant-la" explica Jordi Oriol. "Quan es tracta de clàssics estrangers ens permetem de retallarlos, versionarlos o perversionarlos, pròls de casa "ai! de qui los tòqui!". Pobra d'aquell que'l tregui de la vitrina, que'l baixi del pedestal i'l despentini. [...] Heus ací la "cultura de l'escultura" escriuen Pedrals i Oriol al programa de mà de **Safari Pitarra, que es podrà veure de l'11 al 22 de juny al Teatre Nacional.**

El protagonista d'aquesta paròdia de la societat actual és, precisament, el mateix Frederic Soler, que baixa de la seva estàtua per fer un viatge per l'actualitat amb l'objectiu de desfer un malefici xinès. "És una de les sàtires polítiques més brillants que hem vist en molt de temps" confessava Xavier Albertí i afegia, bromejant, que ja tenen els serveis jurídics preparats.

Per tal de portar Pitarra als nostres dies, Pedrals i Oriol han conservat tota la llibertat i, per tant, evitat qualsevol constricció. "Serafí Pitarra era políticament incorrecte i això també es veu en l'ús del llenguatge, ja que utilitzava el que es parlava al carrer" explica el poeta. Han optat, doncs, per fer el mateix, i recórrer a un registre vulgar, amb barbarismes, girs lingüístics i frases fetes. I, òbviament, pels heptasil·labs, un dels elements típicament pitarrescos. També han mantingut l'atracció per l'escatologia: "Pitarra feia singlots poètics i nosaltres hem fet un rot" assegura Pedrals. "Bé, i també hi ha algun pet" afegia Jordi Oriol. "Així que no'spereu una d'aquelles històries de luego y luego y luego...Més aviat será d'aquestas de permetre's perdre's; de deixar-se portar; de fer ús de la imaginació. D'ara quiet, ara belluga. D'ara'm pixo, ara'm cago. De treura's los prejudicis y olvidar-se del que's correcte y del qué no. Si éstas línia us fan mal als ulls, disculpeunos, qu'aquí ens regim per

l'horto-grafia, que dicta les normes de com escriure ab el cul" confessen els autors al programa de mà.

Que *Safari Pitarra* serveixi, doncs, per recuperar Pitarra d'una vegada per totes i adonar-nos que les gatades, d'art menor, no en tenen res, ja que com diu Xavier Albertí, Frederic Soler és el Cervantes del teatre català modern. "Llegim-lo, rellegim-lo, estudiem-lo en profunditat i segurament en traurem alguna lliçó per a un moment en què el nostre món també està començant a construir noves dinàmiques polítiques i socials".

Torna la Plaga

Palma Lombardo. Barcelona. / 10.06.2014

Imaginem una plaga que s'estén per la ciutat de Barcelona. Una plaga que envaeix carrers, pisos particulars i tallers d'artista, col·lapsant espais totalment allunyats de l'estètica del cub blanc, que bullen d'art contemporani i esdeveniments culturals.

Festival Plaga

I és que enguany arriba la segona edició del Festival Plaga, una proposta del col·lectiu Supterranis (sí, amb "p"). Ara fa un any que es va encetar per primer cop amb una celebrada acollida, i un gran entusiasme per part de tots els organitzadors i col·laboradors, que han fet empenta per continuar l'experiment.

El projecte neix de l'impuls d'una sèrie de persones implicades en l'àmbit artístic i cultural, amb el convenciment que l'autogestió pot ser una altra manera de fer les coses, una alternativa al desmantellament progressiu de les institucions i a la dificultat per accedir al món laboral, sense que això impliqui manllevar qualsevol responsabilitat de les entitats estatals. Mentre seguim demanant la valorització de la cultura, Plaga és la demostració que la col·laboració entre molta gent pot generar coses des dels recursos que tenim a l'abast.

Al mateix temps, aquest tipus d'iniciatives, deslliurades d'altres tipus de pressió, donen com a resultat un camp obert a l'experimentació formal, a la pràctica de la prova-error, i a establir nous nexes entre l'art, l'espai públic i l'arquitectura quotidiana. Hi participen un bon nombre d'artistes que, des dels seus propis llocs de treball o de relació diària, oferiran diverses exposicions, performance o instal·lacions en aquests espais anodins, que obriran les seves portes a tothom qui vulgui gaudir d'una experiència una mica diferent.

La majoria d'activitats són gratuïtes i es poden consultar al programa del seu [web](#); es duran a terme durant els pròxims dies 13, 14 i 15 de juny, coincidint amb una setmana força carregada de propostes culturals.

Que s'escampi la Plaga.

Un monòleg de teatre bastard

Oriol Puig Taulé. Barcelona. / 10.06.2014

La Sala Joan Brossa de La Seca acull aquests dies *elhombreVisible*, un espectacle poeticofísic de la companyia loscorderos.sc. Oriol Puig Taulé ens explica què vol dir un espectacle de teatre bastard, fet a partir de textos de Fernando Pessoa i Oliverio Girondo, i on les paraules tenen la mateixa importància que el gest, els objectes i la música. Es pot veure a La Seca fins el 22 de juny vinent.

elhombreVisible. Fotografia de Rojobarcelona

loscorderos.sc defineixen el tipus d'espectacles que fan com a "teatre bastard". En el manifest que es pot llegir a la seva pàgina [web](#) diuen que el seu és un llenguatge escènic que no vol estar subordinat a la dictadura de la paraula. No treballen a partir d'un text determinat, sinó que utilitzen diverses disciplines (teatre de text, objectes, *clown*, dansa, acrobàcia...) a l'hora de bastir les seves creacions. Aquestes se situen en aquell punt inconcret entre el teatre físic, la dansa i una instal·lació artística, i podríem afirmar que aquesta companyia és cosina germana d'altres com Amaranto, Colectivo 96º o l'Agrupación Señor Serrano. En resum: que actuen més a l'estranger que a casa nostra.

A La Seca es pot recuperar un espectacle que van estrenar el 2007 i que, després de girar per les espanyes va quedar arraconat en un calaix (com sol passar amb els treballs d'aquest tipus de companyies, d'altra banda). Celebrem que La Seca els hagi ofert l'espai (la sala Joan Brossa) i el temps (tres setmanes, quelcom poc usual en aquest tipus de treballs) perquè el públic barceloní pugui veure aquest espectacle, que podríem qualificar de monòleg fisicopoètic bastard. A partir d'una idea de David Climent (l'únic intèrpret del muntatge) i amb textos de Fernando Pessoa i Oliverio Girondo, *elhombreVisible* és la història d'un home tancat dins un microcosmos format per la seva butaca, els seus llibres i moltes dosis d'unes gotes miraculoses que pren constantment qui sap per a què. L'espectacle flueix per un territori pantanós a mig camí entre el monòleg textual i la *performance* física: David Climent és un intèrpret excel·lent, a escala gestual i acrobàtica, i podria protagonitzar perfectament un muntatge sense paraules. Els textos de Pessoa i Girondo, amb dramaturgia del mateix Climent i de Godofredo Chillida i igualment molt ben

dits pel *performer*, es converteixen en jocs, exercicis, mantres o bromes allargades que competeixen amb l'element físic en una mena de guerra constant entre el verb i el gest. Oliverio Girondo és un dels poetes més importants de l'avantguarda argentina, proper al surrealisme en gran part de la seva obra (amic de Gómez de la Serna, Lorca o Neruda) i amb un corpus poètic on sempre hi ha lloc per al joc i l'imprevist. Un moment especialment celebrat pel públic de La Seca va ser la interpretació del poema *¡Todo era amor!* ("Amor con una gran M, con una M mayúscula,/ chorreado de merengue,/ cubierto de flores blancas.../ Amor espermatozoico, esperantista./ Amor desinfectado, amor untuoso..."), on David Climent escriu i explica les coordenades de l'amor en una pissarra, en un brillant exercici de dissociació entre el que diu (paraules) i el que escriu (números i fórmules matemàtiques). Fernando Pessoa (i els seus heterònims) també hi volen dir la seva, i sortim del teatre recordant especialment el seu mític poema *Todas las cartas de amor son ridículas*, que sembla que avui en dia tingui molta més vigència que quan va ser escrit ("Todas las palabras esdrújulas,/ como los sentimientos esdrújulos,/ son naturalmente/ ridículas").

L'espai escènic i la il·luminació d'Oscar de Paz, així com l'espai sonor de Pablo Rega acaben de configurar un món típicament "corderià": incert i al mateix temps farcit de capes d'informació, obscur i ple de llums que pampalluguegen, acompanyat per un corrent subterrani de sorolls estranys i veus que provenen de realitats paral·leles. Tenen temps fins al 22 de juny per apropar-se a l'estret i encantador carrer Flassaders del Born, fer un croissant deliciós al bar de La Seca i gaudir d'un espectacle bastard com la vida mateixa.

Menú del dia

Alba C. Coll. Barcelona. / 10.06.2014

Pepa i Chelo són dues cuineres d'un restaurant de menús que viuen atrapades en la seva rutina, en una feina i en una vida personal que no els satisfà i de la qual no són capaces de sortir. De sobte, un dia com qualsevol altre, Pepa descobreix en una revista un concurs que té per premi una setmana a Califòrnia, on no només podran gaudir de sol, sinó que arribaran a conèixer els protagonistes de la seva sèrie preferida. La reacció de Chelo és inicialment escèptica, considera l'empresa com a irrealitzable, però no trigarà gaire a seguir la bogeria del seu Quixot. Amb Califòrnia com a meta i l'oblit durant unes setmanes de la seva quotidianitat com a utopia, les protagonistes s'endinsaran en una història on el fi justificarà els mitjans.

Menú del dia

Afrontar la realitat és difícil, sobretot quan es mostra crua i dolorosa, sense sentit. És per això que més enllà de mirar la vida de cara i intentar fer el seu dia a dia un mica més suportable, es refugiaran en un somni que es tornarà cada vegada més volàtil i més

abastable. I continuen depenent d'aquest somni, el somni que tot ésser humà necessita per tirar endavant. Una fita, un sentit, caminar cap a algun lloc.

Menú del dia, escrita per Marília Samper i dirigida per Joan Negrié, porta a l'extrem una situació cruelment habitual, que ens fa riure i alhora ens provoca basarda. Ens situa davant d'aquesta presó que molts cops és la vida, de la qual només en pots sortir mitjançant idees, petits moments de felicitat davant el televisor o la pantalla de l'ordinador. Ens denuncia la nostra conformitat convertint-la en patètica; ens mostra com, en el fons, no tenim cap poder de decisió. Som víctimes de la nostra realitat, i hem de saber com enfrontar-nos-hi.

La cuina on es desenvoluparà tota l'acció és tan estàtica com el seu dia a dia, i paradoxalment esdevé l'espai on podran somiar. El muntatge és prou aconseguit; la música, ben buscada, es correspon amb els estats d'ànim de les protagonistes. El treball de les actrius és bo, així com la direcció i la dramaturgia. Tot i així, l'espectacle es limita a mostrar la superfície dels esdeveniments, on els personatges esdevenen més aviat plans i no arriben a tenir la profunditat que el tema tractat els permetria.

La llibertat del periodista cultural (encara) no paga lloguers

Carles Domènec. Mallorca. / 12.06.2014

La vida del periodista cultural, i especialment si aquest està especialitzat en literatura i vol escriure en català, és molt dura. A poc a poc hem assistit al tancament de molts mitjans, tant generalistes com especialitzats, i a la vegada hem vist com els que es mantenien cada vegada més optaven per posar més i més espectacles en les seccions de cultura en detriment de la literatura (d'història, música clàssica, filosofia i similars val més no parlar-ne, estan molt pitjor). I quan aquesta apareix moltes vegades és perquè determinat escriptor internacional ha decidit –com cada any– passejar-se per Barcelona a fer la típica presentació de cada any. Si analitzam el número de ressenyes que es publiquen cada any a la premsa veurem que de llibres publicats originàriament en català en surten molt poquets (bé, no us alarmeu, la Via Catalana era plena de gent que llegia Paul Auster traduït al castellà i el món no s'ha enfonsat).

Davant d'aquest panorama el periodista cultural té algunes opcions. Hi ha qui decideix plegar de l'ofici i reconvertir-se en quelcom més. I hi ha qui decideix engegar un projecte personal mogut per un afany i dues certeses: l'afany és continuar fent el periodisme que li agrada i el que creu que haurien de fer els mitjans tradicionals (entrevistar la gent que realment s'ho mereix, descobrir autors d'aquí publicats per editorials que no sempre són les que tenen més mitjans ni més ressò, dedicar temps a fer les coses i intentar fer-les bé, fer les entrevistes i les ressenyes i els reportatges i tot amb una extensió adequada al seu interès i no a una maqueta més o menys fixa...). La primera certesa és que aconseguir visibilitat és molt complicat i un camí en el qual s'ha de picar molta pedra i on la temptació de deixar-ho de fer és molt gran. La segona és que viure d'això en aquests moments encara és molt complicat perquè el periodisme cultural no genera ni grans ingressos publicitaris ni tampoc molts subscriptors destinats a fer de mecenes dels periodistes i de les seves publicacions.

I doncs, per què ho feim? Per què ens dedicam a continuar informant en la nostra humana mesura del que passa a la literatura catalana contemporània? Crec que bàsicament perquè aquest és el nostre ofici i ens el creiem. Creiem que la ciutadania té dret a estar informada i ben informada, i creiem que el periodisme que feim pot arribar a ser un model per regenerar el periodisme. Per què feim quelcom trencador, diferent o innovador? Crec que no, simplement perquè feim periodisme i perquè intentam fer-lo amb honestedat. I potser amb el

temps aconseguirem la visibilitat necessària, el prestigi, els anunciants i els subscriptors com per poder arribar a pagar el lloguer.

Com a fundadors d'una revista digital de cultura, un dels nostres temes preferits de conversa és pensar que una de les coses més originals, trencadores i subversives que es poden fer avui en dia és intentar simplement fer allò que sabem fer. Les tecnologies digitals ens proporcionen un ventall amplíssim de possibilitats però s'ha de fer un esforç per no perdre't amb tants camins i dreceres que, al final, et fan el camí més llarg i potser inconsistent. No ens fa por la tecnologia però som conscients que no s'ha de perdre de vista quina és la nostra professió, que el món digital ens la pot millorar però no l'hem de convertir en una altra cosa completament diferent. Per això, la nostra publicació és tan senzilla tècnicament. La millor opció per fer periodisme i fotoperiodisme, pensem, que és visitar els llocs, escoltar amb atenció, ensumar la notícia, confiar amb la gent però desconfiar de qualsevol informació, decidir amb rapidesa, preguntar, interpretar què hem vist a partir de la nostra preparació i després contar-ho, i intentar fer-ho amb una certa alegria. I divertir-se, passar-hi gust. No pensem que la feina ens dignifiqui ni que tot s'hagi de fer amb un esforç suprem, no és això la vida. Aquest és un concepte molt burgès que, amb tot el respecte per la burgesia, no compartim. I res més! Aquest és el nostre repte periodístic amb el món de la cultura catalana i una font important de plaer.

SEBASTIÀ BENNASAR I CARLES DOMÈNEC (Revista Bearn)

La revista [Bearn](#) va néixer el passat setembre i dedica la seva atenció a la literatura feta en català arreu del territori on se'n parla. La nostra aspiració és ser el suplement cultural digital de molts mitjans de comunicació d'arreu del país i a la vegada un portal independent on el criteri dels periodistes que la fan és el que decideix els continguts.

Catorze: la idea podria enamorar-te

Eva Piquer. Barcelona. / 12.06.2014

No sóc ningú per opinar sobre els nous models de periodisme. No he descobert el secret per fer viables els mitjans digitals. Ni tan sols sé fer un pla de negoci com cal. Això sí: he gosat muntar un mitjà digital des d'on fem periodisme i creació i, amb perdó perquè la paraula espanta, cultura.

Catorze és un projecte modest, que neix carregat d'il·lusió i d'incerteses. No sabem cap on evolucionarà ni si es farà gaire gran. Fa de mitjà de comunicació, sí, també, però sobretot vol ser una plataforma per a la creació artística. Hi ha més contes que articles. Hi ha textos sobre llibres, pel·lícules, cançons, art, teatre i aquestes coses que ens enriqueixen i ens multipliquen la vida. També hi ha il·lustracions, poemes recitats i seccions personals. I entrevistes a fons, fetes al marge dels imperatius promocionals, que ens serveixen per descobrir creadors.

No aspirem a fer un periodisme combatiu, no és la nostra lliga. Aspirem, només –només?–, a ser, fer i encomanar cultura. Des de la llibertat absoluta i irrenunciable. I amb un filtre de qualitat.

No m'atreveixo a preveure res sobre el futur del periodisme. Fa un quart de segle que em dedico al periodisme cultural, però em sento més escriptora que periodista. Intueixo que la necessitat de llegir textos que valguin la pena, pel fons i per la forma, sempre hi serà. En quin format? Vés a saber. Fa anys semblava que els llibres de paper estaven condemnats a desaparèixer, però mira: els llibres digitals no acaben d'arrencar i els llibres de paper no acaben de morir.

Abans, de la cultura, se'n podia viure o malviure. Ara, no. La crisi econòmica, la creença que els continguts són de franc i un IVA criminal s'han carregat un sector essencial.

Abans, del periodisme, se'n podia viure o malviure. Ara, ni de broma. La crisi econòmica, la consegüent davallada de la publicitat, el pecat original d'haver abocat els continguts a Internet de franc, la multiplicació dels emissors i la caiguda en picat dels preus que cobren (si cobren) els articulistes s'han carregat un ofici indispensable.

En aquest context, arribar a consolidar un mitjà digital a favor de la cultura sembla un objectiu utòpic. Un repte com una casa de pagès. Però a *Catorze*, amb un punt d'inconsciència i un punt d'esperança, volem intentar-ho. Perquè la idea ens enamora. I perquè els reptes fàcils no són tan apassionants.

Eva Piquer. Editora i directora de *Catorze*

Més de dos són multitud

Ruta 1714. / 13.06.2014

Núvol té l'honor de presentar-vos aquí el setè capítol de Reis de sorra, una novel·la que us podeu descarregar i llegir per episodis cada dijous des de l'app Ruta 1714. Seguiu amb atenció els personatges d'aquest relat, que es mouen entre la Barcelona del set-cents i la d'avui. La seva protagonista, Bruna Arderiu, té comptes a Twitter i Instagram, on publica a temps real els esdeveniments de la novel·la.

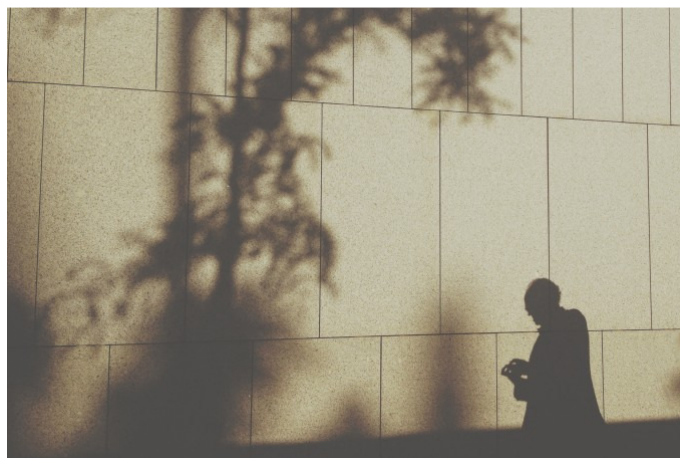

Foto: @josoclabruna

Aquell matí Eduard König estava de molt bon humor. Sens dubte, la cantata barroca que sonava a tot volum a l'habitació hi tenia alguna cosa a veure. El barber de l'hospital acabava d'afaitar-lo i ara li retocava els pèls rebels que se li havien anat acumulant a les patilles durant l'hospitalització. König duia un batí de seda de color bordeus a sobre d'un pijama de cotó negre i estava assegut a la butaca amb l'esquena ben dreta, seguint els compassos de la música amb les mans.

–Vaja, torno més tard– es va excusar la Bruna, una mica nerviosa, quan va entrar a la 307.

–No, maca. Faci el favor de passar. Ja començava a pensar que se l'havia endut el vent. A on s'ha ficat tots aquests dies?

–Mm... Ehh... Temes familiars. Torno d'aquí a una estona, senyor König– va repetir la Bruna.

–Jo ja acabo– va intervenir en Ferran, el perruquer–. ¿Has vist que guapo que ha quedat el nostre pacient?

La Bruna no va contestar.

–Au, senyor König. Ja està llest. Així és com m'agrada veure'l, eh? Mantingui aquesta actitud, i en quatre dies ja serà a casa. I tu, Bruna, cuida'l bé. El senyor König està fent grans progressos.

Quan es van quedar sols, la Bruna va fer com si res i va començar amb les rutines mèdiques del dia. Va entregar-li el seu vaset de medicaments i, mentre li prenia el pols, ell li va preguntar.

–Com es troba, senyoreta Arderiu? No fa bona cara.

Aquell home la treia de polleguera. Quin cinisme! Doncs és clar que feia mala cara. A ell, en canvi, se'l veia encantat de la vida i el seu somriure, ateses les circumstàncies, a la Bruna li resultava d'allò més provocador.

–Deixi's de brometes, senyor König –va xiuxiuejar la Bruna perquè ningú no els sentís, encara que el so de la música ja contribuïa a emmascarar la conversa–. M'ha d'explicar unes quantes coses ¿no li sembla?

–Sí, té raó. Perdoni si l'he incomodat amb el meu bon humor. És que avui em trobo en plena forma. El jove Zajević es va posar en contacte amb vostè?

–Sí.

–Perfecte. És un xicot honrat, nebot d'un vell conegut i, si fa falta, ens podrà donar un cop de mà. Miri, només li demano que m'ajudi a salvaguardar algunes de les meves possessions durant un temps. Res més. Hi ha qui vol aprofitar-se de la meva fragilitat actual i extorsionarme. Necessito que em guardi uns objectes en un lloc segur fins que jo hagi sortit d'aquí.

–Però, per què m'ho demana a mi, si no em coneix de res?

–Senyoreta Arderiu, el destí la va posar en el meu camí. Si no fos per vostè, jo ara seria mort o, pitjor encara: estaria assetjat, i ni la premsa ni la policia em traurien l'ull de sobre. Els brètols que em van assaltar aquella nit haurien estat capaços de qualsevol cosa, si vostè no hagués arribat a temps.

–Si són tan perillosos com diu, ha de parlar amb la policia immediatament.

En aquell moment va entrar a l'habitació un home amb l'uniforme blau del servei de manteniment que els va explicar que venia a arreglar la balda de la finestra. La tanca estava espatllada des de la nit en qüestió. La Bruna i en König van parar de parlar.

–Bona música– va comentar l'operari per trencar el gel.

La veritat és que la Bruna es feia creus amb els privilegis que se li atorgaven a en König a l'hospital. S'havia fet portar un aparell amb altaveus en el qual posava música a plaer. Pel que la noia havia pogut descobrir per Internet, Eduard König era un aristòcrata, d'origen alemany, que col·leccionava art i freqüentava les més altes esferes de la societat catalana i espanyola. Devia ser un peix dels grossos per poder gaudir de totes aquelles llicències.

–Senyoreta Arderiu– va continuar en König confidencialment, després d’intercanviar unes paraules de cortesia amb l’operari i assegurar-se que estava centrat en la seva feina—. Només seran uns dies. No tinc ningú més a qui recórrer. I ja li vaig dir que la recompensaré amb escreix. Zajević ens pot ajudar. Confii en ell. I no ha de preocupar-se de res. Cap d’aquests degenerats –va dir baixant encara més la veu– podrà relacionar-la amb mi.

–Cap d’ells, eh? Doncs miri això–. la Bruna es va treure de la butxaca uns papers arrugats i els hi va llançar. Eren les còpies de les fotos que li havia donat l’Stefan.

A en König li va canviar la cara i la va mirar amb una expressió de pànic que a ella ja li era familiar.

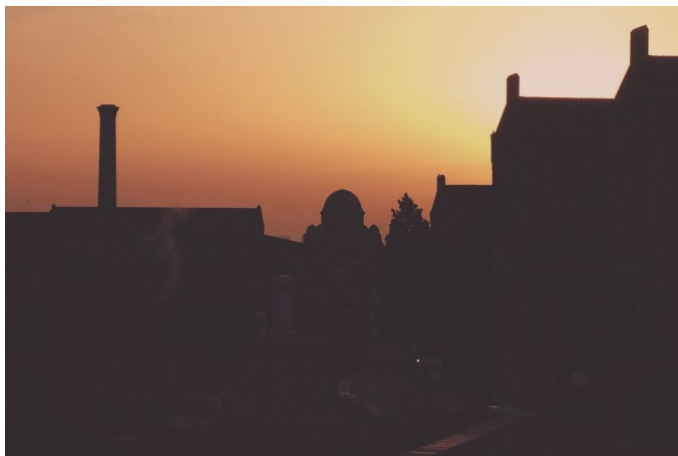

Foto: @josoclabrina

–Eduard, *my dear!* Com estàs? Ah! Ja veig que molt ben acompanyat–. Més visites a la 307. Qui ara entrava, dominant-ho tot amb una gran seguretat personal i aromes de Chanel número 5, era una mena de versió sòbria i refinada de la [Cruella de Vil](#) interpretada per Glenn Close el 96.

Bruna la va repassar de dalt a baix, però en König es mantenia absort mirant la butxaca de la bata de la noia, on ella, de pressa i corrents, havia tornat a amagar les fotos.

–Ui... qualsevol diria que faig nosa– va continuar la dama fent veure que la situació la divertia, però clarament disgustada per l’absoluta indiferència amb què l’havien rebut.

***Infinit. Història d’un moment*, Gabriel Josipovici**

Xavier Serrahima. / 13.06.2014

No crec que sigui cap exageració afirmar que un dels grans descobriments literaris de la temporada passada fou el ***Moo Pak*** de **Gabriel Josipovici**, publicat per Raig Verd en català i Còmplices Editorial en castellà, en esplèndides traduccions de **Ferran Ràfols Gesa** i **Juan de Sola**, un d’aquells llibres exigents que, si li dedicaves l’esforç i l’atenció que requeria, et retornava al goig per la literatura.

Després que Raig Verd edités no fa pas gaire ***Era broma***, el mes de març Còmplices dugué a les llibreries, amb idèntics traductors, una altra obra del mateix autor, ***Infinit. Història d’un moment***, que presenta força similituds amb la seva òpera prima a Catalunya. Com en aquella, també és un sol narrador qui explica, en llargs, llarguíssims, proustians, quasi inacabables, paràgrafs, la història —i el que és més important— els pensaments— de l’incatalogable i iconoclasta músic Tancredo Pavone.

Gabriel Josipovici

Amb la diferència que aquí no és el seu (teòric) company de passejos el que ha anat recollint les seves idees i impressions —de tota mena (“Em va parlar de totes les coses imaginables. Especialment quan anàvem en cotxe”), però sobretot de caire artístic— sinó el seu criat i xofer: “El senyor Pavone parlava i jo escoltava”. I ho feia no tant perquè ell se l’escoltés, sinó, en realitat, perquè tenia la necessitat de fer-ho: “No parlava amb mi, parlava amb si mateix. O potser amb una persona imaginària”, (p. 101); perquè, com ell mateix li confessa: “parlar em fa bé”.

Reflexions que es refereixen a la música i a la composició musical —“Un músic de veritat [...] s’ha creat un espai de solitud dins seu que és on s’escriurà la música”—, però que, en el fons, s’estenen a qualsevol mena de creació artística que tingui la intenció de deixar una petja, de convertir-se en el més autèntic reflex de l’esperit humà, d’aquella única característica que possibilita l’*homo sapiens* de vèncer la contingència i la condició forçosament efímera de la vida, d’esdevenir immodidor.

I no pot tenir més clar quin és el mitjà que cal emprar per obtenir aquesta pervivència artística, què és el que cal cercar —i, per tant, oferir— quan hom crea: “Ben aviat vaig intuir que la capacitat més sorprenent de l’art [...] no era l’abstracció [...] ni tan sols la bellesa, sinó l’autenticitat”; “La superficialitat està devorant el món [...], i els artistes i els intel·lectuals [...] no haurien de buscar les profunditats i no haurien de buscar la superfície, haurien de buscar la veritat”. Raó per la qual el compositor se sent realitzat atès que “He fet el que volia fer, i també el que havia de fer”.

Alhora que una interrogació o estudi sobre el fet artístic, el llibre esdevé una ferma i convençuda defensa de la llibertat de criteri, de “[l]’esperit lliure”, oposat per complet al gregarisme, a la “idiòcia” de tots aquells que es deixen portar, que admiren una obra d’art en concret “només perquè els han dit que és una obra mestra”; a aquelles ombres d’homes que han perdut —o, més aviat, renunciat voluntàriament, a la més alta, exigent (i humana) de les nostres capacitats: la d’escollir o decidir allò que volem fer —i, per tant, que volem ésser.

La seva crítica a l’homogeneïtzació i a l’adotzenament, a “l’esperit de submissió”, és tan incisiva com ferotge, sense cap mena de contemplacions: “Quanta gent coneixes al llarg de tota una vida que no es limiti a seguir el líder?”; “A molts dels que veus caminar cada dia al teu voltant [...] els han lobotomitzat. Castrat. [...] Hem de reconèixer el fet i hem de saber estar-hi per sobre. És un deure que tenim en primer lloc amb nosaltres mateixos, però també amb el món que ens ha creat tal com som, que ens ha fet ser nosaltres, i no cap altra persona”.

Amb tot, aquest intent constant de transformar una gran part de les frases en definitives, en categòriques, en màximes o adagis gairebé incontrovertibles, dignes de passar a la posteritat (o, si més no, d'entrar a formar part de qualsevol recull de citacions literàries de mèrit) presenta un perill, que Josipovici no sempre supera: el d'acabar estirant més el braç que no pas la màniga.

O el que és el mateix, el perill que la bellesa o la rotunditat de la frase s'imposi a la seva veritat o versemblança. I en la novel·la hi trobem, ací i allí, mostres d'una tal imponderació. Verbigràcia: "El piano és un univers [...], no és un món, no és un país, i segur que no és un saló, és un univers".

Un petit handicap que no minva pas l'atractiu, l'interès ni la qualitat d'una obra exigent i compromesa, que cal llegir amb atenció i continuïtat, dedicant-li el temps que requereix —i exigeix—, car "Si no t'enfrontes a les coses amb l'actitud correcta, sempre et quedaràs a la superfície". I en aquest cas, quedar-se a la superfície significa quedar-se molt i molt lluny, molt i molt a l'escapça. Ras i curt, significa no haver-hi entès (quasi) res.

Del que cadascú hi hagi d'entendre, és clar, perquè llegir de manera unívoca aquest llibre — que convida amb tant convenciment com coratge a la llibertat de pensament—, seria, segurament, el major dels errors possibles.

Anna

Montse Camps. Terrassa. / 15.06.2014

L'Anna tenia una bellesa excepcional. Un rostre perfecte amb els ulls de color gris càlid envoltats per unes pestanyes llargues i espessíssimes. El nas, recte i no molt llarg. La boca lleugerament gruixuda i d'un color vermell cirera que es desfeia quan somreia. Era alta però no massa i la pell rosa i suau des de la cara fins als dits dels seus peus minúsculs. Un coll llarg i unes espatlles rectes. Uns pits harmoniosos i una cintura estreta amb uns malucs ben definits. El seu gran encant, però, era el cabell castany, brillant i ondulat que li queia suaument fins arribar al mig de l'esquena.

Foto MartinAcewood

L'Anna era perfecta i la seva presència pertorbadora deixava sense alè homes i dones, nens i vells. Quan passejava pels carrers del poble tots s'aturaven mentre passava i es quedaven bocabadats observant com s'allunyava deixant darrere seu un perfum de roses i liles i a pluja acabada de caure que els deixava marejats de plaer durant hores. Quan va néixer, el metge va haver de sortir de la sala de parts perquè, de sobte, un baf somort li va emboirar els ulls. La llevadora i la infermera es van quedar soles i van haver d'atendre mare i filla sense la presència segura i experta del tocòleg que havia atès centenars de dones durant

anys sense haver tingut mai cap problema. Més tard es va saber que el vell doctor va començar a plorar aquella mateixa nit i que no va parar de fer-ho fins que va morir poc després mentre era a la consulta llegint un llibre sobre encanteris. La nena va créixer sana tot i que la seva mare, que acabava d'enviudar, es va negar a donar-li mamar. Mai es va saber per què però tots comentaven que la va rebutjar quan, acabada de parir, van posar-la sobre el pit i va descobrir que els plors no eren plors sinó un estrany cant fet de set notes i que els seus ulls eren tan immensos que la deixaven sense esma. La va apartar immediatament dient que se sentia incapaç de donar la seva llet a un ésser tan extraordinari. Sempre la va cuidar però mai la va abraçar i la nena va anar creixent embellint dins d'un bressol en mig d'una habitació solitària. Sense pares, sense germans, amb una mitja mare, l'Anna va aprendre a llegir i a sumar i a multiplicar en una escola amb només trenta alumnes repartits en petites classes on es barrejaven nenes i nens de diferents edats. Era llesta i aprenia molt ràpid tot el que li ensenyava la mestra, que tenia una cara d'espant permanent. No tenia amics tot i que tampoc la rebutjaven. Senzillament callaven cada vegada que entrava a classe o corria pel pati, jugant sola un joc que s'havia inventat. Mai ningú la va veure enfadar-se o plorar o cridar. Perquè l'Anna també era dolça i tenia sempre un mig somriure que ningú sabia per què hi era. Així es va fer gran mentre el poble es feia petit, cada vegada amb menys habitants, menys vells i menys joves. Els nens van créixer i van marxar i només van quedar quatre cases habitades mentre la resta queia a poc a poc a trossos, ressecades per la soledat i l'aire gelat de la zona. Perquè allí sempre hi bufava un vent constant i els llençols i les tovalloles esteses volaven pels carrers estrets i quan s'acabava el dia els havien d'anar a buscar i cada veí havia de triar quina era la seva.

Un bon dia trist i ennuvolat va arribar el nou metge al poble. Era força jove i la seva cara tenia una serenor que va aconseguir molt aviat que tothom li tingués confiança. Es va instal·lar a l'antiga casa del tocòleg, una casa no massa gran de color vermell amb la porta blanca. El primer dia ja hi va penjar el rètol "Josep Plans, medicina general". Tots van estar molt contents que per fi hi hagués un metge nou i jove que els estalviaria haver d'anar al poble del costat. La consulta va funcionar bé tot i que realment tenia poca feina. Hi havia molt pocs habitants. Malgrat tot, cada dia s'hi acostava algun vell amb grip o constipat o algun home s'hi arribava amb una ferida que s'havia fet llaurant.

Un matí l'Anna es va despertar amarada de suor i la seva mare, sense tocar-la i mirant-la de reüll, li va dir que anés a la consulta del nou metge, que potser havia enganxat algun virus. Sense queixar-se, com sempre, mig somrient, com sempre, la bella Anna va anar a la consulta. El metge la va atendre de seguida i quan la va veure les mans van començar a tremolar-li i el seu cabell negre va descobrir, de sobte, un cabell blanc prop del front. Tot i això la va visitar i les seves mans van recórrer el seu front calent per la febre, va palpar els seus ganglis inflamats i va mirar les entranyes del seu coll. Li va dir que tenia una senzilla amigdalitis però que havia de fer repòs i beure molt líquid. Ella li va donar les gràcies amb el seu cant cristal·lí i ell la va citar per la setmana que ve. Quan va sortir de la consulta ell va saber que estava destinat a ella i des d'aquell instant no va deixar de pensar en el seu coll llarg, els seus ulls profunds i el seu cabell brillant i màgic. La va anar a veure dos dies més tard amb l'excusa de saber com evolucionava la seva amigdalitis. I des de llavors hi va anar cada dia, setmana rere setmana, mes rere mes fins que ella, amb la seva mirada fonda, li va dir que sí, que es casaria amb ell. I llavors la mare va sospirar profundament i va saber que, quan ella marxés de casa, tornaria ser feliç i lliure i mestressa de la seva vida i va sentir una gran pena pel flamant marit que s'enduia tota la bellesa i tristesa del món.

Va ser un casament ràpid i senzill. A l'església hi van anar alguns veïns. La mare va dir que no es trobava bé i es va quedar a casa. No hi va haver lluna de mel perquè ell tenia feina i perquè ella preferia estar-se a la casa nova, decorant-la al seu gust. Només van passar tres mesos quan l'Anna va saber que estava embarassada. No es podia ser més feliç en aquella casa. El metge li feia petons a cada moment i ella se sentia viva per primera vegada mentre notava com aquell ser creixia lentament al seu ventre. Van passar els mesos fins que aquell petit va decidir que ja era moment de sortir a la vida. Va néixer un u de maig. El part va ser ràpid i el cap blavós i el cabell negre van aparèixer sense massa problemes. L'Anna el va amanyagar entre els seus braços i el nen va començar a plorar. Plorava i plorava sense parar i ella ho va interpretar com un bon presagi de vida i salut. Tres dies més tard se'n van anar a casa. L'Anna el va envoltar de mantes perquè no es constipés però a través de la roba encara se sentien els plors sense consol de la criatura. Va pensar que al bressol se sentiria més tranquil i a gust però el nen va continuar plorant dia rere dia, nit rere nit. Incessant, inesgotable, terrible. Durant les primeres setmanes els plors semblaven normals en un nen acabat de néixer i els habitants van acceptar-ho amb un somriure. "Els nadons, ja se sap". Però a poc a poc els crits inacabables van començar a travessar les parets i a ficar-se a les cases i a clavar-se als cervells. Fins i tot el capellà es va acostar a la casa per saber si tot anava com havia d'anar però va haver de marxar al cap de poca estona envoltat per un núvol de plors esgarrifosos que li van provocar migranya durant dos dies. La veu del nadó omplia els carrers, feia callar els udols dels gossos i les campanes de l'església. Els veïns no parlaven de cap altra cosa i entre plors i plors s'escribaven els uns alts altres dient que allò no podia continuar així. Un dia van decidir que una comitiva anés a casa del metge per exigir que el nen callés si no volia respondre de les conseqüències. Ho van fer i el jove metge es va desfer en disculpes i va prometre que el seu hereu aviat deixaria de molestar. Van sortir commoguts per la seva cara trista i ullerosa i van decidir donar-li uns dies de marge. L'Anna va sentir tota la conversa tancada entre les quatre parets de l'habitació del seu fill. No havia sortit d'allí des que havien arribat de la clínica i va descobrir que els seus plors eren eterns. Ho va intentar tot: el banyava en aigua tèbia, el perfumava amb colònia fresca, el pentinava amb un raspall suau, li posava vestits nous. Però el nen plorava i plorava i el seu plor es tornava un bram esgarrifós quan ella intentava donar-li mamar. Cada vegada que li acostava el pit el petit apartava la cara i les llàgrimes li queien a raig per les galtes vermelles per l'esforç. L'havia d'alimentar amb biberons i en el moment que xuclava del fals mugró semblava que es calmava una mica.

Foto tonyhall

Una nit la lluna entrava tímidament per la finestra mentre ella es raspallava el cabell davant el mirall de l'habitació del nen, on havia posat un matalàs per poder estar més a prop seu. Amb la llum apagada de l'habitació, la lluna reflectia els seus cabells llargs que brillaven més que mai. Es va mirar de fit a fit i ella mateixa es va commoure. Era la imatge més bella que havia vist mai. Els seus propis llavis, els seus propis ulls, el seu propi coll. Tot era tan esplèndid i perfecte que gairebé entenia que la gent s'encongís quan passava davant seu i que el seu marit es tanqués al despatx per descansar de la seva presència. Ella mateixa vivia angoixada cada dia, incapaç d'acceptar la seva meravellosa essència. Sempre s'havia tingut por. Una por profunda, immensa, lacerant.

I llavors se'n va adonar. Ho va entendre.

Va somriure. Va agafar unes tisores i, respirant fons, va tallar-se un floc de la cabellera. El va deixar caure. Es va mirar i va seguir. Cada vegada amb més força. Tanta que aviat es va veure només un cap rodó, perfecte, amb només quatre grenyes que li queien per l'esquena. Es va tornar a mirar al mirall i va saber que només era el primer pas. No li va costar res. No va sentir res. Va enfonsar la punta de les tisores al front i es va tallar la cara fins als llavis. Una enorme ferida li va cobrir la cara i la sang li va deixar xopa la camisa de dormir. La cara deformada de l'Anna descobria ara una ganyota terrible. Es va acostar al seu fill i el petit va callar. I llavors va acceptar les seves carícies i els seus petons mols i va prendre amb delit la seva llet.

I al poble es va fer el silenci i el vent es va calmar i els llençols i les tovalloles van deixar de voleiar d'un pati a un altre.

Casa del pare, casa de la mare...

Maria Glòria Sospedra. Barcelona. / 16.06.2014

—laia, sóc el Marc, sóc al cole i no em trobo bé. Aquesta setmana em toca amb el papa, però no contesta al telèfon!

De camí a l'escola, anant a buscar el meu nét d'onze anys, pensava en la situació actual de moltes famílies i en els discutibles avantatges de la custòdia compartida: cada setmana canvi de costums, de rutina, d'espai... Es fa estrany sentir dir a la canalla: *me'n vaig a casa el papa, o a casa la mama, i no a casa meva!*

No fa gaires anys ens pensàvem rics: els bancs ens empenyien a creure'ns-hi: Crèdits de llarga durada per comprar ostentosos habitatges i cotxes de gamma alta, que excedien, en la majoria dels casos, les nostres possibilitats. (Per a ser justos, hauríem hagut de fer constar, a les bústies, els noms dels nostres copropietaris i *benefactors*: Laia Castells, Jordi Grau, i Banco Hispano Americano. O "La Caixa" o el Banco de Santander!) Les parelles van esdevenir trios; compartint la vida amb una sogra malvada: *la hipoteca!* Des que l'economia ha començat a trontollar i ha petat la bombolla al·lucinògena que ens havia *flipat* a tots, s'han deteriorat moltíssim les relacions humanes des de tots els punts de vista. Les durades de les relacions afectives són proporcionals a les dificultats per arribar a final de mes, a les restriccions del lleure, a la dependència forçada dels pares...

La feina, quan es fa de gust, és un gran refugi; l'aparador on mostrem el millor de nosaltres mateixos: l'actitud, la manera de vestir, la pulcritud... A la feina sempre fem bona olor: Paco Rabanne, Dior, Lancôme són rèpliques d'antigues aromes de menta i de mirra, d'ungüents i de bàlsams... *No fa sempre bona olor aquell que sempre fa bona olor*—diu Marcial en un dels seus epigrames. Sí. Els nostres fluids corporals que poden quedar a casa. A la feina, no hi tenim els fills que ploren, que reclamen constantment la nostra atenció. Potser seria convenient fer un màster accelerat adoptant temporalment un nen per comprendre com ens canvia la vida la responsabilitat de ser pares... Seria un bon mètode anticonceptiu?

La casa dels pares és sempre la casa dels fills; però la casa dels fills... és la casa dels fills! Els avis continuem sent el pal de paller de la nostra *tribu*, però aïllats! Em miro la vitrina dels avis—que van morir a casa nostra— i veig dos petits micos ennegrits pel pas del temps, abillats amb vestits de feltre vermell i verd. L'un porta un violí i l'altre un tambor; encara funcionen. Els dono corda i toquen i ballen. Després els deso al seu lloc. Als avis cangurs, ens passa el mateix. Ens posem en moviment per anar a buscar els nens a l'escola, per donar-los el berenar, el sopar, per banyar-los i eixugar-los amb tovalloles calentes; per explicar-los històries que potser algun dia repetiran als seus fills... Però, a part dels dies que "ens toca", estem desats! Pocs són els dies de festa, i d'estiu, que compartim taula i conversa. Pocs són els dies del regal d'una trucada per dir: pares, com us trobeu?

Començo a preparar el dinar. Obro la nevera i cauen uns quants fulls i el *magnet* que els subjectava. Els recullo, una pila d'acolorits dibuixos naïfs, amb dedicatòria: Per als millors avis del món. Ens sentim pagats. Com els micos, seguirem ballant.

Aspectes col·laterals de la coronació

J. Ignasi Gras . Barcelona. / 19.06.2014

Capítol I: “¿I jo què em poso?”

L'empenyament de l'alta societat madrilenya i la seva circumstància.

Això de l'abdicació i la coronació ha caigut com una galleda d'aigua gelada sobre els ja de per si castigats i menystinguts membres de l'alta societat capitalina.

El portaveu del grup més qualificat ens ha declarat: “Això que ens ha fet aquest camàndules d'en Joan Carles no té perdó de Déu! Mira que si és veritat que fa mesos que ho té coll avall i que fins i tot en Rajoy i en Felipe González, que fet i fet són uns poca pena, estaven avisats!”

Ni una ànima | Vinyeta d'Adam Fabra Ruiz, @repbananera_cat

El fet és que aquest a corre-cuita que han organitzat entorn del Joan Carles, que cada dia està més feble, pobret, similar al d'aquelles parelles que feien Pasqua abans de rams i la seva benemèrita família procurava amagar les vergonyes de la millor manera possible, i queien en situacions estrofolàries i ridícules, doncs bé, com dèiem, amb aquest a corre-cuita desafortat i sense avisar... ara mateix, els pobrets de l'alta societat no saben què posar-se per a l'ocasió.

I mira que l'ocasió és de les que no es donen cada dia, eh! Com si es tractés de passejar per la catifa vermella d'un festival cinematogràfic o fins i tot dels Oscars! Que estaran les càmeres de la tele retransmetent l'esdeveniment, calgui o no calgui, matí, tarda i nit. I els fotògrafs, ah, mare meva, els fotògrafs! Què dirà la gent si no ens veu estrenar roba de grans dissenyadors!

Bé, mirat amb el desassossec que pateixen, ells, els mascles, encara tenen un passament. Se'ls engomina de dalt a baix i la cosa pot funcionar. Només han d'estar atents a no tocar-se perquè quedarien enganxats.

Però elles! Elles no poden sortir en qualsevol cosa i aquests dies els ha enxampat en molt mala situació i predisposició: en calces, per entendre'ns. Ara mateix no tenien previst, de cara a l'estiu, cap esdeveniment important per lluir vestit, barret, sabates i bossa, s'entén, perquè el més important és ensenyar pell morena i peces de roba minúscules... no, no, impossible, fins i tot n'hi ha alguna que no vol anar-hi perquè no té res a punt, nou i vistós, car i llampant per posar-se a sobre i a sota, que mai se sap tractant-se de la monarquia.

Però, encara que el disgust no els hi tregui ni el Jorge Javier donant-los la raó, a les penes punyalades i darrere gots de vi! Sempre hi ha solucions, per poc que t'hi posis a pensar. Cosa difícil, evidentment, però sempre hi ha qui neix amb un do natural, vés a saber qui són els seus pares!

El cas és que un dels més eixerits i preparats de la colla va dir "Eureka! Ho tinc! Sastreria Cornejo!" I es va quedar una estona complagut recordant com n'era, de collonut ell mateix i que no se'l mereixien.

"Sastreria Cornejo?" van preguntar els altres. "Sí, en Cornejo ens salvarà!", que respon l'espavilat. I els problemes s'han acabat de sobte fent una visiteta als magatzems d'aquesta centenària o mil·lenària sastreria teatral i cinematogràfica, famosa en el món mundial dels professionals de la cosa. Aleshores, per evitar baralles i allò de "jo vull el de Maria Cristina", "jo el d'Isabel II", "jo el d'Isabel la Catòlica", "jo el de Joana la Grillada"... s'ha acordat no anar vestit de rei ni de reina, i sí de personatges modèlics de la història de les espanyes.

Així, davant de la incrèdula i espaterrada mirada del món, i els seus representants a la capital del regne, durant els fastos de la coronació i entronització hi haurà grups (com les colles de Carnestoltes, per entendre'ns) de "gente bien" vestit de succedanis de glòries pàtries (aquí s'ha d'entendre que s'ha hagut de fer coincidir els gustos personals amb els vestits que hi ha als penja-robes, és a dir, que se n'hagi fet una pel·lícula històrica, a poder ser una gran superproducció hollywoodenca): una comparsa anirà amb les vestimentes de don Pelai i els seus sequaços; una altra, amb les de les hosts del Cid; l'Agustina d'Aragó també tindrà els seus imitadors; se sap que hi ha hagut batusses per anar vestits com els herois del 2 de maig, dels invasors d'Amèrica i de tot tipus de generals: Moscardó, Prim, Primo de Rivera, Tejero (no cal mirar prim), el Capità Tro, Franco, Armada..., mentre que els místics, escriptors, artistes plàstics i altra tropa no han aconseguit massa adeptes.

Un cas especial són els qui aniran guarnits de cantants famosos: així, hi veurem una comparsa del Ramoncín i els seus col·legues de la SGAE; una altra de folklòriques d'ahir, d'avui i de sempre; encara una més dels protagonistes de l'anunci de loteria del Nadal passat...

Te Deum

Ruta 1714. Barcelona. / 20.06.2014

Núvol té l'honor de presentar-vos aquí el vuitè capítol de Reis de sorra, una novel·la que us podeu descarregar i llegir per episodis cada dijous des de l'app Ruta 1714. Seguiu amb atenció els personatges d'aquest relat, que es mouen entre la Barcelona del set-cents i la d'avui. La seva protagonista, Bruna Arderiu, té comptes a Twitter i Instagram, on publica a temps real els esdeveniments de la novel·la.

Foto: @josoclabruna

La reina anava de dol. I hi anava encara pel seu cunyat Josep I, però també, i sobretot, per honrar els coronels Stanhope i Montaner, morts en combat pocs dies enrere en defensa de la fortalesa de Cardona.

El dol per a Josep, a hores d'ara, era pur protocol. La mort dels seus dos militars, en canvi, la commovia de tot cor. Havien lluitat sense treva ni descans contra les tropes de Muret per salvar del domini borbònic el castell, la vil·la i les seves demarcacions. La de Cardona havia estat una victòria fonamental per a la causa austriacista. Era, a més, el primer triomf geopolític d'Elisabet Cristina com a governadora del Principat en absència del seu marit. Acorralats com estaven els catalans pels fronts nord i sud, una derrota en el flanc central hauria estat catastròfica i hauria desencadenat la caiguda imminent de la capital.

Aquell dijous 31 de desembre del 1711, el *Te Deum* que sonava a la catedral de Barcelona, unit a l'olor de la mirra i encens, i al goig d'assaborir la victòria, feien que la reina lluís un port majestuós. Amb ella, hi havia el mariscal Guido von Starhemberg, el Vilana i la plana major dels Tres Comuns. Tots reunits per celebrar la victòria i venerar l'estrateg allí present que l'havia fet possible: Starhemberg.

El comte de Traun, ajudant de camp del mariscal, havia explicat a la reina que aquest havia estat brillant en la seva última acció coordinada.

—Sa majestat, només un geni militar de la talla de Starhemberg hauria estat capaç d'una gesta així. La precisió mil·limètrica amb la qual va planificar, des del seu lloc de Prats de Rei, els moviments de totes i cada una de les tropes, va ser superba. Superba, amb totes les lletres, altesa. Qualsevol diria que era allí mateix, amb els seus homes, als Escorials i al Pont de la Coromina.

Carles ja l'hi havia dit: la deixava en molt bones mans. Van ser dies durs per a la reina. Durant els dos mesos que va durar el setge a Cardona, li havia costat Déu i ajut conciliar el son a les nits. Sentia sobre la consciència el pes de totes les vides humanes que es perdien, la responsabilitat de satisfer els somnis de llibertat del poble i també el compromís de no defraudar el seu marit.

Sort que tenia el Vilana al costat. Formaven un bon tàndem; d'això no en tenia cap dubte. Elisabet Cristina recordava la resolució amb què els dos havien actuat, a finals de novembre, quan havien rebut la crida expressa de socors de Starhemberg des del camp de batalla. Havien estat audaços i expeditius. El suport aliat no va tardar a desplaçar-se al front per mediació de la reina. I ella mateixa va ser qui va ordenar que aglutinessin els reforços estrangers amb els de les milícies i cossos nacionals.

El poder creava addicció, ho havia d'admetre. Elisabet Cristina se sentia orgullosa de la destresa amb què se sabia comportar en les situacions de risc i conflicte. No tothom tenia aquest do, pensava. També recordava amb gust els moments distesos amb el Vilana, quan es relaxaven davant d'una copeta d'aiguardent, al capvespre, després d'una intensa jornada de negociacions. Eren estones de repòs i intimitat ben merescudes.

Senyor, digneu-vos guardar-nos avui lliures del pecat Senyor, tingueu pietat de nosaltres, tingueu pietat.

Els càntics del cor de la catedral van cridar l'atenció de la reina. Va recordar llavors que el seu marit ja havia estat coronat emperador del Sacre Imperi Romanogermànic. Feia poc més d'una setmana, el 22 de desembre, a l'església de Sant Bartomeu de Frankfurt. Ara ella era l'esposa de Carles VI. Era emperadriu. Encara el trobava a faltar, sí, però ja no tant com en els primers dies. Començava a gaudir del seu nou estatus. I li agradava el zel i el respecte amb què els súbdits executaven les seves ordres. Sí, ja no l'enyorava tant. Però ara per ara no hi volia pensar més.

Que el vostre amor, Senyor, no ens deixi mai;
aquesta és l'esperança que posem en vós.
En vós, Senyor, m'emparo,
que mai no quedi confós.

Queremos tanto a Julio

Antoni Dalmases. Sabadell. / 25.06.2014

Amb motiu del centenari del naixement de Julio Cortázar (1914-1984) es pot visitar a la Casa Amèrica Catalunya l'exposició "Cortázar en Casa", un homenatge a l'escriptor argentí. L'exposició inclou primeres edicions dels seus llibres, fotos, cartes, postals, dedicatòries, objectes personals i llibres artístics on va col·laborar. La mostra, que ens acosta al Cortázar més íntim, es podrà visitar fins el 24 d'octubre.

Julio Cortázar

Queremos tanto a Julio. La paràfrasi del títol del conte és la contrasenya que se m'acut només arribar a la Casa Amèrica de Barcelona. Em rep una enorme fotografia de l'enorme Julio Cortázar que sembla jugar a sorprendre el visitant, sortint d'un forat de la paret. El joc comença. Jugar és un dels seus verbs predilectes, com es fa evident en la mostra "Cortázar

en Casa”, inaugurada el 19 juny passat, amb la presència, entra altres, de la seva vídua Aurora Bernárdez.

L'exposició, que va ser presentada amb una intervenció divertidíssima per l'escriptor peruà Fernando Iwasaki és un homenatge al centenari del naixement del gran Cronopio, visitant freqüent de Barcelona, on va viure d'infant durant una part de la Primera Guerra Mundial.

El recorregut per les sales desperta de seguida l'esperit juganer, crític i intel·ligent dels qui hem compartit tantes hores lliurats a l'atzar de la *rayuela*, divertint-nos fins al *final del juego* i viatjant pels *ochenta mundos* que ens proposa la seva obra. A través de tot el que se'ns mostra, anem reconeixent en mil detalls l'univers cortazarià. Hi trobem diverses edicions dels seus llibres, fotografies, originals de postals i cartes que va escriure -Cortázar era un corresponsal esplèndid i generós!-, textos inèdits i publicats de tota mena, objectes personals – una pipa, la màquina d'escriure, l'agenda...- i àudios propis, amb la seva profunda, calmada, inconfusible veu d'erres guturals –com una part de les esplèndides classes que va donar a Berkeley el 1980 o una peça sonora interactiva dels músics Machado i Pedroza sobre el relat *La vuelta al piano de Thelonius Monk*, que flanqueja l'amor pel jazz, constant en la seva obra.

Aquesta col·lecció de picades d'ullet, aquest goig de passió cortazariana, aquest regal als lectors, no hauria estat possible sense el treball pacient i apassionat d'un cronopio singular i generós, el barceloní Carles Álvarez Garriga, que no només és el comissari –més aviat “l'ànima”- de l'exposició i ha volgut compartir amb nosaltres els mil secrets que coneix del gran Julio, sinó que va tenint cura, sempre al costat d'Aurora Bernárdez – “mi nieto”, li diu ella- d'editar la ingent quantitat de “papelitos” que Cortázar va deixar escrits. És, doncs, gràcies al treball minuciós i constant del Carles, que hem anat coneixent molts textos dispersos, la ingent correspondència de Cortázar, les impagables classes de literatura de Berkeley –per al meu modest criteri, un llibre absolutament imprescindible. I ara ens regala aquesta mostra, que es pot completar amb el darrer llibre publicat, que li fa de catàleg, *Cortázar de la A a la Z*.

Aquesta és, doncs, l'exposició d'homenatge que es pot visitar a la Casa Amèrica fins al mes d'octubre. Un *collage* –com diu Carles Álvarez Garriga- que ens permet celebrar els cent anys d'un amic i conèixer l'univers de l'escriptor, l'intel·lectual, el juganer, el compromès, l'amant, el tendre, el polític, el professor, el melòman, el polièdric i enorme Julio Cortázar, a qui cal llegir de manera inexcusable.

Lletres i ciències, aliades en la creació

Isidre Grau. Barcelona. / 20.06.2014

Fins a quin punt hem superat la tendència a considerar les lletres i les ciències com dos compartiments estancs? No continuen els científics mirant-se les anomenades *humanitats* com especulacions poc serioses? Els artistes i creadors no titllen les teories científiques d'empatxos de racionalitat? Estan ben vistos els creuaments de fronteres, o encara s'espera que els científics acumulin articles en publicacions especialitzades, mentre els escriptors s'alimenten de la pura imaginació?

Carme Torras | © Pere Virgili

Aquestes i altres qüestions paral·leles van animar la presentació del recull *Científics lletraferits* el passat 10 de juny a l'Ateneu Barcelonès, oficiada pel doctor Joandomènec Ros, acompanyat de dotze dels vint autors que han participat en el llibre, tots amb un peu a cada banda del terreny de joc. No cal dir que hi va haver consens a lamentar que els estudiants hagin d'optar tan aviat per ciències o lletres, i que a partir d'aquesta divisió els programes d'estudi consolidin l'analfabetisme en el camp no escollit. Com també va ser ben rebut el testimoni personal de Carme Torras, experta en robòtica i novel·lista: la invenció literària reverteix positivament en la continuïtat de la tasca científica, ja que li insufla capacitat imaginativa i esperit de renovació.

Tot ens du a interpretar la creativitat humana com una actitud bàsica susceptible de ser treballada en diversos fronts, combinant l'esperit analític i racional amb la intuïció i la lliure imaginació. Com més interrelació hi hagi més beneficiada en sortirà l'obra final. Almenys aquesta va ser la convicció motor del projecte que ha culminat amb la publicació d'aquest llibre per la Revista Mètode de la Universitat de València, amb vint relats de ficció a càrrec d'escriptors procedents de la ciència o la tècnica.

Trencar els falsos murs entre les ciències i les lletres és l'objectiu primer de la iniciativa promoguda l'estiu del 2011 per **Jordi de Manuel**, biòleg, i **Salvador Macip**, metge, tots dos amb reconegut currículum literari. Sabien que seria una experiència pionera a escala mundial i van convocar diferents escriptors en actiu, de formació científica o tècnica, a escriure relats a partir dels seus coneixements professionals. El procés va durar dos anys llargs, amb revisions rigoroses, fins a configurar el conjunt que ara tothom pot llegir, amb una àmplia diversitat tant de branques del saber com de procediments literaris. Per guiar millor la lectura, els coordinadors van reblar la feina agrupant les històries per afinitats temàtiques en set apartats: Història, art i atzar, Vida i mort, Ciència i crims, Interfícies i jocs, Fer ciència, Paisatges naturals i humans, i Altres mons.

Científics lletraferits és, doncs, un recull de vint narracions degudes a **Marià Alemany, Sílvia Aymerich, Miquel Barceló, Daniel Closa, Anna Crusafont, Carles M. Cuadras, Martí Domínguez, Xavier Duran, Rosa Fabregat, Jordi Font-Agustí, Teresa Franquesa, Isidre Grau, Amàlia Lafuente, Salvador Macip, Jordi de Manuel, Joan Marcé, Miquel de Palol, Pere Puigdomènech, Carme Torras i Carles Zafon**, a més de comptar amb la col·laboració de l'artista Jaume Plensa en la il·lustració de la coberta i les pàgines interiors. A banda de rebre'l els subscriptors de la Revista Mètode, s'ha posat en el circuit de les llibreries perquè tothom pugui gaudir d'aquesta experiència única que fusiona lletres i ciències.

Són quimeres?

Ruta 1714. Barcelona. / 26.06.2014

Núvol té l'honor de presentar-vos aquí el novè capítol de Reis de sorra, una novel·la que us podeu descarregar i llegir per episodis cada dijous des de l'app Ruta 1714. Seguiu amb atenció els personatges d'aquest relat, que es mouen entre la Barcelona del set-cents i la d'avui. La seva protagonista, Bruna Arderiu, té comptes a Twitter i Instagram, on publica a temps real els esdeveniments de la novel·la.

Foto: @josoclabruna

A l'escola del Pol, aquell curs 2014, inauguraven activitat: el Festival de la Primavera. D'entrada, semblava una iniciativa interessant perquè sorgia d'una proposta dels mateixos alumnes, que l'equip docent, amb molt bona voluntat, havia incorporat en el seu programa i que alguns pares, molt predisposats, s'havien encarregat de coordinar. A la Bruna, tanta demanda d'implicació familiar, l'aclaparava. No trobava la manera de compaginar la seva jornada laboral i la del Víctor, amb les ocupacions domèstiques, familiars i personals, i a tot això, afegir-hi la participació en el dia a dia del col·legi. I, al cap i a la fi, tampoc tenia clar que aquell pes hagués de recaure en els pares.

L'Auditori estava ple a vessar. L'acte consistia en un concert en què cada curs interpretava un tema, triat prèviament entre tots amb sistema assembleari. El grup de cinquè havia optat per *Boig per tu*, la mítica cançó de Sau, ara en voga gràcies a [Shakira](#), i Piqué. El Pol feia els acompanyaments al teclat, la seva amiga Wei era l'encarregada de la percussió i el Martí, de la guitarra. S'hauria dit que era un dels moments més esperats del Festival. Per a la Bruna, per descomptat, perquè li queia la bava veient com tocava el seu fill. El Víctor no havia arribat encara i això la tenia una mica mosca. L'havia avisat que s'endarreriria a causa d'una reunió. Ella passava el temps d'espera amb la Dora en braços. I a la Dora no li agradava esperar sense poder gatejar.

“Blup”. S'havia oblidat de silenciar el mòbil. Tenia un whatsapp. Era de l'Stefan. El periodista feia més temps del previst que no donava senyals de vida. Dilluns, suposadament, havia tornat de Sèrbia i ja era dijous. La Bruna no volia donar cap pas en fals, ni mostrar-se impacient, així que tampoc s'hi havia posat en contacte. No entenia què havia pretès l'Stefan amb el cop d'efecte de deixar-li aquell coi de fotos a la carpeteta vermella. Per què no les hi havia ensenyat ell mateix quan l'havia tingut davant? I en König, per la cara d'esglai de l'altre dia, tampoc semblava que en sabés res.

“Hola Bruna”

“Perdona que no *et dic* res fins ara”

“El viatge de Zrenjanin ha sigut molt productiu”

“Tinc documents interessants i he parlat amb la senyora Francesca Boronat” “Podem veure’ns demà un moment?”

“Seré a la Biblioteca de Catalunya”

Ah! La Francesca Boronat, l’amiga d’en König que de sobte havia sorgit del no-res! On era aquella senyora tan estupenda mentre operaven en König?

La Francesca l’havia abordat el dilluns a l’hospital. Les seves maneres exquisides a la Bruna li semblaven impostades. Segurament perquè en els temps que corrien no era molt habitual topar amb aquella mena de formalismes.

—Senyoreta Arderiu, disculpi. Tindria un moment?

—Digui’m —li va contestar la Bruna, sense ni aixecar els ulls de la pantalla de l’ordinador, però perfectament conscient de qui tenia al davant, perquè poc abans l’havia vist avançar pel passadís.

—El meu nom és Francesca Boronat. Volia parlar-li del senyor König. Estic una mica preocupada —“Ja té pebrots la cosa”, va pensar la Bruna. La senyora Boronat li degué llegir el pensament perquè, acte seguit, va passar a justificar-se.— L’Eduard i jo estem molt units des de fa molts anys. Malauradament, m’he vist obligada a marxar de la ciutat aquests dies i no l’he pogut ajudar en el seu internament. Es tractava d’un viatge de negocis ineludible, íntimament lligat per cert, amb el seu patrimoni. No sé si ho sap, senyoreta Arderiu, però el senyor König posseeix una gran fortuna. I això és, en part, el que em preocupa. El veig molt perdut. És com si no fos l’Eduard de sempre.

—Doncs és normal en una persona de l’edat del senyor König, després d’una operació com la que acaba de passar. Cal donar-li temps. A poc a poc, anirà tornant a la normalitat.

—Ja. Esclar. Però és que m’ha estat explicant unes històries molt estranyes. Autèntics deliris. Assegura que hi ha una banda de mercenaris que el volen matar i que han arribat a assaltar-lo a l’hospital. ¿Aquest tipus d’al·lucinacions entren en la normalitat, senyoreta Arderiu? ¿No poden ser fruit d’alguna medicació inapropiada? Ell la menciona contínuament a vostè; per això, m’he pres la llibertat de venir a consultar-la.

Ostres, allò sí que va aconseguir descol·locar-la! I si tota aquella maleïda història no era més que una enorme fantasia causada per la clàssica síndrome confusionària postoperatòria? Com no se li havia acudit abans? Al capdavant, la nit del presumpte assalt ella no havia arribat a veure ningú. En König podria haver caigut tot sol del llit... Però, i les fotos? I l’Stefan? També ell estava sent víctima de les imaginacions d’en König?

Foto: @josoclabruna

Els calorosos aplaudiments de l'Auditori la van treure de cabòries. Els alumnes de cinquè prenen posicions a l'escenari. El Pol, guapíssim, ja era assegut al piano. Estava nerviós, però content. La Dora es movia entusiasmada en veure el seu germà. Just llavors va arribar el Víctor i li va fer un petó a la galta. Si la Bruna continuava sola amb tot allò, pararia boja. Hauria de trobar ben aviat el moment de compartir-ho amb el seu marit.

Mercè Romeva, sa meu mare

Pau Riba. Cadaqués. / 27.06.2014

Pau Riba acaba de publicar *Sa meu mare* (Ara Llibres), un volum de memòries en què el cantant evoca amb una gran tendresa l'estreta relació que va mantenir amb la seva mare durant els darrers anys de la seva vida. Podeu llegir aquí l'entrada del primer capítol, El primer ensurt, cortesia d'Ara Llibres.

Mercè Romeva, mare de Pau Riba

Fa molt pocs anys, la mare encara es banyava. Ja no podia caminar, però entrava a l'aigua a poquet a poquet, anant amb molt de compte amb les pedres, una crossa en un costat, un de nosaltres a l'altre, fins que l'aigua li arribava als malucs. Aleshores es deixava anar... i flotava. No nedava —de fet, nedar nedar, el que es diu nedar, no ho va fer mai; ni en els millors temps—: flotava. El seu cos surava en l'aigua sense més ni més i no li calia fer altra cosa que una biciseteta lenta amb les cames i moure un xic les mans davant el pit, com si

saludés dissimuladament o digués adéu des de dins de l'aigua, per establitzar-se en una còmoda posició gairebé vertical. Nosaltres li dèiem que (a càmera lenta) nedava com els gossos, però ella somreia i feia com si sentís ploure: ho feia així, i amb això en tenia prou. I ben de sobres. A més, podia mantenir-se en remull hores i hores, ja que tampoc no semblava sentir el fred (es veu que allò mateix que la feia flotar, sa xuia —diguem- ho pla però en mallorquí, que a ella li hauria sonat més fi—, la protegia tèrmicament).

Això, aquesta part del bany —el bany en si, vaja—, es mantingué invariable al llarg dels anys. Des que jo en sóc conscient, el seu problema eren les cames, castigades i deformades per les varices i els greus problemes de circulació, sobrevinguts, deien, a causa de tants infantaments, i el bany li resultava reparador: en ser que perdia peu i deixava de tocar fons, se sentia alleugerida i alliberada.

S'oblidava dels dolors que li produïa haver de suportar el seu propi pes —la gravetat, amb la qual, malgrat tot, mantenia un elegant statu quo, és una de les poques enemigues que se li coneixien— i, convertit el mar en un cel —un núvol, un coixí de plomes— de providencial ingravidesa, s'abandonava a la beatitud i flotava; es deixava flotar, vaja. I, tot flotant, somreia feliç i agraïda. Sí. Abans i després; en la salut i en la malaltia.

Mentre fou capaç d'entrar i sortir, però. Ja que això sí que no es mantingué invariable: l'entrada i la sortida de l'aigua, condició indispensable per poder assolir aquell seu aquàtic nirvana cadaquesenc —peça clau, n'estic segur, del poderós mosaic d'amor que la unia al poble de forma indissoluble—, és el que sí que variava i evolucionava amb els anys, empitjorant, lentament però inexorable, i posant en perill aquella oportunitat diària que tenia de sentir-se ingràvida com una papallona dins el líquid element, o com una astronauta nua, sense escafandre, suspesa en extàtica dansa al cor mateix de la felicitat, i de viure aquells minuts excepcionals que la compensaven de tots els pesos que li llastaven l'existència. Però, abans i després d'això, encara hi havia l'arribada a la platja, i la partida. I això altre encara era pitjor. Ja que, de mica en mica, any rere any, i a mesura que li anaven fallant les cames i que cada cop li feien falta més braços i més suports externs per sostenir-se, la baixada a la platja se li anà fent cada cop més costa amunt, més escarrassada...

Lluny de malhumorar-se, però, no esperava altra cosa des que es despertava freturosa cada matí.

Però era feixuc. I lent, cada cop més lent. Les crosses i el taca-taca anaven complicant l'operació de baixar a la platja, sobretot en el segon tram, que era el de saltar de la vorera a la sorra —on les obres dels últims anys han deixat un desnivell considerable que ens obligava a buscar pedrots que li fessin d'esglaó—, travessar tota la zona prèvia —parlo sempre de la platgeta des Poal, que és la més propera i aquella on sempre hem tingut la barca (a part que la Platja Gran no li agradava perquè és massa poc fonda i havia de caminar massa fins a poder abandonar-s'hi)—, sortejar pedres, cordes, barques, palanquis, tovalloles, flotadors, cables mig ensorrats..., i arribar fins a la vora de l'aigua, on li muntàvem el campament: una cadira plegable d'aquestes d'alumini amb seient de tubet de plàstic (scooby-doo enrotllat, per ser exactes), un gran para-sol de colors i una bossa amb el diari, alguna revista del cor de les que li passava la Conxita, el llibre que estigués llegint —sempre n'estava llegint un o altre, era un dels seus quès— i el missal, que sempre duia al damunt. I, al voltant, les nostres tovalloles i les nostres coses. Ah!, i una galledeta de plàstic perquè algun nét o algun besnét li remullés les cames de tant en tant, mentre ella exagerava els escarafalls de plaer i les rialles d'agraïment.

El primer tram, és a dir, el trajecte de casa a la platja, que sempre feia amb el banyador posat sota el seu barnús verd i blanc sense mànigues, es podia fer amb cadira de rodes (a la qual aconseguíem penjar el taca-taca, la crossa, la cadira, el para-sol, la bossa...) o amb

altres recursos; però la baixada fins a l'aigua l'havia de fer per força a peu i, a causa de les dificultats esmentades, hi posàvem una eternitat.

Mercè Romeva

És a dir, que tot plegat era una veritable cursa d'obstacles... que no s'acabava aquí, ja que aleshores encara quedaven, com he dit, l'entrada i la sortida de l'aigua, que s'havien de fer esquivant pedres relliscoses i movedisses, l'embat més o menys agressiu de les ones, que sovint fan perdre l'equilibri, els llampecs de la quitxalla juganera i esvalotada... Però ho feia. S'hi endinsava, flotava una bona estona —sola per fi, ja que, per norma general, tan bon punt s'alçava es trobava rodejada per una munió de parents, amics o simples coneguts, i fins i tot badocs, desitjosos d'ajudar-la, beneïts voluntaris que, sia dit sense malícia, feien més nosa que servei, ja que amb un assistent, màxim dos, n'hi havia més que de sobres—, i quan en tenia prou ens havia de fer senyal perquè organitzéssim l'operació inversa fins a deixar-la altre cop instal·lada ran d'aigua, cosa que ens feia estar vigilants i pendents del seu bany.

I això, bé, això era una de les seves creus... i no li agradava. No diré gens, però sí que no gaire, tirant a ben poc: ella volia fer la seva sense molestar ningú i sense necessitar que els altres haguessin d'estar pendents del que feia, i aquesta dependència li semblava injusta. Tant per ella com pels altres; sobretot pels altres. Fins i tot diria que en allò més íntim li despertava un lluc de vergonya inconfessable. Crec que de totes les xacres que arrossegava la molestava més això, encara que fos per pura coqueteria, que no pas el patiment i els dolors que constantment la turmentaven. El cas és que, de tan poc com li agradava, agafà una mena de mania a la qüestió i, negant-se fins on podia a deixar que l'ajudéssim, començà a buscar maneres d'entrar i sortir de l'aigua pel seu propi peu, si més no fins que l'aigua ja li arribés al genoll i poguéssim allargar-li la crossa i acompanyar-la fins a la sorra. Amb la qual cosa, val a dir que aconseguia l'efecte exactament contrari del que perseguia; o sigui, fer-nos estar encara més pendents d'ella i amb l'ai al cor. Perquè, agafeu-vos: descartada, passat un infortunat i frustrant parell d'intents, la possibilitat d'apropar-se a les parets de pedra seca que aguanten les ribes des Poal i es Pianc, limitant la platgeta, on les llesques de pissarra podien oferir-li un cert aferrall, la forma més fiable que trobà per anar entrant o sortint de l'aigua sense haver de ser auxiliada fou agafant-se a les barques fondejades i ajudant-se amb les cordes dels palanquis, a les quals s'aferrava com si fossin passamans.

La dansa del Grec 2014

Jordi Sora i Domenjó. Festival Grec 2014. / 1.07.2014

Cinc espectacles de dansa per no deixar-se perdre i una cirereta a tota una carrera: el Grec Festival de Barcelona 2014 enceta dimarts 1 de juliol la programació amb aquest art escènic i promet grans emocions de la mà de bones companyies internacionals i prestigiosos noms locals.

Wonderland Teatre Grec: 1 i 2 de juliol

Com si es tractés d'un ramat, amb els seus vestits de bany, la companyia novaiorquesa Gallim Dance reflexiona sobre la identitat col·lectiva i el paper de l'individu. Amb una dansa extremadament làbil, és una peça especialment recomanada per als amants de l'acció.

Sun Teatre Grec: 9 i 10 de juliol

La Hofesh Shechter Company és, probablement, la presència més desitjada pel públic fidel al Mercat de les Flors. Per a l'ocasió es trasllada a l'amfiteatre per oferir una bona dosi de contundència dansada i música creada pel mateix coreògraf. Per a ànimes amb marxa!

Tauberbach Teatre Lliure: 11 al 13 de juliol

La dansa bastarda, segons la terminologia pròpia d'Alain Platel, arriba amb dues històries: la d'una dona que pateix esquizofrènia, interpretada per una actriu; i la d'un grup de sords i la música de Bach per al projecte artístic d'Artur Zmijewsk. Dansa dels límits, per a amants de l'experimentació.

Vader (Pare) Mercat de les Flors: 16 al 18 de juliol

Per als afortunats que van veure *32 rue Vandenbranden* al Festival Grec 2012 sobren les presentacions de la *Peeping Tom* Company. Arriben enguany amb la primera part d'un tríptic de dansa i teatre sobre la família. Per a sibarites de les atmosferes escèniques desbordades.

Lonely Together Mercat de les Flors: 9 i 10 de juliol

Premiat aquest mateix any amb el Nacional de Cultura, atorgat pel CoNCA, Roberto Olivan és potser el coreògraf i ballarí que més ha lluitat per fer arribar les noves tendències europees a la dansa contemporània catalana. En dóna fe la incansable recerca amb nous formats i les diverses col·laboracions que, com en aquest cas, ha fet amb el sud-africà Gregory Maqoma. Una perla al Grec!

Monòlit Teatre Lliure: 10 al 12 de juliol

Un altre dels noms propis de la dansa catalana que, a manera quasi de comiat escènic com a ballarí, vol compartir amb el públic un intens amor a la seva feina. Però sobretot transmetre, a partir de la pròpia reflexió com a coreògraf i treballador infatigable, el gust per una expressivitat del tot personal. Només direm que es fa acompanyar a l'escenari d'un monòlit blanc. La cirereta d'un pastís feliç de molta i bona dansa en el Grec 2014.

Monòlit

Estimat Miquel

Joan Vinyoli. Any Vinyoli. / 2.07.2014

Amb motiu del centenari Joan Vinyoli, Editorial Empúries ha recuperat del seu fons Barcelona/Roda de Ter, l'edició de la correspondència entre el poeta i Miquel Martí i Pol, poeta amic i afí en moltes coses. Empúries ha tingut la cortesia de cedir-nos aquesta carta, en què Vinyoli parla de la seva poesia.

Miquel Martí i Pol

Estimat Miquel: Fa poc vaig tenir una gran alegria perquè vaig retrobar la teva carta del 4 de gener de 1981, que se m'havia esbarriat feia dies i la buscava amb desfici. En recordava el contingut però no les frases concretes, i estava molt neguitós perquè, tal com ara he pogut comprovar, són molt «constructives» i «sàvies» les coses que dius quant a les meves angúnies respecte al problema de la creació poètica. Seguint pel camí de les meves actuals preocupacions, m'adono que insensiblement podríem retornar als plantejaments mallarmeanes i que la «transsubstanciació perfecta, sense residus, de la matèria en forma lírica» vol dir la «poesia pura». I, tot i respectar al màxim el que significa això, penso justament que no és desitjable de cap manera o que per a alguns no pot visceralment ser-ho. Perquè, si bé és cert que la poesia és en definitiva un artifici per produir uns determinats efectes «catàrtics», o, si vols dir-ho més senzillament, «lúdics» o «placèvols», per tu i per mi

i per «tots» els que ens sabem, i no cal citar-los, és el «canvi de vivències doloroses, tràgiques inclús, en forma alliberadora», «que a la vegada, evidentment, ha de complir la funció purificadora per al mateix autor i per als altres», que en definitiva en són coautors amb l'acte de la lectura feta des de llurs vivències o situació particular. I tant de «residu humà» com hi ha d'haver en qualsevol poema! La «suprema tensió del llenguatge» i la màxima capacitat catàrtica, m'atreiria a dir, provisionalment, que la hi dona la «intensitat de la vivència», perquè en ella rau, en el poeta, si ho és, la força de realitzar una «transformació més perfecta»:

No la cançó perfecta sinó el crit que invoca Déu és necessari...

Deixant ara de banda el «destinatari» del crit i el to moral de l'afirmació, aquests versos meus foren molt criticats perquè en «la línia de l'art», diuen, el que interessa és la «cançó perfecta». El realisme social afirma, naturalment, tot el contrari. Jo el que vull dir és que, si no hi ha «crit» (interpreta-ho metafòricament), no hi ha cançó perfecta, o, dit millor, que la «cançó perfecta» és justament el resultat de l'«operació » d'aquest crit, vivència passional, visió, conflicte —tota paraula és bona per «al·ludir a la importància del contingut», «cosa humana» prèvia i simultània a la confecció del poema.

En una carta teva deies que «no hi ha grans temes, sinó grans maneres de dir», i això podria semblar que contradiu el que acabo d'exposar-te. Però m'atreiria a posar a consideració teva si no són els «augustos misteris» —la mort, l'amor, el dolor, la contingència de la condició humana—, i no el «beatus ille», l'«aurea mediocritas», els que han «comportat les grans maneres de dir», per molt bons i ben fets que siguin els versos d'Horaci i de tots els qui podríem afegir en aquesta línia. El grau de catarsi que produeix, per exemple, Shakespeare o Èsquil és molt més profund.

Julio Manrique: “Jugant, com fent teatre, expliquem alguna cosa de nosaltres mateixos”

Aída Pallarès. Festival Grec 2014. / 2.07.2014

Després de posar-se en la pell d'en John, el xofer de *Senyoreta Júlia*, Julio Manrique torna a submergir-se en el món de Patrick Marber. Un univers fosc i alhora irònic que, com el joc, és capaç d'ensenyar-nos les veritats més ocultes. Aquest divendres s'estrena *La partida*, la seva òpera prima, al Teatre Romea on s'estarà fins a principis d'agost. N'hem parlat amb el seu director, Julio Manrique.

Julio Manrique. Foto: David Ruano.

Aída Pallarès: Què et va atraure de *Dealer's Choice*?

Julio Manrique: Moltes coses! La vaig descobrir quan vaig interpretar *Senyoreta Júlia*, dirigida per Josep Maria Mestres, ja que de Patrick Marber només coneixia *Closer*. Em va atraure que té un tipus d'escriptura molt semblant a la de David Mamet, que és un autor que m'agrada molt, perquè escriu acció i no fa literatura. Tot i que també m'agraden autors més poètics i literaris com Bernard Marie Koltès, en general m'atrauen molt les obres on cada rèplica és acció.

Per què?

Perquè són un tipus d'obres que guanyen quan et poses a muntar-les, les treballes i les aixeques. I crec que això Marber ho fa molt bé. De *Dealer's Choice* també em va agradar el sentit de l'humor, i aquest món d'homes similar a l'*American Buffalo*, de David Mamet. Són uns homes sols, sense dones, molt necessitats i una mica solitaris que s'han acabat creant una mena de família amb uns vincles molt forts. A més, em venia molt de gust treballar sobre la masculinitat. I també com utilitza el joc per parlar de la vida.

De fet, els personatges s'expressen i es defineixen a través del joc.

Absolutament. El joc no forma part del meu catàleg de vicis, però ràpidament t'adones que a la que et descuides, et retrates jugant. Hi ha jugadors molt controladors i freds, altres d'impulsius i arriscats... Jugant, com fent teatre, expliquem alguna cosa de nosaltres mateixos. I en el cas de *La partida*, Marber sap molt bé de què parla perquè va tenir problemes molt seriosos amb el joc. A més, és una òpera prima i com succeeix a vegades amb les bones primeres obres apareix visceralment el món interior de l'autor i aquesta sinceritat li dona una frescor molt bona.

Has dit que no ets gaire aficionat al joc, com et vas preparar per poder encarar l'obra? El tercer acte és una partida íntegra de pòquer.

Cap de nosaltres (l'equip de *La partida*) en sabia gaire. Els més jugadors, per dir-ho d'alguna manera, són en Joan Carreras, que fa timbes amb alguns amics, i l'Andrew Tarbet que fa poc ha après a jugar a pòquer per una pel·lícula i s'ha començat a enamorar d'aquest joc. Per preparar-nos, vam fer una visita al casino de Barcelona on vam poder parlar amb els crupiers que ens van explicar quin tipus de clientela tenien i les tipologies de jugadors. També ens van deixar passejar entre les taules, tot i que als jugadors professionals no els agrada gens. De sobte, quan ho mires de prop, t'adones que tot el glamur amb el que es tracta el món del joc a la literatura i al cinema havia desaparegut. Per alguna gent aquest és el seu dia a dia i pot ser més avorrit i sòrdid del que ens pensem. El més interessant, però, va ser parlar amb un home que fa quatre anys que és jugador professional i, per tant, viu del pòquer.

A la roda de premsa vas dir que *La partida* és una magnífica partitura plena de subtext. Com es dirigeix un text de Patrick Marber?

És un treball de "xinos". Cada rèplica és acció i a sota de cada rèplica n'hi ha una altra d'amagada, un desig ocult. Tota l'obra en realitat és com si fos una enorme partida de pòquer on la gent diu coses per amagar, per provocar, i per tant has de tenir molta paciència perquè hi ha molts detalls i també, és clar, necessites comptar amb la generositat dels actors. *La partida* és una obra complexa, no és una simple comèdia, té molts tons.

També és una obra de personatges i, per tant, d'actors. T'hauria agradat interpretar algun dels protagonistes?

Sí, m'hauria agradat. Però com que vaig decidir muntar-la, mai em plantejo actuar si dirigeixo perquè crec que no ho sabria fer. A més, perdria l'oportunitat de veure l'obra acabada, tot i que mai s'acaben del tot, ja ho saps. Però és veritat que d'alguna manera, en totes les obres que dirigeixo, influeix el fet que jo sigui actor. M'agraden els textos que permeten viure als personatges, que no són una putada pels actors.

Dóna la sensació que a l'hora de triar els projectes et mous per la passió i la intuïció.

Doncs sí, és veritat. Si sento que alguna cosa m'entusiasma o serà interessant i divertit treballar-ho, m'hi fico. També si veig que sabré fer-ne alguna cosa, perquè llegeixo obres que no sabia per on començar però m'agradaria que algú les muntés.

Principalment has dirigit autors contemporanis (Mamet, LaBute, Ravenhill...), per què t'atrau més la seva mirada que la dels clàssics?

Perquè són els meus contemporanis, és la gent amb la qual comparteixo les mateixes coordenades temporals.

Però en un clàssic els conflictes són els mateixos.

Sí, però la forma no. Per poder dirigir la majoria de clàssics, crec que hi hauria de fotre molta mà, i acabo arribant a la conclusió que per fer això millor escullo un text contemporani. Tot i que és evident que molts contemporanis beuen de Txèkhov o Shakespeare, perquè ningú inventa res i tothom forma part d'una tradició. Però la veritat és que algun dia m'agradaria dirigir un Shakespeare, per què no?

David Mamet, Neil LaBute i Mark Ravenhill tenen en comú, -i perdona el vocabulari-, un punt de mala llet en els seus textos, és un dels elements que t'atrauen?

Sí, algunes de les obres que he dirigit, tot i que no són comèdies al 100%, tenen una mirada irònica del món. I l'humor sense una certa mala llet no m'interessa gaire. A més, crec que és una bona medecina. Com diu Neil LaBute, el teatre ha de donar-nos un parell de bufetades.

La partida. Foto: David Ruano.

Per tant, dirigeixes el teatre que t'agrada veure com a espectador?

Exacte. Ho intento, com a mínim. No sempre surt allò que somiaves quan començaves a fabular com ho portaries a escena, però l'objectiu sempre és fer el teatre que m'agradaria anar a veure.

Parlem del Romea. Quan vas començar vas dir que en part ho acceptaves perquè era una oportunitat d'aprendre coses noves. Què n'has après, com valors l'experiència?

Moltes coses. Com per exemple a negociar, a pactar, a trobar un punt intermedi entre el que voldries fer, el que es pot fer i el que et deixen fer. I ho dic sense cap mena de subtext, eh? També m'ha ajudat a ampliar la mirada i veure el teatre des del punt de vista de la producció.

Un dels teus objectius crec que era modernitzar el públic del Romea, que, com a molts teatres de Barcelona, té una mitjana d'edat força elevada. Com es connecta amb el públic jove?

Crec que aquest és un dels problemes generals del teatre en aquest país. Durant la primera temporada crec que vaig aconseguir atraure un públic més jove. No tinc la recepta, però crec que cal parlar a la teva generació, i a la que va darrere, mirant-los als ulls. I això té

repercussions ètiques, estètiques i fins i tot de contingut. No crec que la solució sigui fer el teatre que la gent gran acostuma a veure només perquè són els que més van al teatre. Ens hem d'atrevir a apropar-nos als que tenen menys de 40 anys. Aquest, però, és un problema empresarial, ja que els productors no es volen arriscar.

Com a actor has treballat molt amb l'Àlex Rigola i l'Oriol Broggi, dos directors molt oposats. Què n'has après de cada un?

Dels dos he après el mateix. Crec que són dos directors molt valents que han insistit i s'han creat un llenguatge propi, "contra viento y marea". A vegades han caigut de peu, altres de cul, però s'han configurat el seu món. Com a director, intento seguir aquest camí. No trair-me a mi mateix pel que passarà quan vingui la gent a veure-ho i assumir el risc que pot agradar o no. I continuar fent l'espectacle que t'agradaria veure.

La temporada que ve del Teatre Lliure dirigiràs *El curiós incident del gos a mitjanit*, de Mark Haddon.

Sí, tinc moltes ganes de fer aquesta obra. Em va enamorar, em va fer plorar i em va emocionar molt. Tot i ser l'adaptació d'un best-seller, és una història que em commou i tinc moltes ganes d'explicar-la i parlar del món vist des del punt de vista d'aquest nen amb la síndrome d'Asperger.

Els nassos d'en Ludivers

Oriol Ripoll. Girona. / 3.07.2014

El darrer cap de setmana s'ha celebrat a Girona el festival Ludivers, dedicat al joc i la imaginació. Un dels padrins va ser el pastisser Jordi Roca i a la presentació va repartir un nas, un sorbet de maduixes amb aigua de roses. I aquest nas s'ha convertit en la metàfora de la meva vivència de tot el festival.

Sorbet de maduixes amb aigua de roses

Nas arrufat. Ho reconec. Quan em van dir que hi hauria un nou festival de jocs vaig arrufar el nas. Ja comença a haver-hi molts festivals de tota mena pel país, i encara que no es coneguin gaire també n'hi ha molts de jocs, la majoria únicament de jocs de taula, i tots s'assemblen molt, potser massa i tot.

Però donant un cop d'ull al programa, ja vaig veure que en Claudi Yoldi, el director de Ludivers havia sabut fer un nou gir al concepte de forma que es podria definir com “un festival de qualsevol activitat que tingui una mirada lúdica”.

Nas fi. Un programa com aquest denota un nas fi per filar conceptes dispars: robòtica i jocs d'enginy fets amb material reciclat, ambaixadors vinguts des de l'altra banda d'Europa per mostrar i dinamitzar jocs i autors que mostren els seus prototips, o Quidditch, l'esport que practicava Harry Potter, a prop de jocs de construcció.

Però per acabar de fer de taca d'oli i d'implicar tots els espais de la ciutat, alguns restaurants i bars van transformar la seva carta en un joc: el menú pot sortir d'una tirada de daus o tenir un ordre trastocat segons l'atzar.

Fer de nas. Jo vaig anar-hi dos cops i amb la intenció de veure més que de participar. La primera va ser dijous, el dia de la inauguració (era el padrí d'un dels planetes, els àmbits en què estava dividit el programa) i ja es va notar el to diferent. L'equip d'Idea lúdica va proposar un repte clàssic: aconseguir llençar un ou des d'una alçada considerable sense que es trenqués. La imaginació dels equips de treball, d'edats força barrejades, es va posar al servei del repte i van aconseguir ginyos considerables. Després en Pep Torres, el director del Miba, va fer una conferència donant la seva particular visió de la creativitat aplicada. Els assistents vam poder connectar algunes de les idees que va donar amb les nostres pròpies cabòries. De nou, un joc.

Nena jugant

La meva segona visita va ser diumenge. Em vaig passejar amb les mans a les butxaques i fent un esforç per no seure a jugar. Els espais de joc estaven escampats per tota la ciutat. A cada plaça hi havia una sorpresa, un repte pel visitant que seia, provava i es deixava portar. Cadascú al seu ritme, repte aconseguit. Sentir de nas. Quan vaig pujar al tren diumenge al migdia tenia el convenciment que havia vist una primera edició d'un festival de molt nivell. Haurem d'estar atents, el nas em diu que en veurem molts altres.

La Venus de Brunsvic

Ruta 1714. Barcelona. / 4.07.2014

Núvol té l'honor de presentar-vos aquí el desè capítol de Reis de sorra, una novel·la que us podeu descarregar i llegir per episodis cada dijous des de l'app Ruta 1714. Seguiu amb atenció els personatges d'aquest relat, que es mouen entre la Barcelona del set-cents i la d'avui. La seva protagonista, Bruna Arderiu, té comptes a Twitter i Instagram, on publica a temps real els esdeveniments de la novel·la.

Foto: @josoclabruna

—Teresa, surto un moment —va anunciar el Vilana a la seva esposa des de la porta de la saleta on ella estava acabant de brodar uns mocadors.

—Com que surts? Ara? Si el sopar és gairebé a punt, Ramon. La Josepa ha preparat el capó amb cebetes i prunes que tant t'agrada.

—Estimada, em sap greu. Tinc afers en el Palau que no poden esperar.

—Però, Ramon...

—Arribaré tan aviat com pugui —va interrompre-la amb certa acritud el Vilana abans que ella pogués objectar-li res més.

La Teresa estava del tot acostumada a les absències del seu marit i també sabia que no era un home gaire donat a justificar-se. Tot i això, aquella nit el va notar especialment sorrut. I no anava gaire desencaminada. Al Vilana no li agradava esquivar d'aquella manera la seva esposa, però ara no trobava una manera menys asèptica de fugir sense fer-li mal.

Des del seient del darrere del seu carruatge, va intentar abstreure's en la contemplació dels solcs que les gotes de la pluja dibuixaven a la finestra. La reina l'havia fet avisar a una hora intempestiva. "Necessito veure-us aquesta mateixa nit. Han arribat notícies inquietants de Viena. Només podré trobar consol en el vostre consell", deia la nota, telegràfica.

Feia un parell de dies que no coincidien i el seu últim encontre havia acabat amb una discussió. Desitjava aquella dona des del precís instant que l'havia vist trepitjar terra catalana. És cert que s'havia acostumat a desitjar-la des de la fortalesa segura i infranquejable de les seves fantasies. Un no pot posseir així com així la dona del seu superior, i menys si es tracta de l'emperador. Aquestes eren les conviccions amb què el Vilana maldava per mantenir a ratlla les seves calorades. A més, no acabava de veure

quines eren les intencions d'Elisabet Cristina. I ell no s'exposava mai al rebuig. Ni davant de la reina, ni davant de ningú.

Quan va arribar a la plaça, el Vilana va demanar-li al cotxer que l'esperés mentre ell dirimia unes gestions al Palau. El sentinella del torn de nit va obrir-li el portal de l'edifici i el Vilana es va encaminar amb pas ferm cap a la sala on solia despatxar els afers d'estat amb la reina. El va sorprendre trobar l'habitació en penombra. En el divan mostassa on tantes tardes havia vist Elisabet exposar les seves idees sobre la guerra, ara la reina hi jeia completament nua i amb la mirada vidriosa clavada en ell.

Foto: @josoclabruna

Tots els membres del seu cos es van tensar sense remei, especialment el viril, amb una duresa que gairebé feia mal. El Vilana no era militar, però va imaginar que si en alguna ocasió li toqués liderar un combat, el seu estat de pànic i excitació segons abans de llançar-se a l'arena, seria molt semblant al que ara estava experimentant. Per un moment va pensar a girar en rodó i marxar. Però sabia de sobres, a hores d'ara, que aquella no era una alternativa viable.

Així, va avançar abrandat cap a Elisabet; la va agafar obscenament per la cintura, pels malucs, pel sexe, i per totes les parts possibles d'aquella anatomia impecable de joveneta de vint anys, que per fi, tenia al seu abast. Amb zel i afany, tots dos es van entregar a una llarga nit de plaer, sense que els calgués dir-se una paraula.

Fossin quines fossin les notícies inquietants que havien arribat des de Viena, haurien d'esperar.

Crònica breu d'un ésser estàtic

Jordi de Manuel. Barcelona. / 5.07.2014

La revista Mètode ha publicat l'antologia 'Científics lletraferits', que aplega narracions escrites per autors catalans que treballen en l'àmbit de la ciència i la investigació. Si vàrem començar amb Una bona reputació i Gènesi, us oferim avui un altre relat signat per Jordi de Manuel, escriptor i coordinador del volum.

A la memòria de Carles Ferrer Guimerà, professor estimat i biòleg

Des que naixem tots portem dins la mort, com una bella poma el seu cor.

Rainer Maria Rilke

Tebior percebo de primers raigs de sol que persiana esclertes traspassen. Respiració compassada escolto. Rebeca costat de llit meva esquerra és.

Si girar cap i obrir ulls pogués amb lentitud observaria seu il·luminat serè rostre per claror que irrompre acaba. Dorm probablement incòmode seient ajaçada. Seva cara acariciaria. Per penombra meva mà fins a seu ventre prenyat passejaria. Fa temps d'intentar-ho he desistit. Imagino només.

Que desperta sento. Feixugament badalla. Braços estira. S'alça.

De matí parla no. De nit només. Ara marxarà. Vindrà infermera i persiana pujarà. Vespre tornarà. Parlarà i escoltaré.

Noto meu front dos càlids punts. Seus llavis que matí cada em besen.

Avui fa nou mesos que som aquí. El temps ha passat tan lentament, David... No he deixat de parlar-te ni un sol dia. Des de molt endins, sento que m'escoltes, que em pots entendre.

Nit deu ser. Ella que escolto sap. Cansada veu li noto. Com jo. Exhaust infinitament.

Fa una nit preciosa i he decidit venir caminant.

Potser per això cansada veu.

Al llarg d'aquestes dues-centes setanta nits t'he dit coses que mai abans, en cap altra situació, gosaria dir-te. M'agrada parlar-te quan ens embolcalla la foscor, quan cap altre so em contamina les paraules.

Dues-centes nits setanta. Cap mesura altra de temps que sensacions poc precises tinc. Fred calor sons només percebo. Successius períodes de letargia sé no si tinc. Instants potser. Hores potser. Dies potser. Sense llum sense rellotge només sensacions tèrmiques i fets trivials meva oïda percep. Parlar escoltar-la. Dormir sentir-la. Arriba menja se'n va. Tot que sóc de records està fet. Memòria fragmentada de veu efímera. Paraules d'ella que nit cada escolto.

Que em parla quan ens embolcalla foscor diu. Claror diürna fa inquietant meu aspecte suposo. Què meu cos deu semblar ignoro. Sospirs d'infermeres xiuxiueigs quan residents metges m'exploraven he sentit. Ja ho fan no perquè sento no fredor de seves mans suades. Condols d'amics i feina companys primeres setmanes que van venir també recordo. Comentaris que Rebeca censurava. Hi han tornat no.

Saps, David? De vegades penso que tot el que t'explico és una llarga confessió, que només són paraules d'expiació per redimir-me.

Ara sento ella prop però tot sovint lluny l'escolto. Veu en *off*. Crec que en meva imaginació tot neix. Certesa que és real només quan l'escolto tinc. Comprenc paraules que meva ment ordinar no pot. Que és seva veu sé. Jo no. Altre ningú ni.

Cada nit t'explico com va l'embaràs. Em coneixes prou, David, per saber que aquests són els únics instants del dia que gaudeixo. El fetus es desenvolupa amb normalitat. M'encantaria que poguessis posar les mans sobre el meu ventre per poder-lo sentir. Pots estar tranquil. Tot va bé.

Diu que embaràs bé va però experimento no emoció. Només records que em curtcircuiten. Que em confonen. Pateixo no. Gaudeixo no. Seu ventre tocar puc no. Calor copsar. Fred sentir. Això només.

Fa uns quants mesos eren papallones a la panxa, després un peix que cuejava a la peixera, ara són mans, peus, genolls i colzes que em deformen el ventre. T'encantaria veure-ho. ¿Ja t'he dit que cada dia li parlo, com et faig a tu? ¿Ja t'he dit, també, que serà un nen?

Sí. Que nen serà havia dit. També que li parla. Nit cada m'ho explica.

I tant que t'he dit que serà un nen! Abans et parlava més, David, però és que ho saps gairebé tot, de mi. Tinc la sensació que em repeteixo massa, i fa tant de temps de l'accident... però no em vull deixar res d'important. Avui, molt especialment avui.

Avui? Amb ahir diferència entenc no. Temps transcorre diferent quan consciència tot sovint perdo. Sencer dia com fracció de segon passa. Ahir. Avui. Demà. Sé no moment en què sóc. Calcular pas de temps només puc a través d'ella perquè sé que dia cada em parla. Segur si dia cada estic no. Si setmana cada. Si mes cada. No. Mes cada no perquè criatura nascut hauria. Desorientat continuo. Cop cada costa més raonar amb coherència pensaments encadenar. Per seves paraules només memòria conservo. Consciència de minvada lucidesa prenc.

Encara estic cansada. Tinc set.

S'aixeca. Fins a lavabo camina. Rajolí aixeta que omple got sento. Meu costat torna. Seu. Com beu sento.

També cansat estic. Esgotat. Gana no. Set no. Alimentar meu cos per forats de nas deuen. Per fredor de tub ho sé.

Coneixes cada cosa important que faig, potser fins i tot millor que abans de l'accident.

Nit aquesta és segona vegada que d'accident parla. Recordo no res. Moments previs només imatges tinc. Per corriol d'alzinar camino. Humit racó m'ajupo. Mostra sòl prenc. Brogit que s'apropa sento. I fosc. Submergit em veig en negror que dura encara. Recordo no dolor, només obscuritat. Silenci. Silenci fins que Rebeca em parla.

Temps enrere ella m'explicà. Quatre rodes vehicle quad que muntanya fa malbé. Damunt revolt on terra jo gratava. Se'm va damunt llançar.

Noi vehicle quad conduïa prengué no mal.

Em ve al cap quan somiaves amb els grans mamífers: cetacis, herbívors de la sabana, carnívors... i ves per on, vas acabar educant adolescents i fent-te expert de col·lèmbols, uns diminuts habitants del terra que gairebé ningú no sap que existeixen ¿Saps que fins i tot a mi m'han arribat a fascinar, aquests animalons? Jo, en canvi, tenia clar que la meua feina no aniria més enllà de les parets grises del laboratori, que sempre estaria envoltada de tubs d'assaig, pipetes, plaques de Petri i microscopis.

Juliol, just dia d'accident. Disset anys ella i jo conegut ens havíem. Recordo cop primer veure ens vam a cua de secretaria de facultat per primer curs inscriure'ns. Va ella ser qui conversa inicià: «Trobos normal la lentitud amb què avança aquesta cua?». És ara com si sentís seva veu. Gràcies a lentitud cua conversant vam continuar. Ara contingència aquesta succeiria mai no. Inscripció telemàtica és.

«Tu, de bata; jo, de bota». Primeres meves paraules en cinquè optatives triar. I ella: «Em fan riure els biòlegs de bota; s'entusiasmen amb la floreta més insignificant, amb la bestiola més repulsiva... fins i tot les pedres us emocionen. Espero no veure't convertit en això». I això convertir-me vaig. Meu dins en algun lloc profund duia. «Tu, de bota; jo, de bata». Dia vam anar viure junts abans de fer amor Rebeca amb gruixut retolador en cartolina a capçal de llit va escriure. Sé no si penjada encara deu ser. Hauria no suportat laboratoris. Inspirar aire fresc necessitava. Palpar terra. Olorar pluja. Tocar roques. Plantes. Ella no. Rebeca coll avall tenia ciència «de bata» faria.

Saps? Avui m'he discutit amb el doctor Rovira. Ell vol que torni a ocupar el lloc que vaig deixar al laboratori després que vas tenir l'accident, però li he fet entendre que no hi puc tornar, que amb el nen tot serà més complicat. No sé si m'ha entès, però sé que em donaries la raó, malgrat aquesta mania tan teva que he d'arribar ben amunt, fins dalt de tot... una dèria absurda que mai no he aconseguit treure't del cap.

Agra discussió hores abans accident tinguérem. Jo còmode fent classes granelluts adolescents em sentia. Satisfet amb meus col·lèmbols estudiant. Però ella oportunitat tenia d'abandonar rutinària recerca assistida reproducció. Fer salt nou camp d'investigació que ella anhelava. Ignoro per què va decidir fer no pas. «No és pels diners que vull continuar en el programa de reproducció», argumentà. I jo: «T'imagines treballar en neurociència, en l'expressió dels gens que modulen el comportament humà?». I ella: «Potser et sembla que això és més important que ajudar les persones a tenir fills?». I, de nou ella, amb de canó bala: «O potser trobes que el cervell humà és més interessant que els teus col·lèmbols?».

Sóc ésser de records fet. Esdeveniments dispersos. Volia animals estudiar des que nen era. Conèixer secrets de grans mamífers em delia. Blaves balenes. Orques. Negres rinoceronts. Elefants. Lleons. Búfals... Però petit país nostre tenim no bèsties grans. Artròpodes sí. Menuts. Cosmopolites. Incomptables. Campen arreu pertot. En món gairebé mig milió de coleòpters espècies hi ha. Escarabats quarta part de vida. Recordo haver llegit que coleòpters Déu encisaren. Per això tants creà. Jo volia saber no de Déu res. Col·lèmbols vaig preferir.

Sé no si llimbs sóc. Durant tot aquest temps Déu cap visita m'ha fet no. Instant d'accident tampoc vaig veure no túnel per llum blanca acabat. Aquell que diuen alguns que amb tractes amb la mort han estat. Des de llavors en fosc immers. Potser ja mort sóc. Amb mort hi ha cap tracte a fer no.

Trobo a faltar tantes coses de tu, David... Sé que tu també ho deus trobar a faltar tot... Les caminades pel bosc, les classes, els col·lèmbols...

Puc dir no que trobi faltar caminades. Classes ni. Col·lèmbols ni. Veure verds ulls d'ella ni. Riure ni. Sentir-la ni. Enyorar-la ni. Res a faltar ni. Res.

Saps, David? Al llarg de tot aquest temps he arribat a la conclusió que no són necessaris tants sacrificis per arribar a saber el que un vol i poder decidir el que convé.

Re-beca. Sempre havia ella seu nom fet honor: beca sol·licitava, beca concedien. Amb seu acadèmic historial impossible donessin no beca. De sacrificis parla... Ella en va fer sí. Nits.

Setmana caps. Senceres vacances d'estudi. Sé no ve a què això «d'arribar a saber el que un vol» i encara menys «poder decidir el que convé». Crec que més que seus ulls va fer que d'ella m'enamorés com era capaç d'entusiasmar-se sense comú sentit perdre.

Tot el que un fa, per petit que sembli, té valor si un hi creu. Tu sempre podràs dir que vas estar fent allò que t'apassionava, allò en què creies fins al darrer moment.

Ha arribat l'hora de la veritat, David, el moment de prendre la decisió que els metges em demanen. No sé si l'aprovaràs, però estic convençuda que en el meu lloc faries el mateix. Ja te n'he parlat altres vegades. Per a mi no és gens fàcil, de debò que...

Per què seva veu ara s'esquerda?

No sé com podré viure si deixo de parlar-te, no m'ho puc imaginar...

Si pogués comunicar-me temps fa que hauria demanat que màquines aturessin. Posés fi a prolongació d'imaginari estat en què em trobo. Quan no ella hi és sento només bleix de bomba d'aire que respirar em fa. Reflux de tub que per meu nas entra. Bip-bip de monitor cor freqüència em controla. Sóc no més que estàtic ésser negat capacitat de rebre. De donar. Decisió que ella ha pres encertada és. Si jo pogut hagués mesos fa que l'hauria presa.

Sé que encara em sents, David, sempre he tingut aquesta certesa; la mantinc, però no ho he dit a ningú perquè em prendrien per boja.

Aquesta nit t'he de fer la meva darrera confessió. Demà ja no podré.

De cadira s'alça. Suau remor seu caminar fins a meva dreta banda de llit escolto.

Sempre he cregut que em sents millor des d'aquesta banda.

Equivocada està. Igual de totes bandes hi sent.

He pensat molt com dir-t'ho; fins i tot ho vaig escriure, però he estripat el paper. Et conec, estic segura que t'adonaries que llegeixo i sé que no t'agradaria. Abans t'encantava sentir-me llegir, però després de l'accident no he tingut esma de fer-ho. Només t'he parlat i és per això que ara tampoc no llegiré.

Barana llit seus dits tamborinar sento. Neguitosa. Respira fondo. Parla.

Demà, a primera hora de la tarda, tot s'haurà acabat.

El cor, els ronyons, el fetge i les còrnies dels teus ulls permetran viure millor o qui sap si salvar altres persones. He signat tots els papers, perquè sé que és el que hauries desitjat.

Ella millor decisió ha pres. Cal que prolongui no agonia a qui òrgans puc donar. Que demà mateix disposin. Puc no dir que ho desitgi perquè tinc no sentiments. Cap desig, tinc. Hi veig no. Hi oloro no. Hi toco no. Sento no gust a boca ni a cap altre lloc. Trempo no. Estimo no. Penso només i crec que tenia no raó savi francès que deia «Penso; aleshores existeixo». Amb pensar n'hi ha prou no. Tenia no raó.

T'haurà resultat difícil, David, comprendre el meu embaràs si fa setze anys, poc després de començar la universitat, aquell tractament contra la tumoració òssia que patia em va

incapacitar per produir òvuls d'una manera irreversible. Saps prou bé que salvar-me em va condemnar a la infertilitat... I així i tot em vas estimar.

Calla. Fondo inspira.

Hauràs deduït que la criatura que duc a dins no és nostra. Has de saber, però, que té molt de tu.

Ho sabia, que no nostra era. Entenc no què pot de mi tenir.

L'explicació no és senzilla. Escolta'm atentament, perquè jo sé que em sents.

I tant. Rebeca sento.

Vaig decidir-ho quan els metges em van assegurar que no hi havia cap possibilitat que et despertessis, quan em van dir que més tard o més d'hora un procés infecció, o qualsevol altra complicació, se t'enduria i cap màquina ni fàrmac tornaria a fer bategar el teu cor. Va ser com un llampec: vaig veure clar què havia de fer.

Rebeca innat talent té de veure amb claredat què fer.

Sempre havia desitjat un fill, però no podia tenir-ne..., potser per això, des del principi, vaig encaminar cap a la reproducció la meva carrera. Poc després que tinguessis l'accident, al laboratori disposàvem de desenes d'òocits de dones joves; jo en duia la supervisió. Coneixia totes les tècniques per extreure'n el nucli i per introduir-ne un altre amb tota la dotació cromosòmica. Ho havia fet abans a Escòcia amb ovelles, a l'Argentina amb vaques, a Corea amb embrions humans; finalment, a Oregon. Recordes aquelles estades meves a l'estranger que tant et desagradaven?

Massa llargues recordo. M'agradaven no. Corea apropar-s'hi van. Després frau resultà. Farsa. Oregon sí.

Una nit —crec que va ser l'endemà que els metges em deixessin clar el teu estat—, no va resultar difícil treure't la mascareta durant uns quants segons i fer-te un raspai a la geniva per obtenir centenars de cèl·lules teves.

Recordo no. M'han tret tantes vegades mascareta que tampoc cap olor percebo. Ni de meus excrements quan bolquers canvien.

La resta de la història pots imaginar-te-la: posseïa la teva informació genètica; disposava d'un nombre considerable de cèl·lules meravelloses, ben equipades per produir embrions; i un bon lloc per acollir-ne algun. I tenia clar que això últim passaria dins meu: vaig preparar a consciència el meu úter per rebre't.

Ara embaràs entenc. Aprovo no. Ni saber si m'agrada puc. Però sóc no ésser que ella en seu úter implantà.

Dins meu creix el teu calc genètic, David. Només he manipulat els telòmers d'alguns cromosomes perquè de jove no pateixi malalties de vell. Si tot va bé naixerà trenta dies després de la teva mort legal. L'educaré com hauríem educat el nostre fill i et prometo que mai no li diré qui és. Tu, per a ell, hauràs estat el seu pare. Jo, la seva mare.

Sé que tenir fill nostre agradat m'hauria. Ignoro emocions existència de meu clònic ésser em genera. Sensacions que veure'l néixer ni em causaria.

Ha arribat l'hora d'acomiar-nos, David, i no sé gens bé com fer-ho. Durant tots aquests mesos cada nit t'he dit adéu com si fos la darrera, perquè no sabia si l'endemà continuaries respirant. No crec en els miracles, ja ho saps, però des del començament he cregut, potser ingènuament, que m'has entès sempre que t'he parlat. Per a mi parlar-te ha estat una confessió continuada, la redempció dels meus actes, de les meves decisions. Demà tot s'haurà acabat i quan arribi el moment no vull ser-hi, no ho suportaria. Els teus òrgans viuran en altres persones i escamparé les teves cendres pel terra d'una fageda perquè es barregin amb els col·lèmbols. Crec que és el més digne que puc fer per tu, per nosaltres.

Sí.

No sé si t'ho havia dit: el nen es dirà Adam i durà els nostres cognoms.

Adam? Recordo no que res m'hagi dit. Sé no si meu calc genètic aquest nom mereix. Tan pròpia idea de Rebeca és.

Adéu, David. Sé que em sents, sempre ho he sabut. T'estimo tant...

Únicament tèrmiques variacions percebo. Febles sons. Somier llit puc sentir. Grinyola. I sanglots d'ella.

Plora Rebeca. Escalfor d'alè sento meva cara. Tebior de llàgrimes que vessen per meu front. Abraçar-la i adéu dir-li suposo que consolaria ella. Però puc no. Sóc no.

La maternitat d'Elna: la pel·lícula

Victoria Hita. Barcelona. / 16.07.2014

Acabada la Guerra Espanyola, la Creu Roja va encarregar a la mestra i infermera **Elisabeth Eidenbenz** la posada en marxa d'un centre d'acollida per a dones embarassades, la majoria catalanes, recloses als camps de concentració francesos. A la maternitat suïssa d'Elna van néixer 597 infants, de 1939 a 1944. El 2007 el director de cinema **Manuel Huerga** va rebre l'encàrrec de **Jaume Roures**, director de Mediapro, d'explicar la història de la Maternitat, però el projecte de la pel·lícula continua en suspens. Visitem aquest "Patrimoni de la Maternitat".

La maternitat d'Elna

A la maternitat suïssa d'Elna s'hi pot arribar amb cotxe o, venent els temps dels AVE i els TGV, amb trens regionals. Primer, el rodalies que parteix de Barcelona, passa per Girona i arriba fins a Cervera (Cerbère). Allà, el viatger ha de mostrar el seu DNI a la *gendarmerie*, un gest rutinari que potser el Govern francès fa per recordar que les fronteres encara existeixen. Amb sort, s'enllaça al cap d'una estona amb un TER (regional) que pot tenir com a destins finals Perpinyà, Tolosa, Avignon... Des del tren, a una banda els Pirineus, a l'altra, el mar. Costa d'imaginar que entre aquest punt fronterer i un altre no gaire llunyà, el Pertús, van passar fa 75 anys unes 440.000 persones, republicanes la majoria, a peu, en carro, en camió, en el millor dels casos. Era finals de gener de 1939 i fugien de les tropes franquistes que havien entrat a Barcelona. El final de la guerra civil era a prop i la llibertat, molt lluny.

El tren s'atura a Argelers. Les platges d'aquesta ciutat, avui una de les viles franceses que més càmpings concentra, van ser el malson d'unies 200.000 persones. El Govern francès no esperava, aparentment, una fugida tan massiva. *La retirada* va tenir com a resposta els camps de concentració d'Argelers, Sant Cebrià, Barcarès, Ribesaltes.

La parada següent a Argelers és Elna. En sortir de l'estació demano a un noi d'uns vint anys com puc arribar a la Maternité. Em respon que "la *maternelle* és a prop, seguint uns carrers". No, no, *la maternité suisse*. "La *crèche*?" No vull anar ni a l'escola primària ni a l'escola bressol. El cap del Servei d'Afers Transfronterers i Catalanitat de l'Ajuntament d'Elna, Ricard Nieto, em comentarà més tard que aquesta resposta és una excepció. La Maternitat és coneguda entre la població. El cert és que l'oficina de turisme és tancada i enlloc no hi ha indicacions de com arribar-hi. Coincideixo amb una família catalana tan desorientada com jo.

Una carretera de doble sentit, estreta, molt transitada i sense vorals, separa el nucli urbà de la Maternitat, als afores d'Elna. Només saps que ets davant del museu quan hi has arribat.

L'edifici s'alça, majestuós, enmig d'un jardí que en una altra època havia tingut un hort conreat per les mares que residien a la Maternitat. En general, s'hi estaven uns quatre mesos, dos mesos abans del part perquè la mare es pogués alimentar bé i preparar-se, i dos mesos per nodrir el bebè.

Creu de Sant Jordi el 2006

El palauet, le Château d'en Bardou, va romandre tancat fins que el mestre vidrier François Charpentier l'adquireix el 1997. Comença la rehabilitació i el 2002 Israel atorga a Elisabeth Eidenbenz la Medalla dels justos de Nacions. La mestra reconvertida en infermera, que ja té quasi 80 anys, es retroba en alguns casos per primera vegada amb mares i fills nascuts entre aquelles parets. Els premis i reconeixements a la generositat de l'Elisabeth se succeeixen. El 2006 rep del Govern de la Generalitat la Creu de Sant Jordi i l'estat espanyol la Orden Civil de la Solidaridad. L'estat francès finalment li concedeix la Legió d'Honor el 2007.

La maternitat d'Elna

La visita és a punt de començar. Compro l'entrada i em donen el *PASS Patrimoine 66*, un llibret editat pel Consell General dels Pirineus Orientals que dóna dret a reduccions a 57 espais del patrimoni de la Catalunya Nord.

A la planta baixa, hi ha la recepció i una sala on es passa l'audiovisual (entrevista) en què l'Elisabeth Eidenbenz relata, emocionada, els anys viscuts a la Maternitat. Uns temps durs en què la incertesa colpejava tothom. L'Elisabeth havia fet de voluntària de l'Associació d'ajuda suïssa als nens víctimes de la guerra durant la Guerra Civil Espanyola. El 1937 arriba a Burjassot (València). Anys després, com que sabia parlar castellà, la criden de la Creu Roja suïssa per posar en marxa un centre d'acollida a les dones embarassades que sobreviuen com podien als camps de concentració del sud de França. Es volia garantir que tinguessin els fills i filles en unes condicions sanitàries dignes i l'Elisabeth, que havia vist la duresa dels camps, va acceptar, sense dubtes.

L'ajut de Pau Casals

El primer pis és l'escenari central de la mostra. Panells informatius, correspondència familiar, mapes i fotografies de l'època il·lustren la història de la Maternitat. Hi van néixer 597 criatures (212, el 1941!). En una sala adjacent hi ha tres cistells de vímet, a l'estil dels que es veuen en les imatges de l'època. La Maternitat podia arribar a tenir fins a un centenar de persones, entre el personal, les mares, els bebès i els nens petits de les mares embarassades. Personalitats com el violoncel·lista Pau Casals van aportar ajut econòmic i suport moral a la causa de la Maternitat, que era fer possible la vida i salvar d'un destí molt incert criatures acabades de néixer.

Al segon pis hi ha una mostra temporal de l'Escola Massana de Barcelona, de treballs inspirats en la Maternitat. També l'habitació de la senyora Isabel, com coneixia tothom l'Elisabeth Eidenbenz, amb vistes al Canigó, amb el cim nevad.

Només queda pujar una altra escala fins arribar a la terrassa, on un cartellet indica que no hi poden estar-s'hi més de cinc persones a la vegada.

Avui en dia, la Maternitat és freqüentada per públic català. L'any 2013 va representar del 60 al 65% de les 30.000 visites que hi van passar de l'1 de març al 31 de desembre, segons fonts del consistori. L'espai ha rebut recentment la classificació de Monument Històric a

l'Estat francès del Ministeri de Cultura i l'Ajuntament d'Elna treballa perquè sigui classificada com Patrimoni de la Humanitat de la Unesco.

Endinsar-se en la maternitat suïssa, en el coratge de l'Elisabeth Eidenbenz i el seu equip, en les vides al límit de les mares als camps i el destí de les seves famílies és una invitació a la reflexió de les conseqüències de la guerra en dones i infants. Surts de l'edifici amb un nus a la gola i pensant que les dones són les grans perdedores de les guerres: són violades, pateixen pels fills, els germans, els marits, els pares. A la Guerra Civil Espanyola, Bòsnia, Iraq, a Síria...

Una idea de Mediapro basada en el llibre de Montellà

La historiadora Assumpta Montellà va escriure *La Maternitat d'Elna, bressol dels exiliats* (2005) tenint en compte el testimoni de 200 persones nascudes a la Maternitat. L'obra inclou relats tan emotius i esfereïdors com el de María García, que després de moltes vicissituds a causa de la guerra va tenir el seu fill i va treballar a La Maternitat durant més de dos anys, fins que el marit la va reclamar des de Mèxic. Va travessar l'Atlàntic en un viatge d'un mes i va trobar que l'home tenia una nova parella i esperava un altre fill. Va decidir viure a Mèxic, sense parella, amb el seu fill com a "motor" de vida.

La maternitat d'Elna

La investigació de Montellà va ser el punt de partida del projecte que Jaume Roures va encarregar el 2007 al director barceloní Manuel Hueriga. Després de *Salvador*, el cineasta estava preparat per impulsar un nou treball i, fins i tot, pensava en "tres actrius principals, que no necessàriament havien de ser espanyoles", com es pot llegir en el següent [enllaç](#). El cap del Servei d'Afers Transfronterers i Catalanitat, Ricard Nieto, al càrrec des de 2009, afirma que després de Hueriga, els va arribar la notícia que el treball podia passar a la directora Isabel Coixet.

Mediapro, a través del gabinet de comunicació, s'ha limitat a manifestar: "el projecte segueix el seu curs". Per a Ricard Nieto "el més trist és que aquesta història es mereix ben bé una pel·lícula com s'ha fet, sense pretensions, per exemple, amb *La llista de Schindler*".

Hi ha diferents llibres sobre la història d'Elna, una obra teatral, però, per a quan la pel·lícula? Si la força de l'Elisabeth i de les mares que van haver de superar tantes atrocitats ha acompanyat les vides iniciades a la Maternitat, la història bé mereix un film que transmeti el

testimoni de moltes dones a un públic ampli i sigui un exemple a seguir per les generacions actuals i les venidores.

Núvol agraeix a l'Ajuntament d'Elna i a la seva oficina de turisme la cessió de les imatges que apareixen en aquest reportatge.

Annex 2: Articles redactats i publicats

Avui es commemora el Dia Internacional del Llibre Infantil

Núvol. Barcelona. / 2.04.2014

Un simpàtic monstre blau, amb quatre dents punxagudes, nas lila i el cap ple d'imaginació ens convida, avui 2 d'abril, al Dia Internacional del Llibre Infantil. Des de 1967 l'organització International Board on Books for Young People (IBBY) commemora la data del naixement de l'escriptor danès Hans Christian Andersen celebrant el Dia Internacional del Llibre Infantil amb l'objectiu de fomentar i promoure la lectura entre els infants. L'organització està formada per 70 països que es van alternant per escollir els autors del cartell de l'esdeveniment i del missatge que fan arribar a tots els petits lectors del món. Aquests any el país encarregat és Irlanda i els autors del cartell i del text són Niamh Sharkey i Siobhán Parkinson.

“Però on és la teva imaginació, de què està feta? I és veritat que tothom en té una?”

«És dins el meu cap, és clar, i està formada d'imatges i paraules i records i rastres d'altres històries i paraules i fragments de coses i melodies i pensaments i rostres i monstres i formes i paraules i moviments i ones i arabescos i paisatges i paraules i perfums i sentiments i colors i rimes i petits espetecs i xiulets i gustos i explosions d'energia i endevinalles i brises i paraules. Tot plegat gira allí dins i canta i es comporta com un calidoscopi i flota i s'asseu i pensa i es grata el cap.» ”

Algunes biblioteques i llibreries coordinades pel Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil, s'han afegit a la iniciativa i conviden tots els infants a entrar en el món màgic de la literatura. Per a commemorar aquest dia oferiran activitats com sessions de contes, exposicions, tallers, concursos, trobades amb escriptors i il·lustradors, presentacions de llibres, sessions de llibrefòrum i activitats d'animació a la lectura. Podeu veure el llistat de biblioteques i llibreries que celebraran el Dia internacional del Llibre Infantil en aquest [enllaç](#).

Una bona oportunitat per acostar el món dels llibres als més petits.

Set cognoms catalans i un Fernández

Jesús Gil Vilda. Barcelona. / 9.04.2014

Divendres passat vaig anar com a observador al menjador de l'escola del meu fill, una escola pública de Barcelona. Els xavals estaven molt animats i em preguntaven

constantment. Jo acostumo a expressar-me en castellà, de manera que un d'ells, d'uns nou anys, em va preguntar: "Tu ets castellà?". A la qual cosa jo vaig respondre: "No. Sóc aragonès". Després d'haver conclòs el meu informe sobre la qualitat del menjar, l'organització i altres coses, em vaig quedar pensant una bona estona en aquella resposta. Castellà segur que no ho sóc, però, i català?

Davant la imminent secessió de Catalunya de la resta d'Espanya, m'he imposat l'obligació de donar resposta a una qüestió tan fonamental.

A veure: vaig néixer, em vaig criar i vaig estudiar a Saragossa. Em vaig instal·lar a Catalunya amb 24 anys (en tinc 43) i he desenvolupat la meva carrera professional aquí. M'he casat. M'he comprat un pis. L'Acadèmia del Cinema Català em va lliurar un Gaudí al millor guió per *Bienvenido a Farewell-Gutmann*. La meva primera novel·la, *Crisis de gran mal*, la va publicar una editorial catalana (El Aleph Editors, Grup 62, que en pau descansi). Sóc soci d'una empresa catalana de tecnologia per a la qual, a més, treballo. Escric en aquesta revista que acaba de ser guardonada per Mascarell i els seus per la seva feina en la promoció de la llengua catalana. Amb tot, quan un nen de nou anys em sent parlar, encara que m'entengui, no pensa que sóc català.

Feia hores que estava en la incertesa quan va sortir a la tele Jordi Pujol parlant de les *chonis* i els *Fernández* i vaig tenir la impressió que em mirava i que fins i tot em feia l'ullet (o era un dels seus tics?). Llavors vaig recordar un *Fernández* molt famós, que fins i tot té un partit polític. En realitat es diu López, de segon Tena, i tenim moltes coses en comú. És oriünd de l'antiga Corona d'Aragó, ell de Sagunt. Va estudiar en la seva comunitat de naixement, dret a València, jo químiques a Saragossa. Gairebé tota la seva carrera professional l'ha desenvolupada a Catalunya. Llavors vaig recordar que el senyor López Tena va dir en un debat a TVE, durant una campanya electoral, que és català tot el qui desitja ser-ho.

Vaig respirar alleujat en recordar aquella sentència. Quina meravella! I pensar que hi ha països, com l'Àrabia Saudita, on mai pots aconseguir la nacionalitat, encara que treballis i visquis tota la teva vida i moris en el seu terra, ni els teus fills, tampoc, per allò de la sang, i tanmateix en aquest nou estat que crearem n'hi ha prou amb voler ser-ho perquè et donin la nacionalitat. En menys d'una dècada passarem de set milions a setanta.

Després de l'eufòria, nous dubtes van començar a envair-me. Però si tothom que ho desitgi, pot ser català, per què hi ha hagut tant d'enrenou amb els pakistanesos del PSC? (Per cert, molts d'ells són bengalins; és com dir portuguès a un català). Jo crec que si els pregunten si volen ser catalans, diran que sí, si amb això no han de renunciar a la seva altra nacionalitat. Ui! Un moment. Però per a això farà falta un tractat de doble nacionalitat entre el Regne, Principat o República (descartem el Sultanat) de Catalunya i Bangladesh. Tranquil, Jesús, que això de les dobles nacionalitats segur que és fàcil d'aconseguir. Llavors agafo el telèfon i truco a un amic que viu a Rotterdam i em diu que no hi ha tractat de doble nacionalitat entre Espanya i Holanda, que o ets una cosa o ets una altra. M'informo una mica més i veig que Espanya té tractats de doble nacionalitat amb menys de trenta països i gairebé tots llatinoamericans, excepte Andorra, Portugal, Guinea Equatorial i Filipines. A veure si això no serà automàtic, que només independitzar-te ja tens la doble nacionalitat (catalana i espanyola, s'entén, que Bangladesh, des del respecte, m'inxampa lluny). A veure si aquests espanyols s'enfadaran i diran que cal triar, o l'una o l'altra. La meva angoixa s'anava incrementant per moments.

Llavors apareix Rajoy i diu que els catalans i els espanyols tenim la mateixa sang perquè se'ns va barrejar d'alguna manera fa molt. Torno a respirar. Però Mas de seguida contraataca dient que la mescla de sang no ens fa iguals. Ah, no? Llavors les *chonis* de Cornellà es diferencien molt de les *chonis* de Leganés? Truco a la meva cunyada, professora en un institut de Leganés, que ve a veure'ns a Barcelona de tant en tant, i em diu que a ella li semblen bastant similars: fins i tot parlen el mateix idioma. Però llavors, en què quedem? Per a la meva joia, Artur Mas resol ràpidament el dilema parafrasejant en Jordi Pujol: "Català és qui viu i treballa a Catalunya i vol ser-ho". I Jordi Pujol, en un altre programa (totes aquestes revelacions estaven succeint alhora), ho subratlla proclamant que Catalunya no és una nació ètnica. Llavors, a veure si ho he entès bé: *pakis*, *chonis*, *fernandezes*, *maños* i saguntins podem ser catalans si hem aconseguit traspasar la

frontera, ens han donat feina i expressem la voluntat de ser catalans. Un moment, però, considerant la precarietat laboral actual, la nacionalitat estarà vinculada a la durada del contracte de treball o serà a perpetuïtat per haver treballat tan sols un dia a Catalunya? Què fantàstic, si tots els països fossin tan civilitzats, oberts i integradors, no hi hauria fronteres al món.

Per a relaxar-me una mica de tanta meditació me'n vaig al cinema, a empassar-me la pel·lícula de moda, *Ocho apellidos vascos*. Passo una bona estona, la veritat (a mi m'agrada Clara Lago). Un tòpic darrere l'altre que es digereixen amb alegria. La gent gaudeix i tothom surt content de la sala. Al final, tot serà molt més senzill: l'amor sempre triomfa. Crec que hi ha material suficient per a un *remake* a la catalana. Truco als guionistes, Borja Cobeaga i Diego San José, per a proposar-los un títol: *Set cognoms catalans i un Fernández*. Llàstima que passin de mi. Ells s'ho perden. Agur.

Sabadell destil·lat

Judith Fernández. Sabadell. / 10.04.2014

Jordi Serrano publica *Sabadell destil·lat*. Una visió generacional des del lliurepensament (Angle Editorial). L'autor, que ha presentat el llibre aquesta setmana, sosté que Sabadell és una ciutat "emprenedora, avançada, progressista i oberta" que "sempre va un pas per endavant del país".

Sant Fèlix. Sabadell

Jordi Serrano Blanquer (Sabadell, 1958) és llicenciat en Història Moderna i Contemporània per la Universitat Autònoma de Barcelona i des de 2008 és rector de la Universitat Progressista d'Estiu de Catalunya. Ha estat comissionat de Drets Civils i Ciutadania de l'Ajuntament de Sabadell (2011-2012).

En fer la presentació, Joan Manuel Tresserras avisa els assistents que *Sabadell destil·lat* és un llibre "diferent dels que heu llegit fins ara". És una obra fruit d'anotacions a raig però també de reflexions elaborades de manera que gairebé semblen "un quadre impressionista". Efectivament, és així. *Sabadell destil·lat. Una visió generacional des del lliurepensament* és una selecció feta a partir d'un document de 600 pàgines en què l'autor va consignar anotacions, reflexions i esborranys recollits durant el comissionat de Drets Civils i Ciutadania a l'Ajuntament de Sabadell (2011-2012). Es tracta d'un conjunt d'apunts sobre la ciutat escrits des del punt de vista d'una persona que reflexiona sobre les necessitats de millora de la ciutat i com fer-ne un espai més amable. Una persona que pensa que sense la felicitat pública, la felicitat privada és difícil d'aconseguir: "Qui pot ser feliç quan surt de casa seva i comença a trobar pobresa i dolor pertot arreu?"

Com suggereix el títol de l'obra, a *Sabadell destil·lat* Serrano va destil·lant la ciutat a poc a poc, va deixant caure gotetes que expliquen com i per què tenim la ciutat que tenim. Cadascuna d'aquestes gotes són diferents aspectes de la ciutat: polítics, històrics, econòmics, socials i culturals que han format l'ADN sabadellenc. Hi ha una mirada històrica que ajuda a reflexionar sobre l'evolució de la ciutat i cap on volem anar sense sortir de l'estat

del benestar. És a dir, què podem fer per millorar aquesta ciutat que, com diu l'autor mateix, "sempre va un pas per endavant del país, ciutat emprenedora, avançada, progressista i oberta".

Però la visió de Jordi Serrano no es limita a anotacions típiques o anecdòtiques de Sabadell sinó que és a partir de la ciutat que reflexiona i fa balanç de la política i l'economia actuals, sempre amb una "reivindicació cap al republicanisme", segons ens diu l'autor a la presentació. Destaquen temes d'història com la formació dels sindicats, la revolució industrial, l'organització de cooperatives i del republicanisme, accions en les quals Sabadell va ser pionera. En l'àmbit social l'autor reflexiona sobre el teixit associatiu, les classes socials, la immigració de mitjan segle XX, amb tots els problemes que comportava: l'analfabetisme, la recuperació del rodal (un espai per a gaudir-ne tots els ciutadans i recuperat en part gràcies a la feina de les associacions) o les darreres onades migratòries. Però un tema que tracta amb especial interès i de forma recurrent és la preocupació pels joves i tot allò que els afecta: esports, activitats de lleure, crisi, educació, emancipació, feina, etc.

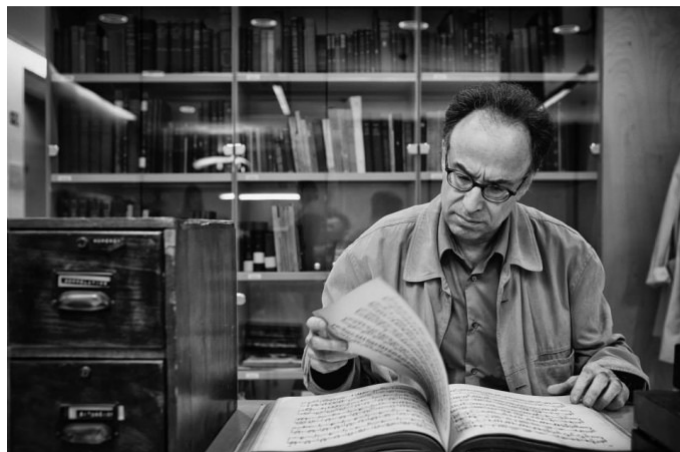
Jordi Serrano i Joan Manuel Tresserras

Aquests temes, juntament amb la política i l'economia –retrocés de la burgesia i desaparició de Caixa de Sabadell, entre molts d'altres – són tractats d'una manera accessible i es podrien aplicar a qualsevol ciutat catalana. L'obra va més enllà del *sabadellenquisme* perquè com diu l'autor "Sabadell, representa una certa síntesi de la Catalunya del futur, tant des del punt de vista social com des del punt de vista econòmic".

Benet Casablanca conversa amb Carles Capdevila

Núvol. Barcelona. / 23.04.2014

Aquest divendres 25 d'abril a les 19.30h Benet Casablanca, compositor resident a l'Auditori, conversa a l'Auditori amb Carles Capdevila, director del diari Ara. Un cop acabada la xerrada, el grup instrumental bcn216 interpretarà l'obra *Set escenes de Hamlet* (1988) de Casablanca. L'Auditori ofereix als lectors de Núvol invitacions per al concert d'aquest divendres 25 a l'Auditori. Podeu reservar la vostra entrada escrivint a castafiore@nuvol.com. Places limitades.

Benet Casablancas és el primer compositor resident a l'Auditori

Benet Casablancas (Sabadell, 1956), compositor i musicòleg distingit amb el Premio Nacional de Música 2013, és el primer compositor resident de L'Auditori. Ha iniciat la residència aquesta temporada 13-14 i s'allargarà fins al final de la temporada 14-15. L'Auditori i l'Orquestra Simfònica de Barcelona han programat més de vint obres i catorze concerts per aquestes dues temporades i han creat un projecte, únic a l'Estat, en què es vol oferir una visió transversal del compositor resident.

Amb aquest objectiu s'han programat diverses activitats que faran conèixer Benet Casablancas al públic. S'han programat concerts simfònics, de cambra i recitals, la Filmoteca de Catalunya ha programat vuit pel·lícules i documentals seleccionats per Casablancas, gran cinèfil i compositor de música per a documentals. El proper 25 d'abril l'acte se centra en el vessant intel·lectual i humà del compositor en una conversa que mantindran el musicòleg i Carles Capdevila, periodista i director del diari *Ara*. El diàleg pretén aprofundir en la visió intel·lectual d'aquest músic que també és llicenciat en filosofia i lletres.

Un cop acabada la xerrada, el grup instrumental bcn216 interpretarà l'obra *Set escenes de Hamlet* (1988). Obra composta per a recitador i orquestra de cambra on Casablancas proposa set moviments musicals que giren al voltant de l'obra de Shakespeare: Pròleg: Misteriós; La Cort –Sospites: Allegro moderato; To be or not to be: Moderato molto e pensieroso; Ophelia: Larghetto amoroso; Festa dels Còmics: "A Jig". Moderato; Yorick. Enterrament d'Ophelia: Poco grave i Desenllaç: Allegro furioso.

En ocasió de l'inici de la residència, des de Núvol vam entrevistar el compositor. Casablancas, que considera que la residència marca un inici de normalització musical al nostre país, comenta la difícil relació entre el públic i la música contemporània i reflexiona sobre la seva evolució com a compositor, des dels seus inicis amb Friedrich Cerha. Vegeu l'entrevista d'Aina Vega a Benet Casablancas en l'enllaç següent.

«BigBangData» Som dades

Judith Fernández. CCCBLab. / 7.05.2014

El CCCB inicia el projecte Beta per tractar de forma integrada la cultura del segle XXI i les transformacions de l'era digital. La primera d'aquestes exposicions és BIGBANGDATA, comissariada per Olga Subirós i José Luis de Vicente. L'exposició, que és una coproducció del CCCB i de la Fundación Telefónica, estarà a Barcelona des del 9 de maig a fins al 14 d'octubre i després es traslladarà a Madrid.

Projecte d'Ingo Gunther. Photo: Jose Betancourt © Ingo Gunther

Beta vol ser un cicle d'exposicions amb una periodicitat anual amb projectes que donin compte de les grans transformacions actuals creant i explorant les relacions entre cultura, tecnologia i la societat. L'objectiu és mostrar com una exposició pot ser un llenguatge que ens permeti reflexionar sobre qüestions del present de les quals encara no hem pogut prendre prou distància en el temps per treure'n conclusions. Cada "lliurament" de Beta inclourà una exposició i un espai d'activitats que permeti treballar en la producció, investigació i divulgació del tema de l'exposició. Beta, com el terme de software, està obert a l'avaluació i al desenvolupament continu.

BIGBANGDATA, el primer "lliurament" de Beta, és una exposició sobre la dadificació del món. Cada dia es generen 2,5 trilions de bytes, una xifra que no para de créixer exponencialment. Es tracta d'un volum de dades generades no només per la indústria, la ciència, l'Administració o el món acadèmic, sinó per tots nosaltres. Tots generem dades: només pel fet de tenir un telèfon mòbil, posar en marxa un GPS, enviar un correu electrònic, fer una cerca, veure un vídeo i és clar, l'ús de les xarxes socials. Però no sempre ens adonem del volum de dades que produïm al cap del dia. Aquestes dades són una "oportunitat, una eina per al coneixement, la prevenció, l'eficiència", i al mateix temps aquesta informació permet tenir un major control sobre els usuaris.

L'exposició està formada per deu àmbits on es presenten 73 projectes entre els qual destaquen els treballs inèdits de Timo Arnall, Fabien Girardin i Phillippe Gargov, Domestic Data Streamers i Jaime Serra. Amb un projecte inicial impactant, l'exposició ens fa reflexionar sobre la producció i la gestió de dades: les implicacions geopolítiques, la privacitat i la relació amb el poder, la promoció d'una democràcia més participativa, la forma de practicar la ciència i ens recordar que les dades no poden solucionar-ho tot. Però a l'exposició també hi trobem un espai per a la història de les dades, així hi podem veure l'evolució de l'emmagatzematge de dades: des dels exemplars d'*Arbor Scientiae* i l'*Ars Brevis* de Ramon LLull, editats l'any 1515 i 1669, cedits per la Biblioteca de Catalunya, a les targetes perforades o la cinta d'emmagatzematge.

Per a Olga Subirós l'exposició està pensada com a part d'un experiment perquè es plantegen dubtes, preguntes o reflexions a les quals encara no tenim resposta. Així, un dels projectes involucra el públic en la creació i gestió de dades durant la visita a l'exposició.

Projecte de Christopher Baker. Photo by Chris Houlberg / Installation View

Juntament amb l'exposició, també s'inicia el funcionament de l'Estació Beta, l'espai taller del CCCB que acollirà una gran varietat d'esdeveniments i activitats relacionades amb la divulgació i el coneixement de dades. Es pretén d'aquesta manera "obrir el coneixement al públic" com ha assenyalat Olga Subirós. El públic podrà participar en *hackatons*, cursos, sessions de treball de periodisme de dades, tertúlies, tallers en família, trobades de programació creativa, jornades i fins i tot un casal d'estiu per a nens i joves. Els temes d'aquestes activitats seran molt variats, des de ciència ciutadana, BigData i els estudis d'Humanitats, computació global per al Gran Col·lisionador d'Hadrons, ciutats intel·ligents, geolocalització per a infants, astronomia, cardiologia, mobilitat, entre d'altres. En definitiva un ventall amplíssim d'activitats interessants per a tothom perquè tots som consumidors i productors de dades. Som dades.

Lluís Permanyer a *Serra d'Or*

Núvol. Barcelona. / 9.05.2014

El número de maig de *Serra d'Or*, publica el veredict de dels Premis Crítica que atorga la revista, uns dels premis a obra publicada més veterans i prestigiosos, que en aquesta ocasió reconeix les obres més destacades, publicades l'any 2013, en els camps de literatura i assaig, recerca, teatre i literatura infantil i juvenil.

Lluís Permanyer | Foto de Roser Vilallonga

En l'apartat de "Fets i opinions", *Serra d'Or* publica una interessant entrevista a Lluís Permanyer, estudiós de Barcelona. Permanyer parla de la seva trajectòria periodística i la seva condició de cronista, tasques amb les quals ha construït un extens llegat, i comparteix el seu pensament pel que fa als objectius i valors que emmarquen el seu mètode i posicionament professionals.

A la secció de “Lletres”, hi trobareu una entrevista-reportatge a Renada-Laura Portet, veterana i polèmica lingüista i escriptora del Rosselló. Podreu gaudir del català del Rosselló mentre seguïu les explicacions de Portet quan parla de la seva amistat amb diversos autors i conèixer una mica la seva obra i la seva passió per la llengua, de la qual ha exercit d'ambaixadora.

L'article d'“Art”, està dedicat a Joan Barbarà, el prestigiós gravador dels nostres millors pintors, com Miró i Tàpies, i també pintor ell mateix, mort el desembre passat mentre preparava l'exposició al Museu de Montserrat. L'article ofereix una mirada a la seva trajectòria,

En “Teatre”, la revista publica un reportatge que explica la història i l'actualitat del festival de Girona, Temporada Alta, que té projecció mundial.

El primer hivern de Meraki Ensemble

Núvol. Sabadell. / 14.05.2014

Els mites grecs són presents en la nostra cultura i en el nostre imaginari col·lectiu des de fa milers d'anys. Han estat material de creació per a la poesia, el teatre, la pintura, el cinema i altres disciplines artístiques. Ara, Meraki Ensemble presenta la seva particular visió dels mites grecs amb la unió de text i música. Dijous 15 de maig, el grup Meraki Ensemble preestrenarà l'espectacle *El primer hivern. Una relectura de quatre mites grecs* a les 19 h. a l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell. L'estrena es farà els dies 17 i 18 de maig a *Le Portail à roulette* de Sales-le-Chateau a Perpinyà.

Els components de Merakiensemble. D'esquerra a dreta: Jordi Cornudella, Èlia Casals, Jordi Guasp, Quim Cornudella, Guillem Borràs, Clara Manyós i Guillem Tomàs

Meraki és una paraula grega que significa “fer quelcom amb amor i creativitat, posant-hi tota l'ànima” i així és com els integrants del grup han creat i pensat l'espectacle. A partir d'una idea original d'Èlia Casals i Jordi Cornudella, l'espectacle narra quatre històries: les de Persèfone, Orfeu, el Minotaure i Ícar, originàriament independents però que aquí han estat encadenades “en forma d'efecte dominó”. La primera part s'inicia amb la història de Persèfone que ha estat condemnada a passar mig any a la terra i l'altre mig a l'inframón durant la resta de la seva vida. A *El primer hivern* veurem, contràriament a la versió clàssica, una Persèfone perversa i plena d'odi que serà l'origen de les tragèdies que configuren l'espectacle. Així, Persèfone sentència Orfeu a morir apedregat i la lira del poeta queda maleïda. La segona part de l'espectacle explica els mites de l'engendrament del Minotaure i de Dèdal i Ícar i com Posidó utilitza la lira maleïda per a provocar la unió incestuosa de la dona del rei amb un toro blanc.

El primer hivern. Una relectura de quatre mites grecs és el primer projecte conjunt de Meraki Ensemble i ha estat creat com a concert-espectacle que juga a alternar música i narració. Tot i que parteixen dels mites de la cultura grega, tot el material és de creació pròpia. La música, on es pot percebre l'empremta del romanticisme, de les avantguardes del segle xx, i fins i tot dels musicals, és totalment nova i ha estat escrita per Jordi Cornudella i Francesc Guzman. Pel que fa als textos, Èlia Casals i Jordi Cornudella reconeixen que si bé s'han pres "algunes llicències argumentals" també són de producció pròpia. El punt de partida és la voluntat de fusionar dos mons que sempre han fascinat els creadors de l'espectacle: música i literatura. D'aquesta manera text i música s'alternen i es complementen. A l'escenari esdevenen coprotagonistes, ara la formació musical amb el quintet de vent clàssic —flauta, oboè, clarinet, trompa i fagot— i piano, ara la narradora. Es tracta de text i música que no tenen sentit l'un sense l'altra. L'espectacle compta amb els següents integrants: Èlia Casals, flauta; Guillem Tomàs, oboè; Jordi Cornudella, clarinet; Jordi Guaspa, trompa; Guillem Borràs, fagot; Quim Cornudella, piano i Clara Manyós com a narradora.

La relectura del mites grecs feta per Meraki Ensemble demostra, des d'un punt de vista i amb un llenguatge actuals, que les faules clàssiques i el perfil humà dels seus personatges segueixen vigents avui dia.

Ser músic, una activitat de risc

Judith Fernández. / 13.06.2014

El 50% dels músics tenen el risc de patir alguna lesió auditiva i, d'aquests, el 17% presenta pèrdues auditives importants que són irreversibles. La majoria de músics no són conscients dels riscos laborals de la seva professió i encara són menys els qui s'atreveixen a dir que tenen alguna deficiència auditiva. La professió té un risc d'exposició acústica que no es pot evitar però sí que es pot minimitzar.

Aquestes són algunes de les conclusions de l'estudi que ha presentat l'Observatori per a la Prevenció Auditiva per als Músics (OPAM) en una iniciativa conjunta amb l'Escola Superior de Música de Catalunya, (ESMUC), la Mútua Intercomarcal i Prevint Societat de Prevenció. Per fer l'estudi es van enregistrar els assajos de *Symphonic dances from West Side Story* de Leonard Bernstein amb l'Orquestra de Pràctica orquestral de 1r i 2n curs de l'ESMUC. Amb els enregistraments es va mesurar el valor de la pressió acústica a què estaven exposats els músics i, a partir de les dades, es pretén proposar millores per tal de disminuir el risc sense que afecti la qualitat de la música. Les dades han permès determinar l'existència de tres nivells de valors en relació amb el risc de patir una lesió auditiva en el col·lectiu de músics i altres persones laboralment relacionades amb la música. Per al director de l'ESMUC, Josep Borràs, l'estudi ha de permetre treballar en nous projectes de recerca i estendre's a altres registres musicals.

L'estudi busca minimitzar l'impacte auditiu de la música en els intèrprets i calcula el temps que poden estar tocant els músics sense patir conseqüències en el seu sistema auditiu. En un primer nivell de risc hi ha la secció de vent que rep l'impacte més elevat i pot estar un màxim d'entre 12 i 30 minuts tocant sense risc. La mitjana dels assajos és de 2 hores i mitja al dia i cal afegir, a més, els concerts, els assajos a casa, escoltar música amb els auriculars, etc.

El director d'orquestra també rep un fort impacte perquè està en una posició pensada per rebre tota la sonoritat de l'orquestra. La posició del director i de la secció de vents reben una pressió acústica al voltant de 90 dB, mentre que el valor màxim a què haurien d'estar exposats els músics sense perjudicar la seva capacitat auditiva és de 80 dB.

La segona secció amb més risc és la de corda, és a dir, arpa, violí segon, viola i contrabaix, que suporten entre 80 i 85 dB i poden mantenir aquesta pressió acústica sense perjudici entre 3 i 4 hores. En el tercer nivell, amb una exposició molt inferior, hi ha el violí primer i el violoncel, que poden estar exposats a la pressió acústica sense patir riscos entre 10 i 12 hores.

Emblema de l'orella (1695)

Les solucions que es plantegen per atenuar el risc de patir pèrdues auditives són la reducció de temps d'exposició, la utilització d'atenuadors de resposta plana – un protector auditiu que atenua per igual totes les freqüències –, la utilització de mampares o pantalles acústiques, l'espai on s'executa l'obra o la ubicació del músic en la disposició de l'orquestra. L'estudi es posarà en pràctica amb l'aplicació d'algunes d'aquestes mesures en el Concert Segur que tindrà lloc el 20 de juny al Teatre Kursaal de Manresa.

Es tracta d'un concert pioner organitzat amb els objectius de prevenir, detectar i sensibilitzar, finalitats que com assenyala Josep Borràs, l'escola sempre ha tingut presents. Però al mateix temps, també es vol mostrar al públic les mesures aplicades i conèixer com aquests canvis poden afectar la recepció del públic i dels mateixos músics. Els protagonistes de l'experiment seran els components de la Camerata Simfònica ESMUC i el Quartet Casals coordinats per Xavier Puig i que interpretaran la *Simfonia n. 94 en sol major* de Haydn i la *Simfonia n. 40 en sol menor* de Mozart.

Paper de vidre es reestrena a La Calders

Núvol. Barcelona. / 25.06.2014

Aquest dijous 26 de juny a les 19.30 h. a la llibreria Calders, Passatge Pere Calders, n. 9 de Barcelona, es presentarà la nova etapa de la revista digital *Paper de vidre*. La celebració comptarà amb l'actuació de la cantant Judit Neddermann i la presència dels escriptors Yannick Garcia, Carles Álvarez i dels responsables de la revista Tina Vallès i Guillem Miralles.

Guillem Miralles i Tina Vallès | Foto de Laia Serch

Després de dotze anys dedicats a la difusió i promoció de la cultura a Internet, la revista *Paper de vidre* ha pres un nou impuls per especialitzar-se i dedicar-se exclusivament a la publicació de contes, un gènere sovint menystingut, però que segons Guillem Miralles i Tina Vallès és un gènere al qual li falta espai i cal donar-li una empenta. Amb aquest objectiu, cada setmana publiquen un conte en una de les cinc seccions de la revista: “El trobat”, s’hi publiquen contes d’autors novells en el gènere; “L’inèdit”, autors coneguts amb contes ja publicats que ofereixen un text exclusiu a la revista ; “El traduït”, contes que no ens han arribat en català recomanats per traductors; “El recuperat”, personalitats de renom del món de la cultura convidades a recuperar contes que d’alguna manera els hagin colpit o interessat i “L’avançat”, en col·laboració amb les editorials, avançament de contes d’autors de tots els llocs i èpoques, abans que arribin a les llibreries.

Una cosa que no canvia en aquesta segona etapa de *Paper de vidre* és la qualitat dels continguts que passen una tria i un filtre per trobar “veus originals, autèntiques i que surtin una mica de l’estructura clàssica del conte, que atrapin i que enganxin”.

La presentació de la segona etapa de la publicació comptarà amb la presència de Yannick Garcia, que va estrenar la secció “L’inèdit”; Carles Álvarez, traductor d’“El Recuperat” de Julio Cortázar, Tina Vallès, Guillem Miralles i Judit Neddermann, que cantarà contes de Pere Calders.

Discurs de Gazimestan, un document de barbàrie

Núvol. Barcelona. / 25.06.2014

El 28 de juny de 1989, ara fa 25 anys, Slobodan Milošević, aleshores president de la República Socialista de Sèrbia, va pronunciar un discurs que va ser l’acte principal de la commemoració del 600 aniversari de la Batalla de Kosovo. Una batalla en què el regne medieval serbi va ser derrotat per l’Imperi otomà. Milošević va llegir el discurs davant més d’un milió de persones en el lloc on es va produir la batalla i en un context

d'intensa tensió ètnica i política. El discurs, pronunciat ara fa just 25 anys, va ser considerat per alguns com un presagi de la fragmentació de Iugoslàvia i de la Guerra dels Balcans. Un document de la barbàrie que podem llegir per primer cop en català amb aquesta traducció de Judith Fernández.

Slobodan Milošević

En aquest lloc, en el cor de Sèrbia, en el camp de Kosovo, fa sis segles, fa 600 anys exactes, va tenir lloc una de les més grans batalles de l'època. Com tots els grans esdeveniments, està envoltat de moltes preguntes i secrets, i és objecte d'una recerca científica incessant i de la curiositat de la gent del carrer. Per la força de les circumstàncies socials, aquest grandios 600 aniversari de la Batalla de Kosovo té lloc en un any en què Sèrbia, després de molt temps, després de moltes dècades, ha recuperat el seu estat i la seva integritat nacional i espiritual. Per tant, no és difícil avui dia per a nosaltres contestar a la pregunta, ja antiga: com hem d'enfrontar-nos a Miloš. A través del joc de la història i de la vida, sembla com si Sèrbia, precisament aquest any, el 1989, ha recuperat el seu estat i la seva dignitat, i així celebra un esdeveniment distant en el passat, que té un significat històric i simbòlic per al seu futur.

Avui dia, és difícil dir què és veritat històrica i què és llegenda sobre la Batalla de Kosovo. Avui això ja no és important. Oprimida pel dolor i plena d'esperança, la gent solia recordar i oblidar, ja que, després de tot, totes les persones al món ho fan, avergonyir-se de la traïció i glorificar l'heroisme. Per tant, avui és difícil dir si la Batalla de Kosovo va ser una derrota o una victòria per al poble serbi, si gràcies a ella vam caure en l'esclavitud o sobrevivim a aquesta esclavitud. La ciència i la gent buscaran constantment les respostes a aquestes preguntes.

El que s'ha demostrat a través de tots aquests segles fins als nostres dies és que la falta d'harmonia va colpejar Kosovo fa 600 anys. Si vam perdre la batalla, no va ser només per la superioritat social i l'avantatge militar de l'Imperi otomà, sinó també per la tràgica desunió en el lideratge de l'Estat serbi en aquella època. En aquell llunyà 1389, l'Imperi otomà no només era més fort que els serbis, sinó que també era més afortunat que el regne serbi.

A Kosovo, la desunió i la traïció continuaran perseguint el poble serbi, com un mal averany, a través de tota la seva història. Fins i tot en l'última guerra, aquesta falta d'unitat i la traïció van portar al poble serbi i Sèrbia a l'agonia, i les seves conseqüències en el sentit històric i moral van superar l'agressió feixista.

Fins i tot després, quan es va crear la Iugoslàvia socialista, en aquest nou estat els dirigents serbis seguien dividits, amb tendència a contemporitzar en detriment del seu propi poble. Les concessions que molts líders serbis van fer a costa del seu poble no poden acceptar-se, ni històricament ni èticament per cap nació al món, sobretot perquè els serbis mai, en tota la seva història, han conquerit ni explotat altres pobles.

La seva existència nacional i històrica ha estat tan llibertària durant tota la història, fins i tot després de dues guerres mundials, com ho és avui. Es van alliberar a si mateixos i, quan van poder, també van ajudar altres a alliberar-se. El fet que en aquesta regió hi hagi una gran nació no és un pecat ni una vergonya per a Sèrbia, és un avantatge que no s'ha utilitzat contra altres, però haig de dir que aquí, en aquest camp gran i llegendari de Kosovo, els serbis tampoc van utilitzar l'avantatge de la seva grandesa per al seu propi benefici.

Gràcies als seus dirigents i polítics i a la seva mentalitat vassalla, se sentien culpables davant d'ells mateixos i davant dels altres. Aquesta situació es va perllongar durant dècades, es va perllongar durant anys, i ara som aquí en el camp de Kosovo per dir que això ja no és el cas.

La desunió entre els dirigents serbis va mantenir Sèrbia resagada i la seva inferioritat la va humiliar. Per tant, no hi ha cap lloc a Sèrbia més adequat que el camp de Kosovo per dir això, i no hi ha cap lloc a Sèrbia més adequat que el camp de Kosovo per dir que la unitat de Sèrbia portarà la prosperitat al poble serbi i a cadascun dels seus ciutadans, independentment de la seva afiliació nacional o religiosa.

La Sèrbia d'avui està unida i igualada a altres repúbliques, i disposada a fer tot el possible per millorar la seva situació financera i social i la de tots els seus ciutadans. Si hi ha unitat, cooperació i serietat, tindrà èxit en fer-ho. Per això, l'optimisme que ara és present a Sèrbia, en una mesura considerable, respecte als dies futurs és realista, també perquè es fonamenta en la llibertat, que fa possible que totes les persones expressin les seves habilitats positives, creatives i humanes, fet que permet millorar la vida social i personal.

Sèrbia no només ha tingut serbis habitant-la. Avui, més que en el passat, membres d'altres pobles i nacionalitats també hi viuen. Això no és un desavantatge per a Sèrbia. Estic veritablement convençut que és el seu avantatge. La composició nacional de gairebé tots els països al món d'avui, especialment els desenvolupats, també ha anat canviant en aquest sentit. Ciutadans de diferents nacionalitats, religions i races han viscut junts cada vegada amb més freqüència i més èxit.

El socialisme en particular, com a mecanisme de progrés de la societat democràtica no hauria de permetre divisions entre els ciutadans pel seu origen ètnic o religiós. Les úniques diferències que el socialisme hauria de permetre són entre els ganduls i la gent treballadora, i entre les persones honrades i les que no ho són. Per tant, a Sèrbia tota la gent que visqui honradament del seu propi treball, respectant els altres i les altres nacions, són a Sèrbia a la seva pròpia república.

Després de tot, el nostre país hauria d'establir-se sobre la base d'aquests principis. Iugoslàvia és una comunitat multinacional i pot sobreviure només en condicions de plena igualtat per a totes les nacions que hi viuen.

La crisi que ha colpejat Iugoslàvia ha portat divisions nacionals, però també socials, culturals i religioses i altres de menor importància. De totes aquestes discrepàncies, les nacionals han estat les que han resultat ser més dramàtiques. Resoldre-les farà més fàcil eliminar altres discrepàncies i mitigar-ne les conseqüències.

Des que les comunitats multinacionals han existit, el seu punt feble sempre ha estat les relacions entre nacions diferents. L'amenaça és que un dia es posi en perill la qüestió d'una nació – i llavors pot començar una onada de sospites, acusacions i la intolerància, una onada que invariablement creix i és difícil d'aturar. Aquesta amenaça ha estat penjant com una espasa sobre els nostres caps tot el temps. Els enemics interns i externs de les

comunitats multinacionals en són conscients i, per tant, han organitzat la seva activitat contra les societats multinacionals sobretot fomentant els conflictes nacionals.

En aquest moment, nosaltres a Iugoslàvia ens comportem com si mai haguéssim tingut tal experiència, pel fet que en el nostre passat distant hem viscut la tragèdia d'experimentar els més greus conflictes nacionals que una societat pot sofrir i sobreviure.

Les relacions iguals i harmonioses entre tots els pobles que formen Iugoslàvia són una condició necessària per a la nostra existència, per sobreviure a les crisis i en particular, són una condició necessària per garantir la prosperitat econòmica i social. En aquest sentit, Iugoslàvia no és fora de l'ambient social contemporani, i particularment del món desenvolupat. Aquest món contemporani està cada vegada més marcat per la tolerància nacional, la cooperació nacional i la igualtat entre les nacions. El progrés econòmic i tecnològic, així com el desenvolupament polític i cultural, han orientat els pobles els uns als altres, els han fet interdependents i cada vegada més iguals els uns als altres. Un poble unit i amb els mateixos drets pot convertir-se en part de la civilització cap on es mou el món modern. Si nosaltres no podem ser al capdavant d'aquesta columna que condueix a tal civilització, certament no hi ha cap motiu perquè en siguem a la cua.

En l'època en què a Kosovo va tenir lloc aquesta batalla històrica, la gent mirava les estrelles esperant que els assistissin. Ara, sis segles després, tornen a mirar les estrelles amb l'esperança de conquerir-les. En els temps passats, la gent podia permetre's viure en desunió, i tenir odi i traïció entre ells perquè vivien en mons menors feblement cohesionats. Ara, com la resta de gent d'aquest planeta, no poden conquerir el seu propi planeta si no estan units, deixem sols els altres planetes si no viuen en solidaritat i harmonia mútua.

Per tant, el lloc de la mare pàtria on les paraules dedicades a la unitat, a la solidaritat i a la cooperació entre les persones tenen una major importància és en el camp de Kosovo, símbol de desunió i traïció.

En la memòria del poble serbi, aquesta desunió va ser decisiva a l'hora de provocar la derrota en la batalla i portar a Sèrbia el destí que va sofrir durant sis segles sencers. Encara que potser no va ser tan greu, el poble va veure aquesta desunió com el seu major desastre. Per tant, l'obligació del poble és acabar amb la desunió per protegir-se a si mateix de les derrotes, fracassos i d'un futur estancat. El poble serbi va arribar a ser conscient de la necessitat de la seva harmonia mútua com a condició imprescindible per a la seva vida actual i el seu desenvolupament futur.

Slobodan Milosevic al Tribunal de l'Haia

Estic convençut que aquesta consciència d'harmonia i unitat farà el possible perquè Sèrbia pugui funcionar no només com un estat, sinó com un estat amb èxit. Per tant, penso que té sentit dir això aquí a Kosovo, on una vegada la desunió va empènyer tràgicament Sèrbia,

posant-la en perill en els segles següents, i on la renovada unitat ens pot retornar la dignitat. Aquesta consciència sobre les relacions mútues constitueix una reserva elemental per a Iugoslàvia, perquè el seu destí està en la unió de tots els seus pobles. L'heroisme de Kosovo ha alimentat el nostre orgull i la nostra creativitat durant 600 anys, i ens impedeix que oblidem que fa temps, Sèrbia era una nació gran, valenta i orgullosa, que va romandre invicta tot i la derrota.

Sis segles més tard, ara, estem compromesos en noves batalles, que no són armades, encara que tal situació no pot excloure's encara. En qualsevol cas, les batalles no poden guanyar-se sense la resolució, la valentia i el sacrifici, sense les qualitats nobles que estaven presents en el camp de Kosovo en aquells dies del passat. Ara la nostra batalla principal és implementar el benestar econòmic i el progrés polític i cultural i la prosperitat social general i trobar un acostament més ràpid i reeixit per a la civilització que viurà al segle XXI. Per a aquesta batalla, nosaltres realment necessitem heroisme, per descomptat d'un tipus diferent, però el coratge sense el qual res seriós i gran es pot aconseguir roman sense canviar i roman urgent i necessari.

Fa sis segles, Sèrbia es va defensar heroicament a si mateixa en el camp de Kosovo, però també va defensar Europa. Sèrbia era llavors el bastió que va defensar la cultura europea, la religió i la societat europea en general. Per tant, avui sembla no només injust, sinó no històric i absurd entendre Sèrbia com alguna cosa diferent a Europa. Sèrbia ha estat part d'Europa incessantment, ara com en el passat, i en una manera pròpia però mai sense perdre la seva pròpia dignitat. En aquest esperit, nosaltres estem ara obstinats a construir una societat rica i democràtica i així contribuir a la prosperitat d'aquest país bell, aquest país que sofreix injustament, però també per contribuir als esforços de tota la gent que fa progressar el món per fer-lo millor i més feliç.

Que la memòria de l'heroisme de Kosovo visqui per sempre!
Llarga vida a Sèrbia!
Llarga vida a Iugoslàvia!
Llarga vida i germanor entre pobles!

Ismail Serageldin, el director de la Biblioteca d'Alexandria, a Barcelona

Núvol. Barcelona. / 30.06.2014

El dijous 3 de juliol a les 19h al Born Centre Cultural, el director de la *Bibliotheca Alexandrina* reflexionarà sobre el repte social i científic dels museus i institucions de patrimoni i coneixement i el paper que han de tenir en l'escena cultural i social del futur. La conferència serà la cloenda del cicle "La Ciutadella, el primer parc científic de Barcelona", coorganitzat pel Museu de Ciències Naturals de Barcelona i el Zoo de Barcelona.

Ismail Serageldin

Ismail Serageldin (Egipte, 1944) és fundador i director de la nova Biblioteca d'Alexandria, un macroprojecte mundial liderat per la UNESCO i el govern d'Egipte inaugurat el 2002 amb la voluntat de "recuperar l'esperit de coneixement i saber de l'antiga biblioteca", destruïda al segle IV d.C. La biblioteca compta amb milions de llibres, museus, *Planetarium*, *Exploratorium* de ciència per a nens, *Culturama* (panorama cultural interactiu sobre els més de 5.000 anys de patrimoni històric d'Egipte), centres de recerca acadèmica, exposicions permanents, galeries d'art i centre de conferències.

Serageldin ha desenvolupat la seva trajectòria professional en organismes internacionals i ha publicat més de 60 llibres que comprenen temes tan diversos com el component estratègic dels recursos hídrics, la pobresa, el desenvolupament i la sostenibilitat, la biotecnologia, la contribució de la ciència a la societat, la difusió del coneixement o el diàleg Occident-Islam. Des de la perspectiva humanista, Serageldin aportarà les seves reflexions sobre com repensar els museus i les institucions de patrimoni i coneixement en un futur dominat per les noves tecnologies. Una transformació que és clau perquè aquestes institucions segueixin ocupant un lloc rellevant en l'escena cultural i social en el futur.

El cicle "La Ciutadella, el primer parc científic de Barcelona" és fruit del compromís que l'Ajuntament va adquirir per desenvolupar un projecte de recuperació de la memòria històrica del parc de la Ciutadella que expliqui l'origen, el seu significat per a la ciutat al llarg del temps, la realitat actual i el seu caràcter de parc dedicat a la ciència. Amb aquest objectiu, El Museu de Ciències Naturals de Barcelona i la Fundació Barcelona Zoo amb la col·laboració d'institucions científiques vinculades al Parc impulsen aquest cicle, que és la primera d'una sèrie d'activitats que es proposen per obrir una reflexió a la ciutat sobre la tradició científica del Parc i la seva evolució en el futur. Un cop acabada la conferència d'Ismael Serageldin, el rector de la universitat Pompeu Fabra, Jaume Casals, farà una síntesi de les conclusions del cicle.

El Livinglab entra a la biblioteca

Núvol. Sant Cugat. / 1.07.2014

Sant Cugat tindrà una nova biblioteca i no serà només una biblio sinó també un Lab. La Biblioteca de Volpelleres Miquel Batllori serà la primera biblioteca livinglab de Catalunya. Tindrà 850 m² dels quals en dedicarà 100 a la recerca tecnològica en contacte directe amb els usuaris.

Miquel Batllori donarà nom a la tercera biblioteca de Sant Cugat

Es tracta de la primera biblioteca amb *livinglab* de Catalunya, un espai de recerca que serà possible gràcies a la col·laboració de la Diputació, la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i el Centre de Visió per Computador (CVC) i a l'Associació de Veïns del barri de Volpelleres, promotora del projecte.

A partir de febrer de 2015, Volpelleres comptarà amb un nou equipament. Es tracta de la Biblioteca de Volpelleres Miquel Batllori, un projecte que han presentat **Jordi Permanyer**, gerent del Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona, **Xavier Escura**, regidor de cultura de l'Ajuntament de Sant Cugat, **Joana Barbany**, regidora de tecnologia de l'Ajuntament de Sant Cugat, i el doctor **Fernando Vilariño**, científic del CVC.

La biblioteca serà la tercera del servei en xarxa de Sant Cugat. Tindrà 850 m² i donarà servei a 5 barris de Sant Cugat, amb una àrea d'influència d'entre 12 i 14.000 habitants. L'equipament tindrà una capacitat per a recopilar fins a 18.000 documents, tindrà 90 punts de lectura i estarà oberta 35 hores la setmana. A més, en destacarà l'àrea infantil, a la qual es destinaran 130 m². Es preveu que el cost de la nova biblioteca sigui de 2 milions d'euros, dels quals un l'aporta l'Ajuntament de Sant Cugat (en forma de local on ubicar aquesta biblioteca i el personal) i l'altre la Diputació i l'Àrea Metropolitana (adequació dels espais i personal de direcció).

La biblioteca serà una extensió de la resta de la Xarxa de Biblioteques i els serveis habituals que ofereixen: formació d'usuaris, serveis a les escoles, préstec i consulta de documents, a la vegada són espais de cohesió veïnal, de transferència de coneixement i de serveis culturals adaptats a les necessitats de la ciutadania. Però el fet diferencial d'aquesta biblioteca serà la innovació en la gestió del projecte i la incorporació d'un *livinglab* tecnològic.

Pel que fa a la innovació en la gestió del projecte, a banda de la col·laboració entre institucions (Ajuntaments i Diputació) que es dóna habitualment en la Xarxa de Biblioteques, en aquesta ocasió s'hi incorporen altres agents que pretenen explorar noves línies de treball i que tenen interessos compartits. La UAB i el CVC treballaran conjuntament amb el servei de Biblioteques i s'encarregaran del laboratori.

El *livinglab* tecnològic serà un entorn d'experimentació a la vida real amb l'objectiu de viure la tecnologia com a eina facilitadora de noves formes d'interacció amb la cultura, els llibres i els continguts disponibles a la biblioteca. Els usuaris podran participar voluntàriament en aquests experiments i a través de les seves experiències es recolliran dades que facilitaran la investigació posterior. Es recolliran comentaris sobre les versions dels prototips i dels esdeveniments amb la finalitat de redirigir els esforços d'innovació. Serà un laboratori d'activitats dinàmic, en canvi constant per millorar les solucions que s'estaran provant en

l'entorn real de la biblioteca. Es preveu que aquest *livinglab* també estigui obert a empreses que vulguin provar els seus productes, i així col·laborar en el seu finançament.

L'objectiu del laboratori és entendre la biblioteca com a punt de trobada i afavorir, d'una banda la interacció entre el contingut físic (paper) i digital i d'altra banda la relació (interfície) entre persona i llibre; persona i màquina i la interacció de tots tres. Amb aquests objectius han de permetre trobar noves vies d'accés a la cultura i a l'aprenentatge, millorar el servei que la biblioteca ofereix a la ciutadania i generar serveis de qualitat.

Ràdio Desvern, líder d'audiència a Catalunya davant de Rac1

Núvol. / 4.07.2014

Ràdio Desvern és líder d'audiència a Catalunya per davant d'emissores com RAC1 o Catalunya Ràdio. Amb aquest hipotètic lideratge d'audiència, l'emissora ha volgut celebrar els trenta anys.

Després de trenta anys fent ràdio, Ràdio Desvern s'ha convertit en líder d'audiència a Catalunya per davant d'emissores consolidades com RAC1 o Catalunya Ràdio. Hèctor Suriol, director de l'emissora, ha manifestat la seva alegria per aquest fet i ha volgut agrair als col·laboradors la feina feta durant aquests trenta anys. Els col·laboradors s'han mostrat sorpresos i emocionats i consideren el lideratge com un premi a la trajectòria de l'emissora. Amb tot, creuen que cal continuar treballant amb la intenció de mantenir-se líders i per fer-ho ja han començat l'ampliació de les instal·lacions i de les unitats mòbils per augmentar la qualitat dels seus programes i poder arribar a més públic. L'objectiu és consolidar la seva posició i ser un referent de la ràdio a Catalunya. Professionals de la ràdio com Antoni Clapés o Andreu Buenafuente, ja han felicitat l'emissora i fins i tot s'han interessat per tenir un espai en la seva graella. Tot i l'èxit que està tenint l'emissora, no tot són bon notícies. Ràdio Desvern manté un conflicte jurídic amb altres emissores de Catalunya a causa de les freqüències. Un conflicte que esperen resoldre ben aviat.

Annex 3: Articles revisats, no publicats

Aigua

Eva Espinosa/ 25.06.2014

El passatger número 117 es va dirigir cap a la porta d'embarcament. Duia a la mà esquerra una bosseta transparent, d'aquelles que mostren el xampú però no les intencions, i, a la dreta, la tarja que li garantia un seient en el vol d'una companya aèria anunciada com la més còmoda del món. Havia tingut una estada de cap de setmana en un hotel de cinc estrelles per participar com a ponent en un congrés d'oceanografia comparada que incloïa una visita guiada per la ciutat i un deliciós dinar de comiat. L'experiència li havia semblat gairebé perfecta, encara que el menjar estava una mica massa salat pel seu gust.

A la porta de l'avió, la tripulació repartia benvingudes i diaris.

Tal com prometia la publicitat, la cabina dels passatgers era ampla i confortable, prou espaiosa com per estirar tranquil·lament les cames sense topar amb el respall del davant, ni haver d'encetar converses de compromís amb companys de filera. Tant els seients com les cortines, la moqueta i els impecables uniformes del personal de vol eren de color blau. Un geni del departament creatiu havia decidit que els viatges en aquella companya s'havien d'assemblar a una passejada sobre el firmament.

La funció va començar amb puntualitat. Una hostessa va escenificar amb força convicció el protocol en cas d'accident. Va mostrar les quatre sortides d'emergència, la manera de col·locar-se la màscara d'oxigen i una maniobra difícil d'interpretar, quelcom entre salvar de l'aigua un altre passatger i un mètode ràpid per escanyar gats.

Al passatger 117 li agradava viatjar en avió. El seu únic neguit, però, solia ser l'enlairament, quan l'envaïa una lleu sensació d'angoixa en sentir el so accelerat del vent que esgarrapava les ales. Tanmateix, aquell cop, potser per l'abundància del dinar o per cansament, es va quedar adormit de seguida. Quan la set el va despertar, ja feia estona que l'avió es deixava bressolar pels núvols.

Aviat va aparèixer una hostessa molt somrient amb un carret ple d'ampolles.

—Què voldrà beure, senyor?— va preguntar sense deixar de somriure.—Li puc oferir whisky, gintònic, vodka, Martini, vi blanc, licor de préssec, licor de cirera i licor de mirtil. Coca-Cola, suc de poma, suc de pera, suc d'aranja, taronjada natural, cafè, cafè amb llet, tallat descafeïnat, te negre amb gessamí, te verd, te blanc, infusió de camamilla, infusió de til·la i infusió de poniol.

—Gràcies. M'estimo més una mica d'aigua, sisplau.

—Ah —va fer l'hostessa, i va continuar el seu camí.

El passatger 117 va interpretar aquella resposta com un sí.

Vint minuts més tard, amb més set i menys paciència, premia amb insistència el botó que tenia sobre el cap.

Es va presentar una altra hostessa, encara més somrient que l'anterior.

—Sisplau, ja fa una bona estona que he demanat aigua —va explicar el passatger.

—De seguida me n'ocupo senyor —va respondre la dona, i el va deixar esperant vint minuts més.

L'home es va quedar adormit. Va somiar que era a la platja i menjava sorra. Es va despertar de sobte, quan l'hostessa, que havia tornat, el va sacsejar amb suavitat.

—Em sap greu la confusió, senyor. La companyia li demana disculpes i li prega que accepti una copa de cava —li va dir tot mantenint el somriure.

—Gràcies, però preferiria un got d'aigua.

—Si no li agrada el cava puc oferir-li whisky, gintònic, vodka, Martini, vi blanc, licor de préssec, licor de cirera i licor de mirtil. Coca-Cola, suc de poma, suc de pera, suc d'aranja, taronjada natural, cafè, cafè amb llet, tallat descafeïnat, té negre amb gessamí, te verd, te blanc, infusió de camamilla, infusió de til·la i infusió de poniol.

—No! Només vull aigua, una ampolla d'aigua, un got d'aigua, el que sigui.

—No cal posar-se així, senyor. La companyia li reitera les seves disculpes. De totes maneres, li deixo aquí unes ametlles salades.

I va marxar.

L'aigua no va arribar i el passatger 117, ara tan assedegat com desesperat, es va aixecar per anar a buscar algú que li fes cas. A mig passadís, va ser aturat per la primera hostessa.

—Puc ajudar-lo senyor?

—Doncs, no ho sé, francament —va respondre l'home amb irritació. —Fa gairebé una hora que li he demanat aigua i encara no me l'ha portada.

—Senyor, ha de tornar al seu seient, travessem una zona de turbulències.

—Doncs deixi'm anar un moment al lavabo, si més no podré beure de l'aixeta.

—Ho sento senyor, està prohibit fer servir els serveis en aquesta situació.

—Per l'amor de Déu! Només vull una mica d'aigua! No és tan difícil, tres quartes parts d'aquest planeta són aigua!

El passatger 117 va avançar cap al lavabo. En passar pel costat de l'hostessa li va fregar el braç.

—M'està tocant, senyor! —va cridar la dona.

—Perdoni, això és molt estret.

—Assejador! Masclista!

Abans que l'home tingués temps de contestar, el sobrecàrrec, que per raons jeràrquiques era el més somrient de tot el personal, va arribar corrents des de l'altra banda de l'avió.

—Senyor, no s'esveri —va dir. —L'hostessa no en té la culpa. Són turbulències petites, no hi ha cap perill, però li prego que torni a seure i es tranquil·litzi. Li portarem alguna cosa per beure. Tenim whisky, gintònic, vodka, Martini, vi blanc, licor de préssec, licor de cirera i licor de mirtil. Coca-Cola, suc de poma, suc de pera, suc d'aranja, taronjada natural, cafè, cafè amb llet, tallat descafeïnat, té negre amb gessamí, te verd, te blanc, tallat descafeïnat, infusió de camamilla, infusió de til·la i infusió de poniol.

—No vull la seva merda de poniol! Només vull aigua! Tan li costa d'entendre, tros d'imbècil? Tinc set!

—Em sap greu senyor, però como veig que persisteix amb aquesta actitud agressiva em veig obligat a reduir-lo pel seu propi bé.

En pocs segons, el passatger 117 es va trobar ajagut sobre la moqueta, bocaterros, amb les mans immobilitzades a la esquena i el peu del sobrecàrrec al clatell.

Els ocupants dels seients propers van començar a cridar que algú havia agredit a un membre de la tripulació. El rumor es va traslladar als seients del davant en la versió lliure de violació d'una de les hostesses. Quan la notícia va arribar a la classe preferent, ja es parlava d'un terrorista que havia provat de matar el pilot.

L'avió va haver de fer un aterratge d'emergència en un petit aeroport per entregar a les autoritats el passatger hostil que havia posat en perill el vol, ara amb un retard de dues hores i trenta minuts sobre l'horari previst.

Un gran descontent es va estendre entre els altres passatgers, que, després que l'avís de megafonia els recordés que els mòbils devien restar apagats, es van a afanyar a engegar-los per a avisar les seves famílies que no arribarien a l'hora.

Lligat de mans i peus, i amb una mordassa, el passatger 117 va ser arrossegat fins a la porta on, mentre el personal de terra col·locava l'escala, va sentir la veu d'algú que parlava per telèfon:

—Nena, digues a la mare que anem amb retard. Em sembla que han hagut de treure un paio que anava borratxo. La gent que no sap beure només hauria de prendre aigua, no et fot!

I el passatger 117 va ser descarregat.

Un minut

Eva Espinosa/ 25.06.2014

Octavi, no te'n vagis, deixa'm dir-te que jo no vaig tenir res amb la Dorothy, que em va regalar el seu barret quan ja marxava, perquè sí, perquè va voler, que ja el duia la primera vegada que la vam veure, vestida de brigadista i amb el barret de palla amb una ploma, que li van clavar un munt de bronques perquè no era de l'uniforme i ella, d'aquella manera que parlava, que a mi en comptes de Juli em deia Julai, responia que s'havia de tapar del sol quan sortia a repartir pamflets anarquistes, i pels drets de les dones, i a favor del comunisme, que tu pensaves que, amb tantes causes i un sol exèrcit, aquella guerra la teníem perduda, i al final vam acabar vivint tots junts en aquell pis tan lleig del carrer Regomir, que jo ho pagava tot perquè tenia els diners de l'avi, però la Dorothy era teva i jo no em vaig ficar mai pel mig, t'ho juro, ni quan vas estar al front de Terol i et van fer presoner, que vam estar patint i aquella nit la Dorothy es va emborratxar i em va tocar una mà i jo la vaig apartar i em va preguntar si ho feia per què era la teva xicota i jo no li vaig contestar i ella, que era molt llarga, em va dir que, aleshores, era per tu, que em va deixar de pedra que s'hagués adonat, perquè jo m'havia escarrassat perquè ningú no m'ho notés, que fins i tot vaig estudiar enginyeria per no perdre't de vista, i jo que volia acabar piano al conservatori, i a la facultat no vas sospitar res, i quan ja estava tot perdut i la Dorothy es va tornar cap a Amèrica, em va regalar el barret de palla i em va dir que jo algun dia t'hauria d'explicar lo meu, i li vaig respondre que, si mai ho sabies, ja no podria tenir-te a prop i ella va insistir-hi i em va dir que, almenys, t'ho digués un minut abans de morir, i se'n va anar per sempre i jo vaig anar a veure al meu tiet falangista perquè et deixessin sortir i vas tornar molt tocat però de seguida vam fugir a Mèxic i després vam acabar a Buenos Aires, que quina sort vam tenir que a Sud Amèrica calguessin enginyers, i tu mai volies parlar de la guerra ni reunir-te amb exiliats, i al final et vas casar amb l'Àngela i jo em vaig casar amb una cosina segona seva per no allunyar-me de tu, que vareu tenir tres nenes i cada nena era un cop, perquè ja m'imaginava el que fèieu a les nits, però una altra cosa era veure'n el resultat, amb el que a mi em va costar fer el meu fill, que vaig haver d'emborratxar-me totes les nits del primer any fins que la meva dona es va quedar prenyada i després em vaig empescar mil excuses per no haver de dormir més amb ella, ni quan es va morir el Franco i vam tornar a Barcelona i vam viure un temps tots junts al pis dels meus pares del carrer Aragó, que no li havien tocat les bombes de miracle i que vam tornar parlant un castellà mig portenyo i el

català de quan érem petits, que quan vam tornar ja no es deia flequillo sinó serrell, i un munt de coses que havien canviat, i després vareu marxar al carrer Rocafort, que jo sortia cada nit al balcó a mirar cap allà i la meva dona li deia al meu fill que el pare s'havia encaparrat en agafar una pulmonia, i que vaig tenir la sort que el meu fill es casés amb la teva nena gran i ja segur que no ens separàvem, i després ens vam anar tots cap a Tortosa i va néixer el Pau que tothom deia que havia sortit a l'avi Juli perquè era alt i prim, i perquè era alegre i optimista i no sé què més, que jo no he estat mai així, que me les he empassades totes i ningú s'ha adonat de res, ni la fava de la meva dona tampoc, que aquest matí ha trobat en una capsa de l'altell el barret de palla de la Dorothy que estava fet un fàstic i m'ha dit que me'l posés quan anés al partit del Pau, que feia massa sol per ser primavera, i jo l'he agafat per no discutir però no me l'he posat, que només em faltava fer el ridícul pel carrer un diumenge al matí amb tothom passejant, i l'he dut a la mà tota l'estona mentre miràvem el partit de basquet, però tu ho has vist de seguida que era el barret de la Dorothy i a la mitja part m'has fet sortir al pati del darrera i m'has començat a cridar que sempre havies sabut que jo t'havia robat la Dorothy, que ens havíem anat al llit quan estaves presoner i que jo li havia dit que marxés a Amèrica i que la teva vida era una merda perquè mai havies deixat de pensar en ella, que tant se te'n fotia la teva dona i les nenes i els anys viscuts a l'Argentina i tot, que la culpa era meva, que jo t'havia destrossat la vida, que era un fill de puta, i jo et volia dir que t'equivocaves, que la Dorothy se'n va anar perquè va voler, que jo tampoc estimava la meva dona, que m'havia fet enginyer per tu, però m'has empès contra la paret i el cap m'ha tocat amb una biga de ferro i t'ho te m'has quedat mirant una estona quan ja era al terra i em rajava el cap i sentia que s'estava fent un bassal, i després t'has anat, que la Dorothy tenia raó, que t'ho hauria d'haver dit un minut abans de morir i no un minut després.

Gaziel i l'arrelament

Pere Guixà/ 30.06.2014

Gaziel i Josep M. Cruzet (i l'Editorial Selecta). Correspondència (1951-1964) Manuel Llanas (ed.)

«Textos i estudis de cultura catalana», 189, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 2013.

Aquest llibre aplega les 318 cartes que Agustí Calvet "Gaziel" va enviar a l'editor Josep M. Cruzet o va rebre d'ell des del 1951 fins al 1964, any en què va morir l'escriptor de Sant Feliu de Guíxols. Hi ha cartes, però, que Gaziel adreça o rep de personal de l'editorial Selecta (sobretot de Tomàs Tebé i Josep Miracle), que va ser el segell on l'escriptor va publicar, a darrera hora, els seus coneguts nou llibres, des de *Tots els camins duen a Roma* (1958) fins al pòstum *París 1914. Diari d'un estudiant* (1964).

Aquest volum és el complement exacte d'un dels llibres més importants sobre escriptors publicat en els darrers deu anys: la correspondència entre Cruzet i Josep Pla. Ara s'hi afegeix aquest epistolari, de manera que el triangle queda gairebé tancat. I és que Pla i Gaziel van ser dos dels autors cabdals de l'editorial Selecta, segell que des de l'any 1943, en la immediata postguerra, i posteriorment fins als anys setanta, va reconstruir bona part de l'edició literària en català. L'aparició de Pla, que admirava moltíssim Gaziel i que va influir en la decisió de Cruzet d'incloure el guixolenc al seu catàleg, salpebra força aquest epistolari.

Gairebé la meitat de les cartes, i ben segur el gruix més interessant del llibre, té a veure amb les memòries *Tots els camins duen a Roma*. Tot el que s'hi explica pertany a la trama d'un llibre; d'entrada hi veiem l'aproximació (cautelosa, plena d'afalacs mutus...) entre l'autor i l'editor. Alguns comentaris sobre el llibre contrasten amb el lògic detallisme de redactar el contracte i les formes de difondre el volum. La pulcritud i la precisió lingüística de

tot el que dirimeixen i gestionen per escrit és un fet que congratula Gaziell i Cruzet, tots dos «dominats pel criteri de Descartes».

A banda d'omnipresents problemes amb la censura oficial, l'aparició a la premsa de crítiques sobre el volum fa guiar la parella autor-editor. Hi ha una insatisfacció per la recepció de *Tots els camins duen a Roma*, pel nivell baix de la crítica literària, tot i que les ressenyes que van sortint són força elogioses i influents. Dins del context de l'època, Gaziell va fer, amb les seves memòries de joventut, una entrada de cavall sicilià en les lletres catalanes. *La Vanguardia*, el *Diario de Barcelona* i el setmanari *Destino* fan el buit al llibre, convenen autor i editor, però això no impedeix que l'obra vagi progressant i que l'editor s'engresqui de seguida a publicar més llibres del guixolenc.

Com és sabut, després de la influència durant els anys vint de Gaziell com a columnista al diari del comte de Godó, i tot seguit la direcció del rotatiu en el període més pròxim a la guerra, el 1939 es va obrir a l'escriptor i al propietari del diari un expedient per responsabilitats polítiques. Tot això pesa sobre Gaziell, i Cruzet pateix també cosa de no dir, però la força d'aquest tàndem no té aturador i tots dos tenen un objectiu comú. «Lluitar és feina d'homes», deia Pla en una carta a Cruzet; «lluitar i guanyar és feina d'homes intel·ligents». Les paraules són extensibles a Gaziell i Cruzet.

L'entusiasme que desprenen moltes pàgines d'aquest epistolari arriben després d'una vida professional molt problemàtica, però alhora d'una tenacitat notable. A Madrid, després de la guerra, Gaziell deixa de banda el periodisme i es dedica a la feina editorial. És durant aquests anys que, com a necessitat imperiosa, comença a escriure de nou en català, idioma que la seva feina periodística dels anys vint i trenta havia fet impracticable.

La veritat és que hi ha un component d'atzar en la seva dedicació per una llengua o per una altra. Els articles que el 1914, de molt jove, escriu sobre l'inici de la guerra a París eren en català i van ser oferts a *La Veü de Catalunya*, dirigida per Prat de la Riba. Però l'entusiasme de Miquel dels Sants Oliver, director aleshores de *La Vanguardia*, va fer que sortissin finalment en castellà. I la carrera de Gaziell va començar i es va convertir en un escriptor atent de la vida pública espanyola i catalana del seu temps. Intel·ligent i lúcida, membre de la burgesia liberal catalana, amb un toc de refinament aristocràtic de vella soca europea, Gaziell és probablement l'escriptor polític més intel·ligent que ha donat la dreia catalana. El fet d'haver estat independent de tot partit li dona una llibertat de judici inqüestionable. Després de la guerra, va venir l'exili i, quan comença a publicar de nou en català, arriba l'ostracisme. Aquest epistolari ho demostra, però també demostra la força i el plaer amb què Gaziell va escriure la seva obra catalana (en realitat, la va reprendre, ja que havia publicat alguns llibres en català cap als anys vint i abans i tot). El més normal, en els anys de postguerra a Madrid, hauria estat deixar-ho estar, oblidar l'escriptura i sobretot en català, però és sabut que les ondulacions històriques i les literàries no discorren sovint al mateix pas.

Gaziell no és un desarrelat, com deia el biògraf Enric Jardí, que el situava al costat d'Eugeni d'Ors i Josep Pijoan. Ell no deserta mai del seu propi país i de la seva cultura; simplement, no viu en una cultura normal, però no es cansa mai d'enfocar aquest país des de tots els angles que pot. Avui, quan l'ostracisme és inexistent i es comencen a publicar amb regularitat alguns dels seus llibres, això es veu força més clar i emergeix l'escriptor dotadíssim, substantiu. Encara hi ha un llarg camí per recórrer en el reconeixement de la seva obra.

Tots els camins duen a Roma és cabdal, així com *Un estudiant a París i altres estudis*. També ho són la guia literària *Sant Feliu de la Costa Brava* (llibre sobre la seva vila natal); la Trilogia Ibèrica (*Castella endins*, *Portugal enfora* i *La península inacabada*); *Seny, treball i llibertat*, en què parla de Suïssa, i *L'home és tot*, sobre Florència, llibre esplèndid i recomanable si viatgem per aquells verals.

Curiosament, però, aquests llibres no es reediten actualment, i la polèmica segueix enredant-se en la publicació dels seus articles, camp de brega per als adeptes que veuen en el periodista filòsof algú que s'implica a resoldre el problema peninsular, i n'admiren una lucidesa i una manca de sentimentalisme patriòtic que ve del coneixement profund de la història i de saber distingir l'ànima catalana subordinada tràgicament a la castellana. I camp

de brega per als seus detractors, que hi veuen una personalitat sinuosa i de moral vençuda, força impertinent per al procés sobiranista en curs. Encara queda molt per discutir sobre Gaziell.

Hi ha, amb tot, un fet indubtable en el guixolenc, i podria ser, si fóssim optimistes, la clau de volta per a la reedició dels llibres que acabem d'esmentar. Però per això cal no veure Gaziell només com a escriptor polític. Parlo del seu estil.

Influït pel XVIII francès, Gaziell en rebaixa la retòrica i s'acosta al llenguatge parlat, i fins i tot col·loquial, de conversador elegant. Adopta també la presència del jo en tot allò que escriu, però sense l'afectació d'un Ors, sinó que més aviat poua en Ruyra o Bertrana, exemples encara amb trets intuïtius però de primera categoria. Format en les primeres etapes del Noucentisme, Gaziell va reaccionar cap a la recerca d'una prosa literària més planera i que permetés adreçar-se eficaçment per la via del periodisme, que va escriure en primer lloc en català. En definitiva, Gaziell es va formar en la generació dels qui van aprofitar els guanys de l'obra de Pompeu Fabra, en els moments en què s'iniciava l'obra de Josep Pla i, més tard, la prosa de Josep M. de Sagarra i de Carles Soldevila, i que després empraran Mercè Rodoreda, Salvador Espriu, Joan Sales...

Quan el 1925 es produeix la renovació definitiva de la prosa literària, Agustí Calvet calla: Gaziell comença a escriure en castellà. Però, en tornar a la seva llengua, passats molts lustres, la renovació ja s'ha consolidat, i ell s'hi incorpora amb puixança i potser amb més solvència i tot que els iniciadors d'aquest camí que arriba fins avui. Aquest volum de les cartes amb Cruzet no es pot considerar, evidentment, un treball amb voluntat d'estil, però hi ha les línies mestres del que acabem d'exposar.

Vinyoli, de tot cor

Jordi Llavina. / 2.07.2014

¿Quin és el poeta —digueu-me'n només un— que no ha fet servir en la seva obra aquest motiu del cor, de tan llarga i fonda tradició —que és, a la vegada, un dels símbols més populars de la humanitat? El cor que estima o que pateix, el receptacle de les passions, travessat de fletxes com si fos un d'aquells coixinets en què les cosidores tenen clavades i ordenades les seves agulles, però també motor dels bons sentiments. Si poguéssim agafar un cor (metafòricament, vull dir), i ens fos donat d'espreme'l tal com fem amb una esponja, en rajaria una infinitat de referències i d'implicacions, però no seriem capaços d'eixugar-ne mai el contingut. El cor és una referència simbòlica que trobem pertot. La publicitat en va plena, de cors. Un cèlebre conte de Flaubert es titula *Un coeur simple*, i tracta d'una pobra criada, allò que en català en solem dir una *ànima de càntir* o un *pobre d'esperit*, que, delerosa d'oferir el seu amor, l'acaba donant a un lloro. Posar massa cor en els assumptes de la vida sol abocar inevitablement a crisis diverses. Quan ens referim a una persona recta i justa, ho diem, sovint, recurrent a aquest concepte: un home o una dona *de bon cor*.

Joan Vinyoli, de qui aquest 2014 commemorem el centenari del naixement, no es va estar de recordar el cor (*recordar ve de cor*, per cert; com també *concordar*, d'altra banda) en molts de poemes seus. Jo en vull transcriure i comentar dos, perquè, en ells, s'hi tracten cors molt diferents. El primer és un poema del llibre *El griu* (1978), de títol prou explícit: "Cor podrit". Llegim-lo:

Algú va enamorar-se del que jo tenia
i va ser correspost.

Ella va dir-m'ho,
baixos els ulls, les pulcres mans posades
musicalment sobre la falda,

i jo vaig estimbar-me

en els barrancs de mi mateix, acorralada bèstia
sense recurs.

Aranyes del turment, pops llefiscosos,
negres tintes que encenen
ira impotent, enveja
mortal.

Tot res: parauleria.

Vaig veure, vaig flairar
boques de peix, ventresques esqueixades,
acoblaments amb fressa
d'amor,
vaig comptar les vegades
i les menes de pler, vaig veure pol·luir
la prada neta, el llac desnaturat.

Tot va passar en un breu viatge.

He desat ja per sempre dins la capsa
podrida el violí de les angúnies
del cor també podrit
i bec ginebra amb gel.
No vull saber ja res de les cariàtides.

No és un dels poemes més clars de Vinyoli. I, tot i això, el sentit dels versos no se'ns fa estrany del tot, perquè el poema més hermètic d'aquest autor sempre ens dóna pistes per a una hipotètica interpretació. Jo en donaré la meua.

“Cor podrit” ens fa endinsar —anava a dir *inopinadament*— en el camp de la fisiologia, i ho fa des del títol mateix, amb aquest adjectiu que, aplicat al nom *cor*, ens sobta amb el seu cop de puny verbal. ¿De què va enamorar-se, aquest *algú* que apareix en el segon vers? Sembla que d'allò que, fins a aquell moment, *pertanyia* al jo poètic —“el que jo tenia”—. Llavors aquest jo s'estimba “en els barrancs de mi mateix”, i, tot seguit, ens informa d'una situació repulsiva, producte de la traïció que se li acaba de revelar (“Ella va dir-m'ho”): “aranyes del turment, pops llefiscosos, negres tintes que encenen ira impotent, enveja mortal”. Alguna cosa s'ha trencat per sempre, en aquesta relació. Alguna cosa ha madurat en repulsió intensa.

Cal fer notar el contrast entre l'actitud de la persona —*ella*— que fa la crua revelació: “baixos els ulls, les pulcres mans posades musicalment sobre la taula”, i l'ensulsiada que provoquen aquestes paraules en l'ànim de qui les rep, que se sent una “acorralada bèstia sense recurs”.

Una segona part del poema sembla que faci referència a un estadi anterior al que ha precipitat això que n'hem dit la *crua revelació*. La seqüència que comença “Vaig veure, vaig flairar” i que acaba “en un breu viatge” evoca, en un to inconfusiblement sensual (o eròtic), tot d'accions que, per ventura, ja no tornaran a produir-se (o que, si més no, podem aventurar que no ho faran imminentment). Fixem-nos en els substantius que apunten

aquestes accions (i en el verb i l'adjectiu, també); fixem-nos en les seves connotacions eròtiques: *boques, ventresques, acoblaments, pler, pol·luir, desnaturat*.

Al poema no li resta sinó la conclusió. Hom diria que el jo poètic ha decidit canviar de vida, i no temptar més la sort del dolor. En aquests versos finals, hi surt doblement l'adjectiu *podrit*, i hi apareix també el nom *angúnia*, en plural. El “violí de les angúnies”, a la capsula (una “capsula podrida”): això és, s'ha acabat plànyer-se. Canvi de vida (una proclama cara a Vinyoli). Tot seguit, el poeta ens llança a la cara un parell de versos d'aquells que, tan sovint, actuen com a rebaixa sobtada del clímax aconseguit: “bec ginebra amb gel”. I el vers final, que té un aire ben enigmàtic: “No vull saber ja res de les cariàtides”. ¿Què vol dir, amb això? Una *cariàtide*, segons el diccionari, és aquella “estàtua femenina que substitueix el fust de la columna o pilastra en la seva missió estructural arquitectònica”. ¿Cal que fem cap extrapolació?

D'aquest cor tan físic, tan material, tan carregat de llast, passem ara a un altre que hi té ben poc a veure, perquè resulta un cor de naturalesa estrictament simbòlica. Es tracta del que apareix en el poema XV de *Cants d'Abelone*, molt conegut:

Tot és per ser donat i no t'ho vol ningú,
cor meu, potser les pedres mudes
o bé la matinada.

Cor, no et precipitis
a voler més, no et tanquis
per molt que faci mal.

Estima
sense voler ser correspost.

Posa't a prova:
calla i escolta l'indiscriminat
so de la vida.

Sol, cada batec
es correspon potser amb alguna cosa.

Vinyoli va assegurar que aquests *Cants*, continuació natural de *Llibre d'amic*, abordaven una matèria religiosa: la recerca de l'Amat, i el desig de fondre's amb ell (en aquest cas, adoptant l'ànima d'aquest personatge femení de Rilke). La grandesa, però, d'aquesta obra unitària (*Llibre d'amic. Cants d'Abelone*) és que, per sota de l'aspiració metafísica, o més aviat barrejant-s'hi, batega un cor passional, un cor que no pot dissimular que *ha conegut* gràcies a l'exercici del viure.

La veu narrativa del poema s'adreça al cor, com si aquest òrgan-símbol fos una persona amb enteniment. La proclama continguda en el vers inicial és d'una admirable bona fe, d'un bell altruisme, producte d'una actitud de despreniment absolut, a l'altura de la que va patir Ramon Llull al puig de Randa: “Tot és per ser donat i no t'ho vol ningú”, escriu Vinyoli, i és una afirmació que entronca amb aquesta altra: “Estima sense voler ser correspost”. Quina declaració de principis! Tots els amants, del primer a l'últim, se l'haurien d'aplicar en els seus exercicis d'amor (perduts o no)!

En el següent “calla i escolta l’indiscriminat so de la vida”, hi ha continguda aquella disposició de la poesia vinyoliana d’aspiració a un càntic que serveixi per interpretar els signes amagats del món i de l’ésser (el final del poema “Cap a les deus”: “Indesxifrables són / els signes que il·luminen; / el cant humil, però, / sovint els interpreta”). I no sols per interpretar senyals, i signes, sinó també per relacionar-los: “Sol, cada batec es correspon potser amb alguna cosa”. Aquesta actitud moral és paral·lela a la del poeta autèntic. Vinyoli podria haver parlat a l’ànima o a la persona, però ha triat el cor. Un cor, val a dir-ho, ben diferent del que en el primer poema comentat mereixia el qualificatiu de *podrit*.

Annex 4: Dietari de pràctiques

Dietari de pràctiques (PAC1) 31 de març de 2014

Fent i desfent aprèn l'aprenent

19.02.14

Trobada amb en Bernat Puigtobella, editor de *Núvol*. Serà el tutor del TFG. Sembla que s'haurà de fer molta feina i variada: revisar textos, editar textos, redactar textos i tasques d'organització. Hem calculat que a *Núvol* es publiquen cada dia una mitja de 8 articles. Estic una mica neguitosa. No em preocupa el volum de feina, sinó que 100 hores poden passar molt ràpid i després de sentir els comentaris d'en Roger Canadell i d'en Bernat Puigtobella sobre el meu expedient, no sé pas si hi haurà massa expectatives sobre les meves capacitats. Els meus resultats acadèmics, que tots s'entesten a destacar, potser no equivalen a les meves capacitats per fer la feina, sobretot la de redacció. Però jo sempre dic, i ara ho hauré d'aplicar, sinó proves una cosa mai sabràs si ets capaç de fer-la.

Encara no ha començat el semestre, no tinc instruccions concretes pel que fa al TFG. No sé què ha de contenir el dietari i no sé quin material mirar-me. Els dietaris que he fet en altres assignatures m'han estat molt útils i espero que aquest també ho sigui. Per aconseguir-ho el primer que haig de fer és escriure tot allò que pensi o em passi pel cap en relació amb les pràctiques o amb el TFG. No sé sap mai si ho podré fer servir i m'ho haig d'apuntar per no oblidar-me'n. Ara només cal esperar que comencin les pràctiques!

07.03.14

Pensant en les pràctiques que hauré de fer a *Núvol*, m'ha vingut al cap un article sobre correctors que va aparèixer en el digital fa uns mesos:

Vampirs i correctors, a l'infern de dos en dos

Marià Veloy. Barcelona. / 30.10.2013

El proper 8 de novembre, l'associació PLEC celebra una festa en honor a Bram Stoker, l'aPLEC de POR. Aquesta celebració, en principi divertida i innocent, amaga propòsits més obscurs. Si més no, això defensa el doctor Tip, de l'Institut d'Estudis Paranormals (IEP), que denuncia l'existència de vampirs-correctors.

En les tertúlies entre membres del sector editorial és habitual que algú assenyali algun editor i afegeixi amb expressió de tu-ja-m'entens: "Diuen que beu sang dels seus treballadors per esmorzar". Acusacions com aquesta, entre la conya i la difamació, han donat peu a diferents llegendes urbanes. Segons l'autor de *Qui ha llençat el cocodril a la claveguera?*, Martí N. Gala, només a Barcelona hi ha constància d'un bon grapat d'històries sobre editors-vampirs. Als anys vuitanta, a les oficines de Planeta, corria la llegenda que un vigilant de seguretat havia detingut un editor gràfic quan entrava amb una estaca al despatx del vell Lara. També s'ha arribat a publicar en una efímera pàgina web (*lesquatrecentes.cat*) que la burgesia catalana tenia el costum d'obrir una editorial per a cada vampir que naixia en el seu si (vet aquí els Barral, Herralde, Tusquets...). I si l'enceu la pregunta a can Vallcorba, segur que algú encara recorda un cap de producció que treballava amb un rast d'allis a les butxaques, no fos cas... Com resumeix Gala, "la figura del vampir-editor és, sens dubte, definitòria de la nostra cultura".

Aquest arrelament explica la sorpresa del sector davant d'un recent estudi de l'IEP, "Els vampirs i la correcció. Un cas d'estudi". El responsable d'aquest estudi, el doctor Tip, ha explicat a aquesta redacció el seu mètode de treball. "Hem partit d'una premissa diferent a la resta de caçadors de vampirs que havien operat en el sector. Hem deixat de banda les figures editorials que la teoria clàssica defineix com a essencials: l'escriptor (la persona que vol signar llibres per Sant Jordi), el negre (la persona que de jove volia signar llibres per Sant Jordi) i l'editor (la persona que va inventar Sant Jordi per fer quatre duros)... Sens dubte, tots ells són importants. Però la seva feina és fal·lible. Algú ha vist com arriba un manuscrit a l'editorial? Ple de faltes d'ortografia, anacoluts... Inclús taques de cafè! Només després de passar per les mans obsessives dels correctors, els textos adquireixen la perfecció que un llibre ha de tenir. Una perfecció que la suposem, però que, si ho pensem bé, està fora de l'abast d'un ésser humà. És una perfecció sobrenatural. Vampírica."

Seguint aquesta lògica, l'equip dirigit pel doctor Tip ha investigat els costums dels correctors, i de seguida ha vist com encaixaven les diferents peces del puzzle. Fa anys que els correctors van abandonar les oficines de les editorials i ara la majoria d'ells treballen a casa, com a autònoms. "Aquest salt, aparentment innocu —assenyala Tip—, ha facilitat que la plaga de vampirs s'expandís amb la velocitat que un ratpenat bat les ales. Els terminis demencials dels encàrrecs que reben els obliguen a treballar fins a altes hores de la nit, una alteració del cicle vital que té tot un seguit de conseqüències: falta de son, escàs contacte amb la llum solar, precària vida social i familiar... Inclús s'ha detectat un notable nombre de comportaments psicòtics, com negar-se a obrir la porta a un missatger o penjar inopinadament el telèfon a un editor..." En poc temps el doctor Tip i el seu equip van acumular un bon grapat d'indicis, però encara els faltava una prova concloent, la qual va arribar després d'analitzar un miler de manuscrits corregits pel mateix nombre de correctors.

El resultat va ser definitiu. “En un 65 % dels casos, els signes vermells no corresponien a tinta de bolígraf, sinó a sang humana.”

Davant d'aquesta evidència, el doctor Tip exigeix a les autoritats que prenguin mesures immediates. “Im-me-di-a-tes!”, exclama amb veu de capità Haddock a l'altra punta de la línia telefònica. Segons defensa el doctor, és obvi que les autoritats hauran d'instaurar mesures que, a mitjà termini, acabin amb una plaga que pot afectar greument la ciutat de Barcelona i el país sencer. “Però abans, han d'actuar amb urgència per evitar la festa que l'associació PLEC celebrarà el proper 8 de novembre. Amb l'excusa del naixement de Bram Stoker, han organitzat un concurs de microrelats i hi haurà una festa amb menjar i beguda gratuïta per als socis. Tota una temptació, és clar! Per això, si ningú no fa res per evitar-ho, molts innocents vessaran la seva sang per als bolígrafs dels correctors-vampirs!”

Davant d'aquestes acusacions, aquesta redacció ha volgut contactar amb l'associació que convoca l'aPLEC de POR. Pere Trilla, el president, ha negat tenir coneixement d'aquest estudi o del doctor Tip. I quan ha estat informat de les acusacions de l'IEP, Trilla se'n feia creus. “Qualsevol dia —ha dit amb ironia— se'ns acusarà que Guardiola ja no entreni el Barça...” Tampoc les autoritats competents no volen donar crèdit a l'advertència del doctor Tip. Quan ha estat preguntat per aquest afer en roda de premsa, el conseller Homs ha assegurat: “Em consta que, vampirs o no, els correctors catalans estan a favor del dret a decidir...” Sembla que els correctors-vampirs ho tenen tot a favor. El proper 8 de novembre aconseguiran una bona quantitat de sang...

10.03.14 – 4 h – Redacció de *Núvol*

Avui he començat les pràctiques a *Núvol*. He coincidit amb dos alumnes més que estan en pràctiques. En Marc, un estudiant de màster de comunicació i la Noemí, que ha estudiat Audiovisuals i multimèdia. No sé si ens trobarem més dies a la redacció de *Núvol*, però pot ser interessant que gent de diversos sectors ens puguem conèixer, trobar-nos i compartir coneixements.

Luna Miguel és cool

Abús de negreta. Moltes vegades no deixa espai entre paraules. Paràgrafs molt llargs sense punts. Abús de subordinades. Pleonasmes. Hem esborrat l'últim paràgraf de l'escrit perquè no tenia sentit amb la resta del text.

Un teatre en perill d'extinció

Alguna puntuació que jo hagués fet diferent, però sense importància. Una falta de tipografia ben vista i una falta d'ortografia que no he vist. Comencem molt malament!

No és un tongo ni un tango: l'avi de Gardel era català

Aquest text tenia força faltes: d'ortografia, tipografia, d'expressió, manca de puntuació, subordinades mal construïdes, etc. M'ha portat força estona corregir-lo. Correcció del passat simple pel perifràstic. Correcció de la bibliografia. He hagut de refer frases senceres. Ara bé, amb aquest text se m'ha plantejat alguns problemes amb els noms propis i els topònims. Per exemple, noms que poden ser catalans o castellans, com han d'anar accentuats si l'autor no posa accent? Topònims traduïts o no traduïts? I fins a quin punt podem retocar, corregir o anul·lar el text d'un autor?

He fet una proposta d'entradeta.

Qüestions a millorar: he trigat molt de temps en corregir. Potser perquè era el primer dia, no tenia un ordinador conegut, etc. però no puc trigar tant de temps. Tampoc vull treballar sempre amb pressa. Suposo que a mesura que vagi fent textos aniré millorant. També haig de buscar una metodologia de treball i organitzar-me.

Qüestions tècniques: no sabia què faríem el primer dia i no he dut l'ordinador. He treballat amb dos textos impresos i després un text a l'ordinador que m'ha deixat en Bernat. Un Mac i sense ratolí. Alguns elements de tipografia no es poden corregir perquè l'editor de textos no admet els formats, per exemple, les versaletes i alguns subratllats.

13.03.14 – 3 h– Redacció de *Núvol*

Un futur tecnològic ben pornogràfic

És un article massa llarg i s'ha de demanar a l'autora que l'escurci. La mida màxima dels articles normalment és de 3500 caràcters i aquests en tenia quasi 6.000.

Catalunya, terra d'elefants

En aquest text m'he entrebancat amb la paraula *tararejant perquè no aconseguia trobar com s'escriu correctament en català. Finalment, l'he trobada: *taral·larejar*. Se'm fa difícil de pronunciar!

En la frase *la vintena llarga d'elefants, inquilins de l'històric zoo barceloní, han tingut la seva glòria*, jo hauria dit: *ha tingut la seva glòria*, perquè he entès que el subjecte era la vintena. Finalment s'ha publicat *han tingut*.

Memòria oculta

Aquest text és un conte i la revisió s'ha de fer tenint en compte que és un text literari. Hem mantingut expressions que en altres textos normalment hauríem de corregir, per exemple l'ordre adjectiu + nom (*anònimes octavetes*) o l'ús del passat simple.

Quan Nosferatu va plagiar Dràcula

És un text traduït de l'original castellà. Un cop revisat i publicat el text, m'adono que s'ha publicat *provable*. Hauria d'haver proposat *probable*? L'autor es referia a la probabilitat o a provar un fet?

«¿Qué falló? El material literario parece poco probable»

«Què va fallar? Sembla poc probable que fos culpa del material literari»

Seria bo que en els casos de traduccions anés a mirar sempre l'original, per evitar dubtes.

19.03.14 -3,5 h – a casa

Pensaments foscos, poesia clarivident

Guerrilla fosca, poesia hacker

Jaume Barberà: «El procés català és il·lusió col·lectiva de canvi»

Es tracta d'una entrevista al periodista Jaume Barberà. Les preguntes que fa l'entrevistador han d'anar en negreta.

La festa de La Fosca, la poesia en estat de celebració

Aquest article era una notícia d'un acte per avui mateix, per tant, tenia priorat per sobre dels altres articles.

Francisco Giner de los Ríos : el dret i la raó educatives

Aquest text tenia errades de masculí / femení (pobre cultura, la lleidatana Helena Perenya doctorand), *degut a, ús del gerundi, preposició + relatiu.

20.03.14 – 3 h - Redacció de *Núvol*

Albert Garcia Espuche entre les ruïnes

Microcatalunya

Max Oh panòptica ficció!

Binixiflat presenta Oiaraki al Born CC

Francisco Giner de los Ríos

Hem hagut de tornar a revisar el text perquè l'autora n'ha canviat la versió.

Jaume Barberà: «El procés català és il·lusió col·lectiva de canvi»

He extret unes quantes frases per poder fer tuïts de l'entrevista a Jaume Barberà. Les meves propostes han estat les següents. Les que estan marcades amb (s) s'han publicat a Twitter.

(s) M'incomoda «ser referent»

(s) Davant d'una situació d'emergència s'ha de prendre partit.

El fet que jo pensi així o aixà no [...] no em fa informar de manera esbiaixada.

has d'estar atent a les expectatives que es puguin generar

Participo d'allò que m'expressa la gent

(s) el 2016 seré acomiadat perquè hauré comès el delictes de complir seixanta-un anys

l'exposició d'un malestar i d'un ofec que necessita ser explicat

els qui viuen de la política sense vocació de servei [...] i la seva claca [...] haurien de reflexionar profundament

la gnuflexió davant el poder [...] ens condemna a viure sense drets ni dignitat.

(s) el canvi sempre l'impulsen els qui no estan bé i aconsegueixen ser majoria

no volen entendre que el malestar [...] que hi ha sorgeix de les classes populars

l'estelada [...] ja no s'entén sense regeneració democràtica ni justícia social

25.03.14– 3 h - Redacció de *Núvol*

El Canet Rock es presenta amb força

El Rilke francès

No he revisat el text, només n'he fet part l'edició al gestor de continguts.

Tratge o tratge?

M'ha agradat molt revisar aquest text perquè presenta dues problemàtiques a resoldre. (1) la varietat dialectal. Jo estic acostumada a parlar i escriure central i estàndard, però el text està escrit en valencià. Què haig de corregir i què no per mantenir la varietat dialectal? (2) normativament no es pot fer la concordança de *hi ha* amb el verb «han d'haver-hi», però ho hem d'acceptar? Per resoldre els dubtes, he escrit un correu electrònic a l'autor. Així, hem pogut confirmar que dos dels dubtes que teníem eren errors de picatge i que l'autor vol que conservem «Han d'haver-hi raons filològiques» i «en el seu *Diccionari general a on* podem llegir».

També m'ha resultat un article molt interessant per la temàtica, intent llegir tots els articles de la secció Homo Fabra, ja abans de començar les practiques a *Núvol* i perquè a més és un tema directament relacionat amb la PAC que em fet de dialectologia.

Xosé Gago: «Kavafis va desfer-se d'un romanticisme carrincló i repetitiu»

#espaislecturaBCN: pendent de publicar

Escepticisme científic i realitat social

L'autor ha especificat que no vol que se li toqui ni una coma del text. En cas que se li hagi de corregir o canviar alguna cosa, se li haurà de preguntar.

Torna el Canet Rock

No he revisat el text, només n'he fet part l'edició al gestor de continguts.

27.03.14– 3 h - Redacció de *Núvol*

Modernet de Merda: «El secret a Twitter és rajar»

Aquest text ja estava publicat però com que en l'últim dia l'he vist molt a Twitter i avui també sortia a Vilaweb he cregut que valia la pena de corregir algunes faltes que tenia. Les faltes eren de pronom si en comptes de s'hi; a nivell de malt utilitzat; internet en comptes d'Internet i falta d'uniformitat en els conceptes tuit/tweet/twittejar.

En aquest article he tingut un dubte que de moment no he pogut resoldre. A l'article apareix «Ell és molt més apolític, i si li interessa alguna cosa, com et deia, és en l'àmbit internacional», però jo no veig clar en aquest cas si és *l'interessa* o *li interessa*. De manera que hauré de buscar més informació que la que he pogut obtenir fins ara amb el DIEC i l'Optimot, o si més no, mirar-la amb més calma. Haig de llegir l'article de Jordi Ginebra i Anna Montserrat «Sobre el règim del verb 'interessar'».

Una nit de Bojos al Teatre Principal de Barcelona

Aquest ha sigut el primer article de la tarda perquè era la notícia d'un espectacle especial per al dia mundial del Teatre i s'havia de publicar urgentment.

Joan M. Minguet: «No podem recular ni un mil·límetre més»

Es tracta d'un text pronunciat en la cerimònia de lliurament dels PREMIS ACCA 2013, a l'auditori del MACBA, el 26 de març pel president de l'Associació Catalana de Crítics d'Art. Hem extret el text del web <http://acca.cat/no-podem-recular-ni-un-mil%E2%80%A2limetre-mes/> però l'hem corregit.

Segon èxit

Aquest és el segon text que reviso d'Isidre Grau. Hi ha hagut un dubte amb una paraula *addicionava, que no sabem què vol dir ben bé l'autor i li ho hem preguntat. Finalment, el text s'ha publicat amb la paraula *addicionava*.

El patufet i el nen del dic: pendent de publicar

Xavi Sarrià: «Som joves nascuts amb consciència lingüística i tenim moltes coses a dir»

Catalans: «Molt seny i poc sentit comú!» pendent de publicar

Marcel Proust pot canviar la teva vida

A banda de publicar articles i textos literaris curts, un altra de les tasques que es fan a *Núvol* es donar a conèixer activitats culturals. Per exemple amb tuits com el que hem fet avui:

«Plàcid Garcia-Planas, avui a la Fundació Antiga Caixa Sabadell a les 19h [@EspaiCulturaSbd](http://bit.ly/18iZtLu)»

28.03.14

Aquest matí m'he llevat pensant que ahir vaig corregir malament una cosa de l'article «Joan M. Minguet: “No podem recular ni un mil·límetre més”» i l'he corregit.

«pensem que és bo sinó imprescindible» = el *sinó* ha d'anar separat i sense accent

He començat a llegir un llibre per fer-ne una ressenya. De moment llegiré el llibre, després a veure que en sortirà perquè només he fet una ressenya a la meva vida i era per una PAC. De manera que no hi tinc gens de pràctica en aquest tipus de text. El llibre és *Sabadell destil·lat* de Jordi Serrano i Blanquer i acabo de veure que el 9 d'abril se'n fa una presentació a l'Alliance Française. Pot ser una combinació interessant.

Dietari de pràctiques (PAC2) 21 d'abril de 2014

Observacions a la PAC 1

Per al segon lliurament del dietari, he modificat una mica l'estructura seguint les indicacions de la consultora. Els articles publicats a *Núvol* estan enllaçats. Clicant sobre el títol de l'article s'hauria d'obrir l'enllaç amb l'article publicat. Així, no els incloc al final del dietari i només ho faré com a annex al final de la memòria. Sí que incloc aquells articles que tinguin algun interès especial.

Pel que fa als continguts hauria de posar una mica d'introducció sobre l'empresa, una mica d'història, etc; explicar l'organització de les pràctiques: dies, com s'organitza la feina i explicar la feina amb més detall i descripció.

Mantindré la taula resum dels textos treballats perquè d'una banda em va molt bé per a controlar els textos treballats i de l'altra penso que dóna una visió general de la feina feta durant les pràctiques.

Núvol, el Digital de Cultura

Núvol és un digital creat fa dos anys i dedicat a la cultura que es proposa cobrir aquells esdeveniments i actes culturals, novetats editorials, exposicions o concerts, estrenes teatrals, etc. que no tenen un espai en les publicacions convencionals, per manca d'espai en el paper, perquè no són producte dels grans grups o perquè no formen part de la cultura de masses.

Núvol té diferents seccions que volen ser una comunitat amb els mateixos interessos i no tant seccions temàtiques. Es pretén que les seccions/comunitats tinguin personalitat per elles mateixes i no siguin només seccions de teatre, cinema, literatura, etc. Per aconseguir-ho les comunitats han rebut noms propis que les fan singulars i atractives:

L'Apuntador: comunitat interessada en les activitats teatrals. Teatres alternatius, seguiment de la nova dramaturgia catalana, teatre amateur.

Calàndria: comunitat que relaciona poetes i cantautors, artistes de la paraula i músics.

Punt de llibre: comunitat que persegueix les novetats editorials, espai per a la crítica literària, ressenyes de llibres, nous valors.

Homo Fabra: comunitat interessada en l'aspecte lúdic de la llengua. Seguiment de l'actualitat lingüística.

Cast@fiore: seguiment de l'actualitat operística.

Galeries: articles i crítiques d'art. Seguiment de l'activitat de les galeries d'art, dels centres d'art contemporani, dels museus i de les figures emergents de l'art i al discurs crític.

Pantalles: seguiment de les novetats cinematogràfiques, crítica de TV, festivals de cinema alternatius i produccions catalanes.

Per a la memòria o per al proper lliurament del Dietari de pràctiques haig de desenvolupar més aquest apartat i donar resposta a les següents preguntes amb detall:

Què és *Núvol*?

Per què no és una revista? Per què no és un diari?

Què el diferencia d'altres publicacions culturals?

Quina és la procedència dels textos que es publiquen?

Quines seccions té?

Qui hi treballa? Distribució del personal: redactors, caps de secció, estudiants en pràctiques, etc.

Qui són els receptors?

Presència a les xarxes socials: Twitter i Facebook.

Característiques del projecte.

Premi Lletra 2012: <http://lletra.uoc.edu/ca/premi/premi-lletra-2012>

Premi *Núvol* de relat curt.

Per a desenvolupar aquest apartat puc trobar molta informació al web de *Núvol*: Qui som, Manifest, Normes de participació, etc.

Organització de les pràctiques

El TFG I en la modalitat de pràctiques té una càrrega de 6 crèdits que es distribueix en 100 hores de col·laboració de pràctiques en una empresa o institució i 50 hores de treball de preparació i recollida de dades per a la redacció de la memòria que s'ha de fer el proper semestre en l'assignatura TFG II.

Vaig començar les pràctiques el dia 10 de març i el contracte s'acaba el 7 de juliol. En aquest període de temps haig d'haver fet les 100 hores.

Les pràctiques en aquest cas, podien ser presencials o bé les podia fer des de casa. Com que a final d'any em vaig quedar a l'atur, he cregut que era una bona oportunitat fer les pràctiques de forma presencial. Pot ser beneficiós perquè d'una banda estic en contacte

amb l'empresa/institució de forma presencial, amb un cara a cara i de l'altra es poden resoldre dubtes que potser d'una altra manera no es resoldrien o ni tant sols es plantejarien. També puc conèixer altres col·laboradors i veure com treballen i quina és la seva funció dins l'empresa/institució. Així que he preferit fer les pràctiques presencials encara que m'hagi de desplaçar a Barcelona. Amb tot, algun dia he treballat des de casa.

Els dies que faig les pràctiques són els dimarts i els dijous a la tarda, en principi de 16 a 19. Si hem de marxar abans de les set i no he acabat la feina l'acabo a casa. Per a les pràctiques és imprescindible que tingui el meu ordinador portàtil i connexió a Internet. Amb això ja en tindria prou, però sempre duc el quadern de TFG. És un quadern on vaig apuntant qualsevol cosa relacionada amb el TFG. Hi anoto coses que cal recordar, idees que no vull perdre, notes que haig de tenir en compte, qualsevol cosa que em pugui servir, les hores que faig, anotacions mentre sóc a la redacció, a casa, al tren, etc.

Els principals recursos que faig servir per a resoldre dubtes els puc consultar per Internet (Optimot, DIEC2, etc.). A la redacció hi ha un exemplar de *Manual d'estil: la redacció i l'edició de textos* de Josep Maria Mestres que puc consultar.

Normalment el tutor m'envia un correu electrònic amb el text que s'ha de revisar. Gairebé sempre és un document word, però de vegades també és un text amb format odt o un PDF convertit a word. El correu electrònic, a més, pot contenir altres documents adjunts com fotos per adjuntar a l'article, notes de premsa, etc.

El procediment per a treballar els articles és el següent:

- revisar el text segons les característiques del gènere i les exigències de l'autor. Cal veure si és una entrevista, text literari, notícia, etc. (Potser hauria de revisar els materials de l'assignatura Edició de textos catalans).
- corregir les errades tipogràfiques, ortogràfiques i gramaticals.
- si hi ha algun dubte es pot consultar amb l'autor, com vam fer amb l'article d'Eugeni S. Reig

Trage o tratge?

- introduir el text en el gestor de continguts WordPress.
- desar l'article.

Un cop introduïts en el WordPress els articles han de contenir la següent informació:

- títol de l'article
- entradeta
- autor
- lloc des d'on escriu l'autor
- fotos

- secció: L'Apuntador, Calàndria, etc.
- categoria: notícies, entrevistes, etc.
- etiquetes
- texte banda

De tots aquests apartats, fins ara he revisat i desat l'article, posar el títol i les fotos (que després es canvien si convé), la categoria, les etiquetes, la secció i l'autor.

En la memòria hauria d'explicar cadascun d'aquests apartats, quines opcions hi ha per a cada apartat, d'on es treuen les fotos, etc. i agafar un article i posar-lo d'exemple. Em podria servir l'article ja citat d'Eugeni S. Reig.

Fent i desfent aprèn l'aprenent

01.04.14 -3,5 h – a casa

En fem 400

[Etgar Keret agafa un taxi a Tel Aviv](#)

[Viatges i flors de Mercè Rodoreda](#)

[Dia Mundial del Llibre Infantil](#)

[Una tarda a l'òpera amb Ambrogio Maestri i Roser Capdevila](#)

02.04.14

Ara que ja m'he acostumat una mica a les pràctiques i a seguir un ordre per al dietari, m'agradaria introduir-hi alguns elements de reflexió en relació amb les pràctiques o dels problemes i dubtes que em vagin sorgint per comentar-los, si s'escau, en la memòria.

- revisió dels articles per part dels autors. No revisen els textos? Depèn de les competències lingüístiques de cada autor, de la pressa per publicar, per entregar el text?

Avui hi ha hagut una confusió amb els articles «Etgar Keret agafa un taxi a Tel Aviv» i «Una tarda a l'òpera amb Ambrogio Maestri i Roser Capdevila» que vaig revisar ahir. Algú altre els va entrar sense revisar i s'han publicat aquestes versions sense revisar. He cregut que ho havia de dir, perquè vaig corregir algunes coses en els dos articles i ja que estan corregits crec que val la pena que apareguin publicats amb les correccions.

També s'ha publicat la notícia que vaig redactar ahir. A partir d'una nota de premsa i de la informació que he pogut llegir a Internet vaig redactar la notícia de la commemoració del Dia

Internacional del Llibre Infantil i avui s'ha publicat. No és un gran text, però està bé que intenti fer altres feines a part de revisar textos i introduir-los al gestor de continguts.

Avui es commemora el Dia Internacional del Llibre Infantil

Núvol. Barcelona. / 2.04.2014

Un simpàtic monstre blau, amb quatre dents punxagudes, nas lila i el cap ple d'imaginació ens convida, avui 2 d'abril, al Dia Internacional del Llibre Infantil. Des de 1967 l'organització International Board on Books for Young People (IBBY) commemora la data del naixement de l'escriptor danès Hans Christian Andersen celebrant el Dia Internacional del Llibre Infantil amb l'objectiu de fomentar i promoure la lectura entre els infants. L'organització està formada per 70 països que es van alternant per escollir els autors del cartell de l'esdeveniment i del missatge que fan arribar a tots els petits lectors del món. Aquests any el país encarregat és Irlanda i els autors del cartell i del text són Niamh Sharkey i Siobhán Parkinson.

«Però on és la teva imaginació, de què està feta? I és veritat que tothom en té una?»

«És dins el meu cap, és clar, i està formada d'imatges i paraules i records i rastres d'altres històries i paraules i fragments de coses i melodies i pensaments i rostres i monstres i formes i paraules i moviments i ones i arabescos i paisatges i paraules i perfums i sentiments i colors i rimes i petits espetecs i xiulets i gustos i explosions d'energia i endevinalles i brises i paraules. Tot plegat gira allí dins i canta i es comporta com un calidoscopi i flota i s'asseu i pensa i es grata el cap.» »

Algunes biblioteques i llibreries coordinades pel Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil, s'han afegit a la iniciativa i conviden tots els infants a entrar en el món màgic de la literatura. Per a commemorar aquest dia oferiran activitats com sessions de contes, exposicions, tallers, concursos, trobades amb escriptors i il·lustradors, presentacions de llibres, sessions de llibrefòrum i activitats d'animació a la lectura. Podeu veure el llistat de biblioteques i llibreries que celebraran el Dia internacional del Llibre Infantil en aquest [enllaç](#).

Una bona oportunitat per acostar el món dels llibres als més petits.

Alerta: Punxegut i no punxagut. Punt negatiu per mi.

03.04- 2 h a la redacció de Núvol i 1,5 h a casa

Una tertúlia entre Dalí, Huxley i Brando / Dalí s'apunta a fer de tertulià

I et and

Criticar per criticar

Deixem morir els nostres artistes

David Airob: «El factor humà és la clau del meu treball»

Quim Masferrer: «Jo sóc del món rural»

En aquesta entrevista l'autor ja havia posat un títol a l'article, però finalment s'ha canviat. El títol proposat era: «Quim Masferrer: “La tafaeria és la base que permet a l'espectador poder gaudir del que passa allà”».

Alejo Cuervo: «Joc de trons serà un clàssic de referència al mateix nivell d'El Senyor dels anells»

Una de les errades que més trobo és la paraula *recolzar* amb un ús incorrecte.

En aquesta entrevista hi havia la frase:

«Si hi ha un bon guió i la imatge recolza aquest text»

Tot i que podríem agafar la següent accepció del DIEC: «1 1 v. intr. [LC] Una cosa, descansar sobre un suport. *Posa l'escala que recolzi a la paret. La volta recolza sobre les dues parets laterals.* 1 2 v. intr. [LC] per ext. Una teoria que recolza sobre fets indiscutibles. *Sobre aquells exèrcits poderosos recolzava tota la força de l'Imperi.*»

Després de pensar en diferents opcions i revisar les accepcions del DIEC2 he decidit canviar-ho per *reforça*: «Si hi ha un bon guió i la imatge reforça aquest text».

També he preparat alguns tuits.

Tuits «I et and»

«I et and» es pot visitar a la galeria Balaguer fins al 24 d'abril.

Una obra preocupada pel llenguatge i la comunicació.

Equilibri entre figura i fons, espai i temps, comunicador i receptor.

La forma fosca i solemne movent-se, en lluita o en dansa.

L'espectador es veurà obligat a regalar una part del seu temps a Diego Pujal.

Les pintures acompanyaran, suggeriran i provocaran pensaments divergents.

Les formes de Pujal ajuden l'espectador a interpretar allò que veu o, simplement, a veure-hi millor.

Tuits «David Airob: “El factor humà és la clau del meu treball”»

El carrer és el meu hàbitat fotogràfic natural.

El factor humà és la clau del meu treball.

És una llàstima que no es contracti a grans fotògrafs per fer el seguiment dels rodatges amb profunditat.

A casa nostra els fotògrafs no estem ben organitzats.

La cursa dels fabricants pels megapíxels no té cap sentit.

M'agradaria tornar a treball amb rodets.

Amb la càmera rèflex es dispara menys i es pensa més i les fotografies acaben tenint més volum, més força.

És imprescindible que els diaris i les agències paguin aquelles fotos de particulars de les quals el mitjà en fa un ús professional.

Al mes de juny es presentarà el documental *La caja de cerillas*, sobre la figura del gran fotògraf Joan Guerrero.

Tuits «Deixem morir de gana als nostres artistes»

El nostre país té un munt d'artistes decidint canviar de feina.

Ara i avui, deixem morir la riquesa cultural del nostre país.

Sense cultura s'acaba la possibilitat del creixement individual, del pensament crític.

És perquè som fills de la cultura i som coneixedors de la seva importància que ara cal mobilitzar-nos.

La pobresa, avui, s'amaga perquè significa poc triomf social, fracàs i vergonya.

Què podem fer perquè els artistes no morin de gana? Cooperatives? Apadrinaments?

Tuits «Alejo Cuervo: "Joc de trons serà un clàssic de referència al mateix nivell d'El Senyor dels anells"»

No pensava pas que *Joc de trons* canviaria el món.

Editar *Joc de trons* era posar-me en una aventura d'una envergadura tremenda.

Joc de trons no ha sortit de la llista dels 10 més venuts de la llibreria.

Quan vaig treure *Joc de trons* en un sol volum em van dir que estava boig.

George R.R. Martin és un mestre jugant amb la subversió de les expectatives.

Joc de trons és més realista que la major part de la cinematografia històrica.

A *Joc de trons* els productors no s'avergonyeixen de fer fantasia.

Joc de trons busca donar una lliçó de realisme al lector de gènere.

George R.R. Martin és un dels millors constructors de finals que conec.

M'agrada divulgar autors i publicar el que a mi m'agrada sense haver de convèncer ningú.

Comparativament, la ciència-ficció espanyola és molt pitjor que la de fora.

La ciència-ficció clàssica ens prometia un futur millor.

Ara la ciència-ficció ens mostra un món podrit.

En el còmic sempre m'ha semblat molt més important el guió que el dibuix.

A l'escola jo era la bestiola rara que llegia novel·les de marcians.

Tuits «Quim Masferrer: “Jo sóc del món rural”»

La meva formació és més autodidacta i d'interès i vocació que no pas acadèmica.

Vaig fer turisme, vaig treballar a una cadena hotelera i em vaig adonar que no anava bé.

Teníem una manera de fer molt visceral, molt genuïna i peculiar.

La meva primera obra de teatre la vaig escriure amb dotze anys.

M'encanta que em dirigeixin.

La naturalitat i les coses del carrer que jo he sentit dir sempre als meus pares les poso en un escenari.

En el teatre hi ha una màgia, ja que autor i públic respirem el mateix aire.

El teatre perdurará perquè les representacions en directe tenen alguna cosa que altres plataformes mai tindran.

Hi ha vegades que té més èxit un *hashtag* que el mateix programa.

La tafaneria és la base que permet a l'espectador poder gaudir del que passa. Allà ens autodirigíem nosaltres mateixos, però això s'ha fet sempre en el teatre català.

04.04.14

Una forma de tenir més controlats els articles, si cal o no revisar-los, si ja estan revisats, pendants, etc...seria que cada becari i persona amb accés al gestor de continguts pogués entrar amb un nom d'usuari en comptes d'entrar tots amb el mateix i posar algun símbol que indiqués quina tasca està pendent de fer. Per exemple utilitzar símbols semblants als del correu electrònic de Google o als del correu de la UOC amb marques de color que indiquin que falta revisar el text, adjuntar foto, fer l'entradeta, etc.

La primera entrega del dietari (PAC 1) m'ha anat molt bé per marcar una primera etapa de les pràctiques. No sé si la valoració que en farà la consultora serà bona, però a mi m'ha servit com un període d'adaptació, buscar una mica un mètode de treball i organització, acostumar-me a la feina, etc...ara hauria de començar a pensar en la memòria que hauré de presentar a final del TFG II i començar a buscar i anotar informacions i idees que em serveixin de cara a la redacció de la memòria.

Sense comptar les faltes de picatge, de moment les errades que més he corregit crec que són: accents, l'ús incorrecte de *recolzar*, *degut a*, *doncs* amb valor causal i l'ús de gerundi amb valor consecutiu. Potser hauria de fer un rànquing? També reviso i corregeixo si convé qüestions convencionals: cometes i cursiva sobretot en els títols de llibres, obres musicals, pel·lícules, articles, etc. i per a revisar aquests aspectes són molt útils els següents manuals: *Manual d'estil: la redacció i l'edició de textos* de Josep Maria Mestres i *Ortotipografia: Manual de l'autor, l'autoeditor i el dissenyador gràfic* de Joan Solà i Josep M. Pujol.

07.04.14

He tingut sort de fer aquest semestre el TFG I de pràctiques a *Núvol*. És una època de l'any en què es commemoren molts esdeveniments que tenen un espai a *Núvol*.

21 de març: Dia Mundial de la Poesia

27 de març: Dia Mundial del Teatre

2 d'abril: Dia Internacional del Llibre Infantil

23 d'abril: Sant Jordi

Celebració de l'Any Vinyoli

A banda, s'han donat altres esdeveniments que d'una manera o altra s'han tractat a *Núvol*: la mort de Modest Prats (29 de març), Albert Manent (14 d'abril) i Gabriel García Márquez (17 d'abril), o altres esdeveniments més festius com l'edició del número 400 de la revista *L'Avenç* i el reconeixement a la projecció en llengua catalana en la categoria de comunicació i noves tecnologies a *Núvol* amb el premi Pompeu Fabra 2014.

08.04.14- 4 h a casa

El temps que he dedicat avui a les pràctiques no és proporcional al nombre de textos revisats la resta de dies. Això és així perquè un dels textos era una traducció i he hagut de dedicar-hi més temps que el que acostumo a dedicar a altres articles. Amb tot, el temps que dedico als articles varia força en funció de la complexitat del text, dels caràcters que té el text, del nombre d'errades, etc.

Homenatge a Paco Elvira**Set cognoms catalans i un Fernández**

Jesús Gil Vilda és un col·laborador de *Núvol* que escriu a la secció Pantalles. Escriu en castellà i algun altre col·laborador de *Núvol*, tradueix el text al català. Al digital es publiquen la versió castellana i la versió catalana enllaçades. Aquest article ha estat la primera traducció que he fet. No sabia com començar a fer la traducció perquè no he fet cap assignatura específica de traducció i ara penso que m'hauria anat molt bé per tenir una mínima idea de com encarar una traducció. Per tant, no sabia com fer-la: paraula a paraula, frase a frase o passar el text per un traductor automàtic i després revisar-la. A més crec que traduir del castellà al català no és una feina evident perquè com que estem en contacte amb les dues llengües és fàcil acceptar expressions en català que són calcs del castellà. Finalment, he passat el text pel traductor automàtic de Softcatalà. Després l'he traduït jo frase a frase i l'he comparat amb la traducció automàtica. Si la frase era igual, l'he donada per bona i si hi havia diferències he mirat quines eren i les he corregit si calia. Crec que

finalment ha quedat una traducció acceptable. A sota copio el text original en castellà i la traducció en català que s'ha publicat. Els dubtes o dificultats que he tingut han estat algunes paraules que eren informals com *chupao*, *pillar*, *passar* i la paraula *maño*. He optat per no traduir *maño* perquè en el text l'autor fa la diferència entre aragonesos i *maños* i per tant, crec que s'ha de mantenir aquesta paraula. També he mantingut els títol en castellà i la paraula *agur*.

Un cop s'havia publicat la traducció catalana, he vist que faltava una lletra en una paraula i l'he corregida. Un avantatge de treballar amb aquests tipus de publicacions digitals com *Núvol* és que es pot corregir les errades que no s'hagin vist en la revisió dels textos. Això ho he vist també en altres diaris com l'*Ara*, que corregeixen després de publicar. L'inconvenient, però, és el risc de no ser prou curosos a l'hora de revisar abans de publicar si sabem que sempre es pot modificar el text.

Siete apellidos catalanes y un Fernández

Jesús Gil Vilda. Barcelona. / 9.04.2014

El pasado viernes fui de observador al comedor del colegio de mi hijo, una escuela pública de Barcelona. Los chavales estaban muy animados y me preguntaban constantemente. Yo suelo expresarme en castellano, así que uno de ellos, de unos nueve años, me preguntó: "¿Tú eres castellano?". A lo cual yo respondí: "No. Soy aragonés". Tras haber concluido mi informe sobre la calidad de la comida, la organización y demás, me quedé pensando un buen rato en aquella respuesta. Castellano seguro que no soy, pero, ¿y catalán?

Ante la inminente secesión de Cataluña del resto de España, me he impuesto la obligación de dar respuesta a una cuestión tan fundamental.

A ver: nací, me crié y estudié en Zaragoza. Me instalé en Cataluña con 24 años (tengo 43) y he desarrollado mi carrera profesional aquí. Me he casado. Me he comprado piso. L'Acadèmia del Cinema Català me entregó un Gaudí al mejor guion por *Bienvenido a Farewell-Gutmann*. Mi primera novela, *Crisis de gran mal*, la publicó una editorial catalana (El Aleph Editores, Grup 62, que en paz descanse). Soy socio de una empresa catalana de tecnología para la que además trabajo. Escribo en esta revista que acaba de ser galardonada por Mascarell y los suyos por su labor en la promoción de la lengua catalana. Sin embargo, cuando un niño de nueve años me escucha hablar, aunque me entiende, no piensa que soy catalán.

Llevaba varias horas en la incertidumbre, cuando salió por la tele Jordi Pujol hablando de las "chonis" y los "Fernández" y tuve la impresión de que me miraba y que incluso me guiñaba un ojo (¿o era uno de sus tics?). Entonces me acordé de un "Fernández" muy famoso, que hasta tiene un partido político. En realidad se llama López, de segundo Tena, y tiene muchas cosas en común conmigo. Es oriundo de la antigua Corona de Aragón, él de Sagunto. Estudió en su comunidad de nacimiento, derecho en Valencia, yo químicas en Zaragoza. Casi toda su carrera profesional la ha desarrollado en Cataluña. Entonces recordé que el señor López Tena dijo en un debate en TVE, durante una campaña electoral, que catalán es todo el que desea serlo.

Respiré aliviado al recordar aquella sentencia. ¡Qué maravilla! Y pensar que hay países, como Arabia Saudí, en los que no puedes conseguir la nacionalidad nunca, aunque trabajes y vivas toda tu vida y mueras en su suelo, ni tus hijos, tampoco, por aquello de la sangre, y sin embargo en este nuevo estado que vamos a crear basta con querer serlo para que te den la nacionalidad. En menos de una década pasaremos de siete millones a setenta.

Tras el subidón, empezaron a asaltarme nuevas dudas. Pero si todo el mundo que lo desee, puede ser catalán, ¿por qué ha habido tanto jaleo con los pakistaníes del PSC? (Por cierto, muchos de ellos son bengalíes; es como llamar portugués a un catalán). Digo yo que si les preguntan si quieren ser catalanes, van a decir que sí, si con ello no han de renunciar a su otra nacionalidad. ¡Uy! Un momento. Pero para eso hará falta un tratado de doble nacionalidad entre el Reino, Principado o República (descartamos el Sultanato) de Cataluña y Bangladesh. Tranquilo, Jesús, que eso de las dobles nacionalidades seguro que está chupao de conseguir. Entonces cojo el teléfono y llamo a un amigo que vive en Rotterdam y me dice que no hay tratado de doble nacionalidad entre España y Holanda, que o eres una cosa o eres otra. Me informo un poco más y veo que España tiene tratados de doble nacionalidad con menos de treinta países y casi todos latinoamericanos, salvo Andorra, Portugal, Guinea Ecuatorial y Filipinas. A ver si no va a ser esto automático, que nada más independizarte ya tienes la doble nacionalidad (catalana y española, se entiende, que Bangladesh, desde el respeto, me pillá lejos). A ver si esos españoles se van a enfadar y dicen que hay que elegir, o lo uno o lo otro. Mi angustia se iba incrementando por momentos.

Entonces aparece Rajoy y dice que catalanes y españoles tenemos la misma sangre porque se nos mezcló de alguna manera hace mucho. Vuelvo a respirar. Pero enseguida contraataca Mas con que la mezcla de sangre no nos hace iguales. ¿Ah, no? ¿Entonces las “chonis” de Cornellá se diferencian mucho de las “chonis” del Leganés? Llamo a mi cuñada, profesora en un instituto de Leganés, que viene a vernos por Barcelona de vez en cuando, y me dice que a ella le parecen bastante similares: hasta hablan el mismo idioma. Pero entonces, ¿en qué quedamos? Para mi regocijo, Artur Mas resuelve rápido el dilema parafraseando a Jordi Pujol: “Catalán es quien vive y trabaja en Cataluña y quiere serlo”. Y Jordi Pujol, en otro programa (todas estas revelaciones estaban sucediendo a la vez), lo subraya proclamando que Cataluña no es una nación étnica. Entonces, a ver si lo he entendido bien: pakis, chonis, fernandezes, maños y saguntinos podemos ser catalanes si hemos logrado traspasar la frontera, nos han dado trabajo y expresamos voluntad de ser catalanes. Un momento, pero, dada la precariedad laboral actual, ¿la nacionalidad estará vinculada a la duración del contrato de trabajo o será a perpetuidad por haber trabajado tan solo un día en Cataluña? Qué fantástico, si todos los países fueran así de civilizados, abiertos e integradores, no habría fronteras en el mundo.

Para relajarme un poco de tanta meditación me voy al cine, a tragarme la película de moda, *Ocho apellidos vascos*. Paso un buen rato, la verdad (a mí me gusta Clara Lago). Un tópico tras otro que se digieren con alegría. La gente disfruta y todo el mundo sale contento de la sala. Al final, todo va a ser mucho más sencillo: el amor siempre triunfa. Yo creo que hay material suficiente para un remake a la catalana. Llamo a los guionistas, Borja Cobeaga y Diego San José, para proponerles un título: *Siete apellidos catalanes y un Fernández*. Lástima que pasen de mí. Ellos se lo pierden. Agur.

Set cognoms catalans i un Fernández

Jesús Gil Vilda. Barcelona. / 9.04.2014

Divendres passat vaig anar com a observador al menjador de l'escola del meu fill, una escola pública de Barcelona. Els xavals estaven molt animats i em preguntaven constantment. Jo acostumo a expressar-me en castellà, de manera que un d'ells, d'uns nou anys, em va preguntar: “Tu ets castellà?”. A la qual cosa jo vaig respondre: “No. Sóc aragonès”. Després d'haver conclòs el meu informe sobre la qualitat del menjar, l'organització i altres coses, em vaig quedar pensant una bona estona en aquella resposta. Castellà segur que no ho sóc, però, i català?

Davant la imminent secessió de Catalunya de la resta d'Espanya, m'he imposat l'obligació de donar resposta a una qüestió tan fonamental.

A veure: vaig néixer, em vaig criar i vaig estudiar a Saragossa. Em vaig instal·lar a Catalunya amb 24 anys (en tinc 43) i he desenvolupat la meva carrera professional aquí. M'he casat. M'he comprat un pis. L'Acadèmia del Cinema Català em va lliurar un Gaudí al

millor guió per *Bienvenido a Farewell-Gutmann*. La meva primera novel·la, *Crisis de gran mal*, la va publicar una editorial catalana (El Aleph Editors, Grup 62, que en pau descansi). Sóc soci d'una empresa catalana de tecnologia per a la qual, a més, treballo. Escric en aquesta revista que acaba de ser guardonada per Mascarell i els seus per la seva feina en la promoció de la llengua catalana. Amb tot, quan un nen de nou anys em sent parlar, encara que m'entengui, no pensa que sóc català.

Feia hores que estava en la incertesa quan va sortir a la tele Jordi Pujol parlant de les *chonis* i els *Fernández* i vaig tenir la impressió que em mirava i que fins i tot em feia l'ullet (o era un dels seus tics?). Llavors vaig recordar un *Fernández* molt famós, que fins i tot té un partit polític. En realitat es diu López, de segon Tena, i tenim moltes coses en comú. És oriünd de l'antiga Corona d'Aragó, ell de Sagunt. Va estudiar en la seva comunitat de naixement, dret a València, jo químiques a Saragossa. Gairebé tota la seva carrera professional l'ha desenvolupada a Catalunya. Llavors vaig recordar que el senyor López Tena va dir en un debat a TVE, durant una campanya electoral, que és català tot el qui desitja ser-ho.

Vaig respirar alleujat en recordar aquella sentència. Quina meravella! I pensar que hi ha països, com l'Aràbia Saudita, on mai pots aconseguir la nacionalitat, encara que treballis i visquis tota la teva vida i moris en el seu terra, ni els teus fills, tampoc, per allò de la sang, i tanmateix en aquest nou estat que crearem n'hi ha prou amb voler ser-ho perquè et donin la nacionalitat. En menys d'una dècada passarem de set milions a setanta.

Després de l'eufòria, nous dubtes van començar a envair-me. Però si tothom que ho desitgi, pot ser català, per què hi ha hagut tant d'enrenou amb els pakistanesos del PSC? (Per cert, molts d'ells són bengalins; és com dir portuguès a un català). Jo crec que si els pregunten si volen ser catalans, diran que sí, si amb això no han de renunciar a la seva altra nacionalitat. Ui! Un moment. Però per a això farà falta un tractat de doble nacionalitat entre el Regne, Principat o República (descartem el Sultanat) de Catalunya i Bangladesh. Tranquil, Jesús, que això de les dobles nacionalitats segur que és fàcil d'aconseguir. Llavors agafo el telèfon i truco a un amic que viu a Rotterdam i em diu que no hi ha tractat de doble nacionalitat entre Espanya i Holanda, que o ets una cosa o ets una altra. M'informo una mica més i veig que Espanya té tractats de doble nacionalitat amb menys de trenta països i gairebé tots llatinoamericans, excepte Andorra, Portugal, Guinea Equatorial i Filipines. A veure si això no serà automàtic, que només independitzar-te ja tens la doble nacionalitat (catalana i espanyola, s'entén, que Bangladesh, des del respecte, m'inxampa lluny). A veure si aquests espanyols s'enfadaran i diran que cal triar, o l'una o l'altra. La meva angoixa s'anava incrementant per moments.

Llavors apareix Rajoy i diu que els catalans i els espanyols tenim la mateixa sang perquè se'ns va barrejar d'alguna manera fa molt. Torno a respirar. Però Mas de seguida contraataca dient que la mescla de sang no ens fa iguals. Ah, no? Llavors les *chonis* de Cornellà es diferencien molt de les *chonis* de Leganés? Truco a la meva cunyada, professora en un institut de Leganés, que ve a veure'ns a Barcelona de tant en tant, i em diu que a ella li semblen bastant similars: fins i tot parlen el mateix idioma. Però llavors, en què quedem? Per a la meva joia, Artur Mas resol ràpidament el dilema parafrasejant en Jordi Pujol: "Català és qui viu i treballa a Catalunya i vol ser-ho". I Jordi Pujol, en un altre programa (totes aquestes revelacions estaven succeint alhora), ho subratlla proclamant que Catalunya no és una nació ètnica. Llavors, a veure si ho he entès bé: *pakis*, *chonis*, *fernandezes*, *maños* i saguntins podem ser catalans si hem aconseguit traspasar la frontera, ens han donat feina i expressem la voluntat de ser catalans. Un moment, però, considerant la precarietat laboral actual, la nacionalitat estarà vinculada a la durada del contracte de treball o serà a perpetuïtat per haver treballat tan sols un dia a Catalunya? Què fantàstic, si tots els països fossin tan civilitzats, oberts i integradors, no hi hauria fronteres al món.

Per a relaxar-me una mica de tanta meditació me'n vaig al cinema, a empassar-me la pel·lícula de moda, *Ocho apellidos vascos*. Passo una bona estona, la veritat (a mi m'agrada Clara Lago). Un tòpic darrere l'altre que es digereixen amb alegria. La gent gaudeix i tothom surt content de la sala. Al final, tot serà molt més senzill: l'amor sempre triomfa. Crec que hi ha material suficient per a un *remake* a la catalana. Truco als guionistes, Borja Cobeaga i

Diego San José, per a proposar-los un títol: *Set cognoms catalans i un Fernández*. Llàstima que passin de mi. Ells s'ho perden. Agur.

Avui he tingut l'oportunitat d'anar a l'acte d'entrega dels premis Pompeu Fabra 2014 com a convidada de *Núvol*. A banda dels parlaments interessants que han fet els guanyadors i el professor Joan Francesc Mira, ha estat una excel·lent oportunitat per a conèixer altres col·laboradors. Al final de l'acte uns quants col·laboradors hem continuat la trobada en una cafeteria i ha estat una ocasió perfecta per conèixer qui són i com treballen algunes de les persones que dia a dia fan que *Núvol* sigui una realitat. Alguns d'ells tampoc es coneixien, de manera que ha estat un berenar molt interessant per a tothom. Érem: la Mariona Santfeliu, documentalista a l'atur que col·labora a *Núvol* escrivint articles d'arts escèniques i en l'organització del correu electrònic i altres documents; la Griselda Oliver cap de la secció Homo Fabra, l'Aída Pallarès cap de la secció de L'Apuntador i l'Aina Vega, cap de la secció Cast@fiore. La forma de treballar que tenen és una mica diferent de cadascuna i segons la seva disponibilitat. L'Aina i l'Aída es fan una previsió mensual de tots els actes que cal cobrir: concerts, obres de teatre, entrevistes, rodes de premsa, etc. i fan una planificació dels actes als quals aniran elles o els actes que encarregaran a d'altres col·laboradors de la secció. La Griselda Oliver no fa una planificació tan acurada perquè de la seva secció no hi ha tant actes per cobrir.

El jurat dels premis Pompeu Fabra, en l'edició 2014, ha estat format per les persones següents:

FERRAN MASCARELL I CANALDA
Conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya

ESTER FRANQUESA I BONET
Directora general de Política Lingüística

JOANDOMÈNEC ROS I ARAGONÉS
President de l'Institut d'Estudis Catalans

MIQUEL VALLS I MASEDA
President del Consell General de Cambres de Catalunya

ÀLEX SUSANNA
Director de l'Institut Ramon Llull

JOSEP MADORELL I BONORA
Gerent del Consorci per a la Normalització Lingüística

FABRICE LORENTE
President de la Xarxa Vives d'Universitats

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

La Generalitat de Catalunya va instituir l'any 2008 els premis Pompeu Fabra amb la voluntat de reconèixer la tasca de persones, entitats, empreses i organitzacions que contribueixen a la projecció de la llengua catalana. Amb aquest reconeixement la Generalitat també vol fomentar l'acció de la societat i de l'empresa en l'impuls del català.

Els premis porten el nom de Pompeu Fabra (1868-1948), gramàtic i lexicògraf que va dedicar la seva vida a l'estudi i a la normativa de la llengua catalana. La figura i el treball de Fabra han estat essencials per fixar el català contemporani i fer que la llengua catalana sigui una llengua moderna, funcional, apta per a totes les necessitats comunicatives i compartida per tota la comunitat lingüística. Fabra va ser, a més d'un científic brillant, un escriptor conscient de la dimensió social dels usos lingüístics i de la necessitat de disposar d'un instrument vàlid per a la recuperació cívica i cultural, després de segles de decadència. Per tant, en la figura de Pompeu Fabra s'associen factors de tradició i de modernitat, de ciència i de divulgació, de sistematització i de foment de l'ús, tots relacionats amb la llengua catalana, que s'escauen amb el que aquests premis volen reconèixer i distingir.

Amb aquestes ratlles, expressem, un cop més, el reconeixement a l'obra de Pompeu Fabra i l'agraïment a totes les persones i entitats guardonades aquest any per la seva tasca, dedicació i exemple en favor de la llengua catalana.

Ferran Mascarell i Canalda
Conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya

PREMIS POMPEU FABRA

2014

1714 X 2014

Projecció i difusió de la llengua catalana

A persones o entitats que, pels seus estudis o per les seves activitats, hagin contribuït de manera destacada a la promoció i difusió de la llengua catalana, al seu reconeixement públic, o bé a activitats que tinguin aquest objectiu.

MANEL

Trajectòria professional, científica o cívica

A persones o entitats que hagin tingut una trajectòria professional, científica o cívica vinculada a la llengua catalana.

JOAN MELIÀ I GARÍ

Àmbit socioeconòmic

A persones, entitats o empreses, per la seva contribució a fer de la llengua catalana una llengua d'ús habitual en l'àmbit socioeconòmic, o bé per actuacions destacades per l'impacte o la representativitat que tenen pel que fa a l'ús de la llengua dins aquest àmbit.

ESTABLIMENTS VIENA, SA

Comunicació i noves tecnologies

A persones, entitats o empreses, per la seva contribució a fer de la llengua catalana una llengua d'ús habitual en un espai comunicatiu, o bé per un projecte relacionat amb la comunicació o les noves tecnologies que tingui impacte o representativitat pel que fa a l'ús social de la llengua.

NÚVOL. El digital de cultura

Incorporació a la comunitat lingüística catalana

A una persona que s'hagi incorporat a la comunitat lingüística de parla catalana que destaquï pel seu compromís amb la llengua. També es poden premiar entitats que fomentin la incorporació lingüística entre les persones novvingudes.

ILEANA BELFIORE

Voluntariat lingüístic

A una iniciativa de voluntariat que hagi afavorit l'extensió de l'ús de la llengua catalana o a una persona física o jurídica que hagi destacat per la seva participació i implicació en el programa Voluntariat per la llengua.

PROJECTE ROSSINYOL
Universitat de Girona / Fundació Servei Solidari

10.04.14- a la redacció de Núvol

Festival In-Somni Girona

Cuina amb Joan Roca

Als núvols. Crònica d'un premi

Jorge Arturo Vargas: «Amarillo és una baixada als inferns»

Sabadell destil·lat

Finalment vaig acabar el llibre *Sabadell destil·lat. Una visió generacional des del lliurepensament*. En vaig fer la ressenya, però em va costar força donar per *acceptable* el text perquè la ressenya no és un tipus de text amb què estigui acostumada a treballar. Jo no tinc l'afició d'escriure i en la meua feina anterior els únics textos que escrivia eren de tipus administratiu, textos breus relacionats amb reserves hoteleres, peticions, reclamacions, etc. tot i que sempre que s'havia d'escriure em demanaven que ho fes jo. L'única ressenya que he escrit va ser en una PAC de l'assignatura Història de la llengua catalana. De fet, ara hauria d'estar fent el TFG d'Història de la llengua, però a darrera hora, gràcies a una trucada d'en Roger Canadell, vaig decidir canviar el tema del TFG. En definitiva, que no tinc experiència en aquest tipus de text. La primera versió de la ressenya és aquesta:

Serrano Blanquer, Jordi. *Sabadell destil·lat. Una visió generacional des del lliurepensament*. Barcelona: Angle Editorial, 2014. El fil d'Ariadna, 74.

Els dos llocs que tots els sabadellencs hauríem de conèixer i estimar, segons Jordi Serrano són la Casa del Comú (carrer de Gràcia cantonada carrer de la Rosa), símbol de la lluita del poble de Sabadell contra l'antic règim i lloc on va haver-hi les primeres escoles municipals i l'Obrera (carrer l' Estrella 110) punt d'inici de la lluita sabadellenca per l'estat del benestar. Són llocs estretament lligats als temes principals del llibre publicat per Angle Editorial.

Sabadell destil·lat. Una visió generacional des del lliurepensament és una selecció entre les 600 pàgines d'un document amb anotacions, reflexions i esborranys recollits durant el seu comissionat de Drets Civils i Ciutadania a l'Ajuntament de Sabadell (2011-2012). Es tracta d'un conjunt d'apunts sobre la ciutat, prologats per Joan Manuel Tresserras i escrits des del punt de vista d'una persona que reflexiona sobre les necessitats, com millorar la ciutat i fer-ne un espai més amable. Una persona que pensa que sense la felicitat pública, la felicitat privada és difícil d'aconseguir: «Qui pot ser feliç quan surt de casa seva i comença a trobar pobresa i dolor pertot arreu?»

Com indica el títol de l'obra, a *Sabadell destil·lat* Serrano va destil·lant la ciutat poc a poc, va deixant caure gotetes que expliquen com i perquè tenim la ciutat que tenim. Cadascuna d'aquestes gotes són diferents aspectes de la ciutat: polítics, històrics, econòmics, socials i culturals que han format l'ADN sabadellenc. Hi ha una mirada històrica, des de diferents èpoques passades, que ajuda a reflexionar sobre l'evolució de la ciutat i cap on volem anar com a ciutat en l'estat del benestar. És a dir, què podem fer per millorar aquesta ciutat «que

sempre va un pas per endavant del país, ciutat emprenedora, avançada, progressista i oberta».

Entre aquestes gotes destil·lades hi ha curiositats, un asteroide porta el nom de la ciutat; preguntes que de ben segur alguna vegada ens han passat pel cap: d'on ens ve tanta tradició pels esports d'aigua? Fins i tot la idea que a Sabadell tot ho tenim a prop o que som més aviat de poble. El lector sabadellenc es pot sentir molt interessat i fins i tot identificat amb els temes que tracta l'autor en alguns dels seus apunts perquè és una obra que parla de la ciutat, dels barris, d'institucions, de llocs i de la gent de la ciutat: per exemple l'Agrupació Astronòmica de Sabadell, el Casal Pere Quart, les esglésies de Sant Nicolau, Sant Salvador, l'antic espai Can Borràs, les barraques de festa major, la Zona Hermètica, o personatges tant diversos com Sergio Dalma, Pi i Margall, Miquel Crusafont o les més de mil persones anònimes que s'han presentat per a cobrir els 40 llocs de treball del nou McDonald's de Sant Pau Riu- Sec. Ara bé, ho fa de manera dispersa. Els temes van apareixent en els diferents sense seguir una estructura temàtica al llarg de l'obra i sense índex que et permeti recuperar els comentaris.

Però la visió de Jordi Serrano no es limita a aquestes anotacions típiques o anecdòtiques sinó que ens ofereix també uns apunts històrics i socials on deixa veure la seva formació com a historiador i la seva dilatada dedicació professional als afers socials. Així, *Sabadell destil·lat* també és una lliçó propera i agradable d'història de la ciutat perquè l'autor ens situa en uns indrets que avui se'ns fan irreconeixibles. Entre els temes que explica Serrano, destaquen la formació dels sindicats, la revolució industrial, l'organització de cooperatives i del republicanisme, accions en les quals Sabadell va ser pionera i que també han configurat la ciutat que tenim avui dia. En l'àmbit social l'autor reflexiona sobre el teixit associatiu, les classes socials, la immigració de mitjan segle XX i les barraques construïdes prop del riu, l'analfabetisme, la recuperació del rodal (un espai per a gaudir-ne tots els ciutadans i recuperat en part gràcies a la feina de les associacions) o les darreres onades migratòries. Però un tema que tracta amb especial interès i de forma recurrent és la preocupació pels joves i tot allò que els afecta: esplais, activitats de lleure, crisi, educació, emancipació, feina, etc.

Aquests temes, juntament amb la política i l'economia –retrocés de la burgesia i desaparició de Caixa de Sabadell, entre molts altres – són tractats d'una manera que arriba fàcilment al lector i que afecten no només la ciutat de Sabadell, sinó qualsevol ciutat catalana. L'obra va més enllà del *sabadellenquisme* perquè com diu Serrano «Sabadell, representa una certa

síntesi de la Catalunya del futur, tant des del punt de vista social com des del punt de vista econòmic».

Jordi Serrano Blanquer (Sabadell, 1958) és llicenciat en Història Moderna i Contemporània per la Universitat Autònoma de Barcelona i des de 2008 és rector de la Universitat Progressista d'Estiu de Catalunya. Ha estat comissionat de Drets Civils i Ciutadania de l'Ajuntament de Sabadell (2011-2012), director de la Fundació Ferrer i Guàrdia i fundador i portaveu de la Lliga per la Laïcitat i secretari general del Moviment Laic i Progressista. Ha publicat nombrosos llibres entre els quals destaquen *Joan Salas Anton* (Cossetània Edicions, 2010) i *Catalunya ha deixat de ser catòlica?* (UPEC, 2009).

Però ahir (9 d'abril) vaig assistir a la presentació del llibre i en vaig fer una altra versió. Crec que la segona versió està millor perquè he deixat *reposar* (encara que poc temps) el text de la ressenya i perquè la presentació em va permetre afegir algunes idees i fotos que vaig fer durant l'acte. La segona versió és aquesta (he marcat els canvis més importants de la segona a la tercera versió):

[Avui s'ha presentat el llibre *Sabadell destil·lat* al pati de l'Alliance Française de Sabadell. L'acte ha comptat amb la presència de Joan Manuel Treserras, que n'ha prologat el llibre, Sébastien Bauer director de l'Alliance Française i l'autor Jordi Serrano.] **Informació innecessària. L'acte ja ha passat.**

[Jordi Serrano Blanquer (Sabadell, 1958) és llicenciat en Història Moderna i Contemporània per la Universitat Autònoma de Barcelona i des de 2008 és rector de la Universitat Progressista d'Estiu de Catalunya. Ha estat comissionat de Drets Civils i Ciutadania de l'Ajuntament de Sabadell (2011-2012), director de la Fundació Ferrer i Guàrdia i fundador i portaveu de la Lliga per la Laïcitat i secretari general del Moviment Laic i Progressista. Ha publicat nombrosos llibres entre els quals destaquen *Joan Salas Anton* (Cossetània Edicions, 2010) i *Catalunya ha deixat de ser catòlica?* (UPEC, 2009).] **Massa informació sobre l'autor.**

Treserras avisa els assistents a la presentació que aquest és un llibre «diferent dels que heu llegit fins ara». És una obra fruit d'anotacions a raig però també de reflexions elaborades de manera que al posar-les en conjunt semblen un quadre impressionista. Efectivament, és així. *Sabadell destil·lat. Una visió generacional des del lliurepensament* és una selecció entre les 600 pàgines d'un document amb anotacions, reflexions i esborranys recollits durant el comissionat de Drets Civils i Ciutadania a l'Ajuntament de Sabadell (2011-2012) de Jordi

Serrano. Es tracta d'un conjunt d'apunts sobre la ciutat escrits des del punt de vista d'una persona que reflexiona sobre les necessitats de millora la ciutat i com fer-ne un espai més amable. Una persona que pensa que sense la felicitat pública, la felicitat privada és difícil d'aconseguir: «Qui pot ser feliç quan surt de casa seva i comença a trobar pobresa i dolor pertot arreu?».

Com [indica] **suggereix** el títol de l'obra, a *Sabadell destil·lat* Serrano va destil·lant la ciutat a poc a poc, va deixant caure gotetes que expliquen com i [perquè] **per què** tenim la ciutat que tenim. Cadascuna d'aquestes gotes són diferents aspectes de la ciutat: polítics, històrics, econòmics, socials i culturals que han format l'ADN sabadellenc. Hi ha una mirada històrica, des de diferents èpoques passades, que ajuda a reflexionar sobre l'evolució de la ciutat i cap on volem anar com a ciutat en l'estat del benestar. És a dir, què podem fer per millorar aquesta ciutat «que sempre va un pas per endavant del país, ciutat emprendora, avançada, progressista i oberta».

Però la visió de Jordi Serrano no es limita a anotacions típiques o anecdòtiques de Sabadell sinó que és a partir de la ciutat que reflexiona i fa balanç de la política i l'economia actuals sempre amb una «reivindicació cap al republicanisme», segons ens diu l'autor a la presentació. Destaquen temes d'història com la formació dels sindicats, la revolució industrial, l'organització de cooperatives i del republicanisme, accions en les quals Sabadell va ser pionera. En l'àmbit social l'autor reflexiona sobre el teixit associatiu, les classes socials, la immigració de mitjan segle XX [i les barraques construïdes prop del riu], **fragment eliminat** l'analfabetisme, la recuperació del rodal (un espai per a gaudir-ne tots els ciutadans i recuperat en part gràcies a la feina de les associacions) o les darreres onades migratòries. Però un tema que tracta amb especial interès i de forma recurrent és la preocupació pels joves i tot allò que els afecta: esports, activitats de lleure, crisi, educació, emancipació, feina, etc.

Aquests temes, juntament amb la política i l'economia –retrocés de la burgesia i desaparició de Caixa de Sabadell, entre molts d'altres – són tractats d'una manera que arriba fàcilment al lector i [que afecten no només la ciutat de Sabadell] **que podrien aplicar-se**, sinó qualsevol ciutat catalana. L'obra va més enllà del *sabadellenquisme* perquè com diu l'autor «Sabadell, representa una certa síntesi de la Catalunya del futur, tant des del punt de vista social com des del punt de vista econòmic».

I, finalment, en Bernat l'ha revisada, corregit alguna errada, escurçat paràgrafs, canviat paraules, etc. i s'ha publicat la tercera versió:

Sabadell destil·lat

Judith Fernández. Sabadell. / 10.04.2014

Jordi Serrano publica *Sabadell destil·lat*. Una visió generacional des del lliurepensament (Angle Editorial). L'autor, que ha presentat el llibre aquesta setmana, sosté que Sabadell és una ciutat “emprenedora, avançada, progressista i oberta” que “sempre va un pas per endavant del país”.

Sant Fèlix. Sabadell

Jordi Serrano Blanquer (Sabadell, 1958) és llicenciat en Història Moderna i Contemporània per la Universitat Autònoma de Barcelona i des de 2008 és rector de la Universitat Progressista d'Estiu de Catalunya. Ha estat comissionat de Drets Civils i Ciutadania de l'Ajuntament de Sabadell (2011-2012).

En fer la presentació, Joan Manuel Tresserras avisa els assistents que *Sabadell destil·lat* és un llibre “diferent dels que heu llegit fins ara”. És una obra fruit d'anotacions a raig però també de reflexions elaborades de manera que gairebé semblen “un quadre impressionista”. Efectivament, és així. *Sabadell destil·lat. Una visió generacional des del lliurepensament* és una selecció feta a partir d'un document de 600 pàgines en què l'autor va consignar anotacions, reflexions i esborranys recollits durant el comissionat de Drets Civils i Ciutadania a l'Ajuntament de Sabadell (2011-2012). Es tracta d'un conjunt d'apunts sobre la ciutat escrits des del punt de vista d'una persona que reflexiona sobre les necessitats de millora de la ciutat i com fer-ne un espai més amable. Una persona que pensa que sense la felicitat pública, la felicitat privada és difícil d'aconseguir: “Qui pot ser feliç quan surt de casa seva i comença a trobar pobresa i dolor pertot arreu?”

Com suggereix el títol de l'obra, a *Sabadell destil·lat* Serrano va destil·lant la ciutat a poc a poc, va deixant caure gotetes que expliquen com i per què tenim la ciutat que tenim. Cadascuna d'aquestes gotes són diferents aspectes de la ciutat: polítics, històrics, econòmics, socials i culturals que han format l'ADN sabadellenc. Hi ha una mirada històrica que ajuda a reflexionar sobre l'evolució de la ciutat i cap on volem anar sense sortir de l'estat del benestar. És a dir, què podem fer per millorar aquesta ciutat que, com diu l'autor mateix, “sempre va un pas per endavant del país, ciutat emprenedora, avançada, progressista i oberta”.

Però la visió de Jordi Serrano no es limita a anotacions típiques o anecdòtiques de Sabadell sinó que és a partir de la ciutat que reflexiona i fa balanç de la política i l'economia actuals, sempre amb una “reivindicació cap al republicanisme”, segons ens diu l'autor a la presentació. Destaquen temes d'història com la formació dels sindicats, la revolució industrial, l'organització de cooperatives i del republicanisme, accions en les quals Sabadell va ser pionera. En l'àmbit social l'autor reflexiona sobre el teixit associatiu, les classes socials, la immigració de mitjan segle XX, amb tots els problemes que comportava: l'analfabetisme, la recuperació del rodal (un espai per a gaudir-ne tots els ciutadans i recuperat en part gràcies a la feina de les associacions) o les darreres onades migratòries.

Però un tema que tracta amb especial interès i de forma recurrent és la preocupació pels joves i tot allò que els afecta: esports, activitats de lleure, crisi, educació, emancipació, feina, etc.

Jordi Serrano i Joan Manuel Tresserras

Aquests temes, juntament amb la política i l'economia –retrocés de la burgesia i desaparició de Caixa de Sabadell, entre molts d'altres – són tractats d'una manera accessible i es podrien aplicar a qualsevol ciutat catalana. L'obra va més enllà del *sabadellenquisme* perquè com diu l'autor "Sabadell, representa una certa síntesi de la Catalunya del futur, tant des del punt de vista social com des del punt de vista econòmic".

12.04.14

Avui s'ha publicat l'article escrit per la Griselda Oliver de l'acte d'entrega dels premis Pompeu Fabra 2014. És un article interessant perquè a banda de fer la crònica recull les opinions dels *nuvolaires* que vam anar a l'acte.

[Als núvols. Crònica d'un premi](#)

Griselda Oliver i Alabau. Barcelona. / 12.04.2014

Núvol guanya el premi Pompeu Fabra de comunicació i noves tecnologies

Els premiats dels V Premis Pompeu Fabra amb el conseller de cultura Ferran Mascarell i Ester Franquesa, directora general de Política Lingüística i Pilar Pifarré, secretària general de Cultura.

La reivindicació de la normalitat de la llengua catalana va marcar el lliurament dels Premis Pompeu Fabra. Al Palau de la Generalitat de Catalunya, el conseller de Cultura, Ferran Mascarell, presidia l'acte juntament amb Ester Franquesa, directora general de Política Lingüística, i Pilar Pifarré, secretària general de Cultura. «Una forastera de València que els dóna la benvinguda a la seua casa», així es va presentar la conductora de l'acte, la periodista Empar Marco, que ens va saludar tot recordant que la llengua catalana es parla a Catalunya, les Illes, Andorra, l'Alguer, el País Valencià i la Catalunya Nord. «Una obvietat, com vostès saben», va dir. I va sentenciar: «però en algun territori cal repetir-la perquè se sàpiga».

De seguida va prendre el torn de paraula Ferran Mascarell. Va donar les gràcies a tots els presents i especialment als guardonats per la seva feina i el seu compromís amb la llengua catalana: els Manel, Joan Melià, Ileana Belfiore, Marc Sistarç en representació de Viena, Jordi Feu, del projecte Rossinyol, i Bernat Puigtobella, editor de Núvol.

Els Premis Pompeu Fabra es van instituir l'any 2008 per tal de reconèixer aquelles persones físiques o jurídiques i aquelles entitats que vetllen per protegir i promoció la llengua catalana. El premi té sis categories i un jurat és qui delibera. El jurat d'enguany estava constituït per Ferran Mascarell, Ester Franquesa, Joandomènec Ros, Àlex Susanna, Miquel Valls, Josep Madorell i Fabrice Lorente. Marta Xirinachs n'és la secretària.

Ester Franquesa va destacar el paper mediador i comunicador de la llengua, sense la qual cosa no es podria entendre l'obra de Pompeu Fabra, el qual, ara fa cent anys, va ser l'artífex i el constructor de la infraestructura del català. Per Fabra, la llengua era un fet social i, per això, volia que el català fos apte per a tots els àmbits i totes les situacions. Segons Franquesa, «si Fabra ens pogués veure avui, somriuria», ja que el seu objectiu era fer una llengua per a tot i per a tothom. Per la directora, els guanyadors d'aquest premi han seguit el llegat de Fabra tot fent viva la llengua.

Joan Francesc Mira, antropòleg, escriptor i sociòleg valencià, ens va enlluernar amb un interessant discurs sobre llengua i nació. Va remarcar que les llengües no només tenen valor funcional sinó que també tenen valor simbòlic: «quan una llengua és culta i reconeguda, esdevé símbol de si mateixa», va afirmar. Segons Mira, els conceptes de llengua i nació van íntimament lligat amb la consciència dels pobles i, per tant, no se'n poden dissociar fàcilment. En aquest sentit, «parlar és ser»: «es pot creure amb aquesta afirmació d'una manera educada i respectuosa, però també d'una manera coercitiva», deia. Va recordar que, anys enrere circulava una consigna que feia així: «Si eres español, habla español», fruit d'una ideologia que relaciona existència i parla: «qui és ha de parlar, i qui no és, no parla o no és de manera tan autèntica com els que parlen». Entre altres coses, Mira també va voler posar èmfasi en el rerefons ideològic del projecte fabrià, en el qual tant la llengua com la nació comparteixen els objectius d'autenticitat i unitat: «cal una llengua unificada —estàndard—, depurada de tot allò que no és genuí, nacional i pròpia que ocupi i reocupi tots els espais que ha ocupat l'altra llengua, la que no és nacional».

Bernat Puigtobella amb Joan Francesc Mira una estona abans de l'acte

Just abans del lliurament dels premis als guardonats, Empar Marco va parlar del Mapa Fabra, un projecte impulsat per la Direcció General de Política Lingüística, que consisteix a incloure en un mapa les imatges dels espais que porten el nom de Fabra (llocs públics, transport, escoles, etc.) i que es duu a terme a les xarxes socials. L'objectiu és fer veure el reconeixement de la figura de Pompeu Fabra i es fa per tots els territoris de parla catalana. Després de la breu presentació del projecte, Ferran Mascarell va lliurar els premis:

Premi Pompeu Fabra a la projecció i difusió de la llengua catalana: Grup musical Manel. El grup Manel, integrat per Guillem Gisbert, Martí Maymó, Roger Padilla i Arnau Vallvé van recollir el premi. Per ells, aquest premi significava que han fet bé la seva feina: fer una cançó i després sortir a cantar-la. Guillem Gisbert, vocal del grup, va voler destacar que ells tenen la sort que els truquen força i que moltes gent els ve a veure. Va acabar el seu discurs d'agraïment remarcant que «el públic és la nostra projecció i difusió».

Premi Pompeu Fabra a la trajectòria professional, científica o cívica: Joan Melià i Garí. Joan Melià i Garí és professor del Departament de Filologia Catalana i Lingüística de la Universitat de les Illes Balears. Emocionat, va destacar que Fabra és un nom que anomena molt sovint i que li feia especialment il·lusió rebre un premi amb aquest nom. Així mateix, va voler remarcar que cal continuar mantenint els vincles de col·laboració entre les institucions de parla catalana, així com també els de tota la societat: «en aquests moments de mar tan agitada com l'actual, alguns diran que potser no anem tots dins del mateix vaixell, però tots formem part de la mateixa flota. Entre tots hem de continuar construint aquest país, perquè, tal com diuen alguns dels presents “ens ha costat Déu i ajuda arribar fins aquí”».

Premi Pompeu Fabra de l'àmbit socioeconòmic: establiments Viena. Marc Sistarç, director general dels establiments Viena, va recollir el premi, que va agrair en nom de Viena. Va voler destacar que pels treballadors de Viena —que no són més de mil quatre-cents empleats— viuen la llengua amb tota naturalitat: «Nosaltres ens dediquem a vendre entrepans i els venem aquí i per això ho fem en català».

Premi Pompeu Fabra de comunicació i noves tecnologies: Núvol, el digital de cultura. Bernat Puigtobella, editor del diari, va recollir el premi i va voler remarcar que ho feia en nom de molta gent, ja que, malgrat que aquest és un premi que es concedeix a una persona, a una entitat o a una empresa, «Núvol no és res d'això, sinó un munt de gent que s'ha posat d'acord per fer un diari digital». Núvol ha guanyat el premi no només per oferir al lector un producte en català i d'alta qualitat, sinó també perquè la llengua té un espai al cultural: la secció Homo Fabra. Puigtobella va explicar que la secció va ser creada amb la idea que la supervivència del català estava assegurada i que, per tant, calia viure la llengua amb naturalitat i sense victimisme: per això, a la secció hi ha molt d'espai per a la ludolingüística. També va voler ressaltar que el català pot sobreviure als nous temps si ens hi sabem adaptar: cal, doncs, que la llengua ocupi un espai a Internet i ho faci amb força. Per Puigtobella, el parlant català ha de deixar de tenir por i ha de viure amb alegria la llengua: «un dels principis del digital de cultura és l'alegria, característica compartida amb els Manel».

Premi Pompeu Fabra a la incorporació a la comunitat lingüística catalana: Ileana Belfiore. D'origen italià, va arribar a Catalunya el 2007 i va començar a estudiar català; tant que ja ha assolit el màster de correcció i assessorament lingüístic que ofereix la UAB. Ileana Belfiore va voler donar les gràcies a les institucions i les persones que hi treballen o hi col·laboren desinteressadament, de manera especial a la Direcció General de Política Lingüística i al Consorci per a la Normalització Lingüística, així com al Voluntariat per la Llengua. Però també va voler donar les gràcies a aquelles persones que no li van posar gens fàcil i que, quan parlaven amb ella, passaven al castellà només pel fet que era

estrangera. «Per una persona que està intentant aprendre una llengua, el fet de canviar la llengua podria ser un motiu per desanimar-se i deixar-ho córrer». Va acabar el seu discurs amb un missatge d'optimisme: «espero que d'aquí a uns anys, aquest premi que rebo amb molta il·lusió deixi d'existir. I ho dic perquè espero que ben aviat que un nouvingut s'incorpori a la comunitat lingüística catalana sigui una cosa normal».

Premi Pompeu Fabra al voluntariat lingüístic: Projecte Rossinyol Va recollir el premi Jordi Feu, director del Gabinet de Mentoria Social de la Universitat de Girona, que el va definir com un projecte «senzill, de sentit comú però altament eficaç». Va remarcar que estaven molt cofois i contents per la distinció. A més, va voler fer cinc cèntims del projecte que té com a objectiu establir xarxes de relació entre els estudiants i els estudiants estrangers de la Universitat de Girona. Finalment, va voler afegir una consideració especial i personal: tant de bo que en el país lliure i independent que s'albira, projectes de mentoria i projecció social que treballen per causes justes siguin la marca distintiva d'aquest país».

Mascarell va tancar l'acte amb unes paraules de cloenda, tot recordant una de les frases més cèlebres de Fabra: «Cal no abandonar mai ni la tasca ni l'esperança». Així mateix, va voler ressaltar la «naturalitat» amb què tots els guanyadors havien parlat del català i l'estima per la llengua, un bon símptoma, al seu parer: cada vegada resulta més clar que el problema és que l'Estat, en lloc d'ajudar, posa pals a les rodes. «Potser ens haurem de plantejar si paga la pena mantenir aquests guardons», va dir tot bromejant i va afegir: «nosaltres, l'única cosa que desitgem és poder anomenar les coses amb normalitat, com diu aquella cançó dels Manel, "si em llevés i fos rei, reuniria a les Corts per incloure en el codi penal que es prohibeixi a la gent anar pel món buscant res que no pugui anomenar"».

Impressions dels nuvolaires Alguns nuvolaires vam tenir l'oportunitat de poder assistir a l'acte. Vet aquí algunes de les nostres reflexions:

Laura Basagaña creu que va ser una jornada molt reivindicativa amb ponències d'Iliana Belfiore que va verbalitzar un desig de molta gent «que integrar-se en la comunitat lingüística catalana sigui el més normal del món i ben aviat premis com aquest no hagin d'existir», així com les reivindicacions ludolingüístiques d'en Puigtobella: «A Núvol partim del principi que la supervivència del català està assegurada i ens centrem en donar un aire lúdic a la llengua». Per ella, la intervenció de Joan Francesc Mira va ser brillant, i va recollir algunes de les seves reflexions a Twitter, per exemple: «Difícilment hi ha qüestió nacional sense qüestió lingüística», o bé «si no som reconeguts com a llengua, no som reconeguts com a país».

Aina Vega Rofes remarca l'estupor que li va causar que «mentre el Parlament de Madrid debatia el traspàs de les competències a Catalunya per fer la consulta, el Palau de la Generalitat acollia els Premis Pompeu Fabra per reconèixer la tasca de vivificació de la llengua catalana a grups que, d'una manera o altra, ajuden a difondre-la, preservar-la i promoure-la. Les intervencions dels guardonats van regir-se per la reivindicació d'una normalitat en l'ús de la llengua, mostrant joia però, alhora, assumint que la seva tasca està ben lluny de l'heroisme, ja que allò més normal és utilitzar la llengua pròpia. Un acte de normalitat com hauria de ser el de votar pel futur del propi país».

Mariona Sanfeliu vol destacar que en l'acte de lliurament dels V Premis Pompeu Fabra, «les primeres paraules d'agraïment de Bernat Puigtobella, editor i impulsor de Núvol van ser per a tota la comunitat de nuvolaires que el conformen: més d'un miler llarg de col·laboradors que aprofitant la plataforma creada per en Bernat l'any 2012 fan d'altaveu de moltes de les propostes culturals que sovint queden fora dels canals de difusió dels mitjans tradicionals. Núvol ha estat premiat per contribuir en la projecció social de la llengua catalana en la modalitat de Comunicació i noves tecnologies, i jo afegiria que ha estat premiat per viure amb naturalitat i alegria la llengua, donant espai per a l'humor, la ludolingüística, les polèmiques, els debats, i la conversa com a part de la cultura, en majúscules, en minúscules, en versaleta o entre cometes, i en totes les seves disciplines i formats».

Marc Grèbol es mostra content pel premi que ha rebut Núvol. Del digital cultural vol destacar «aquesta intenció que té sempre de portar a la superfície les grans quantitats d'artistes i cultivadors de cultura catalana que normalment no tenen un espai mediàtic. La mescla entre allò poc mediàtic i el tractament diferent que es fa a allò *mainstream* és una de les característiques de Núvol que a mi particularment és la que m'atrau més!»

Judith Fernández subratlla que el lliurament dels premis «ha estat un acte en defensa de la llengua, de la necessitat i la voluntat de viure la llengua catalana en la normalitat sense considerar-nos víctimes. Aquesta ha estat la idea general que han expressat tants els guanyadors com els participants en l'acte. Ara bé, destacaria el desig de la guanyadora Ileana Belfiore: que en un futur no hi hagi premis Pompeu Fabra perquè voldrà dir que hem aconseguit la normalitat. Tot i que no fa gaire que col·laboro a Núvol, crec que ha estat una ocasió excel·lent per conèixer altres col·laboradors i he pogut comprovar que Núvol és un projecte format per persones compromeses que treballen per a la normalitat de la llengua».

Aída Pallarès considera que «és evident que, com ha apuntat Joan Francesc Mira, si no som reconeguts com a llengua no ho serem com a país. I precisament per això necessitem guardons com els Pompeu Fabra, per impulsar el català i reconèixer la tasca de persones i entitats. Al meu entendre, però, el triomf de Núvol o els Manel no és difondre el català sinó ajudar a traçar el camí cap a la normalització. Com ha dit en Bernat Puigtobella “la supervivència del català està assegurada i hem de viure la llengua amb naturalitat i sense victimismes”. Endavant, doncs, i seguim fent camí».

Mercè Ubach destaca «que en actes com aquest (nascuts per premiar l'adhesió a la identitat catalana) és el sentiment de tribu, de família que s'hi respira, en els discursos però també entre el públic. Ideològicament em sento distant del nacionalisme, però en canvi la idea i el desig de viure la catalanitat, i el català, com un fet natural, ho puc compartir. Destacaria de les paraules del Bernat, a part de l'aspecte lúdic i juganer de la llengua, que és molt dos punt zero, el fet que l'èxit rau en la capacitat d'adaptació, cosa que em porta a destacar també el voluntarisme d'Ileana Belfiore, que m'ha semblat sensacional».

Una representació de nuvolaires amb en Bernat Puigtobella i la Laura Basagaña

Finalment, a mi m'agradaria destacar que l'acte de lliurament dels Premis Pompeu Fabra va ser un espai dedicat al compromís que la comunitat catalana sent per la llengua i per la integració dels novinguts en una societat oberta i dialogant. El català, com es va dir llargament al llarg de la presentació, és una llengua normal de tots i per a tots i té el futur assegurat. Cal continuar unint esforços i seguir endavant.

13.04.14

Coincidint amb l'aniversari de la mort de Mercè Rodoreda s'ha publicat l'article que ja fa uns quants dies (1 d'abril) vaig revisar.

*Viatges i flors de Mercè Rodoreda***14.04.14**

Tal i com em va comentar la consultora no inclouré els textos revisats. Ja els inclouré a la memòria. De moment aquí només incloure aquells que vulgui destacar per algun motiu, per exemple els que hi hagi tingut una participació més activa que no només la de revisió o edició al gestor de continguts. Ja he agrupat tots els textos, tant els que pertanyen a la primera PAC com a la segona, en un document on de moment he fet tres apartats: 1) els textos que he revisat i s'han publicat, 2) els textos publicats en els quals he tingut una participació més activa i 3) els textos revisats però que no s'han publicat.

Idees de millora: en la mesura del possible, disponibilitat de temps, grau de compromís i implicació amb *Núvol*, etc. es podrien organitzar reunions/trobades amb dels caps de secció per coordinar feines, col·laboradors, etc i reunions/trobades amb els col·laboradors de cada secció.

Personalment, també seria interessant contactar amb altres col·laboradors o estudiants en pràctiques que facin la mateixa feina que jo per veure com treballen, quins dubtes tenen, qüestions que es plantegen, recursos que utilitzen, etc. Crec que seria interessant.

18.04.14

Des del dia 10 d'abril no faig pràctiques perquè és Setmana Santa. No m'hagués importat anar-hi durant la setmana sinó fos que ja tenia programat un viatge des d'abans que comencés les pràctiques i que des de fa 15 anys aquesta és la primera Setmana Santa que tinc vacances. De tota manera vaig de vacances amb les PAC. No puc estar tant dies sense fer feina perquè sinó el temps per a cinc assignatures és irrecuperable. He pensat que aquest llarg parèntesi pot marcar el final del segon lliurament del dietari de pràctiques (PAC2) i acabar-lo en aquest punt. Sinó quan tornés a fer les pràctiques em quedaria un dia de pràctiques i l'endemà hauria de lliurar el dietari. I així començo el tercer lliurament del Dietari de pràctiques (PAC3) amb una setmana ben lectora i festiva: Sant Jordi!

Dietari de pràctiques (PAC3) 5 de juny de 2014**PAC 3**

La PAC3 de l'aula consisteix a fer una revisió de la feina feta fins ara en el TFG, fer una planificació i marcar una previsió del TFG final que haurem de redactar el semestre vinent. M'ha semblat una PAC molt interessant perquè d'una banda t'obliga a pensar i reflexionar

sobre la feina que ja has fet i de l'altra, t'obliga a fer una previsió de tota la feina que queda pendent per a poder entregar un TFG. Els apartats que ha de tenir la PAC3 són: 1) abstract, 2) índex del treball, 3) estat de la qüestió i 4) calendari de treball personal. Jo només hauria d'entregar el Dietari de pràctiques, però com que m'ha semblat una PAC molt útil, l'he adaptat al meu TFG i l'adjunto al dietari. He fet només l'índex i el calendari. L'abstract i l'estat de la qüestió, de moment, no he cregut que calguessin fer-los en aquest tipus de treball pràctic. De vegades perdo de vista que l'objectiu final no són les pràctiques, sinó el TFG i que les pràctiques i el dietari seran el material que em permetran fer el TFG. L'objectiu no és revisar textos, sinó revisar per reflexionar després i poder fer la memòria. I això, de vegades, potser no ho tinc en compte. És clar que a més, tota la feina en conjunt, pràctiques, dietari i memòria em serveixen per aprendre.

Calendari de treball personal

Es tracta d'un calendari aproximat, que pot canviar en funció del calendari del semestre vinent, de les meves activitats i de com gestioni el temps lliure, sobretot durant els mesos d'estiu.

Dia	Tasca
05/06	Lliurament PAC 3
17/06	Lliurament PAC 4. Data límit 20.06.
07/07	Últim dia de pràctiques.
10/07	Edició dels articles i dels dietaris
31/07	Tot el TFG esquematitzat
19/09	Esborrany parcial
17/10	Primer esborrany complet
14/11	Segon esborrany complet
15/12	Lliurament final TFG ....final del grau? ☹ ☺ I ara què?

Guió de la memòria del TFG

El guió m'ha de permetre tenir una visió dels apartats i continguts que haurà d'incloure la memòria. M'ha d'ajudar a pensar què incloc i com ho incloc en els apartats. He elaborat una taula amb els següents elements:

- Tenint en compte que la memòria ha d'ocupar com a màxim 30 pàgines, he començat a pàgines el treball i fer-ne una repartició aproximada per a cada apartat.
- He fet una divisió d'apartats seguint la proposta de la *Guia docent per a la redacció de la memòria del TFG*.

- A l'apartat d'observacions de la taula he marcat el contingut de cada apartat, comentaris, dubtes, referències, etc. que vaig afegint o modificant a mesura que vaig fent les pràctiques o pensant què ha d'incloure la memòria.

± Pàgina	Apartat	Observacions
1	Portada	<p>Títol (i subtítol). El títol ha de plasmar l'essència del TFG. Evidentment, és molt recomanable que sigui el màxim de sintètic, descriptiu i que també sigui atractiu des del punt de vista retòric. Teniu l'opció d'incloure també un subtítol; en aquest cas el títol pot ser més sintètic i el subtítol més llarg i descriptiu (cal evitar, tanmateix, repeticions).</p> <p>És recomanable que el títol i el subtítol incloguin els mots clau (<i>key words</i>) de l'assaig acadèmic. D'aquesta manera, si el TFG es cataloga i es posa a disposició de la comunitat científica, a partir dels mots clau que contenen ambdues rúbriques (títol i subtítol) es podrà trobar fàcilment en una cerca a Internet.</p>
2	Índex	<p>Incloure els annexos. Jo ho faria sense índex d'articles. Seria un índex massa llarg i no sé si té gaire interès. Puc posar els títols segons la divisió: redactats, revisats, etc.</p> <p>Cf. Guia per a l'elaboració del TFG</p>
3-6	1. Introducció	<ul style="list-style-type: none"> -temporització de les pràctiques -tipologia virtual, presencial -horaris -motivació TFG -contextualització de la memòria -comentar breument l'estructura i el contingut -haig d'incloure la fitxa inicial del TFG? -«Els agraïments poden anar en la introducció, quan parreu de la motivació del treball i expliqueu que us disposeu a fer i com ha estat el trajecte fins arribar al final, o bé poseu-los al final del treball, en full a banda, després de les conclusions. Jo prefereixo la primera opció, és la més adient i la que trobareu sovint quan llegiu un llibre» <p>Cf. Guia docent per a la redacció de la memòria del TFG i Guia per a l'elaboració del TFG</p>
7-13	2. Núvol, el Digital de Cultura	<ul style="list-style-type: none"> 2.1. Descripció i història 2.2. Context 2.3. Personal 2.4. Característiques i projecte 2.5. Usuaris, clients o receptors. 2.6. Ebook, contes 2.7. Futur del digital: subscripcions?

		Cf. Guia docent per a la redacció de la memòria del TFG
14-21	3. Descripció de les tasques desenvolupades	<p>- Tasques realitzades:</p> <ol style="list-style-type: none"> Revisió de textos: revisió ortogràfica, adequació, cohesió, tipogràfica, Edició de textos en el gestor, penjar fotos, preparar-los per a l'edició. Difusió d'articles a Twitter i Facebook. Redacció de textos: ressenya, notícies, etc. Correcció després de la publicació Traducció Assistència a presentacions i roda de premsa Gestionar el gestor de continguts: penjar fotos, gestionar autors, seccions, etiquetes. Valoració de textos <p>- Explicar d'on surten les fotos -Explicar d'on surten els textos - Temporització - Objectius - Recursos personals i materials - Descripció del procediment, tècnica, etc. - Avaluació de l'activitat</p> <p>Cf. Guia docent per a la redacció de la memòria del TFG</p>
22-28	4. Valoració	<p>4.1. Valoració de les actuacions i valoració personal 4.2. Valoració general i valoració particular de les tasques 4.3. Anàlisi i valoració de les competències específiques 4.4. Aportació i valor afegit de l'estudiant 4.5. Propostes de millora 4.6. DAFO</p> <p>Intentar fer un PLE (buscar les fotocòpies) o un núvol de conceptes amb les tasques fetes Explicar les dificultats, p.ex: manca de bibliografia Cf. Guia docent per a la redacció de la memòria del TFG</p>
29	Conclusions	Cf. Guia docent per a la redacció de la memòria del TFG
30	Bibliografia	Cf. Guia docent per a la redacció de la memòria del TFG
Tot seguit sense pàgines en blanc.		
Annex I	El dietari de pràctiques	Editats tots junts, sense separar per PAC.
Annex II	Articles	Separats en funció de: revisats, redactats, pendents de publicar? Sense índex d'articles?
Annex III	Documentació	Haig d'adjuntar les notes de premsa que he fet servir per redactar articles?

		<p>«si s'escau, fer referència a les aportacions empíriques de les tasques realitzades (informes, articles, bases de dades, etc.) que s'afegiran al final del treball en forma d'annexos»</p> <p>Cf. Guia docent per a la redacció de la memòria del TFG</p>
		<p>«Tots aquells articles, informes, bases de dades, etc. que s'hagin elaborat durant el període de pràctiques, tant si han acabat tenint una difusió pública com si han esdevingut documents de treball intern en la institució, empresa o entitat.»</p> <p>Haig d'incloure les valoracions dels textos? The great Rodoreda, contes <i>Aigua</i> i <i>Un minut?</i></p> <p>Cf. Guia docent per a la redacció de la memòria del TFG</p>

Fent i desfent aprèn l'aprenent

22.04.14

Començo la tercera part del dietari de pràctiques amb una entrada del blog de la professora Neus Nogué.

17/04/2014

Gabriel García Márquez i els correctors

Era, és, un dels meus escriptors preferits. Tenia una manera d'escriure que a mi m'agrada molt: aparentment, només aparentment, fàcil i senzilla. Com, en la literatura catalana, la de Mercè Rodoreda, escriptora que ell admirava i reivindicava, i que havia llegit en castellà i en català.

Fa tot just una estona que he sabut que Gabriel García Márquez s'ha mort, i de seguida m'ha vingut al cap —a més dels bons moments que he passat llegint i rellegint novel·les com *Cien años de soledad* i, potser encara més, *El amor en los tiempos del cólera*— un fragment del seu llibre de memòries, *Vivir para contarla* (Barcelona: Mondadori, 2002), que tracta un tema que està relacionat amb la meva feina i, per tant, amb el contingut d'aquest blog: els criteris d'intervenció dels correctors en els textos literaris.

“...el libro [*La mala hora*] lo imprimió la editorial Iberoamericana de Madrid, con una gran tirada y un lanzamiento estelar. Era empastado en cuero, con un papel excelente y una impresión impecable. Sin embargo, fue una luna de miel efímera, porque no pude resistir la tentación de hacer una lectura exploratoria, y descubrí que el libro escrito en mi lengua de indio había sido doblado —como las películas de entonces— al más puro dialecto de Madrid.

Yo había escrito: «Así como ustedes viven ahora, no sólo están en una situación insegura sino que constituyen un mal ejemplo para el pueblo». La transcripción del editor español me erizó la piel: «Así como vivís ahora, no sólo estáis en una situación insegura, sino que constituís un mal ejemplo para el pueblo». Más grave aún: como esta frase era dicha por un sacerdote, el lector colombiano podía pensar que era un guiño del autor para indicar que el cura era español, con lo cual se complicaba su comportamiento y se desnaturalizaba por completo un aspecto esencial del drama. No conforme con peinar la gramática de los diálogos, el corrector se permitió entrar a mano armada en el estilo, y el libro quedó plagado de parches matritenses

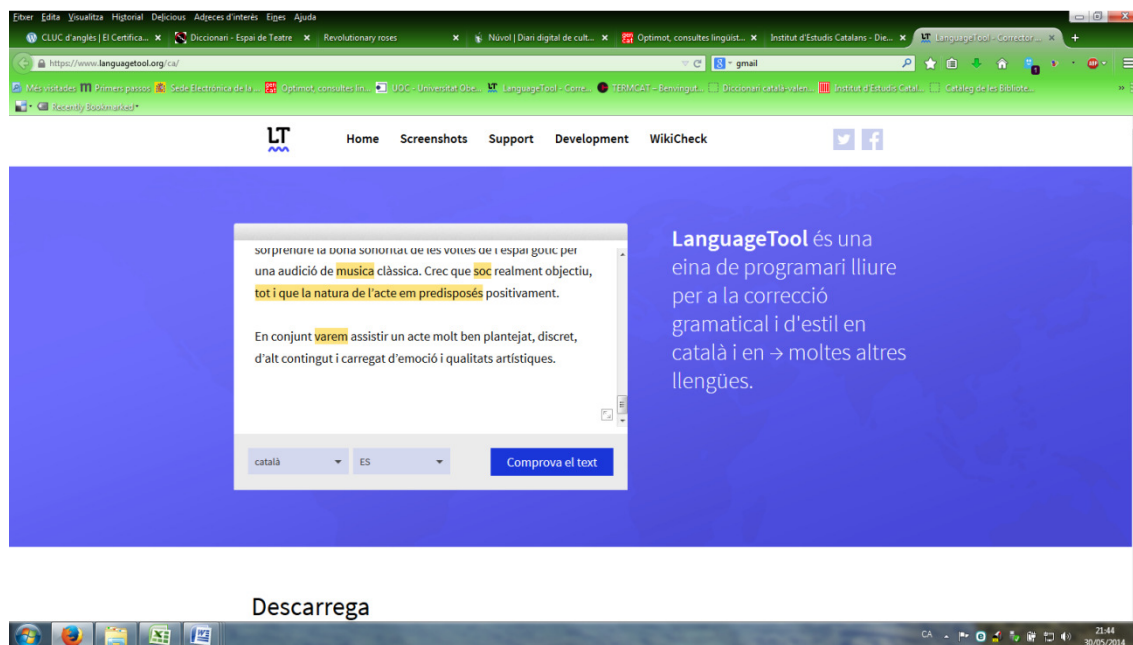
que no teníen nada que ver con el original. En consecuencia, no me quedó otro recurso que desautorizar la edición por considerarla adulterada, y recoger e incinerar los ejemplares que aún no se hubieran vendido. La respuesta de los responsables fue el silencio absoluto.

Desde ese mismo instante di la novela por no publicada, y me entregué a la dura tarea de retraducirla a mi dialecto caribe, porque la única versión original era la que yo había mandado al concurso, y la misma que se había ido a España para la edición. Una vez restablecido el texto original, y de paso corregido una vez más por mi cuenta, la publicó la editorial Era, de México, con la advertencia impresa y expresa de que era la primera edición.”

(S'ha de dir que a *Vivir para contarla* García Márquez també agraeix als seus correctors que tinguin la benvolença de corregir les seves faltes d'ortografia com si fossin errates.)

22.04.14 – a casa – 2 h.

Fa poc vaig llegir un article en què es parlava d'una nova eina tecnològica que pot ajudar a corregir textos, Language Tools <<https://www.languagetool.org/ca/>>. Encara no l'havia provada a consciència i finalment avui ho he fet. De moment només he provat la correcció de textos en català. És força útil i corregeix errades que no troba el corrector del Word o l'Ortocat. No troba totes les errades, però sí que troba la major part de les errades ortogràfiques i un bon nombre d'errades de concordança, algunes d'estil i de gramaticals. Per descomptat no ens podem refiar només d'aquesta eina i la revisió humana és necessària, però crec que pot ser una eina ben útil en la revisió de textos. El programa marca en diferents colors les errades d'estil i les ortogràfiques i gramaticals.

La fotografia i la Creu de Sant Jordi

«25% Catalonia at Venice»: Un projecte coral

Benet Casablancas conversa amb Carles Capdevila a L'Auditori

Aquest text l'he redactat a partir de la nota de premsa i d'informació que he buscat a Internet per complementar una mica la notícia. L'Auditori i *Núvol* ofereixen entrades per al concert però no podré anar-hi, tot i que m'encantaria. De fet, ara comença una època de l'any plena d'activitats culturals interessants en què maleeixo les meves *activitats d'oci obligatòries* i és quan em recordo i em repeteixo a mi mateixa que haig de deixar de fer teatre per poder anar al teatre. Contínuament veig a l'agenda cultural propostes culturals interessants a les quals no puc assistir.

[Benet Casablanca conversa amb Carles Capdevila a l'Auditori Núvol.](#) Barcelona. / 23.04.2014

Aquest divendres 25 d'abril a les 19.30h Benet Casablanca, compositor resident a l'Auditori, conversa a l'Auditori amb Carles Capdevila, director del diari Ara. Un cop acabada la xerrada, el grup instrumental bcn216 interpretarà l'obra *Set escenes de Hamlet* (1988) de Casablanca. L'Auditori ofereix als lectors de *Núvol* invitacions per al concert d'aquest divendres 25 a l'Auditori. Podeu reservar la vostra entrada escrivint a castafiore@nuvol.com. Places limitades.

Benet Casablanca és el primer compositor resident a l'Auditori

Benet Casablanca (Sabadell, 1956), compositor i musicòleg distingit amb el Premio Nacional de Música 2013, és el primer compositor resident de L'Auditori. Ha iniciat la residència aquesta temporada 13-14 i s'allargarà fins al final de la temporada 14-15. L'Auditori i l'Orquestra Simfònica de Barcelona han programat més de vint obres i catorze concerts per aquestes dues temporades i han creat un projecte, únic a l'Estat, en què es vol oferir una visió transversal del compositor resident.

Amb aquest objectiu s'han programat diverses activitats que faran conèixer Benet Casablanca al públic. S'han programat concerts simfònics, de cambra i recitals, la Filmoteca de Catalunya ha programat vuit pel·lícules i documentals seleccionats per Casablanca, gran cinèfil i compositor de música per a documentals. L'acte se centra en el vessant intel·lectual i humà del compositor en una conversa que mantindran el musicòleg i Carles Capdevila, periodista i director del diari *Ara*. El diàleg pretén aprofundir en la visió intel·lectual d'aquest músic que també és llicenciat en filosofia i lletres.

Un cop acabada la xerrada, el grup instrumental bcn216 interpretarà l'obra *Set escenes de Hamlet* (1988). Obra composta per a recitador i orquestra de cambra on Casablanca proposa set moviments musicals que giren al voltant de l'obra de Shakespeare: Pròleg; Misteriós; La Cort –Sospites: Allegro moderato; To be or not to be: Moderato molto e

pensieroso; Ophelia: Larghetto amoroso; Festa dels Còmics: "A Jig". Moderato; Yorick. Enterrament d'Ophelia: Poco grave i Desenllaç: Allegro furioso.

En ocasió de l'inici de la residència, Aina Vega, cap de la secció Cast@fiore de Núvol, va entrevistar el compositor sabadellenc. **Podeu recuperar l'entrevista aquí.** Casablanca, que considera que la residència marca un inici de normalització musical al nostre país, comenta la difícil relació entre el públic i la música contemporània i reflexiona sobre la seva evolució com a compositor, des dels seus inicis amb Friedrich Cerha.

24.04.14 – 4h. a la redacció de Núvol

Avui també he après a gestionar els autors en el gestor de continguts: donar-los d'alta, posar la foto, omplir les dades, etc. A la memòria potser hauria de descriure el contingut de la fitxa de cada autor.

La fitxa ha de tenir: nom i cognoms, foto, adreça electrònica, Twitter, etc.

«Moro com a país»: monòleg brillant, terrible

Taverners a les tavernes

Lectors de Vinyoli, al tren!

Una lectura en clau personalista

Normalment no faig les entradetes dels articles, però en aquest text sí que l'he feta:

«L'obra de Toni Sala reflecteix bona part dels pressupòsits filosòfics del pensament personalista i del misteri ontològic que és la persona».

Francesc Cerro: «Potser hem anat pervertint una mica el sentit del teatre»

Aquesta entrevista ja ha estat revisada per una altra estudiant en pràctiques de correcció que es va trobar amb alguns dubtes en la transcripció de l'entrevista. Els dubtes es van preguntar a l'autora i la meua feina en aquest article ha estat corregir-los segons els comentaris de l'autora. He modificat el text, però també m'he trobat que la correctora s'havia descuidat de corregir algunes errades ortogràfiques. Els correctors, o futurs correctors, no són/som impecables i és evident que tots fem errades, per desconeixement, per descuit, per rapidesa, etc.

Què passa amb els adolescents?

Aquest article està fet a partir d'una entrevista a la ràdio i s'ha penjat l'article amb el podcast.

30.04.14- a casa- 45 m.

També faig una mica de difusió dels articles de *Núvol* a les xarxes socials. Tot i que no tinc gaires seguidors ni a Facebook ni a Twitter envio l'enllaç de la notícia i sempre hi ha algú que ho llegeix o que li pot interessar. Faig retuits, tuits o missatges a Facebook. Quan es tracta d'un article que sé que pot interessar a algú en concret li envio directament al correu

electrònic. No sóc gaire productiva a les xarxes socials, sóc més aviat lectora, i potser hauria d'intensificar aquesta tasca.

Què ens passa als valencians!?

En revisar el text he tingut el dubte si havia de posar en cursiva «Nosaltres, els valencians», perquè és el títol d'un llibre però l'autor no citava el llibre sinó que aprofitava el títol del llibre per posar-lo en el seu text sense especificar que era un llibre: «Això, però, són unes altres calces que haurem de resoldre entre 'Nosaltres, els valencians'».

Finalment, ho hem deixat entre cometes.

Una gran estàtua

Ha estat molt interessant revisar aquest article. Es tracta d'un text que ja s'havia publicat al llibre *Tot és possible* (Edicions Albí). El llibre aplega 43 relats de narradors de la Catalunya central (Bages, Berguedà, Anoia i Solsonès). Però el problema ha estat que el text estava escrit en passat simple (a *Núvol* s'intenta evitar aquest temps verbal) i hi havia algunes errades. I m'he plantejat si es podia corregir un text que ja ha estat publicat en paper. Crec que és diferent de quan agafem un text d'un blog, o un text que ja ha estat publicat digitalment i el corregim. Finalment, s'ha publicat sense corregir-lo, com s'havia publicat en paper.

04.05.14- a casa- 45 m.

«Els inconformistes» de Martin Parr a La Virreina

06.05.14 – a la redacció de *Núvol* – 3 h.

InfoMigjorn 1000

La mà del foc

Jad Hatem: «A vegades, un sol vers m'inspira un assaig»

Aquesta entrevista estava transcrita amb frases agramaticals o amb construccions incorrectes i en una de les frases he estat tan capficada en la gramàtica que no he vist que l'autor havia escrit *exprimit!

Els feréstecs: deliciosa botifarra amb gnocci

Aquesta és una entrada recuperada del blog de Jordi Vilaró, *La davallada d'Orfeu*, que ja va publicar el 2013, però ha estat interessant recuperar-lo per presentar l'obra que es torna a fer.

Lluís Permanyer a *Serra d'Or*

07.05.14

2 h. A la roda de premsa de l'exposició del CCCB «BigBangData»

2,5 h. Lectura del dossier de premsa, visualització i tria de fotografies autoritzades, redacció de l'article i edició al gestor de continguts.

Ha estat molt bé aquesta tasca. No havia anat mai a una roda de premsa. Tot i que una part de l'explicació es podia haver omès perquè estava al dossier de premsa que ens han donat, la resta sí que ha estat molt interessant i hem pogut veure, tot i que molt ràpidament, l'exposició que encara s'estava muntant.

En el gestor de continguts havia posat l'article a Galeries perquè és una exposició, però ha anat a Pantalles.

Per curiositat he mirat els articles que havien publicat del mateix tema altres digitals, per veure com havien fet el text, quines fotos han posat, etc. Aquí enllaço els de *La Vanguardia* i el diari *Ara*.

<http://www.lavanguardia.com/cultura/20140507/54407663754/el-cccb-explora-en-la-exposicion-big-bang-data-la-explasion-de-datos.html>

http://www.ara.cat/premium/cultura/allau-dades-explota-sales-CCCB_0_1136886349.html

BIGBANGDATA «Som dades»

Judith Fernández. CCCBLab. / 7.05.2014

El CCCB inicia el projecte Beta per tractar de forma integrada la cultura del segle XXI i les transformacions de l'era digital. La primera d'aquestes exposicions és BIGBANGDATA, comissariada per Olga Subirós i José Luis de Vicente. L'exposició, que és una coproducció del CCCB i de la Fundación Telefónica, estarà a Barcelona des del 9 de maig a fins al 14 d'octubre i després es traslladarà a Madrid.

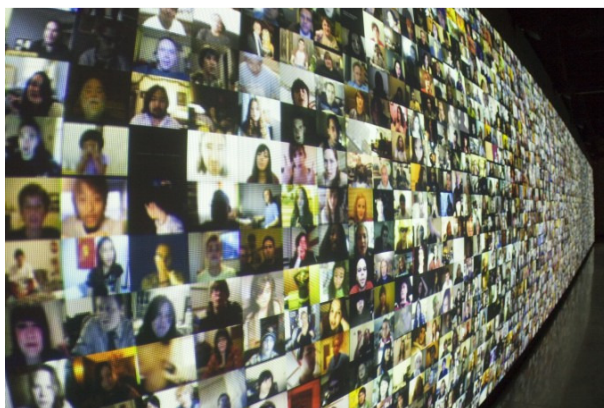
Projecte d'Ingo Gunther. Photo: Jose Betancourt © Ingo Gunther

Beta vol ser un cicle d'exposicions amb una periodicitat anual amb projectes que donin compte de les grans transformacions actuals creant i explorant les relacions entre cultura, tecnologia i la societat. L'objectiu és mostrar com una exposició pot ser un llenguatge que ens permeti reflexionar sobre qüestions del present de les quals encara no hem pogut prendre prou distància en el temps per treure'n conclusions. Cada "lliurament" de Beta inclourà una exposició i un espai d'activitats que permeti treballar en la producció, investigació i divulgació del tema de l'exposició. Beta, com el terme de software, està obert a l'avaluació i al desenvolupament continu.

_BIGBANGDATA, el primer "lliurament" de Beta, és una exposició sobre la dadificació del món. Cada dia es generen 2,5 trilions de bytes, una xifra que no para de créixer exponencialment. Es tracta d'un volum de dades generades no només per la indústria, la ciència, l'Administració o el món acadèmic, sinó per tots nosaltres. Tots generem dades: només pel fet de tenir un telèfon mòbil, posar en marxa un GPS, enviar un correu electrònic, fer una cerca, veure un vídeo i és clar, l'ús de les xarxes socials. Però no sempre ens adonem del volum de dades que produïm al cap del dia. Aquestes dades són una "oportunitat, una eina per al coneixement, la prevenció, l'eficiència", i al mateix temps aquesta informació permet tenir un major control sobre els usuaris.

L'exposició està formada per deu àmbits on es presenten 73 projectes entre els qual destaquen els treballs inèdits de Timo Arnall, Fabien Girardin i Phillippe Gargov, Domestic Data Streamers i Jaime Serra. Amb un projecte inicial impactant, l'exposició ens fa reflexionar sobre la producció i la gestió de dades: les implicacions geopolítiques, la privacitat i la relació amb el poder, la promoció d'una democràcia més participativa, la forma de practicar la ciència i ens recordar que les dades no poden solucionar-ho tot. Però a l'exposició també hi trobem un espai per a la història de les dades, així hi podem veure l'evolució de l'emmagatzematge de dades: des dels exemplars d'*Arbor Scientiae* i l'*Ars Brevis* de Ramon LLull, editats l'any 1515 i 1669, cedits per la Biblioteca de Catalunya, a les targetes perforades o la cinta d'emmagatzematge.

Per a Olga Subirós l'exposició està pensada com a part d'un experiment perquè es plantegen dubtes, preguntes o reflexions a les quals encara no tenim resposta. Així, un dels projectes involucra el públic en la creació i gestió de dades durant la visita a l'exposició.

Projecte de Christopher Baker. Photo by Chris Houlberg / Installation View

Juntament amb l'exposició, també s'inicia el funcionament de l'Estació Beta, l'espai taller del CCCB que acollirà una gran varietat d'esdeveniments i activitats relacionades amb la divulgació i el coneixement de dades. Es pretén d'aquesta manera "obrir el coneixement al públic" com ha assenyalat Olga Subirós. El públic podrà participar en *hackatons*, cursos, sessions de treball de periodisme de dades, tertúlies, tallers en família, trobades de programació creativa, jornades i fins i tot un casal d'estiu per a nens i joves. Els temes d'aquestes activitats seran molt variats, des de ciència ciutadana, BigData i els estudis d'Humanitats, computació global per al Gran Col·lisionador d'Hadrons, ciutats intel·ligents, geolocalització per a infants, astronomia, cardiologia, mobilitat, entre d'altres. En definitiva

un ventall amplíssim d'activitats interessants per a tothom perquè tots som consumidors i productors de dades. Som dades.

Podeu trobar tota la informació en el següent enllaç.

08.05.14- 1,5 h- a casa

Perdre un dot per guanyar un amor

Ireland loves Pedrolo

Una altra de les tasques que faig és posar-me en contacte amb els autors per tal que ens facilitin les dades de contacte que han de constar en la seva fitxa d'autor en el gestor de continguts. Avui ho he fet amb en Pedro Fernández, que està a la University College Cork.

Totes les pedres de Bàssem an-Nabrís

13.05.14- 4 h- a casa

Gitano!!! (Deu comentaris flamencs sobre un espectacle de Joaquín Cortés)

Ramon Fontserè: «En Boadella hauria de tenir un monument»

El primer hivern de Meraki Ensemble

Aquesta notícia l'he redactada a partir del dossier de premsa. Quan redactem notícies fetes només a partir de dossiers de premsa l'autor és Núvol.

Fa uns dies vaig començar a llegir un llibre per a fer-ne una ressenya. A part que m'està costant molt de llegir, està ple d'errades. En copio algunes extrems d'un mateix capítol.

A casa de'n Mohammad [...]

Era una fumadora empedernida [...]

No interferien amb la meva feina [...]

Finalment a mitjans de desembre vaig rebre la notícia de que hi havia una plaça lliure [...]

[...] els seus líders havien rebut les posicions en reconeixement de les seves lleialtats a vàries cimeres.

[...] la organització.

Els regionalistes van ser subornats pels principats estatals i els hi van otorgar noms reials.

La força aèria

Alto al foc

Em plantejo algunes preguntes:

- 1- El traductor no domina la normativa de la llengua catalana? Potser s'està iniciant en la traducció?
- 2- El traductor no ha revisat el text?

- 3- Ningú ha revisat el text?
- 4- No tenen instal·lat un corrector a l'ordinador per a fer-ne una primera revisió?
- 5- Al llibre s'especifica qui ha estat la persona encarregada de la correcció. Quina ha estat la feina de la correctora? Potser s'està iniciant en la correcció?
- 6- S'han descuidat de revisar aquest capítol? Hauré d'estar atenta als capítols següents.

El meu problema és que ara estic llegint i em penso que trobaré faltes pertot arreu. Avanço molt lentament en la lectura, a banda que no és un tema fàcil. És diferent de quan llegeixes un text per revisar, que quan llegeixes un llibre «per plaer» i hi trobes errades. És desagradable llegir amb aquesta sensació i crec que això suposa un desprestigi per a l'editorial, el traductor i la correctora.

George Hajjar; Khaled, Leila (2014). *Leila Khaled, el meu poble viurà. Autobiografia d'una revolucionària*. Manresa: Tigre de Paper.

15.05.14- 4 h- a casa

Gemma Casamajó: «Terra campa és una ficció amb unes picades d'ullet a la realitat»

Woody Allen i els seus coguionistes

Només havia de penjar una foto a petició de l'autor quan ja estava publicat el text, però en la versió catalana hi havia alguns errors ortogràfics i lèxics, per tant, també he revisat el text i l'he corregit.

Josep Traité a la Sala Oberta de la Garrotxa

A part de revisar i editar l'article, he afegit dades de l'exposició per contextualitzar l'article.

DOCfield 14: Un festival de fotografia documental

L'article s'ha publicat amb les fotos canviades d'ordre de com les vaig posar jo en el gestor de continguts. En primer lloc vaig posar la foto dels pingüins perquè em va encantar. És natura, és fresca, és aquàtica, és espectacular! És el tipus de foto i paisatge que no em canso de mirar.

20.05.14- a casa- 1 h

Walküre desigual al Liceu

Llach poeta, un espectacle poètic a través de les lletres de Lluís Llach

He revisat l'article i n'he fet l'entradeta.

22.05.14- redacció de Núvol – 3 h.

Tintín a Catalunya

(23.05.14 avui he passat per davant del dibuix que surt a l'article)

Eterna gratitud

Una primavera per a Xesco Boix

Crec que el tema de les fotos no el porto gaire bé. De vegades no trio una bona foto, la posició en l'article, la mida, etc.

23.05.14 – a casa – 0,5 h.

Una alumna de batxillerat descobreix una influència oculta de Rodoreda

Aquest potser és un dels articles que més destacaria (fins ara) de totes les pràctiques perquè hi he dedicat molt de temps en relació a la resta de textos, perquè de seguida em va semblar un text interessant, crec que valia la pena *arreglar-lo* i publicar-lo. El text original era

un article per a la revista d'un institut de Sallent, escrit per una alumna de segon de batxillerat. Un text de 23.000 caràcters, amb fotos, vídeos i moltes notes a peu de pàgina. Ha sigut una feinada revisar el text per poder publicar-lo, però crec que ha valgut la pena i el 26 o el 27 de maig va ser l'article més llegit de *Núvol*.

Primer vaig haver de llegir-lo i valorar-lo. Estava molt ben estructurat, argumentat, amb citacions, amb un tema nou i interessant, etc. Amb en Bernat vam decidir que jo contactaria amb la professora de l'alumna per dir-los que el volíem publicar, però que s'havia de retallar. Una opció era que ho fes l'autora, però com que és final de curs i és època d'exàmens i de selectivitat, ho vaig fer jo. S'havia de reduir a 5.000 o 6.000 caràcters com a màxim. I ho vaig aconseguir prou bé com per no perdre massa el sentit i l'argumentació del text. Un cop el text estava a punt per editar, l'hem enviat a la professora perquè el revisés i digués si l'acceptava.

El text original: <http://espieslarevista.blogspot.com.es/2014/05/the-great-rodoreda.html>

També és un dels articles que he difós amb més il·lusió a les xarxes socials, perquè m'agrada veure i que es vegi la feina que fa la gent jove. Això té una explicació: jo passo força estona en contacte amb adolescents (grans). Potser per empatia amb l'autora, he agafat amb més ganes aquest article.

Hauria de fer una recerca sobre el tema, perquè no en tinc prou coneixement, però tinc la sensació que els temes relacionats amb cultura estan molt enfocats al públic adult o al públic infantil i que hi ha un sector de públic potencial al qual no se li sap vendre el producte.

26.05.14 – a casa – 1,5 h.

Avui he hagut de valorar la idoneïtat de publicació de dos contes breus. M'ha semblat una tasca més difícil que valorar el text «The great Rodoreda» i a més una feina que no sé si tinc prou coneixements o criteri per fer. No és el mateix valorar un text acadèmic, argumentatiu que un text literari.

Conte Un minut: 4.945 caràcters. Un home mor de forma accidental a causa d'una picabaralla amb un amic i mentre mor pensa els secrets que li hauria d'haver dit abans de morir.

Està escrit sense punts (sí que hi ha comes), però en general s'entén bé i et fa estar atent durant tot el conte. S'hauria de corregir perquè hi ha errades de sintaxi importants que t'obliguen a rellegir la frase.

Conte Aigua: 7.028 caràcters. Un vol que es presentava pacífic i agradable acaba amb un aterratge d'emergència i amb el protagonista expulsat de l'avió. A banda que també hi ha errades que s'han de corregir, el conte se m'ha fet una mica avorrit. Alguns fets són inversemblants o exagerats i no segueixen una lògica. Potser caldria una revisió general del

text. Crec que si es refés una mica el conte, la crítica i l'estirabot final que conté tindrien més sentit i el conte quedaria més *polit*.

Jo no sé quins criteris haig de seguir per argumentar si un text literari és publicable o no. Que a mi m'avorreixi un conte no ha de voler dir que a algú altre no li pugui agradar.

27.05.14 – a casa – 3 h

Gènesi

Si comparo aquest conte amb els contes breus que vaig valorar, puc veure que malgrat que el tema no m'agrada perquè és de ciència-ficció, càpsules, espai...la forma com està escrit ha fet que m'hi enganxi. Està escrit amb un estil acurat, i crec que ben pensat. I tot i que sabem que és totalment fictici et pots creure la història. En el conte *Aigua*, tot i que els fets podrien ser reals, no me'ls crec: la seqüència dels fets no la veig ben resolta (és l'aterratge d'emergència que ha de fer arribar tard l'avió i no l'incident en si), una hostessa d'una bona companyia aèria mai cridaria sense un motiu de pes, per posar-ne alguns exemples.

A prop teu

Fem COBDC! X TU

Jo acuso

En aquest article només s'havia de corregir un parell de vegades la preposició *a* perquè no era complement indirecte.

Acusar als polítics

No deixarem de ser nens

L'esbandida al PSC

29.05.14 – a la redacció de *Núvol* – 3,5 h

Cristina Spanó: «Sempre que dibuixo necessito tenir un objectiu final!»

He llegit el text abans d'anar a la redacció de *Núvol* i m'he passat una bona estona a la biblioteca buscant si era correcte l'expressió *tenir en ment*. He hagut de marxar i encara no ho havia trobat i un cop a la redacció de *Núvol* hem decidit que era millor dir: tenir al cap, tenir la idea, segons el context. Language Tools marca com a incorrecte l'expressió *tenir en ment* i proposa *tenir al cap* o *tenir present*.

Ves per on, més tard era al tren llegint una revista i què hi havia escrit? «La preparació mental i psicològica és un dels elements imprescindibles i, paradoxalment, sovint absents a la motxilla del muntanyenc. El factor mental pot salvar vides. Potser que ho tinguem en ment».

Quim Morales i el paradís impossible dels catalans

Definitivament les entrevistes és el tipus de text més difícil de revisar, per diversos motius:

- Les que he revisat fins ara, amb algunes excepcions, estan escrites en un llenguatge col·loquial que de vegades és complicat adaptar-lo a formes normatives.
- Hi ha entrevistes que són molt llargues i crec que com a lector final o bé t'apassiona el tema, o no la llegeixes sencera. No sé fins a quin punt és preferible fer una entrevista més curta i que la gent la llegeixi, o fer una entrevista massa llarga i fins a cert punt repetitiva i que el lector o bé llegeix en diagonal o bé abandona el text. De fet, sé de lectors apassionats que també les llegeixen en diagonal.

En aquesta entrevista en concret, em costa pensar com devia ser el text original. Jo he hagut de corregir els errors (que no eren pocs) que ja havia trobat la primera correctora i que havien estat aclarits amb l'autora. Però he trobat més errors. No ho comento perquè la primera correctora no ho hagi vist, al contrari. És que estic segura que amb tants errors com hi havia al text, per força alguns et deuen passar per alt. A mi també m'han passat per alt alguns errors en treballs o a les pràctiques i els he vist després. A les pràctiques si te n'adones ho pots corregir. És l'avantatge de ser una publicació digital. Amb tot, jo segueixo barrinant i no trobo cap explicació convincent de com es poden entregar textos tan mal escrits. Aquí hem d'excloure les persones que no van ser escolaritzades en català o les que no han tingut l'oportunitat d'aprendre'l, les persones que són de fora de Catalunya, etc. Una opció seria pensar que els autors creuen que ja li revisaran el text, però com a autor, no quedés una mica malament entregant textos tan carregats de faltes? Faltes que són evidents i que el corrector del Word les detecta. Sincerament, jo crec que alguns autors ni revisen els textos. Ep! No tots, només alguns. Una altra opció és pensar que la llengua ens importa un rave, que no passa res si escrius malament *per qué en català... ja se sap...tu, no es greu, i tothom ho diu aixís i si ja ens entenem, que més dóna?*

Villarroel, un «homenaxe»

Roda el món i torna al Born

Aquest text és el cinquè capítol de la novel·la *Reis de sorra* que es pot descarregar amb una aplicació als telèfons mòbils i que s'emmarca en els actes del Tricentenari.

El problema que he tingut en revisar el text és que hi havia algunes errades que no havia d'haver corregit perquè formen part del diàleg d'una persona que parla amb deix esclau.

«Molts dels documents que estic trobant mencionen d'un patrimoni artístic extraviat en valor incalculable, que s'hauria salvat de la guerra, el foc i la pesta que va haver a Nova Barcelona a partir del 1737. König té una col·lecció d'art i objectes el segle XVIII increïble.

Coneix el mercat del col·leccionisme més que ningú i tot em fa pensar que ens pot ajudar a seguir la rastre de les obres perdudes.

—“Ens” pot ajudar”?! —va exclamar la Bruna espantada. Volia creure que l'ús del plural es devia a un dels deixos eslaus del noi»

Jo m'hi havia d'haver fixat més, però crec que si en comptes de dir que el noi té deixos eslaus després del seu paràgraf s'hagués dit abans, pot aclarir perquè està escrit així, no només al revisor, sinó al lector final. I jo hauria triat altres faltes, per exemple temps verbals, de gramàtica o d'ordre: *de les perdudes obres, trobant estic, d'una patrimoni artística extraviada.*

Amb tot al text sí que hi havia algunes faltes que no eren del diàleg del personatge i s'han hagut de corregir.

La Biblioteca de Catalunya fa 100 anys

02.06.14- a casa – 3 h.

He començat a traduir el discurs que Slobodan Milosevic va fer el 28 de juny de 1989, el discurs de Gazimestan.

Hi ha dos fets històrics que em van quedar gravats en el seu moment: la caiguda del mur de Berlín i la revolta de Tian'anmen, tots dos ocorreguts el 1989, com el discurs de Gazimestan. Poc després, la Guerra dels Balcans també deixaria la seva empremta en la meua memòria. Són fets que s'han quedat molt fixats en el meu cap.

Slobodan Milošević en aquell moment era president de la República Socialista de Sèrbia. El discurs va ser l'acte principal de la commemoració del 600 aniversari de la Batalla de Kosovo. Una batalla en què el regne medieval serbi va ser derrotat per l'Imperi otomà. Milošević va llegir el discurs davant més d'un milió de persones en el lloc on es va produir la batalla i en un context d'intensa tensió ètnica i política: tensió ètnica entre serbis i albanesos a Kosovo i tensió política entre Sèrbia i les repúbliques constituents de la llavors República Socialista Federativa de Iugoslàvia. El discurs va ser considerat per alguns com un presagi de la caiguda de Iugoslàvia i de la Guerra dels Balcans.

D'entrada em sembla una tasca molt interessant i l'he agafat amb moltes ganes. Ara bé, estic fent la traducció a partir del text en castellà. Suposo que el millor seria fer-ho a partir de l'original, però l'original és en serbi. El text en castellà, en alguns paràgrafs, sembla una traducció automàtica sense revisar i m'està portant molts problemes. He buscat una versió anglesa per poder acarar les dues versions però tampoc sé si em puc refiar de la versió anglesa que he trobat a Internet. El cert és que alguna de les deus versions conté errors. A tall d'exemple, alguns *not* de la versió anglesa han desaparegut en la versió espanyola. Hi

ha un llibre d'Alan J. Whitiker, *Speeches that reshaped the world*, que conté aquest text, però no he trobat el llibre en cap biblioteca. Un altre inconvenient afegit és que el meu anglès està molt rovellat i que jo no sóc traductora.

També m'està agradant treballar-lo perquè es pot relacionar amb l'assignatura Pragmàtica i discurs que estic fent aquest semestre: com diem les coses, quines ús fem del llenguatge, som discurs.

03.06.14 – a casa- 3 h.

Catorze: la idea podria enamorar-te

La llibertat del periodista cultural (encara) no paga diners

Neus Ballús: «Les dones sempre busquem idees al pati del darrere»

Fronteres per pensar la realitat

El Mozart de Bezuidenhout

En aquest text l'autor ha escrit *esclar* i se li ha respectat. Alguns mitjans de comunicació estan fent servir aquesta forma que no és normativa. L'*Ara* va servir *esclar* en els seus articles, però *Vilaweb* en el seu llibre d'estil utilitza *és clar*. És una de les qüestions lingüístiques que s'haurien de tractar si es fes un llibre d'estil.

Dietari de pràctiques (PAC4) 20 de juny de 2014

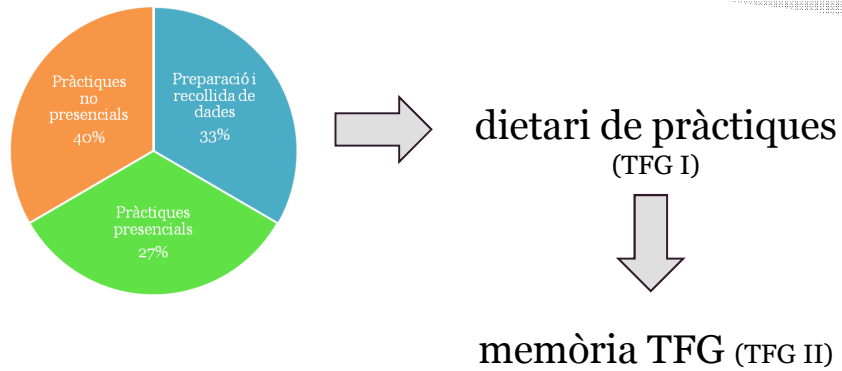
Pràctiques a *Núvol, el digital de cultura.*

Judith Fernández Olmos

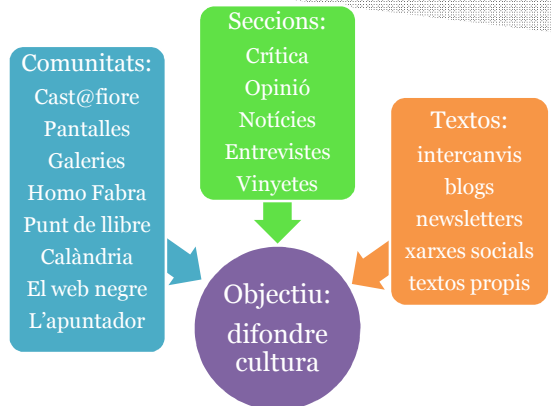
Treball de fi de grau de Llengua i Literatura Catalanes. UOC.

20 de juny de 2014

Pràctiques perfil corrector

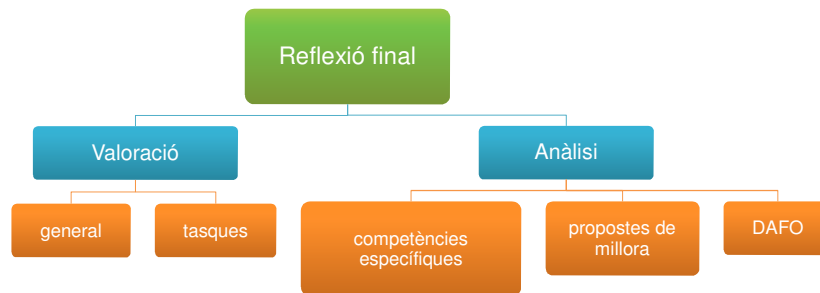
Núvol, el digital de cultura

Tasques desenvolupades

Contingut valoratiu del TFG

Crèdits

Assignatura: Treball de fi de grau de Llengua i Literatura Catalanes. UOC.

Tutor: Bernat Puig Tobella

Consultora: Isabel Graña Zapata

Transcripció de la presentació

Diapositiva 1

Aquest vídeo és una breu presentació del Treball de Fi de Grau dels estudis de Llengua i Literatura Catalanes que presentaré el semestre vinent.

Aquest TFG de tipus pràctic i consisteix a fer unes pràctiques en un entorn professional vinculat a la disciplina, en el meu cas a *Núvol, el Digital de Cultura*.

Diapositiva 2

Les pràctiques que estic realitzant a *Núvol* principalment són tasques de perfil corrector. En la primera part del TFG que correspon a aquest semestre, hauré fet 100 hores de pràctiques semipresencials, repartides aproximadament en 60 d'hores de treball fora de *Núvol* i 40 de

pràctiques presencials a *Núvol*. També hi ha 50 hores de treball i recerca de dades destinades a elaborar el dietari de pràctiques que he anat lliurant durant el semestre. A partir de les tasques fetes en les pràctiques i les dades recollides en el dietari, durant la segona part del TFG, que serà el semestre vinent, redactaré la memòria. L'estructura de la memòria serà semblant a l'estructura que presento a grans trets en aquesta exposició: una introducció com la que estem veient en ara amb la temporització, motivació, entre d'altres aspectes.

Diapositiva 3

El segon apartat de la memòria serà la presentació de *Núvol*, el digital de cultura. *Núvol*, és una publicació que té com a objectius principals difondre esdeveniments culturals que altres mitjans han deixat de tractar, bé perquè no són esdeveniments per al gran públic, per qüestió d'espai. El digital acull comunitats d'interessos: per exemple, L'apuntador per als interessats en teatre, Homo Fabra per als interessats en la llengua i així fins a vuit comunitats culturals. Dins de cada comunitat, hi trobem diferents tipus de textos, com poden ser notícies, entrevistes, articles d'opinió, etc de diferent procedència, per exemple de blogs, textos escrits per l digital o intercanvis amb altres publicacions.

Diapositiva 4

En el tercer apartat de la memòria tractaré les tasques desenvolupades durant les pràctiques. Que en aquesta presentació he volgut sintetitzar amb aquest núvol de conceptes. La tasca principal ha estat la de revisió de textos. Jo m'estimo més dir-ne revisió que correcció perquè segons el meu parer, el concepte de revisió és més ampli i no es restringeix només a corregir. A més, referir-nos a la tasca de correcció d'un text implica que ja creus que el text necessitarà correccions i de vegades no les necessita.

He volgut mostrar les diferents tasques desenvolupades en aquest núvol de conceptes.

- a) Revisió de textos: tant pel que fa a la revisió ortogràfica i de convencions
- b) Edició de textos en el gestor de continguts
- c) Difusió d'articles a Twitter i Facebook
- d) Redacció de textos: ressenya i notícies
- e) Correcció després de la publicació
- f) Traducció
- g) Assistència a rodes de premsa
- h) Valoració de textos
- i) Contacte amb els autors per demanar les seves dades
- j) Introducció de dades en el gestor de continguts

Diapositiva 5

En l'apartat valoratiu hauré de fer una tasca més reflexiva i valorar les tasques desenvolupades, per exemple quins són els textos que presenten més dificultat a l'hora de revisar, quina de les tasques m'ha resultat més complicada, etc i també haig de fer una valoració general del període de pràctiques.

També s'haurà de reflexionar sobre les competències específiques previstes en el pla docent del TFG I i relacionar-les amb la resta d'assignatures si s'escau.

Valorar l'aportació que he fet a l'entitat i fer propostes de millores si s'escau. Es proposa fer una anàlisi DAFO.

Qüestions d'estil

Prioritzem la correcció de les faltes d'ortografia.

No farem servir les formes verbals de passat simple (fou, cantí). Fem servir el passat perifràstic (va ser, vaig cantar) excepte si és un text literari.

Els títols de contes s'escriuen entre cometes.

S'accepta escriure els noms propis en negreta.

Internet: amb majúscula

Les preguntes de les entrevistes van en negreta.

Els manlleus, si són coneguts, no ca posar-los en cursiva.

Apòstrof i cometes altes amb símbol arrodonit. ‘ “ ” en comptes de ‘ ”

Annex 5: Altres documents de treball

Frases extretes dels textos per publicar-les a Twitter

Jaume Barberà: «El procés català és il·lusió col·lectiva de canvi»

M'incomoda «ser referent».

Davant d'una situació d'emergència s'ha de prendre partit.

El fet que jo pensi així o aixà no [...] no em fa informar de manera esbiaixada.

has d'estar atent a les expectatives que es puguin generar.

Participo d'allò que m'expressa la gent .

El 2016 seré acomiadat perquè hauré comès el delicte de complir seixanta-un anys.

L'exposició d'un malestar i d'un ofec que necessita ser explicat.

Els qui viuen de la política sense vocació de servei [...] i la seva claca [...] haurien de reflexionar profundament.

La genuflexió davant el poder [...] ens condemna a viure sense drets ni dignitat.

(s) El canvi sempre l'impulsen els qui no estan bé i aconsegueixen ser majoria.

No volen entendre que el malestar [...] que hi ha sorgeix de les classes populars.

L'estelada [...] ja no s'entén sense regeneració democràtica ni justícia social.

«I et and»

«I et and» es pot visitar a la galeria Balaguer fins al 24 d'abril.

Una obra preocupada pel llenguatge i la comunicació.

Equilibri entre figura i fons, espai i temps, comunicador i receptor.

La forma fosca i solemne movent-se, en lluita o en dansa.

L'espectador es veurà obligat a regalar una part del seu temps a Diego Pujal.

Les pintures acompanyaran, suggeriran i provocaran pensaments divergents.

Les formes de Pujal ajuden l'espectador a interpretar allò que veu o, simplement, a veure-hi millor.

David Aiob: «El factor humà és la clau del meu treball»

El carrer és el meu hàbitat fotogràfic natural.

El factor humà és la clau del meu treball.

És una llàstima que no es contracti a grans fotògrafs per fer el seguiment dels rodatges amb profunditat.

A casa nostra els fotògrafs no estem ben organitzats.

La cursa dels fabricants pels megapíxels no té cap sentit.

M'agradaria tornar a treball amb rodets.

Amb la càmera rèflex es dispara menys i es pensa més i les fotografies acaben tenint més volum, més força.

 s imprescindible que els diaris i les agències paguin aquelles fotos de particulars de les quals el mit a en fa un  s professional.

Al mes de juny es presentar  el documental *La caja de cerillas*, sobre la figura del gran fotògraf Joan Guerrero.

Deixem morir de gana als nostres artistes

El nostre país té un munt d'artistes decidint canviar de feina.

Ara i avui, deixem morir la riquesa cultural del nostre país.

Sense cultura s'acaba la possibilitat del creixement individual, del pensament crític.

 s perquè som fills de la cultura i som coneixedors de la seva importància que ara cal mobilitzar-nos.

La pobresa, avui, s'amaga perquè significa poc triomf social, fracàs i vergonya.

Què podem fer perquè els artistes no morin de gana? Cooperatives? Apadrinaments?

Alejo Cuervo: «Joc de trons ser  un clàssic de referència al mateix nivell d'El Senyor dels anells»

No pensava pas que *Joc de trons* canviaria el món.

Editar *Joc de trons* era posar-me en una aventura d'una envergadura tremenda.

Joc de trons no ha sortit de la llista dels 10 més venuts de la llibreria.

Quan vaig treure *Joc de trons* en un sol volum em van dir que estava boig.

George R.R. Martin és un mestre jugant amb la subversió de les expectatives.

Joc de trons  s més realista que la major part de la cinematografia hist rica.

A *Joc de trons* els productors no s'avergonyeixen de fer fantasia.

Joc de trons busca donar una lli o de realisme al lector de gènere.

George R.R. Martin és un dels millors constructors de finals que conec.

M'agrada divulgar autors i publicar el que a mi m'agrada sense haver de convèncer ningú.

Comparativament, la ciència-ficció espanyola és molt pitjor que la de fora.

La ciència-ficció clàssica ens prometia un futur millor.

Ara la ciència-ficció ens mostra un món podrit.

En el còmic sempre m'ha semblat molt més important el guió que el dibuix.

A l'escola jo era la bestiola rara que llegia novel·les de marcians.

Quim Masferrer: «Jo sóc del món rural»

La meva formació és més autodidacta i d'interès i vocació que no pas acad mica.

Vaig fer turisme, vaig treballar a una cadena hotelera i em vaig adonar que no anava bé.

Teníem una manera de fer molt visceral, molt genuïna i peculiar.

La meva primera obra de teatre la vaig escriure amb dotze anys.

M'encanta que em dirigeixin.

La naturalitat i les coses del carrer que jo he sentit dir sempre als meus pares les poso en un escenari.

En el teatre hi ha una màgia, ja que autor i públic respirem el mateix aire.

El teatre perdurarà perquè les representacions en directe tenen alguna cosa que altres plataformes mai tindran.

Hi ha vegades que té més èxit un *hashtag* que el mateix programa.

La tafaneria és la base que permet a l'espectador poder gaudir del que passa. Allà ens autodirigíem nosaltres mateixos, però això s'ha fet sempre en el teatre català.

Siete apellidos catalanes y un Fernández

Jesús Gil Vilda. Barcelona. / 9.04.2014

El pasado viernes fui de observador al comedor del colegio de mi hijo, una escuela pública de Barcelona. Los chavales estaban muy animados y me preguntaban constantemente. Yo suelo expresarme en castellano, así que uno de ellos, de unos nueve años, me preguntó: "¿Tú eres castellano?". A lo cual yo respondí: "No. Soy aragonés". Tras haber concluido mi informe sobre la calidad de la comida, la organización y demás, me quedé pensando un buen rato en aquella respuesta. Castellano seguro que no soy, pero, ¿y catalán?

Ante la inminente secesión de Cataluña del resto de España, me he impuesto la obligación de dar respuesta a una cuestión tan fundamental.

A ver: nací, me crié y estudié en Zaragoza. Me instalé en Cataluña con 24 años (tengo 43) y he desarrollado mi carrera profesional aquí. Me he casado. Me he comprado piso. l'Acadèmia del Cinema Català me entregó un Gaudí al mejor guion por *Bienvenido a Farewell-Gutmann*. Mi primera novela, *Crisis de gran mal*, la publicó una editorial catalana (El Aleph Editores, Grup 62, que en paz descanse). Soy socio de una empresa catalana de tecnología para la que además trabajo. Escribo en esta revista que acaba de ser galardonada por Mascarell y los suyos por su labor en la promoción de la lengua catalana. Sin embargo, cuando un niño de nueve años me escucha hablar, aunque me entiende, no piensa que soy catalán.

Llevaba varias horas en la incertidumbre, cuando salió por la tele Jordi Pujol hablando de las "chonis" y los "Fernández" y tuve la impresión de que me miraba y que incluso me guiñaba un ojo (¿o era uno de sus tics?). Entonces me acordé de un "Fernández" muy famoso, que hasta tiene un partido político. En realidad se llama López, de segundo Tena, y tiene muchas cosas en común conmigo. Es oriundo de la antigua Corona de Aragón, él de Sagunto. Estudió en su comunidad de nacimiento, derecho en Valencia, yo químicas en Zaragoza. Casi toda su carrera profesional la ha desarrollado en Cataluña. Entonces recordé que el señor López Tena dijo en un debate en TVE, durante una campaña electoral, que catalán es todo el que desea serlo.

Respiré aliviado al recordar aquella sentencia. ¡Qué maravilla! Y pensar que hay países, como Arabia Saudí, en los que no puedes conseguir la nacionalidad nunca, aunque trabajes y vivas toda tu vida y mueras en su suelo, ni tus hijos, tampoco, por aquello de la sangre, y sin embargo en este nuevo estado que vamos a crear basta con querer serlo para que te den la nacionalidad. En menos de una década pasaremos de siete millones a setenta.

Tras el subidón, empezaron a asaltarme nuevas dudas. Pero si todo el mundo que lo desee, puede ser catalán, ¿por qué ha habido tanto jaleo con los pakistaníes del PSC? (Por cierto, muchos de ellos son bengalíes; es como llamar portugués a un catalán). Digo yo que si les

preguntan si quieren ser catalanes, van a decir que sí, si con ello no han de renunciar a su otra nacionalidad. ¡Uy! Un momento. Pero para eso hará falta un tratado de doble nacionalidad entre el Reino, Principado o República (descartamos el Sultanato) de Cataluña y Bangladesh. Tranquilo, Jesús, que eso de las dobles nacionalidades seguro que está chupao de conseguir. Entonces cojo el teléfono y llamo a un amigo que vive en Rotterdam y me dice que no hay tratado de doble nacionalidad entre España y Holanda, que o eres una cosa o eres otra. Me informo un poco más y veo que España tiene tratados de doble nacionalidad con menos de treinta países y casi todos latinoamericanos, salvo Andorra, Portugal, Guinea Ecuatorial y Filipinas. A ver si no va a ser esto automático, que nada más independizarte ya tienes la doble nacionalidad (catalana y española, se entiende, que Bangladesh, desde el respeto, me pillá lejos). A ver si esos españoles se van a enfadar y dicen que hay que elegir, o lo uno o lo otro. Mi angustia se iba incrementando por momentos.

Entonces aparece Rajoy y dice que catalanes y españoles tenemos la misma sangre porque se nos mezcló de alguna manera hace mucho. Vuelvo a respirar. Pero enseguida contraataca Mas con que la mezcla de sangre no nos hace iguales. ¿Ah, no? ¿Entonces las “chonis” de Cornellá se diferencian mucho de las “chonis” del Leganés? Llamo a mi cuñada, profesora en un instituto de Leganés, que viene a vernos por Barcelona de vez en cuando, y me dice que a ella le parecen bastante similares: hasta hablan el mismo idioma. Pero entonces, ¿en qué quedamos? Para mi regocijo, Artur Mas resuelve rápido el dilema parafraseando a Jordi Pujol: “Catalán es quien vive y trabaja en Cataluña y quiere serlo”. Y Jordi Pujol, en otro programa (todas estas revelaciones estaban sucediendo a la vez), lo subraya proclamando que Cataluña no es una nación étnica. Entonces, a ver si lo he entendido bien: pakis, chonis, fernandezes, maños y saguntinos podemos ser catalanes si hemos logrado traspasar la frontera, nos han dado trabajo y expresamos voluntad de ser catalanes. Un momento, pero, dada la precariedad laboral actual, ¿la nacionalidad estará vinculada a la duración del contrato de trabajo o será a perpetuidad por haber trabajado tan solo un día en Cataluña? Qué fantástico, si todos los países fueran así de civilizados, abiertos e integradores, no habría fronteras en el mundo.

Para relajarme un poco de tanta meditación me voy al cine, a tragarme la película de moda, *Ocho apellidos vascos*. Paso un buen rato, la verdad (a mí me gusta Clara Lago). Un tópico tras otro que se digieren con alegría. La gente disfruta y todo el mundo sale contento de la sala. Al final, todo va a ser mucho más sencillo: el amor siempre triunfa. Yo creo que hay material suficiente para un remake a la catalana. Llamo a los guionistas, Borja Cobeaga y Diego San José, para proponerles un título: *Siete apellidos catalanes y un Fernández*. Lástima que pasen de mí. Ellos se lo pierden. Agur.

Ressenya de *Sabadell destil·lat. Una visió generacional des del lliurepensament*.

La primera versió de la ressenya va ser aquesta:

Serrano Blanquer, Jordi. *Sabadell destil·lat. Una visió generacional des del lliurepensament*. Barcelona: Angle Editorial, 2014. El fil d'Ariadna, 74.

Els dos llocs que tots els sabadellencs hauríem de conèixer i estimar, segons Jordi Serrano són la Casa del Comú (carrer de Gràcia cantonada carrer de la Rosa), símbol de la lluita del poble de Sabadell contra l'antic règim i lloc on va haver-hi les primeres escoles municipals i l'Obrera (carrer l' Estrella 110) punt d'inici de la lluita sabadellenca per l'estat del benestar. Són llocs estretament lligats als temes principals del llibre publicat per Angle Editorial.

Sabadell destil·lat. Una visió generacional des del lliurepensament és una selecció entre les 600 pàgines d'un document amb anotacions, reflexions i esborranys recollits durant el seu comissionat de Drets Civils i Ciutadania a l'Ajuntament de Sabadell (2011-2012). Es tracta d'un conjunt d'apunts sobre la ciutat, prologats per Joan Manuel Tresserras i escrits des del punt de vista d'una persona que reflexiona sobre les necessitats, com millorar la ciutat i fer-ne un espai més amable. Una persona que pensa que sense la felicitat pública, la felicitat privada és difícil d'aconseguir: «Qui pot ser feliç quan surt de casa seva i comença a trobar pobresa i dolor pertot arreu?».

Com indica el títol de l'obra, a *Sabadell destil·lat* Serrano va destil·lant la ciutat poc a poc, va deixant caure gotetes que expliquen com i perquè tenim la ciutat que tenim. Cadascuna d'aquestes gotes són diferents aspectes de la ciutat: polítics, històrics, econòmics, socials i culturals que han format l'ADN sabadellenc. Hi ha una mirada històrica, des de diferents èpoques passades, que ajuda a reflexionar sobre l'evolució de la ciutat i cap on volem anar com a ciutat en l'estat del benestar. És a dir, què podem fer per millorar aquesta ciutat «que sempre va un pas per endavant del país, ciutat emprenedora, avançada, progressista i oberta».

Entre aquestes gotes destil·lades hi ha curiositats, un asteroide porta el nom de la ciutat; preguntes que de ben segur alguna vegada ens han passat pel cap: d'on ens ve tanta tradició pels esports d'aigua? Fins i tot la idea que a Sabadell tot ho tenim a prop o que som més aviat de poble. El lector sabadellenc es pot sentir molt interessat i fins i tot identificat amb els temes que tracta l'autor en alguns dels seus apunts perquè és una obra que parla de la ciutat, dels barris, d'institucions, de llocs i de la gent de la ciutat: per exemple l'Agrupació Astronòmica de Sabadell, el Casal Pere Quart, les esglésies de Sant Nicolau, Sant Salvador, l'antic espai Can Borràs, les barraques de festa major, la Zona Hermètica, o personatges tant diversos com Sergio Dalma, Pi i Margall, Miquel Crusafont o les més de mil persones anònimes que s'han presentat per a cobrir els 40 llocs de treball del nou McDonald's de Sant Pau Riu- Sec. Ara bé, ho fa de manera dispersa. Els temes van apareixent en els diferents sense seguir una estructura temàtica al llarg de l'obra i sense índex que et permeti recuperar els comentaris.

Però la visió de Jordi Serrano no es limita a aquestes anotacions típiques o anecdòtiques sinó que ens ofereix també uns apunts històrics i socials on deixa veure la seva formació com a historiador i la seva dilatada dedicació professional als afers socials. Així, *Sabadell destil·lat* també és una lliçó propera i agradable d'història de la ciutat perquè l'autor ens situa en uns indrets que avui se'ns fan irreconeixibles. Entre els temes que explica Serrano,

destaquen la formació dels sindicats, la revolució industrial, l'organització de cooperatives i del republicanisme, accions en les quals Sabadell va ser pionera i que també han configurat la ciutat que tenim avui dia. En l'àmbit social l'autor reflexiona sobre el teixit associatiu, les classes socials, la immigració de mitjan segle XX i les barraques construïdes prop del riu, l'analfabetisme, la recuperació del rodal (un espai per a gaudir-ne tots els ciutadans i recuperat en part gràcies a la feina de les associacions) o les darreres onades migratòries. Però un tema que tracta amb especial interès i de forma recurrent és la preocupació pels joves i tot allò que els afecta: esports, activitats de lleure, crisi, educació, emancipació, feina, etc.

Aquests temes, juntament amb la política i l'economia –retrocés de la burgesia i desaparició de Caixa de Sabadell, entre molts altres – són tractats d'una manera que arriba fàcilment al lector i que afecten no només la ciutat de Sabadell, sinó qualsevol ciutat catalana. L'obra va més enllà del *sabadellenquisme* perquè com diu Serrano «Sabadell, representa una certa síntesi de la Catalunya del futur, tant des del punt de vista social com des del punt de vista econòmic».

Jordi Serrano Blanquer (Sabadell, 1958) és llicenciat en Història Moderna i Contemporània per la Universitat Autònoma de Barcelona i des de 2008 és rector de la Universitat Progressista d'Estiu de Catalunya. Ha estat comissionat de Drets Civils i Ciutadania de l'Ajuntament de Sabadell (2011-2012), director de la Fundació Ferrer i Guàrdia i fundador i portaveu de la Lliga per la Laïcitat i secretari general del Moviment Laic i Progressista. Ha publicat nombrosos llibres entre els quals destaquen *Joan Salas Anton* (Cossetània Edicions, 2010) i *Catalunya ha deixat de ser catòlica?* (UPEC, 2009).

L'endemà vaig assistir a la presentació del llibre i en vaig fer una altra versió. Crec que la segona versió era millor perquè la presentació em va permetre afegir algunes idees i fotos que vaig fer durant l'acte. La segona versió va ser aquesta (estan marcats els canvis més importants de la segona a la tercera versió):

[Avui s'ha presentat el llibre *Sabadell destil·lat* al pati de l'Alliance Française de Sabadell. L'acte ha comptat amb la presència de Joan Manuel Treserras, que n'ha prologat el llibre, Sébastien Bauer director de l'Alliance Française i l'autor Jordi Serrano.] **Informació innecessària. L'acte ja ha passat.**

[Jordi Serrano Blanquer (Sabadell, 1958) és llicenciat en Història Moderna i Contemporània per la Universitat Autònoma de Barcelona i des de 2008 és rector de la Universitat

Progressista d'Estiu de Catalunya. Ha estat comissionat de Drets Civils i Ciutadania de l'Ajuntament de Sabadell (2011-2012), director de la Fundació Ferrer i Guàrdia i fundador i portaveu de la Lliga per la Laïcitat i secretari general del Moviment Laic i Progressista. Ha publicat nombrosos llibres entre els quals destaquen *Joan Salas Anton* (Cossetània Edicions, 2010) i *Catalunya ha deixat de ser catòlica?* (UPEC, 2009).] **Massa informació sobre l'autor.**

Tresserras avisa els assistents a la presentació que aquest és un llibre «diferent dels que heu llegit fins ara». És una obra fruit d'anotacions a raig però també de reflexions elaborades de manera que al posar-les en conjunt semblen un quadre impressionista. Efectivament, és així. *Sabadell destil·lat. Una visió generacional des del lliurepensament* és una selecció entre les 600 pàgines d'un document amb anotacions, reflexions i esborranys recollits durant el comissionat de Drets Civils i Ciutadania a l'Ajuntament de Sabadell (2011-2012) de Jordi Serrano. Es tracta d'un conjunt d'apunts sobre la ciutat escrits des del punt de vista d'una persona que reflexiona sobre les necessitats de millora la ciutat i com fer-ne un espai més amable. Una persona que pensa que sense la felicitat pública, la felicitat privada és difícil d'aconseguir: «Qui pot ser feliç quan surt de casa seva i comença a trobar pobresa i dolor pertot arreu?».

Com [indica] **suggereix** el títol de l'obra, a *Sabadell destil·lat* Serrano va destil·lant la ciutat a poc a poc, va deixant caure gotetes que expliquen com i [perquè] **per què** tenim la ciutat que tenim. Cadascuna d'aquestes gotes són diferents aspectes de la ciutat: polítics, històrics, econòmics, socials i culturals que han format l'ADN sabadellenc. Hi ha una mirada històrica, des de diferents èpoques passades, que ajuda a reflexionar sobre l'evolució de la ciutat i cap on volem anar com a ciutat en l'estat del benestar. És a dir, què podem fer per millorar aquesta ciutat «que sempre va un pas per endavant del país, ciutat emprenedora, avançada, progressista i oberta».

Però la visió de Jordi Serrano no es limita a anotacions típiques o anecdòtiques de Sabadell sinó que és a partir de la ciutat que reflexiona i fa balanç de la política i l'economia actuals sempre amb una «reivindicació cap al republicanisme», segons ens diu l'autor a la presentació. Destaquen temes d'història com la formació dels sindicats, la revolució industrial, l'organització de cooperatives i del republicanisme, accions en les quals Sabadell va ser pionera. En l'àmbit social l'autor reflexiona sobre el teixit associatiu, les classes socials, la immigració de mitjan segle XX [i les barraques construïdes prop del riu], **fragment eliminat** l'analfabetisme, la recuperació del rodal (un espai per a gaudir-ne tots els ciutadans i recuperat en part gràcies a la feina de les associacions) o les darreres onades migratòries.

Però un tema que tracta amb especial interès i de forma recurrent és la preocupació pels joves i tot allò que els afecta: esports, activitats de lleure, crisi, educació, emancipació, feina, etc.

Aquests temes, juntament amb la política i l'economia –retrocés de la burgesia i desaparició de Caixa de Sabadell, entre molts d'altres – són tractats d'una manera que arriba fàcilment al lector i [que afecten no només la ciutat de Sabadell] **que podrien aplicar-se**, sinó qualsevol ciutat catalana. L'obra va més enllà del *sabadellenquisme* perquè com diu l'autor «Sabadell, representa una certa síntesi de la Catalunya del futur, tant des del punt de vista social com des del punt de vista econòmic».

I, finalment, la vam revisar amb el tutor de pràctiques, vam corregir alguna errada, escurçar paràgrafs, canviar paraules, etc. i vam publicar la tercera versió:

Sabadell destil·lat

Judith Fernández. Sabadell. / 10.04.2014

Jordi Serrano publica *Sabadell destil·lat*. Una visió generacional des del lliurepensament (Angle Editorial). L'autor, que ha presentat el llibre aquesta setmana, sosté que Sabadell és una ciutat «emprenedora, avançada, progressista i oberta» que «sempre va un pas per endavant del país».

Jordi Serrano Blanquer (Sabadell, 1958) és llicenciat en Història Moderna i Contemporània per la Universitat Autònoma de Barcelona i des de 2008 és rector de la Universitat Progressista d'Estiu de Catalunya. Ha estat comissionat de Drets Civils i Ciutadania de l'Ajuntament de Sabadell (2011-2012).

En fer la presentació, Joan Manuel Tresserras avisa els assistents que *Sabadell destil·lat* és un llibre «diferent dels que heu llegit fins ara». És una obra fruit d'anotacions a raig però també de reflexions elaborades de manera que gairebé semblen «un quadre impressionista». Efectivament, és així. *Sabadell destil·lat. Una visió generacional des del lliurepensament* és una selecció feta a partir d'un document de 600 pàgines en què l'autor va consignar anotacions, reflexions i esborranys recollits durant el comissionat de Drets Civils i Ciutadania a l'Ajuntament de Sabadell (2011-2012). Es tracta d'un conjunt d'apunts sobre la ciutat escrits des del punt de vista d'una persona que reflexiona sobre les necessitats de millora de la ciutat i com fer-ne un espai més amable. Una persona que pensa que sense la felicitat pública, la felicitat privada és difícil d'aconseguir: «Qui pot ser feliç quan surt de casa seva i comença a trobar pobresa i dolor pertot arreu?»

Com suggereix el títol de l'obra, a *Sabadell destil·lat* Serrano va destil·lant la ciutat a poc a poc, va deixant caure gotetes que expliquen com i per què tenim la ciutat que tenim. Cadascuna d'aquestes gotes són diferents aspectes de la ciutat: polítics, històrics, econòmics, socials i culturals que han format l'ADN sabadellenc. Hi ha una mirada històrica que ajuda a reflexionar sobre l'evolució de la ciutat i cap on volem anar sense sortir de l'estat del benestar. És a dir, què podem fer per millorar aquesta ciutat que, com diu l'autor mateix, «sempre va un pas per endavant del país, ciutat emprenedora, avançada, progressista i oberta».

Però la visió de Jordi Serrano no es limita a anotacions típiques o anecdòtiques de Sabadell sinó que és a partir de la ciutat que reflexiona i fa balanç de la política i l'economia actuals,

sempre amb una «reivindicació cap al republicanisme», segons ens diu l'autor a la presentació. Destaquen temes d'història com la formació dels sindicats, la revolució industrial, l'organització de cooperatives i del republicanisme, accions en les quals Sabadell va ser pionera. En l'àmbit social l'autor reflexiona sobre el teixit associatiu, les classes socials, la immigració de mitjan segle XX, amb tots els problemes que comportava: l'analfabetisme, la recuperació del rodal (un espai per a gaudir-ne tots els ciutadans i recuperat en part gràcies a la feina de les associacions) o les darreres onades migratòries. Però un tema que tracta amb especial interès i de forma recurrent és la preocupació pels joves i tot allò que els afecta: esports, activitats de lleure, crisi, educació, emancipació, feina, etc.

Aquests temes, juntament amb la política i l'economia –retrocés de la burgesia i desaparició de Caixa de Sabadell, entre molts d'altres – són tractats d'una manera accessible i es podrien aplicar a qualsevol ciutat catalana. L'obra va més enllà del *sabadellenquisme* perquè com diu l'autor «Sabadell, representa una certa síntesi de la Catalunya del futur, tant des del punt de vista social com des del punt de vista econòmic».

Discurso de Gazimestán de Slobodan Milošević Kosovo Polje, 28 de junio de 1989.

http://es.wikisource.org/wiki/Discurso_de_Gazimest%C3%A1n

En este lugar, en el corazón de Serbia, en el campo de Kosovo, hace seis siglos, hace 600 años exactos, una de las más grandes batallas de la época tuvo lugar. Como todos los grandes acontecimientos, está rodeado de muchas preguntas y secretos, y es objeto de incesante investigación científica y de la curiosidad de la gente de a pie. Por una serie de circunstancias sociales, este grandioso 600 aniversario de la Batalla de Kosovo tiene lugar en un año en el que Serbia, después de mucho tiempo, después de muchas décadas, ha recuperado su estado y su integridad nacional y espiritual. Por lo tanto, no es difícil hoy día para nosotros contestar a la vieja pregunta: ¿cómo vamos a enfrentar a Miloš? A través del juego de la historia y de la vida, parece como si Serbia, precisamente en este año, en 1989, ha recuperado su estado y su dignidad, y así celebra un evento distante en el pasado, que tiene un significado histórico y simbólico para su futuro.

Hoy en día, es difícil decir qué es verdad histórica y qué es leyenda sobre la batalla de Kosovo. Hoy esto ya no es importante. Oprimida por el dolor y llena de esperanza, la gente solía recordar y olvidar, ya que, después de todo, todas las personas en el mundo lo hacen, avergonzarse de la traición y glorificar el heroísmo. Por lo tanto, es difícil decir hoy si la batalla de Kosovo fue una derrota o una victoria para el pueblo serbio, si gracias a ella caímos en la esclavitud o sobrevivimos a esa esclavitud. Las respuestas a esas preguntas serán buscadas constantemente por la ciencia y la gente. Lo que se ha demostrado a través de todos estos siglos hasta nuestros días es que la falta de armonía golpeó Kosovo hace 600 años. Si perdimos la batalla, no fue sólo por la superioridad social y la ventaja militar del Imperio otomano, sino también por la trágica desunión en el liderazgo del estado serbio en esa época. En ese lejano 1389, el Imperio Otomano era no sólo más fuerte que los serbios, sino que también era más afortunado.

La desunió y la traici3n en Kosovo continuarán persiguiendo al pueblo serbio, como un mal agüero, a través de toda su historia. Incluso en la última guerra, esta falta de unidad y la traici3n llevaron al pueblo serbio y a Serbia a la agonia, y sus consecuencias en el sentido histórico y moral superaron a la agresi3n fascista.

Incluso después, cuando se creó la Yugoslavia socialista, en este nuevo estado los dirigentes serbios seguían divididos, con tendencia a contemporizar, en detrimento de su propio pueblo. Las concesiones que muchos líderes serbios hicieron a expensas de su pueblo no pueden aceptarse, ni histórica ni éticamente por ninguna naci3n en el mundo, sobre todo porque los serbios nunca, en toda su historia, han conquistado ni explotado a otros. Su existencia nacional e histórica ha sido tan libertaria durante toda la historia, incluso después de dos guerras mundiales, como lo es hoy. Se liberaron a sí mismos y, cuando pudieron, también ayudaron a la libertad de otros. El hecho de que en esta regi3n se encuentre una gran naci3n no es un pecado ni una vergüenza para Serbia, es una ventaja que no se ha utilizado contra otros, pero debo decir que aquí, en este gran y legendario campo de Kosovo, los serbios tampoco utilizaron la ventaja de su grandeza para su propio beneficio.

Gracias a sus dirigentes y políticos y su mentalidad vasalla, se sentían culpables ante sí mismos y ante los demás. Esta situaci3n se prolongó durante décadas, se prolongó durante años, y aquí estamos ahora en el campo de Kosovo para decir que este ya no es el caso.

La desuni3n entre los dirigentes serbios mantuvo a Serbia rezagada y su inferioridad la humilló. Por lo tanto, no hay lugar en Serbia más adecuado para decir esto que el campo de Kosovo, y no hay lugar en Serbia más adecuado que el campo de Kosovo para decir que la unidad de Serbia traerá la prosperidad al pueblo serbio y a cada uno de sus ciudadanos, independientemente de su afiliaci3n nacional o religiosa.

La Serbia de hoy está unido e igualada a otras repúblicas, y dispuesta a hacer todo lo posible para mejorar su situaci3n financiera y social y la de todos sus ciudadanos. Si hay unidad, cooperaci3n y seriedad, tendrá éxito en hacerlo. Por ello, el optimismo que ahora está presente en Serbia, en una medida considerable, con respecto a los días futuros es realista, también porque se basa en la libertad, que hace posible que todas las personas expresen sus capacidades positivas, creativas y humanas, permitiendo mejorar la vida social y personal.

Serbia nunca ha sido sólo los serbios que viven en ella. Hoy, más que en el pasado, miembros de otros pueblos y nacionalidades también viven en ella. Esto no es una desventaja para Serbia. Estoy verdaderamente convencido de que es su ventaja. La composici3n nacional de casi todos los países en el mundo de hoy, especialmente los desarrollados, también ha ido cambiando en este sentido. Ciudadanos de diferentes

nacionalidades, religiones y razas han vivido juntos cada vez con más frecuencia y más éxito.

El socialismo en particular, siendo un mecanismo de progreso de la sociedad democrática no debería permitir que se produjeran diferencias entre los ciudadanos respecto a su origen étnico o religioso. Las únicas diferencias que el socialismo debería permitir están entre los vagos y la gente trabajadora, y entre las personas honradas y las que no lo son. Por lo tanto, toda la gente en Serbia que viva honradamente de su propio trabajo, respetando al prójimo, están en Serbia en su propia república.

Después de todo, nuestro país debería establecerse en base a esos principios. Yugoslavia es una comunidad multinacional y sobrevivirá sólo en la comunidad internacional si ésta la acepta en plena igualdad con el resto de naciones.

La crisis que ha golpeado en Yugoslavia y ha traído divisiones nacionales, pero también sociales, culturales y religiosas y otras de menor envergadura. De todas estas divisiones, han sido las nacionales las que han resultado ser más dramáticas. Resolverlas hará más fácil mitigar las consecuencias del resto de divisiones por ellas creadas.

Desde que nuestras comunidades multinacionales han existido, su punto débil han sido las relaciones entre naciones diferentes. La amenaza que esas divisiones generan en la patria común han generado una ola de sospechas, acusaciones e intolerancia. Una ola que invariablemente crece y es difícil de parar. Esta amenaza nos ha colgado como una espada de Damocles durante demasiado tiempo. Los enemigos externos e internos de comunidades multinacionales son conscientes de ésta y por tanto han organizado su actividad contra nosotros fomentando conflictos nacionales. En este momento, nosotros, en Yugoslavia nos comportamos como si nunca hubiéramos tenido tal experiencia, por el hecho de que en nuestro pasado distante hemos vivido la tragedia de experimentar los más graves conflictos nacionales que una sociedad puede sufrir y sobrevivir.

Las relaciones iguales y armoniosas entre todos los pueblos que conforman Yugoslavia son una condición necesaria para nuestra existencia, para sobrevivir a las crisis y en particular, son una condición necesaria para garantizar la prosperidad económica y social de todo el país. En este sentido, Yugoslavia no está fuera del ambiente social contemporáneo, y particularmente del del mundo desarrollado. Este mundo contemporáneo está mas marcado por la tolerancia nacional, la cooperación nacional, y la igualdad entre las naciones. El progreso económico y tecnológico , así como el desarrollo político y cultural, han orientado a los pueblos unos a otros, los han hecho interdependientes y cada vez más iguales unos a otros. Un pueblo (yugoslavo) unido y con iguales derechos puede convertirse en parte de la civilización hacia la que el mundo moderno se mueve. si nosotros podemos estar en cabeza de esa columna que conduce a tal civilización, no hay motivo alguno para que estemos en su cola.

En la época en la que tuvo lugar esta histórica batalla en la que se peleó en Kosovo, la gente miraba las estrellas esperando la asistencia de ellas. Ahora 600 años después, miramos las estrellas nuevamente con la esperanza de conquistarlas. En los tiempos pasados, aquellas gentes podían permitirse vivir en desunión, y tener odio y traición entre ellos, porque vivían en mundos menores, débilmente cohesionados. Ahora, como el resto de la gente de este planeta, no pueden conquistar su propio planeta si están desunidos, sin vivir en solidaridad y armonía. Por esa razón, en el lugar de la madre patria en el que las palabras dedicadas a la unidad, a la solidaridad y la cooperación entre las gentes tienen una mayor importancia es en campo de Kosovo, símbolo de desunión y traición.

En el recuerdo del pueblo serbio, esta desunión fue decisiva a la hora de provocar la derrota en la batalla y traer sobre Serbia el destino que la nación sufrió de lleno en los siguientes seis siglos. Aún cuando quizá no fue tan grave, el pueblo observó esa desunión como su mayor desastre. Por tanto es obligación del pueblo acabar con la desunión para protegerse a sí mismos de las derrotas, fracasos y un futuro estancado. Este año, la gente serbia llegó a ser consciente de la reserva de su armonía mutua como condición imprescindible para su vida actual y su desarrollo futuro.

Estoy convencido que esta conciencia de armonía y unidad, hará lo posible para que Serbia pueda funcionar no sólo como un estado, sino como un estado exitoso. Pienso que tiene sentido decir esto aquí en Kosovo, donde la desunión empujó trágicamente a Serbia, poniéndola en peligro en los siglos siguientes, y donde la renovada unidad nos puede devolver la dignidad. Tal conciencia sobre las relaciones mutuas constituye una reserva elemental para Yugoslavia, pues su destino está en la unión de todos sus pueblos. El Kosovo heroico ha alimentado nuestro orgullo y nuestra creatividad durante 600 años, y nos impide que olvidemos que hace tiempo, Serbia era una nación grande valiente y orgullosa, que permaneció imbatida aún en la derrota.

Seis siglos más tarde, estamos comprometidos en nuevas batallas, que no son armadas, aunque tal situación no puede excluirse aún. En cualquier caso, las batallas no pueden ganarse sin la resolución, el denuedo y el sacrificio, sin las calidades nobles que estaban presentes en los campos de Kosovo en aquellos días del pasado. Nuestra batalla principal es ahora es implementar el bienestar económico y el progreso político cultural y prosperidad social general, para encontrar un más rápido y exitoso para la civilización que vivirá en el siglo 21. Para esta batalla, nosotros realmente necesitamos heroísmo, por supuesto de un tipo diferente, pero con un coraje sin el cual nada serio y grande puede ser cambiado y mejorado.

Hace seis siglos, Serbia se defendió heroicamente a sí misma en el campo de Kosovo, pero también en aquella ocasión defendía a Europa. Serbia era entonces el bastión que defendió

la cultura europea, la religión y la sociedad europea en general. Por tanto, hoy parece injusto, no histórico y absurdo entender Serbia como algo distinto a Europa. Serbia ha sido parte de Europa incesantemente, ahora como en el pasado, y en una manera propia pero nunca sin perder su propia dignidad. En este espíritu, nosotros estamos ahora empeñados en construir una sociedad rica democrática y así contribuir la prosperidad de este país hermoso, este país de sufrimientos injustos, pero también para contribuir a los esfuerzos de toda la gente que se esfuerza para hacer progresar el mundo y hacerlo mejor y más feliz.

Que la memoria del heroísmo de Kosovo sobreviva siempre!

Larga vida a Serbia!

Larga vida a Yugoslavia!

Larga vida y hermandad entre pueblos!

SLOBODAN MILOSEVIC'S 1989 ST. VITUS DAY SPEECH

Gazimestan - June 28, 1989

http://cmes.arizona.edu/sites/cmes.arizona.edu/files/SLOBODAN%20MILOSEVIC_speech_6_28_89.pdf

By the force of social circumstances this great 600th anniversary of the Battle of Kosovo is taking place in a year in which Serbia, after many years, after many decades, has regained its state, national, and spiritual integrity. Therefore, it is not difficult for us to answer today the old question: how are we going to face Milos [Milos Obilic, legendary hero of the Battle of Kosovo]. Through the play of history and life, it seems as if Serbia has, precisely in this year, in 1989, regained its state and its dignity and thus has celebrated an event of the distant past which has a great historical and symbolic significance for its future.

Today, it is difficult to say what is the historical truth about the Battle of Kosovo and what is legend. Today this is no longer important. Oppressed by pain and filled with hope, the people used to remember and to forget, as, after all, all people in the world do, and it was ashamed of treachery and glorified heroism. Therefore it is difficult to say today whether the Battle of Kosovo was a defeat or a victory for the Serbian people, whether thanks to it we fell into slavery or we survived in this slavery. The answers to those questions will be constantly sought by science and the people. What has been certain through all the centuries until our time today is that disharmony struck Kosovo 600 years ago. If we lost the battle, then this was not only the result of social superiority and the armed advantage of the Ottoman Empire but also of the tragic disunity in the leadership of the Serbian state at that time. In that distant

1389, the Ottoman Empire was not only stronger than that of the Serbs but it was also more fortunate than the Serbian kingdom.

The lack of unity and betrayal in Kosovo will continue to follow the Serbian people like an evil fate through the whole of its history. Even in the last war, this lack of unity and betrayal led the Serbian people and Serbia into agony, the consequences of which in the historical and moral sense exceeded fascist aggression.

Even later, when a socialist Yugoslavia was set up, in this new state the Serbian leadership remained divided, prone to compromise to the detriment of its own people. The concessions that many Serbian leaders made at the expense of their people could not be accepted historically and ethically by any nation in the world, especially because the Serbs have never in the whole of their history conquered and exploited others.

Their national and historical being has been liberational throughout the whole of history and through two world wars, as it is today. They liberated themselves and when they could they also helped others to liberate themselves. The fact that in this region they are a major nation is not a Serbian sin or shame; this is an advantage which they have not used against others, but I must say that here, in this big, legendary field of Kosovo, the Serbs have not used the advantage of being great for their own benefit either.

Thanks to their leaders and politicians and their vassal mentality they felt guilty before themselves and others. This situation lasted for decades, it lasted for years and here we are now at the field of Kosovo to say that this is no longer the case. Unity Will Make Prosperity Possible

Disunity among Serb officials made Serbia lag behind and their inferiority humiliated Serbia. Therefore, no place in Serbia is better suited for saying this than the field of Kosovo and no place in Serbia is better suited than the field of Kosovo for saying that unity in Serbia will bring prosperity to the Serbian people in Serbia and each one of its citizens, irrespective of his national or religious affiliation.

Serbia of today is united and equal to other republics and prepared to do everything to improve its financial and social position and that of all its citizens. If there is unity, cooperation, and seriousness, it will succeed in doing so. This is why the optimism that is now present in Serbia to a considerable extent regarding the future days is realistic, also

because it is based on freedom, which makes it possible for all people to express their positive, creative and humane abilities aimed at furthering social and personal life.

Serbia has never had only Serbs living in it. Today, more than in the past, members of other peoples and nationalities also live in it. This is not a disadvantage for Serbia. I am truly convinced that it is its advantage. National composition of almost all countries in the world today, particularly developed ones, has also been changing in this direction. Citizens of different nationalities, religions, and races have been living together more and more frequently and more and more successfully.

Socialism in particular, being a progressive and just democratic society, should not allow people to be divided in the national and religious respect. The only differences one can and should allow in socialism are between hard working people and idlers and between honest people and dishonest people. Therefore, all people in Serbia who live from their own work, honestly, respecting other people and other nations, are in their own republic. Dramatic National Divisions

After all, our entire country should be set up on the basis of such principles. Yugoslavia is a multinational community and it can survive only under the conditions of full equality for all nations that live in it.

The crisis that hit Yugoslavia has brought about national divisions, but also social, cultural, religious and many other less important ones. Among all these divisions, nationalist ones have shown themselves to be the most dramatic. Resolving them will make it easier to remove other divisions and mitigate the consequences they have created.

For as long as multinational communities have existed, their weak point has always been the relations between different nations. The threat is that the question of one nation being endangered by the others can be posed one day -- and this can then start a wave of suspicions, accusations, and intolerance, a wave that invariably grows and is difficult to stop. This threat has been hanging like a sword over our heads all the time. Internal and external enemies of multi-national communities are aware of this and therefore they organize their activity against multinational societies mostly by fomenting national conflicts.

At this moment, we in Yugoslavia are behaving as if we have never had such an experience and as if in our recent and distant past we have never experienced the worst tragedy of national conflicts that a society can experience and still survive.

Equal and harmonious relations among Yugoslav peoples are a necessary condition for the existence of Yugoslavia and for it to find its way out of the crisis and, in particular, they are a necessary condition for its economic and social prosperity. In this respect Yugoslavia does not stand out from the social milieu of the contemporary, particularly the developed, world. This world is more and more marked by national tolerance, national cooperation, and even national equality. The modern economic and technological, as well as political and cultural development, has guided various peoples toward each other, has made them interdependent and increasingly has made them equal as well [medjusobno ravnopravni]. Equal and united people can above all become a part of the civilization toward which mankind is moving. If we cannot be at the head of the column leading to such a civilization, there is certainly no need for us to be at its tail.

At the time when this famous historical battle was fought in Kosovo, the people were looking at the stars, expecting aid from them. Now, 6 centuries later, they are looking at the stars again, waiting to conquer them. On the first occasion, they could allow themselves to be disunited and to have hatred and treason because they lived in smaller, weakly interlinked worlds. Now, as people on this planet, they cannot conquer even their own planet if they are not united, let alone other planets, unless they live in mutual harmony and solidarity.

Therefore, words devoted to unity, solidarity, and cooperation among people have no greater significance anywhere on the soil of our motherland than they have here in the field of Kosovo, which is a symbol of disunity and treason.

In the memory of the Serbian people, this disunity was decisive in causing the loss of the battle and in bringing about the fate which Serbia suffered for a full 6 centuries.

Even if it were not so, from a historical point of view, it remains certain that the people regarded disunity as its greatest disaster. Therefore it is the obligation of the people to remove disunity, so that they may protect themselves from defeats, failures, and stagnation in the future. Unity brings Back Dignity

This year, the Serbian people became aware of the necessity of their mutual harmony as the indispensable condition for their present life and further development.

I am convinced that this awareness of harmony and unity will make it possible for Serbia not only to function as a state but to function as a successful state. Therefore I think that it

makes sense to say this here in Kosovo, where that disunity once upon a time tragically pushed back Serbia for centuries and endangered it, and where renewed unity may advance it and may return dignity to it. Such an awareness about mutual relations constitutes an elementary necessity for Yugoslavia, too, for its fate is in the joined hands of all its peoples. The Kosovo heroism has been inspiring our creativity for 6 centuries, and has been feeding our pride and does not allow us to forget that at one time we were an army great, brave, and proud, one of the few that remained undefeated when losing.

Six centuries later, now, we are being again engaged in battles and are facing battles. They are not armed battles, although such things cannot be excluded yet. However, regardless of what kind of battles they are, they cannot be won without resolve, bravery, and sacrifice, without the noble qualities that were present here in the field of Kosovo in the days past. Our chief battle now concerns implementing the economic, political, cultural, and general social prosperity, finding a quicker and more successful approach to a civilization in which people will live in the 21st century. For this battle, we certainly need heroism, of course of a somewhat different kind, but that courage without which nothing serious and great can be achieved remains unchanged and remains urgently necessary.

Six centuries ago, Serbia heroically defended itself in the field of Kosovo, but it also defended Europe. Serbia was at that time the bastion that defended the European culture, religion, and European society in general. Therefore today it appears not only unjust but even unhistorical and completely absurd to talk about Serbia's belonging to Europe. Serbia has been a part of Europe incessantly, now just as much as it was in the past, of course, in its own way, but in a way that in the historical sense never deprived it of dignity. In this spirit we now endeavor to build a society, rich and democratic, and thus to contribute to the prosperity of this beautiful country, this unjustly suffering country, but also to contribute to the efforts of all the progressive people of our age that they make for a better and happier world.

Let the memory of Kosovo heroism live forever!

Long live Serbia! Long live Yugoslavia!

Long live peace and brotherhood among peoples!

The great Rodoreda, la inspiració americana en la literatura rodorediana

Article original publicat a la revista digital Espies de l'IES Llobregat.

Autora: Valèria Comellas. Sallent.

A dia d'avui, amb les noves tecnologies podem arribar a la Nova York dels anys 20, amb només pitjar un botó de la televisió. Vaig endinsar-me en una adaptació fílmica d'una novel·la escrita pel nord-americà Scott Fitzgerald el 1925: El Gran Gatsby, reestrenada als cinemes el 2013 de la mà del director Baz Luhrmann. El més sorprenent va ser que alhora estava llegint a l'institut Llobregat de Sallent la novel·la Jardí vora el mar de Mercè Rodoreda, lectura obligatòria per les PAU[1] i que va ser escrita a Ginebra el 1959 i publicada el 1967. Ambdós arguments coincideixen en molts aspectes i vaig decidir buscar a la web qualsevol persona que anteriorment hagués pensat el mateix que jo: Que Jardí vora el mar podia estar inspirada en la novel·la americana El Gran Gatsby. El resultat de la recerca ha estat escàs, només es comenta en fòrums per gent anònima i Carme Riera escriu el 2007, al diari El País, un reportatge anomenat "Un imaginario bilingüe", en el qual fa un petit incís sobre les dues obres, comparant-les i afegint que, Jardí vora el Mar supera la novel·la americana ja esmentada anteriorment:

Mercè Rodoreda (1908-1993). Sacrificó su vida a la escritura (y a las flores). La plaça del diamant, Mirall trencat o sus Contes pertenecen a la liga de Virginia Woolf o Katherine Mansfield. Precisión por la imagen y el detalle. Jardí vora el mar, menos conocido, supera con creces El gran Gatsby. Si se la pudiese transformar en teatro, sería puro Chéjov.[2]

Cal esmentar també la troballa d'una guia de lectura escrita per Enric Martín i de l'editorial Cruïlla que diu així:

[...] el quadre desprèn aroma de «feliços vint», amb una beautiful people parenta, llunyana o no tant, d'El gran Gatsby (1925), de Francis Scott Fitzgerald. En l'obra del nord-americà hi surten, igual que a Jardí... [...][3]

En aquesta guia de lectura es comenten diversos aspectes de Mercè Rodoreda com per exemple l'estructura, temàtica i personatges de la novel·la. A més a més hi ha un guió per comentar l'obra seguint diversos passos per crear un bon comentari. Aquesta guia està dirigida especialment a alumnes de batxillerat però a qualsevol persona que vulgui aprofundir en l'obra rodorediana li servirà d'ajuda.

Portada de Jardí vora el mar (1967)

La recerca no finalitza aquí, sostinc en una mà la novel·la de Fitzgerald i a l'altra Jardí vora el mar i començo a comparar-les: Les dues novel·les s'inicien amb la presentació del narrador en primera persona, en el cas de la novel·la catalana, el jardiner; i en el cas de l'americana, en Nick. Aquests personatges reservats i atents, no són protagonistes de l'obra però són els narradors que, des d'un punt de vista diferent del dels senyorets, ens descriuen tot allò que veuen, escolten o els han contat.

La història que el jardiner explica és, en alguns fragments, buida i llunyana i tal i com el propi personatge indica a l'inici de la novel·la, poc segura, aparentment:

[...] Però de tot això fa tant de temps que de moltes coses ja no me'n recordo, perquè sóc massa vell i de vegades m'embolico sense voler... [...] [4]

Coberta de la primera edició (1925)

En *The Great Gatsby*, Nick, el narrador, ens explica com va conèixer el personatge que dóna nom a la novel·la i com avança la seva amistat, i consegüentment, està narrada també en passat. En les dues novel·les, el narrador és, sobretot, observador. Això dóna pas a què, tant mirades, gestos, sospirs o qualsevol tipus de reaccions físiques dels personatges tinguin tanta importància com la pot tenir un diàleg.

Buscant i rebuscat vaig arribar a la conclusió que, potser, Mercè Rodoreda no només es va inspirar sinó que va extreure idees molt semblants a les de Scott Fitzgerald. De fet, aquest, en la seva novel·la escriu sobre l'espai i fa una comparació de les cortines de la casa amb banderes: [...] A breeze blew through the room, blew curtains in a tone end and out the other like pale flags [5] [...] una frase molt semblant a la que Rodoreda escriu anys més tard a *Jardí Vora el Mar*: [...] En els finestrals de la tribuna hi havia cortines de seda blava i, a l'estiu, quan l'aire les feia bellugar un pensament de no res, semblaven banderes[...].

El següent enllaç mostra l'adaptació cinematogràfica d'aquest fragment de *The Great Gatsby* <https://www.youtube.com/watch?v=rkZxTICKo4s>

Un cop sabut que realment hi ha més en comú del que m'esperava he anat analitzat personatge per personatge. Si ens centrem en la Quima, la cuinera, trobarem un personatge calcat al de la Jordan, l'amiga de la Daisy. La Quima s'assabenta de tot el que passa ja que treballa amb els senyorets, a més a més és una dona tafanera, que li agrada escoltar per explicar, i troba que el jardiner sol parar l'orella sovint. La Jordan, sap el que s'esdevé perquè la seva amiga Daisy (cosina d'en Nick) li ho explica. A més a més també observa i coneix els sentiments i passat de personatges, com per exemple en *Gatsby*. No són les dones més importants de l'obra però gràcies a elles els narradors obtenen molta informació que és essencial per al lector per tal de conèixer més detalls de fets que succeeixen dins la casa i que poden donar molt joc a la novel·la.

A Rosamaria, la dona que té més importància de l'obra de Mercè Rodoreda, se li atorga un nom de flor, i a Daisy [6], de Fitzgerald també. Aquests dos personatges femenins són complexes però pel fet que en les dues novel·les els personatges femenins no són molt importants, -i ens ho narra una figura masculina- el lector no té la possibilitat d'endinsar-se en el que els ronda pel cap o el que senten. De fet, a *The Great Gatsby*, Daisy plora molt en

situacions complicades, somriu i gaudeix quan té l'afer amb en Gatsby però no parla d'allò que sent. El mateix passa a la novel·la rodorediana quan Rosamaria no parla clarament del que li provoca tenir l'Eugeni a la vora, de què sentia quan era petita, etc. i són altres personatges qui ho expliquen. El lector intueix què senten gràcies als gestos i reaccions, que, com s'ha esmentat anteriorment, tenen molta importància.

Repertiment de la versió cinematogràfica de *The Great Gatsby* (2013)

El que tenim clar és que les dues dones són superficials perquè es casen amb un home adinerat per tal de no esdevenir treballadores tota la vida. En l'obra de Rodoreda, molts crítics, han donat suport a l'idea que l'escriptora va veure com el seu oncle –i més tard marit–, emigra a Amèrica per fer-hi fortuna i és llavors quan aquest noi esdevé un adult; per això Rodoreda a Jardí vora el mar dóna a entendre que Rosamaria madura quan se li presenta l'oportunitat de casar-se amb un home de diners per tal de no ser una senzilla treballadora. Segurament Rodoreda adopta la seva experiència en aquesta novel·la [7] –va estar casada amb l'oncle perquè havia fet fortuna a Amèrica– però ens hauríem de plantejar també que la idea l'ha pogut extreure de la novel·la americana de Fitzgerald, que també escriu sobre el matrimoni com a un fracàs, una acció inútil, ja que la parella és infeliç. A més a més, a les dues novel·les, en Francesc i en Tom, marits de les dues “flors”, cometen adulteris amb una dona atractiva: la Miranda, a Jardí vora el mar i la Myrte a *The Great Gatsby*. Els noms de les dones són molt semblants a les dues novel·les i per tant, em mantinc en l'idea que Rodoreda es va inspirar en la novel·la americana per escriure la seva, adherint-hi també experiències personals.

A El Gran Gatsby els arbres i les flors hi són molt presents, tant per descripcions metafòriques com per comparacions, així com pel nom de la pròpia protagonista:

[...]Then he kissed her. At his lips' touch she blos somed like a flower and their encarnation was complete [8][...]

[...]For Daisy was young and her artificial world was redolent of orchids and pleasant [9][...]

[...] I love to see you at my table, Nick. You remind me of a rose, an absolute rose. Doesn't he?' She turned to Miss Baker for confirmation. 'An absolute rose?' This was untrue. I am not even faintly like a rose. She was only extemporizing but a stirring warmth flowed from her as if her heart was trying to come out to you concealed in one of those breathless, thrilling words [10][...]

Escena de *The Great Gatsby* (2013). Moment en què Nick convida a Daisy a casa seva perquè es retrobin els amants.

En el cas del jardiner, s'ensopega en una de les cites d'en Francesc i la Miranda, i aquest vol comprar el silenci del jardiner amb un bitllet. En Tom, -el marit de la Daisy- s'emporta el Nick amb prostitutes perquè gaudeixi una estona i per tant, no expliqui res a la seva cosina (al final del segon capítol). Així doncs, podem dir que tant en Francesc com en Tom utilitzen la seva riquesa per amagar els secrets que el narrador ha descobert.

Vegem Jardí vora el mar:

[...] i de seguida, perquè no em sortís amb un altre estirabot, vaig allargar-li el bitllet.

- L'altre dia li va caure això.

Va fer el desentès:

- ¿Què diu?

- Que aquest bitllet és seu.

Li vaig donar, se'l va mirar i, com si no ho acabés d'entendre, va dir que m'equivocava.

- És seu... Se'l va deixar el dia que va venir a dir-me que el test havia caigut... Se'l va deixar damunt de la taula. Va callar una estona, es veia que rumiava a cent a l'hora.

- Per la feina de collir els bocins de test... [...] [11]

I El Gran Gatsby:

- 'Hold on,' I said, 'I have to leave you here.'

- 'No, you don't,' interposed Tom quickly. 'Myrtle'll be hurt if you don't come up to the apartment. Won't you, Myrtle?'

- 'Come on' she urged. 'I'll telephone my sister Catherine. She's said to be very beautiful by people who ought to know.' [12]

Per tant, les dues figures femenines estan casades per interès, Daisy per la insistència de la seva mare, i Rosamaria perquè havia tingut una infantesa pobre. En les novel·les es dona a entendre que aquests matrimonis de conveniència no donen la felicitat, a més a més les dues dones han esperat l'amor de joventut, trencat per la distància i el temps, i això ens transporta a Gatsby i a l'Eugeni. A més a més, aquesta relació plena de mentides finalitza amb la mort dels personatges, en el cas de l'Eugeni per un "accident" –o suïcidi- i en el de Gatsby perquè l'assassina el marit de la Myrtle.

[...] The touch of a cluster of leaves revolved it slowly, tracing, like the leg of compass, a thin red circle in the water. It was after we started with Gatsby toward the house that the gardener saw Wilson's body a little way off in the grass, and the holocaust was complete. [13] [...]

[...] I remember the rest of that day, and that night and the next day, only as an endless drill of police and photographers and news papermen in and out of Gatsby's front door. [14] [...]

Aquests dos personatges no provenen d'una família precisament rica. Gatsby, un jove soldat americà, coneix a Daisy en una festa i s'enamora. L'Eugeni, de família pobre, creix al costat de la seva veïna, la Rosamaria, d'adolescents aquesta amistat es converteix en una relació més sòlida fins al punt d'estimar-se com a més que amics. Les dues parelles fan l'amor per primer cop d'adolescents i més endavant retrobaran aquest amor perdut ja que, degut al distanciament, les dues dones prenen unes decisions –potser materialistes- i esdevenen riques i d'una classe social alta però esperen el seu amor de joventut. Aquests, en Gatsby i l'Eugeni, han mantingut la seva promesa però han d'ascendir de classe social per tenir l'oportunitat de casar-se amb les senyoretetes. Quan aquests ja han augmentat el seu poder adquisitiu i són d'una classe social prou alta com per ser dignes del seu amor d'infantesa, es construeixen una casa veïna a la de Rosamaria i en el cas de la Daisy, en construeix una davant de l'altra però separats per un riu.

Quan els personatges es traslladen a la vora de les enamorades, en Nick i el jardiner creen una relació d'amistat amb en Gatsby i l'Eugeni, respectivament. Aquí és quan es demostra la gran capacitat dels autors, tant de Rodoreda com de Fitzgerald, d'escriure sobre les actituds del jardiner i d'en Nick envers les senyoretes i la història de l'Eugeni i el Gatsby que són ambivalents i contradictòries. De vegades, el narrador sembla desaprovar excessos, violacions dels costums i l'ètica de l'Eugeni i de Gatsby, però alhora admira els senyoretes, -el narrador descriu els esdeveniments de la novel·la en un to nostàlgic i elegíac-. De fet, el jardiner de Rodoreda només començar la novel·la ja ens diu que: “els amos d'aquesta casa me'ls estimava” [15]

Malgrat aquesta complexitat, tant en Nick com el jardiner realitzen una acció essencial per a la parella distanciada. Ofereixen la casa com a lloc de retrobament dels enamorats. A més a més, les dues cases són humils, una és una caseta de jardí, i l'altra una caseta petita al costat d'una de gegantesca, la d'en Gatsby. I, parlant de l'aparença de les cases dels senyoretes, que són excessivament grans, hi trobem que tant en El Gran Gatsby com en Jardí Vora el mar, els senyoretes celebren moltes festes i molt sovint, on hi ha molts convidats i rebombori que destrossen el jardí, en la novel·la catalana; i la casa i la piscina, en l'americana. Les festes extravagants no són l'única connexió de les novel·les, també hi ha el temps –segle vint- la ubicació geogràfica -a prop de l'aigua-, els valors socials, -tant dels senyoretes com dels criats- i la recerca de riquesa – Rosamaria i Daisy-. Segurament les festes són un joc d'artifici per tal d'aparentar que tot va bé i que és una família plena de felicitat, quan en realitat s'amaguen coses molt obscures. De fet, les descripcions de les festes són, en les dues obres, vistes com a quelcom molt extravagant, ja que els narradors són d'una altra classe social.

En Nick descriu les festes de la següent manera:

[...]The bar is in full swing and floating rounds of cocktail sperme at the garden outside until the air is alive with chatter and laughter and casual innuendo and introductions forgotten on the spot and enthusiastic meetings between women who never knew each other's names. The lights grow brighter as the earth lurches away from the sun and now the orchestra is playing yellow cocktail music and the opera of voices pitches a keyhigher. Laughter is easier, minute by minute, spilled with prodigality, tipped out at a cheerful word.[...] [16]

Mentre que el jardiner ho fa així:

Tothom sap què és un castell de focs, és clar... però com aquell a mi em va semblar que no n'hi podia haver cap més al món. Va durar mitja hora, rellotge en mà. De margarides i d'estrelles i de rams de tots colors... Una figura eren estrelles, i van estar potser un minut encantades a dalt del cel sense fondre's, que jo de poc que m'hi quedo perquè m'aguantava la respiració sense adonar-me'n. [17]

Escena d'una festa, *The Great Gatsby* (2013)

L'obra finalitza amb un element molt especial, un llibre escrit pels dos difunts. L'Eugeni, escriu un dietari que narra la seva història d'amor amb Rosamaria. En *El Gran Gatsby*, el pare d'aquest torna a casa quan el seu fill ja és mort i porta un llibre amb anotacions escrites pel seu fill: un llistat d'actituds que ha de millorar. Els dos llibres donen al lector l'última idea de com eren els personatges; tot i tenir diners com la resta de senyorets, el seu caràcter és molt diferent i tenien encara l'anhel d'esdevenir millors persones.

Les diferències entre els personatges són que el jardiner de Rodoreda troba un refugi per a la vida, no vol amor i tria la solitud. Està emparat i en harmonia amb la natura, i aquest refugi és el jardí. En canvi l'Eugeni es decanta per l'amor i acaba morint. Per a Mercè Rodoreda l'amor entre home i dona és impossible, desgraciat i sense la possibilitat d'una vida feliç – segurament per la seva experiència personal-, primerament perquè va estar casada per interès familiar amb el seu oncle Joan Gurguí, i perquè més tard es va enamorar d'Obiols, qui d'alguna manera també la va enganyar i sembla ser que Rodoreda ho va descobrir a l'hospital, en els últims moments de vida d'aquest.

El final de les novel·les és trist, els dos escriptors es decanten cap a novel·les que descriuen la vida tràgica de senyorets tant catalans com americans però alhora ofereixen una lliçó moral perquè els diners no compren la felicitat i tant Rosamaria com Daisy viuran una vida trista, al costat dels seus marits Francesc i Tom i mai podran saber si amb els seus amors d'infantesa podrien haver estat felices, ja que l'Eugeni i en Gatsby han mort.

Aquesta representació de l'heroi romàntic i l'amor humà i natural té reminiscències de l'època medieval, concretament en Tirant lo Blanch. Joanot Martorell descriu l'amor com a un procés: primerament les mirades de l'enamorat que simbolitzen una forma d'expressar el desig però l'amor pot ser no correspost, pot ser no adequat socialment, etc. de manera que es va transformant de mica en mica en patiment, en malaltia i sofriment fins arribar a

convertir-se al final de la vida del fort i valent cavaller, en la mort per amor de Carmesina. Sovint en la novel·la cavalleresca es vol arribar a la conclusió que la lluita d'amor pot ser més perillosa que qualsevol combat entre cavallers. I també, en el parlament d'una de les donzelles de la cort de Constantinoble se'ns descriuen els tres tipus d'amor ("profitós, delitós i virtuós"), dos dels quals retrobem ben dibuixats en la novel·la rodorediana.

Però si retrocedim encara més en el temps, veurem que en l'antiguitat clàssica l'amor per interès també era present en alguns mites. Concretament en el mite dels argonautes: Jàson i la seva expedició arribaren a Còlquida on varen reclamar el Velló d'Or al rei Eetes, però aquest només cedia a donar el Velló d'Or si superaven diverses proves. Medea, filla del rei, s'enamorà d'en Jàson bojament i l'ajudà a superar les proves fins arribar a aconseguir el Velló d'Or. El viatge de tornada amb el guardó no el va fer sol, Medea va acompanyar a Jàson ja que n'estava totalment enamorada. Jàson, molt agraït per haver-lo ajudat, es compromet a fer-la esposa seva i li jura que sempre li serà fidel. El trajecte va ser llarg, arribaren a Lokos on Pèies havia de cedir el tron si portava el Velló d'Or però es va fer enrere i trencà la seva promesa. Jàson i Medea van haver de dirigir-se a Corint. Allà Jàson va acordar amb el rei Creont abandonar Medea i casar-se amb la seva filla, la princesa Glauca. Van expulsar de Corint a Medea que, gelosa, va enviar a la filla del Rei Creont un regal de casament enverinat. Era un mantell d'una bellesa irresistible i Glauca se'l va posar sense pensar-ho i l'encanteri que portava el mantell la va convertir en una flamarada que la va consumir de cap a peus i Creont, el seu pare, va voler salvar-la i també va morir. La mort també és present en l'antiguitat clàssica, ja que hi ha la hipòtesis que Jàson va matar els fills que tenia en comú amb Medea per ferir-la. Així doncs, podem veure com Jàson abandona per interès, pel fet d'aconseguir el tron, a Medea, la dona que més l'havia ajudat al llarg del seu trajecte i està disposat a casar-se amb Glauca sense saber qui és.

Per tant, queda demostrat que el tòpic de l'heroi romàntic, i l'amor d'interès o conveniència prové de molts anys enrere i que a dia d'avui es continua utilitzant gràcies a autors contemporanis com Mercè Rodoreda, que realitzà una dura tasca de creació d'un estil completament nou per a ella i surt victoriosa de la batalla. Aquesta, però, una batalla més intel·lectual que física, a diferència del cavaller de Tirant lo Blanch, una lluita contra una mà que no la deixa escriure però que finalment, i gràcies a Jardí vora el mar, Rodoreda veu una llum, un bri d'esperança que l'empeny a continuar amb la seva tasca més exitosa, la d'escriure novel·la. Després vindrien La plaça del Diamant (1962), El carrer de les Camèlies (1966), Mirall trencat (1974)... I Rodoreda entraria per la porta gran, la més gran, en el jardí de les lletres catalanes i universals.

Valèria Comellas (2n de Batxillerat B)

- [1] Proves d'accés a la Universitat
- [2] Carme Riera, "Un imaginario bilingüe", El País (06/10/2007)
- [3] Enric Martín, "Guia de lectura Jardí vora el mar de Mercè Rodoreda", Editorial Cruïlla
- [4] Jardí vora el mar, Mercè Rodoreda, Club Editor (p. 9)
- [5] "Una brisa bufà a través de l'habitació, bufà les cortines d'un extrem a l'altre com banderes pal·lides." The Great Gatsby, Scott Fitzgerald. Ed. PlanetEbook (p.10).
- [6] "Daisy" significa "margarida"
- [7] Joan Gurguí, oncle i més tard marit de l'autora va tenir una relació paral·lela amb la minyona, la Glòria. Va ser enviat a l'Argentina a buscar fortuna però no ho aconsegueix del tot i torna a Barcelona. A la tornada casen Mercè Rodoreda amb Joan Gurguí i més tard tenen un fill.
- [8] "Llavors, ell va besar-la. Amb el contacte amb seus llavis ella va florir com una flor i l'encarnació va ser completa." The Great Gatsby, Ibídem (p.119).
- [9] "La Daisy era jove i del seu món artificial era l'aroma de les orquídies i agradable. The Great Gatsby, Ibídem. (p.161).
- [10] "M'encanta veure't a la meua taula, Nick. Em recordes una rosa, una absoluta rosa. No és així?" Es va girar cap a la senyoreta Baker, per la seva confirmació. "Una rosa absoluta?" No era veritat. Jo no sóc ni de bon tros com una rosa. Només estava improvisant però una agitació calenta fluïa d'ella com si el seu cor estigués tractant d'arribar-me, amagant-se en una d'aquestes paraules emocionants, sense alè." The Great Gatsby, Ibídem. (p. 17).
- [11] Jardí vora el mar, Ibídem. (p. 28).
- [12] "Aguanta" em va dir "t'he de deixar aquí". "No, no" -va interrompre ràpidament en Tom. "A la Myrtle li ofendrà que no vingui fins l'apartament. ¿Oi, Myrtle?" "Anem" -va incitar. "Trucaré a la meua germana Catherine. Els que la coneixen diuen que és molt bonica". The Great Gatsby, Ibídem. (p. 31).
- [13] "El manat de fulles girava lentament, traçant, com l'agulla d'una brúixola, un cercle vermell fi a l'aigua. Va ser després que vam començar a transportar en Gatsby cap a casa que el jardiner va veure el cos d'en Wilson una mica més lluny a l'herba i l'holocaust va ser complet. [...] The Great Gatsby, Ibídem. (p.137).
- [14] "Recordo que la resta d'aquell dia, d'aquella nit i al dia següent, només com un dia sense fi de policies, fotògrafs i periodistes dins i fora de la porta d'en Gatsby." The Great Gatsby, Ibídem. (p.134).
- [15] Jardí vora el mar, Ibídem. (p. 9)
- [16] "El bar està en ple apogeu i les rondes de còctels impregnen el jardí exterior fins que l'aire està ple de xerrades i rialles i insinuacions casuals i presentacions oblidades en l'acte i reunions entusiastes entre les dones que mai van conèixer els noms de cada una. Els llums es tornen més brillants mentre la terra es gira lluny del sol i ara l'orquestra està tocant

música del còctel groc i l'òpera de veus és un to més alt. El riure és més fàcil, minut a minut, vessat amb prodigalitat, inclinat cap a fora en una paraula alegre [...] *The Great Gatsby*, Ibídem. (p. 44).

[17] Jardí vora el mar, Ibídem. (p. 44).

Correu electrònic al tutor de pràctiques amb la valoració del text «The great Rodoreda»

Acabo de llegir el text «The Great Rodoreda». M'ha semblat un text força interessant:

1- Està ben estructurat. a) Presentació del fet, l'autora explica com s'ha trobat amb els dos textos i amb la necessitat de comparar-los, b) estat de la qüestió, l'autora ha fet una recerca de la comparació de les dues obres, c) argumentació, perquè creu que *Jardí vora el mar* pot estar inspirada en *El Gran Gatsby*, d) relaciona les obres amb l'amor medieval i l'amor clàssic i e) conclusió.

2- Segons la recerca de l'autora, no hi estudis que comparin les dues obres, només alguns comentaris de Carme Riera i Enric Martín. Per tant, es tractaria d'un tema nou i atractiu.

3- De forma més personal, quan un text em fa interessar per l'obra que tracta penso que és un text engrescador. I aquest, m'ha fet tenir ganes de rellegir *Jardí vora el mar*, llegir *El gran Gatsby* i veure la pel·lícula, en definitiva, comprovar el que diu l'autora.

Amb tot, per publicar-lo com a article:

4- és molt llarg , 23.000 caràcters en total

5- té moltes fotos i vídeos

6- té massa notes a peu de pàgina

7- s'ha de corregir les faltes i l'estil en alguns paràgrafs.

Si s'arregla l'article crec que pot ser molt interessant publicar-lo.

Correu electrònic al tutor de pràctiques amb la valoració dels contes «Un minut» i «Aigua».

Conte Un minut: 4.945 caràcters. Un home mor de forma accidental a causa d'una picabaralla amb un amic i mentre mor pensa els secrets que li hauria d'haver dit abans de morir.

Està escrit sense punts (sí que hi ha comes), però en general s'entén bé i et fa estar atent durant tot el conte. S'hauria de corregir perquè hi ha errades de sintaxi importants que t'obliguen a rellegir la frase.

Conte Aigua: 7.028 caràcters. Un vol que es presentava pacífic i agradable acaba amb un aterratge d'emergència i amb el protagonista expulsat de l'avió. A banda que també hi ha

errades que s'han de corregir, el conte se m'ha fet una mica avorrit. Alguns fets són inversemblants o exagerats i no segueixen una lògica. Potser caldria una revisió general del text. Crec que si es refés una mica el conte, la crítica i l'estirabot final que conté tindrien més sentit i el conte quedaria més polit.

Més tard vaig afegir aquest comentari al dietari:

Si comparo aquest conte amb els contes breus que vaig valorar, puc veure que malgrat que el tema no m'agrada perquè és de ciència-ficció, càpsules, espai...la forma com està escrit ha fet que m'hi enganxi. Està escrit amb un estil acurat, i crec que ben pensat. I tot i que sabem que és totalment fictici et pots creure la història. En el conte «Aigua», tot i que els fets podrien ser reals, no me'ls crec: la seqüència dels fets no la veig ben resolta (és l'aterratge d'emergència que ha de fer arribar tard l'avió i no l'incident en si), una hostessa d'una bona companyia aèria mai cridaria sense un motiu de pes, per posar-ne alguns exemples.

Altres documents de treball que no he inclòs en aquest annex són els dossiers de premsa en format paper de l'exposició «BigBangData» presentada el dia 7 de maig al CCCB i el de l'estudi presentat per l'ESMUC La disposició tradicional d'una orquestra pot provocar lesions auditives als músics integrants, presentada el 12 de juny a l'ESMUC.

Tampoc he inclòs els documents en format PDF de les notes de premsa a partir de les quals he redactat notícies.

Annex 6: Taula de textos treballats

Títol	Revisat	Publicat	Secció	Categoria	Autor
Un teatre en perill d'extinció	10-març	11-març	L'Apuntador	Notícies	Aída Pallarès
No és un tongo ni un tango: l'avi de Gardel era català	10-març	12-març	Pantalles	Notícies	Jordi Artigas
Luna Miguel és <i>cool</i>	10-març	14-març	Calàndria	Entrevistes	Laura Calçada
Catalunya, terra d'elefants	13-març	14-març	Punt de llibre	Opinió	Jaume Claret
Memòria oculta	13-març	16-març	Punt de llibre	Opinió	Isidre Grau
Quan <i>Nosferatu</i> va plagiar <i>Dràcula</i>	13-març	16-març	Pantalles	Opinió	Caterina Fernández Jerez
Un futur tecnològic ben pornogràfic	13-març	20-març	Pantalles	Notícies	Montse Barderi
Jaume Barberà: «El procés català és il·lusió col·lectiva de canvi»	19-març	19-març	Punt de llibre	Entrevistes	Josep Maria Fonalleras
La festa de La Fosca, la poesia en estat de celebració	19-març	19-març	Calàndria	notícies	Jaume C. Pons Alorda
Pensaments foscos, poesia clarivident	19-març	21-març	Calàndria	Opinió	Gabriel Ventura
Guerrilla fosca, poesia hacker	19-març	21-març	Calàndria	Opinió	Lluís Calvo
Francisco Giner de los Ríos: el dret i la raó educatives	20-març	20-març	Punt de llibre	Notícies	Pruden Panadès
Max. Oh panòptica ficció!	20-març	20-març	Galeries	Notícies	Albert Forès
Albert García Espuche entre les ruïnes	20-març	21-març	Punt de llibre	Notícies	Marc Grèbol
Microcatalunya	20-març	21-març	Pantalles	Entrevistes	Josep Maria Cortina
Binixiflat presenta <i>Oiaraki</i> al Born CC	20-març	27-març	L'Apuntador	Notícies	Núvol
El Teatre Municipal Le Guignol de Lyon al Born CC	20-març	02-abr	L'Apuntador	Notícies	Núvol
Manifest	21-març	24-març	L'Apuntador	Opinió	Àngels Bassas
Xosé Gago: «Kavafis va desfer-se d'un romanticisme carrincló i repetitiu»	25-març	25-març	Calàndria	Entrevistes	Jordi Llavina
Escepticisme científic i realitat social	25-març	25-març	Punt de llibre	Opinió	Ignasi Farinyes
El Canet Rock es presenta amb força	25-març	25-març	Calàndria	Notícies	Marc Grèbol
El Rilke francès	25-març	25-març	Calàndria	Opinió	Mar Fontana
Torna el Canet Rock	25-març	25-març	El web negre	Opinió	Salvador Alsius
Trage o tratge	25-març	26-març	Homo Fabra	Opinió	Eugeni S. Reig

#espaislecturaBCN	25-març	03-abr	Punt de llibre	Notícies	Núvol
Modernet de Merda: «El secret a Twitter és rajar»	27-març	25-març	Punt de llibre	Entrevistes	Marc Grèbol
Una nit de Bojos al Teatre Principal de Barcelona	27-març	27-març	L'apuntador	Notícies	Aída Pallarès
Joan M. Minguet: «No podem recular ni un mil·límetre més»	27-març	28-març	Galeries	Opinió	Joan M. Minguet
Xavi Sarrià: «Som joves nascuts amb consciència lingüística i tenim moltes coses a dir»	27-març	28-març	Punt de llibre	Entrevistes	Marc Grèbol
Marcel Proust pot canviar la teva vida	27-març	29-març	Punt de llibre	Crítica	Xavier Serrahima
Segon èxit	27-març	30-març	Punt de llibre	Opinió	Isidre Grau
Josep Ferrater Mora: «Catalans: molt seny i poc sentit comú!»	27-març	02-abr	Punt de llibre	Opinió	Guillem Carreras
El Patufet i el nen del dic	27-març	15-abr	Punt de llibre	Opinió	Joan Carreras
Etgar Keret agafa un taxi a Tel Aviv	01-abr	02-abr	Punt de llibre	Opinió	Etgar Keret
Una tarda a l'òpera amb Ambrogio Maestri i Roser Capdevila	01-abr	02-abr	Castafiore	Entrevistes	Xisca Ramon
En fem 400	01-abr	02-abr	Punt de llibre	Opinió	Josep M. Muñoz
Avui es commemora el Dia Internacional del Llibre Infantil	01-abr	02-abr	Punt de llibre	Notícies	Núvol - Judith Fdez.
Viatges i flors de Mercè Rodoreda	01-abr	13-abr	Punt de llibre	Notícies	Mercè Prunera
Deixem morir de gana els nostres artistes	03-abr	03-abr	L'Apuntador	Opinió	Montse Barderi
Quim Masferrer: «Jo sóc del món rural»	03-abr	04-abr	Pantalles	Entrevistes	Andreu Pujol
Una tertúlia entre Dalí, Huxley i Brando / Dalí s'apunta a fer de tertulià	03-abr	04-abr	L'Apuntador	Notícies	Aída Pallarès
Criticar per criticar	03-abr	04-abr	Calàndria	Opinió	Ramon Ramon
I et and	03-abr	05-abr	Galeries	Opinió	Mercè Vila
Alejo Cuervo: «Joc de trons serà un clàssic de referència al mateix nivell d'El Senyor dels anells»	03-abr	05-abr	Punt de llibre	Entrevistes	Adrià Guxens
David Airob: «El factor humà és la clau del meu treball»	03-abr	06-abr	Pantalles	Entrevistes	Josep Maria Cortina
Homenatge a Paco Elvira	08-abr	09-abr	Pantalles	Notícies	Josep Maria Cortina
Set cognoms catalans i un Fernández	08-abr	09-abr	Pantalles	Opinió	Trad: Judith Fdez.
Cuina amb Joan Roca	10-abr	10-abr	Punt de llibre	Notícies	Zuriñe Martín
Jorge Arturo Vargas: «Amarillo és una baixada als inferns»	10-abr	10-abr	L'Apuntador	Entrevistes	Aída Pallarès
Sabadell destil·lat	10-abr	10-abr	Punt de llibre	Crítica	Judith Fernández
Festival In-Somni Girona	10-abr	11-abr	Calàndria	Notícies	Gerard Olivé
Nou número de <i>Tentacles</i>	10-abr	26-abr	Punt de llibre	Notícies	Enric H. March
La fotografia i la Creu de Sant Jordi	22-abr	23-abr	Pantalles	Notícies	Josep Maria Cortina

Benet Casablanques conversa amb Carles Capdevila	22-abr	23-abr	Castafiore	Notícies	Núvol - Judith Fdez.
«25% Catalonia at Venice»: Un projecte coral.	22-abr	30-abr	Pantalles	Crítica	Josep Maria Cortina
Taverners a les tavernes	24-abr	24-abr	Calàndria	Notícies	Albert Forès
<i>Moro com a país</i> : mondèleg brillant, terrible	24-abr	24-abr	L'Apuntador	Crítica	Esteve Miralles
Lectors de Vinyoli, al tren!	24-abr	24-abr	Calàndria	Notícies	Bernat Puigtobella
Francesc Cerro: «Potser hem anat pervertint una mica el sentit del teatre»	24-abr	26-abr	L'Apuntador	Entrevistes	Aída Pallarès
Una lectura en clau personalista	24-abr	26-abr	Punt de llibre	Opinió	Damià Bardera
Què passa amb els adolescents?	24-abr	05-maig	Punt de llibre	Notícies	Xavier Carmaniu/ Nuvolacions
Què ens passa als valencians!?	30-abr	01-maig	Homo Fabra	Crítica	Joan-Carles Martí i Casanova
Una gran estàtua	30-abr	04-maig	Punt de llibre	Opinió	Josep Tomàs Cabot
«Els inconformistes» de Martin Parr a La Virreina	04-maig	05-maig	Pantalles	Crítica	Josep Maria Cortina
<i>Els feréstecs</i> : deliciosa botifarra amb gnocci	06-maig	06-maig	L'Apuntador	Crítica	Jordi Vilaró
Jad Hatem: «A vegades, un sol vers m'inspira un assaig»	06-maig	08-maig	Calàndria	Entrevistes	Guillem Carreras
Lluís Permanyer a <i>Serra d'Or</i>	06-maig	09-maig	Punt de llibre	Notícies	Núvol - Judith Fdez.
La mà del foc	06-maig	11-maig	Calàndria	Opinió	Jordi Llavina
InfoMigjorn 1000	06-maig	12-maig	Homo Fabra	Opinió	David Pagès
«BigBangData» Som dades	07-maig	08-maig	Pantalles	Notícies	Judith Fernández
Perdre un dot per guanyar un amor	08-maig	09-maig	L'Apuntador	Crítica	Andreu Sotorra
<i>Totes les pedres</i> de Bàssem an-Nabris	08-maig	10-maig	Calàndria	Crítica	David Figueres
Ireland loves Pedrolo	08-maig	11-maig	Punt de llibre	Notícies	Pedro Fernández
El primer hivern de Meraki Ensemble	13-maig	14-maig	Castafiore	Notícies	Núvol - Judith Fdez.
Ramon Fontserè: «En Boadella hauria de tenir un monument»	13-maig	15-maig	L'Apuntador	Entrevistes	Aída Pallarès
<i>Gitano!!!</i> (Deu comentaris flamencs sobre un espectacle de Joaquín Cortés)	13-maig	16-maig	L'Apuntador	Crítica	Ivan Alcázar
Woody Allen i els seus coguionistes	15-maig	14-maig	Pantalles	Notícies	Jesús Gil Vilda
DOCfield 14: Un festival de Fotografia documental	15-maig	16-maig	Pantalles	Notícies	Josep Maria Cortina
Gemma Casamajó: « <i>Terra campa</i> és una ficció amb unes picades d'ullet a la realitat»	15-maig	17-maig	Calàndria	Entrevistes	Albert Guasch i Maria Dabén

Josep Traité a la Sala Oberta de la Garrotxa	15-maig	18-maig	Galeries	Notícies	Domènec Moli
Una alumna de batxillerat descobreix una influència oculta de Rodoreda	15-maig	24-maig	Punt de llibre	Opinió	Valèria Comellas
Walküre desigual al Liceu	20-maig	20-maig	Castafiore	Crítica	Jaume Radigales
<i>Llach poeta</i> , un espectacle poètic a través de les lletres de Lluís Llach	20-maig	20-maig	Calàndria	Crítica	Montse Barderi
Tintín a Catalunya	22-maig	22-maig	Punt de llibre	Notícies	Joan Soldevilla Manuel
Una primavera per a Xesco Boix	22-maig	22-maig	Calàndria	Entrevistes	Oriol Toro
Eterna gratitud	22-maig	22-maig	Punt de llibre	Biolits	Isidre Grau
Alfons Durán-Pich: «El capitalisme està amortitzat; han canviat les regles»	22-maig	09-juny	Punt de llibre	Entrevistes	Revista Valors
Un minut	26-maig	-	-	-	Eva Espinosa
Aigua	26-maig	-	-	-	Eva Espinosa
A prop teu	27-maig	27-maig	Punt de llibre	Opinió	Daniel Gil
Fem COBDC! X TU	27-maig	27-maig	Punt de llibre	Opinió	Montserrat Garcia
Jo acuso	27-maig	27-maig	Homo Fabra	Opinió	Salvador Oliva
No deixarem de ser nens	27-maig	28-maig	Punt de llibre	Notícies	Antoni Dalmases
L'esbandida al PSC	27-maig	29-maig	El web negre	Opinió	Salvador Alsius
Gènesi	27-maig	01-juny	Punt de llibre	Opinió	Salvador Macip
La Biblioteca de Catalunya fa 100 anys	29-maig	29-maig	Punt de llibre	Notícies	Josep Maria Cortina
Roda el món i torna al Born	29-maig	29-maig	Punt de llibre	Notícies	Ruta 1714
Villarroel, «un homenaxe»	29-maig	29-maig	Punt de llibre	Opinió	Toni Soler
Quim Morales i el paradís impossible dels catalans	29-maig	03-juny	Punt de llibre	Entrevistes	Gemma Ventura
Cristina Spanó: «Sempre que dibuixo necessito tenir un objectiu final!»	29-maig	04-juny	Punt de llibre	Entrevistes	Oriol Toro
<i>Cor mentider</i>	29-maig	10-juny	Punt de llibre	Crítica	Maria Bohigas
Neus Ballús: «Les dones sempre busquem idees al pati del darrere»	03-juny	03-juny	Pantalles	Entrevistes	Lara López
<i>Fronteres per pensar la realitat</i>	03-juny	04-juny	L'Apuntador	Opinió	Aída Pallarès
El Mozart de Bezuidenhout	03-juny	04-juny	Castafiore	Crítica	Jordi Cornudella
<i>Catorze</i> : la idea podria enamorar-te	03-juny	12-juny	Punt de llibre	Opinió	Eva Piquer
La llibertat del periodista cultural (encara) no paga diners	03-juny	12-juny	Punt de llibre	Opinió	Carles Domènec

Mallorca hipermobilitzada per la llengua	05-juny	05-juny	Homo Fabra	notícies	Agustí Mas
Llegir en veu alta o la gran final	05-juny	06-juny	Punt de llibre	notícies	Irene Muñoz
Una noia a la finestra	05-juny	06-juny	Punt de llibre	Opinió	Ruta 1714
<i>Flight of the Conchords</i> : quan la música fa riure	05-juny	09-juny	Pantalles	Crítica	Arnau Margenet
Anna	05-juny	15-juny	Punt de llibre	Opinió	Montse Camps
L'Epicentre Pitarra posa en guàrdia els serveis jurídics del Teatre Nacional	10-juny	10-juny	L'Apuntador	Notícies	Aída Pallarès
Torna la Plaga	10-juny	10-juny	Pantalles	Notícies	Palma Lombardo
Un monòleg de teatre bastard	10-juny	10-juny	L'Apuntador	Crítica	Oriol Puig
<i>Menú del dia</i>	10-juny	10-juny	L'apuntador	Crítica	Alba C. Coll
<i>Infinit. Història d'un moment</i> , Gabriel Josipovici	10-juny	13-juny	Punt de llibre	Opinió	Xavier Serrahima
Casa del pare, casa de la mare	10-juny	16-juny	Punt de llibre	Opinió	Maria Glòria Sospedra
Discurs de Gazimestan, un document de barbàrie	10-juny	25-juny	Punt de llibre	Notícies	Núvol - Judith Fdez.
Ser músic, una activitat de risc	12-juny	13-juny	Castafiore	Notícies	Judith Fernández
Més de dos són multitud	12-juny	13-juny	Punt de llibre	Opinió	Ruta 1714
Te Deum	19-juny	20-juny	Punt de llibre	Opinió	Ruta 1714
Aspectes col·laterals de la coronació	19-juny	20-juny	El web negre	Opinió	J. Ignasi Gras
Lletres i ciències, aliades en la creació	19-juny	20-juny	Punt de llibre	Notícies	Isidre Grau
Crònica breu d'un ésser estàtic	19-juny	05-jul	Punt de llibre	Opinió	Jordi de Manuel
<i>La maternitat d'Elna</i> : la pel·lícula	19-juny	16-jul	Pantalles	Notícies	Victoria Hita
Queremos tanto a Julio	25-juny	25-juny	Punt de llibre	Opinió	Antoni Dalmases
<i>Paper de Vidre</i> es reestrena a La Calders	25-juny	25-juny	Punt de llibre	Notícies	Núvol - Judith Fdez.
Són quimeres?	26-juny	26-juny	Punt de llibre	Opinió	Ruta 1714
Mercè Romeva, sa meu mare	26-juny	27-juny	Calàndria	Opinió	Pau Riba
Ismail Serageldin, el director de la Biblioteca d'Alexandria, a Barcelona	30-juny	30-juny	Punt de llibre	Notícies	Núvol - Judith Fdez.
La dansa del Grec 2014	30-juny	01-jul	L'Apuntador	Notícies	Jordi Sora
El Livinglab entra a la biblioteca	30-juny	01-jul	Punt de llibre	Notícies	Núvol - Judith Fdez.
La Venus de Brunsvic	30-juny	04-jul	Punt de llibre	Opinió	Ruta 1714
Ràdio Desvern, líder d'audiència a Catalunya davant de RAC1	30-juny	05-jul	El web negre	Notícies	Núvol-Judith Fdez.

Gaziel i l'arrelament	30-juny	-	-	-	Pere Guixà
Estimat Miquel	02-jul	02-jul	Calàndria	Notícies	Joan Vinyoli
Julio Manrique: «Jugant, com fent teatre, expliquem alguna cosa de nosaltres mateixos»	02-jul	02-jul	L'Apuntador	Entrevistes	Aída Pallarès
Els nassos d'en Ludivers	02-jul	03-jul	L'Apuntador	Notícies	Oriol Ripoll
Vinyoli de tot cor	02-jul	-	-	-	Jordi Llavina

